Aid el-Karni

Ne tuguj

Aid el-Karni
Ne Tuguj
Sarajevo, 2007.

O Allahu!

"Njemu se mole oni koji su na nebesima i na Zemlji; svakog časa On se zanima nečim." (Er-Rahman, 29)

Kada se mora uznemire, valovi nasrnu, oluje nastupe, ljudi na lađi uzviknu: "O Allahu!" Kada se vodič deva u pustinji izgubi, kad putnici skrenu sa staze i karavana zaluta, svi oni dozivaju: "O Allahu!" Kada se desi nesreća, nastupi očaj, jad zavlada, čovjek sav slomljen zavapi: "O Allahu!" Kada se kapije pred prosjacima zatvore i tama prekrije njihova lica, oni poviču: "O Allahu!" Kad nestane staza i puteva, kad zgasnu nade, ljudi dozivaju:
"O Allahu!" Kada ti zemlja postane tijesna, i duša se sva skupi, zajecaj: "O Allahu!"
"Sjetih Te se kad nedaća crna ko noć me sažgala, Kad prašnjavi čador prekrio je lice vremena. Tvoje ime izgovorih, duša mi zajeca, I svaka je briga najednom nestala."
Do Allaha dopire lijepa riječ, iskrena dova, istinski uzdah, nevina suza i bolna patnja. Njemu zorom u dovi pružamo dlanove, ruke širimo šta god nam je potrebno, Njega oči pogledaju kad udes nas pregazi i Njemu molitve šaljemo kad nesreće nastupe. Njegovo ime zazivamo, njime dove i pjesme počinjemo. Sjećanje na Njega srca nam smiruje, duše uspoko-java, unosi mir u osjećanja, razboritost povećava i u nama čvrsto uvjerenje, jekin, postojanim čini, Allah je blag prema robovima Svojim.
Allah, ime najljepše, sazdano od slova krasotnih, najiskrenija i najvrednija riječ: "Znaš li da ime Njegovo ima iko!" (Merjem, 65)
Allah, najveće bogatstvo, vječnost, pomoć i snaga, uzvi-šenost, moć i mudrost:
"Ko će imati vlast
toga dana?" - "Allah, Jedini i Svemoćni!" (El-Mu'min, 16)
Allah! To ime označava blagost i brigu, pomoć i potporu, ljubav i dobrotu:"Od Allaha je svaka blagodat koju uživate." (An-Nahl, 53)
"Koliko god svetih riječi o Tvome veličanstvu da skladamo, Da si uzvišeniji, uvijek saznamo. I sva značenja, Gospodaru, s Tobom postaju more beskrajno."
Gospodaru naš, našu bol zamjeni utjehom, tugu radošću, a strah sigurnošću. Gospodaru naš, neka jekin zgasne požudu srca, neka rijeka imana utrne žar duše. Bože, umornim očima podari siguran san, nemirnim dušama spokoj i obraduj ih skorom pobjedom. Bože, neka Tvoj nur prosvijetli izgubljene oči, neka zalutali nađu Tvoj put, a izgubljeni Tvoju uputu.
Gospodaru naš, neka istinska zora Tvoje svjetlosti odagna šejtanska šaputanja, neka Istina prevlada zlo u nama i neka Tvoja vojska odbrane skrši sve spletke šejtanske. Bože, sačuvaj nas od tuge i brige, a iz naših duša odagnaj nemir. Samo se Tebe bojimo, Tebi robujemo, na Tebe se oslanjamo i od Tebe svaku pomoć tražimo. Ti si naš Gospodar i Zaštitnik, pa divnog li Gospodar i Pomagača.

Razmišljaj i budi zahvalan

Čovjek bi svakako trebao mnogo razmišljati o blagodati koja mu obilno dolazi sa svih strana. "Ako vi budete brojili Allahove blagodati, nećete ih nabrojiti" (En-Nahl, 18).
Ove blagodati ogledaju se u zdravlju tijela, sigurnosti u državi, hrani i piću, zraku i vodi. Ti posjeduješ ovaj svijet, a to ne osjećaš. Vladaš životom, ali to ne znaš.
"...i da vas darežljivo obasipa milosču Svojom, i vidljivom i nevidljivom?" (Lukman, 20).
Imaš oči, jezik, usne, ruke i noge: Pa, koju blagodat Gospodara svoga poričete!" (Er-

Rahman, 13). Misliš da blagodat hodanja nije velika stvar, pogledaj u invalide bez nogu, ili bar jednog stopala! Zar misliš da tvoj čvrst san ne vrijedi ništa, dok bol sprečava mnoge ljude da spavaju? Ti puniš svoj stomak slasnim jelima, i piješ hladnu vodu, dok mnogi zbog bolesti ne mogu ni jesti ni piti? Razmisli o svom sluhu naspram gluhoće, o svom vidu naspram sljepoće, o zdravoj koži, koja nije ni spržena ni zaražena, i o bistrini svoga uma koji nije zahvatilo ludilo.
Da li bi samo vid zamijenijo za planinu zlata? Da li bi svoj sluh prodao za dvije poljane pune srebra? Da li bi svoj jezik dao za prekrasne palače i dvorce, i bio nijem zbog toga? Želiš li ruke odsjeći za smaragdne ogrlice? Znaj da te okružuju nebrojene blagodati i beskrajna dobrota. No, ti to ne shvataš. Život ti je pun tuge, briga i nedaća, a imaš vrućeg hljeba, hladne vode za piće, miran san i potpuno zdravlje. Razmišljaš o onome što nemaš, a nezahvalan si na onome što imaš. Rastrgan si zbog određenih materijalnih gubitaka, a u ruci držiš ključeve sreće, posjeduješ sehare dobra, talenta i blagodati. Stoga, razmišljaj i budi zahvalan: "A u vama su ajeti, zar ne vidite!?!" (Ez-Zarijat, 21). Razmisli o sebi, svojoj porodici, domu, radu, zdravlju, prijateljima i svijetu oko sebe. "Oni priznaju da je blagodat od Allaha, pa je poslije poriču." (Eh-Nahl, 83)

Što je bilo, bilo je

Jedna vrsta ludila i ljudske gluposti jeste često spominjanje prošlosti, nostalgija za njom, želja da se ona vrati i padanje u očaj zbog nje. Ovako se ubija volja i uništava stvarnost u kojoj živimo. Za pametne ljude knjiga prošlosti zatvorena je i više se na nju ne osvrće. Ona je zauvijek zatočena u tamnici zaborava i jakim halkama okovana. Nema joj više izaći, niti svjetlo dana ugledati, jer je to prošlost, završena stvar. Tuga je neće vratiti, briga i nedaća je neće oporaviti, ispraviti niti oživiti. Prošlosti naprosto nema, zato ne živi u košmaru prošlosti, u minulim sjenama. Spasi se i napusti avet prošlosti. Pa, zar želiš rijeku vratiti na izvor, sunce na izlazak, dijete u majčinu utrobu, mlijeko u dojku i suzu u oko? Ako žališ za minulim i zbog toga si nespokojan i ojađen, onda je tvoje stanje zabrinjavajuće, jadno i očajno.
Ako prelistavaš stranice prošlosti, gubiš sadašnjost, uništavaš trud i uzaludno trošiš dragocjeno vrijeme. Spominjući prijašnje narode Allah kaže:"Taj narod je bio i nestao" (El-Bekara, 134). To znači da je stvar bila, prošla, zato nema nikave koristi da preturamo po lešini minulog vremena, i da pokušavamo vratiti točak povijesti.
Onaj ko se vraća prošlosti sličan je mlinaru koji melje već samljeveno žito, ili drvosječi koji reže piljevinu. Davno su govorili onome ko plače za minulim: "Mrtvi ne ustaju iz mezarja." Također se prenosi da su jednom davno pitali magarca: "Zašto ne preživaš?"
A on im odgovori: "Ne volim lagati. "
Naša nesreća jeste u tome što se predajemo prošlosti i tako gubimo sadašnjost, umjesto da gradimo prekrasne palače, zamišljamo drevne šatore. No, da se skupe svi ljudi i džini da vrate ono što je prošlo, ne bi uspjeli, jer je to samo po sebi nemoguće.
Ljudi ne gledaju i ne osvrću se iza sebe, jer vjetar puše pravo, rijeke i karavani teku naprijed. Stoga, ne opiri se zakonu života.

Tvoj dan je samo tvoj

Čovječe, kada osvaneš, ne očekuj noć. Živjet ćeš samo ovaj dan, ne prethodni koji je prošao zajedno sa svojim dobrom i zlom, niti budući koji tek treba da nastupi. Sunce će te zasigurno grijati samo danas. Znaj da je čitav tvoj život sadržan u jednom danu. Stoga, sve svoje misli podredi ovome danas, kao da si u njemu rođen i da ćeš u njemu umrijeti.
U suprotnom, tvoj će život biti na raspuću između opsesije za prošlošću, njenim brigama i nedaćama, i očekivanja budućnosti, njenih utvara i strašnih opsjena. Svu svoju

koncentraciju, zalaganje, kreativnost i trud usmjeri samo danu u kojem živiš. Danas moraš skrušeno obavljati molitve, podrobno čitati i razumijevati Kuran, temeljito izučavati, srcem zikr činiti, biti umjeren u svim stvarima, pristojan u ophođenju s ljudima, zadovoljan stečenim, brinuti o svom izgledu, čuvati zdravlje i biti od koristi drugima.
U danu u kojem živiš, rasporedi svoje vrijeme. Od minuta načini godine, od sekundi mjesece. U njemu posij dobro, lijep primjer daj, traži oprost za grijehe svoje, sjeti se Gospodara, za put na drugi svijet pripremi se. U ovom danu živi sretno i radosno, spokojno i sigurno, budi zadovoljan opskrbom koja ti je data, svojom ženom, djecom, poslom, domom, znanjem i položajem na kojem se nalaziš. "Ono sto ti dajem, uzmi i zahvalan budi!" (El-E raf, 144). Ovaj dan provedi bez tuge, nemira, srdžbe, mržnje i zavisti.
U svoje srce ukleši jednu rečenicu i nek ti stalno bude na umu: "Tvoj danje samo tvoj dan." Kada jedeš vruć i svjež kruh današnji, štetu ti neće pribaviti suh i prokisao hljeb jučerašnji, niti onaj sutrašnji koga očekuješ.
Zašto žališ za jučerašnjom nepitkom vodom, i brineš se za sutrašnju, kada piješ slasnu i ugodnu vodu današnju?
Ako u svoju dušu usadiš nepokolebljivu i snažnu volju, ona bi prihvatila činjenicu da "živiš samo danas". Tada bi iskoristio svaki trenutak ovog dana da sebe izgradiš, iskoristiš svoj talenat i svoj posao usavršiš. Zato kaži: "Lijepo ću kazivati samo za ovaj dan, neću psovati, grditi, nepristojno se izražavati ni ogovarati druge. Samo za ovaj dan kuću ću svoju urediti jer ne želim nered i zapuštenost već urednost i čistoću. Samo danas živim, stoga ću paziti na čistoću svoga tijela, urednost svoga izgleda i na umjerenost u svome držanju, hodu i govoru.
Samo danas živim, zato ću se potruditi da budem pokoran svome Gospodaru, da molitve izvršavam što potpunije, da učinim što više dobrih djela, da se družim s Kuranom što više i da čitam i proučavam kakvu korisnu knjigu.
Samo danas živim, zato ću u svoje srce usaditi sjeme dobra i očistiti ga od korova zla i grijeha, od oholosti, samoljublja, licemjerstva, zavisti, mržnje, zlobe i loših misli.
Samo ću danas živjeti, zato ću biti od koristi drugima, lijep primjer im davati, bolesnika posjetiti, ići na dženazu, izgubljenog uputiti, gladnog nahraniti, čovjeku u nevolji pomoći, za mazluma se zauzeti, za nemoćnog zalagati, nesretnika utješiti, učenome poštovanje ukazati, djetetu se smilovati i starca uvažavati.
Samo danas živim, a prošlost se okončala, nestala, zašla poput sunca. Zato za njom neću plakati, neću joj ni trenutak svoje pažnje pokloniti jer ona nas je napustila, otišla i neće nam se više nikada vratiti."
A što se tiče budućnosti, ona leži u svijetu nepoznatoga, zato se ne želim zamarati snovima i dušu iluzijama predavati, jer sutra je ništa, još nije stvoreno, niti ikakvog spomena ima.
Čovječe, tvoj dan jeste samo tvoj. Kako li je divna ova rečenica što stoji u riječniku sreće za one koji žele ljepši i svjetliji život.

Pusti budućnost da dođe

"Ono što je Allah odredio — dogodit će se; zato to ne požurujte!" (En-Nahl, 1) Čovječe, ne prizivaj događaje, zar želiš da dijete umre prije nego što se rodi? Zar hoćeš da plodubereš prije nego što sazrije? Sutra je neizvjesno, nestvarno. Ono ne postoji, nema boje ni okusa. Zašto se onda toliko zaokupljamo njime, bojimo se njegove nesreće i onoga što se treba zbiti? Očekujemo da će ono doći s puno nedaća, a ne znamo šta stoji između nas i sutra i da li ćemo ga doživjeti. A šta ako nam ono nosi radost i sreću? Najhitnije jeste shvatiti da sutra pripada svijetu nepoznatog i da još nije stiglo na Zemlju. Nije na nama da gradimo

ćuprije kako bi do njega došli. A ko zna, možda ćemo pred ćuprijom zastati, možda će se ona srušiti prije nego što do cilja stignemo, ili ćemo je pak sigurni preći:
Šerijatski je nedozvoljeno pretvarati naš mozak u veliki prostor za razmišljanje o budućnosti, iščitavanje knjige svijeta nepoznatog i nedaća koje bi nas mogle zadesiti. Naime, to je duga nada koju zdrav razum ne voli jer se u njoj krije propast. Većina današnjeg svijeta u svojoj budućnosti očekuje glad, siromaštvo, bolesti, oskudicu i nedaće, a sve su ovo lekcije iz šejta-nove škole.
"Šejtan vas plaši neimaštinom i navraća vas da budete škrti, a Allah vam obećava oprost i nagradu Svoju; Allah je neizmjerno dobar i zna sve." (El-Bekara, 268)
Većina ovih ljudi plaču jer mnogi od njih misle kako će sutra biti gladni, oboljeti za godinu i da će svijet skončati nakon stotinu godina. Onaj čiji je život u rukama nekog drugog ne treba razmišljati kako će on nestati. Onaj koji ne zna kada će umrijeti nema pravo da se bavi nečim što ne postoji.
Pusti budućnost da ti dođe. Ne raspituj se o njoj, ne očekuj njen napad, jer trebaš biti okupiran ovim danas.
Zaista se ne mogu načuditi onima koji padaju u brige zbog dana čije sunce ih nije ogrijalo, čije svijetlo nisu vidjeli. Zato se dobro čuvajte duge nade.

Kako se suprotstaviti grešnoj kritici?

Nerazumni i oholi ljudi psuju Stvoritelja, Gospodara, Koji nam opskrbu daje i grde Jednog, Jedinog Boga. A šta drugo očekivati kada smo svi zajedno dio svijeta koji je prepun zabluda i pogrešaka? U svom životu naići ćeš na bespoštedan rat pun gorkih i grešnih kritika. Suočavat ćeš se sa surovošću, namjernom pakosti i ponižavanju sve do svoje smrti. Od ovakvih ljudi možeš pobjeći ako iskopaš kakvu duboku jamu u zemlji ili se na nebo popneš. No, sve dok živiš među njima, budi spreman da će ti željeti zlo, pakostiti, na plač te tjerati, tvoju srdžbu izazivati i neće ti davati mira.
Znaj da onaj koji sjedi na zemlji ne može pasti i da ljudi ne udaraju mrtvog psa.
Ali su kivni na tebe ako ih pretekneš u dobru, znanju, odgoju ili imovini. Tada si ti za njih najveći grešnik koji se ne može pokajati sve dok se ne odrekneš svojih sposobnosti i blagodati kojima te Allah obasuo, sve dok se ne ogradiš od pohvalnih svojstava i plemenitih namjera, te tako postaneš glupan, niko i ništa. Upravo ovo žele. Zato se supro-stavi svim ovakvim osobama, njihovim pogrdama, kritikama i ponižavanjima. Budi poput tihe i neustrašive hridi o koju će se razbiti ledene sante. Ako budeš slušao njihove riječi i saosjećao s njima, ispunit ćeš njihove želje o uništenju tvog života. Stoga, budi velikodušan, ali se od njih okreni i neka te ne žalosti njihovo spletkarenje. Njihove grešne i neumjerene kritike samo ukazuju na veličinu tvoje duše i jačinu tvoga srca.
Nikad ih nećeš moći ušutkati, njihove jezike obuzdati, ali možeš uništiti njihovu nerazumnost i kritike svojim neobaziranjem na sve to, kao i riječima: "Reci: 'Umrite od muke!'" (Alu Imran, 119). Njihova ćeš usta zatvoriti tako što ćeš još više činiti dobra djela i steći što više dobrog odgoja. Ako želiš da te svi prihvate, da te svi vole i smatraju kako nemaš mahane, onda tražiš nemoguće ili si se predao nedostižnim nadanjima.

Ne očekuj zahvalnost ni od koga

Allah je ljude stvorio da Ga spominju i sjećaju Ga se. Dao im je opskrbu da bi Mu zahvalni bili. No, većina ljudi ne misli o Njemu i svoju hvalu iskazuje nekome mimo Njega. Osjećaji nevjerstva, poricanja i nijekanja blagodati obuzimaju duše, zato se ne čudi ako neki ljudi poreknu neko tvoje dobro djelo, zaniječu tvoje dobročinstvo i zaborave tvoju dobrotu. Naprotiv, samo zbog toga što si im dobro učinio, očekuj da te neprijatelji napadnu, da ti zavide i mrze te. "A prigovaraju samo zato što su ih Allah, iz obilja Svoga, i

Poslanik Njegov imućnim učinili." (Et-Tevba, 74). Ako zaviriš u knjigu ovoga života, naići ćeš u njoj na priču o ocu koji je odgojio svog sina, hranio ga, oblačio, podučavao, koji je bio budan da bi njegov sin mogao spavati, bio žedan da bi on pio, umarao se da bi on odmarao. No, kada je sin porastao i ojačao, prema ocu ponašao se kao prema psu olinjalom, ponižavao ga, prezirao, grdio, sramotio i tukao.
Zato neka se smire oni čiju su dobrotu mnogi ljudi prezreli i zanemarili i čija je volja klonula. Neka se raduju nagradi koju će im dati Onaj Čije riznice ne mogu presahnuti. Ovim jetkim riječima ne želim te odvratiti od činjenja dobra, nego te savjetujem da budeš spreman na nijekanje i poricanje dobročinstva koje učiniš. Zato ne padaj u očaj kada vidiš ljude kako to čine.
Dobra dijela čini u ime Allaha, jer ti si u svakom slučaju pobjednik. Tako ti neće štetiti njihovo nijekanje, ni prezir. Potom zahvaljuj Allahu jer si dobročinitelj, a oni grešnici, a ruka koja daje bolja je od one koja je škrta. vas samo za Allahovu ljubav hranimo, od vas ni priznanja ni zahvalnosti ne tražimo!" (Ed-Dehr, 9)
Velik broj pametnih ljudi ne može se načuditi koliko obični ljudi niječu blagodati, kao da nisu riječi Uzvišenog kojima on opisuje takvu vrstu ljudi: "On nastavlja, kao da Nam se nije ni obraćao molbom zbog nevolje koja ga je bila zadesila. Tako se nevjernicima čini lijepim ono što rade." (Junus, 9). Stoga se nemoj začuditi kad nerazumnom čovjeku pokloniš olovku, pa ti on njome napiše kakvu porugu, ili ako mu pokloniš lijep štap na koji se može oslanjati i stoku svoju tjerati, pa ti on njime glavu odrubi. Ovo je princip kod nerazumnih ljudi kada je riječ o Allahovim blagodatima, pa šta onda ti i ja očekujemo?!

Dobročinstvo drugima čini te širokogrudnim

Dobrom čovjeku ljepota je ime, dobrota slika, a dobro hrana. Oni koji čine dobro drugima prvi osjećaju korist i slast tog čina. Nalaze plodove tog dobra u svojim dušama, odgoju, osjećajima te osjećaju širokogrudnost, mir i spokoj.
Zbog toga, kada se teške nedaće spuste na tvoju dušu, kada budeš bolom ophrvan, drugima učini dobro. Tako ćeš osjetiti olakšanje i spokoj. Gladnog nahrani, mazlumu pomozi, nevoljnika iz nedaće spasi, bolesnika posjeti, onome ko nema udijeli, i osjetit ćeš kako te sreća ispunjava.
Činjenje dobra poput je miomirisa koji koristi onome ko ga nosi, ko ga prodaje i ko ga kupi. Oni koji čine dobro u srcima uzgajaju plemenito bilje koje će ih liječiti kad naiđu poteškoće.
Trajna sadaka jeste i to da se lijepo nasmiješiš i budeš uljudan prema siromasima, "pa makar da vedar i čio budeš kada se s bratom sretneš". Namrštena lica obznanjuju rat svima onima koje susretnu.
Jedna prostitutka zbog toga što je žednog psa napojila iz svoje ruke dobila je za nagradu Džennet, čije je prostranstvo poput Zemlje i nebesa. Naime, Onaj Koji nagradu daje pun je milosti, oprosta, zahvalnosti i dobrote. On voli dobro i neovisan je od bilo čega.
O vi koji se nalazite u stalnom nemiru i strahu, uđite u vrtove dobra, posvetite se drugim. Dajte im darove, utješite, pomozite i ugostitite ih, samo tako osjetit ćete sreću u njenoj punini.
"...ne očekujući da mu zahvalnošću uzvratio, već jedino da bi naklonost Gospodara svoga Svevišnjeg stekao, i on će, zbilja, zadovoljan biti!" (El-Lejl, 29, 30, 31)

Neka rad ispuni tvoje slobodno vrijeme

Dokoni ljudi najčešće šire lažne vijesti i ogovaraju, jer su njihovi mozgovi besposleni. Zadovoljavaju se da budu s onima koji ne idu u boj /koji zaostaju/1" (Et-Tevba, 87).

Kada čovjek ne radi, njegov je um najproduktivniji, tada je on poput vozila koje se otelo kontroli i koje svugdje juri bez vozača.
Ako se nekad osjetiš dokonim i besposlenim, trebaš se jako zabrinuti jer će ti tad na um doći sve slike iz sadašnjosti, prošlosti i budućnosti. Moj savjet ti je da se u takvoj situaciji posvetiš kakvom produktivnom radu. To ti je bolje nego da prevrćeš po minulom vremenu jer ono je prošlo i od njega nema nikakve koristi.
Dokolica je poput polagahnog mučenja koje primjenjuju u zatvorima Kine gdje zatvorenika stave ispod posude u koju svaki minut padne jedna kap, u momentima iščekivanja kapi zatvorenici polude.
Besposlenost je jednaka nemaru. Nemar je poput iskusnog lopova čiji je plijen tvoj um. Zato sad kreni, klanjaj, čitaj Kuran, Allaha spominji, studiraj, piši, pospremi svoj sto, kuću, ili pomozi drugima kako bi ispunio svoje slobodno vrijeme.
Mačem radinosti posijeci dokolicu. Tako ćeš steći 50% sreće zbog samo jednog čina, a to ti obećavaju svi doktori ovog svijeta. Pogledaj kako seljaci, pekari i građevinari uvijek pjevuše od sreće poput vrabaca, dok ti u nemiru i suzama ležiš u krevetu.
Prim prev.

Ne budi parazit

Ne oponašaj druge ličnosti i ne utapaj se u druge jer je to neprestana patnja. Posvećujući se drugima mnogo je ljudi zaboravilo svoju dušu, glasove, pokrete, govor, navike i stanje. Ovo je potpuna usiljenost, izvještačenost, ali i potiranje svoga bića i ličnosti.
Od Adema pa do posljednjeg čovjeka na Zemlji, nikad nećeš naići na dvije identične osobe, pa zašto se onda ljudi žele poistovjetiti s drugima.
Znaj da si ti jedinstveno biće u čitavoj historiji i da se neko identičan tebi nikada neće pojaviti na Zemlji.
Ti se razlikuješ potpuno od npr. Zejda ili Omera, zato ne prisiljavaj svoju dušu da nestane u ponoru oponašanja i slijepog slijeđenja.
Pokaži svoju ličnost i osobenost.
"Svaka skupina znala je vrela iz kojeg će piti (El-Bekara, 60). "Svako se okreće prema svojoj kibli, a vi se potrudite da druge, čineći dobra djela, preteknete!" (El-Bekara, 148).
Zato budi onakakv kavim te je Bog dao. Ne mijenjaj svoj glas, naglasak. Ne protivi se svom načinu hoda. Svoju dušu odgoji prema Objavi, ali ne upropasti svoje biće i svoju jedinstvenost.
Ti imaš svoju omiljenu hranu i boju. Baš takvog te želimo, jer je to osobenost tvoga stvaranja i takvog smo te upoznali. "I neka niko od vas ne bude parazit.
Kada govorimo o ljudskoj prirodi, čovjeka možemo upo-rediti sa svijetom biljaka. Imamo razno bilje: slatko i gorko, dugo i kratko, i tako treba da bude. Pa ako si poput banane, ne mijenjaj se u dunju, jer su tvoja ljepota i izgled u tvome izvornom stanju. U razlikama među našim bojama, jezicima, sklonostima i mogućnostima vidimo ajete Stvoritelja. Stoga, ne poriči Njegove ajete.

Božije određenje

"Nema nevolje koja zadesi Zemlju i vas, a koja nije, prije nego što je damo, zapisana u Knjizi, - to je Allahu, uistinu, lahko" (El-Hadid, 22). Pera su se osušila, Knjiga je sklopljena, stvari
su određene i sudbine zapisane. Reci: 'Dogodit će nam se samo ono što nam Allah odredi, On je Gospodar naš.'" (Et-Tevba, 51). Ono što te je snašlo nije te moglo mimoići, a ono što te je mimoišlo nije te moglo snaći.

Ako se ovo uvjerenje ugnijezdi u tvojoj duši i osjećajima, kušnju ćeš doživljavati kao dar, patnju kao blagodat i sve događaje kao znakove Allahove ljubavi jer koga Allah, dž.š., voli, On ga iskušava. U ovom slučaju neće te obuzimati nemir zbog bolesti, skore smrti, novčanih nedaća ili gubitka doma. Tako je Stvoritelj odredio, takva je sudbina propisana. To je Alla-hov izbor kojim si stekao nagradu i kojim su ti grijesi izbrisani. Neka su radosni oni koje snalaze nedaće, pa se oni strpe i zado-voljni su odredbom Onoga Koji daje i uzima. "On neće biti pitan za ono što radi, a oni će biti pitani." (El-Enbija, 23)
Sve dok ne povjeruješ u Božije određenje, kada i kader, tvoji se živci neće smiriti, tvoja duša uspokojiti niti slutnje napustiti tvoje grudi. Pera su već napisala ono što će te snaći, zato neka ti se duša ne žalosti. Ne misli kako si baš ti mogao učiniti da se zid ne sruši, da se voda prospe, vjetar da ne zapuše i staklo da ne pukne. Ma koliko mi to htjeli, to nije tačno. Ono što je određeno desit će se i zapisano će se ostvariti. "Pa ko hoće - neka vjeruje, a ko hoće — neka ne vjeruje!" (El-Kehf, 29)
Prepusti se sudbini prije nego što te pregazi vojska bijesa, kuknjave i pogrde. Priznaj kada i kader prije nego što te preplavi bujica pokajanja. Zato, budi smiren kada sve poduzmeš i učiniš, a desi se ono od čega si strepio, jer se to trebalo desiti. I nikad ne reci: "Da sam uradio ovako, bilo bi tako. I kaži: 'Ono što je Allah odredio bilo je.'"

Ta, zaista, s mukom je i last

Čovječe, znaj da nakon gladi dođe obilje, nakon žeđi voda, poslije nesanice san, poslije bolesti ozdravljenje. Onaj ko je nestao pojavit će se, zalutali će put pronaći, briga će proći, a tama će se razići. "A Allah će sigurno pobjedu ili nešto drugo od Sebe dati" (El-Maida, 52). Obraduj noć zorom koja se javlja na obroncima brda i prostire se dolinama. Obraduj nesretnika nenadnim izlazom koji se za tren nađe. I obraduj očajnika lijepom riječju i oprostom.
Kada vidiš neku pustinju koja se proteže u nedogled, znaj da se iza nje nalazi neka zelena oaza puna hladovine.
Ako vidiš da se neko uže sve više steže, znaj da će se prekinuti.
Sa suzom je osmijeh, sa strahom spokoj i sa nemirom mir.
Vatra nije spržila Ibrahima, a.s , jer je on bio u Božijem okrilju i zaštiti. "'O vatro, rekosmo Mi, postani hladna, i spas Ibrahimu!" (El-Enbija, 69)
More nije progutalo Musaa, a.s., jer je on iskreno kazao: "Gospodar moj je sa mnom, On će mi put pokazati." (Eš-Suara 62)
Muhammed, a.s., u pećini kazuje svome drugu kako je Uzvišeni i Veličanstveni s njima, pa On na njih spusti spokoj i da im pobjedu.
Oni koji su zaslijepljeni trenutnom sitaucijom i lošim stanjem osjećaju samo nemir i tjeskobu jer njihov pogled ne dopire daleko. Trebali bi pogledati šta se nalazi iza zida, šta se krije iza čadora.
2 Kur'an, El - Inširah, 5. 18
Stoga, nemoj se ni najmanje uznemiravati jer je nemoguće da uvijek budeš u jednom stanju. Najbolji ibadet jeste čekanje izlaza. Dani se mjenjaju, baš kao i vrijeme. Mudri se Stvoritelj svakim časom nečim zanima. On poslije jednih događaja daje druge, ta s mukom je last, s mukom je last.

Napravi od limuna slatko piće

Pametan i pronicljiv čovjek zna svoj poraz pretvoriti u pobjedu, dok neznalica od jedne nesreće pravi dva zla.
Poslanik, s.a.v.s., protjeran je iz Meke, pa se nastanio u Medini i od nje napravio državu za koju znaju svi historičari svijeta.

Ahmed ibn Hanbel zatvaranje i bičevan, a postao je predvodnik, imam u svojoj zajednici. Zatvaranje i šejh Ibn Tejmija, pa je postao veliki učenjak. Serhasi je bio bačen u dno bunara, pa je napisao dvadeset tomova o fikhu. Iako je bio zarobljen, Ibn Esir napisao je poznato djelo Džamiu-l-usul, kao i jednu od najvrednijih i najpoznatijih knjiga o Hadisu. Ibn Dževzi bio je protjeran iz Bagdada, pa je postao prvak u sedam kiraeta. Malik ibn Er-Rejb napisao je u smrtnim časovima jednu od najljepših pjesama koja po ljepoti nadmašuje brojne divane pjesama napisane u doba Abasida. Svim ljudima i za sva vremena u sjećanju će ostati elegija koju je napisao Ebu Zuejb povodom smrti svojih sinova.
Kada te snađe kakva iznenadna nedaća, pogledaj u stranu odakle će izlaz doći. Kada ti neko ponudi čašu limuna, uzmi je i u nju stavi šećera. Ako ti neko pokloni zmiju, iskoristi njenu skupocjenu ljušturu, a drugo ostavi. Ako te ugrize škorpija, znaj da njen ugriz najbolje štiti tvoje tijelo od zmijskog otrova.
Sve situacije u životu prilagodi sebi tako da uvijek iz njih ubireš cvijetove i korisne plodove."Ne volite nešto, a ono može biti dobro za vas' (El-Bekara, 216)
U jednoj tamnici bijahu dva pjesnika, pesimista i optimista. Prije odlaska na pogubljenje, pogledali su kroz zatvorsko okno. Optimista je svoj pogled uputio prema nebu i zvjezdama, pa se nasmijao. Drugi je pak zurio u blato i lokve na obližnjoj ulici, te mu suze počeše teći niz lice. Razmisli o ova dva čovjeka i znaj da zla nema, a daje dobro vječno i konačno.

"Onaj koji se nevoljniku, kad mu se on obrati, odaziva“

Kome hrli nevoljnik i od koga pomoć traži nesretnik? Ko je utočište svim bićima? Kome se svi ljudi mole, za kim jezici žubore i srca kucaju? To je, uistinu, samo Allah, osim kojeg drugog boga nema.
Moja i tvoja dužnost jeste da Ga zovemo u teškoći i blagostanju, tuzi i sreći. Svakog trena na Njega treba misliti. Kada Allahova pomoć, pobjeda, spas i podrška dođu, trebamo kleknuti pred Njegove kapije, kajati se i u suzama učiti dove. Onaj koji se nevoljniku, kad mu se on obrati odazove, upravo On spašava utopljenika, olakšava onima koji su na kušnji, mazlumu pomaže, zalutalog na Pravi put upućuje, bolesnoga liječi i izlaz nevoljniku nalazi "Kad se u lađe ukrcaju, iskreno se mole Allahu, a kad ih On do kopna dovede, odjednom druge Njemu ravnim smatraju" (El-Ankebut, 65)
Ja ti ovdje neću citirati dove koje bi od tebe otklonile sve boli i nevolje, nego ću te uputiti na sunnet, kako bi se naučio Bogu obraćati. To će te navesti da u svakom trenu budeš s Allahom, da Ga moliš i od Njega se nadaš. Ako to uspiješ, dobio si sve što se ikad moglo dobiti, ali ako u Njega vjeru izgubiš, izgubio si sve. Dova Gospodaru jedan je vid ibadeta. No, potpuna predanost samo Njemu jeste najveći ibadet i on je iznad uslišane dove.
Ko na ovakav način shvati umjetnost dove, neće padati u očaj, nemir i brige, jer svi konopci pucaju osim uža Njegova. Sve se kapije zatvaraju osim Njegove. On je Najbliži, Onaj Koji sve čuje i Koji se odaziva, i dovu nevoljnika uslišava. On ti naređuje da Ga zoveš, da tražiš od Njega, a ti si nemoćan i zavisan, a On Moćan i Neovisan. "Pozovite Me i zamolite Ja ću vam se odazvati!"(El-Mumih, 60) Kada te snađu teške nevolje i kad nastupe gorka vremena, sjeti se Allaha, zovi ime Njegovo, od Njega traži pomoć, podršku i izlaz. Sedždom Mu počast ukazi, tako ćeš steći krunu slobode. Svoje dostojanstvo nađi u pokoravanju Bogu, okitit ćeš se pobjedom. Ruke raširi, dlanove ispruži, riječi prozbori, mnogo od Njega traži. Postojan budi, od Njegove kapije nemoj se odvajati, očekuj Njegovu dobrotu i skoru pobjedu. Neka ti jezik Njegovo ime slavi, lijepo o Njemu misli i samo se Njemu posveti. Sve ovo učinit će te sretnim i uspješnim čovjekom.

Kuran, sura En - Neml, 62.

Neka ti dom bude prostran

Postoji šerijatsko osamljivanje, a to je da se udaljiš od zla i sljedbenika zla, od dokonih ljudi, predanih zabavi i neredu. Zato se priberi, razum uspokoji i svoj intelekt obogati biserjem mudrosti i uđi u vrt znanja.
Odvajanje od svega onog što ne vodi dobru i pokori jeste dragocjen lijek kojeg su uspješno koristili poznavaoci srca i duše. Ja te tome savjetujem. Odrekni se svega onoga što je zlo i što podsjeća na raspuštenost, nemarnost i dokolicu. Pohvalan vid sastajanja i društvenosti sadržan je u klanjanju pet dnevnih namaza u džematu, druženju s učenim ljudima i međusobnom potpomaganju u dobru. Dobro se pripazi dokonih sjela i ispraznog govora. Ako se nađeš na ovakvim mjestima, nastoj ih što prije napustiti, pokaj se za taj grijeh, obuzdaj svoj jezik, i neka ti tvoj dom bude prostran. U tim prilikama tvoja je duša ugrožena i u nju se uvlači nemir, jer ti sjediš s nemarnim ljudima čije su riječi nevaljale. Takve su osobe prve u širenju smutnje, nesreće, i nevolja i najprije tebi sve to žele.
"Da su pošli s vama, bili bi vam samo na smetnji i brzo bi među vas smutnju ubacili" (At-Tevba, 47)
Moja jedina želja jeste da se sam za sebe brineš, da svoj dom napuštaš radi lijepa govora ili dobrog djela. Tako ćeš ponovo osjetiti svoje srce. Nećeš gubiti vrijeme, život traćiti i jezik na ogovaranje navikavati. Srce će ti napustiti nemir, uši loša besjeda, dušu ružne misli. Onaj koji je ovo iskusio najbolje zna. A prođi se onoga ko se opteretio iluzijama i predao se sanjarenju.

Dar od Allaha

Allah ti ništa neće uskratiti, a da ti umjesto toga ne podari još bolje, ako sve to strpljivo podneseš i nadaš se Njegovoj nagradi. Dokaz za to jeste hadis:
"Kome uzmem voljenu osobu, pa on to strpljivo podnese, u zamjenu ću mu pokloniti Džennet. Kome uzmem sina, pa to strpljivo prihvati, imat će kuću u vječnosti."
To je samo jedan mali primjer zahvalnosti koju mu Bog ukazuje zbog žrtve koju je podnio.
Ne očajavaj zbog neke nevolje, jer Onaj Koji ju je odredio posjeduje sve nagrade, Džennet i naknadu za pretrpljenu bol.
Allahovi štićenici koji su iskušavani i koji su pretrpjeli brojne nevolje bit će pozdravljani u Firdevsu:
"Mir nekaje vama, zato što ste trpjeli, a divno lije najljepše prebivalište." (Er-Ra'd, 24)
Trebali bismo misliti o naknadi koju nam Allah daruje zbog nevolje i o dobru koje poslije nje dolazi.
"Njih čeka oprost od Gospodara njihova i milost; oni su na Pravom putu!" (El-Bekara, 157)
Život na dunjaluku kratak je, njegovo je bogatstvo malo. Ahiret je bolji i vječan je. Stoga, onaj koga ovdje zadese nevolje tamo će dobiti za to naknadu. Ko se na ovom svijetu trudi i umara tamo će se odmarati. No, onima koji su se vezali za dunjaluk i koji su svoja srca njemu predali najteže pada činjenica da je njihova sreća kratkog vijeka i da će prestati. Upravo to narušava njihov spokoj na dunjaluku. Oni samo ovaj život žele, pa su im sve nevolje u njemu tako velike i teške. Oni samo gledaju ispred sebe, i vide samo trošni i prolazni dunjaluk.
O vi koji ste u nevolje zapali, znajte da nećete svoju nagradu propustiti. Allah vam poruku punu blagosti, dobrote i nagrade šalje. Svako koga snađe neka poteškoća treba poslušati ajet u kome Uzvišeni kaže:
"I između njih će se pregrada postaviti koja će vrata

imati; unutar nje bit će milost, a izvan nje patnja" (El-Hadid, 13). Ono što je kod Allaha bolje je, vječnije i uzvišenije.

Vjera, to je život!

Najveći nesretnici jesu oni koji su propustili blago imana i bogatstvo čvrstog imana. Oni zauvijek žive u tjeskobi, nemiru, bijesu i poniženju.

"A onaj ko okrene glavu od Knjige Moje, taj će teškim životom ziviti i na Sudnjem danu ćemo ga slijepim oživjeti"

(Ta-Ha, 124)

Samo vjerovanje u Allaha, Gospodara svjetova, čini dušu sretnom, čisti je, uveseljava i iz nje briše brigu, tugu i nemir. Život ima dobar okus jedino uz vjeru.

Za bezbožnike i nevjernike jedini spas od tjeskobnog i mučnog života predstavlja samoubistvo. Kako li je samo jadan život bez vjere! Kako li strašno vječno prokletstvo čeka one koji na Zemlji skrenu s Allahova puta."...i da Mi srca njihova i oči njihove nećemo zapečatiti, i da neće vjerovati kao sto ni prije nisu vjerovali, i da ih nećemo ostaviti da u zabludi svojoj lutaju smeteni!" (El-Enam, 110). Zaista je došlo vrijeme da se ljudi istinski uvjere i da povjeruju da nema boga osim Allaha. Naime, toliko smo iskustva stekli, toliko je stoljeća prošlo koja nam govore da je nevjerovanje laž, idolatrija prokletstvo, a da su poslanici istinu kazivali, i, konačno, daje Allah istina, Vladar svega. Samo On zahvalu zaslužuje i samo On sve može.

Samo s imanom bit ćeš sretan i spokojan bilo da si jak ili nemoćan, bilo da je hladno ili toplo.

"Onome ko čini dobro, bio muškarac ili žena, a vjernik je, Mi ćemo dati da proživi lijep život i, doista, ćemo ih nagraditi boljom nagradom nego što su zaslužili." (En-Nahl, 97)

Pod izrazom "lijep život" koji se spominje u navedenom ajetu misli se na spokoj duše onih koji čekaju sastanak s Gospodarom, na postojanost njihove ljubavi prema Stvoritelju, čistoću njihovog bića od zla i štetnosti, njihovu smirenost u teškim situacijama, pomirenje sa sudbinom i zadovoljstvo njime jer su oni zadovoljni da im Allah bude gospodar, islam vjera, a poslanik i vjerovjesnik Muhammed, s.a.v.s.

Uzmi med i ne razbij košnicu

Nježnost je ukras svemu. Ona sve brige otklanja. Blag način razgovora, iskren osmijeh kada je teško i lijepa riječ, sve su ovo prefinjenosti i odore sretnih. To su i osobine vjernika koji je poput pčele. Ona se hrani lijepim, proizvodi lijepo i kada sleti na neki cvijet, ne uništava ga, jer Allah blagodari one koji su blagi i nježni, a ne one koji su grubi i nasilni. Tako postoje ljudi zbog čije pojave srca zatrepere, duše se ushite i pogledi se raznježe, jer su takvi ljudi među nama omiljeni. Njihove riječi drage su nam bilo da nam oni što daju ili uzimaju, bilo da prodaju ili kupuju, dolaze ili odlaze.

Stjecanje prijatelja jeste, uistinu, umijeće koje poznaju plemeniti ljudi i dobročinitelji. Njih uvijek okružuju skupine prijatelja. Ako su prisutni u društvu, osjeća se veselje i radost. Ako su odsutni, prijatelji za njih pitaju i uče dove.

Ovi sretnici imaju etičko načelo koje glasi: "Zlo dobrim uzvrati, pa će ti dusmanin tvoj odjednom prisni prijatelj postati" (El-Fussilet, 34). Pred njihovim toplim emocijama, iskrenom dobrotom i velikodušnim praštanjem topi se mržnja. Loše zaboravljaju, dobročinstvo pamte. Pogrde i ružne riječi ne primaju k srcu, već puštaju da se njihov eho bespovratno izgubi u daljini. Ljudi su od njih sigurni i mirni.

"Musliman je onaj od čijeg su jezika i ruke sigurni drugi muslimani. Vjernik je onaj od koga je sigurna imovina i život drugih ljudi." (hadis).

"Allah mi je naredio da budem dobar s onima koji me izbjegavaju, da praštam onome ko mi nepravdu učini i da udijelim onome ko meni ne daje." (hadis). " Za one koji, i kad su u obilju i kad su u oskudici, udjeljuju, koji srdžbu savlađuju i ljudima praštaju — a Allah voli one koji dobra djela ćine." (Alu Imran, 134)'

A srca se, doista, kad se Allah spomene, smiruju!4

Iskrenost je omiljena osobina kod Allaha, dž.š. Otvorenost čini srce čistim, a iskustvo je dokaz. Uzoran čovjek i njegovi bližnji ne lažu. Zikr, spominjanje Allaha Uzvišenog, jeste najvrednije djelo i ono spokoj srcu donosi najviše. "Sjetite se vi Mene, pa ću se ja Vas sjetiti". Spominjanje Allaha Veličanstvenog jeste džennet na zemlji, onaj ko u njega ne uđe neće vidjeti ni Džennet na ahiretu. Zikr je utočište i spas za duše od umora, tegoba, muka i nemira. On je tako jednostavna i lahka staza do svakog uspjeha i pobjede.
Onaj ko bdije nad stranicama Objave zna vrijednost zikra, a ko ga praktikuje svakim danom, za svaku priliku lijek ima.
Nemoj se, stoga, čuditi kad vidiš kako su smireni i spokojni oni koji zikr čine. To je smisao svega. Ali, pravo je čudo kako žive oni koji su nemarni i ne spominju Gospodara svoga. "Tvari su, nisu živi i ne znaju kada će biti oživljeni." (En-Nahl, 21)
O čovječe koji se žališ na iscrpljenost, koji plačeš zbog boli, strahuješ od nesreća i nad kim su se nadvile sve nedaće svijeta, spomeni Njegovo sveto ime: "Znaš li da ime Njegovo ima iko! (Merjem, 65)
Shodno broju i učestalosti zikra koji činiš tvoje će se misli prosvijetliti, srce smiriti, duša radosna biti i savjest odmor naći. U spominjanju Allaha krije se tvoje veličanje Njegove uzviše-nosti, pouzdanje, vjera i oslanjanje na Njega. Zikrom se vraća Gospodaru, lijepo o Njemu promišlja i izlaz od Nega očekuje. A Allah je blizu onima koji Ga zovu, čuje njihove dove. Samo On molitve uslišava. Zato se Njemu predaj pokorno i unizno. Neka tvoj jezik uvijek spominje Njegovo ime blagoslovljeno iskazujući Mu tevhid, pohvalu, zahvalu, slavu, Njemu doveći (4 Kur'an, Er-Ra'd, 28.) i oprost od Nega tražeći. Uz Njegovu snagu i moć steći ćeš sreću, sigurnost, veselje, nur i predanost.
"I Allah im je dao nagradu na ovom svijetu, a na onom svijetu dat će im nagradu veću nego sto su zaslužili" (Alu Imran, 148)

... ili bi ljudima na onome što im je Allah iz obilja Svoga darovao zavidjeli

Zavist je poput hrane koja teško nagriza kosti. To je hronična bolest koja u tijelu pravi pometnju i nered. Kaže se: "Zavisnik nikad nema mira, on je nepravednik u odori potlače-nog i neprijatelj u odijelu prijatelja.
Upozoravm i sebe i tebe od ove podle bolesti. Ako je se klonimo, osjetit ćemo milost u sebi, pa onda u drugima. Zavist prema drugima ispunjava naše srce brigom, naš um nemirom i ne da nam spokoja u posteljama.
Zavisnik na početku samo upali iskru, a onda izgori u požaru nastalom od nje. Zavist rađa očaj, nemir i neprestanu brigu, a sve to da bi se uništio prirodni mir lijepog života. Pro-blem zavisnika leži u činjenici da se on protivi sudbini i određenju, da na nevine potvoru baca, odgojene kvari i suprotstavlja se onima koji su na Pravome putu.
Čudna lije ovo bolest od koje čovjek nema nikakve koristi niti nagrade. Zavisnik će biti u stalnom nemiru i tjeskobi sve dok ne prestanu ili nestanu sve ljudske blagodati. Samo je zavisnik nepopravljiv i nepromjenljiv. On će se promijeniti jedino onda kada ljudi izgube blagodati, sreću i lijepe osobine. Ako bude lišen svih ovih stvari, njegovoj sreći neće biti kraja. Allahu se utječemo od zla zavidnika kad zavidi. Taj čovjek, kada osvane,
5 Kuran, En-Nisa, 54.

biva poput crne zmije otrovnice koja nema mira dok sav svoj otrov ne izbaci na nekog nevinog.
Zato i tebe upozoravam i savjetujem da se sustegnemo zavisti. Kod Allaha traži zaštitu od zavisti jer je ona stalno prisutna.

Prihvati život onakvim kakav jeste

Život na ovom svijetu gorkog je okusa, pun je nedaća i teških dana. On nije jednobojan, dobro i zlo smjenjuju se, teškoće i spokoj, a na tebi je da se trudiš.
Nećeš naći savršene roditelje, ženu, prijatelja, dom i posao. Sve će te ove stvari nekad razočarati, a ti žegu vodom gasi i zlo dobrim. Samo ćeš tako sačuvati svoju glavu.
Allah je želio da ovaj svijet, dunjaluk, bude stjecište suprotnih stvari, vrsta, skupina i stavova. Na njemu spajaju se dobro i zlo, red i nered, radost i tuga, da bi naposljetku sve dobro, radost i red završili u Džennetu, a sve zlo, nered i tuga sastali se u Džehennemu.
U jednom hadisu Poslanik, s.a.v.s., kaže:
"Dunjaluk je proklet i sve je na njemu prokleto osim spominjanja Allaha, i onoga što se radi zarad bliskosti Njegove, učenjaka i učitelja." Stoga, živi u svojoj stvarnosti, ne zavaravaj se maštom i ne lebdi u idealnom svijetu. Prihvati dunjaluk onakvim kakav jeste. Uskladi svoju dušu sa svojim životom i okolinom, shvatit ćeš da nema savršenih prijatelja i stvari, jer savršenstvo, sklad i neporočnost nisu karakteristike ovog svijeta.
Znaj da nema savršene supruge, jer i u hadisu se kaže:
"Neka vjernik ne mrzi ženu zbog neke njene osobine koja mu se ne sviđa ako ona ima osobina koje mu se dopadaju."
Moramo dobro razmisliti i procijeniti stanje u kojem živimo. Moramo praštati, biti velikodušni, izbjegavati poteškoće i ponekad zaklopiti oči pred činjenicama. Na nama je da imamo cilj i da neke stvari zanemarujemo.

Ugledaj se na one koji su na kušnji

Kad nestane sreće i radosti, vidiš li išta osim iskušenja? U takvim trenucima sav svijet pocrni u tvojim očima. Samo primjećuješ nesrećnika, u svakoj kući čuješ naricanje, na svakom obrazu vidiš suzu i na svakoj gori napaćene.
Znaš li koliko se još nedaća dogodi? Koliko još ima onih koji se strpe? Nisi ti jedini čovjek na koga su se obrušile nesreće. Možda je tvoja nesreća mala i neznatna u poređenju s drugim. Koliko bolesnih ljudi godinama leži na postelji, koji se u svom nemiru stalno okreću lijevo - desno i koji vrište od bola?
Koliko zatočenika godinama nije vidjelo sunce čameći u tamnici?
Koliko je roditelja izgubilo rođenu djecu dok su još bila u cvijetu mladosti?
Koliko je samo napaćenih, nesretnih, iznurenih i očajnih!?
Stoga, trebaš se ugledati na ove ljude na teškim kušnjama. Budi uvjeren da je ovaj život tamnica za vjernika, kuća tuge i nesreće. Danas ćeš vidjeti dvorove prepune ljudi, a sutra neće biti ni traga od njih. Iako vidiš ljude zdrava tijela i duha, mnogobrojno bogatstvo i porod, sve su to dani koji će proći i iza kojih slijedi neimaština, smrt, rastanak i bolesti.
"I nastanili ste se bili u kućama onih koji su se prema sebi ogriješili, a bilo vam je poznato kako smo s njima postupali, i primjere smo vam navodili" (Ibrahim, 45).

Svoju dušu moraš obuzdati i ukrotiti poput deve. Uporedi svoje tegobe s onima koji su oko tebe i onima koji su živjeli prije tebe. Tek nakon toga shvatit ćeš da ti uopće i nemaš nekih velikih nevolja u odnosu na druge ljude i da si samo naišao na lagahan problem. Stoga, neka je sva hvala Allahu zbog Njegove blagosti. Zahvalu Mu iskazujemo na svemu što nam je ostavio, dobru se nadamo i gledamo u kakvom su stanju oni oko nas.

U Poslaniku, s.a.v.s., imaš divan uzor. Njega su posipali izmetom, trnje mu pod noge podmetali, u lice ga udarali. Toliko ga je izopćio njegov narod, da je jeo lišće. Prognan je iz Meke. Razbili su mu sjekutiće, ženu voljenu potvorili. Ubijeno je sedamdeset njegovih prijatelja, izgubio je sina. Poslanik, s.a.v.s., vezao je kamen za svoj stomak zbog gladi. Potvarali su ga da je čarobnjak, vračar, luđak i lažljivac. No, od svega toga Allah ga je sačuvao. Nemoguće je živjeti bez iskušenja. Ono je najbolje čišćenje za dušu i srce. Kada razmislimo o prijašnjim poslanicima i vjerovjesnicima, vidjet ćemo kako je Zekerija, a.s., ubijen, Jahja, a.s., zaklan, kako je Ibrahim, a.s., bačen u vatru. Ovim stazama išli su i ostali prvaci našeg ummeta. Omer, r.a., je izbo-den, Osman, r.a., ubijen iz zasjede, Alija, r.a., je ranjen. Mnogi imami bili su bičevani, učenjaci zatvarani i dobri ljudi mučeni.
"Zar vi mislite da ćete ući u Džennet, a još niste iskusili ono što su iskusili oni koji su prije vas bili i nestali? Njih su satirale neimaštine i bolest, i toliko su bili uznemiravani da bi i poslanik, i oni koji su s njim vjerovali — uzviknuli: 'Kada će već jednom Allahova pomoć!?' Eto, Allahova je pomoć zaista blizu!" (El-Bekara, 214)

Namaz, namaz...

"O vjernici, tražite sebi pomoći u strpljivosti i obavljanju molitve! Allah je doista na strani strpljivih" (El-Bekara, 153)
Kada te zebnje okruže, tuge okuju i brige ophrvu, odmah klanjaj, molitvu obavi. Tvoja duša će oživjeti i smiraj dobiti. Doista je namaz spas, uz Allahovu pomoć, od svih briga i žalosti. Namaz je utočište od svake nesreće.
Kada bi ga nešto brinulo, Poslanik, s.a.v.s., kazao bi: "O Bilale, odmori nas namazom." Namaz je bio Poslanikova najdraža stvar, najveća sreća i razonoda.
Ako razmislimo o životima odabranih ljudi i prvaka ovog ummeta, vidjet ćemo kako su oni u teškim situacijama i velikim tjeskobama hrlili namazu, obavljajući ga skrušeno i pre-dano. Namaz im je vraćao snagu, volju i želju da nastave svoj plemeniti put.
Salatul-havf propisan je da se ljudima vrati mir i pri-sebnost u trenucima straha, kada se crni oblaci nadviju nad sudbinom. Nakon toga oni bi se hrabro suprotstavljali oštricama sablji i odvažno izlazili na megdan. Ovo nam kazuje daje skrušen namaz najbolji smiraj i lijek za duše.
Sadašnje generacije, koje se gube i nestaju u brojnim duševnim bolestima, trebaju se upoznati s džamijom, svojim čelom poljubiti tle, sedždu učiniti, kako bi svoga Gospodara zadovoljili. Samo će se tako njihove duše spasit ove bolne patnje. U suprotnom, suze će i dalje brazdati njihova lica, tuga će razarati njihove živce i svijest. Jedina snaga koja im može priskrbiti mir i sigurnost jeste namaz.
Najveća blagodat pet dnevnih namaza - ako istinski promislimo - jeste oprost grijeha i uzdizanje našeg stupnja kod (6 Namaz u strahu) Allaha. Pored ovog, namaz je najbolji lijek za naše probleme i bolesti. On u naše vene unosi istančane vrijednosti istinskog uvjerenja -jekina, i naše srce ispunjava zadovoljstvom. Oni koji izbjegavaju džamije i ne obavljaju namaz samo lutaju od tegobe do tegobe, iz jedne tuge prelaze u drugu, poslije jedne nesreće padaju u drugu.
"A onima koji ne vjeruju — propast njima! On neće djela njihova prihvatiti." (Muhammed, 8)

Nama je dovoljan samo Allah, divan lije On zaštitnik

Samo se na Allaha oslanjamo. Njemu se sve stvari vraćaju. Potpuno smo uvjereni u Njegovo obećanje, zadovoljni Njegovim određenjem. O Njemu najljepše misli imamo, spas samo od Njega očekujemo. Čovjekovo oslanjanje na Gospodara u svakoj situaciji, uvjerenost u dobar završetak, jedna je od najljepših osobina vjernika i jedan od

najuzvišenijih plodova vjerovanja. S ovim osjećajem vjernik je uvijek svjestan da ima Zaštitnika, nekoga ko se brine o njemu, ko ga podupire, pomaže i bodri.
Kada je Ibrahim, a.s., bačen u vatru, kazao je: "Dovoljan mije samo Allah, divan lije On zaštitnik!" Zbog tog njegovog čina Allah je vatru učinio hladnom i spasom. Kada su se Poslanik, s.a.v.s., i njegovi ashabi suočili s mnogobrojnijom, opremljenijom i jačom vojskom nevjernika, svi su povikali:
"'Dovoljanje nama Allah i divanje On Gospodar!' I oni su se povratili obasuti Allahovim blagodatima i obiljem, nikakvo ih zlo nije zadesilo, i postigli su da Allah bude njima zadovoljan, a Allah je neizmjerno dobar." (Alu Imran, 173, 174)
Sam čovjek ne može se nositi i boriti protiv događaja, suprostavljati se i rastjerati tamu, jer je on slabo i nemoćno stvorenje. To se može promijeniti jedino kad se osloni na svog Gospodara, uvjeren daje On njegov zaštitnik i kada sve povjeri Allahu. Znaj da tajna uspjeha ubogog i nemoćnog roba na čija su se pleća svalile sve tegobe i nesreće leži u kur'anskim riječima: "Neka se zato vjernici samo u Allaha pouzdaju!" (Alu Imran, 122)
Onaj koji sebi dobro želi neka se osloni na Silnog, Moćnog Gospodara Koji sve posjeduje. To će ga izbaviti od nesreće i spasiti od očaja. Stoga, neka tvoja krilatica bude: "Dovoljan mi je samo Allah, divan li je On zaštitnik." Ako budeš oskudan u imetku, ako zapadneš u dugove i snađu te svakojake nesreće, reci: "Dovoljan mije samo Allah, divan lije On zaštitnik."
Ako strahuješ od neprijatelja, ako te nepravednik napadne i nesreća pokori, uzvikni: "Dovoljan mije samo Allah, divan li je On zaštitnik."
A tebi je Gospodar tvoj dovoljan kao vodič i kao pomagač!" (El-Furkan, 31)

Reci: "Putujte po Zemlji"

Putovanje po svijetu, istraživanje planete Zemlje i bje-žanje iz samoće i povučenosti jeste lijek koji ispunjava grudi i rastire tmine, tugu i brige. Pogledaj u knjigu kosmosa koja stoji otvorena pred tobom, pa ćeš vidjeti kako pera moći i određenja ispisuju po njenim stranicama prelijepe ajete. Spazit ćeš vrtove krasotne i skladne perivoje pune ljepote i sjaja. Iziđi iz svoje kuće i duboko promisli o onome što te okružuje, što je ispred i iza tebe. Popni se na goru, posjeti ravnice, zaviri u krošnje drveta, napij se bistre vode, pomiriši cvjetove jasmina. Tako će tvoja duša osjetiti iskonsku i istinsku slobodu poput slavuja koji se svojom zanosnom pjesmom gubi leteći prostranstvima svemira. Izađi iz kuće, skidaj koprenu crnu s očiju svojih i zaputi se beskrajnim prostranstvima Allahovim, slaveći i hvaleći ime Njegovo.
Povlačenje u skučene sobe, predavanje zlokobnoj tišini, uspješan je put do propasti. Tvoja soba nije cio svijet, niti si ti sve čovječanstvo. Zašto, onda, da se predaješ tamnicama tuge? Neka tvoje tijelo i duša poviču: "Krećite u boj, bili slabi ili snažni!" (Et-Tevba, 41) Stoga, uči i promišljaj o Kuranu kraj potoka i vrtova, ispod stabala na kojima ptice pjevuše pje-sme ljubavi i kraj vode koja nosi gorska kazivanja.
Doista je odmor u prostranstvima Zemlje blagodat koju preporučuju i doktori onima koji su zapali u duševne tegobe, koji osjećaju tjeskobu. Stoga, brate, krenimo, putujmo, radujući se i pomno promišljajući.
"U stvaranju nebesa i Zemlje i u izmjeni noći i dana jesu, zaista, znamenja za razumom obdarene, za one koji i stojeći i sjedeći i ležeći Allaha spominju i o stvaranju nebesa i Zemlje razmišljaju. 'Gospodaru naš, Ti nisi ovo uzalud stvorio; hvaljen Ti budi i sačuvaj nas patnje u Vatri!'" (Alu Imran, 191)

Strpljenje je blago

Odora strpljivosti i a krasi samo odabrane i istaknute vjernike. Oni se nedaćama suprotstavljaju otvoreno, čvrstim htijenjem i odlučnošću. Stoga, ako ti i ja, brate, nismo strpljivi, šta nam je činiti?!

Ima li kakvo drugo rješenje za nas osim strpljenja? Znaš li kakvu drugu opskrbu osim njega?

7Ovim je Ebu Bekr aludirao na Allaha, dž.š., Koji se ovako opisuje u suri El-Burudž. (Prim. prev.)

Život jednog od velikana našeg ummeta bio je pozornica na kojoj su se stalno smjenjivale tegobe i megdan koji su samo pohodile nesreće. Kad god bi se jedne muke riješio, dolazile bi druge, još teže i bolnije. No, strpljenje je bilo njegovo oružje, a njegov štit pouzdanje u Allaha.

Tako postupaju plemeniti ljudi. Bore se protiv nesreće, sve nedaće pobjeđuju i prepreke savladavaju.

Jedna grupa ashaba otišla je kod Ebu Bekra, r.a., koji je bio jako bolestan.

"Hoćeš li da pozovemo ljekara?", kazali su. "Ne, već me je obišao." "Pa šta ti je rekao?" "Kazao je: Ja činim ono sto želim. 7

Zato budi strpljiv, u tome te Allah pomaže. Budi strpljiv, strpljenje je uže do spasa, bajrak koji dobru vodi. Strpljenje donosi nagradu, zbog nega se grijesi potiru. Stoga, budi strpljiv kad naiđu teška vremena i oluje nedaća nasrnu na tebe. Pomoć dolazi samo nakon strpljivosti, izlaz nako muke, a olakšanje poslije tegobe.

Pročitao sam mnoge biografije velikih ljudi koji su živjeli prije nas. Bio sam zapanjen i impresioniran koliko su oni bili strpljivi i koliko su muka podnijeli. Tegobe su im stalno visile nad glavom i neprestano ih pogađale, poput kapi hladne vode. No, oni su sve to stoički podnosili, kao divovi na putu istine. Na kraju, šta su nesreće nego prolazni trenuci, nakon kojih će svaki nesretnik ugledati svijetlo spasa i osjetiti slast pobjede. Neki od ovih velikana nisu se zadovoljavali samo strpljenjem, nego su prkosili svim nedaćama i na kraju ih savladavali.

Nisu svi problemi ovog svijeta tvoji problemi

Postoji jedna vrsta ljudi koji se zamaraju bjelosvjetskim problemima. I kad su na postelji, oni bi da organiziraju svijet i prilike na njemu, iako to ne mogu učiniti.

Oni se jednostavno gube u silnim događajima koji ih okružuju. Ljuti su kada dođe do poskupljenja u državi. Mrzovoljni su kada nema kiše. Galame kada valuta u njihovoj državi devalvira. Takvi su ljudi u neprestanom nemiru i tjeskobi. "I misle da je svaki povik protiv njih." (El-Munafikun, 4)

Stoga te, brate, savjetujem da se ne uzrujavaš zbog svih problema na zemlji. Pusti da se neke stvari jednostavno dese, a da se ti oko toga ne brineš i o tome ne razmišljaš.

Kod nekih ljudi srce je poput spužve, ono upija sve glasine i uzbunjujuće vijesti, uznemirava se zbog sitnica, strepi od svakojakih priča i uzbuđuje se zbog svake stvari. Ovakvo srce može u potpunosti slomiti svoga vlasnika i upropastiti mu život.

Ljudi koji imaju zdrav stav prema životu i koji istinu slijede koriste se poukama i savjetima, što im povećava iman. S druge strane, razni događaji i dešavanja samo gomilaju zebnje kod nervoznih i naivnih osoba. Stoga, hrabro srce najkorisnije je u borbi protiv nedaća i stresnih situacija. Neustrašiva i smjela osoba postojana je, nepokolebljiva, čvrstog jekina, širokogrudna, smirena i staložena, dok kukavica nekoliko puta na dan "umre" zbog raznih iščekivanja, strahovanja, briga i iluzija. Ako želiš miran život, suoči se sa stvarnošću hrabro i hladno, neka te nikako ne obmanu oni koji čvrsto ne vjeruju i neka te

ne muči to što oni spletkare. Ti budi čvršći od događaja, moćniji od oluja i kriza i jači od svih pritisaka. Teško onima čija su srca slaba i nemirna, njih svaki dan plaši. "I naći ćeš ih, sigurno, da više žude za životom od svih ostalih ljudi" (El-Bekara, 96). "A odvažni su vjernici u Allahovoj zaštiti i u Njegovo obećanje sigurni. "...pa je Allah spustio smirenost na njih." (El-Feth, 18)

Neka te ne slome beznačajne stvari

Koliko lije samo ljudi koji se mnogo brinu zbog banalnih i beznačajnih stvari!!!
Pogledaj samo licemjere. Kako su bijedne njihove brige, kruti njihovi osjećaji!?!
Ovo su njihove riječi: "Ne krećite u boj po vrućini!" (Et-Tevba, 81)."Oslobodi me i ne dovedi me u iskušenje!" (Et-Tevba, 49). "Kuće su naše nezaštićene!" (El-Ahzab, 13). "Bojimo se da nas kakva nevolje ne zadesi" (El-Maida, 51). "Allah i Poslanik Njegov su nas samo obmanjivali kad su nam obećavali!" (El-Ahzab, 12)
Kako li su samo bijedne i podle njihove isprike! Kako li su samo nesretne njihove duše! Oni se najviše brinu za svoj stomak, ima li štogod u tanjiru, kakve su njihove kuće, imaju li dvorce. Njihovi se pogledi nikad nisu zaputili u visine, u nebo puno uzvišenih ciljeva. Oni svoje oči nikada nisu prema zvijezdama svijetlim usmjerili. Njihova briga govori o stupnju njihove učenosti koji ne seže dalje od jahalice, odjeće, obuće i kuće. Većina ljudi danju i noću brine se zbog nesuglasica s mužem, ženom, sinom, rođakom. A sve to zbog nekog ružnog trača ili pak nebitne stvari. Ovo su njihove istinske patnje i tegobe. Oni nemaju nekih visokih ambicija kojima bi se predali, nemaju uzvišenih ciljeva koji bi im ispunili vrijeme. Takvi ljudi govore: "Kad u posudi nestane vode, ispuni je hava, zrak." Upravo to bi trebao biti razlog da razmislimo o situaciji ili stvari koja nas zabrinjava i muči. Trebamo se upitati da li je ona toliko važna da nam oduzima vrijeme, trud, misli, mir, živce i život. Ako se predajemo beznačajnim stvarima, naša trgovina s vremenom štetna je i beskorisna. To je, ustvari, velika propast. Psiholozi kažu: "U svemu imaj razumnu granicu." Stoga, vjeruj u istinitost ovih Božijih riječi: "Allah je svemu već rok i mjeru odredio" (Et-Talak, 3). Zato svaku situaciju i problem razumno procijeni, daj im pravu mjeru i vrijednost. S druge strane, budi jako oprezan i kloni se pretjerivanja i nasilja, zuluma.
Sjeti se samo dobrih ashaba čija je najveća briga bila da dadnu prisegu pod drvetom, te su zbog toga stekli Allahovo zadovoljstvo. Među njima bio je jedan čovjek kome je preča bila deva, te je zbog nje zakasnio, te postao omražen i prezren.
Zato, brate, ne obaziri se na beznačajne stvari i ne posvećuj im se. Samo ćeš se tako riješiti briga i vratit će ti se sreća i veselje.

Budi zadovoljan onim što ti je Allah propisao, bit ćeš najbogatiji čovjek

Ako se osvrneš na ono što smo ranije kazali, shvatit ćeš poruku ovog naslova. No, sada ću malo više o tome govoriti kako bi nam bilo jasnije. Najvažnija stvar jeste da budeš zadovoljan onim što ti je Allah propisao od imetka, tijela, izgleda, djece, kuće i sposobnosti. To je logika Kurana, "Ono što ti dajem uzmi i zahvalan budi!" (El-E'raf, 144) Većina uleme vrlih prethodnika kao i ljudi iz prvih generacija nije posjedovala veliki imetak i mnogi od njih bili su siromašni. Oni nisu imali velelepne dvorove, najbolje jahalice i odore.
No, uprkos tome, ostavili su veliki trag u svom životu, sebe i druge činili su sretnim.
To je zato što su imali ispravno razmišljanje o dobru kojim ih je Allah počastio, te su imali berićet u godinama, vremenu i onome što su činili. Nasuprot ove blagoslovljene generacije ljudi, mi danas imamo milione drugih koji imaju mnogo novca, imetka djece i ostalih blagodati, ali im je sve to samo uzrok nesreće i brige jer su se odaljili od prirodnog puta koji vodi Istini. Ovo je jasan dokaz da stvari ne predstavljaju sve u životu.

Osvrni se samo na one koji su stekli svjetske diplome iz raznih nauka, ali se guše u nedaćama, ne razumiju život i ne utječu na njega. Nasuprot njima, drugi ljudi koji nemaju neko veliko znanje prave čuda, svekoliko koriste sebi i drugima, čine boljim stanje i vrijeme u kojem se nalaze.
Ako želiš osjetiti istinsku sreću, budi zadovoljan svojim izgledom koji ti je podario Uzvišeni. Budi zadovoljan stanjem u porodici, svojim glasom, pameti i zaradom.
Neki izuzetno pobožni ljudi idu i dalje od ovoga i govore kako treba biti zadovoljan i sa manje nego što imamo i sa lošijim stanjem od onoga u kome se nalazimo.
Sada ćemo spomenuti neke svijetle primjere ljudi koji su u potpunosti zanemarili svoje dunjalučke užitke:
Ata ibn Rebbah, najpoznatiji učenjak svog doba, bio je crni rob, prćkastog nosa, paralizovan i bez kose;
El-Ahnef ibn Kajs, najdarežljiviji Arap ikada, bio je mršav, poguren, hrom i nemoćan;
El-Eameš, jedan od najboljih stručnjaka za Hadis na svijetu, bio je potomak robova, jako slabog vida, ubogi siromah, poderane odjeće, oskudnog izgleda i doma.
No, među samim poslanicima i vjerovjesnicima, neka je na njih Božiji blagoslov i mir, naći ćemo one koji su bili pastiri. Davud, a.s., bio je kovač, Zekerija, a.s., stolar, Idris, a.s., krojač, a oni su najbolji i najodabraniji ljudi.
Stoga, budi zadovoljan svojim izgledom, sposobnostima, dobrim djelima, odgojem i ne žalosti se ako ti nedostaje ljepote i imetka. Zadovolji se onim što ti je Allah propisao.
"Mi im dajemo sve što im je potrebno za život na ovom svijetu"(Ez-Zuhruf, 32)

Sjeti se Dženneta, čija su prostranstva poput nebesa i Zemlje

Ako nekad u ovoj prolaznoj kući ogladniš, zapadneš u siromaštvo, oboliš, ako te ponize, zulum ti učine i ako se tuge na tebe okome, sjeti se Dženneta. Ako to uvjerenje budeš u sebi čvrsto nosio i za taj cilj radio, tvoji porazi postat će pobjede a gubici nagrade.
Najumniji ljudi jesu oni koji rade za onaj svijet, ahiret, jer je on bolji i vječan je.
Najgluplji su oni koji ovaj svijet smatraju svojim smirajem, domom i utočištem svih želja. Oni najviše strahuju kad nastupe tegobni dani i najviše se kaju kad se dese nesreće, jer za njih postoji samo ovaj bijedni i prolazni život. Oni znaju samo za ovaj prolazni dom, samo za njega rade i ne misle o ničemu drugom. Zato ne žele da im išta pomuti sreću i veselje. Kada bi samo mogli skinuti čadore sa srca svojih i koprene neznanja s očiju, osigurali bi sebi dom vječni sa svim blagodatima, biserjem i palačama u njemu. Čuli bi i zapanjeni bili glasom istinske objave. Tako mi Allaha, to je dom i vječno konačište o kojem se treba brinuti, kojem treba stremiti i za njega raditi.
Da li smo se ikad duboko nadnijeli nad opise stanovnika Dženneta. Za njih nema tuge, bolesti i smrti. Oni su zauvijek mladi, u vječito sjajnim odijelima, u odajama kroz čije se zidove vidi. U Džennetu je ono što oko nije vidjelo, uho nije čulo i što um ljudski nije mogao zamisliti. Konjanik će u njemu putovati između dva drveta stotinu godina. Šatori će biti dugi sedamdeset milja. U Džennetu su rijeke prekrasne, dvori zlatni, plodovi na dohvatu. U njemu su izvor-vode koje teku, i divani skupocjeni, i pehari postavljeni i ćilimi rašireni. Tamo je radost potpuna, sreća istinska. To je stjecište i utočište želja svih.
Pa zašto o tome ne razmišljamo?! Zašto se tome ne posvećujemo?!
Da se sve okončava na ovom svijetu, to bi bila najteža nesreća i patnja nesnosna.
Stoga, neka se ne žaloste ljudi koji žive u oskudici, bijedi, tegobama i iskušenjima i neka rade dobra djela. Tako će nastaniti Allahov Džennet, osjetiti Njegovu blizinu i svetost imena Njegovih.
"Mir neka je vama, zato što ste trpjeli, a divno lije najljepše prebivalište!" (Er-Ra'd, 24)

8Kuran, El-Bekara, 143.

I tako smo vas zajednicom pravednom učinili8

Razum i Šerijat zahtijevaju pravdu, a ne pretjerivanje i nasilje. U islamu nema mjesta za pretjerivanje i silu. Onaj ko želi sreću treba kontrolisati svoje osjećaje i težnje kako bi ispravno postupao u trenucima zadovoljstva i srdžbe, radosti i tuge. U suočavanju sa stvarnošću pretjerivanje i naglost samo čine nasilje nad čovjekom. Najljepša stvar jeste sredina. Šerijat je zakone propisvao s mjerom. Tako i život opstaje na pravičnosti. Najiscrpljeniji ljudi jesu oni koji slušaju svoje strasti i predaju se svojim željama i težnjama kada se suoče s problemima, kada nema puno mjesta za izbor. U tim momentima, njihova su srca poprište vatrenih borbi u kojima se miješa mržnja, zavist i zlo jer oni žive u iluzijama i snovima, tako da neki misle kako je sav svijet protiv njih i kako su se svi ljudi urotili da ih ubiju. Šejtan im stalno šapuće kako je sav svijet u zasjedi, tako da oni stalno žive u oblacima tame okruženi strahom, zebnjama i brigama.

Sirenje uznemirujućih vijesti jeste šerijatski zabranjeno i protivno ljudskoj prirodi. To čine samo oni ljudi koji nemaju savjesti ni etičke principe. "I misle da je svaki povik protiv njih" (El-Munafikun, 4)

Neka tvoje srce bude mirno, jer se većina uznemirujućih vijesti ne desi. Svoju dušu treba spremati za teške događaje, ali na primjeren način kako nam srca ne bi stala kucati prije nego se neko zlo desi.

O pametni čovječe, svakoj stvari daj pravu mjeru i težinu, ne preuveličavaj događaje i probleme. Budi umjeren, pravedan, ne sili se i ne lebdi u iluzijama i varljivim fatamorganama. Poslušaj hadis koji nas uči kako treba biti umjeren u ljubavi mržnji.

"Budi umjeren u svojoj ljubavi prema nekoj osobi, jer ćeš je možda nekad zamrziti, i budi umjeren u svojoj mržnji prema nekome, jer ćeš ga možda nekad zavoljeti."

"Allah će sigurno uspostaviti ljubav između vas i onih s kojima ste u zavadi; Allah je svemoćan; Allah mnogo prašta i On je samilostan." (El-Mumtehina, 7)

Znaj da većina naših briga i strahova nema ama baš nikakvu osnovu.

Tuga nije Šerijatom dozvoljena niti preporučena

Tuga je zabranjena riječima Uzvišenog:" I nemojte duhom klonuti i ne žalostite se? Na drugom mjestu kaže se: 'Neka te tuga zbog njih ne obuzima" Potvrdu o zabrani tuge donosi i ajet u kojem se kaže: "Oni neće tugovati niti strah osjećati"Tuga uništava svaki žar i polet u čovjeku, guši ambicije. Ona je studen u duši i groznica koja nagriza i uništava život.

Sve to proizlazi iz same prirode tuge koja koči, zaustavlja i sprečava život, ne pokreće ga. Tuga nikakvo dobro ne donosi srcu. Šejtan prokleti najviše voli da ražalosti Allahovog roba i baci ga u tugu, kako bi ga zaustavio na Pravom putu. Allah Uzvišeni kaže: "Sašaptavanje je posao šejtanski, da bi u brigu bacio vjernike" (El-Mudžadela, 10).

I Poslanik, s.a.v.s., zabranjuje došaptavanje riječima:

"Neka se dvije osobe ne sašaptavaju u prisustvu treće, jer je to žalosti."

Tuga je nepotrebna i nepoželjna za vjernika, jer je to nemir koji muči i iscrpljuje dušu. Naprotiv, musliman je dužan da se ne predaje tuzi, da je odagnava od sebe, savladava je i bori se protiv nje šerijatskim sredstvima.

Dakle, tuga je nedozvoljena i nepoželjna jer od nje nema nikakve koristi. Poslanik, s.a.v.s., utjecao se od tuge dovom:

"Bože moj, utječem Ti se od brige i tuge." Znači, briga, zabrinutost, slična je tuzi.

Razlika između njih ogleda se u tome da se čovjek brine za nešto što očekuje, odnosno što se treba desiti u budućnosti, dok čovjek zapada u tugu zbog nečega što se već desilo, odnosno prošlosti. Međutim, obje vrste osjećanja muče srce i čine ga slabim, zaustavljaju nas na Pravom putu i ubijaju našu odlučnost.

Tuga pomućuje naš život, baca nas u očaj. To je otrovna strelica za naš duh koja za sobom ostavlja pustoš, siromaštvo i izgubljenost. Ona se povlači pred ljepotom života, gasi pred dobrotom, a svoje sljedbenike odvlači u duboke tamnice i stravično usamljena prostranstva gdje im nudi krčage očaja, boli i propasti.

No, tugu treba razumjeti i treba shvatiti da je ona dio naše svakodnevnice. Zato će stanovnici Dženneta kazati: "'Hvaljen neka je Allah', govorit će 'Koji je od nas tugu odstranio" (Fatir, 32). Ovo nam dokazuje da vjernici zapadaju u tugu na ovome prolaznom svijetu kao što zapadaju u brojne druge nedaće i tegobe koje im se dešavaju bez njihove volje. No, i kada nas nadvlada tuga, nastani se u našu dušu i ne možemo je nikako izbjeći, znaj, brate, da Allah za nju daje nagradu. Razlog tome jeste to što je tuga jedna vrsta tegobe i nesreće. Na Allahovom robu je da se bori protiv nje dovama i drugim šerijatskim metodama ne bi li je odagnao od sebe.

Allah ujednom ajetu kaže:

ni onima kojima si rekao, kada su ti došli da im daš životinje za jahanje: 'Ne mogu naći za vas životinje za jahanje, pa su se vratili suznih očiju, tužni što ne mogu da ih kupe" (Et-Tevba, 92). Pogledajte samo ovaj veličanstveni prizor i ajet koji Uzvišeni navodi u Svojoj knjizi. Ovdje se tuga spominje u pohvalnom svojstvu. Zašto? Zbog jedne zapanjujuće činjenice, a to je daje tuga ovdje pohvaljena zato što ona oslikava jačinu imana ovih plemenitih ljudi. Oni su, naime, ostali u Medini i nisu pratili Poslanika, s.a.v.s., u boj, jer nisu bili u mogućnosti da se opreme za boj. U ovome ajetu data je opomena i primjer licemjerima koji su također izostali iz bitke, ali se oni zbog toga nisu žalostili, već krišom radovali.

Dakle, postoji i jedna vrsta pohvaljene tuge, a to je tuga za onim što nismo mogli izvršiti u ime Allaha Uzvišenog, a žarko smo to željeli. Tuga zbog nemogućnosti da se još više zadovolji Gospodar jeste samo dokaz života, odvažnosti, Božije upute i prosvijetljenosti. Poslanik, s.a.v.s., u jednom hadisu poručuje: "Vjernika neće snaći nika-kva nevolja niti tuga, a da mu Allah za to neće oprostiti neke njegove grijehe." Ovaj nam ajet, također, pokazuje kako je tuga jedna tegoba i iskušenje u koje Božiji rob zapada, ali zbog kojeg mu se brišu njegova loša djela i prijestupi. Ovo, dakako, nije dokaz da je tuga nešto poželjno i obavezujuće. Rob ne smije moliti za tugu, prizivati je, niti je smatrati nekim oblikom ibadeta. Allah ne potiče na tugu, ne propisuje je, nije njome zadovoljan niti je stavlja u obavezu robovima Svojim. U suprotnom, Poslanik, s.a.v.s., ispunio bi sav svoj život tugom i posvetio se brigama. No, on je uvijek bio vedrog duha, širokogrudan, nasmijan, njegovo je srce bilo zadovoljno, a on je u svakoj prilici nastojao usrećiti i obradovati ljude oko sebe.

Postoje neki hadisi koji govore daje Poslanik, s.a.v.s., volio tugu, poput onoga koji prenosi Hind ibn Hale, koji je, opisujući Poslanika, s.a.v.s., kazao: "Tuga je bila njegov drug." No, ovaj je hadis slab, daif i merfu, čiji su prenosioci nepouzdani kao i sam tekst. Uostalom, on je u suprotnosti sa stvarnim stanjem i opisom Poslanika, s.a.v.s.

Kako je moguće da Poslanik, s.a.v.s., bude zaokupljen i predan tuzi kad gaje Allah od nje zaštitio na dunjaluku, zabranio mu je i da se žalosti zbog ljudi koji neće da vjeruju, te mu oprostio sve grijehe?! Pa, odakle onda priče o Poslaniku, s.a.v.s., i tuzi? Kako je ona dospjela u njegovo srce? Kako ga je mogla obuzeti tuga, kada je Poslanik, neka je na njega Božiji blagoslov i mir, bio predan sjećanju na Allaha, zikru, postojan, ispunjen Božijom uputom i nadahnućem, uvjeren u Njegovo obećanje i zadovoljan Njegovim propisima i

odredbama? Naprotiv, Poslanik je uvijek obveseljavao, donosio radosne vijesti, smiješio se, kako i stoji u njegovom opisu, Allah ga blagoslovio i mir mu podario. Onaj ko zaroni u Poslanikovu biografiju, ko proučava njegov život i pomno analizira svaki njegov dan shvatit će da je on došao da pobije laž, odstrani nemir, brigu, zebnju i tugu, da duše oslobodi krutih okova sumnje, izgubljenosti, tjeskobe i mnogoboštva. On je došao da ljude izbavi iz patnje pogubne. Samo Allah zna koliko mu ljudi trebaju biti zahvalni.
Što se tiče jednog predanja u kojem se kaže: "Allah voli svako srce u tuzi", moramo kazati kako je ovo predanje sa slabim lancem prenosilaca, tako da ne znamo ko ga prenosi i koliko je ono vjerodostojno. Kako je moguće da ovo bude tačno, kada u Šerijatu nalazimo stavove koji su ovome oprečni? Možda se u neku vezu može dovesti činjenica da je tuga jedna od nedaća kojom Allah iskušava Svoga roba, pa ako on to iskušenje strpljivo podnese, Allah ga zavoli zbog njegovog strpljenja i izdržljivosti. Griješe svi oni koji pohvalno govore o tuzi, pripisuju je Šerijatu i potiču na nju. Ustvari, Šerijat naređuje upravo suprotno, zabranjuje tugu, a potiče na isščekivanje izlaza od Allaha, pouzdanje u Njegovu dobrotu. Dokaz tome jeste i radost i uputa koju je Uzvišeni spustio na Svog Poslanika, s.a.v.s. To je dobrota kojom Allah širi grudi dobrih ljudi i bla-godari njihova srca iz nebeskih visina.
Postoji još jedno predanje u kojem se kaže:
"Kada Allah zavoli nekog roba, njegovo srce tugom odjekuje, a kada se na njega naljuti, onda u njegovom srcu odjekunu radosni zvuci" Ovo je ustvari israilijat, jevrejsko predanje. Kaže kako se ovo predanje nalazi u Tevratu, odnosno Tori. Jedno značenje spomenutog predanja može biti ispravno, a to je da je vjernikovo srce tužno, onda kada se ogriješi, dok je grešnik zbog toga bezbrižan i radosan. Istinska tuga u srcima dobrih ljudi nastaje onda kada oni shvate da su propustili neko dobro djelo, kada vide da su mogli poboljšati svoj stupanj kod Allaha i kada učine kakav grijeh. Ova je tuga suprotna tuzi grešnika koji se žaloste zbog neke ovodunjalučke štete, gubitka i propuštenog naslađivanja. To je njihova tuga i nesreća i njihov svijet.
Kada govorimo o ajetu u kojem se spominje tuga posla-
nika Israila ili Jakuba, a u kojem se kaže: A oči su mu bilepobijeljele od jada, bio je vrlo potišten" (Jusuf, 84), treba znati kako nas Allah ovdje obavještava o teškom stanju roditelja kada izgube voljeno dijete. To je samo jedna kušnja na koju je Jakub, a.s., bio stavljen. Samo obavještavanje o tuzi ne znači da je ona pohvalna ili propisana. Naprotiv, nama je naređeno da tražimo zaštitu od Allaha protiv tuge. U tuzi su noći preduge, druženje je s njom mučno, ona je prepreka na putu ka uzvišenijim stvarima.
Svi autori knjiga o lijepom ponašanju i etici slažu se u tvrdnji da je tuga nepoželjna, osim Ebu Osmana el-Džibrija. On kaže: "Tuga je dobra u svakom pogledu i koristi vjerniku ako nastaje zbog nekog učinjenog grijeha."
Drugi kažu kako nema dvojbe da je tuga tegoba i kušnja od Allaha i daje ona poput bolesti, brige i zebnje, ali da nikako nije jedan od puteva ka Allahu.
Stoga, brate, na tebi je da širiš radosne vijesti, da moliš za širokogrudnost, da od Allaha tražiš lijep život, zadovoljstvo, dobrotu, otvoreno srce i um jer su to velike blagodati. Neki kažu: "I na dunjaluku ima džennet, ko ga ne osjeti, neće kročiti ni na onaj Džennet na ahiretu."
Samo Allah naše grudi može ispuniti svjetlošću jekina. Samo nas On može na Svoj put uputiti, i izbaviti iz teška i tjeskobna života.

Zastani i razmisli!

Hajdemo sada, brate, zajedno proučiti ovu toplu i iskrenu dovu. Ona je lijek za nesreću, tegobu i tugu.
"Nema drugog boga osim Allaha, Uzvišenog i Blagog. Nema drugog boga osim Allaha, Gospodara Arša uzvišenog. Nema drugog boga osim Allaha, On je Gospodar nebesa i Zemlje, Vlasnika Arša plemenitog. O Ti Koji si zauvijek budan i živ, nema drugog boga osim Tebe, Tvojom milošću te molimo"
"Bože naš, Tvojoj milosti se nadamo, ne prepusti nas dušama našim ni jednog trena, učini da se nam bude bolje. Nema boga osima Tebe."
"Oprost od Allaha molimo, nema drugog boga osim Njega, vječno budnog i živog, samo Njemu se kajemo."

"Nema drugog boga osim Tebe, slava neka Ti je, ja sam doista prema sebi nepravedan bio."
"Bože moj, Tvoj sam rob, sin roba Tvoga i robinje Tvoje. Moja je sudbina u Tvojim rukama. Ti si mi sudbinu odredio, pravedno je ono što si propisao. Molim te svim imenima Tvojim kojima si Sebe nazvao, koje si u Svojoj knjizi spomenuo, kojima si robove Svoje podučio i koje si u Svijetu neznanome, kod Sebe ostavio, Kuranom srce moje osvježi, grudi prosvijetli, njime tuge moje odagnaj i brige riješi. "

"Bože moj, utječem Ti se od tuge i brige, nemoći i lijenosti, škrtosti i kukavičluka, mučna duga i ljudskog zla."

"Dovoljan nam je samo Allah, divan li je On zaštitnik." (Ali Imran, 173).

Nasmiješi se

Umjereni smijeh lijek je za sve brige i tugu. To je neobično moćna sila koja obveseljava ljudski duh i unosi vedrinu u srce. Ebu Derda je kazao: "Želim nasmijati čovjeka, kako bi rasteretio njegovo srce." Najplemenitiji čovjek, Poslanik, s.a.v.s., smijao se toliko da bi mu se, ponekad, vidjeli sjekutići. Ovo ukazuje da je smijeh sredstvo pametnih i mudrih ljudi kojim liječe srce i dušu.
Smijeh je trenutak kada se duša najviše ispuni, vrhunac spokoja i veselja. No, ovaj smijeh ima granicu i nije pretjeran: "I ne pretjeruje sa smijehom, doista pretjeran smijeh umrtvljuje srce." Smijeh treba biti umjeren kao i sve ostale stvari: "Osmijeh pri susretu s bratom jeste sadaka". (hadis). "I on se nasmija glasno riječima njegovim" (El-Neml, 19). Treba jasno razlikovati smijeh od ismijavanja i podrugivanja: "I pošto im je donio znamenja Naša, oni su ih, odjednom, počeli ismijavati" (Ez-Zuhruf, 27). Osmjeh je jedna od blagodati u kojoj će uživati stanovnici Dženneta. "Danas će oni koji su vjerovali — nevjernicima se smijati" (El-Mutaffifun, 34)
Arapi su pohvalno gledali na smijeh jer on upućuje na širokogrudnost, toplu dušu, plemenitost, otvoren duh i dobrotu. Jedan pjesnik kaže:
"Čovjek sklon smijehu raduje se poklonu, Ushićen je svakom prijateljskom susretu"
Zehir u svojoj pjesmi O duši kaže:
"Dobar čovjek ti se raduje kada dođeš, Kao da mu blago najveće nosiš"
Istina je da je islam utemljen na pravičnosti i srednjem putu u vjerovanju, akaidu, etici i odgoju. Zato u njemu nema mjesta za zlovolju i namrgođenost, kao ni za prestravljenost i ukočenost. Islam nosi ozbiljnost, poštovanje, olakšavanje i postojan duh.
Ebu Temmam kaže:
"Sve u životu dugujem ocu koji je bio Zvjezda mudrosti, puno mudrosti jutro,

Veseljak ozbiljan dobrano Koji je u živote drugih radost unosio"
Smrknuto lice i mrzovolja dokaz su nezadovoljnog i uznemirenog čovjeka koji nikad nije dobrog raspoloženja: "Pa se onda smrknuo i namrštio" (El-Mudessir, 22)
"Njihova lica su od crnine oholosti mrka Kao da ih je neka ruka silom u vatru odvela, Oni nisu od ljudi što sjaje pri svakom susretu Poput zvijezda što jezde po nebeskom beskraju"
Brate, kada bi samo svoje prijatelje dočekivao s osmjehom, osjetio bi veliku sreću i blagodat.
Ahmed Amin u svojoj knjizi Fejd el-hatir kaže: "Ljudi koji se smiješe životu nisu samo najsretniji u duši, nego su oni najradiniji, najpodobniji za razne odgovornosti, najbolji ljudi kada nastupe teška vremena i kada se rješavaju problematične situacije. Oni na najbolji način prilaze stvarima koje koriste kako njima tako i ostalim ljudima.
Kada bi se našao u situaciji da biram između velike imovine, neke visoke funkcije i zadovoljne, nasmiješene duše, odabrao bih ovo posljednje. Naime, šta je imetak ako si mrzovoljan i neraspoložen?! Šta vrijedi visok položaj kada si u duševnom nemiru i tjeskobi?! Najzad, šta ti vrijede sva bogatstva ovog svijeta, ako si uzrujan, nespokojan i tjeskoban kao da se vraćaš sa dženaze neke voljene osobe?! Šta vrijedi ljepota žene ako je ona stalno namrštena, nervozna i čija se kuća pretvara u džehennem?! Od nje je bezbroj puta bolja žena koja joj nije ravna po ljepoti, ali koja svojim raspoloženjem i ponašanjem od kuće čini džennet.
Osmijeh vrijedi samo onda kada proizilazi i izbija iz ljudske prirode prepune dobrote. Cvijeće i šume smiješe se, rijeke i mora, nebo i zvijezde i ptice. Čovjek je po svojoj prirodi nasmiješen i veseljak. Ono što remeti tu njegovu sliku i prirodu jesu pohlepa, strast i zlo, što ga čini namrštenim. U tim trenucima on je u neskladu sa svojom iskonskom naravi. Zbog ovoga, svako ko je namršten ne vidi ljepotu ni u čemu, a onaj ko svoje srce uprlja ne vidi stvarnost. Svaki čovjek ovaj svijet promatra kroz svoja djela misli i motive. Stoga, ako njegova djela budu lijepa, misli čiste i motivi čedni, on ima pozitivan stav prema ovom svijetu. Takav čovjek svijet sagledava u njegovoj iskonskoj ljepoti. U suprotnome, čovjekovi su stavovi zamagljeni, prizori svijeta tamni i on sve oko sebe vidi crnim i nevaljalim. .
Postoje osobe koje od svega naprave nesreću i jad, ali i one koje u svemu traže sreću i radost. Neke žene u svome domu uočavaju samo greške i pamte crne dane kada je, naprimjer, bio razbijen neki tanjir, kada je jelo bilo preslano ili kada je soba bila neuredna. One tada galame, psuju i prekoravaju svakoga ko se nade u kući, i tako se upali iskra koja dovodi do požara. Postoje i ljudi koji otežavaju život sebi i ljudima oko njih. Takvi ljudi svaku riječ čuju i tumače pogrešno, od nekog beznačajnog događaja prave katastrofu, kukaju na sav glas zbog neuspjele trgovine, loše zarade, neispunjene želje i tome slično. U njihovim očima sav je svijet crn, i oni taj osjećaj prenose na sve osobe oko njih. Oni imaju nevjerovatnu moć pretjerivanja i preuveličavanja svega što se desi, od miša prave slonove, od travke drvo. No, oni nemaju snage za činjenje dobra, tako da nisu sretni kada budu darivani, makar to bilo obilato, i nezadovoljni su bilo šta da steknu, makar to bilo ogromno.
Život je umijeće, a umijeće se može naučiti. Zato je čovjeku bolje naučiti kako će u svoj život unositi cvijeće, miomirise i ljubav, nego se posvetiti punjenju svojih džepova i kasa novcem. Šta je život ako se pretvori u trku za novcem? Šta je život ako u njemu nema milosti, ljubavi i ljepote?!
Većina je ljudi slijepa pred ovosvjetskim ljepotama. Oni samo vide materijalna bogatstva i novac. Takvi ljudi prolaze pokraj prekrasnih vrtova, lijepih cvjetova, zdenaca blagorodnih i ptica cvrkutavih, ali oni se tome ne dive. Dive se samo novcu kada dolazi i odlazi. Treba kazati kako je novac sredstvo za lijep život, no ovi su ljudi to pogrešno shvatili, pa misle

kako se sretan život može kupiti i kako je to ustvari život koji se vrti oko novca. Oči su nam date da promatramo ljepotu, no mi smo to promijenili i gledamo isključivo na novac. Ništa više lice ne čini namrštenim kao očaj. Stoga, ako želiš imati osmijeh na licu, bori se protiv očaja. Kapije i šanse otvorene su za tebe i sve ljude, zato navikni um da bude otvoren za nadu i očekuj dobro u budućnosti.
Ako si uvjeren da si stvoren da činiš sitne stvari u životu, onda ćeš u životu ostvariti malo. Ako misliš da si stvoren za uzvišene ciljeve i ako imaš velike ambicije, slomit ćeš sve barijere i prepreke pred sobom, probit ćeš granice i dospjeti do beskrajnog prostranstva i uzvišenog cilja. O tome svjedoči i primjer iz života ljudi koji su sve podredili materijalnim. Ko se u toj trci za materijalnim umori na stotinu metara, on tu ostane, dok oni izdržljiviji ne osjete umor i pređu nekoliko stotina metara. Cilj i vizija tvoga života odražavaju tvoju snagu. Stoga, odredi svoj cilj i neka on bude uzvišen. Iako je do njega teško dospjeti, ti ćeš ga ostvariti samo ako mu budeš išao svaki dan, korak po korak.
Ono što ljude zaustavlja na Putu istine i baca ih u tamnicu jeste očaj, beznadežnost, grešan život, negativni stavovi, traganje za ljudskim mahanama i fokusiranje na zla ovog svijeta.
Najbolji put do uspjeha čovjeku može podariti dobar odgajatelj koji u njemu prepozna potencijale za dobro, balansira ih, ističe i razvija najbolje vrline. On čovjeka navikava na širokogrudnost i dobrotu, uči ga daje najbolji cilj kojem treba stremiti jeste da on bude izvor dobrote za sve ljude, onoliko koliko može, da njegova duša bude sunce koje će zračiti svjetlom, ljubavi i dobrotom, zatim da mu srce bude ispunjeno nježnošću, blagošću, dobročinstvom, humanosti i ljubavi koja će sve ljude povezivati u dobru.
Kada se suoči s nedaćama, nasmiješena duša ih prevlada i pobijedi. Ona tegobe dočekuje s osmijehom, prevladava ih i pobjeđuje s osmijehom. Namrštena duša radi suprotno, ona preuveličava nedaće, a umanjuje svoju vrijednost i snagu, te se stalno služi izrazima "ako bi", "kad bi", "da je". Vrijeme koje mrzovoljan čovjek proklinje sačinjava ustvari njegovo raspoloženje i način života. On voli uspjeh u životu, ali ne želi platiti cijenu za to. Za njega je na svakom putu strašan lav jer čeka da nebesa spuste kišu zlata i da zemlja izbaci sehare s blagom.
Nevolje u životu relativne su stvari. Za male duše sve je jako teško, dok za uzvišene duše nema velikih nesreća i problema. Dok se uzvišene duše jačaju pri nevoljama, slabe duše razbolijevaju se u svom bijegu od tegoba. Nesreća je poput psa. Ako se uplašiš i počneš ježati, pas će lajati na tebe i napasti te. No, ako vidi da ga se ne bojiš i da se na njega ne osvrćeš, on se povlači, sklanja s tvoga puta, i čak te se boji.
Dakle, za čovjeka je najpogubnije da se osjeća slabim, bezvrijednim, nesposobnim da napravi neku veliku stvar i učini veliko dobro. Ovakvi osjećaji u čovjeku ubijaju osjećaj sigurnosti, vjere u sebe i slabe njegov iman, tako da on u početku odustaje od nekog djela i ne nada se uspjehu, uvjeren u svoju nemoć i nesposobnost. Vjera u sebe jeste jedna plemenita odlika i osjećaj. To je stup uspjeha u životu i ona se razlikuje od samoza-varavanja koje je posljedica loših djela. Razlika između ova dva osjećaja jeste u tome što je samozavaravanje pouzdavanje duše u nešto nestvarno, maštovito i lažnu oholost. S druge strane, vjera u sebe posljedica je oslanjanja na ličnu sposobnost, odgovornost koju nosimo kao i na snagu potencijala koje imamo."
Ilja Ebu Madi, u jednoj svoj pjesmi, kaže:
"Kazao je: 'Kako su nebesa mrka i zlosutna?' Odgovoriti: 'Nasmiješi se, dovoljno je što su se ona namrgodila.*
Kazao je: 'Eh, kad bi se mladost vratila.' Odgovor ih: 'Nasmiješi se, dozvati je neće tuga tvoja. Kazao je: 'Ono što uzvišeno bi u mladosti Sada se za kaznu u Džehennem pretvori.

Godine me izdadoše, nakon što sam im srce poklonio Pa, kako bi, onda, snage za osmijeh smogao?!' Odgovorih: 'Nasmiješi se i zapjevaj, jer kada bi o životu promislio,
Spoznao bi, da siga samo u bolima proveo.' Kazao je: 'Svijet u ratu strašnome nestaje
Poput putnika što od žeđi umire, Ili lavice što oko žrtve se prikrada, Krv želi i zbog nje nestaje.' Odgovorih: 'Nasmiješi se, ti svijet izliječiti ne možeš, No, ko zna šta će biti, ako to osmijehom pokušaš. Možda pored tebe ima i drugih krivaca, A tebe nespokojnog nesanica noćima izjeda.'
Kazao je: 'Tuđini oko mene od boli ječe, Dok oni u groznici pate, zar menije do sreće.' Odgovorih: 'Namiješi se, da od njih nisi bolji
Od tebe prijekora tražili ne bi!' Kazao je: 'Blagdani su na kapije kročili, Ljudi su odore krasne i ukrase obukli.
Ja u ruci ni dirhema, A za prijatelje trebam toliko poklona.' Odgovorih: 'Nasmiješi se, dobro je da živ si, A ne od onih što davno su od svih prijatelja odselili.' Kazao je: 'Noći su duge beskrajnu gorčinu u meni ostavile.' Odgovorih: 'Nasmiješi se, i da sva tuga svijeta u tebi je,
Jer ako te neki jadnik vedrog vidi, Možda i on jade svoje pobijedi i sam se nasmiješi.
Znaj, dok potišten dirheme tražiš,
Posljednje tragove vedrine u sebi ubijaš.
o ti koji stvaraš galamu, Ništa smrtno ne prijeti tvome životu. Stoga, smij se, jer zvijezde se smiju u beskraju tame,
Zato ih volimo, zato su nam drage!' Kazao je: Vedar duh ljudima sreće ne daje Jer svaki čovjek bez izbora na svijet i umire.' Odgovorih: Ti smiješi se, sve dok između tebe i smrti jedan tren je
Jer priliku za smijeh ovdje nećeš imati poslije.'"
Koliko nam samo prijeko treba osmijeh, vedar duh, širokogrudnost, lijep odgoj, blagost i nježnost.
"Allah mi je objavio da budete skromni, kako jedni prema drugima ne biste nepravično postupali ijedni se o druge griješili" (hadis, prim. prev.).

Zastani i razmisli!

Ne tuguj, jer si već prije tugovao i vidio si da od tuge nema ništa. Tvoj sin nije uspio u školi, pa si se zbog toga ražalostio, no je li mu to išta pomoglo? Tvoji su roditelji umrli, tugovao si mnogo, no to ih nije vratilo u život. Isto tako bilo je i s tvojom neuspjelom trgovinom, no tvoje žalopojke nisu donijele nikakvu zaradu.
Ne tuguj, jer si bio tužan zbog jedne nesreće, pa su se one umnožile, žalio si se na siromaštvo, pa se ono povećalo, tvoji su te neprijatelji još više napali.
Ne tuguj, jer u tuzi zaboravljaš na toplinu doma, dobrotu svoje supruge, imetak, položaj i djecu.
Ne tuguj, jer tuga vodu čini gorkom, cvijeće trnjem, vrt pustinjom i tamnicom nesnosnom.
Ne tuguj, jer imaš oči, uši, usne, ruke i noge. Tijelo tvoje zdravo je i živiš u miru i sigurnosti."Pa, koju blagodat Gospodara svoga poričete!" (Er-Rahman, 13)
Ne tuguj, živiš u svojoj vjeri, toplom domu, jedeš vruć hljeb, piješ vodu, imaš odjeću i suprugu. Zašto bi onda tugovao?!

Blagodat boli

Bol nije uvijek ružna i pokuđena stvar, zato je robu nekad bolje da dio vremena provede u boli.

Bol često prati iskreno slavljenje Allaha, topla i dirljiva dova. Bol učenika vremenom ga čisti i od njega stvara vrhunskog učenjaka, jer se on na početku puta stjecanja znanja bezre-zevno trudio, i to je za rezultat imalo uspjeh. Bol i patnje pjesnika rađaju vrsnog i jako utjecajnog književnika. Bol koja je sažgala njegovo srce probudila je dušu, otvorila um i rodila dar za pisanje. Trud, napor i bol pisca završava knjigom čiji su plodovi, slike, pouke i sjećanja dugo živi.
Učenik koji vodi bezbrižan i miran život, bez kriza i iskušenja, najčešće završava kao lijena osoba i gubitnik, jer ga nisu očeličile nedaće.
Pjesnik koji nije kročio stazama boli i spoznao okus gorčine i očaja ostaje običan sastavljač rima, a njegove su pjesme profane. Pjesme takvog pjesnika izviru iz jezika i uma, a ne iz srca i duše, stoga u njima nisu utkane najljepše riječi i iskrene emocije. Najbolji i najuzvišeniji primjer za ovo jeste život prvih vjernika koji su osjetili zoru poslanstva, rađanje ummeta i početak Objave. Njihov je iman najuzvišeniji, srca najčednija, govor najiskreniji i znanje najdublje, jer su preživjeli velike patnje i boli kao i glad, žeđ, ubijanja, progone i mučenja. Oni su s pravom bili prvaci dobrote i iskrenosti, odabrana generacija, uzori u čednosti i plemenitosti i simboli požrtvovanja.

„ Njih neće zadesiti ni žeđ, ni umor, ni glad na Allahovu putu, niti će stupiti na neko mjesto koje će nevjernike naljutiti, niti će ikakvu nevolju od neprijatelja pretrpjeti, a da im to sve neće kao dobro djelo upisano biti -Allah zaista neće dopustiti da propadne nagrada onima koji čine dobro" (Et-Tevba, 120)
Život je pun kazivanja o ljudima koji su ostavili velika djela iza sebe upravo zahvaljujući boli i kušnjama koji su ih snalazili. El-Mutenebbi9 bio je u groznici kada je spjevao slje-deće stihove:
"Ove boli moje baš su stidljive Dolaze samo kada tame nastupe"
En-Numan ibn el-Munzir prijetio je pjesniku En-Nabigi smrću, pa mu je ovaj stihom uzvratio:
"Ti si sunce, a zvijezde kraljevi ostali. Sve zvijezde zgasnu kad sunce se pojavi."
Veliki je broj ljudi koje su boli potakle da duboko ostave svoj trag na Zemlji.
Stoga, nemoj tugovati zbog boli i ne strahuj od kušnji i nedaća. Možda se u njima krije snaga i blagodat za tebe. Znaj daje život u kojem je tvoje srce slabašno, tijelo izmučeno i duša napaćena uzvišeniji i čedniji od života ljudi čija su osjećanja hladna, duše bezbrižne i ambicije zgasle.
"Ali Allahu nije bilo po volji da idu, pa ih je zadržao, i bi im rečeno: 'Sjedite s onima koji sjede!'" (Et-Tevba, 120)
Sjećam se pjesnika koji je sav život proveo u patnji, kušnjama, očaju i boli rastanka. Slavni pjesnik iz klasičnog doba arapske književnosti.
Svojim posljednjim dasima života kazao je prelijepu pjesmu koja može biti uzor po savr-šenstvu, sadržaju i stilu. To je Malik ibn er-Rejb, koji u svojoj kasidi kaže:
"Zar ne vidiš da ostavih zabludu i krenuh stazama upute? Zar ne vidiš da postadoh gazija vojske Ebu Affanove?
Tako mi Boga, ostavih sve dobro svoje I sinove u obilju i sreći, Njemu pokoran.
o stanovnici doma moga, smrt se približila.
Dođite mi, jer sam bolan noćima. Budite kraj mene dan ili malo noći I ne požurujte me, znam šta će me snaći. Kraj samrtne mi postelje tiho hodite
I oči mi trošnom odorom mojom prekrijete. Ne zavidite mi, sinovi moji, Allah vas blagoslovio, što mezar je moj komad zemlje prostrane zauzeo."
Ove riječi napaćenog i umornog pjesnika jesu vapaj iskreni i uzdah pun gorčine koji je izbio iz dna toplog srca.

Navedeni stihovi nastali u trenucima velike boli i patnje, zacijelo, dopiru do najskrivenijih kutova naših srca i najudaljenijih predjela naših duša.
"On je znao šta je u srcima njihovim, pa je spustio smirenost na njih, i nagradit će ih skorom pobjedom" (El-Feth, 18)
"Ne grdi ašika zbog njegove ljubavi, Možda ćeš i ti sutra u njegovoj koži biti."
Pročitao sam mnoge divane i zbirke pjesama, no većina njih bila je hladna i beživotna. Pisci tih divana nisu ih napisali iz iskustva, iz doživljene i proživljene boli, tako da su samo napisali stihove i pjesme bez duše i topline koja dolazi do srca čitatelja.
Slušao sam mnoge vaize, ali oni nisu moja osjećanja potakli. Govorili su bez žara i revnosti, a u životu nisu iskusili nikakvu nedaću i kušnju. "...jer su ustima svojim govorili ono što nije bilo u srcima njihovim." (Alu Imran, 167)
Ako želiš da tvoje riječi i govor ostave traga na duši onih koji te slušaju, proživi ih prije nego što ih kažeš. Iskusi patnju onoga što kazuješ, saosjećaj s tim, i vidjet ćeš kako tvoji savjeti silno utječu na ljude oko tebe.
"Ali kad na nju kišu spustimo, ona ustrepće i uzbuja, i iz nje iznikne svakovrsno bilje prekrasno." (El-Hadždž, 5)

Blagodat znanja

"Tebi Allah objavljuje Knjigu i mudrost i uči te onome što nisi znao; velika je Allahova blagodat prema tebi!" (En-Nisa, 113)
Neznanje ubija osjećaje, upropaštava život i godine. "Savjetujem ti da neznalica ne budeš." (Hud, 46)
Znanje je svjetlost za um, život za dušu i opskrba za našu narav i etiku.
"Zar je onaj koji je bio u zabludi, a kome smo Mi dali život i svjetlo pomoću kojeg se medu ljudima kreće, kao onaj koji je u tminama iz kojih ne izlazi?" (El-An*am, 122)
Znanje donosi spokoj u grudima i veselje jer ono je spas nerazumnom, uputa izgubljenom i svjetlo onome što luta u tami. Duša se obasjava novim saznanjima i otkrićima.
S druge strane, neznanje, džehl, jeste dosada i tuga, jer u životu neznanja nema ničeg novog, svježeg i slasnog. Jučer je isto kao i danas, danas je isto kao i sutra.
Ako želiš biti sretan, zaputi se stazama znanja i tragaj za njim. Tako ćeš priskrbiti brojne koristi i prednosti, a tuga, briga očaj napustit će te. "Uči, čitaj u ime Gospodara, Koji sve stvara" (Kuran, prim. prev.)."Kome Allah želi dobro uputi ga u vjeru" (hadis, prim. prev.).
Nijedan moćnik ne hvali se svojim imetkom i bogatstvom ako je neznalica. Njegov je život nepotpun.
"Zar je onaj koji zna da je istina ono što ti se objavljuje od Gospodara tvoga kao onaj koji je slijep? A pouku samo razumom obdareni primaju"(Er-Ra'd, 19)
Poznati tumač Kurana, Zamahšeri, kaže:
"Noći moje probdjevene, znajte da za naukom traganje Od bogatstva sveg i crvenih deva10 draže mije. I svi moji nemiri da nejasnu stvar riješim
Slađi su od pića najljepša. Šapat mojih pera po hartiji Ljepši je od svega što šapuću ašici. Od zvuka defova i djevojačka pljeska Draži mi je šum prelistanih listova. o ti što na ovaj stupanj želiš dospjeti, Znaj da palme se razlikuju po visini.
Zar me misliš prestići, A ja noćima bdijem, dok u snu provodiš ih ti."
Koliko je znanje plemenito, koliko duši radosti donosi! Ono stvara spokoj u grudima i svojim nurom naš razum blagosilja.
"Zar je onaj koji ima jasnu predstavu o Gospodaru svom kao onaj kojim se lijepim čine ružna djela njegova i koji se za strastima svojim povodi?" (Muhammed, 14)
10 Izraz crvene deve označava veliko bogatstvo u arapskom jeziku.

Umjetnost radosti

Radost srca jedna je od najuzvišenijih blagodati. Ona podrazumijeva smirenost i staloženost u životu, a one izviru upravo iz srca. Radost srca čini da naš intelekt bude postojan a duša prosvijetljena i dobrom bremenita. Kazali su da je radost umjetnost koja se može naučiti. Onaj ko uspije ovladati ovom umjetnosti i krene njenim stazama, u svoj život unijet će mnogo veselja, zadovoljstva i blagodati nebrojene. Sama srž i početni princip u traženju radosti jeste moć strpljivosti i izdržljivosti. Ovo znači da se čovjek ne treba povijati pred prvim vjetrovima i nedaćama, da se ne treba plašiti zbog brojnih dešavanja oko njega, i najhitnije da se ne brine i ne uznemirava zbog beznačajnih stvari. Snaga i osobine srca određuju koliko će duša biti sretna i spokojna.

Nestabilan čovjek, bojažljiv po prirodi, nepostojan u svome htijenju i duše pune nemira uvijek zapada u tuge, brige i nedaće. Sve se nedaće tope i krize nestaju pred onim ko svoju dušu navikne na strpljivost i odvažnost.

"Kada se momak na borbu sa sudbom navikne Svaka tegoba u životu lahka mu postane."

Uskogrudnost, beznađe, briga samo za sebe i zaboravljanje svijeta koji nas okružuje, sve su ovo neprijatelji i suprotnosti radosti i veselju. Uzvišeni Allah opisuje Svoje neprijetelje riječima "Oni su se brinuli samo o sebi" (Alu Imran, 154). Ljudi koji posjeduju ove osobine jako su ograničeni i smatraju kako je čitav kosmos u njihovoj duši. Oni ne razmišljaju o drugima, žive samo za sebe i ne brinu se ni za što drugo. Dakako, mi se moramo nekad brinuti o sebi i posvećivati svojoj duši, ali isto tako nekad moramo zaboraviti na naše brige, probleme i nevolje. Na ovaj način postignut ćemo dvije stvari: donijet ćemo veselje i sreću sebi i drugima.

11Kuran (prim. prev.).

Jedan od temelja na kojima počiva umjetnost radosti jeste staloženo i smisaono promišljanje. Stoga, čovjek ne treba dopustiti da mu misli besciljno lete, da bude lahkomislen, površan i nerazborit. Ako pustiš svoje misli da besmisleno tumaraju i lutaju, to će te, zacijelo, vratiti u okrilje tuge. U takvoj situaciji stalno će ti pred očima biti slike nekih tragičnih i nesretnih događaja iz prošlosti, a iza njih će se pomaljati sjena zastrašujuće i beznadežne budućnosti. No, ti se uspravi, svoje tijelo i dušu pokreni, pusti osjećaje da u tebi zaplamte, svoje nedaće zaveži uzetom ozbiljnosti, predanosti i pregalaštva i usredotoči se na rad koji će imati za rezultat brojne koristi i dobra. "I pouzdaj se u Onog Koji je vječno živ i Koji ne umire."11

Drugi princip koji je od velikog značaja za umijeće radosti jeste da objektivno procijeniš život, da ga prihvatiš onakvim kakav jeste. Ovaj je život zabava, stoga ti je najbolje da se besmislene zabave kloniš i da je sprečavaš. Ovaj je život izvor patnje, majka nesreće i kolijevka jada. Ako spoznaš ova svojstva dunjaluka, on te neće previše zabrinjavati i nećeš se previše žalostiti ako ti je od njega nešto promaklo. Nepostojan je ovo svijet, njegova čistoća je mutna, oblak što kišu ne donosi, lažan je njegov sjaj, ljepota na njemu je opsjena, djeca su njegova izgubljena. Dobrim ljudima na njemu se prijeti, darežljivim zavidi, a zaljubljenik u ovaj svijet prolazni na kraju biva ubijen sabljom iz zasjede koju mu je upravo on napravio.

"Nad ovim svijetom suze Mjerno, A ko je to još na njemu zajedno ostao? Gdje su gordi i moćni kraljevi perzijski, l oni i riznice blaga njihova bez traga su nestali? Svi oni što su se na ovom svijetu razmetali U tijesnom kaburu na kraju su skončali.

Sada su nijemi kad ih dozivamo, Kao da ne znaju da odgovor nam daju."

U hadisu se kaže: "Nauka se postiže podučavanjem, a dobroćudnost obazrivim ponašanjem.,,

Dakle, kada govorimo o radosti, moramo znati kako se ona stječe praksom i slijeđenjem puteva koji do nje dovode, sve dok ne postane dio naše ličnosti i naravi.

Uistinu, život na ovome svijetu ne zaslužuje da se zbog njega brinemo, mrštimo i padamo u očaj.
"Smrt među ljudima vlada Ovaj svijet kuća nije sigurna Danas čovjek o smrti govori, A sutra se njegova dženaza oglasi Ovaj svijet prljav je i pun jada. Ako želiš da ga od toga očistiš, Znaj da se boriš protiv njegove ćudi l u vatri iskru vatre tražiš. Ako nemoguće tražiš. Nad bezdanom svoje nade gradiš.
Ovaj život san je, a smrt java, A čovjek između njih mirno spava. Pohrlite da svoje ciljeve ostvarite, Jer godine vaše dobrom nisu bremenite. Ovaj život nije miroljubiv, ma koliko god se trudili, Neprijateljstvo prema slobodnim u njegovoj je ćudi."
No, postoji jedna istina u koju nema nikakve sumnje, a to je da nikada nećemo uspjeti iz svog života otkloniti svaku nesreću i tugu jer je on takvim stvoren. "Mi čovjeka stvaramo da se trudi." (El-Baled, 4). "Mi čovjeka od smjese sjemena stvaramo, da
bismo ga na kušnju stavili i činimo da on čuje i vidi" (Ed-Dehr, 2). "Onaj Koji je dao smrt i život da bi iskušao
koji od vas će bolje postupati - On je Silni, Onaj Koji prašta." (El-Mulk, 2). Poenta i svrha leži u tome da čovjek umanji i ublaži svoje brige, tugu i očaj, a potpuni nestanak svega ovoga nastupit će tek u Džennetu. Zato će stanovnici Dženneta u njemu govoriti:
"'Hvaljen neka je Allah', govorit će, Koji je od nas tugu odstranio - Gospodar naš, zaista, mnogo prašta i blagodaran je'" (Fatir, 34). Ovo je dokaz da nas nevolje na ovom svijetu nikad neće napustiti, a da će svako zlo i briga nestati samo u džennetskim perivojima.
"On koji su se Allaha bojali i onog što im je zabranjeno klonili, oni će u džennetskim baščama pored izvora biti. 'Uđite u njih sigurni, straha oslobođeni!' I Mi ćemo zlobu iz grudi njihovih istisnuti, oni će kao braća na divanima jedni prema drugima sjediti" (Hidžr, 45 - 47). Onaj ko istinski spozna život, shvatit će da u prirodi ovog prolaznog svijeta, dunjaluka, leže varke, iluzije i zablude.
"Naše doba nam se zaklelo da nas nikad neće iznevjeriti Kao da je umislilo da nije prolazno i da će vječno ostati."
Sada, kada smo spoznali ćudi i odlike ovog nestalnog svijeta, trebamo glasno kazati kako nam nije od pomoći ni briga, ni jad, ni tuga ni očaj. Na nama je da se protiv iskušenja borimo svom svojom snagom i moći.
I protiv njh pripremite koliko god možete snage i konja za boj, da biste time zaplašili Allahove i vaše neprijatelje, i druge osim njih — vi ih ne poznajete, Allah ih zna. Sve što na Allahovom putu potrošite nadoknađeno će vam biti, neće vam se nepravda učiniti"(El-Enfal, 60).
"A koliko je bilo vjerovjesnika uz koje su se mnogi iskreni vjernici borili, pa nisu klonuli zbog nevolja koje su ih na Allahovom putu snalazile, i nisu posustajali niti su se predavali — a Allah izdržljive voli — i samo su govorili: 'Gospodaru naš, oprosti nam krivice naše i neumjerenost našu u postupcima našim, i učvrsti korake naše i pomozi nam protiv naroda koji ne vjeruje!' I Allah im je dao nagradu na ovom svijetu, a na onom svijetu dat će im nagradu veću nego, što su zaslužili - a Allah voli one koji dobra djela čine." (Alu Imran, 146 - 148)

Zastani i razmisli!

Ne tuguj! Ako si siromašan, pa neke ljude more brojni dugovi. Ako nemaš vozilo, pa neki su ljudi invalidi bez nogu. Ako se žališ na neke bolove, znaj da je mnogo onih koji su godinama okovani za bijelu postelju i bolesnički krevet. Ako si izgubio dijete, pa ima i onih koji su izgubili brojnu djecu u samo jednoj nesreći.

Ne tuguj, jer ti si musliman, vjeruješ u Allaha, Njegove poslanike, knjige, meleke, Sudnji dan i Njegovo određenje. A, nažalost, mnogo je onih koji ne vjeruju u Boga, poriču poslanike, ne slažu se oko Knjiga, ne vjeruju u Sudnji dan i Božije određenje.
Ne tuguj! Ako si nešto zgriješio, pokaj se. Ako si kakav prijestup uradio, čini istigfar. Ako si nešto pokvario, popravi. Milost Božija beskrajna je, kapije su Njegove širom otvorene, oprost nema granica, a On, uistinu, pokajanja prima.
Ne tuguj! Tako ćeš samo unijeti u svoju dušu nemir, poremetiti nerve i život. Tuga će ti samo san oduzimati i noći mučnima učiniti.
Jedan je pjesnik kazao:
"Postoje boli koje čovjeka do krajnje granice dovode A kod Allaha ključevi se svih problema nalaze. Pate nas jadi i baš kad pomislimo da nam nema izlaza Bog nam spasenje podari iz Svog rahmeta beskrajna."

Obuzdavanje emocija

Emocije se mogu uskomešati i postati jako burne u dva slučaja: kod pretjerane radosti i kod velike boli i strašne nesreće.
Poslanik, s.a.v.s., u jednom hadisu kaže:
"Zabranjena su mi dva neprimjerena i grešna uzvika: usklik zbog nekog blagostanja i uzvik
zbog nesreće." Uzvišeni nas u Kuranu savjetuje: "...da ne biste tugovali za onim što vam je promaklo, a i da se ne biste previše radovali onome sto vam On dade. Allah ne voli nikakve razmetljivce, hvalisavce" (El-Hadid, 23). Upravo nas je zbog toga Poslanik, s.a.v.s., upozorio riječima: "Strpljenje se iskazuje kod prvog udara." (nesreće ili iskušenja, M.S.)
Onaj ko obuzdava svoje emocije kod teških nedaća, životnih udaraca, ali i pretjeranog veselja zaslužuje da bude na stupnju postojanih i odvažnih. Takav čovjek osjeća istinsku sreću i spokoj i zna za slast pobjede nad samim sobom. Allah Uzvišeni, naš Tvorac i Gospodar, opisuje čovjeka kao hvalisavca i bezbrižnika. Kada ga pogodi zlo, brižljiv je, a kada je u blagostanju, nepristupačan je, osim onih koji molitvu obavljaju. Oni se drže umjerenosti i sredine u tuzi i veselju. Kada su u izobilju, zahvaljuju, kada ih zadesi kakva kušnja, strpe se.
Nekontrolisani, nagli i pretjerani osjećaji iscrpljuju čovjeka, zadaju mu boli i nemir. Kada se takva osoba razljuti, ona postaje nasilna, izrazito ljuta, napadna i neprijateljska. U tim situacijama um gubi kontrolu, osjećaj za pravdu i ravnotežu. Ako se pak čovjek prepusti prekomjernom veselju, on pleše, pjeva, on zaboravlja na sebe i precjenjuje svoje sposobnosti. Kada se nekom obrati ko mu se ne sviđa vrijeđa ga, zaboravlja njegove lijepe osobine i dobrote. Kada nekog zavoli, smatra ga bezgrešnim i savršenim. U jednom predanju stoji:
"Kada nekog voliš, neka to bude umjereno, jer ćeš ga možda jednom zamrziti. Kada mrziš nekoga, neka to bude umjereno, možda ga nekad zavoliš."
Onaj ko obuzdava svoje emocije, kontroliše ih i vlada svojim razumom zna uspostaviti ravnotežu između stvari i za sve ima mjeru. Takav čovjek zna šta je istina, ima osjećaj za pravi put i razboritost i živi realno.
"Mi smo izaslanike naše sjasnim dokazima slali i po njima knjige i terazije objavljivali, da bi ljudi pravedno postupali." (El-Hadid, 25) "
Islam je donio uravnoteženu i skladnu ljestvicu vrijednosti, etike i morala. Isto tako, ova vjera u sebi nosi poruke jednakosti, Božiji zakon i svete poruke.
"I tako smo od vas stvorili pravednu zajednicu da budete svjedoci protiv ostalih ljudi, i da Poslanik bude protiv vas svjedok. I Mi smo promijenili kiblu prema kojoj si se prije okretao samo zato da bismo ukazali na one koji će slijediti Poslanika i na one koji će se

stopama svojim vratiti — nekima je to bilo doista teško, ali ne i onima kojima je Allah ukazao na Pravi put. Allah neće dopustiti da propadnu molitve vaše. — A Allah je prema ljudima zaista vrlo blag i milostiv" (El-Bekara, 143). Ovdje posebnu pozornost usmjeravamo na prvi ajet i Allahove riječi da su muslimani "pravedna zajednica", odnosno zajednica sredine.
Tako se u islamu pravda i pravednost zahtijevaju kako u propisima, zakonima, tako i u praksi. Ova vjera izgrađena je na iskrenosti, istinoljubivosti i pravdi. Istinitost se zahtijeva u govoru, a pravda u propisima, riječima, djelima, ponašanju i
etici. Gospodara tvoga vrhunac su istine i pravde; Njegove riječi niko ne
može promijeniti i On sve čuje i sve zna" (El-Enam, 115)

Sreća ashaba Poslanika, s.a.v.s.

Poslanik, s.a.v.s., donio je čovječanstvu Božiju poruku. On se nije borio za dunjaluk, nije posjedovao riznice ovosvjet-skih blaga, nije se naslađivao u bogatim vrtovima i nije živio u dvorcu i palačama. Pa ipak, njemu su hrlili ljudi i na vjernost mu se zaklinjali u najtežim životnim okolnostima, najbolnijim trenucima, kada su bili malobrojni, potlačeni u svojoj zemlji i u strahu da će ih njihovi sugrađani ubiti. Uprkos svemu ovome, oni su u potpunosti zavoljeli Muhammeda, s.a.v.s.
Njegovi prijatelji bili su izolovani i odbačeni. Cesto im je uskraćivana hrana. Stavljani su na kušnje, mučeni, napadani od rođaka. Uprkos svemu ovom, u potpunosti su zavoljeli Poslanika, s.a.v.s.
Neki ashabi bili su stavljani na užareni pustinjski pijesak i bacani u tamnice, ugnjetavani od nevjernika. Nevjernici su, također, tlačili i ugnjetavali Poslanika, s.a.v.s. Uprkos svemu ovom, ashabi su Poslanika, s.a.v.s., zavoljeli u potpunosti.
Ashabima su oduzeli zemlju, kuće, porodice i sve što su posjedovali. Morali su otići sa svojih ognjišta, s mjesta gdje su proveli svoju mladost i najljepše trenutke života. Uprkos svemu ovom, u potpunosti su zavoljeli Poslanika, s.a.v.s.
Vjernici su stavljani na najveće kušnje zbog njegove misije, protjerivani su, ponižavani i proganjani, tako da su mislili da im je smrt došla do grkljena. Uprkos svemu ovom, u potpunosti su zavoljeli Poslanika, s.a.v.s.
Vjernici su svoju mladost žrtvovali za njega, a nad glavama im je stalno visila nevjernička kama.
"Kao da je sjena sablje bila hladovina Zelenih vrtova i cvijeća raznovrsna."
Ovi su ljudi odlazili u borbu i suočavali se sa smrću kao da idu u neku šetnju ili na neko veselje, a sve to jer su potpuno voljeli Poslanika, s.a.v.s.
Neki su bili slani u misije potpuno svjesni da se iz njih neće vratiti živi. Povjeravani su im zadaci za koje su znali da će se završiti njihovom smrću, i opet su tamo odlazili zadovoljni i sretni, a sve to jer su potpuno voljeli Poslanika, s.a.v.s.
Ali, zašto su toliko voljeli i bili sretni njegovim poslanstvom? Zašto im je njegova uputa donosila smiraj? Zašto su se radovali njegovom dolasku i zaboravljali sve svoje bolove, nevolje i tegobe samo da bi bili njegovi sljedbenici?!
Vjernici su u Poslaniku, s.a.v.s., vidjeli i našli sav smisao dobra i radosti. U njemu su prepoznali sve znakove dobročinstva i istine. On je bio plemeniti uzor svima koji su mu se obraćali. Njegova ljubav i toplina oživljavala je mnoga srca, grijala grudi vjernika, a njegova misija budila je njihove duše.
Poslanik, s.a.v.s., ulio je u srca vjernika zadovoljstvo, pa oni nisu smatrali bolove na Allahovom putu velikim i važnim. On je njihove duše ogrnuo čvrstim vjerovanjem, jekinom, koji im je davao utjehu u najvećim nedaćama i očaju.

Poslanička uputa čistila je osjećaje vjernika, osvjetljavala svojim nurom njihove umove i iz grudi im prognala sve džahilijetske osjećaje i navike, lažne idole, božanstva, uništila politeistička uvjerenja i zabludu. Ona je u njima gasila vatru zavisti, mržnje i neprijateljstva, a ispunjavala ih čistim imanom, tako da su, napokon, ugledali svjetlo istine, pravog puta, smirili svoje tijelo, dušu i srce.
Ljudi su s Poslanikom osjetili slast života, radost i veselje. Bili su zadovoljni u njegovom prisustvu, sigurni kao njegovi sljedbenici, uspješni u izvršavanju njegovih propisa i ispunjeni osjećajem njegovog vodstva.
„A tebe smo samo kao milost svjetovima poslali."(El-Enbija, 107).

"Na takav način Mi i tebi objavljujemo ono što ti se objavljuje. Ti nisi znao šta je Knjiga niti si poznavao vjerske propise, ali smo je Mi učinili svjetlom pomoću kojeg upućujemo one robove Naše koje želimo. A Ti, zaista, upućuješ na Pravi put, na put Allahov, Kome pripada sve što je na nebesima i sve što je na Zemlji. I, eto, Allahu će se sve vratiti!" (Aš-Šura, 52,53).
"On je neukima poslao Poslanika, jednog između njih, da im ajete Njegove kazuje i da ih očisti i da ih Knjizi i mudrosti nauči, jer su prije bili u očitoj zabludi, i drugima koji im se još nisu priključili - On je Silni i Mudri" (El-Džumu'a, 2, 3).
„i dosudi nam milost na ovom svijetu, i na onom svijetu - mi se vraćamo Tebi! - Kaznom Svojom Ja kažnjavam koga hoću, reče On, 'a milost Moja obuhvata sve; dat ću je onima koji se budu grijeha klonili i zekat davali, I onima koji u dokaze Naše budu vjerovali, onima koji će slijediti Poslanika, vjerovjesnika, koji neće znati ni čitati ni pisati, koga oni kod sebe, u Tevratu i Indžilu, zapisana nalaze, koji će od njih tražiti da čine dobra djela, a od odvratnih odvraćati ih, koji će im lijepa jela dozvoliti, a ružna im zabraniti, koji će ih tereta i teškoća koje su oni imali osloboditi. Zato će oni koji budu u njega vjerovali, koji ga budu podržavali i pomagali i svjetlo po njemu poslano slijedili —postići ono što budu željeli" (El-E'raf, 156,157).
"O vjernici, odazovite se Allahu i Poslaniku kad od vas zatraži da činite ono što će vam život osigurati; i neka znate da se Allah upliće između čovjeka i srca njegova, i da ćete se svi pred Njim sakupiti" (El-Enfal, 24).
"Svi se čvrsto Allahova užeta držite i nikako se ne razjedinjujte! I sjetite se Allahove milosti prema vama kada ste bili jedni drugima neprijatelji, pa je On složio srca vaša i vi ste postali, milošću Njegovom, prijatelji; i bili ste na ivici vatrene jame, pa vas je On nje spasio. Tako vam Allah objašnjava Svoje dokaze, da biste na Pravom putu istrajali" (Alu Imran, 103).
"On ih izvodi iz tmina na svjetlo." (El-Bekara, 257)
Vjernici su, zacijelo, bili istinski sretni sa svojim predvodnikom i uzorom, i imali su pravo na to.
Bože moj, podari Svoj blagoslov i mir onome ko nam je srca oslobodio okova zablude. Blagoslovi onoga koji nam je duše tamnih lutanja spasio. Budi zadovoljan njegovim ashabima i prvacima i nagradi ih najljepšom nagradom za sav njihov trud i žrtvu.

Prognaj dosadu iz svog života

Čovjek koji sav svoj život provodi jednolično zaslužuje da oboli od dosade, jer duša ne voli monotoniju i dosadu. Čovjek je po svojoj prirodi sklon dosadi ako vodi jednoličan život. Zato je Uzvišeni Allah stvorio različita mjesta, predjele, vremena, jela, pića, stvorenja, noći, dane, brda, doline, boje, toplotu, hladnoću, slatko i gorko. Allah spominje ovu raznolikost i razlike u Svojoj knjizi:

"Onaj koji je nebesa i Zemlju stvorio i Koji vam spušta s neba kišu pomoću koje Mi dajemo da ozelene bašče prekrasne - nemoguće je da vi učinite da izraste drveće njihovo. — Zar pored Allaha postoji drugi bog? Ne postoji, ali su oni narod koji druge s Njim izjednačuju." (En-Neml, 60)
"Na Zemlji ima predjela koji jedni s drugima graniče i basča ima lozom zasađenih, i njiva, i palmi s vise izdanaka i samo s jednim; iako upijaju jednu te istu vodu, plod nekih činimo ukusnijim od drugih. To su doista dokazi ljudima koji pameti imaju."(Er-Ra'd, 4)
"On je Taj Koji stvara vinograde, poduprte i nepoduprte, i palme i usjeve različita okusa, i masline i šipke, slične i različite - jedite plodove njhove kad plod dadu, i podajte na dan žetve i berbe ono na šta drugi pravo imaju, i ne rasipajte, jer On ne voli rasipnike." (El-En'am, 141)
"Zar ne znaš da Allah s neba spušta vodu i da Mi pomoću nje stvaramo plodove različitih vrsta; a postoje brda bijelih i crvenih staza, različitih boja, i sasvim crnih. I ljudi i životinja i stoke ima, isto tako, različitih vrsta. A Allaha se boje od robova Njegovih — učeni. Allah je, doista, silan, i On prašta." (Fatir, 27, 28)
"Ako vi dopadate rana, i drugi rana dopadaju. A u ovim danima Mi dajemo pobjedu sad jednima, a sad drugima, da bi Allah ukazao na one koji vjeruju i odabrao neke od vas kao šehide - a Allah ne voli nevjernike." (Alu Imran, 140)
Narodu Israilovom dosadila je najbojla hrana, jer su dugo jeli samo nju. "...i kada ste rekli: 'O Musa, mi ne možemo više jednu te istu hranu jesti'" (El-Bekara, 67). Halifa Me'mun čitao je nekada sjedeći, nekada ležeći, nekada hodajući i šetajući, i kazao je: "Duša je sklona dosadi."
"A kada molitvu završite, Allaha spominjite, i stojeći, i sjedeći, i ležeći. A u sigurnosti obavljajte molitvu u potpunosti, jer vjernicima je propisano da u određeno vrijeme molitvu obavljaju." (En-Nisa, 103)
Onaj ko istinski promišlja o ibadetu uočit će dosta raznolikosti i raznovrsnosti. Postoje dobra djela koje čini srce, koja se samo izgovaraju, koje činimo tijelom, kao i ona koja se vežu za imetak. To su namaz, zekat, post, hadž i džihad. I u samom namazu imamo raznovrsnost, tako u njemu stojimo, kijam, činimo sedždu i sjedimo. Ko želi da je uvijek čio, radin, produktivan i odmoran treba uvijek činiti raznovrsne stvari. Tako, naprimjer, dok čitamo, trebamo tematiku, čitati o raznim umjetnostima, Kuran, tefsir, Poslanikovu biografiju, hadise, fikh, povijest, književnost, ali i djela iz oblasti općeg znanja i kulture. U tako raznovrsnom vremenu posvetiti ćeš se i ibadetu i drugim dopuštenim stvarima. S druge strane, trebaš odlaziti u posjete, primati goste, baviti se sportom, šetati. Samo ćeš tako svoju dušu osvježiti i učiniti aktivnom jer ona voli raznovrsnost, promjene i novine.
"Ljudi koji se predaju samo očaju i jadu žive dva dana beznadežna U jednom proklinju smrt i nedaće, a u drugom vape za pomoć
ljudima."

Prođi se nemira i briga

Ne tuguj, jer ti Gospodar tvoj govori: "Zar grudi tvoje nismo prostranim učinili" (El-Inširah, 1). Ovo se odnosi, općenito, na sve ljude koji nose istinu u srcu, slijede nur Božiji i idu Pravim putem. "Zar je isti onaj čije je srce Allah
učinio sklonim islamu, pa on slijedi svjetlo Gospodara svoga? Teško onima čija su srca neosjetljiva kad se spomene Allah, oni su u pravojzabludi!"' (Ez-Zumer, 22). Dakle, postoji Istina, koja donosi spokoj grudima, koja ih čini prostranim i sretnim, ali i laž, neistina, koja unosi u njih surovost, bezosjećajnost i krutost.

"Onome koga Allah želi uputiti — On srce njegovo prema islamu raspoloži" (El-Enam, 125). Ovaj nam ajet kazuje kako je vjera cilj, svrha i konačno odredište do kojeg stižu samo oni koji su na Pravom putu.
"Nemojte se žalostiti, Allah je uz nas." Ove riječi izgovara svako ko istinski i iskreno u srcu osjeća Allahovu zaštitu, snagu, blagost i pomoć.
"One koji su se Allahu i Poslaniku i nakon zadobijenih rana odazvali, one između njih, koji su dobro činili i bogobojazni bili - čeka velika nagrada; one kojima je, kada su im ljudi rekli: 'Neprijatelji se okupljaju zbog vas, treba da ih se pričuvate!' — to učvrstilo vjerovanje, pa su rekli: 'Dovoljan je nama Allah i divan je On Gospodar!" (Alu Imran, 172, 173). Čovječe, dovoljna ti je Njegova zaštita i znanje da Te on uvijek čuva.
"O Vjerovjesniče, Allah je dovoljan tebi i vjernicima koji te slijede" (El-Enfal, 64) Ko god slijedi ovu krilaticu ostvarit će pobjedu i uspjeh na ovom i onom svijetu.
"Reci: 'Za ovo od vas ne tražim druge nagrade, već da onaj koji hoće pođe putem koji vodi njegovu Gospodaru: ti se pouzdaj u Živog, Koji ne može umrijeti, i veličaj Ga, i hvali!'" (El-Furkan, 57, 58). Sve osim Živog, mrtvo je. Sve osim Njega prolazno je, nisko i lišeno svakog dostojanstva.
„Strpljiv budi, ali strpljiv ćes biti samo uz Allahovu pomoć. I ne tuguj za njima, i neka ti nije teško zbog spletkarenja njihova. Allah je zaista na strani onih koji se Allaha boje i grijeha klone i koji dobra djela čine." (En-Nahl, 127, 128)
Posebna blagodat koju Uzvišeni daruje Svojim robovima jeste Njegova pažnja, čuvanje, potpora i zaštita, a to se postiže na osnovu nečijeg takvaluka, svjesnosti o Allahu i truda kojeg rob ulaže na putu k Njemu.
"Njih čeka nagrada - oprost od Gospodara njihova i džennet-ske bašče, kroz koje će rijeke teći, u kojima će vječno ostati, a divne li nagrade za one koji budu tako postupili! Prije vas su mnogi narodi bili i nestali, zato putujte po svijetu i posmatrajte kako su završili oni koji su poslanike u laz ugonili. To je objašnjenje svima ljudima i putokaz i pouka onima koji se Allaha boje. I ne gubite hrabrost i ne žalostite se; vi ćete pobijediti ako budete pravi vjernici" (Alu Imran, 136-139). Na osnovu ovih ajeta shvatamo kako naša uzvišenost i dostojanstvo leže u robovanju i predanosti Allahu.
"Vi ste narod najbolji od svih koji se ikada pojavio: tražite da se čine dobra djela, a od nevaljalih odvraćajte, i u Allaha vjerujete. A kad bi sljedbenici Knjige ispravno vjerovali, bilo bi bolje za njih; ima ih i pravih vjernika, ali većinom su nevjernici.
Oni vam ne mogu nauditi, mogu vas samo vrijeđati; ako vas napadnu, dat će se u bijeg i poslije im pomoći neće biti." (Alu Imran, 110, 111)
Allah je zapisao: ja i poslanici Moji sigurno ćemo pobijediti!" -Allah je, zaista, moćan i silan.'" (El-Mudžadela, 21)
"Mi ćemo, doista, pomoći poslanike Naše i vjernike u životu na ovom svijetu, a i na Dan kad se dignu svjedoci" (El-Mumin, 51). Ovo je Allahova riječ i obećanje koje On neće prekršiti i koje neće zakasniti.
A ja Allahu prepuštam svoj slučaj; Allah, uistinu, robove Svoje vidi. I Allah ga je sačuvao nevolje koju su mu oni snovali, a faraonove ljude zla kob zadesi" (El-Mumin, 44,45)
" I neka se vjernici samo na Allaha oslanjaju."
Ne tuguj, jer ti živiš samo jedan dan. Zbog čega, onda, da taj dan provedeš u tuzi, ljutnji i nemiru.
U jednom predanju stoji: "Kada osvaneš, ne očekuj noći, a kada omrkneš, ne očekuj jutro."
Poruka ovog predivnog savjeta jeste da živiš u okviru i granicama jednog dana, da zaboraviš na prošlost i ne brineš se zbog onog što će doći u budućnosti.
Jedan pjesnik veli:

"Što je bilo bilo je, a što će biti ne znamo. Ti živiš sabat jedan samo."
Ne tuguj! Ono što je određeno bit će, ono što je zapisano desit će se. Pera su se osušila, korice sklopile i svaka je stvar određena. Tvoja tuga neće ništa dobro donijeti stvarnosti. Neće život zaustaviti, ubrzati ili okrnjiti.
Predavanje i spominjanje onoga što je prošlo, otvaranje minulih rana i sjećanje na nevolje koje su se davno desile, sve je ovo posljedica gluposti i nerazumnosti.
Kineska poslovica kaže: "Ne prelazi most dok ne stigneš do njega:"
Ova nam lijepa izreka poručuje da ne prizivamo i ubrzavamo brige i nesreće sve dok do njih ne dođemo i dok ih ne počnemo proživljavati.
Jedan učenjak iz generacije vrlih prethodnika kaže: "O sine Ademov, ti si sastavljen od tri dana: jučer, koje ti je leđa okrenulo; sutra, koje ti još nije došlo; i danas u kojem živiš, pa na Allaha pazi u danu u kojem jesi.
Kako li samo tegobno živi osoba koja se opteretila prošlim, sadašnjim i sutrašnjim brigama?! Kako li se samo odmara onaj ko se prisjeća onog što je prošlo?! On uvijek svoje boli oživljava, ponovo trpi njihove muke, a, opet, te mu boli ništa dobro ne donose.
Smisao poruke: "Kada osvaneš, ne očekuj noći, a kada omrkneš, ne očekuj jutro" jeste da imaš razumnu nadu, živiš dan u kojem se nalaziš i u njemu uradiš najbolje i najviše što možeš. Stoga, brate, samo u ovome danas rješavaj svoje probleme, u njemu skupi svu svoju snagu, na njega se fokusiraj. U njemu sredi svoje poslove i obaveze, popravi svoje ponašanje, brini se za zdravlje, s drugim u dobru sudjeluj i o njemu razmišljaj.

Zastani i razmisli!

Ne tuguj! Naime, tvoja tuga želi zaustaviti vrijeme, okovati Sunce, vratiti kazaljke sata, korake i dane nazad, na njihov izvor.
Ne tuguj! Tuga je poput žestokog vjetra koji zagađuje vazduh, muti vode, mijenja izgled neba, lomi cvijeće i pustoši prekrasne vrtove.
Ne tuguj! Tužna je osoba poput slijepe rijeke koja luta od mora do mora, od ušća do ušća. Ona je poput gorostasa koji kada izgubi svoju snagu, postane nemoćan, poput svirača u zatvorenom prostoru i poput pjesnika koji po vodi piše stihove.
Ne tuguj! Tvoj istinski život čini sreća i duševni mir. Stoga, ne traći svoje dane tugujući. Ne rasipaj svoje noći zbog nje, provodeći sate u brigama i nemiru. Ne gubi svoje vrijeme i život poput bezobzirnog rasipnika, jer Allah, uistinu, ne voli rasipnike!

Ne tuguj jer Gospodar tvoj grijehe prašta i pokajanja prima

Brate moj, neka se tvoje grudi ispune mirom, nek prestanu tvoje brige i problemi. Neka te Uzvišeni blagodari srećom. Raduj se milosti Njegovoj i poslušaj sljedeće riječi iz Kurana: "Reci: 'O robovi Moji koji ste se prema sebi ogriješili, ne gubite nadu u Allahovu milost! Allah će, sigurno, sve grijehe oprostiti; On, doista, mnogo prašta i On je milostiv.'" (Ez-Zumer, 53)
Pogledaj kako im se Allah obraća riječima: "O robovi moji" kako bi im srca raznježio i duše razveselio. Posebno su istaknuti oni koji su "mjeru prevršili", "ellezine esrefu", jer su oni učinili jako mnogo loših djela i prijestupa. Ako se na ovaj način Uzvišeni obraća onima koji su prekomjerno griješili, šta je onda s drugima? Njima Svemilosni zabranjuje očaj i gubljenje nade u oprost, te ih obavještava kako će On oprostiti sve grijehe onome ko se pokaje, i velike i male, ozbiljne i bezazlene. Potom se Allah opisao određenim atributima koji upućuju na savršenstvo njegovih osobina, a to su da On "mnogo prašta i on je milostiv".
Trebamo biti sretni i radosni zbog Njegovih riječi:

"I nastojte da zaslužite oprost Gospodara svoga i Džennet prostran kao nebesa i Zemlja, pripremljen za one koji se Allaha boje, za one koji, i kad su u obilju i kad su u oskudici, udjeljuju, koji srdžbu savlađuju i ljudima praštaju - a Allah voli one koji dobra djela čine: i za one koji se, kada grijeh počine ili kad se prema sebi ogriješe, Allaha sjete i oprost za grijehe svoje zamole — ako će oprostiti grijehe ako ne Allah? — i koji svjesno u grijehu ne ustraju. Njih čeka nagrada — oprost od Gospodara njihova i džennetske bašče, kroz koje će rijeke teći, u kojima će vječno ostati, a divne li nagrade za one koji budu tako postupili!" (Alu Imran, 133-137)
Trebaju biti sretni i zbog riječi:
"Onaj ko kakvo zlo učini ili se prema sebi ogriješi pa poslije zamoli Allaha da mu oprosti — naći će da Allah prašta i da je milostiv." (En-Nisa, 110)
Ako se budete klonili velikih grijeha, onih koji su vam zabranjeni, Mi ćemo preći preko manjih ispada vaših i uvest ćemo vas u divno mjesto." (En-Nisa, 31)
A Mi smo poslali svakog poslanika zato da bi mu se, prema Allahovom naređenju, pokoravali. A da oni koji su se sami prema sebi ogriješili dođu tebi i zamole Allaha da im oprosti, i da i Poslanik zamoli za njih, vidjeli bi da Allah zaista prima pokajanje i da je milostiv." (En-Nisa, 64)
"Ja ću sigurno oprostiti onome koji se pokaje i uzvjeruje i dobra djela čini, i koji zatim na Pravom putu istraje." (Ta-Ha, 82)
Kada je Musa, a.s., ubio čovjeka, uzviknuo je:
"'Gospodaru moj', reče onda, 'ja sam sam sebi zlo nanio, oprosti mi!' I On mu oprosti, On, uistinu, prašta i On je milostiv." (El-Kasas, 16)
Svemilosni nam govori o Davudu, a.s., koji je zgriješio, pa se pokajao i zatražio oprost. "I Mi smo mu to oprostili, i on Je, doista, blizak Nama i divno prebivalište ga čeka." (Sa'd, 25)
Neka je slava našem Gospodaru, kako li je samo On milostiv i plemenit!! Njegova milost i praštanje nadmašuje sve granice jer je ponudio oprost i milost onima koji su priznali trojstvo. O njima Uzvišeni kaže:
36
"Nevjernici su oni koji govore: Allah je jedan od trojice!'A samo je jedan Bog! Iako se ne okane onoga što govore, nesnosna će patnja, zaista, stići svakog od njih koji nevjernik ostane.
Zašto se oni ne pokoju Allahu i ne zamole oprost od Njega, ta Allah prašta i samilostan je." (El-Ma'ida, 73, 74)
U vjerodostojnom hadisu Poslanik, s.a.v.s., kaže:
"Allah Uzvišeni kaže: 'O sine Ademov, kad god Me pozoveš i ponadaš Mi se, Ja ću ti sve oprostiti i na to se neću osvrtati. O sine Ademov, da tvoji grijesi budu toliki da dosegnu oblake na nebesima, a da Mi poslije toga dođeš tražeći oprosta, oprostio bih ti, i na to se ne bih osvrtao. O sine Ademov, da Mi dođeš s grijesima koji bi Zemlju ispunili, ali da Mi druga ne pripišeš, Ja bih te dočekao sa Zemljom punom oprosta."
Ebu Musa prenosi od Vjerovjesnika, s.a.v.s., daje rekao:
"Zaista će Uzvišeni Allah pružati Svoju ruku noću da bi se pokajao onaj koji je zgriješio po danu, a pruža Svoju ruku po danu da bi se pokajao onaj koji je zgriješio noću, sve dok sunce ne izađe sa zapada."
U hadisi-kudsiju kaže se:
"O robovi Moji, vi griješite noću i danju, a Ja grijehe praštam i na njih se ne obazirem. Zato Me za oprost molite, Ja ću vam ga podariti."
U sahih-hadisu Poslanik, s.a.v.s., kaže:

"Tako mi Onoga u Čijoj je ruci moja duša, da ne griješite, Allah bi vas uništio i stvorio novi narod koji bi griješio i tražio oprosta od Allaha Uzvišenoga, pa bi im se On smilovao. Zato molite Allaha za oprost, dobit ćete ga."
Nadalje, Poslanik, s.a.v.s., veli:
"Tako mi Onoga u Čijoj je ruci moja duša, da ne griješite, pobojao bih se za vas nečega što je teže i gore od griješenja. To je samoljublje i egoizam."
U drugom hadisu kazano je: "Svi ste vi grešnici, a najbolji grešnici jesu oni koji se kaju."
Enes ibn Malik el-Ensari, omiljeni sluga Poslanikov, pripovijeda da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:
"Allah se više obraduje tevbi Svoga roba koji se pokaje, nego što bi to učinio neko od vas kada bi putovao na devi kroz pustinju i izgubio je, a na njoj mu sva hrana i voda, pa je dugo tražio, i izgubi svaku nadu da će je pronaći, a onda zaspi i kada se probudi ugleda svoju devu u njegovoj neposrednoj blizini kako mirno stoji, te odmah skoči i uhvati povodac i od silne radosti uzvikne: 'Bože moj, Ti si moj rob, a ja sam Tvoj gospodar', pogrešno se izrazivši od silne radosti."
I na kraju navodimo još jedan vjerodostojni hadis u kojem nam Poslanik, s.a.v.s., kaže:
"Doista neki rob počini grijeh pa kaže: Bože, oprosti mi moj grijeh jer samo Ti grijehe praštaš'; nakon toga on opet počini grijeh i kaže: 'Bože, oprosti mi moj grijeh jer samo Ti grijehe praštaš'; nakon toga on opet počini grijeh i kaže: 'Bože, oprosti mi moj grijeh jer samo Ti grijehe praštaš. Onda Allah Svemilo-sni rekne: 'Moj rob zna da ima Gospodara, Koji kažnjava zbog grijeha, i Koji grijehe prašta, pa neka čini što želi."

Ne tuguj jer sve je određeno i propisano

Sve je već određeno i propisano. To je jedan od principa i stavova u islamskom vjerovanju. Sljedbenici Poslanika, s.a.v.s., i njegove upute znaju da se ništa u svemiru ne dešava bez Allahove volje, određenja i dozvole.
"Nema nevolje koja zadesi Zemlju i vas, a koja nije, prije nego sto je damo, zapisana u Knjizi, to je Allahu, uistinu,
lakho."(El-Hadid, 22)
"Mi sve s mjerom stvaramo" (El-Kamer, 49)
"Mi ćemo vas dovoditi u iskušenje malo sa strahom i gladovanjem, i time što ćete gubiti imanja i živote, i ljetine, a ti obraduj izdržljive" (El-Bekara, 155)
U hadisu se kaže:
"Čudno lije stanje vjernika!! Svaka stvar koja mu se desi za njega je dobro. Ako mu se desi kakvo veselje i nafaka, on zahvali Allahu i bude mu dobro. Ako ga zadesi kakva nesreća, on se strpi i opet mu bude dobro. Ovakvo stanje može imati samo vjernik."
U drugom hadisu Poslanik nam kaže:
"Kada tražiš, traži od Allaha, kada tražiš pomoć, traži je od Allaha. Znaj, kada bi se svi ljudi skupili da ti urade kakvo dobro, ne bi ti ga učinili, osim onoga što ti je Allah propisao. Ako bi se svi ljudi skupili da ti urade kakvo zlo, ne bi ti uradili ništa do ono što je Allah propisao. Pera su podignuta, a stranice su se osušile."
U sličnom hadisu veli se: "Znaj da sve ono što te zadesilo nije te moglo mimoići, i sve ono što te mimoišlo nije te moglo zadesiti."
Jednom prilikom Poslanik, s.a.v.s., kazao je Ebu Hurejri:
"O Ebu Hurejra, pera su se osušila za ono što će ti se desiti."
Poslanik je također kazao:
"Posveti se

onome što ti je od koristi, od Allaha pomoć traži i duhom nemoj klonuti. Nikad ne kaži: 'Da sam uradio tako, bilo bi drukčije,, nego reci: Allah je propisao i učinio ono što je On htio.'"
Navest ćemo još jedan vjerodostojan hadis u kojem se kaže: "Sve što je Allah propisao robu dobro je za njega."

Upitali su šejha Ibn Tejmiju: "Da li ima ikakvog dobra u griješenju", pa im je on odgovorio: "Da, ima, ali pod uvjetom da poslije njega uslijedi pokajanje, tevba, traženje oprosta i poniznost."
Allah Uzvišeni kaže:
"Ne volite nešto, a ono može biti dobro za vas; nešto volite, a ono ispadne zlo po vas. — A Allah zna, a vi ne znate."
(El-Bekara, 216)
"Korio ti vrijeme ili ne, Sudbina teče kako zapisana je."

Ne tuguj i očekuj izlaz i spas

Tirmizi navodi jedan hadis u kojem se kaže: :
"Najbolji ibadet jeste iščekivanje izlaza iz teške situacije. U Kuranu se, također, kaže: "A zar pra-skazorje nije blizu?" (Hud, 81)
Pomalja se praskozorje onima koji su zapali u teške brige i jade. Stoga, sačekaj zoru i očekuj pobjedu od Onoga Koji pobjede daje.
Arapi kažu: "Kada se uže previše rastegne, mora puknuti."
Ova nam poslovica kazuje da očekujemo izlaz i spas upravo onda kada kriza i nevolja budu na vrhuncu.
Allah kaže:
"To je savjet za onoga koji u Allaha i u onaj svijet vjeruje - a onome koji se Allaha boji On će izlaz naći. I opskrbit će ga odakle se i ne nada; onome koji se u Allaha uzda, On mu je dosta. Allah će, zaista, ispuniti ono što je odlučio; Allah je svemu već rok odredio... A onome ko se Allaha boji On će sve što mu treba učiniti dostupnim. To su, eto, Allah ovi propisi, koje vam On objavljuje. A onome ko se bude Allaha bojao — On će preko ružnih postupaka njegovih preći i još mu veliku nagradu dati." (Et-Talak, 2-5)
Arapski pjesnici kažu:
"Tame nastupe, pa opet svjetlo prodre I sve se sjene začas zaborave."
A u drugim stihovima navodi se:
"Koliko je spasenja nakon očaja došlo, Koliko se puta lice nakon brige nasmijalo sretno. Onaj ko o Allahu lijepo promišlja Najljepše voće on iz trnja uzima."
Od Ebu Hurejre, r.a., prenosi se daje Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Uzvišeni Allah kaže: 'Ja sam uz mišljenje Moga roba o Meni. Pa neka Moj rob o Meni misli šta želi.'"
Allah kaže:
"I kad bi poslanici gotovo nadu izgubili i pomišljali da će ih lašcima proglasiti, pomoć bi im Naša došla; Mi bismo spasili one koje smo Mi htjeli, a kazna Naša ne bi mimoišla narod nevjernički!" (Jusuf, 110)
"Ta, zaista, s mukom je i last, zaista, s mukom je i last!" (El-Inširah, 5, 6)
Neki mufesiri kažu: "Ne može nevolja, muka, prevladati dvije lasti i olakšanja." Neki smatraju da je ovo hadis.
U Kuranu se kaže: "Ti ne znaš, Allah može poslije toga priliku pružiti " (Et-Talak, 1)
"Zar vi mislite da ćete ući u Džennet, a još niste iskusili ono što su iskusili oni koji su prije vas bili i nestali? Njih su satirale neimaštine i bolest, i toliko su bili uznemiravani da bi i

poslanik, i oni koji su s njim vjerovali - uzviknuli: 'Kada će već jednom Allahova pomoć!?' Eto, Allahova je pomoć zaista blizu!" (El-Bekara, 214)
"I ne pravite nered na Zemlji, kad je na njoj red uspostavljen, a Njemu se molite sa strahom i nadom; milost je Allahova doista blizu onih koji dobra djela čine"
(El-E'raf, 56)
U vjerodostojnom hadisu kaže se: "Znaj da pomoć dolazi nakon strpljenja, a izlaz nakon nedaće."
Pjesnik kaže:
"Kada se nađeš u tjeskobi, izlazu nadaj se Jer spas je najbliži kad najteže je.
Moja duša u očaj je pala I suze su iskrile. Najednom, tmine su se razastrle I nakon zla došao je spas.
Nekad smo budni, nekad snivamo, Nekad smo puni blaga, nekad ga nemamo. Pređi se svih briga i nemira To te može dovesti do ludila. Ako ti je Allah jučer dovoljan bio, Sigurno će takav biti i sutradan.
Pusti sudbinu da svojim tokom hodi o njoj se samo brinu ludi. Između svakog treptaja Allah nam stanja mijenja."

Zastani i razmisli!

Ne tuguj! U tuzi će ti sve tvoje blago koje čuvaš u prelijepim dvorima, seharama i zelenim vrtovima biti samo dodatna briga, jad i nemir.
Ne tuguj! Svi lijekovi, ljekarski savjeti, apoteke i medicina ne mogu ti pomoći ako u svome srcu nastaniš tugu, ako joj predaš svoju dušu i tijelo.
Ne tuguj! Možeš se Bogu moliti, možeš Mu dove upućivati, možeš se pred kapijom Allahovog rahmeta ponizno kajati. Tako ćeš svoj položaj poboljšati kod Najvećeg vladara. Možeš uživati u posljednjoj trećini noći i u sahatima kada možeš sed-ždu činiti i Milosniku se približavati.
Ne tuguj! Allah je svorio tebe, Zemlju i sve što je na njoj. Uživaš u prekrasnim vrtovima punim svjetla i plodova, među probeharalim krošnjama egzotičnog drveća, blistavim zvijezdama, jezercima i potocima, a opet si tužan?!
Ne tuguj! Piješ svježu i bistru vodu, udišeš čist zrak, hodiš zdrav i spavaš spokojan.

Ne tuguj, već traži oprost mnogo, jer tvoj Gospodar voli da mnogo prašta

I Nuh je govorio:
"Tražite od Gospodara svoga oprost jer On, doista, mnogo prašta; On će vam kišu obilnu slati i pomoći će vas imanjima i sinovima, i dat će vam bašće, i rijeke će vam dati." (Nuh, 10-12)
Ovo je najbolji poticaj i savjet ljudima da što više traže oprost od Allaha. Samo na taj način osjetit ćemo mir u duši, vidjeti izlaz iz svake nevolje. Povećat će se naša opskrba, nafaka i halal-zarada. Onaj ko mnogo čini istigfar imat će dobru porodicu i potomstvo, kao i svako dobro.
"Elif-am-Ra. Ovo je Knjiga čiji se ajeti pomno nižu i od vremena do vremena objavljuju, od Mudrog i Sveznajućeg, da se samoAllahu klanjate -ja sam vam od Njega, da opominjem i da radosne vijesti kazujem - da od Gospodara svoga oprosta tražite i da sepokajete, a On će vam dati da do smrtnog časa lijepo proživite i svakom čestitom dat će zasluženu nagradu."
(Hud, 1-3)
U jednom hadisu Poslanik, s.a.v.s., kaže: "Onaj ko mnogo traži oprosta od Allaha naći će izlaz iz svake nevolje i spas od svakog zla."

Treba učiti najbolji istigfar, a njega je naveo Buhari u svojoj zbirci:
"Moj Allahu, Ti si moj Gospodar, nema drugog boga osim Tebe. Stvorio si me, i ja sam Tvoj rob, i ja se, koliko god mogu, držim Tvog ugovora i obećanja. Kod Tebe tražim utočište od zla onoga što sam uradio. Priznajem Tvoje blagodati prema meni i priznajem svoje grijehe. Pa, smiluj mi se. Samo Ti možeš grijehe oprostiti."

Ne tuguj i Allaha se uvijek sjećaj

U samom uvodu navest ćemo nekoliko ajeta koji govore o vrijednosti i potrebi sjećanja na Allaha, spominjanja Njegovog imena, odnosno zikra. Uzvišeni Allah u Kuranu kaže:
"...one koji vjeruju i čija se srca, kad se Allah spomene, smiruju — a srca se doista kad se Allah spomene, smiruju!" (Er-Ra'd, 28)
"Sjećajte se vi Mene, i Ja ću se vas sjetiti, i zahvaljujte Mi, i na blagodatima Mojim nemojte neblagodarni biti!" (El-Bekara, 152)
"Muslimanima i muslimankama, i vjernicima i vjernicama, i poslušnim muškarcima i poslušnim ženama i iskrenim muškarcima i iskrenim ženama, i strpljivim muškarcima i strpljivim ženama, i poniznim muškarcima i poniznim ženama, i muškarcima koji dijele zekat i ženama koje dijele zekat, i muškarcima koji poste i ženama koje poste, i muškarcima koji o svojim stidnim mjestima vode brigu i ženama koje o svojim stidnim mjestima vode brigu, i muškarcima koji često spominju Allaha i ženama koje često spominju Allaha - Allah je, doista, za sve njih oprost i veliku nagradu pripremio"
(El-Ahzab, 35)
"A kada zaboraviš, sjeti se Gospodara svoga i reci: 'Gospodar će me moj uputiti na ono što je bolje i korisnije od ovoga'"
(El-Kehf, 24)
„A ti strpljivo čekaj presudu Gospodara svoga, Mi tebe i vidimo i štitimo; i veličaj i hvali Gospodara svoga kad ustaješ, i noću Ga veličaj, i kad se zvijezde gube" (Et-Tur, 48, 49).
"O vjernici, kada se s kakvom četom sukobite, smjeli budite i neprestano Allaha spominjite da biste postigli što želite."
(El-Enfal, 45)
"O vjernici, često Allaha spominjite i hvalite, i ujutro i navečer Ga veličajte" (El-Ahzab, 41, 42)
"O vjernici, neka vas imanja vaša i djeca vaša ne zabave od sjećanja na Allaha. A oni koji to učine bit će izgubljeni." (El-Munafikun, 9)
"U džamijama koje se Allahovom voljom podižu i u kojima se spominje Njegovo ime — hvale Njega, ujutro i navečer, ljudi koje kupovina i prodaja ne ometaju da Allaha spominju, i koji molitvu obavljaju i milostinju udjeljuju, i koji strepe od Dana u kojem će srca i pogledi biti uznemireni, da bi ih Allah lijepom nagradom za djela njihova nagradio i da bi im od dobrote Svoje i više dao. A Allah daje kome hoće, bez računa." (En-Nur, 37-40)
U vjerodostojnom hadisu kaže se: "Razlika između onoga ko spominje Allaha i onoga koji to ne čini jeste kao razlika između živog i mrtvog čovjeka."
Poslanik, s.a.v.s., kazao je, također: "U prednosti su muferriduni" Ashabi su ga upitali: "A ko su oni, o Božiji Poslanice?" "Muškarci i žene koji često spominju Allaha", odgovori Poslanik, s.a.v.s.
Nadalje, Muhammed, s.a.v.s., kaže:
"Hoćete li da vas obavijestim o najboljem djelu, najčišćem kod vašeg Gospodara, djelu koje će vas na viši stepen uzdići od bilo kojeg drugoga, djelu koje je bolje od dijeljenja

zlata i novca, djelu koje vam je bolje od borbe protiv vaših neprijatelja u kojoj biste vi njih ubijali i oni vas?" "Da", odgovoriše ashabi. "To je spominjanje Allaha, zikrullah."

U još jednom sahih-hadisu navodi se da je Poslaniku, s.a.v.s., došao neki čovjek i upitao ga:
- "Božiji Poslaniče, ima mnogo islamskih propisa, a ja sam ostario. Zato mi preporuči jednu stvar u kojoj ću provesti svoju starost."
- "Neka ti jezik vazda bude vlažan od spominjanja Allaha", odgovori Poslanik, s.a.v.s.

Ne tuguj i ne gubi nadu u Allahovu milost

"Ja tugu svoju i jad svoj pred Allaha iznosim, a od Allaha znam ono što vi ne znate, reče on. O sinovi moji, idite i raspitajte se za Jusufa i brata njegova, i ne gubite nadu u milost Allahovu; samo nevjernici gube nadu u Allahovu milost." (Jusuf, 87)
"Ikad bi poslanici gotovo nadu izgubili i pomišljali da će ih lašcima proglasiti, pomoć bi im Naša došla; Mi bismo spasili one koje smo Mi htjeli, a kazna Naša ne bi mimoišla narod nevjernički!" (Jusuf, 110)
"I Zun-Nunu se, kada srdit ode i pomisli da ga nećemo kazniti - pa poslije u tminama zavapi: Nema boga osim Tebe, hvaljen neka si; a ja sam se zaista ogriješio prema sebi!' — odazvasmo i tegobe ga spasismo; eto, tako Mi spašavamo vjernike." (El-Enbija, 88)
"O vjernici, sjetite se Allah ove milosti prema vama kada su do vas vojske došle, pa smo Mi protiv njih vjetar poslali, a i vojske koje vi niste vidjeli — a Allah dobro vidi šta vi radite —kad su vam došle i odozgo i odozdo, a duša došla do grkljana, i kad ste o Allahu svašta pomišljali - tada su vjernici bili u iskušenje stavljeni i ne mogu biti gore uznemireni." (El-Ahzab, 9-11)

Ne tuguj zbog nečijeg uznemiravanja i oprosti onima koji su se o tebe ogriješili

Cijena odmazde strašna je i ogromna. Ona potiče osvetnika i onoga ko mrzi ljude. Ako želimo biti od toga sigurni i zdravi, moramo svu mržnju i zlobu odagnati iz našeg srca, tijela, uma, krvi, živaca, sreće, radosti i rahatluka. Ako se budemo srdili i osvećivali, onda smo nedvojbeno na putu propasti.
Allah nam je za ovu bolest dao lijek i o tome nas obavijestio u Svojoj časnoj knjizi:
"I nastojte da zaslužite oprost Gospodara svoga i Džennet prostran kao nebesa i Zemlja, pripremljen za one koji se Allaha boje; za one koji, i kad su u obilju i kad su u oskudici, udjeljuju, koji srdžbu savlađuju i ljudima praštaju - a Allah voli one koji dobra djela čine." (Alu Imran, 133, 134)
"Ti sa svakim — lijepo! traži da se čine dobra djela, a neznalica se kloni!" (El-Eraf, 199)
"Dobro i zlo nisu isto! Zlo dobrim uzvrati, pa će ti dušmanin tvoj odjednom prisni prijatelj postati." (Fussilet, 34)

Ne tuguj za onim što je prošlo, jer imaš blagodati nebrojene

Čovječe, razmišljaj o uzvišenim blagodatima koje ti daruje Allah. Razmisli o Njegovoj darežljivosti, i zahvali Mu se za to. Znaj da si obasut neizmjernom Božijom dobrotom i darovima.
Allah Svemilosni kaže:
"Ako vi budete broj ali Allah ove blagodati, nećete ih nabrojati -Allah, uistinu,prašta isamilostan je." (En-Nahl, 18)

"Kako ne vidite da vam je Allah omogućio da se koristite svim onim što postoji na nebesima i na Zemlji i da vas darežljivo obasipa milošću Svojom, i vidljivom i nevidljivom? A ima ljudi koji raspravljaju o Allahu bez ikakva znanja, bez ikakve upute i bez knjige svjetilje." (Lukman, 20)
"Od Allaha je svaka blagodat koju uživate, a čim vas nevolja kakva zadesi, opet od Njega glasno pomoć tražite." (En-Nahl, 53)
"Zar mu nismo dali oka dva i jezik i usne dvije, i dobro i zlo mu objasnili? Pa, zašto on na blagodatima zahvalan bio nije?" (El-Beled, 8-11)
Vidiš kako su blagodati raznovrsne i nebrojene. Među njih spada blagodat života, zdravlja, sluha, vida, ruku, nogu, vode, zraka i blagodat hrane. Ipak, najveća blagodat i najuzvi-šeniji poklon jeste Božija uputa, islam. Jedan je čovjek dobro pitao: Da li biste prodali svoje oči za milijardu dolara, ili pak uši, ruke, noge i srce? Vidiš koliko je novac beznačajan kada je riječ o ovim blagodatima. Pa jesi li se svome Gospodaru na neprocjenjivim darovima zahvalio!?!

Ne tuguj za nečim što ne zaslužuje tvoju brigu i pažnju

Jedna od najvažnijih stvari koja čini našu sreću postojanom i uvećava našu životnu radost jeste ostavljanje nevažnih stvari i neobaziranje na njih. Čovjek s najvećim ambicijama jeste onaj koji je najviše zaokupljen i posvećen ahiretu.
Vrli prethodnici svoje su sinove savjetovali na sljedeći način: "Neka ti najveća preokupacija i zadatak bude jedan, a to je susret s Allahom, to je ahiret i pojava pred Uzvišenim Gospodarom." "...na Dan kad će
se oni pojaviti, kada Allahu neće o njima ništa skriveno biti" (El-Mu'min, 16). Svaka druga briga manja je od ove. Zar ima šta slično u ovom životu što možemo uporediti s ovim? Jesu li to neki ovosvjetski položaj, da li su to slava, zlato, srebro, djeca, imetak, ugled, dvorci i blaga?
Uzvišeni Stvoritelj opisao je licemjera sljedećim riječima: "A drugi su se brinuli samo o sebi, misleći o Allahu ono što nije istina, kao što pogani misle, i govoreći: 'Gdje je pobjeda koja nam je obećana?' Reci: 'O svemu odlučje samo Allah!' Oni u sebi kriju ono što tebi ne pokazuju. Da smo za bilo šta pitali', govore oni, 'ne bismo ovdje izginuli.'Reci: 'Ida ste u kućama svojim bili, opet bi oni kojima je suđeno da poginu na mjesta pogibije svoje izišli, da bi Allah ispitao ono sto je u vašim grudima i da bi istražio ono što je u vašim srcima — a Allah zna svačije misli.'" (Alu Imran, 154)
Iz navedenog ajeta vidimo kako licemjeri jedino brinu o sebi, svojim stomacima, strastima. Oni nemaju nikakve visoke i plemenite ambicije!
Na ovom mjestu treba se prisjetiti Hudejbije i prisege pod drvetom koju su ashabi dali Poslaniku, s.a.v.s. U tom svijetlom i veličanstvenom trenutku islamske povijesti jedan licemjer želi crvene deve.12 On je kazao: "Meni su draža bogatstva ovog svijeta, crvene deve, od vaše prisege." Navodi se daje Poslanik, s.a.v.s., tada odgovorio: "Svima vam je oprošteno, osim vlasniku crvenih deva."
Drugi licemjer koji je bio sobom zaokupljen govorio je svojim drugovima: "Ne idite u boj po vrućini", pa mu je Uzvišeni Allah odgovorio riječima. "Oni koji su izostali iza Allahova Poslanika veselili su se kod kuća svojih - mrsko im je bilo da se bore na Allahovu putu zalažući imetke svoje i živote svoje, i jedni drugima govorili su: 'Ne krećite u boj po vrućini!' Reci: 'Džehennemska vatra je još vruća! — kad bi oni samo znali!'" (Et-Tevba, 81)
Neki od njih molili su da ne budu dovedeni u iskušenje.
"Ima ih koji govore: 'Oslobodi me i ne dovedi me u iskušenje!' Eto, baš u iskušenje su pali! A nevjernici sigurno neće umaći Dzehennemu." (Et-Tevba, 49)

U Kuranu se govori i o onim licemjerima koji su se samo posvetili svojim porodicama i imetku: "Govorit će ti beduini koji su izostali: 'Zadržali su nas stada naša i porodice naše, pa zamoli za nas oprost!' Oni govore jezicima svojim ono što nije u srcima njihovim. Reci: 'Pa ko može promijeniti Allahovu odluku, ako On hoće da vam naudi, ili ako hoće da vam kakvo dobro učini.'Allah zna ono što radite." (El-Feth, 11)

Ne tuguj i otjeraj brige

Vjernik nema slobodnog vremena niti onog za bacanje jer to bi značilo nemar i propast. Vjernik ne staje na svom putu, jer tada ide u zabludu. Ljudi koji imaju najviše briga i nevolja jesu oni koji imaju slobodnog vremena i koji stagniraju. Takvi se najviše brinu za svoj imetak, a u biti su bankrotirali i daleko su od svakog dobra.
Crvene deve su u arapskoj kulturi simbol velikog ovosvjetskog blaga.
Stoga, pokreni se i radi, trudi se i kreći, čitaj i uči, tespi-haj, piši, posjećuj i iskoristi svoje vrijeme. Ne ostavi ni minutu slobodnom vremenu. Onda kad se želiš odmarati, doći će ti brige i tuge, šejtanska došaptavanja, i tvoja duša pretvorit će se u šejtanovo igralište.

Ne tuguj zbog onih koji poriču tvoje dobročinstvo i ni jeka ju tvoje znanje. Ti želiš nagradu samo od Allaha

Sve naše djelovanje i rad trebaju biti iskreni u ime Allaha Uzvišenog. Ne trebamo očekivati pohvale ni od koga. Stoga, nemoj se brinuti niti žalostiti ako nekom učiniš kakvo dobro, pa vidiš kako te on grdi i vrijeđa, ne poštujući tvoje dobročin-svo koje si ti njemu učinio. Nagradu traži samo od Allaha.
Allah Svemilosni kaže:
"O vjernici, ne omalovažavajte Allahove odredbe hadža, ni sveti mjesec, ni kurbane, naročito one ogrlicama obilježene, ni one ljude koji su krenuli ka Časnom hramu želeći nagradu i naklonost Gospodara svoga. A kad obrede hadža obavite, onda loviti možete. I neka vas mržnja koju prema nekim
ljudima nosite, zato što su vam spriječili pristup Časnom hramu, nikako ne navede da ih napadnete! Jedni drugima pomažite u dobročinstvu i čestitosti, a ne sudjelujte u grijehu i neprijateljstvu; i bojte se Allaha, jer Allah strašno kažnjava" (El-Maida, 2)

"Reci:Za ovo od vas ne tražim druge nagrade, već da onaj koji hoće pode putem koji vodi njegovu Gospodaru." (El-Furkan, 57)

"Reci: 'Kakvu god nagradu da zatražim od vas, nek ostane vama, mene će nagraditi Allah, On nad svim bdije.'" (Saba, 47)
"Mi vas samo za Allahovu ljubav hranimo, od vas ni priznanja ni zahvalnosti ne tražimo!" (Ed-Dahr, 9)
"A od nje (vatre) daleko će biti onaj koji se bude Allaha bojao, onaj koji bude dio imetka svoga udjeljivao, da bi se očistio, ne očekujući da mu se zahvalnošću uzvrati, već jedino da bi naklonost Gospodara svoga Svevišnjeg stekao, i on će, zbilja, zadovoljan biti!" (El-Lejl, 17-21)
Pjesnik je kazao:
"Onaj ko dobro radi nagrade i zahvale čini Neće time ništa postići ni kod Boga ni kod ljudi."

Samo jedan i Jedini Stvoritelj, Allah Uzvišeni, daje nagradu, blagodari, prašta, kažnjava, račun sviđa i može biti zadovoljan ili ljut našim djelima.
Za vrijeme širenja islamske države neki vojnici poginuli su na Allahovom putu u Kandaharu, pa je Omer, r.a., upitao za njih. Ashabi su mu pobrojali njihova imena i kazali da ih on ne poznaje. Tada je Omer, r.a., zaplakao i kazao: "Da, ja ih ne poznajem, ali ih zna Uzvišeni Allah."
Jedan je ashab nahranio slijepca najslađom i najukusnijom hranom. Članovi njegove porodice kazali su mu: "Pa taj slijepac i ne zna šta jede. Zašto si mu dao baš najbolju hranu?" On im odgovori: "Da, ali Allah zna."
Sve dok si svjestan da Allah prati svaki tvoj korak, zna za svako dobro koje učiniš, za svaku lijepu stvar koju drugima uradiš, ne osvrći se na ljude.

Ne tuguj zbog onih koji kore druge i ružno govore

Uzvišeni Allah u Kuranu kaže:
"Oni vam ne mogu nauditi, mogu vas samo vrijeđati; ako vas napadnu, dat će se u bijeg i poslije im pomoći neće biti." (Alu Imran, 111)
"I ne žalosti se zbog njih i neka ti nije u duši teško zbog spletki njihovih." (El-Neml, 70)
"A ne slušaj nevjernike i licemjere, i na uvrede njihove pažnju ne obraćaj i u Allah se pouzdaj, Allah je dovoljan kao zaštitinik." (El-Ahzab, 48)
"O vjernici, ne budite kao oni koji su Musaa uznemiravali, pa ga je Allah oslobodio onoga što su govorili, i on kod Allaha ugled uživa." (El-Ahzab, 69)
Pjesnik je kazao:
"More se silovito ne uzbuđuje Kad gordi mladić na njega baca kamenje."
U jednom hasen-hadisu Poslanik, s.a.v.s., kazao je: "Ne pričajte mi loše stvari o mojim drugovima, jer volim da budem među vama čistog srca i spokojnih grudi."

Ne tuguj zbog malobrojnosti onih koji udjeljuju, jer oni donose spas

Kad god tijelo dobije na težini, opada duhovna snaga čovjeka. Stoga, često se u malim stvarima krije spas. Zuhd, skromnost u dunjalučkim stvarima, pravi je spokoj kojim Uzvišeni Allah blagodari onoga koga On želi. "Mi ćemo Zemlju i one koji žive na njoj naslijediti, i Nama će se oni vratiti." (Marjem, 40)
Jedan od onih koji su bili skromni na dunjaluku kazao je:
"Voda, kruh nasušni i malo hlada To najveći užitak je dunjajluka. Zanijekao bih blagodati Gospodara Kada bih kazao da sam od siromaha."
Doista, šta je ovaj svijet do studena voda, kruh nasušni i hladovina prostrana.
Drugi pjesnik, zuhdija, kazao je:
"Da biseri i merdžani s nebesa padaju, Da srebra i dijamanti iz zdenaca poteknu, Meni u životu krušna mrva nije nedostajala, A kada umrem neću ostat bez mezara. Moje su želje kraljevske, A duša slobodna, bez stege, Kako da ne budem nezadovoljan malim Ako su time zadovoljni svi drugi."
Ove riječi otkrivaju nam veličinu ljudih koji drže do uzvišenih principa. Takvi su iskreni u svojim ophođenjima i posvećeni svojoj misiji i poruci koju žele prenijeti.

Ne tuguj zbog očekivanog

U Tevratu stoji izreka: "Najčešće se ne desi ono od čega najviše strahuješ."
Ovo bi značilo da se u većini slučajeva ne desi ono čime se ljudi zastrašuju. Iluzije koje stanuju u našim glavama češće su od onoga što uistinu vidimo i doživimo.
Pjesnik kaže:
"Govorah srcu svome:'Ako od patnji strepiš Razveseli se, strah najčešće lažan je.'"

Ovim stihom pjesnik nam želi kazati da se smirimo, pri-beremo i ne tugujemo kada čujemo vijest o nekoj nesreći. Većina vijesti neprovjerena je i bezvrijedna. Pravi vjernici znaju kome svoja lica i misli okreću i ko sve stvari uređuje i određuje.
'"Nema nimalo sumnje u to da se oni kojima me pozivate neće nikome ni na ovom ni na onom svijetu odazvati, i da ćemo se Allahu vratiti, i da će mnogobošci stanovnici u ognju biti. Tada ćete se sigurno mojih riječi sjetiti! A ja Allahu prepuštam svoj slučaj; Allah, uistinu, robove Svoje vidi. I Allah ga je sačuvao nevolje koju su mu oni snovali, a faraonove ljude zla kob zadesi.'" (El-Mu'min, 43-45)

Neka te ne žaloste riječi loših ljudi i zavidnika

Čovjek dobija nagradu ako se strpi na uvrede i nepravedne kritike. Njihovi prigovori ustvari, samo govore u prilog tvojoj vrijednosti. Znaj da se ljudi ne osvrću za mrtvim psom, kao što propali i izgubljeni ljudi nemaju zavidnika.
Sada ćemo navesti neke stihove od brojnih pjesnika koji su jako lijepo opisali i opjevali ovakve situacije.
Zehir je kazao:
"Ljudima kojima se na blagodati zavidi Allah Svoje darove neće uskratiti.
Drugi pjesnici kazali su:
"Vidjet ćeš kako se velikanima zavidi Dok za tersovima niko ne mari."
"Mladiću zavide jer ga ne mogu sustići,
Tako mu ljudi postaju ljuti dušmani, Baš kao što zavidnice lijepih djeva govore Kako su im lica nakazna, stvorena za poruge"
"Evo, žele mi i na smrti zavidjeti Zar se i u kaburu toga neću riješiti"
"Ako tuguješ zbog govora klevetnika, Znaj da nema dobra čovjeka bez zavidnika. o plemeniti brate, uvjek će te klevetati Jer samo propalici niko ne zavidi."
„Ako mladić u slavi nebo dotakne, Neprijatelji će mu biti brojni kao zvijezde.

Svakojake će mu kletve sricati Samo zato što ga u dobru nisu dostigli."

Musa, a.s, zamolio je svoga Gospodara da ga oslobodi ljudskih uznemiravanja i da se osami. Uzvišeni Allah odgovorio mu je: "O Musa, ne uzimaj to previše k srcu. Ja sam te iste ljude stvorio i dajem im opskrbu, a oni Me psuju i kleveću!!"
U vjerodostojnom hadisu Poslanik, s.a.v.s., prenosi:
"Allah Uzvišeni kaže: 'Psuje Me sin Ademov i kleveće. To mu nikako ne dolikuje. On, kad psuje vrijeme, Mene psuje. Ja sam vrijeme. Dan i noć smjenjujem kako želim. Kada me kleveće, on kazuje kako imam družicu i djecu. A ja nemam družice niti djece."
Dobro je uvijek imati na umu kako pojedinac ne može ušutkati i obuzdati ljudski jezik, kako ne može spriječiti nepravedne klevete. Ono što možemo jeste činjenje dobra, na taj način ćemo osvojiti njihove riječi i spriječiti kritike.
Hatim je kazao:
"Čuo sam kako me bezrazložno klevetaju I rekoh: 'Neka te riječi prođu i nestanu.' I sve čime su me potvorili Nije me u očaj bacilo."
Drugi su pjesnici ovako to ispjevali:
"Najteže mi bi kad me glupak okleveta Al zastadoh malo i shvatih da to mi ne smeta."
"Kada glupan progovori, ne odgovaraj. Šutnja je tada bolja od odgovora svakoga."
Pokvareni i izgubljeni ljudi u svakom plemenitom i velikom čovjeku vide priliku za ismijavanje i kritiku.
"Ako dobrote smatraš grijehom mojim, Kaži kako da se za njih iskupim."

Bogati ljudi i moćnici pretežno žive u strahu, nemiru i tjeskobi. Njihovo zdravstveno stanje vezano je za materijalne stvari i novac, prije svega.
"Teško svakom klevetniku podrugljivcu, koji blago gomila i prebrojava ga, i misli da čega blago njegovo besmrtnim učiniti! A ne valja tako! On će sigurno biti bačen u Džehennem! A znaš li ti šta je Džehennem'?- Vatra Allahova razbuktala, koja će do srca dopirati. Ona će iznad njih hiti zatvorena, plamenim stupovima zasvodena." (El-Humeza, 1-9)
Jedan zapadni književnik kazao je: "Čini dobro djelo, ali se nakon toga pripremi za bespoštedne kritike."
Sada ću ti dati nekoliko korisnih savjeta koje sam naučio kroz iskustvo. Ne uzvraćaj na uvredu, makar ona bila riječ, izreka ili pjesma. Strpljenje i podnošenje uvreda poko- pat će zavidnike i njihove prljave rabote. Dobrota je veličina, a šutnja baca u očaj dušmane.
Za samilost i praštanje postoji velika nagrada. One čovjeku donose čast i ugled. Ako je o tebi napisano nešto uvredljivo, znaj da to pola ljudi neće pročitati, a druga će polovica tu klevetu zaboraviti, jer ne znaju povod i razlog za nju. Stoga, ne obraćaj pažnju na to i ne uzvraćaj na uvrede da ne postaneš poput tvojih dušmana.
Neki mudar čovjek kazao je: "Dok se ljudi bave mojim i tvojim životima, gube svoj kruh. Ali, zasigurno će zaboraviti našu smrt."
Pjesnik je kazao:
"Sakrij svoje vrijednosti i sreću od akšamlija Jer njima su klevete i zavist hrana najslađa."
Skromni i spokojni dom u kojem ima samo kruha raževa bolji je od kuće prepune najuskusnijim jelima, a koja je ispunjena galamom i bukom.

Zastani i razmisli!

Ne tuguj! Bolest će proći, nevolja prestati. Grijeh će Milosnik oprostiti, dug ćeš vratiti. Zatočenik će na slobodu izići, nestali se pojaviti. Neposlušnik će se pokajati, siromah bogat postati.
Ne tuguj! Vidjet ćeš kako se crni oblaci razilaze, tama rastire, olujni vjetrovi stišavaju i vihori smiruju. Tako će i tvoji najteži problemi prestati, doći će spas, život će se stabilizirati, a budućnost biti svijetla.
Ne tuguj! Velika hladovina štiti od žarkog sunca. Zeđ se gasi studenom vodom, glad toli slasnim kruhom. Bolne nesanice prestanu sa spokojnim snom, a težinu boli zamjeni ljepota zdravlja. Stoga, budi strpljiv, i čekaj svoj trenutak.
Ne tuguj! Najveći ljekari su se zbunili, mudraci ostali bespomoćni, učenjaci zastali i pjesnici se zapitali nad čudnovatim i tajnovitim stazama određenja i sudbine.
Šta znamo, možda je izlaz tik ispred nas:
"A možda se zavaravamo s ovim 'možda.
Ako ti je duša tjeskobna,
Ti, očaju se ne daj! Čovjeku je najbliži spas Kad mu se srce slama."

Ne tuguj i uzmi ono što ti je Allah odabrao

U svemu je najbolje gledati na Allahovo htijenje i volju. Budi uspravan ako ti je Gospodar tako kazao. Sjedi ako On to želi. Budi strpljiv ako te doveo u kušnju oskudicom. Zahvali Mu ako te obdario bogatstvom. Ovo su osnove spokojnog života. "Zadovoljan sam da mi je Allah Gospodar, islam vjera i Muhammed poslanik, (hadis)
Jedan pjesnik veli:
"Ništa sam ne planiraj Jer ljudski su planovi ništavni Za sve nas pitaj Jer Mi vladamo i od tebe smo ti preči."

Ne tuguj i ne prati što ljudi čine

Treba znati kako nam drugi ljudi i njihova ponašanja ne mogu donijeti koristi niti naštetiti. Ove stvari nisu od presudne važnosti za naš život, smrt, proživljenje. To nam neće određivati kaznu niti nagradu.
Jedan pjesnik kazao je:
"U brigama će skončati onaj ko ljude uhodi Samo će uspjeti čovjek koji za tuđe mane ne mari"
Beššar ibn Burd napisao je slične stihove o ovoj temi, njima kaže:
"Onaj ko ljude prati neće im želje ispuniti Uspjeh će postići samo onaj ko svoj život živi"
Ibn Rumijeva pjesma pak poručuje:
"Možda će nas noći nakon puta duga Dovesti do hladovine prijateljstva. Dani iza sebe ostavljaju samo uspomene Na naše najdraže i najbliže."
Ibrahim ibn Edhem kazao je jednu prekrasnu rečenicu (aludirajući njome na život istinskih vjernika. M.S.): "Kada bi vladari i kraljevi saznali kako mi (vjernici) živimo, sabljama bi se borili da nam uzmu takav način života."
Ibn Tejmija je, također, rekao: "Katkad srce dođe u takvo stanje da me nagna da kažem: Ako je ovakvo stanje stanovnika Dženneta, onda oni, doista, vode život prekrasan."'
Govoreći o istoj temi, ovaj znameniti islamski učenjak kazao je: "Srce ponekad zadese takvi trenuci i stanja da ono u ushićenju i zanosu igra radosno zbog spominjanja Uzvišenog Allaha i radosti sjećanja na Njega."
Poznato je da je Ibn Tejmija bio zatočen. Prenosi se da je ovaj velikan, kada je bačen u tamnicu i kada su zaključane zatvorske kapije, citirao ajet:
između njih će se pregrada postaviti koja će vrata imati; unutar nje bit će milost, a izvan nje patnja." (El-Hadid, 13)
Dok je bio u tamnici, kazao je. "Šta mi to mogu dušmani učiniti?! Moji vrtovi (arapski: Džennet. M.S.) i prostranstva nalaze se u mojim grudima. Gdje god da pođem, oni su sa mnom. Ako me ubiju, bit ću šehid, progon iz moje domovine lijepo putovanje je, a zatvor moj osama je."
Dobro je na ovom mjestu postaviti dva pitanja, gdje se kaže. "Šta može naći i spoznati onaj ko ne spozna, izgubi, Allaha?!"; "I šta može izgubiti onaj ko nađe, spozna, Allaha?!" Ova dva čovjeka ne mogu se nikako i nikada porediti niti poistovjećivati. Ko spozna Allaha, našao i dobio je sve, a onaj ko ne spozna Allaha izgubio je sve.

Ne tuguj i budi svjestan vrijednosti onoga za čim tuguješ

Poslanik, s.a.v.s, kaže: "Izgovaranje riječi: 'Subhanallahi vel-hamdu lillahi, ve la ilahe illallah, vallahu ekber draže mi je od svega što Sunce obasja."
Govoreći o bogatim ljudima, njihovim velelepnim dvorcima, palačama, blagu i imetku, jedan od vrlih prethodnika kazao je: "Mi jedemo kao i oni, pijemo kao i oni, gledamo kao i oni, ali nećemo račun polagati kao i oni."
"Prve noć će u kaburu u zaborav otići će Sva blaga Kisrina, sve riznice i palače."

"A doći ćete Nam pojedinačno, onakvi kakve smo vas prvi put stvorili, napustivši dobra koja smo vam bili darovali. 'Mi ne vidimo s vama božanstva vaša koja ste Njemu ravnim smatrali, pokidane su veze mađu vama i nema vam onih koje ste posrednicima držali'" (El-En'am, 94)
Riječi vjernika uvijek su: "Ovo je ono što su nam Allah i Poslanik Njegov obećali, i Allah i Poslanik Njegov su istinu govorili!', i to im je samo učvrstilo vjerovanje i predanost." (El-Ahzab, 22)

S druge strane, licemjeri govore: "Allah i Poslanik Njegov su nas samo obmanjivali kad su nam obećavali!"'(El-Ahzab, 12)
Znaj da ti je život sazdan od ideja. Upravo te ideje kojima se koristiš, o kojima promišljaš i koje živiš utječu na tvoj život. One te vode ili sreći ili tuzi.
Mudri ljudi kazali su: "Ako si bos, pogledaj u onog što bez nogu je. Tada ćeš se zahvaliti Uzvišenom Gospodaru na blagodati zdravih i čitavih nogu, što je blago neprocjenjivo."
Jedan pjesnik rekao je:
"Strah se u srce moje neće prije vremena uvući. A kad se to desi, ja se ni trena očaju neću predati."

Sve dok činiš dobro ljudima, ne tuguj!

Dobročinstvo drugim ljudima jedan je od prostranih puteva sreće. U vjerodostojnom hadisi-kudsiju Poslanik, s.a.v.s, riječima koje je prenio od Allaha, dž.š., veli:
"Allah će na Sudnjem danu reći: 'Čovječe, tražio sam da Me nahraniš, a ti Me nisi nahranio. 'Bože moj, kako ću Te nahraniti kada si Ti Gospodar svih svjetova?' 'Taj i taj Moj rob tražio je da ga nahraniš, a ti ga nisi nahranio. Da si ga nahranio, našao bi to kod Mene.'O čovječe, tražio sam da Me napojiš, a ti Me nisi napojio.'Bože moj, kako ću Te napojiti kad si ti Gospodar svjetova?' 'Taj i taj Moj rob tražio je da ga napojiš, a ti ga nisi napojio. Da si ga napojio, našao bi to kod Mene.' 'Sine Ademov, razbolio sam se, a ti Me nisi obišao. Bože moj, kako ću Te obići kad si Ti Gospodar svih svjetova?' 'Taj i taj Moj rob razbolio se, a ti ga nisi obišao. Da si ga obišao, našao bi Me kod njega'"
Ovdje posebnu pažnju treba usmjeriti na zadnje riječi ovog hadisa gdje Allah kaže: "Našao bi Mene kod njega." Ovdje nije upotrebljen odgovor kao za hranu i piće kada je Gospodar kazao: "Našao bi to kod Mene." Ova razlika javlja se iz činjenice da je Allah uz slomljena srca, kao što je slučaj s bolesnikom. Također se prenosi hadis u kojem je kazano: "Rosa nagrade vida sve rane." Jako je korisno sjetiti se prostituke iz naroda Israilova koju je Allah počastio Džennetom jer je napojila žednog psa. Kakav je onda slučaj s onima koji stalno hrane gladne, napajaju žedne, pomažu u teškim situacijama i drugima nevolje otklanjaju?!
U još jednom vjerodostojnom hadisu Poslanik, s.a.v.s., potiče nas na dobročinstvo riječima:
"Onaj ko ima nešto opskrbe neka potpomogne onoga koji je nema; onaj ko ima jahalicu neka potpomogne onoga ko je bez nje.
Poznati pjesnik Hatim kazao je:
"Ne trčim za blagom da ga gomilam, Već sa braćom da ga djelim."
Ako jahalicu imaš, Ne ostavi ahbaba da pješaci. Ako vas obojicu mogne nositi, To jahalica prava je. A ako ne mogne, Allah svako dobro dat će."

Svome slugi kazao je:
"Naloži nam vatru jer noć je studena, Ako nam kakav gost dođe, ti si duša slobodna."
Ženi je ispjevao sljedeće stihove:
"Ako si nam kakvo jelo spravila, Nađi nekog ko će ga pojesti, Jer ja sam za trpezu neću zasjesti."
Od njega se prenose i sljedeće riječi:
"Sva blaga nestat će i propasti Na njih će samo spomen ostati Što će čovjeku sjajne riznice Ako srce u tuzi mu umire."

Bogatstva nam nisu među bližnjima slavu priuštila, A oskudica nas nije s prijeteljima rastavila."
Urve ibn Hazam kazao je:

"Ismijavaš me zbog moje oronulosti
I blijedog lica mi. To me istina smorila. Ja sam svoje tijelo, S drugima podjelio. To me voda studena, usukala."
Prenosi se da je Ibn Mubarek imao susjeda jevreja kome bi davao hranu prije nego što je ponudi svojoj čeljadi. Isto je činio i s odjećom, prvo bi njemu kupio, pa onda svojim ukućanima. Tako su jednom ljudi upitali tog jevreja da im proda kuću. On im je kazao: "Prodat ću je za dvije hiljade dirhema, hiljadu je vrijednost kuće, a hiljadu zbog blizine Ibn Mubareka." Kada je Ibn Mubarek za to čuo, zamolio je Allaha da njegovog komšiju uputi u islam. Allah mu je dovu uslišao, i njegov je komšija primio islam.
Za ovog velikog čovjeka prenosi se daje za vrijeme putovanja na hadž karavanom vidio neku ženu kako uzima mrtvog gavrana sa smetljišta. Poslao je jednog mladića da ispita tu situacijui. On mu se vratio prenoseći riječi žene koja je kazala: "Nemamo šta jesti već tri dana, tako da kupimo sve na što naiđemo." Nakon ovih riječi suze su mu potekle niz obraze. Naredio je da se sve iz karavana podijeli tom selu, te se vratio s puta ne obavivši hadž te godine. Nakon toga u snu je čuo glas: "Neka ti je hadž blagoslovljen, ibadeti primljeni i grijesi oprošteni."
Allah Uzvišeni u Kuranu kaže: "I onima koji su Medinu za življenje izabrali i domom prave vjere još prije njih je učinili; oni vole one koji im se doseljavaju i u grudima svojim nikakvu tegobu, zato što im se daje, ne osjećaju, i više vole njima nego sebi, mada im je i samima potrebno. A oni koji se učuvaju lahkomosti, oni će sigurno uspjeti' (El-Hašr, 9). Ibn Mubarek bio je doista od onih koji više vole njima nego sebi, mada im je i samima potrebno.
Jedan pjesnik kazao je:
"Želim ljudima pomoći makar bili isuviše daleko Želim mu pomoći, nevolju otkloniti Njegovu se vapaju odazvati. A kad na se lijepe odore odjene Ne želim kazati: 'Eh, meni takvo da je.'"
O Allahu Svemilosni, kako li je ovo samo lijep primjer i uzor odgoja! Kako su uzvišene osobine koje ovi ljudi posjeduju i koje teku iz njihovih duša! Kako su prekrasna njihova razmišljanja i djela!
Niko nikada nije zažalio zbog dobročinstva, pa makar u tome pretjerao. Žal i kajanje uvijek su zbog loših djela, pa makar ona bila malobrojna.
Pjesnik je kazao:
"Koliko god vremena protekne, Dobro vječno ostaje. A zlo je ružno, Ma koliko god ga uljepšavao."

Ne tuguj ako čuješ ružne riječi, jer je zavist stara bolest

"Posveti se dobrim djelima i tome sav predaj se. Kloni se prijekora onih koji te samo kude i zavide. Znaj da život tek tren je za pokoru. Ona i nakon smrti traje, a zavist umire."
Savremeni naučnici preporučuju prosjetljivim osobama, kada je riječ o kritici da iznađu načina da u sebi načine svojevrstan štit apatije, posebno kod nepravedne kritike.
Mudraci su kazali: "Kukavice umiru više puta, a junaci samo jednom."
Kada Allah želi dobro Svojim robovima koji su u teškim situacijama i krizama, On na njih spusti spokoj i ulije im u srca sigurnost. To je osjetio Talha, r.a., za vrijeme Bitke na Uhudu, kada mu je nekoliko puta ispadala sablja iz ruku.

Pjesnik je kazao:
"Kada je preda mnom, kao lav neustrašiv je, A u vrapca pretvori se kada boj otpočne.
Hajde sad, pokaži se, junače, Ako ti srce s pticama odjezdilo nije."
Uzvišeni Allah kazao je:

"Ako postigneš uspjeh, to ih ogorči; a kad te pogodi nesreća oni govore: 'Mi smo i ranije bili oprezni', i odlaze veseli. Reci: 'Dogodit će nam se samo ono što nam Allah odredi, On je Gospodar naš.' I neka se vjernici samo u Allaha pouzdaju! Reci: 'Očekujete li za nas šta drugo već jedno od dva dobra? A mi očekujemo da vas Allah sam ili rukama našim kazni. Pa iščekujte, i mi ćemo s vama čekati.' Reci: 'Trošili milom ili sillom, od vas se neće primiti, jer vi ste opak narod.'" (Et-Tevba, 50 - 53)

"Sve što je živo umire Allahovom voljom u času suđenom. Dat ćemo onome koji želi nagradu na ovome svijetu, a dat ćemo i onome koji želi nagradu na onom svijetu i sigurno ćemo zahvalne nagraditi. A koliko je bilo vjerovjesnika uz koje su se mnogi iskreni vjernici borili, pa nisu klonuli zbog nevolja koje su ih na Allahovom putu snalazile, i nisu posustajali niti su se predavali — a Allah izdržljive voli —i samo su govorili: 'Gospodaru naš, oprosti nam krivice naše i neumjerenost našu u postupcima našim, i učvrsti korake naše i pomozi nam protiv naroda koji ne vjeruje!' I Allah im je dao nagradu na ovom svijetu, a na onom svijetu dat će im nagradu veću nego što su zaslužili, a Allah voli one koji dobra djela čine." (Alu Imran, 145-148)
Ovi ajeti lijepo kazuju kako niko, pa ni oni koji čine loša djela i uzrokuju smutnje, neće izbjeći smrt.
Alija, r.a., kaže:
"U kojem danu da od smrti pobjegnem: U onom što nije određen, Ili onom što već je zapisan. Od neodređenog ne strahujem, A od zapisanog niko spasiti me neće."
Prenosi se i Ebu Bekrova, r.a., izreka: "Tražite smrt, bit će vam produžen život."

Zastani i razmisli!

Ne tuguj! Allah te uvijek štiti, meleki za tebe oprost mole, vjernici te u dovama spominju nakon svakog namaza. Poslanik, s.a.v.s., čini ti šefaat, Kuran ti daje lijepo obećanje, a iznad svega ovog milost je Najmilosnijeg.
Ne tuguj! Za jedno dobro djelo dobiješ mnogostruku nagradu, deset, hiljadu, odnosno nebrojeno puta veću. Za loše djelo upisuje ti se samo jedan grijeh ako ti ga Milosnik već ne oprosti i preko njega ne pređe. Vidiš li samo kako i koliko plemenit tvoj Gospodar je !? Njegova dobrota i milost ne mogu se ni s čim porediti!
Ne tuguj! Ti si u društvu vjernika, pod zastavom ummeta. Okrećeš se prema Kabi i tako u sebi nosiš sjeme Allahove i Poslanikove ljubavi. Kada učiniš nešto loše, kaješ se. Raduje te tvoje dobro djelo. Toliko je dobrih stvari u tebi, a ti ih ne primjećuješ i nisi ih svjestan.
Ne tuguj! I u nevolji i u blagostanju, ti si dobro i na Pravom si putu, i kad si bogat i siromah, kad su krize i kad nema tegoba.
"Čudno lije stanje vjernika!! Svaka stvar koja mu se desi za njega je dobro. Ako mu se desi kakvo veselje i nafaka, on zahvali Allahu i bude mu dobro. Ako ga zadesi kakva nesreća, on se strpi i opet mu bude dobro. Ovakvo stanje može imati samo vjernik."

Ne tuguj, jer u teškoćama i podnošenje nevolja put je ka pobjedi, sreći i uspjehu

"Ako hoćete da na nepravdu uzvratite, onda učinite to samo u onolikoj mjeri koliko vam je učinjeno; a ako se strpite, to je, doista, bolje za strpljive. Strpljiv budi! Ali, strpljiv ćeš biti samo uz Allahovu pomoć. I ne tuguj za njima, i neka ti nije teško zbog spletkarenja njihova."(En-Nahl, 126, 127)
"I donesoše košulju njegovu lažnom krvlju okrvavljenu. 'U vašim je dušama ponikla zla misao', reče on, 'i ja se neću jadati, od Allaha ja tražim pomoć protiv ovoga što vi iznosite.'* (Jusuf, 18)
"Zato ti budi strpljiv ne jadikujući" (El-Me ridž, 5)

"I oni koji trpe da bi postigli naklonost Gospodara svoga, i koji molitvu obavljaju, i koji od onoga sto im Mi dajemo i tajno i javno udjeljuju, i koji dobrim na zlo uzvraćaju — njih čeka najljepše prebivalište, edenski vrtovi u koje će ući oni, i roditelji njihovi i žene njihove i porod njihov — oni koji su bili čestiti — i meleki će im ulaziti na svaka vrata: Mir neka je vama, zato što ste trpjeli, a divno lije najljepše prebivalište!"' (Er-Ra'd, 22- 24)
"O sinko moj, obavljaj molitvu i traži da se čine dobra djela, a odvraćaj od hrđavih i strpljivo podnosi ono što te zadesi - dužnost je tako postupiti." (Lukman, 17)
"O vjernici, budite strpljivi i izdržljivi, na granicama bdijte i Allaha se bojte, da biste postigli ono što želite." (Alu Imran, 200)
Omer, r. a., kazao je: "Strpljivost nas je naučila šta je ugodan život."
Iskreni vjernici u teškim vremenima upotrebljavaju tri umijeća, a to su: dova i iščekivanje spasa.
Pjesnik je kazao:
"Svi ćemo pehar smrti ispiti Ali vjerni će pritom najstrpljiviji biti."
U vjerodostonjom se hadisu kaže: "Niko se ne strpi kao Uzvišeni Allah kada čuje uvrede poput riječi ljudi da je uzeo sebi družicu ili da ima dijete, pa im On daje zdravlje i opskrbu. Potom je Poslanik, s.a.v.s., kazao: "Allah se smilovao Musau, a.s., koji je bio još teže iskušavan, pa se strpio."
"Svi ljudi ka slavi hode, Ali ih različiti motivi vode. U njenu društvu neće ostati slabašni, Već oni što za nju su trpjeli i izgarali. Nemoj misliti da slava je hurma koju ćeš slasno pojesti, Trnovita staza to je koju moraš prebroditi."
Uzvišene stvari u život nećemo postići sanjarijama i maštanjima već odlučnošću i smjelošću.

Ne tuguj zbog nafake!

Allah daje opskrbu obilno i neprestano. On je Jedini Gospodar, Koji o tome brine i Koji opskrbom upravlja. Kod Njega je opskrba svih robova.
"A na nebu je opskrba vaša i ono što vam se obećava." (Ez-Zarijat, 22)
Ako čovjek živi u ovom uvjerenju, zašto onda briga za opskrbom i tugovanje. Zašto da se čovjek ponižava zbog nekih sitnih dunjalučkih stvari i živi u nemiru za opskrbu?!
Uzvišeni kaže:
"Na Zemlji nema nijednog živog bića, a da ga Allah ne hrani. On zna gdje će koje boraviti i gdje će sahranjeno biti. Sve to ima u jasnoj Knjizi." (Hud, 6)
"Hvaljen neka je Allah, Stvoritelj nebesa i Zemlje, Koji meleke sa po dva, tri i četiri krila čini izaslanicima; On onome što stvara dodaje što hoće, On, uistinu, sve može. Milost koju Allah podari ljudima niko ne može, poslije Njega, dati; On je silan i mudar." (Fatir, 1, 2)

Ne tuguj, uvijek postoje stvari koje će tegobu olakšati

Evo nekih stvari koje su od velike pomoći za čovjeka u nevolji:
1. očekivanje nagrade od Uzvišenog Alaha, Koji kaže:
"Reci: 'O robovi moji koji vjerujete, bojte se Gospodara svoga! One koji na ovom svijetu dobra djela budu činili čeka nagrada, a Allahova je zemlja prostrana; samo oni koji budu strpljivi." (Ez-Zumer, 10);
2. ugledanje na druge ljude koji su u nevoljama i tegobama. Ako se okreneš oko sebe, vidjet ćeš mnoge u nesreći i očaju. Drevna arapska poslovica kaže: "U svakoj dolini naći ćeš Sadove potomke." (Simbol za nesretne ljude kod Arapa. M.S.)
"Da mi nije drugara što tuguju oko mene, Odavno bih duši svojoj prekratio muke";
3. znaj da uvijek ima gora i teža muka;

4. dobro je kad je nesreća na dunjaluku, a ne u vjeri;
5. nekad je ibadet lakše činiti u teškim situacijama;
6. u tegobi nema varanja.
"Prođi se varanja, To najbolja je varka";
7. Allah o svemu zna najbolje i Njegov izbor bit će nam najkorisniji:
"Ne volite nešto, a ono može biti dobro za vas; nešto volite, a ono ispadne zlo po vas. — A Allah zna, a vi ne znate." (El-Bekara, 216)

Ne utapaj se u ličnost nekog drugog!

"Svako se okreće prema svojoj kibli, a vi se potrudite da druge, čineći dobra djela, pretečete! Ma gdje bili, Allah će vas sve sabrati, - Allah, zaista sve može." (El-Bekara, 148)
"...i svako je bratstvo vrelo iz kojeg će piti znalo." (El-Bekara, 60)
"On čini da jedni druge na Zemlji smjenjujete i On vas po položaju jedne iznad drugih uzdiže da bi vas iskušao u onome što vam daje, Gospodar tvoj, zaista, brzo kažnjava, ali On, doista,prašta i samilostan je." (El-Enam, 165)
Ljudi posjeduju razne sposobnosti, vještine, moći i sklonosti. Poslanik, s.a.v.s., imao je jako mnogo zadivljujućih osobina, a jedna od takvih jeste da je svojim drugovima, ashabima, r.a., povjeravao različite zadatke i misije shodno njihovim sposobnostima i spremnosti. Alija, r.a., bio je zadužen za zakon, Muaz, r.a., za nauku, Ubejj, r.a., Zejd, r.a., za obligacije, Halid, r.a., za borbu i vojevanje, Hasan, r.a., za pjesništvo i Kajs ibn Sabit, r.a., za govorništvo.
"Štetno je govoriti o miru tamo gdje sablje sijeku, Kao i zveckati sabljama gdje su se ljudi posvetili miru."
Stapanje u ličnost nekog drugog ravno je samoubistvu. Ako je to pak masovno, onda taj prizor možemo porediti s velikom pogibijom.
Različitost među ljudima i njihovim sklonostima te raznovrsnost jezika i boja kod ljudi spada u Božije ajete. Pogledamo li u ashabe, vidjet ćemo kako je Ebu Bekr, r.a., svojom blagošću i samilosti u mnogome obogatio ummet i svijet. Omer, r.a., također je pomogao islam i njegove sljedbenike svojom odlu-čnošću, postojanošću i čvrstinom. Stoga, trebaš biti zadovoljan sklonostima kojima te Svemilosni Gospodar obdario. Te sklonosti trebaš razvijati, unapređivati, koristiti i u njima uživati. "Allah nikoga preko mogućnosti njegovih ne opterećuje."
Slijepim sijeđenjem i nerazumnim imitiranjem nekih drugih ličnosti potkopavamo i uništavamo sebe i svoje sklonosti. Na isti način umrtvljujemo našu volju i zatiremo našu osobenost i posebnost darovanu od Stvoritelja.

Povlačenje, osama i njen pozitivan utjecaj na čovjeka

Riječ povlačenje ili osama koja je spomenuta u naslovu odnosi se na udaljavanje od zla i grijeha. Takvo povlačenje donosi spokoj grudima i umu, a odagnava tugu i nemir.
Ibn Tejmija kaže: "Vjernik se mora (ponekad! M.S.) osamiti kako bi se predao ibadetu, spominjanju Allaha, učenju Kurana, sviđanju računa sa sobom, učenju dova i traženju oprosta te da se udalji od grijeha itd."
Ibn el-Dževzi napisao je tri poglavlja o ovoj temi u poznatoj knjizi Sajd el-Hatir.
Sažetak tih poglavlja iskazan je u sljedećim autorovim riječima: "Nigdje nisam vidio, čuo niti osjetio toliko spokoja, veličine i časti kao u osami. U trenucima osame bio sam jako daleko od zla, griješenja, zavisti i mrzovoljnih pesimista, sačuvao sam toliko vremena, ugleda i života. Tada sam jako mnogo i duboko promišljao u ahiretu, spremao se za susret s Uzvišenim i Veličanstvenim Gospodarom, iskreno se pokoravao, korisno provodio vrijeme, bogatio se raznim mudrostima i iščitao toliko tekstova."

U spomenutim poglavljima i knjizi autor jako mnogo analizira i opisuje fenomen osamljivanja te iznosi njegove prednosti i pozitivne utjecaje na vjernika.
Ponavljam svoje riječi da se u osami nalazi takva vrsta veličine i ponosa čiju vrijednost zna samo Uzvišeni Allah. U trenucima osamljivanja čovjek maksimalno koristi svoj um i intelekt, rafinira svoje misli, nalazi spokoj u svome srcu, lagodnost i ogromnu nagradu.
Osamljivanje podstiče čovjeka da zabranjuje zlo, promiče dobro, koristi svaki momenat za predanost Stvoritelju, sjećanje i spominjenja Milosnika. Tada vjernik zaboravlja na sve nepotrebne obaveze koje ga guše i odvraćaju od pravog i iskrenog života i pokoravanja Allahu. On se kloni raznih smutnji, spletki i dušmanskih zala, potvora, klevetanja, zavisti i tegoba. Vjernik je također rasterećen raznih "nerazumnih" prigovara običnih ljudi i grešnika, lažnih uzbuna i pretjerivanja.
Osamljivanjem čovjek štiti svoje avrete, brzopleti jezik, nepoželjna kretanja, grešne misli i prizemne strasti.
Osama štiti lice muhsina, dobročinitelja, brusi biser vjer-nikove dobrote i otvara puteve vrlina. Kako li je samo lijepo osamljivanje s knjigom! To je pravo vrijeme života, odmor i rahatluk. U osami se budi čovjekova ljubav, jezdi se pokori Allahu i kroči u prostranstva misli.
Samo u osami čovjek istinski promišlja i pronalazi istinu.
Kada se osami, vjernik shvata smisao i srž života, prelazi preko beznačajnih stvari koje nas svakodnevno zabrinjavaju, i tako dospijeva do vrhunca u ibadetu. Njegov um i promišljanje tada postaju bistri i stameni.
Duh se ushiti u osamljivanju, srce doživaljava najveću radost, a um pronalazi nebrojene koristi.
U osami nema pretvaranja i licemjerja jer te u tim momentima vidi samo Allah. Ljudi ne čuju tvoje riječi, već samo Onaj Koji sve čuje i vidi.
Cistu i prelijepu vodu sa zdenaca osame pili su najveći, najplemenitiji, najučeniji, ljudi, nezaboravne vođe, genijalci i uzori. Upravo im je ta voda dala da napreduju i da se sjeme njihove veličine razvije u plodonosna stabla koja i dan-danas, uz Božiju pomoć, koriste svijetu i ljudima.
Alija ibn Abdulaziz el-Džurdžani kaže:
"Kazaše mi kako me tuga tišti, A niko u meni ponizna roba ne vidi. Vele: 'Ovdje ti je izvor lijeka za jade.' Znam al duša slobodna za to ne haje. Nikad istinski Hum neću steći, Ako iskoristim svaku lagodnost koja mi se nudi. Poniznost uzvišena je vrlina, Al to ne razumije neznalica. Da se toga učenjaci drže, ona bi ih čuvala. Da smatraju je uzvišenom, slavnim bi ih učinila. No oni su je zanemarili i odbacili, Pohlepom i tamom su je zamijenili."
Ahmed ibn el-Halil el-Hanbeli kaže: "Veličinu ko želi I spokoj od golemih patnji Nek ljudi se kloni I malim se zadovolji Kako drukčije da ozdravi Čovjek što grešan život vodi Med utvarama opsjene U mučnim dvorima od tame, Sav predan zavisti I krajnjoj škrtosti?"
Kadija Alija ibn Abdulaziz el-Džurdžani u drugoj pjesmi kaže:
"Ne osjetih šta su od života čari Sve dok se ne povukoh u kuću i posvetih knjizi. Nauka je nešto najuzvišenije. Jedini je to prijatelj za kojim hajem. Ponizan budi i ljudi se kloni, Život ćeš kraljevski imati."
Drugi pjesnik kazao je:
"Sreća i radost neprestano traju Otkako se osamih i posvetih kući. Raskidoh s ovim svijetom i više me ne brinu Ni vojni pohodi, nit pirovi kraljevski."
El-Hamidi el-Muhaddes kaže:

"Druženje s ljudima Ne donosi ništa do isprazna trača. Stoga ih se kloni, Osim kad želiš šta naučiti, II nekom kakvo dobro učiniti."
Ibn Faris kaže:
"Pitaše me: 'Kako si?' Rekoh: 'Dobro, ništa mi ne fali.'
I kad tuge grudi ispune, Čekamo dan da rastru se tmine. Drug mije mačka, A uveseljava me knjiga, Što nurli ljubav je moja."
Kazali su: "Svako ko voli samoću, ona mu je veličina." Svako ko želi saznati nešto više o ovome neka pročita knjigu Samoća ili El-Uzle od poznatog autora El-Hatabija.

Ne tuguj zbog teškoća

Teške situacije i tegobe jačaju čovjekovo srce. Zbog njih se čovjeku praštaju grijesi, a njegov egoizam i samoljublje uništava. Tegobe lome čovjekovu oholost, štite ga od nemara i samozaborava. One bude blagost i osjećajnost kod ljudi. Tada se mnogo uče dove, skrušeno se moli Svemoćni, predaje se pokorno Jedi
Me tuguj!
nome i Silnome. Ako pažljivije razmislimo o fenomenu tegobe, vidjet ćemo da se u njoj, pored teškoća i boli, kriju i brojne korisne stvari poput opomene za način života ili eventualne pogreške koje smo učinili, oživljavanja zikra, sjećanja na Uzvišenog Gospodara, spremnosti da se uhvatimo u koštac s velikim izazovima i nevoljama, skrušenog strpljenja, zabrinosti koja nas navodi na razmišljanje o počinjenim djelima i samoprijekora, koji rijetko činimo. Staviše, tegobe nas odvraćaju od utapanja u ovaj svijet, potpunog robovanja prolaznome i nerazumne brige za materijalnim. Nikako ne treba zaboraviti i to da nam Uzvišeni i Svemilosni Allah zbog boli i tuge prašta grijehe, prelazi preko loših djela, te nam tako ukazuje na Njegovu beskrajnu nježnost i pažnju.

Zastani i razmisli!

Ne tuguj! Tuga će te smoriti i oslabiti u ibadetu, zaustavit će te na putu pregalaštva, tako ćeš postati nemaran, tvoje misli će se pomutiti, pa ćeš okončati kao pesimista i beznadežnik.
Ne tuguj! Tuga i nemir izvor su svih duševnih bolesti. One su početak nervnih poremećaja kao i klice koje u čovjeku unose razne vesvese13 i crne misli.
Ne tuguj! Imaš Kuran, možeš zikr i dove činiti. Allah, dž.š., učinio te sposobnim za namaz, opskrbio te, pa možeš sadaku udijeliti. Stoga, umjesto tugovanja čini dobra djela, budi koristan i stvaraj pozitivne rezultate u svojoj okolini.
Ne tuguj! Ne predaji se carstvu tuge kroz besposilicu i slobodno vrijeme. Klanjaj. Tespihaj. Kuran uči. Piši. Radi. Primi gosta. Posjeti ahbaba. Razmišljaj.

13Šejtansko došaptavanje

Ne tuguj i pročitaj ova osnovna pravila o sreći

1. Znaj, ako ne budeš živio u granicama jednog dana, tvoj će razum biti u nemiru i očaju. Sve stvari bit će ti nejasne. Brige i strahovi neprestano će se gomilati. Upravo u ovome leži poruka izreke: "Kada osvaneš, ne očekuj noći, a kada omrkneš, ne očekuj jutro."
2. Zaboravi prošlost i sve ono što je ona donijela, jer će te to dovesti do velikog nemira i ludila.
3. Nemoj se previše brinuti i zanimati za budućnost. Ona pripada svijetu nepoznatog, alemul-gajb. Stoga se prođi prekomjernog razmišljanja i zanosa onim što tek treba doći.
4. Neka te kritike ne uznemire. Budi postojan jer kritika samo govori o tvojoj veličini i važnosti.

5. Ugodan i sretan život čine čvrsta vjera i pouzdanje u Allaha, dž.š., kao i dobra djela.
6. Ko želi spokoj, mir i rahatluk neka Allaha, dž.š., spominje.
7. Iskreni rob treba znati kako se sve zbiva s Božijim znanjem i određenjem.
8. Ne očekuj zahvalu ni od koga.
9. Pripremi se za najteže uvrede.
10. Vjerovatno je ono što ti se desilo dobro za tebe.
11. Svaka Allahova odredba dobra je za muslimana.
12. Razmišljaj o blagodatima i Gospodaru zahvalan budi.
13. Ono što ti imaš većini ljudi nedostaje.
14. Spas se može desiti svakog trena.
15. Kada nastupe nedeće, rađaju se najiskrenije dove.
16. Možda su tegobe gorke, ali jačaju srce.
17. Poslije svake muke olakšanje dođe.
18. Ne provodi vrijeme u nekim beznačajnim stvarima.
19. Gospodar tvoj neizmjerno prašta.
20. Ne srdi se, ne srdi se, ne srdi se.
21. Život čine hljeb, voda i malo hladovine, stoga ne pre-tjeruj u materijalnim stvarima.
22."A na nebu je opskrba vaša i ono
što vam se obećava" (Ez-Zarijat, 22).
23. Većina strahova pokaže se lažnim.
24. Neka ti uzor budu oni koji su najviše iskušani i koji su prošli kroz najveće nedaće.
25. Kada Allah nekoga zavoli, iskušava ga.
26. Cesto uči dove koje se uče u teškim trenucima.
27. Kloni se besposlice i predaj se ozbiljnom i produktivnom radu.
28. Prođi se lažnih uzbuna i ne vjeruj pesimističnim ljudima.
29. Ako se želiš osvetiti i ako zavidiš, to će utjecati loše samo na tvoje zdravlje.
30. Svaka nesreća, musibet, oprost je grijeha, kefaret.

Zašto tuguješ kad imaš lijek od šest sastojaka

Autor knjige Spas od nevolja prenosi jednu jako poučnu hikaju o jednom mudrom čovjeku koji je bio iskušan nekom teškom nedaćom. Tom mudracu došli su prijatelji žaleći ga i izražavajući mu saučešće, a on im je kazao: "Spravio sam lijek od šest sastojaka za svoju bol." Oni ga upitaše: "Kakav je to lijek i kakvi su to sastojci, vrli prijatelju naš?" "Prvi sastojak jeste bezuvjetno i iskreno povjerenje u Uzvišenog Allaha, sika. Drugi je moje uvjerenje da će se sve određeno desiti. Treći, strpljenje je najbolje sredstvo za one koji su u tugu zapali. Četvrti, ako ne strpim, šta da činim?! Peti, može biti i gore od ovoga u čemu sam sad. Šesti, svakog trena može doći spas i izlaz iz teške situacije. Eto, prijatelji moji, to čini moj lijek za tugu i tegobu."

Ne tuguj kad te oklevetaju, ismiju, ponize i zulum ti učine

Šejhul-islam kaže: "Vjernik se nikome ne moli, nikog ne uznemirava, niti na uvredu uzvraća.

Ne tuguj, i drugim ljudima samo dobro čini

Jedan plemeniti čovjek učinio je dobro nekom pjesniku koji je bio u izuzetno teškoj situaciji, pa mu je ovaj napisao pjesmu zahvalnicu.
"Ti insan si kojeg Allah mnogim dobrom počasti. Na licu tvome svi znaci su plemenitosti. Tvoja pojava i dobrota o slavi ti govore. Darežljivost ti vrlina najveća, dobra djela tvoje su odore. A lice tvoje Uzvišeni takvom ljepotom obdari Da ti na njoj mjesec u punom sjaju zavidi."

Ne tuguj kad na tebe nahrle svi problemi, sve teškoče i brige budi postojan i strpljiv

"O vremena, ako još nešto u grudima krijete Što bi moglo poniziti plemenite, Slobodno ga pred njih rasprostrite."
Strpljenje je uzvišenije od straha. Podnošenje nevolja i postojanost plemenitiji su od kukavičluka. Ko se ne strpi drage volje, morat će to učiniti silom prilika.
Poznati pjesnik El-Mutenebi kazao je u jednoj od svojih pjesama:
"Vrijeme me od teške hridi bacilo, Srce mi se skoro od boli raspuklo. Svaka me nedaća zijaretila, Svaka bol u meni se udomila. I onda sam kazao da me nije briga Jer mi ona nikad nije pomogla."
Ebu Muzafar veli:
"Sudba se na me rasrdila, a ne zna ona Da od svake njene spletke veći sam ja.
Svake večeri kad omrkne, Ona mi svoje dušmanske zamke pokaže.
Svake večeri kad omrknem, Ja joj tvrđavu svog stpljenja pokažem."

Ne tuguj, jer imaš braću i prijatelje koji ti iskazuju ljubav i odanost

Sada ću te počastiti stihovima koje možeš pjevušiti ako želiš. Oni unose radost u srce, a govore o prijateljstvu i bratstvu.
"Na putu svome jedna starica nas ustavi Dobro nam učini i upita: 'Odakle ste, dobri ljudi?' Moj prijatelj pripada porodici Temimi, A moji su roditelji Jemenci. Dva smo prijatelja daleka Što spoji nas sudbina. I od tada smo mi rodbina nezadvojna."
Istinski i iskreni prijatelji tješe i uveseljavaju jedni druge u teškim situacijama. Jedan čovjek rekao je: "Da nema šejtanskih došaptavanja, napustio bih ljude." (vjerovatno, aludirajući, pritom, na pomaganje prijateljima u borbi protiv šejtana i važnost tog čina. M.S.)
Uzvišeni Allah kaže: "Tog će Dana oni koji su jedni drugima bili prijatelji postati neprijatelji, samo to neće biti oni koji su se Allaha bojali i grijeha klonili." (El-Zuhruf, 67)
Neki pjesnici pjevali su o ljudima bez prijatelja:
"Ljudi bez prijatelja nemaju ni doma, ni porodice ni susjeda. Lutalice su to što skitaju od nemila do nedraga."

Ne tuguj ako te neko zaboravi, na te se naljuti i pomoć ti uskrati

Sufjan es-Sevri kaže:
"Kad ljudi ti vrata svoja zatvore, kad dobrih nestane, Bit će ti dovoljno ono što i bez njih na zemlji ti ostane. Malo soli, pogača nasušna, gutljaj Tigrisa, i to je užina. Pridruži se onima ćija je hrana oskudno mrsna potkriža. Glad ćeš svoju utoliti, svoje tijelo sitim učiniti I još se na kraju datulama sočnim zasladiti."
Ako svoju dušu brižno čuvaš i vrlinama plemenitim krasiš, bolji ti je gutljaj vode, kora kruha, šator trošni i koliba drvena od svakog dvora i prekrasne bašče u kojoj uživaju duše poročne i nečiste.
Kušnja je poput bolesti, potrebno je neko vrijeme da prođe. Koje bude požurivao, samo će je još većom i težom učiniti. Dakle, kod je riječi kušnjama i tegobom potrebno je neko vrijeme da prođu i nestanu. Svaki iskušanik i paćenik mora biti stpljiv, iščekivati spas i neprestano dove učiti.

Zastani i razmisli!

"'Ja tugu svoju i jad svoj pred Allah iznosim, a od Allaha znam ono što vi ne znate — rece on. O sinovi moji, idite i raspitajte se za Jusufa i brata njegova, i ne gubite nadu u

milost Allahovu; samo nevjernici gube nadu u Allahovu milost.'" (Jusuf, 86, 87)
"'Nadu u milost Gospodara svoga mogu gubiti samo oni koji su zabludjeli', reče on? (El-Hidžr, 56)
"Molite se ponizno i u sebi Gospodaru svome, ne voli On one koji se previše glasno mole. I ne pravite nered na Zemlji, kad je na njoj red uspostavljen, a Njemu se molite sa strahom i nadom; milost je Allahova doista blizu onih koji dobra djela čine."(El-E'raf, 55, 56)
"To su Allahovi propisi. Onaj koji Allahove propise krši — sam sebi nepravdu čini. Ti ne znaš, Allah može poslije toga priliku pružiti." (Et-Talak, 1)
"Ne volite nešto, a ono može biti dobro za vas, nešto volite, a ono ispadne zlo po vas. — A Allah zna, a vi ne znate." (El-Bekara, 216)
"Allah objavljuje Knjigu, samo istinu i pravednost. A šta ti znaš, možda je Smak svijeta blizu! Požuruju ga oni koji u nj ne vjeruju, a oni koji vjeruju zbog njega — strahuju, i da je istina-znaju. o, kako su, doista, daleko zalutali oni koji o Času oživljenja raspravljaju! Allah je dobar prema robovima Svojim; on daje opskrbu kome hoće, i On je moćan i silan. Onome ko bude želio nagradu na onom svijetu — umnogostručit ćemo mu je, a onome ko bude želio nagradu na ovom svijetu — dat ćemo mu je, ali mu na onom svijetu nema udjela." (Eš-šura, 17 - 20)
"I dosudi nam milost na ovom svijetu, i na onom svijetu -mi se, vraćamo Tebi!' — 'Kaznom Svojom Ja kažnjavam koga hoću, reče On, 'a milost Moja obuhvaća sve; dat ću je onima koji se budu grijeha klonili i zekat davali, i onima koji u dokaze Naše budu vjerovali, onima koji će slijediti Poslanika, Vjerovjesnika, koji neće znati ni čitati ni pisati, koga oni kod sebe, u Tevratu i Indžilu, zapisana nalaze, koji će od njih tražiti da čine dobra djela, a od odvratnih odvraćati ih, koji će im lijepa jela dozvoliti, a ružna im zabraniti, koji će ih tereta i teškoća, koje su oni imali, osloboditi. Zato će oni koji budu u njega vjerovali, koji ga budu podržavali i pomagali i svjetlo po njemu poslano slijedili — postići ono što budu željeli."' (El-E'raf, 156,157)
"Ako ga vi ne pomognete, pa —pomogao ga je Allah onda kad su ga oni koji ne vjeruju prislili da ode, kad je s njim bio samo drug njegov, kada su njih dvojica bila u pećini i kada je on rekao drugu svome: 'Ne brini se, Allah je s nama!, pa je Allah spustio pouzdanje Svoje na njega, i pomogao ga vojskom koju vi niste vidjeli i učinio da riječ nevjernika bude donja, a Allahova riječ, ona je - gornja. Allah je silan i mudar." (Et-Tevba, 40)
"I kada ste od Gospodara svoga pomoć zatražili, On vam se odazvao: 'Poslat ću vam u pomoć hiljadu meleka koji će jedni za drugim dolaziti.'" (El-Enfal, 9)
"Kad bi Allah svim Svojim robovima davao opskrbu u obilju, oni bi se na Zemlji osilili, ali On je daje s mjerom, onoliko koliko hoće, jer On dobro poznaje i vidi robove Svoje. On šalje kišu kad oni izgube svaku nadu i rasprostire blagoslov Svoj; On je zaštitnik pravi i jedini dostojan hvale." (Eš-Šura, 27, 28)
"I Zekerijjau se, kada zamoli Gospdara svoga: 'Gospodaru moj, ne ostavljaj me sama, a Ti si jedini vječan!', odazvasmo i, izliječivši mu ženu, Jahjaa mu poklonismo. Oni su se trudili da što više dobra učine i molili su Nam se u nadi i strahu, i bili su prema Nama ponizni." (El-Enbija, 89 - 90)
Jedan pjesnik veli:
"Kako ćeš dobra ovog svijeta spoznati
Ako u njega ne želiš kročiti. Zar ne znaš da smaragd najljepši Iz neznanih dubina mora dolazi?
Možda neki najveći strahovi
Tebi donesu sreću i radosti.
Možda će mir poslije nesreće doći, Možda ćeš nakon lutanja dom naći."

Knjiga ti je prijatelj najbolji

Posvećivanje knjizi, želja za čitanjem i obogaćivanje uma jedan je od uzroka sreće i uspjeha.

Poznati književnik Džahiz napisao je divne savjete o druženju s knjigom. On veli kako takvo druženje odagnava sve brige i tuge. Opisujući knjigu on, nadalje, kaže: "Knjiga ti je prijatelj koji te neće ostaviti, drug koji te neće iznevjeriti, ahbab koji ti neće dosadan biti, komšija što ti na put ne staje, saputnik što ne želi ti nikakve štete, nikad ti zlo ne čini, licemjeran nije nit laž kazuje.

Što duže s knjigom druguješ, sve je veća Allahova blagodat prema tebi. Knjiga obogaćuje narav, jezik čini elokventnim i tečnim, um osvježava, riječi čini privlačnim, dušu uveseljava, grudi čini prostranim. Knjiga ti daruje dug život i čini da ti velikani budu prijatelji. Za mjesec dana iz knjige naučiš više nego oni koji čitav život provedu s beznačajnim ljudima. Ona te spašava od prosjačenja i ponižavanja, zbog nje ne moraš slušati isprazne riječi ljudi koji su gluplji i gori od tebe, niti se družiti s neznalicama i dušmanima, ali te zato približava velikim i bogatim.

Knjiga te po noći slijedi kao i po danu, na putu te sluša kao i kod kuće. Ne krade ti san, ne zadaje ti muke zbog kojih nemaš mira. Knjiga je učitelj koji te neće na cjedilu ostaviti ako siromah si. Takav učitelj ništa ti neće uskratiti ako mu ne daš novca. Ako ga napustiš, on te i dalje slijedi. Ako te dušmani napadnu i ponize, on se neće promijeniti. Ako si s njim iz neke koristi, pa makar i niska bila, on ti jako mnogo koristi. Ako sa njim prijateljuješ, samoća ti neće štetiti. Da je njegova vrijednost samo u tome što te čuva ulice i besposlice, to bi ti bila blagodat velika. A šta onda reći o činjenici da te taj učitelj uvijek na tvoja prava i dužnosti upozorava, pogled ti čuva, štiti te od ispraznih priča, bestidnih ljudi, njihovih grešnih besjeda, njihovog neznanja, džehla, i njihovih pokvarenih duša. Da te od besmislica čuva, bilo bi dovoljno. A šta onda kazati o tome da ti ne da da utoneš u zaborav, ravnodušnost i zabavu. Uistinu, svakome ko ima knjigu za učitelja, Allah Svemilosni podario mu je milost neizmjernu i obasuo ga Svojim blagodatima.

Za one koji dane provode u besposlici, a noći čuvaju za isprazna sijela i šale najbolje sredstvo za vraćanje u pravi život jeste knjiga. Ova vrsta ljudi zbog nezdravog života koji vodi u knjizi ne vidi ništa. Takvi smatraju kako knjiga ne donosi nikakva dobra ni u materijalnom, ni u duhovnom pogledu.

• Razne izreke o knjizi

Ebu Ubejda prenosi od El-Muhelleba koji je svojoj djeci kazao sljedeći savjet: "Dječice moja, ne zadržavajte se po trgovima, osim kod nekog dobrog zanatlije ili onog što prodaje knjige."

Jedan moj prijatelj kazivao mi je o knjizi jednog šejha iz Sama (Sirija, M.S.) u kojoj je taj poznati učenjak kazao: "Nestale su sve plemenite stvari. Od njih je još samo knjiga o(p)stala.

Čuo sam El-Hasana el-Lu'luija kako kaže: "Već četrdeset godina nisam zaspao po danu ili noći, nisam se odmarao, a da knjiga nije bila na mojim grudima."

Ibn el-Džehm kaže: "Kada sam pospan - a najgore mi je da spavam, ako imam kakva posla - uzmem neku knjigu mudrosti. Tada osjetim kako mi se srce ushiti i zadrhti, dobijem volju da radim i postanem aktivan i marljiv."

On je, također, jednom prilikom kazao: "Kada mi se dopadne neka knjiga i u njoj vidim mnogo dobrih i korisnih stvari, stalno prevrćem njene stranice gledajući koliko je još ostalo stranica. To činim iz zebnje i tuge da će se knjiga brzo završiti, a time i prestati njene čari kojima sam slasno hranio svoje srce. Da u Kuranu ima još više stranica, moja sreća i život bili bi potpuniji."

El-Atabi je spomenuo jednu stranu knjigu i kazao: "Da nije onoliko duga i opširna, ručno bih je prepisao." Onda mu je Ibn el-Džehm odgovorio: "Ono stoje tebe pokolebalo, mene je usrećilo i dalo mi volje. Velike knjige davale su mi uvijek više koristi, a nikako štete. Ja uopće ne brojim koliko malih knjiga pročitam, jer nju završim tek što počnem čitati."
Najuzvišenija, najplemenitija i najbolja knjiga jeste Kuran, za koji Uzvišeni Allah kaže: "Objavljuje ti se Knjiga, i neka ti u grudima ne bude nikakve tegobe zbog nje, da njome opominješ i da vjernicima bude pouka" (El-E raf, 2)

• Koristi od čitanja knjiga:

1. knjiga odagnava šejtanska došaptavanja, tugu i brigu;
2. ona te čuva bestidna govora i grijeha;
3. ona te štiti od beskorisnih ljudi;
4. knjiga razvezuje jezik, tvoj govor uljepšava, čuva te pogrešnog izgovora i uljepšava te elokvencijom i lijepim govorništvom;
5. knjiga obogaćuje tvoj um i čisti tvoju narav;
6. s knjigom ulaziš u obilje znanja, jačaš svoju memoriju i pamćenje;
7. ona ti daje brojne savjete o ljudskom iskustvu, o savjetima mudrih i učenih, što je od velike koristi;
8. knjiga te osposobljava za nauku, upoznaje te s raznim kulturama i civilizacijama.
9. iman se povećava čitanjem knjiga, posebno onih s islamskom tematikom. Knjiga je savjet najljepši, ona je najbolji protivnik zla i najmudriji zagovornik dobra;
10. knjiga čuva misli, odmara mozak od opterećenosti i brige. Ona je lijek za nemir srca i ne dozvoljava svome prijatelju da gubi vrijeme;
11. knjiga čovjeka učvršćuje u nauci, ona mu pomaže da vlada materijom, da se lucidno izrazi i da spozna tajne mudrosti.

"Najuzvišenija poruka u duhovnom krije se, U hrani i piću, čovječe, zasigurno nije."
Ne tuguj jer si svojim dobročinstvima već stekao zahvalu
Znaj da te mnogi ljudi u dovi spominju i hvale zbog dobra koje si im učinio. Zahvala na dobru jeste novi život, jer je dobro djelo dijete koje jako mnogo živi, nasljedstvo ogromno te lijepa i blagoslovljena ostavština.
Hvaleći jednog plemenitog čovjeka, pjesnik je kazao:
"Ljudi koji tebi dolikuju po plemenitosti Samo se u knjigama mogu pronaći. Kad zima dođe, ti si sunce, A hlad si kad ljeto upekne. Svako dobro činiš svim ljudima.
Ti junak si pun vrlina. Kad tama nas okuje, ti svjetlo si, Spas nam je tvoj lik presvjetli, Tvoje nas ime uvijek veseli, Nikad nam ne dosade na tebe spomeni. Naša zahvala bit će ti štit od svakog straha, Vazda ćemo te štiti od dušmana plaha."

Zastani i razmisli!

Jedna grupa ashaba otišla je kod Ebu Bekra, r.a., koji je bio jako bolestan.
"Hoćeš li da pozovemo ljekara?", kazali su.
"Ne, već me je obišao."
"Pa šta ti je rekao?"
Kazao je: "Ja činim ono što želim."14 (14 Ovim je Ebu Bekr aludirao na Allaha, dž.š., Koji se ovako opisuje u suri El-Burudž. M.S.
Omer, r.a., kazao je: "Strpljenje nas je naučilo šta je ugodan život" On je, također, kazao: "Najbolji trenuci našeg života bili su oni kada smo strpljivi."
Alija, r.a., kaže: "Strpljenje je vjerniku kao glava tijelu. Onaj ko izgubi glavu nema koristi od tijela." Potom je uzviknuo: "Nema imana onaj ko nije strpljiv. Strpljenje je luča čije se svjetlo nikad ne gasi."

Hasan je kazao: "Strpljenje je jedna od riznica dobra, Allah ga daje samo plemenitim robovima."
Omer ibn Abdulaziz kazao je: "Strpljenjeje najbolja zamjena za blagodat koju je čovjek imao, pa mu je Allah uskratio."
Mejmun ibn Mehran kaže: "Vrhunac dobra koje čovjek može dostići jeste strpljenje."
Sulejman ibn Kasim kazao je: "Za svako dobro djelo zna se nagrada, sevap, osim za strpljenje, jer je Allah Uzvišeni kazao: 'Reci: 'O robovi moji koji vjerujete, bojte se Gospodara svoga! One koji na ovom svijetu dobra djela budu činili čeka nagrada, a Allahova zemlja je prostrana; samo oni koji budu strpljivi bit će bez računa nagrađeni"" (Ez-Zumer, 10). Navodi se da će spomenuti strpljivi vjernici ući u Džennet poput nabujale rijeke:
„A djela su nevjernika kao varka u ravnici u kojoj žedan vidi vodu, ali kad do tog mjesta dođe, ništa ne nade, - a zateći će da ga čeka kraj njega Allahova kazna i On će mu potpuno isplatiti račun njegov jer Allah veoma brzo obračunava - ili su kao tmine nad dubokim morem koje prekrivaju valovi sve jedan za drugim, iznad kojih su oblaci, sve tmine jedna iznad drugih, prst se pred okom ne vidi, - a onaj kome Allah ne da svjetlo neće svjetla ni imati" (En-Nur, 39-40).
Dansi je kazao: "Dobro promisli, jer ovaj dan više nikad neće osvanuti."
Ko dan u kojem živi shvati kao jedan od posljenjih u svom životu, obnovit će tevbu, najljepša djela činiti i sav će se posvetiti pokori Uzvišenom Allahu i slijeđenju Poslanikovog, s.a.v.s., sunneta.
Poznati indijski pozorišni glumac Kalidas napisao je jednu prekrasnu pjesmu u kojoj kaže: Pozdrav zori "Pogledaj dan ovaj Jer upravo on život je, život života U kratkim trenima naći ćeš čuda svakojaka
Blagodat razvitka, Djelo uzvišeno, Sjaj pobjede. Jer jučer je samo sanak A sutra treptaj mašte, Ali dan koji živiš ono jučer u san lijepi pretvara,
A svako sutra u viziju nade. Zato, dobro promotri dan današnji. Eto, to je pozdrav zori."

Ne tuguj i postavi sebi sljedeća pitanja o danas, jučer i sutra

Zatvori kapije gvozdene pred prošlošću i proživi koju minutu sadašnjosti.
1. Da li trebam odložiti svoj trenutni život zbog nemira oko budućnosti ili vapaja za "čarobnim vrtovima koji su tamo iza obzorja?"
2. Da li da od svoga života napravim gorko sjećanje na stvari koje su se desile u prošlosti i od kojih više nema nikakve koristi?
3. Kada se probudim, da li sam isplanirao kako ću provesti naredni dan i u potpunosti iskoristiti dvadeset četiri sahata koja su mi povjerena?
4. Da li imam ikakve koristi od života ako ne marim o minutama svojih dana?
5. Kada ću to početi raditi? Sljedeće sedmice? Sutra? Ili sada, danas?

Ne tuguj kada te bol zadesi i zapitaj se

1. Zapitaj se: "Je li ovo najgore što mi se moglo desiti?"
2. Pripremi se za najgoru sitaciju i najteži ishod.
3. Nakon ovoga budi smiren i pokušaj sve lijepo podnijeti.
Allah Uzvišeni kaže:
"One koji su se Allahu i Poslaniku i nakon zadobijenih rana odazvali, one između njih, koji su dobro činili i bogobojazni bili, čeka velika nagrada; one kojima je, kada su im ljudi rekli: 'Neprijatelji se okupljaju zbog vas, treba da ih se pričuvate!' — to učvrstilo vjerovanje, pa su rekli: 'Dovoljan je nama Allah i divan je On Gospodar!' I oni su se

povratili obasuti Allahovim blagodatima i obiljem, nikakvo ih zlo nije zadesilo i postigli su da Allah bude njima zadovoljan, a Allah je neizmjerno dobar."(AluImran, 172-174)

Zastani i razmisli!

"To je savjet za onoga koji u Allaha i u onaj svijet vjeruje a onome koji se Allaha boji, On će izlaz naći i opskrbit će ga odakle se i ne nada; onome koji se u Allaha uzda, On mu je dosta. Allah će, zaista, ispuniti ono što je odlučio; Allah je svemu već rok odredio." (Et-Talak, 2, 3)
"Neka imućan prema bogatstvu svome troši, a onaj koji je u oskudici — prema tome koliko mu je Allah dao, jer Allah nikoga ne zadužuje više nego što mu je dao; Allah će, sigurno, poslije tegobe, slast dati." (Et-Talak, 7)
"Znaj da pomoć dolazi nakon strpljivosti, izlaz nakon nedaće, a s mukom je i last." (hadis)
"Ja sam uz misao roba Moga o Meni, pa neka misli o Meni šta želi." (hadis-kudsi)
"Pa, ako budu vjerovali u ono u sto vi vjerujete, na Pravom su putu; a ako glave okrenu, oni su onda samo inadžije, i Allah će te sigurno od njih zaštititi, jer On sve čuje i sve zna." (El-Bekara, 137)
"Ti se pouzdaj u Živog, Koji ne može umrijeti, i veličaj Ga, i hvali! A dovoljno je to što grijehe robova Svojih zna Onaj Koji je za šest vremenskih razdoblja nebesa i Zemlju i ono što je medu njima stvorio, a onda cijelim svemirom zavladao; On je Milostivi i upitaj o Njemu onoga koji zna." (El-Furkan, 58, 59)
"Zato ti vidiš one čija su srca bolesna kako se žure da s njima prijateljstvo sklope, govoreći: "Bojimo se da nas kakva nevolje ne zadesi." A Allah će sigurno pobjedu ili nešto drugo od Sebe dati, pa će se oni zbog onoga što su u dušama svojim krili kajati." (El-Maida, 52, 53)
"Ovaj je Kuran opomena kao i prijašnje opomene: Smak svijeta približava se, Allah će ga jedini otkriti!" (En-Nedžm, 57-59)
El-Husejn ibn Metir el-Esedi kaže:
"Samo kada Uzvišeni odredi,
Nevolje će prestati.
Nestat će im snage,
Prestat će gorčine. Koliko ljudi traži Nešto što nikad neće steći?
Koliko je očajnika
Što im je došla sreća nenadna? Koliko se izgubljenih preko noći Obuklo u odore slave i moći? Dunjaluk je zmija varljiva, Začas od bogatuna napravi siromaha, A siromašna u dvore skupe postavlja. Koliko smo vidjeli ljudi što život protraćišet I koliko onih što iz očaja sreći se vratiše."

Ne tuguj jer tuga oduzima snagu i umrtvi ju je tijelo

. Doktorica Aleksis Karol, dobitnica Nobelove nagrade za medicinu kaže: "Radnici koji ne znaju kako da se suprotstave nemiru i stresu umiru vrlo rano."
Smatram kako se sve dešava s Allahovom odredbom i propisima, ali u ovim riječima nalazim jednu važnu poruku, a ona je da stres i nemir zasigurno uništavaju tijelo.
"Stres, također, izaziva čir."
Doktor Džozef F. Montagio, pisac knjige Nervni problemi, u navedenom djelu kaže:
"Čovjek neće dobiti čir zbog hrane koju jede, već zbog onog što njega jede!!"
Čak je i El-Mutenebi kazao:
"Briga čovjeka lomi i oronulim čini. Ona momka učini sijedim i u propast baci."
Prema časopisu "Life", na desetom mjestu smrtonosnih bolesti nalazi se upravo čir.

• Pogledaj neke činjenice vezane za tugu

Čitao sam neke dijelove knjige Ostavi se stresa i kreni prema nečemu boljem, doktora Edvarda Podolskog. Sada ću ti prenijeti samo nekoliko naslova iz te knjige, da shodno njima postaviš sebi neka pitanja.

- Kakve probleme stres uzrokuje srcu?
- Stres povisuje krvni pritisak.
- Stres je, također, uzročnik reumatizma.
- Smanji svoje brige zbog želuca.
- Kako stres utječe na pojavu groznice.
- Stres i štitasta žlijezda.
- Šećeraši i stres.

Doktor Karl Maninger, specijalista za psihologiju, u svojoj knjizi Čovjek protiv svoje duše kaže: "Doktor Maninger vam neće iznijeti neka pravila koja će vam pomoći kako da se zaštitite od stresa, već jedan jeziv izvještaj kako se naša tijela uništavaju zbog stresa, zavisti, briga i straha."

Jedan uzvišeni lijek protiv stresa i nemira, a za bezbrižno srce, krije se u ajetu gdje Allah kaže: "...i oni koji ljudima praštaju." Ovaj univerzalni savjet pomoći će nam da se smirimo, usrećimo, te da budemo čistih grudi i glave.

Gradonačelnik francuskog grada Bordoa, a ujedno i poznati filozof Monten kazao je svojim građanima: "Volio bih da rukom otklonim vaše probleme, no za to ja u duši nemam nikakve vizije."

Ne tuguj jer postoji drugo mjesto, drugi život i vrijeme

Uzvišeni će Allah, dž.š., na drugome svijetu, ahiretu, skupiti sve narode, prijašnje i sadašnje. Neka te ova neprikosnovena činjenica smiri jer će Allahova pravda sigurno doći. Onaj ko bude lišen imetka ovdje imat će ga tamo. Kome bude učinjen zulum na ovom svijetu, pravdu će zasigurno naći na onome. Ko u ovom životu bude nasilnik u drugom će kaznu okusiti!!

Čuveni njemački filozof Imanuel Kant kazao je: "Pozornica ovog svijeta nije potpuna. Nedvojbeno mora postojati drugi svijet, jer ovdje stalno viđamo nasilnika i potlačenog, a ne nalazimo pravdu; viđamo pobjednika i poraženog, ali ne nalazimo sukladnu kaznu. Stoga, drugi svijet neminovno mora postojati kako bi se na njemu upotpunio ideal pravde."

Govoreći o istoj temi, šejh Ali Et-Tantavi kazao je stihove u kojima, poput Kanta, nedvojbeno dokazuje postojanje onog svijeta.

"Kad uzohole se veziri i njihovi kitabi, Kad kadija svijeta počne nepravedno da sudi,
Pa teško li, teško li, teško li, Kadiji tom kad mu Sudac Nebeski presudi!"

"Svaki će čovjek toga Dana prema zasluzi kažnjen ili nagrađen biti; toga Dana neće biti nepravde! Allah će, zaista, brzo obračunati." (Al-Mu'min, 17)

Govori učenjaka i pouke iz iskustva nekih ljudi

Robert Luis Sivenson napisao je: "Svaki čovjek može uraditi svoj posao u jednom danu, ma koliko on bio težak. Svaki čovjek može živjeti sretno dok sunce ne zgasne. To je pravi smisao života."

Neko je mudro kazao. "Čovječe, ti imaš samo jedan dan, jučer je prošlo, a sutra još uvijek nije došlo."

Stiven Lekuk je napisao: "Dijete govori: 'Kad ja postanem dječak...' Dječak govori: 'Kad ja postanem mladić i oženim se...' No, šta poslije braka? Šta poslije svih životnih etapa i razdoblja? Misli idu u suprotnom smjeru: 'Kad ja mognem...' A onda se osvrne iza sebe i

progutaju ga hladni vjetrovi. Tako čovjeku prođe čitav život, a da nije istinski proživio niti jednu minutu u njemu. Upravo sada smo naučili da je život u svakoj minuti i svakom sahatu ovog, tekućeg, dana."
Slično rade i oni ljudi koji neprestano odgađaju pokajanje.
Jedan od vrlih prethodnika kazao je: "Opominjem vas (o vi, koji odlažete tevbu!) da je to samo jedna riječ zbog koje mnogi ne čine dobra djela i odgađaju svoje namaze."
"Elif-Lam-Ra. Ovo su ajeti Knjige, Kurana jasnog! Zažalit će nevjernici često što nisu postali muslimani. Pusti ih neka jedu i naslađuju se, i neka ih zavara nada, znat će oni." (El-Hidžr, 1 - 3)
Francuski filozof Monten kaže: "Moj život bio je ispunjen lošom sećom koja mi se nikad nije smilovala."
Smatram kako ovakvi ljudi, pored velikog znanja i inteligencije koju posjeduju, nisu otkrili svrhu svog postojanja. Oni nisu krenuli stazama Božije i Poslanikove, s.a.v.s., upute i to je bilo po njih tragično.
"Zar je to davno bilo kad čovjek nije bio spomena vrijedan? Mi čovjeka od smjese sjemena stvaramo da bismo ga na kušnju stavili i činimo da on čuje i vidi; Mi mu na Pravi put ukazujemo, a njegovo je da li će zahvalan ili nezahvalan biti." (Ed-Dehr, 1-3)

• Šta uzrokuju stres, zavist i brige?

Doktor Rasel Sisel s Univerziteta "Kornel", Odsjek za medicinu, navodi četiri najraširenija uzroka za uništavanje tijela i njegovih organa. To su:
1. raspad braka;
2. materijalne teškoće i tuga;
3. usamljenost i stres;
4. mržnja i zavist;

U svom obraćanju Udruženju američkih stomatologa, doktor Vilhem Malk Gojngel kazao je: "Negativni osjećaji poput straha i stresa mogu dovesti do razgradnje kalcijuma po tijelu što automatski dovodi do propadanja zuba."

• Radi stvari smireno

Dejl Karnegi kaže: "Crnci koji žive u južnim predjelima i Kinezi veoma rijetko obolijevaju od srčanih bolesti koje uzrokuje stres i nemir, jer svoje poslove obavljaju veoma smireno."
On, nadalje, dodaje: "Broj Amerikanaca koji počine samoubistva mnogo je veći od broja osoba koje umru od neke od pet smrtonosnih bolesti."
Ova činjenica toliko je šokanta da nam se čini da nije istinita.

• Imaj lijepe misli o Gospodaru svome

Vilhem Džekms kaže: "Bog će nam oprostiti naše grijehe i prijestupe, ali naš nervni sistem to nikada neće učiniti!"
Ibn Vezir u svojoj knjizi El-Avasim vel-kavasim kaže: "Nada u Allahovu milost otvara kapije nade čovjeku, snaži ga u pokori i čini ga revnosnim u vršenju nafila kako bi se mogao takmičiti u dobru."
Ovo, također, smatram jako ispravnim jer se neke duše mogu popraviti samo uz sjećanje na Allahovu milost, Njegov oprost, darežljivost i beskrajnu dobrotu. Nakon toga ljudi se kaju, trude i ustrajavaju u ibadetu.

• Prepuštanje mašti

Tomas Edison kaže: "Ne postoji mjesto na koje čovjek može pobjeći kada ga obuzmu misli."

Mišljenja sam kako je ova tvrdnja tačna jer to potvrđuje iskustvo. Čovjek iskorištava svoje misli i ideje dok čita i piše, ali najbolji način promišljanja stječe se kroz ozbiljan, koristan i plodonosan rad. S druge strane, ljudi koji se predaju dokolici i gubljenju vremena prepuštaju se raznim maštarijama, lošim mislima i strahovima.

Ne brini zbog dobronamjerna korisna savjeta, već ga prihvati

Endrju Moro kaže: "Sve što je u skladu s našim željama i očekivanjima čini se stvarnim, dok stvari kojima nismo zadovoljni u nama bude ljutnju."

Smatram da se ovo odnosi i na savjete i kritiku. Mi većinom volimo pohvale, i to nas raduje, pa makar bilo neistinito i neiskreno. S druge strane, veoma se loše odnosimo i osjećamo zbog kritika i prijekora, makar oni bili istiniti i iskreni. Ovo je veliki porok i ozbiljna greška koju vjernik ne bi trebao imati.

Svemilosni Allah, dž.š., kaže:

"A licemjeri govore: 'Mi vjerujemo u Allaha i Poslanika i pokoravamo se', zatim neki od njih glave okreću; nisu oni vjernici. Kad budu pozvani Allahu i Poslaniku Njegovu da im On presudi, neki od njih odjednom leđa okrenu; samo ako znaju da je pravda na njihovoj strani, dolaze mu poslušno. Da li su im srca bolesna, ili sumnjaju, ili strahuju da će Allah i Poslanik Njegov prema njima nepravedno postupiti? Nijedno, nego žele da drugima nepravdu učine." (En-Nur, 47—50)

Vilhem Džejms kaže: "Kada doneseš odluku i izvršiš je istog dana, riješit će se brojnih briga koje su te mučile jer si ti mislio o rješenju problema. Ovo se dešava samo onda kada sebi odrediš realan plan koji se temelji na stvarnosti. Tako ćeš izbjeći tjeskobu, sumnju koja rađa drugu i nećeš se u strahu osvrtati oko sebe."

Stoga, slobodno zapjevaj:

"Čvrste odluke život su mi produžile I odagnale sve sumnje i strahove",

Ili druge stihove u kojima se kaže:

"Ako nešto smjeraš, odlučan budi, Jer oklijevanje posao svaki ruši"

Odvažnost pri donošenju odluka spas je od nemira, stresa i briga.

"Poslušnost i razuman govori A kada je borba već propisana, bolje bi im bilo da su prema Allahu iskreni" (Muhammed, 21)

Ne zastajkuj, ne oklijevaj, već radi, trudi se i prođi se dokolice

Doktor Ričard Kabot, profesor medicine na Harvardu, u svojoj knjizi S tim čovjek živi navodi: "Kao doktor, savjetujem i preporučujem ovaj lijek (rad, aktivnost) bolesnicima koji pate od raznih poremećaja nastalih usljed sumnje, oklijevanja i straha... Odlučnost i hrabrost koja se u nama javlja nakon rada najbolji je lijek za duševnu postojanost i nepokolebljivost."

"A kad se molitva obavi, onda se po zemlji raziđite i Allahovu blagodat tražite i Allaha mnogo spominjite, da biste postigli što želite" (El-Džumua, 10)

Džordž Bernard Šo kaže: "Najvjerovatnije je da se uzrok svih duševni tegoba krije u prevelikom i pretjeranom razmišljanju, bez obzira bilo to u trenucima sreće ili tuge. Stoga, ne treba se previše utapati u misli, nego se treba posvetiti radu. Tada će krv početi kružiti tijelom, mozak će misliti samo o korisnom i potrebnom, te ćeš ubrzo osjetiti kako ovakav (radin) način života odagnava svaki nemir i stres! Radi i posveti se poslu. To je najjeftiniji i najučinkovitiji lijek na zemlji."

"I reci: 'Trudite se! Allah će trud vaš vidjeti, a i Poslanik Njegov i vjernici, i vi ćete biti vraćeni Onome Koji zna nevidljivi i vidljivi svijet, pa će vas o onome što ste radili obavijestiti'" (Et-Tevba, 105)

Disraeli kaže: "Život je isuviše kratak da bi ga proveo u beznačajnim stvarima i glupostima."
Mudri Arapi kazali su: "Život je isuviše kratak da bismo ga proveli u mržnji."
"A koliko ste godina na Zemlji proveli?', upitat će On. Proveli smo dan ili samo dio dana, odgovorit će, 'pitaj one koji su brojali.' Pa da, kratko ste proveli', reći će On, 'da ste samo znali! Zar ste mislili da smo vas uzalud stvorili i da Nam se nećete povratiti?'" (El-Mu'minun, 112 - 115)

• Većina glasina nije tačna

General Džordž Krok, jedan od najvećih američkih vojskovođa protiv Indijanaca, na stranici 77. svojih memoara kaže: "Većina strahova kod Indijanaca proizlazi iz njihove mašte, a ne iz stvarnosti."
Uzvišeni Allah kaže: "Kad ih pogle-
daš, njihov izgled te ushićuje; a kad progovore, ti slušaš riječi njihove, međutim, oni su kao šuplji naslonjeni balvani, i misle da je svaki povik protiv njih. Oni su pravi neprijatelji, pa ih se pričuvaj! Allah ih ubio, kuda se odmeću?!" (El-Munafikun, 4)
"Da su pošli s vama, bili bi vam samo na smetnji i brzo bi među vas smutnju ubacili, a među vama ima i onih koji ih rado slušaju. A Allah zna nevjernike." (Et-Tevba, 47)
Profesor Havks s Univerziteta Kolumbija kaže da njegov moto glasi: "Za svaki problem pod suncem ima riješenje i lijek, ili ga pak nikako nema. Ako lijek postoji, potrudi se da ga pronađeš. Ako ne postoji, ne trebaš se uzalud brinuti."
Postoji, također, vjerodostojan hadis u kojem Poslanik, s.a.v.s., kaže: "Allah nije dao bolest, a da za nju nije spustio lijek, neki do njega dođu, neki ne."

• Ono stoje bilo vratiti se neće

"Nema nevolje koja zadesi Zemlju i vas, a koja nije, prije nego što je damo, zapisana u Knjizi, to je Allahu, uistinu, lahko — da ne biste tugovali za onim što vam je promaklo, a i da se ne biste previše radovali onome što vam On dadne. Allah ne voli nikakve razmetljivce, hvalisavce, one koji škrtare i od ljudi škrtost traže. A onaj ko neće da udjeljuje, pa Allah je, uistinu, nezavisan i dostojan hvale." (El-Hadid, 22-24)
Doktor Pol Brandoni stao je (na jednom svom predavanju) i bacio čašu punu mlijeka na pod, te povikao: "Ne plači za prosutim mlijekom."
Ljudi govore: "Ono što ti nije propisano neće se ni desiti."
Adem, a.s., kazao je Musau, a.s.: "Zar me koriš zbog nečeg što mi je Allah propisao četrdeset godina prije nego što me je stvorio?" Poslanik, s.a.v.s., kazao je: "Tako je Adem uvjerio Musaa, tako je Adem uvjerio Musaa, tako je Adem uvjerio Musaa."

• Sreću potraži u sebi i u svojoj duši, a ne van i oko sebe

Poznati engleski pjesnik kazao je: "Tvoj um može sam od raja napraviti pakao, a od pakla raj."
El-Mutenebi kaže:
"Pametan se čovjek i u blagostanju žali, A neznalica uživa čak i u nesreći."
Napoleon je kazao: "Ne mogu se sjetiti da li sam imao šest sretnih dana u svome životu!!"
Halifa Hišam ibn Abdulmelik kazao je: "Brojao sam dane u kojima sam bio sretan i shvatio da ih je bilo samo trinaest."
Tješeći ga, njegov je otac kazao: "Dabogda nikad nisam stupio na stolicu halifata."
Sa'd ibn Musib kazao je: "Hvala Allahu, Koji je učinio da oni hrle nama, a ne mi njima."
Vaiz Ibn Semak bio je kod halife Haruna er-Rešida, pa je halifa ožednio i zatražio čašu vode. Tada ga Ibn Semak upita: "Poštovani halifo, da nikako ne možeš doći do te čaše

vode koju tražiš, da li bi za nju dao pola svoga kraljevstva?" "Naravno", kaza halifa. "Nikakvog dobra nema u kraljevstvu koje nije vrednije od čaše vode", završi Ibn Semak. Uistinu, ovaj svijet bez vjerovanja, imana, bezvrijedan je i besmislen.
Ikbal je napisao pjesmu u kojoj kaže:
"Kad nestane imana, nestane i spokoja. Zalud dunjaluk je onome ko dina nema. A ko zadovolji se ovim svijetom bez vjere Za prolaznost i trenutak vjenčao se."
Emerson, na kraju svog članka O duševnom pouzdanju, kaže: "Politička nadmoć, povećanje plaće, ozdravljenje nakon bolesti i povratak sretnih dana sada su pred tobom. No, u to nikako ne vjeruj. Sve to nije istinito. Spokoj i mir može ti dati samo duša tvoja."
"A ti, o dušo smirena, vrati se Gospodaru svome zadovoljna, a i On tobom zadovoljan, pa udi među robove Moje, i uđi u Džennet Moj!" (El-Fedžr, 27 - 30)
Jedan filozof upozoravao je ljude ovim riječima: "Preče je i potrebnije odstraniti crne misli iz glave i svoje duše, negoli se riješiti tumora ili izliječiti kakvu tjelesnu bolest."
Zaista je čudno kako muslimani ne primijete da upravo Kuran češće i više naglašava liječenje od duševnih i mentalnih bolesti koje su teže i opasnije od onih tjelesnih.
"Njihova su srca bolesna, a Allah njihovu bolest još povećava; njih čeka bolna patnja zato što lažu" (El-Bekara, 10)
"I kad oni skrenuše u stranu, Allah učini da i srca njihova u stranu skrenu - a Allah neće ukazati na Pravi put narodu koji je ogrezao u grijehu." (Es-Saff, 5)
Spominjani filozof Monten ove riječi uzeo je za svoj životni moto: "Na čovjeka utječe njegov sud o događajima, a ne događaji."
U predanjima spominje se ova dova: "Bože, učini me zadovoljnim Tvojim određenjem sve dok ne shvatim da sve što mi se desilo nije me moglo zaobići, a sve što me zaobišlo nije mi se moglo desiti."

Zastani i razmisli!

Ne tuguj! Tuga te uznemirava zbog nečeg što se već desilo, plaši te zbog nečeg što tek treba da se dogodi, i tako te odvraća od sadašnjosti.
Ne tuguj! Tuga ti srce steže, lice ti čini namrštenim, ubija duh u tebi i gasi i posljednje iskre nade.
Ne tuguj! Tuga veseli tvoje dušmane, ljuti tvoje prijatelje, raduje zavidnike i mijenja tvoju stvarnost.
Ne tuguj! Tuga je neprijatelj određenja, donosi očaj, oda-gnava radost i poriče blagodati.
Ne tuguj! Tuga je šejtanova rabota, to očaj je okrutni. Ona dovodi do oskudice, stalno beznadežnosti, osjećaja izgubljenosti i do neuspjeha.
"Zar grudi tvoje nismo prostranim učinili, i breme tvoje s tebe skinuli, koje je pleća tvoja tištilo, i spomen na tebe visoko uzdigli! Ta, zaista, s mukom je i last, zaista, s mukom je i last! A kad završiš, molitvi se predaj i samo se Gospodaru svome obraćaj!" (El-Inširah, 1- 8)

Ne tuguj sve dok vjeruješ u Allaha

Znaj daje iman, vjerovanje u Allaha, uzrok svakog zado-voljstva, spokoja, mira i sigurnosti. Život se pretvara u haos i nesreću kada čovjek počne da sumnja i ne vjeruje.
U svome životu susreo sam mnogo izrazito pametnih ljudi, čak i genijalaca, u čijim srcima nije bilo Allahovog nura, niti su išta znali kazati o Šerijatu.
Ebu E'la el-Mearri o Šerijatu je kazao: "...proturječje, o kojem ništa ne možemo reći."
Er-Razi kaže: "...granica umnog promišljanja i dosega."
Džuvejni koji nije znao za Allaha, kaže: "Potpuno me zbunio El-Hemedani, potpuno me zbunio El-Hemedani."
Ibn Sina kaže: "Djelatni um je taj koji utječe na kosmos."

Ilja Ebu Madi kaže:
"Dođoh, al ne znam odakle, Vidjeh put ispred i zaputih se."
Sličnih primjera ima još mnogo, a svi su oni daleko od istine.
Lično sam spoznao da je čovjek sretan shodno svom imanu. Sto je više sumnjičaviji, više se žali i pati. I navedeni izreke jako pametnih ljudi dokazuju ovu tvrdnju. Njihove riječi rezultat su starog poremećaja, nevjerovanja i oholosti i podsjećaju na faraonove izreku: "Ja sam gospodar vaš najveći!', on je rekao" (En-Nazi'at, 24) ili na neke druge u kojoj ovaj silnik kaže: "'O velikaši', reče faraon, 'ja ne znam da vi imate drugog boga osim mene, a ti, o Hamane, peci mi opeke i sagradi mi toranj da se popnem k Musaovu Bogu, jar ja mislim da je on, zaista, lažac! 'A on i vojske njegove bijahu se bez ikakva osnova ponijeli na Zemlji i mislili su da Nam neće biti vraćeni, pa Mi dohvatismo i njega i vojske njegove i u more ih bacismo; pogledaj kako su skončali nevjernici" (Kasaš, 38)
Kako su samo užasne i strašne ove riječi nevjerničke.
Džejms Elen u svojoj knjizi Kako čovjek razmišlja kaže: "Čovjek lahko može otkriti da se stvari i osobe shodno promjeni njegovog mišljenja i stava prema njima. Začudit ćeš se kako se materijalna situacija neke osobe promijeni kada ona promijeni svoje mišljenje. Nešto sveto, što određuje naše ciljeve, jeste duša."
O pogrešnom načinu razmišljanja i njegovom utjecaju govori Uzvišeni Allah u Kuranu:
"Vi ste mislili da se Poslanik i vjernici nikada neće vratiti porodicama svojim; vaša su srca bila zadovoljna zbog toga i vi ste na najgore pomišljali, vi ste narod u duši pokvaren" (El-Feth, 12)
"Zatim vam je, poslije nevolje, spokojstvo ulio, san je neke od vas uhvatio, a drugi su se brinuli samo o sebi, misleći o Allahu ono što nije istina, kao što pogani misle, i govoreći: 'Gdje je pobjeda koja nam je obećana?' Reci: 'O svemu odlučuje samo Allah!' Oni u sebi kriju ono što tebi ne pokazuju. 'Da smo za bilo šta pitali', govore oni, 'ne bismo ovdje izginuli.'Reci: 'I da ste u kućama svojim bili, opet bi oni kojima je suđeno da poginu na mjesta pogibije svoje izišli, da bi Allah ispitao ono što je u vašim grudima i da bi istražio ono što je u vašim srcima - a Allah zna svačije misli.'" (Alu Imran, 154)
U nastavku, Džejms Elen kaže: "Sve što čovjek ostvari direktna je posljedica njegovih misli... Čovjek je u mogućnosti da se pokrene, razvija i ostvaruje svoje ciljeve samo uz pomoć ovih misli. U suprotnom, ostaje slab, nemoćan i očajan."
O odlučnim namjerama i iskrenim mislima govori Allah Uzvišeni:
"Da su imali namjeru da pođu, sigurno bi za to pripremili ono što je potrebno, ali Allahu nije bilo po volji da idu, pa ih je zadržao, i bi im rečeno: 'Sjedite s onima koji sjede!'" (Et-Tevba, 46)
"Da Allah zna da od njih može biti ikakva dobra, učinio bi da čuju, a da je učinio i da čuju, oni bi se opet okrenuli, jer oni i inače glave okreću." (El-Enfal, 23)
"Allah je zadovoljan onim vjernicima koji su ti se pod drvetom na vjernost zakleli. On je znao šta je u srcima njihovim, pa je spustio smirenost na njih, i nagradit će ih skorom pobjedom" (El-Feth, 18)

Ne tuguj zbog bezvrijednih stvari jer ih je ovaj svijet prepun

Jedan od vrlih i jako poznatih dobrih ljudi bio je bačen među krvoločne lavove, pa ga je Allah spasio. Ljudi su ga nakon toga pitali: "O čemu si mislio kada su te bacili?"
"Razmišljao sam da li je lavlja pljuvačka čista ili ne" (strahujući kako će doći pred Gospodara, M.S.) - odgovorio je ovaj dobri čovjek.
Ulema je o njemu kazala samo najljepše riječi i pohvale. "Sjetih se Allaha i Njegove kazne Dok uživao sam blagodati razne, Pa zaboravih sve slasti Strahujući šta je kazao Gospodar Jedini."

Uzvišeni Allah dobre vjernike razlikuje shodno njihovim ciljevima i intencijama: "Zatim vam je, poslije nevolje, spokojstvo ulio, san je neke od vas uhvatio, a drugi su se brinuli samo o sebi, misleći o Allahu ono što nije istina, kao što pogani misle, i govoreći: 'Gdje je pobjeda koja nam je obećana? Reci: 'O svemu odlučuje samo Allah!' Oni u sebi kriju ono što tebi ne pokazuju. 'Da smo za bilo šta pitali, govore oni, 'ne bismo ovdje izginuli.'Reci: 'I da ste u kućama svojim bili, opet bi oni kojima je suđeno da poginu na mjesta pogibije svoje izišli, da bi Allah ispitao ono što je u vašim grudima i da bi istražio ono što je u vašim srcima - a Allah zna svačije misli.'" (Alu Imran, 152)
Ibn el-Kajjim kazao je kako se veličina čovjeka mjeri njegovim ambicijama i željama!!
Jedan mudar čovjek kazao je: "Reci mi kakve su ambicije ljudi, a ja ću ti kazati ko su ti ljudi!"
"Ko želi, Allah ga dovede do centra Bagdada, A ko želi, dovest će ga tek do predgrađa."
Za vrijeme jednog brodoloma jedan dobri rob počeo se utapati, pa tad poče umivati lice, ruke i noge uzimajući abdest. No, već se zagrcnuo i valovi ga prekriše. Kasnije ga more izbacilo na obalu, pa su ga ljudi upitali zašto je to činio. On je odgovorio kako je htio abdestiti kako bi čist susreo Allaha.
"Neka te Allah uvijek i svakim dobrom blagosilja, U nesreći nisi zaboravio spomenuti svoga Gospodara.
Za svaki treptaj slijedi ti nagrada, Za hrabrost u trenutku kad smrt se približavala."
Imam Ahmed tražio je u smrtnom času od ljudi da ga abdeste što su oni i učinili!!
"A koliko je bilo vjerovjesnika uz koje su se mnogi iskreni vjernici borili, pa nisu klonuli zbog nevolja koje su ih na Allahovom putu snalazile, i nisu posustajali niti su se predavali — a Allah izdržljive voli - i samo su govorili: 'Gospodaru naš, oprosti nam krivice naše i neumjerenost našu u postupcima našim, i učvrsti korake naše, i pomozi nam protiv naroda koji ne vjeruje! I Allah im je dao nagradu na ovom svijetu, a na onom svijetu dat će im nagradu veću nego što su zaslužili, - a Allah voli one koji dobra djela čine." (Alu Imran, 146 - 148)

Ne tuguj zbog napada i povika na tebe

Ljudi u životu često budu izloženi bezrazložnim napadima i kritikama. To će se i tebi dešavati. No, ako oprostiš i preko ružnog djela pređeš, steći ćeš pravu počast na dunjaluku, a ugled na ahiretu.
"Nepravda se može uzvratiti istom mjerom, a onoga koji oprosti i izmiri se Allah će nagraditi; On, uistinu, ne voli one koji nepravdu čine. Neće odgovarati onaj koji istom mjerom uzvrati za pretrpljenu nepravdu, a odgovarat će oni koji ljude tlače i bez ikakva osnova red na Zemlji remete; njih čeka bolna patnja. Strpljivo podnostiti i praštati — tako treba svaki pametan postupiti." (Eš-Sura, 40 — 43)
Šekspir je kazao: "Ne razbuktavaj vatru mržnje prema neprijatelju prekomjerno, kako ne bi sam u njoj izgorio."
"Oprosti očima koje nemaju Allahova nura Neka te njihova srdžba ne ljuti niti briga."
Neko je kazao Salimu ibn Abdullahu ibn Omeru, koji je bio jedan od učenjaka iz generacije tabiina: "Ti si zao čovjek." "Samo ti me poznaješ", odvratio mu je Salim.
Jedan američki književnik rekao je: "Možete me mučiti i kosti mi lomiti, ali ja vam ni jednu riječ neću uzvratiti."
Neko je kazao Ebu Bekru: "Opsovat ću te tako da će te ta psovka pratiti i u mezaru." "Ne, ona će upravo tebe tamo pratiti", odgovori mu Ebu Bekr, r.a.
Jedan je čovjek kazao Amru ibn Asu, r.a: "Kunem se da ću s tobom žestoko ratovati." "Sam si sebi našao posla", mirno uzvrati Amr.

General Ajzenhauer kazao je: "Ne dozvolite da potrošimo i jednu minutu na ljude koje ne volimo."
Komarac je kazao pčeli: "Hoćeš li me pridržati da malo letim na tebi, pa ću te se proći?" Pčela odgovori: "Nisam osjetila kada si na mene sletio, zar očekuješ da ću to osjetiti tokom leta?"
Hatim je kazao:
"Plemenitom čovjeku praštam iz dobrote, A uvredu zavidnika praštam iz plemenitosti"
Evo ti sada nekoliko divnih savjeta iz nepresušnog vrela istine:
"A onaj ko se bude pokajao i dobra djela činio, on se, uistinu, Allahu iskreno vratio; i oni koji ne svjedoče lažno, i koji, prolazeći pored onoga što ih se ne tiče, prolaze dostojanstveno; i oni koji, kada budu opomenuti dokazima Gospodara svoga, ni gluhi ni slijepi ne ostanu; i oni koji govore: 'Gospodaru naš, podari nam u ženama našim i djeci našoj radost i učini da se čestiti na nas ugledaju!' — oni će biti, za ono što su trpjeli, odajama dzennetskim nagrađeni i u njima će pozdravom i blagoslovom biti susretani, u njima će vječno ostati, a kako su one divno prebivalište i boravište! Reci: 'Allah vam poklanja pažnju samo zbog vaše molitve, a pošto ste vi poricali, neminovno vas čeka patnja."' (El-Furkan, 71 - 77)
Konfučije je kazao: "Srdit čovjek uvijek je ispunjen otrovom."
U hadisu Poslanik, s.a.v.s., više puta upozorava: "Ne srdi se, ne srdi se, ne srdi se!"
Drugom prilikom Poslanik, s.a.v.s., kazao je: "Srdžba je žeravica iz ognja."
Šejtan čovjeka nadjačava u tri slučaja: prilikom srdžbe, u trenutku predavanja strastima i u trenucima nemara.

Svijet je ovakvim stvoren

Marko Aurelije, jedan od najmudrijih vladara Rimske imperije, jednog je dana kazao: "Danas ću se susresti s ljudima koji mnogo pričaju. Susrest ću se se s jako egoističnim i narcisoidnim osobama koje samo sebe ljube. No, to me neće začuditi niti uznemiriti jer je svijet nemoguć bez takvih."

Ne čudi se velikom broju zlih ljudi, već dobrima, iako su malobrojni

Aristotel je kazao: "Idealni čovjek raduje se pomaganju i radu za druge, a stidi se ako neko učini nešto za njega, jer je iskazivanje emocija znak uspjeha, a primanje emocija (pohvala, M. S.) znak propasti."
U hadisu se kaže: "Ruka koja daje bolja je od one koja prima."
Doslovno u arapskom jeziku "ruka koja daje" nazvana je gornjom, ili najvišom, el-* ulja, a "ona koja prima" donjom ili najnižom, el-sufla.

Ne tuguj ako imaš koru hljeba, gutljaj vode i trošno odijelo

Jedan mornar izgubio se u Indijskom okeanu i na pučini proveo dvadeset i jedan dan. Kada se spasio, ljudi su ga pitali o najvećoj pouci koju je iz tog doživljaja izvukao: "Najveća pouka iz ovog nezaboravnog iskustva jeste da kada imaš dovoljno hrane i čiste vode za piće, ne smiješ se nikada namrštiti i biti zlovoljan.
Neko je kazao da je sav život u zalogaju i gutljaju, a sve ostalo je bezvrijedno i nevažno.
Džonatan Svift kazao je: "Najbolji doktori na svijetu jesu: doktor zvani mirnoća i doktor zvani sreća. S njima, odnosno s veseljem i spokojem, nikad nećete osjetiti da vam nešto nedostaje."
Smatram kako je gojaznost hronična bolest i da veliki stomak uništava razboritost. Spokoj je naslada za srce i blagdan za duh. Sreća i veselje najkorisnija su hrana.

Ne tuguj zbog patnje jer ona često završi u dobru, niti zbog kušnje, jer je ona često dar

Doctor Samjuel Džonson rekao je: "Gledanje na dobru, pozitivnu stranu svega što se dešava vrjednije je od hiljadu funti godišnje."
"Zar oni ne vide svake godine jedanput ili dva puta u iskušenje padaju, pa opet, niti se kaju niti se opamećuju." (Et-Tevba, 126)
S druge strane, El-Mutenebi kaže:
"Da mi događaji hoće vratiti Sve što su mi od života uzeli."
O nemarnim ljudima pjevao je i Ebu Temmam i kazao:
Koliko im je samo Allah nimeta daravao, Ali niko od njih zbog nemaru nije ih primijetio."
Jedan vrli prethodnik kazao je nekom rasipniku: "Ja ti na licu vidim Allahovu blagodat, pa obilježi je zahvalnošću."
"I Gospodar vaš objavio: 'Ako budete zahvalni, Ja
ću vam, zacijelo, još više dati; budete li nezahvalni, kazna Moja doista će stroga biti.'" (Ibrahim, 7)
"Allah navodi kao primjer grad, siguran i spokojan, kojem je u obilju dolazila hrana sa svih strana, a koji je nezahvalan
Aid el-Karni
na Allahovim blagodatima bio, pa mu je Allah zbog onoga "sto je radio dao da iskusi i glad i strah." (En-Nahl, 112)

Ne tuguj ako nisi poput neke druge osobe, ako nisi stvoren po uzoru na njega. Ti si jedna druga i drukčija ličnost

Doktor Džejms Gordon kaže: "Želja da čovjek bude svoja ličnost stara je koliko i ljudska povjest i ona je općenita. Isto tako, želja da se odvojite od svoje ličnosti i postanete neka druga osoba stara je i pokazuje da kod takve osobe ima dosta stresa i duševnog nemira."
Jedan drugi učenjak kazao je: "Ti si unikatan po svojoj osobnosti. Niko nije identičan s tobom i obratno. Stvoritelj Uzvišeni stvara različita stvorenja. Allah kaže: 'Vaši napori su različiti.'"
Anđelo Patri, znanstvenik koji je napisao trinaest knjiga i na hiljade članaka o temi "Odgoj djeteta", kaže: "Niko se ne pati toliko bolno kao osoba koja tako jako želi biti neko drugi, duševno i tjelesno."
Allah Uzvišeni kaže:
"On spušta kišu s neba, pa rijeke teku koritima s mjerom, i bujica nosi otpatke koji plivaju po površini. I ono što ljudi tope na vatri u želji da dobiju nakit ili oruđe ima također otpatke, slične onima. — Tako Allah navodi primjer za istinu i neistinu; otpaci se odbacuju, dok ono što koristi ljudima ostaje na zemlji. Tako, eto, Allah objašnjava primjere." (Er-Ra'd, 17)
Svaki čovjek posjeduje unikatne i jedinstvene sposobnosti i moći, tako da nema potrebe da se neko identificira s drugim i utapa u njegovu ličnost.
Ti si stvoren s određenim sklonostima kako bi obavljao neki određeni posao. Stoga, kao što ljudi kažu, prostudiraj svoju ličnost i saznaj šta možeš raditi.
Emerson, u svome članku O duševnom pouzdanju, kaže: "Doći će vrijeme kada će čovjekovo znanje preći u vjerovanje da je zavist neznanje i da je oponašanje samoubistvo. Tada će on priznati sam sebi šta je i ko je ma kakve okolnosti bile, jer je to njegova sudbina. Čovjek će također shvatiti da iako je svemir prepun raznih stvari, on neće dobiti niti jedno jedino zrno sve dok ga sam ne posije, obradi zemlju i pripazi na njegov razvoj. Snaga koja se krije u čovjekovoj nutrini prirodna je. Niko neće saznati krajnji domet svoje moći sve dok ovo ne spozna i primjeni."

"I reci: 'Trudite se! Allah će trud vaš vidjeti, a i Poslanik Njegov i vjernici, i vi ćete biti vraćeni Onome Koji zna nevidljivi i vidljivi svijet, pa će vas o onome što ste radili obavijestiti"' (Et-Tevba, 105)

Zastani i razmisli!

Sljedeći ajeti pružit će ti nadu, ohrabriti te i učiniti lijepim tvoje misli o Gospodaru.
"Reci: 'O robovi Moji, koji ste se prema sebi ogriješili, ne gubite nadu u Allahovu milost! Allah će, sigurno, sve grijehe oprostiti; On, doista, mnogo prašta i On je milostiv."' (Ez-Zumer, 53)
„I nastojte da zaslužite oprost Gospodara svoga i Džennet prostran kao nebesa i Zemlja, pripremljen za one koji se Allaha boje, za one koji, i kad su u obilju i kad su u oskudici, udjeljuju, koji srdžbu savlađuju i ljudima praštaju — a Allah voli one koji dobra djela čine: i za one koji se, kada grijeh počine ili kad se prema sebi ogriješe, Allaha sjete i oprost za grijehe svoje zamole — ako će oprostiti grijehe ako ne Allah? — i koji svjesno u grijehu ne ustraju. Njih čeka nagrada - oprost od Gospodara njihova i džennetske bašče, kroz koje će rijeke teći, u kojima će vječno ostati, a divne li nagrade za one koji budu tako postupili!" (Alu Imran 133-136)
"I nemojte priznati nikom, osim istovjernicima vašim, da i nekom drugom može biti dato nešto slično onome što je vama dato, ili da će vas oni pred Gospodarom vašim pobijediti. — Reci: 'Pravo uputstvo jedino je Allahovo uputstvo!' — Reci: "Blagodat je samo u Allahovoj ruci, On je daruje kome hoće.' -A Allah je neizmjerno dobar i zna sve; On Svojom milošću naročito daruje onoga koga hoće, a Allahova blagodat je velika!" (Alu Imran 73, 74)
"Onaj ko kakvo zlo učini ili se prema sebi ogriješi, pa poslije zamoli Allaha da mu oprosti — naći će da Allah prašta i da je milostiv." (En-Nisa, 110)
"A kada te robovi Moji za Mene upitaju, Ja sam, sigurno, blizu: odazivam se molbi molitelja kad Me zamoli. Zato neka oni pozivu Mome udovolje i neka vjeruju u Mene, da bi bili na Pravom putu." (El-Bekara, 186)
"Tada ćete se sigurno mojih riječi sjetiti! A ja Allahu prepuštam svoj slučaj; Allah, uistinu, robove Svoje vidi.' I Allah gaje sačuvao nevolje koju su mu oni snovali, a faraonove ljude zla kob zadesi." (El-Mumin, 44, 45)
"Reci:'Hvala Allahu i mir robovima Njegovim koje je On odabrao!' Šta je bolje: Allah ili oni koje Njemu ravnim smatraju, Onaj Koji je nebesa i Zemlju stvorio i koji vam spušta s neba kišu pomoću koje Mi dajemo da ozelene bašče prekrasne - nemoguće je da vi učinite da izraste drveće njihovo.

- Zar pored Allaha postoji drugi bog? Ne postoji, ali su oni narod koji druge s Njim izjednačuje; Onaj koji je Zemlju prebivalištem učinio i kroz nju rijeke proveo i na njoj brda nepomična postavio i dva mora pregradio. - Zar pored Allaha postoji drugi bog? Ne postoji, nego večina njih u neznanju živi; Onaj Koji se nevoljniku, kad mu se obrati, odaziva, i Koji zlo otklanja i Koji vas na Zemlji namjesnicima postavlja. — Zar pored Allaha postoji drugi bog? Kako nikako pouku vi da primite! — Onaj Koji vam u tminama, na kopnu i na moru, put pokazuje i Koji vjetrove kao radosnu vijest ispred milosti Svoje šalje. — Zar pored Allaha postoji drugi bog? Kako je Allah visoko iznad onih koji druge Njemu ravnim smatraju! - Onaj Koji sve iz ničega stvara, Koji će zatim to ponovo učiniti, i Koji vam opskrbu s neba i iz zemlje daje. - Zar pored Allaha postoji drugi bog? Reci: 'Dokažite, ako istinu govorite!'" (En-Neml, 59 - 64)

Možda u nesreći ima i neke koristi

Vilhem Džejms kaže: "Mi i ne shvatamo koliko nam neke nesreće ili bolesti pomažu u životu. Da Dostojevski i Tolstoj nisu proživjeli tako bolan život, ne bi mogli podariti čovječanstvu tako velika i nezaboravna književna djela. Samoća, sljepilo, bijeda i druge nesreće mogu biti uzrokom velikih poduhvata, napretka i genijalnih ideja."

"Allah nam blagodati daje u najvećim kušnjama, A neke ljude mudro iskušava samo nimetima."

Bogatstvo i djeca mogu biti uzrok mnogih patnji: 'Neka te ne oduševljavaju bogatstva njihova, a ni djeca njihova! Allah hoće da ih njima kazni na ovom svijetu i da skončaju kao nevjernici." (Et-Tevba, 55)

Dok je bio nepokretan, Ibn el-Esir napisao je svoja poznata i jako cijenjena djela Džamiul usul i El-Nihaje!

Ibn el-Kajjim napisao je djelo Zadul-mead na jednom svom dugom putovanju!

Imam Kurtubi napisao je šerh (objašnjenje) Muslimovog Sahiha dok je plovio lađom!

Ibn Tejmija je većinu svojih fetvi napisao dok je bio u zatvoru!

Stotine hiljada muhadisa koji su tako vrijedno i pomno sakupljali Poslanikove hadise bili su siromasi!

Jedan dobri čovjek kazao mi je da je u zatvoru naučio Kuran napamet i pročitao četrdeset tomova raznih knjiga!

Ebu E'la el-Mearri napisao je tolike zbirke pjesama, divane, a bio je slijep!

I Taha Husejn bio je slijepac, a napisao je mnoga književna djela!

Koliko je ljudi u teškim situacijama i bolestima napisalo brojne knjige koje su i dan-danas od velike koristi.

"Koliko si puta pao u kušnju i nesreće te okružile, Bio si nesretan zbog blagodati koje Allah izabrao ti je."

Frensis Bekon kazao je: "Malo je stvari u filozofiji koje čovjeka navode na nevjerovanje. Pomno udubljivanje u ovu nauku može samo još više čovjeka približiti vjeri.,,

"To su primjeri koje Mi ljudima navodimo, ali ih samo učeni shvataju." (El-Ankebut, 43)

Aid el-Karni

"I ljudi i životinja i stoke ima, isto tako, različitih vrsta. A Allaha se boje od robova Njegovih — učeni. Allah je, doista, silan, i On prašta." (Fatir, 28)

"A reći će oni kojima je dato znanje i vjerovanje: 'Vi ste ostali, prema Allahovoj odredbi, sve do Dana oživljenja, - a ovo je Dan oživljenja, samo što vi niste znali.'" (Er-Rum, 56)

"Reci: Ja vam savjetujem samo jedno: ustanite iskreno prema Allahu, dvojica po dvojica, ili jedan po jedan, pa zatim razmislite da drug vaš nije lud. On vas samo prije teške patnje opominje.'" (Saba, 46)

Doktor A. A. Brill kazao je: "Nijedan vjernik nikad neće oboljeti od neke duševne bolesti."

"Oni koji su vjerovali i dobra djela činili Milostivi će sigurno voljenim učiniti." (Merjem, 96)

"Onome ko čini dobro, bio muškarac ili žena, a vjernik je, Mi ćemo dati da proživi lijep život i, doista, ćemo ih nagraditi boljom nagradom nego što su zaslužili." (En-Nahl, 97)

"A Allah će vjernike, doista, na Pravi put izvesti." (El-Hadždž, 54)

Iman je najveći lijek

Jedan od najčuvenijih psihologa i psihijatara doktor Karl Džaig, na 264. stranici svoje knjige Moderni čovjek u potrazi za duhovnošću kaže: "Tokom proteklih trideset godina, dolazili su mi ljudi iz raznih krajeva svijeta po savjete. Izliječio sam na stotine bolesnika, a većina ih je bila u srednjem životnom dobu, ili iznad 35 godina. Svaki od njih shvatio je

kako se njegov problem veže za nedostatak vjere koju nije mogao pronaći ili spoznati u svom životu. Sa sigurnošću mogu kazati da su svi ti ljudi bolovali iz jednog razloga, a to je nedostatak vjere. Izliječio se nije samo onaj ko se nije vratio ili spremio za vjeru."
A onaj ko okrene glavu od Knjige Moje, taj će teškim životom živjeti i na Sudnjem danu ćemo ga slijepim oživiti" (Ta-Ha, 124)
"Mi ćemo uliti strah u srca onih koji neće da vjeruju zato što druge Allahu ravnim smatraju, o kojima On nije objavio ništa; Džehennem će njihovo boravište postati, a grozno će prebivalište nevjernika biti." (Alu Imran, 151)
"A djela nevjernika jesu kao varka u ravnici u kojoj žedan vidi vodu, ali kad do tog mjesta dođe, ništa ne nađe, a zateći će da ga čeka kraj njega Allahova kazna, i On će mu potpuno isplatiti račun njegov, jer Allah veoma brzo obračunava - ili su kao tmine nad dubokim morem koje prekrivaju valovi sve jedan za drugim, iznad kojih su oblaci, sve tmine jedna iznad drugih, prst se pred okom ne vidi, - a onaj kome Allah ne da svjetlo neće svjetla ni imati" (En-Nur, 39, 40)

Ne tuguj, Allah se odaziva mušriku, pa šta je onda s muslimanom, vjernikom

Mahatma Gandi, čuveni indijski predsjednik, skoro da je izvršio samoubistvo, ali ga je spasilo nadahnuće koje je dobio kroz molitvu. To znam iz njegovih riječi: "Da nisam klanjao, činio molitvu, već odavno bih poludio."
Ovo su riječi jednog čovjeka koji nije bio musliman, ali spada u one ljude za koje Uzvišeni kaže:
"Kad se u lađe ukrcaju, iskreno se mole Allahu, a kad ih On do kopna dovede, odjednom druge Njemu ravnim smatraju" (El-Ankebut, 65)
"Onaj Koji se nevoljniku, kad mu se obrati, odaziva, i Koji zlo otklanja i Koji vas na Zemlji namjesnicima postavlja. — Zar pored Allaha postoji drugi bog? Kako nikako pouku vi da primite!" (En-Neml, 62)
"On vam omogućava da kopnom i morem putujete. Pa kad ste u lađama i kad one uz blag povjetarac zaplove s putnicima, te se oni obraduju tome, naiđe silan vjetar i valovi navale na njih sa svih strana, i oni se uvjere da će nastradati, iskreno se mole Allahu: Ako nas iz ovoga izbaviš, sigurno ćemo biti zahvalni!'" (Junus, 22)
Pomno sam istražio i analizirao govore islamskih učenjaka, historičara i književnika, ali nisam nigdje naišao na temu o nemiru, stresu, tjeskobi i ostalim duševnim bolestima.
To je zbog činjenice da su svi oni živjeli mirno i sigurno. Njihov način života nije sadržavao neke komplicirane situacije i izvještačenosti.
"A onima koji vjeruju i dobra djela čine i vjeruju u ono što se objavljuje Muhammedu — a to je Istina od Gospodara njihova — On će preko hrđavih postupaka njihovih preći i prilike će njihove poboljšati." (Muhammed, 2)
Poslušaj riječi Ibn Hazima, koji veli: "Razlika između mene i najvećih kraljeva jeste u jednom danu. Što se tiče onog jučer, pa oni ne mogu više osjetiti čari koje su minule. I ja i oni zajedno se bojimo i strahujemo od onoga što će sutra biti. Ostao je, dakle samo jedan dan, ovo danas."
U jednom se hadisu navodi da je Poslanik, s.a.v.s., kazao: "Bože, ja Te molim da mi ovaj dan učiniš što boljim. Podari mi u njemu berićet, pomoć, svjetlost Tvoju i uputu."
"O vjernici, budite oprezni i nastupajte ili u četama ili odjednom svi." (En-Nisa, 71)
"I Mi smo ih, isto tako, probudili da bi jedne druge pitali. "Koliko ste ovdje ostali?", upita jedan od njih. — 'Ostali smo dan ili dio dana', odgovoriše. — 'Gospodar vaš najbolje zna koliko ste ostali', rekoše. — 'Pošaljite, jednog od vas s ovim srebrenjacima vašim u grad, pa neka vidi u koga je najčistije jelo i neka vam od njega donese hrane i neka bude ljubazan i neka nikome ne govori ništa o vama.'" (El-Kehf, 19)

"Dani se naši stalno, Dobro i loše u njedrima skrivaju. Nisu nas ni najveće nedaće slomile. Ni najveće uvrede ponizile. Preko svega je prešla duša plemenita, l nemoguće je patnje podnijela.
Strpljenjem smo duše naše spasili, Pa su se podvigu tom ljudi čudom čudili."
"A koliko je bilo vjerovjesnika uz koje su se mnogi iskreni vjernici borili, pa nisu klonuli zbog nevolja koje su ih na Allahovom putu snalazile, i nisu posustajali niti su se predavali — a Allah izdržljive voli — i samo su govorili: 'Gospodaru naš, oprosti nam krivice naše i neumjerenost našu u postupcima našim, i učvrsti korake naše i pomozi nam protiv naroda koji ne vjeruje!' I Allah im je dao nagradu na ovom svijetu, a na onom svijetu dat će im nagradu veću nego što su zaslužili, a Allah voli one koji dobra djela čine." (Alu Imran, 146 - 149)

Ne tuguj, život je mnogo kraći nego što misliš

Dejl Karnegi navodi jednu nadasve zanimljivu priču koju ovdje treba u cijelosti prenijeti. Jedan čovjek po imenu Hani teško se razbolio. Zadobio je neizlječivu bolest želuca i ljekari su mu saopćili da mu je preostalo samo nekoliko trenutaka života i savjetovali mu da razmisli o svom ukopu. Iznenada, Haniju je kroz glavu prošla zapanjujuća misao. Kazao je sebi: "Ako mi je ostalo još samo malo života, zašto da ga onda u potpunosti ne iskoristim? Čitavog života sanjam da obiđem svijet. Eto, sad mi se ukazala izvanredna prilika da ispunim svoju najveću želju." Iako su ga ljekari upozoravali i odgovarali od te zamisli, Hani je kupio kartu i krenuo na put. Ukrcao se na brod i započeo ostvarivanje svoga sna. Svoj put započeo je pun veselja i radosti. Svojoj ženi poslao je pismo u kojem je pisalo: "Pijem i jedem sve što je dobro i ugodno na ovom brodu. Pjevam razne pjesme i jedem svu hranu, pa čak i onu koju su mi ljekari strogo zabranili. Nikada se u život nisam ovako ludo provodio i uživao."
I šta se dogodilo?!? Karnegi kaže kako je Hani pobjedio svoju bolest, i da je njegov svijetli primjer najbolji način da se izliječe teške bolesti i prebrode krize.
Život Hanija može se usporediti s El-Hatima ovim stihovima:
"Dođi da priče o ljudima ispredamo I život slasnim sijelima prekratimo.
Sanak nam neće život produžiti,
Kao što ga sijelo neće skratiti."
Ja se, naravno, ne slažem s ovim stihovima, jer oni odstupaju od Božije staze, ali krajnja poruka cijele priče bila bi da su sreća, veselje i spokoj mnogo uspješniji od svih medicinskih recepata.

Ne tuguj ako imaš dovoljno hrane

"Pohlepa je svojstvo nesretnika
Što nikad ga ne napušta. Zadovoljni smo i koricom kruha, Jer znaci sreće kriju se u najtežim mukama."
"Ni bogatstva vaša ni djeca vaša neće vas učiniti Nama bliskim; samo one koji budu vjerovali i dobra djela činili čeka višestruka nagrada za ono što su radili, i oni će u visokim odajama biti sigurni." (Saba, 37)
Dejl Karnegi kaže: "Istraživanja pokazuju da je stres ubica broj jedan u Americi. Tokom Prvog svjetskog rata ubijeno je oko tri miliona boraca. U istom periodu od srčanih bolesti umrlo je oko milion ljudi. Svi oni patili su od anksioznosti, stresa i nemira."
Uistinu su srčane bolesti navele doktora Aleksisa Karla da zaključi kako radnici koji ne znaju kako da se riješe stresa umiru vrlo rano.
Ovo sve možemo promatrati kroz Allahove riječi:

"Sve što je živo umire Allahovom voljom u času suđenom. Dat ćemo onome koji želi nagradu na ovome svijetu, a dat ćemo i onome koji želi nagradu na onom svijetu i sigurno ćemo zahvalne nagraditi." (Alu Imran, 145)
Veoma mali broj crnaca i Kineza u Americi umiru od srčanih bolesti jer vode jako miran život. Interesantno je primijetiti kako je broj ljekara koji umiru od srčanih mahana dvadeset posto veći od broja seljaka koji umiru iz istog razloga. Ljekari žive jako stresno i često osjećaju nemir, te zbog toga plaćaju visoku cijenu. "Ljekar druge liječi, a sebi ne može pomoći."

Zadovoljstvo odagnava tugu

U hadisu se navodi jedno jako važno pravilo za vjernika: "Trebamo govoriti samo ono čime je Allah zadovoljan."
Postoji jedan jako bitan zadatak koji svaki musliman treba ispuniti. To je pokoravanje određenju, u tome ti je spas i svako dobro. Ispunjavanje ovog zadatka štiti te od propasti i zla.
Pjesnik kaže:
"Kad ugledah kako osvajaju me sijede vlasi, Rekoh: 'Dobro mi došla, starosti' Da sam ih se prepao, Tako ih ne bih dočekao. Stoga, kad nevolje nahrle, Pozdravi ih, vidjet ćeš kako odlaze."
Nema druge nego da se pomirimo s određenjem i sudbinom. Ona će na kraju svakako pobijediti, čak i da pobjegneš na najskrovitije mjesto.
U Emersonovoj knjizi Moć za pobjedu piše: "Pitali su me: 'Odakle nam ideja da miran život bez poteškoća, tegoba i nedaća stvara sretne ljude?' Kazao sam kako je istina sasvim suprotna. Ljudi koji su navikli na samožaljenje i jad patit će se makar spavali na svilenim krevetima. Oni koji su navikli na samožaljenje i jad uvijek će biti u takvom stanju, pa čak i da spavaju u svilenim posteljama. Historija nam pokazuje da su ljudi iz raznih mjesta, bogatih i siromašnih, ostvarivali svoju sreću i stjecali istinsku slavu. Samo takvi ljudi mogu na svojim plećima iznijeti terete čitavih generacija i smjelo se suprotstaviti najvećim izazovima."
Ne treba zaboraviti kako su upravo robovi, siromašni i potlačeni iznijeli i proslavili zastavu Božije upute u prvim danima islamske misije. S druge strane, bogati i moćni rijetko su se okretali vjeri.
"Kad su im se Naši jasni ajeti kazivali, onda su oni koji nisu vjerovali govorili onima koji su vjerovali: 'Ili smo mi ili vi u boljem položaju, i ko ima više pobornika?' A koliko smo Mi prije njih naroda uništili koji su blagom i izgledom divljenje izazivali!'"(Merjam, 73, 74)
"Mi ni u jedan grad nismo poslanika poslali, a da nisu rekli oni koji su na raskošan život bili navikli: Ne vjerujemo mi u ono što je po vama poslano!', i da nisu govorili: 'Imamo više imetka i djece; mi nećemo biti mučeni!' Reci: 'Gospodar moj daje obilnu opskrbu onome kome hoće, a i uskraćuje, ali većina ljudi ne zna'" (Saba, 34, 36)
"I tako Mi jedne drugima iskušavamo da bi nevjernici rekli: 'Zar su to oni kojima je Allah, između nas, milost ukazao?'—A zar Allah dobro ne poznaje one koji su zahvalni!" (El-En'-am, 53)
"I govore nevjernici o vjernicima: 'Da je kakvo dobro, nas oni u tome ne bi pretekli.' A kako pomoću njega Pravi put nisu našli, sigurno će reći: 'Ovo je još davna izmišljotina.'" (El-Ahkaf, 11)
"A mi, doista, ne vjerujemo u to u što vi vjerujete', rekoše oni koji su bili oholi." (Al-E'raf, 76)
"I još kažu: 'Trebalo je da ovaj Kuran bude objavljen kakvom uglednom čovjeku iz jednog od ova dva grada!' Zar oni da raspolažu milošću Gospodara tvoga? Mi im dajemo sve što

im je potrebno za život na ovom svijetu i Mi jedne nad drugima uzdižemo po nekoliko stepeni da bijedni druge služili. — A milost Gospodara tvoga bolja je od onoga što oni gomilaju." (Ez-Zuhruf, 31, 32)
Sada se prisjećam stihova poznatog pjesnika i viteza Antare, koji je kazao da njegova vrijednost nije u porijeklu i porodici, već u dobroti i plemenitosti.
"Jesam rob, ali sam prvak u plemenosti. Jesam crn, al bijela je boja moje čednosti."

Ako si izgubio jedan organ, imaš ostatak tijela

Ibn Abbas kaže:
"Ako mi Allah uzme nur iz očiju, Ostaje mi svjetlost jezika i uha.
Srce mi je neporočno, um bez mahane, A jezik moj poput sabljine oštrice."
Kada govorimo o nesrećama i kušnjama, najbolje je navesti Allahove riječi:
"Ne volite nešto, a ono može biti dobro za vas; nešto volite, a ono ispadne zlo po vas. - A Allah zna, a vi ne znate." (El-Bekara, 216)
"Dušmani me sramote i ponižavaju, A ja u tome ne vidim nikakvu štetu. Ko odvažnost i bogobojaznost spozna, Neće mu nauditi nikakva kleveta."
Pogledaj razliku između stihova Beššara ibn Burda i Ibn Abbasa i sljedećih koje je kazao Salih ibn Abdulkuddus, kada je oslijepio:
"Dunjaluk je nastavio mirno teći Ali slijepac tu nema šta da traži."
Određenje će se desiti bez ikakvog odlaganja, prihvatali mi to ili ne. Neki se zbog toga mogu radovati, a neki tugovati.
Omer ibn Abdulaziz napisao je Mejmunu ibn Mehranu: "Pisao si mi o svojoj dubokoj tuzi za Abdulmelikom. Takvo što nisam očekivao od tebe, jer kada se nešto desi, ne treba to poricati i tome se protiviti."

Dani su varljivi

Prenosi se da je Ahmed ibn Hanbel posjetio Bekaa ibn Muhalleda dok je bio bolestan i kazao mu: "O Abdurahmane, raduje se Allahovoj nagradi. Ljudi su takvi da, kad su zdravi, ne misle o bolesti, a kad obole, ne pomišljaju na zdravlje."
Ovim bi se htjelo kazati da čovjeku, dok je zdrav, nikako na um ne dolazi bolest. Tada on postaje jako odlučan, pun nade i ambicija. Međutim, kada oboli, on nikako ne misli o zdravlju. U dušu mu se uvlači tuga i nemoć, on zapada u očaj i beznade-žnost. Ove riječi imama Ahmeda kao da su uzete iz kur'anskih ajeta u kojima se kaže:
"Ako čovjeku milost Našu pružimo, pa mu je poslije uskratimo, on pada u očajanje i postaje nezahvalnik. A ako ga blagodatima obaspemo, poslije nevolje koja ga zadesila, on će sigurno reći; Nevolje su me napustile!' On je doista umišljen i razmetljiv, a samo strpljive i one koji dobra djela čine čeka oprost i nagrada velika." (Hud, 9 - 11)
Ibn Kesir, Allah, mu se smilovao, kaže: "U ovim ajetima Allah nas obavještava o čovjekovim lošim osobinama kojih su lišeni samo iskreni muslimani. To su svojstva beznađa i očaja kada ga zadesi nesreća nakon uživanja. Tada čovjek niječe i poriče sve prošlo, i stječe se utisak kao da nikad nije u životu nije vidio nikakva dobra i kao da nikad sretan bio nije.
Kada uživa u životu, čovjek kaže: "Nevolje su me napustile!" Naime, tada misli kako ga više nikad nikakva nesreća i zlo neće snaći i on je doista umišljen i razmetljiv. On svoju nepromišljenost i razmetljivost goropadno iznosi pred drugim i misli kako je svako dobro u njegovim rukama. No, Allah, dž.š., kaže: "A samo strpljive i one koji dobra djela čine čeka oprost i nagrada velika."

Hodi po prostranoj zemlji Allahovoj

Jedan je čovjek dobro kazao: "Putovanje odagnava tugu, brigu i žalost."
Hafiz Er-Ramhermezi, u svojoj knjizi El-Muhaddis El-Kadi govori o koristima stjecanja nauke i njenim plodovima. On posebno ističe putovanje kao jednu blagodat i višestruku korist, i na ovaj način odgovara svim onima koji ne smatraju poželjnim putovanja:
"Svako ko kori one koji putuju tražeći nauku trebao bi znati koliko je samo ugodno takvo putovanje i koliko se njihova radinost i marljivost povećaju. Putnik na stazama nauke dobija posebnu motivaciju koja ga vodi kroz brojna sela i gradove, planine i doline, rijeke i jezera, vrtove i perivoje. Lice takvog putnika postaje svijetlo i čedno. On viđa svakojaka čuda i događaje, upoznaje ljude različitih boja i jezika. Odmara se u debelim hladovinama kraj prekrasnih oaza. Jede u mesdži-dima, pije u lugovima, spava gdje god ga noć zatekne. U dom ga primaju dobri i Allahu mili ljudi. Takav putnik nije izvje-štačen, u njegvovom srcu rađaju se silne i neviđene radosti kada dospije do željenog cilja i kada u nečije domove unese dobro i veselje. Možda su sve ljepote ovog svijeta sadržane u srcu ovog putnika i krasnim prizorima koje on vidi na svome putu. Koristi ovog čovjeka sjajnije i ljepše su od rađanja proljeća. Kada bi protivnici putovanja znali i osjetili barem dio ovoga, vidjeli bi u kakvoj su zabludi i nesreći."
"Šator svoj u lugu lijepom postavi, Vidjet ćeš kako će svake tuge nestati."

Zastani i razmisli!

Poslušaj nekoliko hadisa i razmisli o njihovim porukama.
"Kada Allah nekoga zavoli iskušava ga. Onaj ko bude zadovoljan dobit će zadovoljstvo, a onaj ko se rasrdi dobit će srdžbu."
"Vjerovjesnici su imali najveće kušnje, potom redom ljudi koji im najviše sliče. Čovjek biva kušan shodno njegovoj vjeri. Ako je postojan i čvrst vjernik, onda su i kušnje na koje biva stavljan jače. Ako je slab vjernik, bit će kušan shodno tome. Samo kada po zemlji bude hodio bez grijeha, čovjeka će proći kušnje."
"Čudno li je stanje vjernika!! Svaka stvar koja mu se desi, jeste za njega dobro. To može samo vjernik. Ako mu se desi kakvo veselje i nafaka, on zahvali Allahu, i bude mu dobro. Ako ga zadesi kakva nesreća, on se strpi, i opet mu bude dobro."
"Znaj, kada bi se svi ljudi skupili da ti kakvu korist pribave, nikakvu korist ne bi stekao osim one koju ti je Allah već propisao. Kada bi se svi ljudi skupili da ti naštete, nikakvu štetu ne bi okusio osim one koju ti je Allah već propisao."
"Između dobrih ljudi stavljaju se na kušnje prvo najbolji među njima, pa redom."

Ne tuguj u posljednjim trenucimama svog života

Kazat ćemo nešto o jednom velikom islamskom naučniku Ebu Rejhanu el-Biruniju.
Živio je 78 godina i sav svoj život posvetio je nauci. Pisao je knjige i davao brojne odgovore, kako na lahka, tako i na teška i kompleksna pitanja u brojnim naučnim disciplinama, mada je najpoznatiji bio po matematici. Pripovijeda se kako njegova ruka nije ispuštala pero, osim u situacijama kada mu je nedostajalo nešto najpotrebnije za život, poput hrane, ali i to u rijetkim i uistinu neophodnim trenucima. Također, na isti način, njegov se pogled nije odvajao od knjige, a srce mu je bilo ispunjeno brojnim idejama koje je želio realizirati. Lice mu je blijedilo kada ne bi mogao pronaći odgovor na kakvo pitanje, a tijelo mu se grčilo od neprekidnog traganja za rješenjem određenog problema i neprekidnog sjedenja u kući.
Evo jedne crtice iz njegovog života koju nam prenosi njegov savremenik, fakih, Ebu Hasen Ali ibn Isa, koji kaže: "Otišao sam do svog prijatelja Ebu Rejhana, a on je bio na samrtnoj postelji; teško je disao i ponekad jecao, kao da mu je duša do grudi došla. U tim teškim

trenucima upitao me drhtavim glasom: 'Kako je onaj procenat nanine zaostavštine bio pogrešan?' (Poznato je da se El-Biruni bavio pitanjem mirasa, nasljednog prava, i da je u tom području dao nezaboravan doprinos. Ovo pitanje vezano je za tu problematiku. M. S.). 'Pa zar sada', kazah iz sažaljenja. On mi odgovori: 'Zar nije bolje da s ovoga svijeta znam riješenje ovoga problema, nego da ga napustim kao neznalica?' Potom smo o tome porazgovarali, i on je, kao i obično, došao do valjanog zaključka. Kada sam izašao iz njegove kuće, čuo sam bolan uzdah i znao da je preselio."
Omer el-Farukje u samrtnim časovima, dok je još krvario, pitao ashabe: "Jesam li namaz ispravno obavio?"
Sa'd ibn Rebia umirao je na Uhudu i gušio se u svojoj krvi, ali za to nije mario niti se na to osvrtao, i pitao je gdje je i kako je Poslanik, s.a.v.s. Ovo su vrhunci vjere, hrabrosti i odanosti.

Ne tuguj kad smrt se približi i poslušaj ovu priču

Ibrahim ibn el-Džerrah pripovijeda kako je posjetio Ebu Jusufa, koji je bio toliko bolestan da je izgubio svijest. "Kad je došao sebi", kaže Ibrahim, vidio me je i odmah upitao zajedno fikhsko pravilo. 'Pa zar sada da o tome govorimo, Ebu Jusufe'
- kazah. 'A u čemu je problem, naime ako to pravilo ispitamo, ono će vjerovatno nekome biti od koristi.'
Potom smo rješavali pitanje ko treba prvi nazvati selam: konjanik, pješak ili onaj koji sjedi. Nakon što smo to okončali, izašao sam začuđen bistrinom njegovog uma. Nisam se dobro ni odmakao od ulaznih vrata kad sam začuo jauk. Tada je Ebu Jusuf umro, neka mu se Allah smiluje."
Jedan savremeni pisac kaže: "Pogledajte samo u ovakve ljude! Oni su uistinu svijetli primjeri svakome. Čak i kada bi im smrt došla na prag, kada bi im duša u grlo dospjela te bi gubili svijest od agonije, iznalazili bi snage da dođu sebi i tada bi željeli rješiti i raspitati se o nekom fikskom pitanju. Iz navedenih primjera vidimo da ta pitanja nisu bili od neke i suviše velike važnosti. No, oni za to nisu marili jer su u svakom momentu svog života željeli učiti ili poučavati. U tim časnim namjerama oni su umirali.
"U momentima kada su i najiskreniji druga zaboravljali I kada su najprisebniji zdrav razum gubili..."
O Allahu, koliko im je nauka prirasla uz srca! Koliko su je cijenili! Koliko su se njoj posvećivali i predavali. Čak i u smrtnim časovima o njoj su razmišljali, a ne o svojim ženama, djeci, rodbini ili drugovima.
Neka im se Uzvišeni i Svemilosni Allah smiluje i podari im Džennet. Oni su postali prvaci u vjeri i nauci.

Ne tuguj zbog nesreća jer ne znaš šta je mudrost i tajna događaja

U ovom dijelu knjige navest ću neke citate iz jedne divne i jedinstvene knjige pod naslovom Nagrada i sretan završetak, a njen je autor egipatski historičar i književnik Ahmed ibn Jusuf. On kaže:
"Čovjek zna da su sve nedaće i nesreće neminovne i neizbježne, kao što je neminovno da noć zamijeni dan. Najpotrebnija stvar prilikom nesreća i tegoba jeste postojanost i smirenost duše, jer ako ne upotrijebiš lijek prilikom nevolje, bolest će se proširiti i nevolja povećati. Isto tako je s dušom, ako ona u sebi nema ništa što će joj pomoći i dati joj snage u teškim situacijama, nadvladat će je očaj i beznadežnost.
O ovoj stvari mora se jako dobro razmisliti, odnosno
O onima koji se strpe kada budu stavljeni na kušnju, jer njih čeka nagrada i sretna konačnica zbog strpljivosti i postojanosti. Takvo promišljanje osnažit će nam duše i učinit

će nas ustrajnim u dobrom odnosu prema Uzvišenom Gospodaru. To će, također, naše misli učiniti lijepim i čistim i dati nam podstreka za dobročinstvo, što će nam jako koristiti na 'posljednjem ispitu.'"

Isti autor u drugoj knjizi navodi riječi Bizerdžemhera: "Nesreće su prije nagrade poput gladi prije jela, što bolje podne-seš, slađe ćeš jesti."

Platon je kazao: "Nesreće su dobre po dušu isto onoliko koliko su loše po život. A slasna uživanja štetna su po dušu isto onoliko koliko su dobra u ovom životu."

On je, također, kazao: "Dobro pazi i čuvaj prijatelja koga su ti podarile nesreće, a kloni se i budi jako oprezan od onoga koga su ti podarila dobra vremena."

Od njega se prenosi još jedna jako poučna izreka: "Slasna su uživanja poput noći, ne znaš šta ona nosi i šta ćeš ti u njoj dobiti. A nesreće su poput dana, tačno znaš gdje i ti i drugi idete."

Ardašir je kazao: "Nevolje su poput maske (surma) s kojom vidiš ono što ne možeš kada si okružen ugodnostima."

On, također, kaže: "Nevolje donose dvije jako korisne stvari. Najmanja je ta što ti srce ojača u tim prilikama, a najveća to što se tada lijepo i iskreno obraćaš i predaješ Gospodaru i Onome Ko opskrbu daje."

Ako čovjek dobro promisli o svom Stvoritelju, shvatit će kako mu On uz svako iskušenje i nevolju daje nagradu ili briše grijehe. To je spoznaja da je iskreni vjernik uvijek i neprekidno na dobitku.

A ako svoje misli usmjeri samo prema ovom prolaznom svijetu, njegovoj nesreći neće biti kraja, jednu bol uvijek će zamjenjivati druga, i tako u nedogled.

Spas se nalazi upravo u vezi između roba i Gospodara, jer samo On zna tajnu i krajnji ishod svake kušnje i nesreće koja se dešava.

Samo Allah, dž.š., spušta spokoj kada čovjek zapadne u očaj. On taj spokoj daruje onome kome On želi od robova Svojih. Uzvišeni silno želi roba izvaditi iz teškog stanja, olakšati mu život, odazvati se molitvi i uslišiti dovu. Dovoljan mi je samo Allah i divan je On zaštitnik.

Dugo sam iščitavao knjigu od Tenuhija Spas nakon nevolje i u njoj sam našao tri velike koristi:

- spas mora doći nakon tegobe i nesreće. To je Allahov zakon, poput smjene dana i noći. U to ne treba imati nikakve sumnje;
- nesreće najčešće donesu čovjeku neku korist i dobru stvar za dunjaluk i Ahiret;
- treba jako dobro upamtiti ovu poruku koja nam dolazi od samog Allaha, dž.š.: "Znaj da sve ono što te zadesilo, nije te moglo mimoići, i sve ono što te mimoišlo nije te moglo zadesiti."

Ne tuguj, dunjaluk toga nije vrijedan

Ibn Mubaek, čuveni učenjak, kaže: "Draža mi je kasida Adijja ibn Zejda od dvoraca i palata emira Tahira ibn Husejna."

Evo nekoliko stihova iz spomenute kaside:

"O ti zluradi zlobniče, Zar misliš da siguran si od svake nesreće? Ili si siguran pakt sa sudbom sklopio?
Ne, ti si neznalica, što dunja je prevario."

Pjesnik želi pitati zlurade ljude, koji se tuđoj nesreći raduju, da li je siguran da mu se neće dogoditi nesreća zbog koje se drugima ruga. Ili je on, možda, u nekom dogovoru s vremenom koji ga štiti od svakog zla i nesreće? Pa, zašto se onda zlobno drugima ruga?

Sigurno svi znamo za hadis u kojem Poslanik, s. a. v. s., kaže: "Dunjaluk kod Allaha nije vrijedan ni koliko krilo mušice." Ovo najbolje govori o vrijednosti i veličini dunjaluka, a to nam je kazao Uzvišeni Gospodar. Pa zašto, onda, da se zbog njega brinemo, zapadamo u očaj i strahujemo?
Sreća je osjećaj sigurnosti i spokoja kada je u pitanju tvoj život, budućnost i porodica. Ona je sadržana u imanu, zadovoljstvu Allahovim određenjem i strpljenjem.

Ne tuguj, ti vjeruješ u Allaha

"Allah je vama milost podario time što vas je upravu vjeru uputio." (El-Hadžurat, 17)
Postoji jedna blagodat koju mogu spoznati samo oni izrazito pametni i mudri. To je blagodat Allahove upute i vjere islama, koju može osjetiti samo musliman kada promišlja o stanju nevjernika. Tada vjernik postaje svjestan časti koju mu je Uzvišeni ukazao i sačuvao ga od besmislenog života nevjernika. Uistinu, strašan je život čovjeka koji poriče svoga Gospodara, Njegove ajete, svojstva, poriče Njegove poslanike i knjige, naredbe i zabrane. Nakon ovog prizora prisjeti se da si ti musliman, vjernik u Jednog Jedinog, Njegove poslanike, knjige i Sudnji dan, da izvršavaš Njegove naredbe i kloniš se zabrana. To je blagodat najveća koja nema protuvrijednost i ničim se ne može porediti.
"Zar da vjerniku bude isto kao grešniku? Ne, njima neće biti isto." (Es-Sadžda, 18).
Tumači Kurana, također, navode jednu blagodat stanovnika Dženneta, a to je da će oni moći gledati stanovnike Dže-hennema, te nakon toga zahvaliti svome Gospodaru na blagodati vjere.

Zastani i razmisli!

Nema drugog boga osim Allaha, odnosno, nikome ne smijemo robovati osim Uzvišenom Allahu.
Tajna i smisao ovoga jeste da postoji samo jedan Gospodar, neka Mu je vječna hvala, neka je uzvišeno ime Njegovo, nema drugog boga osim Njega.
Njemu pripada sva naša ljubav, želje, nadanja i strahovi. On je uzrok svih naših osjećaja i dobrote. Od Njegove kazne strahujemo, Njegovoj milosti se nadamo, u Njega se pouzdamo, Njemu želimo i u ime se Njegovo zaklinjemo i zavjetujemo. Samo se Njegovim naredbama pokoravamo i Njemu kajemo. U nesrećama od Njega pomoć molimo, kod Njega utočište tražimo, Njemu žrtve prinosimo i samo Njemu na sedždu padamo. Sve ove riječi i objašnjenja sadržana su u svjedočenju la ilahe illallah, odnosno samo je Allah dostojan svakog vida obožavanja.

Ne tuguj zbog neke tjelesne mahane, ona nije prepreka na putu uspjeha

Čitao sam u jednom broju časopisa Ukkaz o Mahmudu ibn Muhammedu el-Medeniju, i taj čovjek me zadivio. Naime, on je bio slijep, i prijatelji su mu pomagali u obrazovanju čita jući mu razne knjige, časopise i novine. Neki bi ga podučavali do rane zore. Nakon nekoliko godina ovog iskrenog truda i marljivosti, Mahmud je postao jako poznat naučnik na polju književnosti, historije i medija.
Mustafa Emin napisao je ovo u časopisu Eš-Šerk el-Evsat: "Strpi se pet minuta i vidjet ćeš kako ljutnja i nevolja prolaze, tvoja se osionost zatomljuje i gordost nestaje. Svi negativni osjećaji izaći će iz tvoje duše i tama će otići s tvojih očiju. Dakle, treba samo malo pričekati i strpjeti se."
"Pate nas jadi i baš kad pomislimo da nam nema izlaza Bog nam spasenje podari iz Svog rahmeta beskrajna."
Susreo sam se u Rijadu s albanskim muftijom koji je za vrijeme komunizma proveo dvadeset godina u zatvoru radeći najteže fizičke poslove. Morila ga je glad, iscrpljenost,

zulum i nepravda koju su mu činili. Ipak, on se skrivao u jednom kutu zahoda i tu obavljao namaz iz straha da ga ne primijete čuvari. Tako je bio strpljiv i činio ibadet Allahu, i spas je napokon došao.
"I oni su se povratili obasuti Allahovim blagodatima i obiljem, nikakvo ih zlo nije zadesilo i postigli su da Allah bude njima zadovoljan - a Allah je neizmjerno dobar." (Alu Imran, 174)
Tako je i čuveni Nelson Mandela, predsjednik Južne Afrike, proveo u zatvoru dvadeset sedam godina pozivajući i boreći se za slobodu svoga naroda. Pretrpio je brojne nepravde, torture, i ponižavanja, ali nije se pokolebao, posustao niti kleknuo, i na kraju je ostvario ono za što se zalagao i stekao veliku ovosvjetsku slavu.
"Onima koji žele život na ovom svijetu i ljepote njegove — Mi ćemo dati plodove truda njihova i neće im se u njemu ništa prikratiti." (Hud, 15)
"Nemojte malaksati tražeći neprijatelja; ako vi trpite bol, trpe i oni bol kao i vi, a vi se još od Allaha nadate onome čemu se oni ne nadaju. — A Allah sve zna i mudar je." (En-Nisa, 104)
"Ako vi dopadate rana, i drugi rana dopadaju. A u ovim danima Mi dajemo pobjedu sad jednima, a sad drugima, da bi Allah ukazao na one koji vjeruju i odabrao neke od vas kao šehide - a Allah ne voli nevjernike." (Alu Imran, 140)

Ne tuguj jer si spoznao islam

Najjadnije i najnesrećnije duše jesu one koje ne znaju za islam. Upravo zbog toga muslimani moraju imati aktivne misionare i promotore svoje vjere te svoju vjeru obznanjivati svima na svijetu. Islam je uzvišena stvar, stoga oni koji njemu pozivaju moraju biti odgojeni, izuzetno učeni i vješti, jer samo ova vječita i istinita vjera omogućava sreću ljudima.
Primjer uspješnih misionara vjere islama, daija, možemo vidjeti u jednoj skupini muslimana iz Minhena koji su jednom vještom medijskom porukom, džambo plakatom, privukli pažnju brojnih građana koji su ih kontaktirali i izrazili želju da upoznaju islam. Te je godine u Njemačkoj na islam prešlo oko stotinu hiljada Nijemaca i Njemica, i izgrađen je mesdžid, centar i škola za izučavanje islama.
Današnje je čovječanstvo zbunjeno i jako mu je potrebna ova uzvišena vjera kako bi povratilo spokoj, mir i sigurnost.
„.. kojom Allah upućuje naputeve spasa one koji nastoje steći zadovoljstvo Njegovo i izvodi ih, po volji Svojoj, iz tmina na svjetlo i na Pravi put im ukazuje" (El-Maida, 16)
Jedan veliki pobožnjak kazao je: "Mislio sam da svi ljudi obožavaju samo Allaha."
Ali to je ovako kako to Allah u Kuranu kaže:
"A malo je zahvalnih medu robovima Mojim" (Saba, 13)
"Ako bi se ti pokoravao većini onih koji žive na Zemlji; oni bi te od Allahova puta odvratili; oni se samo za pretpostavkama povode i oni samo neistinu govore." (El-Enam, 116)
"A većina ljudi, ma koliko ti želio, naće biti vjernici" (Jusuf, 103)
Jedan učenjak pričao mije daje neki Sudanac za vrijeme britanske okupacije došao iz pustinje u glavni grad Kartum i vidio britanskog vojnika u odijelu, te upitao: "Ko je ovo?" "Nevjernik", odgovoriše mu: "Pa, zar ima iko da ne vjeruje u Boga", kaza ovaj pustinjak, uhvati se za stomak i povrati zbog onog što je čuo, te se vrati u pustinju.
"Pa šta im je, zašto neće da vjeruju" (El-Inšikak, 20)
El-Asmei pripovijeda kako je čitao ajet: "I, tako Mi Gospodara neba i Zemlje, to je istina, kao što je istina da govorite!" (Ed-Zarijat, 23). Potom je kazao: "Neka je Uzvišen Allah, Koji se Sobom zakleo za ovu vjeru."

Ovo je primjer lijepog promišljanja o Allahu Uzvišenom, našem Gospodaru i Zaštiniku.
"On šalje kišu kad oni izgube svaku nadu i rasprostire blagoslov Svoj; On je zaštitnik pravi i jedini dostojan hvale." (Eš-Šura, 28)
"I ne pravite nered na Zemlji, kad je na njoj red uspostavljen, a Njemu se molite sa strahom i nadom; milost je Allahova doista blizu onih koji dobra djela čine." (El-E'raf, 56)
"Eto, Allahova je pomoć zaista blizu!" (El-Bekara, 214)
Svako ko čita biografije ljudi i sluša puno o iskustvima raznih naroda izvući će brojne koristi. Evo nekih od njih:
1. čovjek ne može uljepšavati svoju vrijednost. Ovo je kazao Ebu E'ala el-Mearri. Smisao ove mudre rečenice jeste da su čovjekove prave vrijednosti znanje, odgoj, plemenitost, pokora i dobra ćud, a ne njegov izgled, položaj i ugled.
"On se namrštio i okrenuo zato što je slijepac njemu prišao." (Abasa, 1, 2)
"Ne ženite se mnogoboškinjama dok ne postanu vjernice; uistinu je robinja vjernica bolja od mnogoboškinje, makar vam se i sviđala. Ne udavajte vjernice za mnogobošce dok ne postanu vjernici; uistinu je rob vjernik bolji od mnogobošca, makar vam se i dopadao. Oni zovu u Džehennem, a Allah, voljom Svojom, nudi Džennet i oprost, i objašnjava ljudima dokaze Svoje, da bi razmislili." (El-Bekara, 221);
2. sva čovjekova nastojanja, trud, žrtva i rad koji dovode do uspjeha rezultat su njegovih ambicija, a ne posljedica njegove slave.
Ne misli da je slava datula koju ćeš slasno pojesti...
"Da su imali namjeru da pođu, sigurno bi za to pripremili ono što je potrebno, ali Allahu nije bilo po volji da idu, pa ih je zadržao, i bi im rečeno: 'Sjedite s onima koji sjede!'" (Et-Tevba, 46)
"I borite se, Allaha radi, onako kako se treba boriti! On vas je izabrao i u vjeri vam nije ništa teško propisao, u vjeri pretka vašeg Ibrahima. Allah vas je odavno muslimanima nazvao, i u ovom Kuranu, da bi Poslanik bio svjedok protiv vas, i da biste vi bili svjedoci protiv ostalih ljudi. Zato, molitvu obavljajte i zekat dajite i u Allaha se pouzdajte; On je Gospodar vaš, i to kakav Gospodar i kakav Zaštitnik!" (El-Hadždž, 78);
3. čovjek sam stvara svoju historiju, s Allahovom pomoći, i ispisuje svoju biografiju dobrim ili lošim djelima. "Mi ćemo, zaista, mrtve oživiti i Mi smo zapisali ono što su uradili i djela koja su iza sebe ostavili; sve smo Mi to u Knjizi jasno pobrojali." (Ja-Sin, 12);
4. čovjekov je život jako kratak i brzo prođe. Stoga, nemoj ga upropaštavati grijesima, brigama, nemirom i tjeskobom.
"Proveli smo dan ili samo dio dana, odgovorit će;pitaj one koji su brojali." (El-Muminun, 113)
"A njima će se učiniti, onoga Dana kada ga dožive, da su samo jednu večer ili jedno jutro njezino ostali." (Al-Naziat, 46)
"Tuga dovoljno život zagorča, A samo dobro djelo raduje Gospodara."

• Uzroci sreće

1. Dobro djelo
"Onome ko čini dobro, bio muškarac ili žena, a vjernik je, Mi ćemo dati da proživi lijep život i, doista, ćemo ih nagraditi boljom nagradom nego što su zaslužili" (En-Nahl, 97)
2. Dobra žena
"Gospodaru naš, podari nam u ženama našim i djeci našoj radost i učini da se čestiti na nas ugledaju!" (El-Furkan, 74)
3. Prostrana kuća. U hadisu se kaže: "Bože moj, učini mi dom prostranim."
4. Halal i lijepa zarada. U hadisu se kaže: "Allah je lijep i voli lijepo."
5. Dobra ćud i ljubav prema ljudima.

"I učinit će me, gdje god budem, blagoslovljenim, inaredit će mi da dok sam živ molitvu obavljam i milostinju udjeljujem" (Merjem, 31)
6. Neuzimanje duga i nepretjerivanje.
"I oni koji, kad udjeljuju, ne rasipaju i ne škrtare, već se u tome drže sredine" (El-Furkan, 67)
"Ne drži ruku svoju stisnutu, a ni posve otvorenu - da ne bi prekor zaslužio i bez ičega ostao? (El-Isra, 29)

• Temelji sreće

Zahvalno srce, jezik koji spominje Allaha i strpljiva osoba.
"U strpljenju, zikru i zahvali Kriju se nagrade i blagodati"
Sreću nećeš osjetiti i da ti o njoj pričaju najbolji naučnici, najmudriji ljudi i najrječitiji pjesnici. Spoznat ćeš je samo onda kada iskreno i nepokolebljivo odlučiš da je potražiš i stekneš, jer u hadisi-kudsiji kaže se: "Ko Mi krene korakom, Ja mu idem žureći."
Čovjeka će, također, usrećiti čuvanje tajni i planiranje života.
Pripovijeda se kako je neko dao jednom beduinu dvadeset dirhema da mu čuva tajnu. Nakon nekog vremena beduin se jako uznemirio i otišao vlasniku dirhema i vratio ih mu kako bi mogao odati tajnu, jer čuvanje tajne zahtjeva odlučnost, strpljenje i postojanost. "O sinko moj, ne kazuj svoga sna braći svojoj" (Jusuf, 5). Jedna od ljudskih slabosti jeste i to da on voli otkrivati svoje tajne. To je drevna bolest čovječanstva. Naša duša, naprosto, teži odavanju tajni i prenošenju glasina. Ovo je itekako povezano s ljudskom srećom jer oni koji odaju tajne najčešće se zbog toga kaju i tuguju.
Za ovo ćemo, također, uzeti ajet iz sure Kehf kao dokaz.
U njemu Uzvišeni kaže: *I neka bude ljubazan i neka nikome ne govori ništa o vama" (El-Kehf, 19)
Ne tuguj, nećeš umrijeti dok ne dođe tvoj smrtni čas
"Svaki narod ima svoj kraj, i kad dođe njegov kraj, neće ga moći ni za tren jedan ni odložiti ni ubrzati" (El-E raf, 34)
Ovaj se ajet najviše odnosi na strašljivce jer oni umiru nekoliko puta prije stvarne smrti. Stoga, neka znaju da postoji rok određeni i da smrt svoju ne mogu nikako ubrzati niti odgoditi. To nije učinio nijedan čovjek nikada. S druge strane, ova činjenica donosi smiraj i spokoj pravim vjernicima.
Nesreća svih nesreća jeste vezivanje za nešto drugo mimo Allaha. "Smrtne će muke zbilja doći - to je
nešto od čega ne možeš pobjeći" (Kaf, 19)
Zehebi je u 23 toma napisao čuvenu biografiju učenjaka, halifa, kraljeva, prinčeva, vezira, moćnika, bogataša i pjesnika pod naslovom Sijeru e lami en-nubela. Čitajući ovu knjigu možemo spoznati dvije jako bitne koristi:
1. svako ko se vezao za nešto drugo mimo Allaha, bio to novac, imetak, slava, potomstvo ili nešto drugo, Allah će ga tome prepustiti. A onda će zbog toga početi njegova patnja, tjeskoba, jadi i nevolje.
"Oni će ih od Pravog puta odvraćati, a ljudi će misliti da su na Pravom putu." (Ez-Zuhruf, 37). Faraon se vezao za položaj, Karun za novac, Umejja ibn Halef za trgovinu i porodicu. "Meni ostavi onoga koga sam ja izuzetkom učinio." (El-Muddessir, 11)
Ebu Džehl predao se slavi, Ebu Leheb porijeklu, Ebu Muslim vladavini, Mutenebbi slavi, Hadžadž gordosti i oholosti, a Ibn el-Furat pozicijama u državnoj upravi;
2. ko se Allahu preda, za Njega veže, u Njemu vidi svu veličinu i, radeći za Njega, približava Mu se, Allah će ga učiniti poznatim, slavnim i moćnim, a ne porijeklo, položaj,

novac, imetak i porodica. Razmisli samo o Bilalu i njegovom ezanu, Selamu i brizi za ahiret, Suhejbu i njegovoj požrtvovanosti, Atau i njegovoj nauci.
"Pa je Allah spustio pouzdanje Svoje na njega, i pomogao ga vojskom koju vi niste vidjeli i učinio da riječ nevjernika bude donja, a Allahova riječ, ona je - gornja. Allah je silan i mudar." (Et-Tevba, 40)

Neprestano učite riječi: "Ja zel-dželali vel-ikram"

Od Poslanika, s.a.v.s, prenosi se jedan vjerodostojan hadis u kojem on potiče vjernike na zikr: "Neprestano ponavljajte riječi 'O Gospodaru, Vlasniče sveg veličanstva i plemenitosti.," Tako nam Poslanik, s.a.v.s., savjetuje da što više i što češće na ovaj način spominjemo Allaha Plemenitog i Veličanstvenog. Prenosi se da je ovo Allahovo najuzvišenije ime, pri čijem spomenu molitve bivaju uslišane. Kada s njim nešto traži, dobije se. Stoga, vjernik uvijek treba da ga spominje i uči dove s njim kako bi mu Gospodar dao spas, sreću i uspjeh. "Ikada ste od Gospodara svoga pomoć zatražili, On vam se odazvao." (El-Enfal, 9)
U životu vjernika postoje tri dana koja jako mnogo liče mubarek-danima ili blagdanima.
Prvi je dan kada obavi sve propise i naredbe u džematu, i tako se kloni grijeha.
"O vjernici, odazovite se Allahu i Poslaniku kad od vas zatraži da činite ono što će vam život osigurati." (El-Enfal, 24)
Dan kada se pokaje zbog grijeha, napusti griješenje i vrati se svome Gospodaru.
"On je poslije i njima oprostio da bi se i ubuduće kajali, jer Allah, uistinu, prima pokajanje i milostiv je." (Et-Tevba, 118)
Dan kada se sretno i primljenih djela susretne sa svojim Gospodarom."Ko se sa Mnom želi susreti, i Ja ću se s njim željeti sresti." (hadisi-kudsi, M.S.)
Iščitavajući biografiju vrlih ashaba, r.a., shvatio sam kako su oni u životu imali pet stvari koje su ih razlikovale od drugih.
Prva: jednostavnost njihovog života, neizvještačenost, miran prilazak svakoj stvari i problemu i izbjegavanje nepotrebnih teškoća i naprezanja."I sve što je dobro Mi ćemo tebi dostupnim učiniti!"(El-Eala, 8)
Druga: njihovo cijenjeno znanje bilo je neraskidivo s djelima i praksom. Dakle, sve što su govorili, to su i činili. Kod njih nije bilo nikakvih besmislica, ispraznog govora, ogovaranja i nekorisnih stvari.
"A Allaha se boje od robova Njegovih — učeni. Allah je, doista, silan, i On prašta? (El-Fatir, 28)
Treća: djela njihovih srca veća su od djela njihovih tijela. U njima ćeš prepoznati pravu pokornost, iskrenost, kajanje, ljubav, strah, nadanja i tome slično. S druge strane, nisu baš u toj mjeri bili posvećeni dodatnim namazima i postu, odnosno nafilama kao što su to, naprimjer, činili tabiini.
"On je znao šta je u srcima njihovim, pa je spustio smirenost na njih, i nagradit će ih skorom pobjedom." (El-Feth, 18)
Četvrta: bili su jako skromni prema dunjalučkim, materijalnim stvarima. Udaljavali su se od svagog gizdanja, pretjerivanja i raskoši, što im je zauzvrat donijelo spokoj, sreću, mir i sigurnost.
"A onaj ko želi onaj svijet i trudi se da ga zasluži, a vjernik je, trud će mu hvale vrijedan biti." (El-Isra, 19)
Peta: džihad, pregalaštvo (M.S.) pretpostavili su svim drugim stvarima i ostalim dobrim djelima. On je postao njihov moto i maksima njihova življenja. Upravo na taj način odagnali su sve svoje probleme i brige, jer džihad obuhvata zikr, rad, napor, žrtvu i pokret.

Mudžahid, pregalac (M.S.) na Allahovom putu najsretniji je čovjek, najspokojniji i najbezbrižniji.
"Oni koji se budu zbog Nas borili Mi ćemo, sigurno, putevima koji Nama vode uputiti; a Allah je, zaista, na strani onih koji dobra djela čine!" (El-Enkebut, 69)
U Kuranu se nalaze brojne pouke i zakoni o sreći i spokoju za čovjeka čija je vrijednost trajna i nepromjenjiva.
Onaj ko od Allaha pomoć zatraži, On će mu je dati. "O vjernici, ako Allaha pomognete, i On će vama pomoći i korake vaše učvrstiti." (Muhammed, 7)
Ko od Njega zamoli upita dobit će traženo. "Gospodar vaš rekao je: 'Pozovite Me i zamolite, Ja ću vam se odazvati!'"(El-Mumin, 60)
Ko oprost zatraži, Allah će mu oprostiti. "'Gospodaru moj, reče onda, 'ja sam sam sebi zlo nanio, oprosti mi!' I On mu oprosti, On, uistinu, prašta i On je milostiv."(El-Kasas, 16)
Ko se pokaje, On će mu pokajanje primiti. "Zar ne znaju oni da jedino Allah prima pokajanje od
robova Svojih i da samo On prihvata milostinje, i da je samo Allah Onaj Koji prašta i da je On milostiv?!" (Et-Tevba, 104)
Ko se na Allaha osloni, to mu je dovoljno. "Onda se pouzdaj u Allaha, jer Allah zaista voli one koji se uzdaju u Njega." (Alu Imran, 159)
Tri su stvari koje se obiju o glavu onih koji ih čine: nepra-vda: "O ljudi, nepravda koju činite da biste u životu na ovom svijetu uživali — samo vama šteti; Nama ćete se poslije vratiti i Mi ćemo vas o onom što ste radili obavijestiti!" (Junus, 23);
kršenje zakletve: "Onaj ko prekrši zakletvu krši je na svoju štetu." (El-Feth, 10)
spletkarenje: "A spletke će pogoditi upravo one koji se njima služe." (Fatir, 43)
Zatim, nasilnik, neće umaći Njegovoj kazni."Eno kuća njihovih, puste su zbog nepravde koju su činili — to je zaista pouka narodu koji zna ." (En-Neml, 52)
S druge strane, plod dobrog djela bit će nagrađen na ovom i onom svijetu jer Allah mnogo prašta i zahvalan je.
"Reci: 'Ako Allaha volite, mene slijedite, i vas će Allah voljeti i grijehe vam oprostiti!' — a Allah prašta i samilostan je."(Alu Imran, 31).
Čovjek, također, treba shvatiti da je on u vezi s Gospodarom, Koji pomaže i opskrbu daje.
"Opskrbu daje jedino Allah, Moćni i Jaki!" (Ed-Darijat, 58). "To je Allah učinio da vas obraduje i da time pouzdanje u srca vaša ulije - a pobjeda dolazi samo od Allaha, Silnoga i Mudrog." (Alu Imran, 126)
To je Gospodar, Koji neizmjerno prašta i pokajanja prima.
"Ja ću sigurno oprostiti onome koji se pokaje i uzvjeruje i dobra djela čini, i koji zatim na Pravom putu istraje." (Ta-Ha, 82)
"On, doista, prima pokajanje, On je milostiv."(El-Bekara,37)
On Svoje štićenike od neprijatelja čuva. "Ali onog Dana kada ih svom silom zgrabimo, zbilja ćemo ih kazniti." (Ed-Duhan, 16)
Šejh Abdurahman ibn Sa'di, Allah mu se smilovao, napisao je jako vrijednu knjigu Korisna sredstva za sretan život. U njoj on kaže: "Jedan od uzroka sreće jeste čovjekovo promišljanje o brojnim blagodatima kojima ga je Uzvišeni i Milostivi obasuo. Ako to čovjek učini iskreno, vidjet će da on ima više blagodati od pojednih naroda i društava u cjelini. Tada čovjek može istinski osjetiti Allahovu dobrotu prema njemu."
Smatram da čak i u ovozemaljskim stvarima iskren čovjek može uvidjeti kako je počašćeniji i bogatiji od brojnih ljudi i skupina. Tu se posebno ističe namaz u džamiji, zikr i učenje Kurana."Kako ne vidite da vam je Allah omogućio da se koristite svim onim što postoji na nebesima i na Zemlji i da vas darežljivo obasipa milošću Svojom, i vidljivom i nevidljivom?" (Lukman, 20)

Zehebi prenosi da je poznati muhadis Ibn Abd el-Baki ispitao ljude koji su završili Darus selam u Bagdadu o njihovim željama, i nijedan nije spomenuo namaz ili džamiju.
A poslušajte samo ove pozitivne riječi Kurana: "Mi smo sinove Ademove, doista, odlikovali; dali smo im da kopnom i morem putuju, i opskrbili ih ukusnim jelima, i dali im velike prednosti nad mnogima koje smo stvorili." (El-Isra, 70)
"Sve stvoreno samo opsjena je, Stoga besmislica prođi se!"

Zastani i razmisli!

Od Esme bint Umejse, r.a., prenosi se da je kazala: "Rekao mi je Poslanik, s.a.v.s.: Hočeš li da te podučim riječima koje ćeš izgovarati kada te zadesi kakva nevolja? Tada izgovaraj: Allah, Allah, Gospodar je moj, Njemu ništa ne pridružujem!'"
Postoji jedno predanje u kojem se navode ove riječi: "Koga zadesi kakva briga, bol, nesreća ili bolest neka kaže: Allah je moj Gospodar, On sudruga nema!' Njegove će nevolje prestati."
Postoje trenuci i situacije kada nam se nad srca nadvi-jaju crni, teški oblaci tegoba i briga. Tada treba naći utočište kod Gospodara i Njemu se predati iskreno. Tada će sve nevolje nestati i boli prestati. No, ako to neko učini samo jezikom i nemarno, onda smo daleko od istine.
"Ako nam je duša čista, Ne brinemo šta nam bi s blagom.
Sva ćemo blaga i slave steći Ako nam Allah duše čistim učini."

Strah od zavisti

Evo nekoliko lijekova i savjeta za one koji strahuju od zavisti.
1. Učenje sura zaštitnica, muavvizat, kao i svih oblika zikra i dova. "I od zla zavidljivca kad zavist ne krije!" (El-Falak, 5)
2. Čuvanje od zavidnika na razne načine. "'O sinovi moji', reče onda', 'ne utažite na jednu kapiju, već na razne kapije, a ja vas ne mogu spasiti od onoga što vam Allah odredi; moć pripada jedino Njemu, ja se u Njega uzdam, i neka se samo u Njega uzdaju oni koji se uzdaju!'" (Jusuf, 67)
3. Izbjegavanje zavidnika. "A ako mi ne vjerujete, onda me na miru ostavite!" (Ed-Duhan, 21)
4. Činjenje dobročinstva zavidniku. "Ti lijepim zlo uzvrati, Mi dobro znamo šta oni iznose." (El-Mu'minun, 96)

Lijepo se s ljudima ophodi

Lijepo ophođenje s ljudima sreća je i radost, nasuprot bestidnog ponašanja, koje je uzrok svakog zla i nesreće.
Sada ćemo navesti nekoliko hadisa koji sasvim dovoljno kazuju o ovoj osobini. "Čovjek s lijepim ponašanjem imat će nagradu kao i onaj ko je stalno postio." "Hoćete li da vam kažem ko mi je od vas najdraži i će mi biti najbliži na Sudnjem danu? To su oni najljepše ćudi."
"...jer ti si, zaista najljepše ćudi? (El-Kalem, 4)
"Samo Allahovom milošću, ti si blag prema njima; a da si osoran i grub, razbjegli bi se iz tvoje blizine. Zato im praštaj i moli da im bude oprošteno i dogovaraj se s njma. A kada se odlučiš, onda se pouzdaj u Allaha, jer Allah zaista voli one koji se uzdaju u Njega? (Alu Imran, 159)
"A ljudima lijepe riječi govoriti i molitvu obavljati i milostinju davati, i vi ste se poslije, izuzev vas malo, izopačili i zavjet iznevjerili? (El-Bekara, 83)

Opisujući najboljeg čovjeka na Zemlji, našeg uzora i vođu, Poslanika, s.a.v.s., Aiša, majka vjernika, r.a., kaže. "Njegov moral bio je Kuran."
Čovjekova velikodušnost i širokogrudnost velike su blagodati Božije, s njima dolazi skromnost, radost i sreća. S druge strane, postoje ljudi koji su jako razdražljivi, nervozni i ljutiti, same ove osobine za njih su vječna patnja i bol.

Ne tuguj, za sve ima lijeka

Ne tuguj, ja ću ti, evo, navesti neke primjere koji ti mogu pomoći. Kada je riječ o nesanici, koja je bolna tegoba i nemir, primijeni sljedeće stvari: uči propisane zikrove. "A srca se doista, kad se Allah spomene, smiruju!" (Er-Raa, 28);
Ne spavaj danju osim u vanrednim situacijama. "...i dan za privređivanje odredili? (En-Naba, 11);
čitanje knjiga pred spavanje. "Gospodaru moj, Ti znanje moje proširi!" (Ta-Ha, 114);
Tijelo treba biti umorno od korisnog rada učinjenog
tokom dana. "On vam je noć učinio pokrivkom, san vam je učinio počinkom, a dan da se krećete? (El-Furkan, 47)
"Ahbabima se požalismo kako su nam noći duge, A oni kazaše da ih te brige ne more.
To je zato što im sanak na oči dolazi, A nama noć u nesanici prolazi?
Gorčina grijeha stalno je u sukobu s ljepotom dobra, sjajem imana i slašću sreće. Ibn Tejmija kaže. "Grešnik svome srcu zabranjuje da plovi beskrajnim svemirom vjerovanja."
"Reci: Posmatrajte ono što je na nebesima i na Zemlji?" (Junus, 101)

Plodovi griješenja

1. Zastor između roba i Gospodara. "Uistinu, oni će toga Dana od milosti Gospodara svoga zaklonjeni biti." (El-Mutaffifun, 15)
2. Čovjek se izolira i "divlja" kada prestane veza sa Stvoriteljem, sve počinje zlim mislima. Stalne nedaće."Zgrada koju su oni sagradili stalno će unositi nemir u srca njihova, sve dok im srca ne popucaju. — A Allah sve zna i mudar je." (Et-Tevba, 110)
Neprestani strah i nemir srca. "Mi ćemo uliti strah u srca onih koji neće da vjeruju zato što druge Allahu ravnim smatraju, o kojima On nije objavio ništa; Džehennem će njihovo boravište postati, a grozno će prebivalište nevjernika biti." (Alu Imran, 151)
Nesretan život. "A onaj ko okrene glavu od Knjige Moje, taj će teškim životom živjeti i na Sudnjem danu ćemo ga slijepim oživiti."(Ta-Ha, 124)
Kruto srce i nepravda, zulum. "Ali, zato što su zavjet svoj prekršili, Mi smo ih prokleli i srca njihova okrutnim ućinili." (El-Maida, 13)
Mračno lice i mrzovolja. "Na Dan kada će neka lica pobijeljeti, a neka pocrnjeti. Onima u kojih lica budu crna reći će se: 'Zašto ste, pošto ste vjernici bili, nevjernici postali? Pa iskusite patnju zato što niste vjerovali!'" (Alu Imran, 106)
3. Mržnja prema ljudima. "Vi ste Alla-hovi svjedoci na zemlji."
Oskudna opskrba. "Da se oni pridržavaju Tevrata i Indžila i onoga što im objavljuje Gospodar njihov, imali bi šta da jedu, i od onoga što je iznad njih i od onoga što je ispod nogu njihovih. Ima ih i umjerenih, ali ružno je ono što radi većina njih." (El-Maida, 66)
Allahova srdžba, smanjenje imana i dosta nevolja. "I navukli su na sebe gnjev za gnjevom — a nevjer-nike čeka sramna patnja." (El-Bekara, 90). "Oni govore: 'Naša su srca okorjela.'" (El-Bekara, 88)."Ono što su radili prekrilo je srca njihova."
(Al-Mutafiffun, 14)

Traži opskrbu, ali ne budi pohlepan

Gospodar svih svjetova, Uzvišeni Allah, daje opskrbu čak i sićušnom crvu u zemlji. "Na Zemlji nema nijednog živog bića, a da ga Allah ne hrani. On zna gdje će koje boraviti i gdje će sahranjeno biti. Sve to ima u jasnoj Knjizi? (Hud, 6)

I ptice u gorskim vrletima hrani Onaj Koji mnogo prašta i zahvalan je. "One svakog jutra polijeću gladne, a vraćaju se site.

Gospodar nebesa i Zemlje hrani i ribe u morskim dubinama, jer: "On hrani, a Njega niko ne hrani!" (El-Enam, 14)

Čovječe, ti si pametniji od crva, ptica i riba, pa ne tuguj zbog opskrbe.

Znam ljude koji žive u bijedi i oskudici samo zbog toga što su se udaljili od Allaha Uzvišenog. Neki od njih imali su sve što se moglo poželjeti: bogatstvo i dobro zdravlje, no nisu bili pokorni Gospodaru, zaboravili su namaz i počeli dosta griješiti. Zbog toga im je Allah oduzeo bogatstvo i zdravlje, te ih kušao brojnim nedaćama, brigama, oskudicama.

"A onaj ko okrene glavu od Knjige Moje, taj će teškim životom živjeti i na Sudnjem danu ćemo ga slijepim oživiti." (Ta-Ha, 124)

"To je zato što Allah neće lišiti blagostanja narod kome ga je podario - sve dok se on sam ne promjeni, a Allah sve čuje i sve zna." (El-Enfal, 53)

"Kakva god vas bijeda zadesi, to je zbog grijehova koje ste zaradili, a On mnoge i oprosti." (Eš-Sura, 30)

"A da se Pravog puta drže, Mi bismo ih vodom obilnom pojili." (El-Džinn, 16)

"Zar oplakuješ, noći koje si ubio. Pa, nek ti je sada sretno, bezdušni ubico."

Uputi nas na Pravi put Tajna upute

Istinsku sreću i uputu osjetit će samo onaj ko slijedi Pravi put, koji nam je ostavio Poslanik, s.a.v.s., i koji nas vodi do Dženneta:

"...i na Pravi put ih usmjerili." (En-Nisa, 68)

Sreća onih koji su na Pravom putu ogleda se u tome da su oni sigurni u sretan kraj. Takvi su ljudi radosni u svakom trenu svog života, vezani za Allahovo obećanje i zadovoljni Njegovim određenjem. Iskreni sljedbenik Pravog puta zna daje uputa dar od Gospodara, i da je taj put pokazao Poslanik, s.a.v.s., koji je sačuvan od grijeha, samo istinu govori, sa zlim se ne druži, od šejtana i svakog zla i pakosti zaštićen je.

"Uz svakog od vas su meleki, ispred njega i iza njega - po Allahovu naređenju nad njim bdiju." (Er-Rad, 11)

Sretnik na Pravom putu stalno osjeća radost jer zna da ima Gospodara, Knjigu, Poslanika, s.a.v.s., kao uzora. Njegovo srce ispunjeno je nurom i on zna da hodi džennetskim ljepotama radeći i natječući se u dobru.

"To je Allahovo uputstvo na koje On ukazuje onima kojima hoće od robova Svojih. A da su oni druge Njemu ravnim smatrali, sigurno bi im propalo ono što su činili." (El-Anam, 88)

"Prijatelju moj, ko se to na tamu žali, U mom srcu nur Božiji gori, Koji svugdje put mi krči."

Dakle, postoje dva puta. Jedan vodi Džennetu, drugi Džehennemu. Oba puta vode kroz dunjaluk, i na njima čekaju strasti. Oni koji idu Džehennemu, predaju se strastima. Drugi ih pak izbjegnu i, uz Božiju pomoć, stignu do svoje odrednice - Dženneta. Onaj ko ide Pravim putem, usto, ne osjeća nikakve brige, nemir ili tugu na svom putu.

Ko želi lijep život okitit će se s ovih deset lijepih osobina

1. Sjedenje u vrijeme sehura i traženje oprosta od Allaha.

"...i koji se budu u posljednjim časovima noći za oprost molili." (Alu Imran, 17)

2. Osamljivanje kako bi se razmišljalo.
"...za one koji i stojeći i sjedeći i ležeći Allaha spominju i
o stvaranju nebesa i Zemlje razmišljaju. 'Gospodaru naš, Ti nisi ovo uzalud stvorio; hvaljen Ti budi i sačuvaj nas patnje u vatri!" (Alu Imran, 191)
3. Druženje s dobrim ljudima.
"Budi čvrsto uz one koji se Gospodaru svome mole ujutro
i navečer u želji da naklonost Njegovu zasluže, i ne skidaj očiju svojih s njih iz želje za sjajem u životu na ovom svijetu, i ne slušaj onoga čije smo srce nehajnim prema Nama ostavili koji strast svoju slijedi i čiji su postupci daleko od razboritosti" (El-Kehf, 28)
4. Zikr, spominjanje Allaha Uzvišenog.
"O vjernici, često Allaha spominjite i hvalite." (Al-Ahzab, 41)
5. Klanjanje dva rekata skrušeno.
"...oni koji molitvu svoju ponizno obavljaju" (El-Mu'minun, 2)
6. Učenje Kurana s dubokim razmišljanjem.
"A zašto oni ne razmisle o Kuranu?" (En-Nisa, 82)
7. Post u kada vlada vrućina. "On ostavlja hranu, piće i strast radi Mene..." (hadis-kudsi, M.S.)
8. Skrivena sadaka. "...da lijeva ruka ne zna šta je desna dala."
9. Pomaganje muslimanu u nevolji. "Onaj ko od muslimana otkloni kakvu ovozemaljsku nevolju, Allah će ga spasiti nevolje na Sudnjem danu."
10. Skromnost u prolaznim stvarima.
"A onaj svijet bolji je i vječan je." (El-E'la, 17)
Poslušajte samo nesretne riječi Nuhovog sina, koji je kazao: "Sklonit će se na kakvo brdo koje će me od vode zaštiti" (Hud, 43). Bilo bi mu mnogo bolje i ljepše da je utočište potražio kod Gospodara nebesa i Zemlje.
Nimrud je također kazao da on daje život i smrt, pa se
tuđim osobinama okitio i u patnji skončao. "I Allah ga je i za ove i za one prijašnje riječi kaznio? (En-Naziat, 25)
U jednoj riječi ključevi su svih tajni, šifre svih uspjeha i svake sreće. To su rječi: "Nema boga osim Allaha, Muham-med je Njegov rob i poslanik."
Ko ove riječi izgovara na Zemlji dobit će potvrdu od stanovnika nebesa.
"A onaj koji donosi istinu i oni koji u nju vjeruju, oni su bogobojazni? (Ez-Zumer, 33)
Onaj ko bude radio po ovim riječima bit će spašen svake nesreće, propasti i patnje.
"Allah će spasiti one koji su Njegova naređenja izvršavali, a Njegovih se zabrana klonili, i oni će postići ono što su željeli; zlo ih se neće doticati i oni neće tugovati? (Ez-Zumer, 61)
Ko ovim riječima bude pozivao, dat će mu se zdravlje, pomoć i zahvala.
"I vojska će Naša zacijelo pobijediti!" (Es-Saffat, 173) Onaj ko ovu riječ iskreno zavoli dobit će svaku počast.
"A snaga je u Allaha i Poslanika Njegova i u vjernika, ali licemjeri neće da znaju? (El-Munafikun, 8)
Ovu riječ izgovorio je Bilal dok je bio rob, pa je opstao slobodan.
"Allah je zaštitnik onih koji vjeruju i On ih izvodi iz tmina na svjetlo" (El-Bekara, 257)
Ebu Leheb porekao je ove riječi i skončao kao prezreni i poniženi rob.
"A koga Allah ponizi, niko ga ne moze poštovanim učiniti; Allah ono što hoće radi." (El-Hadždž, 18)
Drugi su pak ljudi zamijenili prolazne dunjalučke ljepote za ovu riječ i istinski je prigrlili.
"Ali smo je Mi učinili svjetlom pomoću kojeg upućujemo one robove Naše koje želimo. A Ti, zaista, upućuješ na Pravi put." (Eš-Šura, 52)

Ako se odrekneš i okreneš od ahireta, ne možeš biti sretan ni na dunjaluku jer ti život tada postaje kazna, nesreća i patnja.
"Bogatstvo moje nije mi od koristi" (El-Hakka, 28);
"..jer Gospodar je tvoj zaista u zasjedi." (El-Fedžr, 14)
Ako se od Gospodara Jedinog udaljiš, ne raduj se djetetu niti imetku jer će ti oni postati samo uzrokom nesreće i poniženja.
"I navukli su na sebe gnjev za gnjevom — a nevjernike čeka sramna patnja." (El-Bekara, 90)
"I Mi poslasmo protiv njih, u danima nesretnim, vjetar leden, da bismo im još na ovom svijetu dali da osjete sramnu
Aid el-Karni
patnju, - patnja na onom svijetu bit će, zaista, još sramnija - i niko im neće u pomoć priteći." (El-Fussilet, 16)
"Ni bogatstva vaša ni djeca vaša neće vas učiniti Nama bliskim; samo one koji budu vjerovali i dobra djela činili čeka višestruka nagrada za ono što su radili, i oni će u visokim odajama biti sigurni." (Es-Saba, 37)

Zastani i razmisli!

"O Ti, Živi i Vječni, od Tebe pomoć i milost tražim." Ovo je posebna i jako vrijedna dova za svaku situaciju u životu. Lijepa imena u ovoj dovi jedna su od najuzvi-šenijih Allahovih imena. Zato ko ih spomene, Allah mu udovolji, kada se s njima nešto traži, dobije se. To je dar od Vječnog i Živog. Sa sjećanjem na ova imena život vjernika postaje potpun i udaljen od svake boli i patnje. Tako je i sa stanovnicima Dženneta, njih nikakvo zlo niti umor neće zadesiti. Dakle, slijeđenjem Božijih savršenih svojstava i atributa naši životi postat će potpuni i sretni, ostavljajući u nama neizbrisiv trag.
"Najgora stvar u životu strah je Od nepoznatih i budućih stvari.
Ali, ti ne mari, Većina od njih obmana je puka."

Ne tuguj i budi realan

Ako uspiješ uspostaviti balans u svome životu, vidjet ćeš kako će se situacija oko tebe na bolje.
"Gospodar naš nam može bolju od nje dati, samo od Gospodara našeg mi se nadamo naknadi!" (El-Kalem, 32)
Čitao sam o jednom čovjeku koji je pri jednom skoku s prozora prstenom zakačio ekser na zidu koji mu je u potpunosti otkinuo prst. On je kasnije kazivao kako uopće ne osjeća da ima samo četiri prsta na ruci, izuzev kada se sjeti tog tragičnog događaja. Nadalje kaže kako je jako zadovoljan svojim životom i zna kako se sve zbiva Božijim određenjem i voljom.
Također, poznajem čovjeka kome je zbog operacije morala biti amputirana ruka do ramena. Poslije toga on je jako dugo živio, oženio se, imao puno djece, sjajno vozio auto i slahkoćom obavljao sve svoje poslove, kao da je bio rođen s jednom rukom. "Ako si zadovoljan onim što ti je Allah odredio, najbogatiji si čovjek."
"Ti raduj se životnim prilikama Jer nijedna prošla suza nije vratila."
Zaista je čudno i zanimljivo kako se brzo prilagođavamo stvarnosti! Ako se sjetimo naših kuća i dvorišta prije pedeset godina, vidjet ćemo da se u njima nalazila tek pokoja palma, krčag za vodu, hasura ili ibrik. No, mi smo živjeli bez ikakvih problema i teškoća jer smo bili zadovoljni i realni.
"Kada im to dozvolimo, duše su pohlepne Ali dobre duše sa malim su zadovoljne."

Jednom je u kufskoj džamiji došlo do žestoke svađe između dva plemena. Zvecnule su sablje, potegli se noževi i izvukla koplja. Skoro da je došlo do krvavog sukoba. Tada neko predloži da pozovu jednog velikodušnog i pravednog čovjeka, Ahnafa ibn Kajsa, da presudi u ovome sporu. Našli su ga kako muze kravu, u trošnom odijelu, jako mršavog i iscrpljenog. Kada su mu ispričali za slučaj i pozvali ga da presudi, on se ni malo nije uznemirio jer je u životu navikao na tegobe i nesreće oko sebe. On je pristao da dođe nakon iftara. Iftar mu je bio jako skroman: čaša vode, nekoliko maslina, malo soli i kora suha kruha, što je on opisao kao veličanstvenu blagodat od Allaha. Nakon toga, otišao je do džamije, sve prisutne zadivio i postidio svojim izgledom i dirljivim govorom o pomirenju. Prepoznajući u njemu istinsku duhovnu veličinu, svi su prihvatili rješenje i pomirenje te otišli svojim kućama.
"Plemenitost čovjeka prepoznat će se Ma koliko trošna njegova je odjeća."
Ova priča sadrži sljedeće pouke:
- uzvišenost se ne ogleda u odijelu i izgledu, a oskudica u nečemu ne mora odmah značiti i nesreću, jer se sreća ne sastoji u gomilanju stvari i raskoši:
"Čovjek, kada Gospodar njegov hoće da ga iskuša pa mu počast ukaze i blagodatima ga obaspe, rekne: 'Gospodar moj je prema meni plemenito postupio! "A kad mu, da bi ga iskušao,
opskrbu njegovu oskudnom učini, onda rekne: 'Gospodar moj
me je napustio!'" (El-Fedžr, 15, 16);
- vrline i pohvalna moralna svojstva daju čovjeku veličinu i ugled, a ne odjeća, obuća, dvori i novac. Čovjekova vrijednost ogleda se u njegovom radu, trudu, plemenitosti, dobročinstvu i pameti."Najugledniji kod Allaha jeste onaj koji Ga se najviše boji, Allah, uistinu, sve zna i nije Mu skriveno ništa" (El-Hudžurat, 13). Ovo nam zorno pokazuje kako se sreća ne može poistovjetiti s bogatstvom, zlatom, srebrom i razvratom, već sa srcem, vjerom, zadovoljstvom, veseljem i plemenitosti."Neka te ne oduševljavaju bogatstva njihova, a ni djeca njihova! Allah hoće da ih njima kazni na ovom svijetu i da skončaju kao nevjernici" (Et-Tevba, 55). "Reci: 'Neka se zato Allahovoj blagodati i milosti raduju, to je bolje od onoga što gomilaju.'" (Junus, 58)
Čovjek svoju dušu treba pokoriti Božijem određenju. Ako u to ne vjeruješ, šta ćeš uraditi? Da li ćeš se u zemlji skriti ili se na nebo uspeti? To nisu rješenja. Rješenje se krije u riječima. "Čuli smo i zadovoljni smo."
"Ma gdje bili, stići će vas smrt, pa kad bili i u visokim kulama, ako ih stigne kakvo dobro, oni vele: 'Ovo je od Allaha!', a snađe li ih kakvo zlo, govore: 'Ovo je zbog tebe!' Reci: 'Sve je od Allaha!' Pa šta je tim ljudima?! — oni kao da ne razumiju ono što im se govori!" (En-Nisa, 78)
Jedan od najstrašnijih trenutaka u mom životu desio se jednog dana kada mi je doktor kazao da se mom bratu Muham-medu, Allah mu se smilovao, mora amputirati ruka do ramena. U tom jezivom momentu, kada mi je ponestalo glasa, odnekud sam čuo riječi: "Nikakva se nevolja bez Allahove volje ne dogodi, a On će srce onoga koji u Allaha vjeruje uputiti —Allah sve dobro zna" (Et-Tegabun, 11).
"Mi ćemo vas dovoditi u iskušenje malo strahom i gladovanjem, i time što ćete gubiti imanja i živote, i ljetine, a ti obraduj izdržljive,one koji, kada ih kakva nevolja zadesi, samo kažu: 'Mi smo Allahovi i mi ćemo se Njemu vratiti!'" (El-Bekara, 155, 156)
Ove riječi došle su kao istinski mehlem i spas za moju izgubljenu dušu.
Ljudi trebaju znati kako oni ne posjeduju nikakve tajne recepte za rješavanje svih svojih problema. Rješenje je u vjeri i pokori.
"Ako oni pletu zamke, i Mi ćemo zamke njima postaviti." (Ez-Zuhruf, 79)
"A Allah čini šta hoće, ali većina ljudi ne zna." (Jusuf, 21)

Ako nešto hoćemo, Mi samo za to reknemo: 'Budi!' — i ono (En-Nahl, 40)
Poznata heroina u islamu Hansa samo u jednom trenu izgubila je četiri sina na Allahovom putu. Ona se na svemu tome zahvalila Allahu, svome Gospodaru, na određenju i izboru. Ona je uistinu bila vjernica, ispunjena nepresušnim jekinom, nepokolebljivom vjerom. Ljudi poput nje sretnici su na ovom svijetu i ahiretu. No, ako ne postupiš kao ona, šta je alternativa? Bijes, buka, galama ili uzmicanje donijet će samo propast ovdje, i na drugom svijetu. "Onaj ko bude zadovoljan, Allah će njime biti zadovoljan, a ko bude bijesan, zapast će ga Njegov bijes."
Riječi koje liječe naše nesreće i vade nas iz kriza glase: "Mi smo Allahovi i Njemu ćemo se vratiti."
Smisao ovih riječi jeste da svi mi pripadamo Allahu, svi smo Njegova stvorenja, u Njegovu vlasništvu i sve se Njemu vraća. Od Allaha sve počinje i s Njim se sve završava. Sve je u Njegovim rukama.
"Moja duša posjeduje samo stvari prolazne, Pa zašto, onda, za prolaznim da tuguje."
"I ne klanjaj se, pored Allaha, drugom bogu! Nema boga osim Njega! Sve će, osim Njega, propasti! On će suditi, i Njemu ćete se povratiti!" (El-Kasas, 88)
"Ti ćeš, zacijelo, umrijeti, a i oni će, također, pomrijeti." (Ez-Zumer, 30)
"Sve što je na Zemlji prolazno je, ostaje samo Gospodar tvoj, Veličanstveni i Plemeniti." (Er-Rahman, 26, 27)
Dakle, ako čuješ za kakvu strašnu vijest, veliki lični gubitak, šta ćeš činiti? Od sada spremi se, ne bježi jer to ti ne koristi. Pomiri se s Božijim određenjem, budi realan, zaradi nagradu, jer to je izbor najbolji. Postoje i druge alternative, ali one su loše, jer galama, pobuna i bijes nikom dobra nisu donijeli. Ako se neko pak tome preda, čekat će ga neprestana patnja u nemiru i tjeskobi, al i Božiji bijes i nezadovoljstvo.
"Onaj ko misli da Poslaniku Allah neće pomoći ni na ovom ni na onom svijetu neka rastegne uze do tavanice i neka razmisli da li će njegov postupak, ako se objesi, otkloniti ono zbog čega se on ljuti." (El-Hadždž, 15)

Ne tuguj jer će svaka nevolja proći

Smrt se svakome približava, nasilniku i potlačenom, jakom i slabom, bogatom i siromašnom. Svi prije tebe propadali su, pa ćeš i ti njihovim stazama.
Čuveni putopisac Ibn Batuta opisao je jednu čuvenu grobnicu na sjever u kojoj je bilo pokopano na hiljade kraljeva. Na ulazu u grobnicu pisalo je:
"Njihova vlast u prahu skonča, A od njihovih glava i kruna ostaše tek lobanje."
Ovaj prizor u sebi nosi veoma snažnu poruku, a to je da čovjek često zaboravlja da je prolazan kao i njegov svijet. Nasuprot tome, on se ponaša kao da će živjeti zauvijek, i tako skončava u nemaru.
"O ljudi, Gospodara svoga se bojte! Zaista će potres, kada Smak svijeta nastupi, veliki događaj biti!" (El-Hadždž, 1)
"Ludima se blizi čas polaganja računa njihova, a oni, bezbrižni, ne mare za to." (El-Enbija, 1)
Upravo zbog ovakvog ponašanja (nemara!) Allah je uništio brojne narode, zajednice i njihova staništa.
"A koliko smo samo naroda prije njih uništili! Da li tjednog od njih vidiš i da li i najslabiji glas njihov čuješ?" (Merjam, 98)
Koliko je samo naroda nestalo, moćnih i bogatih, i od njih ne osta ništa do spomena i sjećanja!
"Da l* išta znaš o narodu Endelusa? Tek ponekad spomene ih neka karavana."

Zastani i razmisli!

Dova koja se uči u nekoj nevolji sadrži osnove vjere, potvrdu Allaha kao Gospodara i Vladara. U njoj se spominje Božija blagost i uzvišenost, a ove dvije osobine predstavljaju vrhunac moći i milosti, dobročinstva i oprosta. U dovi se spominje Allahova veličina i snaga te Arš kao simbol te veličine, kube pod kojim se nalaze sva stvorenja.
Vjerovanje u jednog Boga podrazumijeva da samo Njemu predajemo svu svoju ljubav, ibadet, strahove i nadanja jer je samo Allah savršen i lišen svake mahane i nedostatka. Ako srce spozna ovu istinu i prihvati je, steći će Allahovu ljubav, zbog koje će uvijek biti radosan, vedar i sretan. Nadalje, to će od njega odvratiti svaku tugu i brigu. Za to ti je najbolji primjer bolesnik koji, kada mu se nešto lijepo kaže, postane bolji i zdraviji. Ako je ovo istina kada je riječ o tijelu, šta je onda s dušom i srcem? Zar nije preče i bolje da najprije njih liječimo?

Ne budi potišten, to je put ka propasti

Magazin El-Muslimun u svome 240 broju, safer 1410. hidžretske godine, navodi podatak da se u svijetu nalazi oko 200 miliona depresivnih osoba.
Depresija, potištenost i očaj vladaju zemljom i svijetom. U tome ne postoji razlika između zapadnih i istočnih zemalja, bogatih i siromašnih. To je bolest koja pogađa svakog, a koja na kraju rezultira samoubistvom.
A fenomen samoubistva nema svoju određenu zemlju postanka, niti se dešava kod određenih ljudi na nekim posebnim položajima. Postoji opravdana zebnja od bolesti koja vodi samoubistvu, a to je depresija od koje, kako smo kazali, boluje 200 miliona ljudi širom svijeta. Druge statistike pokazuju kako je svaki deseti stanovnik Zemlje depresivan i potišten!!
Ova strašna bolest ne pogađa samo starije osobe, nego se čak dešava i kod beba dok su još u utrobi majke.

• Depresija je kapija samoubistvu

"I sami sebe u propast ne dovodite" (El-Bekara, 195) "...da krv jedni drugima nećete prolijevati." (El-Bekara, 85)
Dobro se sjećam vijesti koju su prenosile sve poznate medijske agencije o tome kako bivši američki presjednik Ronald Regan boluje od depresije, te kako se od nje uspješno izliječio. No, ista bolest ponovo ga je zadesila kad je došao u sedamdesete jer je i dalje bio izložen velikim nervnim pritiscima. Iako je izvršio nekoliko hirurških zahvata, ništa mu nije pomoglo.
"Ma gdje bili, stići će vas smrt, pa kad bili i u visokim kulama. Ako ih stigne kakvo dobro, oni vele: 'Ovo je od Allaha! a snađe li ih kakvo zlo, govore: 'Ovo je zbog tebe!' Reci: 'Sve je od Allaha!' Pa šta je tim ljudima?! — oni kao da ne razumiju ono što im se govori!" (En-Nisa, 78)
Brojne poznate ličnosti, posebno iz svijeta umjetnosti, boluju od ove opake duševne bolesti. Depresija je vjerovatno bila jedini uzrok smrti poznatog pjesnika Salaha Džahina. Pretpostavlja se kako je i Napoleon Bonaparta umro u veoma depresivnom stanju.
"Neka te ne oduševljavaju bogatstva njihova, a ni djeca njihova! Allah hoće da ih njima kazni na ovom svijetu i da skončaju kao nevjernici." (Et-Tevba, 55)
Druga vijest koju ću navesti još je itekako svježa. Novinske agencije još je uvijek spominju i dolaze s novim detaljima. Radi se o stravičnom zločinu koji je počinila jedna Njemica. Ona je, naime, ubila svoje troje djece, a za uzrok se navodi njeno depresivno stanje od kojeg je bolovala duže vrijeme. Dodatno se navodi kako je ova nesretna majka ubila djecu

iz "pretjerane ljubavi" prema njima, jer je uvidjela kako je težak život kojim žive, te ih htjela "osloboditi" te patnje. Nakon što ih je ubila, i sebi je oduzela život.
Svjetska zdravstvena organizacija, također, upozorava na ovu strašnu i opasnu bolest. 1973. godine procenat depresivnih osoba u svijetu bio je 3%, a u Americi svaki četvrti stanovnik boluje od depresije. 1981. godine predsjednik Kongresa o duševnim bolestima u Čikagu kazao je kako u svijetu ima 100 miliona osoba koje pate od depresije, a većinom su iz naprednih, razvijenih zemalja. Danas stastistike pokazuju da je taj broj udvostručen!
"Zar oni ne vide da svake godine jedanput ili dva puta u iskušenje padaju, pa opet, niti se kaju niti se opamećuju." (Et-Tevba, 126)
Jedan mudrac kazao je kako od limuna treba načiniti slatko piće. Drugi pak kaže: "Nije pametan onaj koji dobro zarađuje, već čovjek koji od poraza načini pobjedu."
"Njih čeka oprost od Gospodara njihova i milost; oni su na Pravom putu!" (El-Bekara, 157)
Zato treba postupati shodno narodnoj izreci: "Nemoj glavom kroz zid."
To bi značilo da se ne trebamo uznemiravati i protiviti tamo gdje nam to neće biti ni od kakve pomoći i koristi.
"Ako nešto ne možeš učiniti, Prođi ga se, i uradi što spreman si."
Druga poslovica pak poručuje nam da "ne meljemo brašno."
"Allah vas je kaznio brigom na brigu; da ne biste tugovali za onim što vam je izmaklo, i nije vas zadesilo. — A Allah dobro zna ono što radite." (Alu Imran, 153)
Poruka je ajeta jasna, ne treba tugovati za onim što se desilo i što je prošlo, jer to samo donosi tjeskobu, nemir i gubljenje vremena.
Englezi kažu: "Drvo ne gori dva puta."
Ovo je dobar primjer za ljude koji se bave sporednim i beznačajnim stvarima u životu te obole od nemira, potištenosti i očaja.
"Onima koji se nisu borili, a o braći svojoj govorili: 'Da su nas poslušati, ne bi izginuli', reci 'Pa vi smrt izbjegnite, ako istinu govorite!'" (Alu Imran, 168).
"Ne ponavljaj priču o rastanku mnogo. Raduj se, bit će ti srce zdravo."
Postoje stvari koje besposleni ljudi mogu raditi i tako iskoristiti svoje vrijeme. To su, naprimjer, dobra djela, korištenje ljudima, posjeta bolesnika, mezara, briga o mesdžidu, rad u dobrotvornim organizacijama, sijela s dobrim ljudima, uređivanje kuće i biblioteke, koristan sport, pomoć siromašnim, iznemoglim i starijim.
"Ti ćeš, o čovječe, koji se mnogo trudiš, trud svoj pred Gospodarom svojim naći." (Al-Inšikak, 6)
"Ništa nije poput dobra djela. Ugodno je i prelijepa izgleda."
Treba čitati povijest kako bismo shvatili koliko i kako su brojni ljudi patili. Nakon toga ćeš saznati kako je tuga mnogima bila ponos i ona ih je učinila velikanima.
"Izučavaj povijest i pouke ćeš brojne naći Jer mnogi su narodi zbog neznanja strašno skončali."
"I sve ove vijesti koje ti o pojedinim događajima o poslanicima kazujemo zato su da njima srce tvoje učvrstimo. I u ovima došla ti je prava istina, i pouka, i vjernicima opomena." (Hud, 120)
"Zato kazuj događaje da bi oni razmislili." (El-E raf, 176)
"O kazivanju o njima pouka je za one koji su razumom obdareni. Kuran nije izmišljena besjeda, on priznaje da su istinite knjige prije njega objavljene, i objašnjava sve, i putokaz je i milost naroda koji vjeruje." (Jusuf, 111)
Omer je kazao: "Kad ustanem, ništa mi ne treba osim uživanja na krilima određenja."
"Mene će udes baciti gdje želi, Dovoljno sam hrabar, pa neka to i čini."
Vidimo kako je Omer, kao i pjesnik, potpuno svjestan određenja i pomiren s njim, bilo ono gorko ili slatko.

Neki su ljudi kazali: "Nije me briga na kakvoj ću jaha-lici život provesti, ako bude siromašna, strpjet ću se, ako bude raskošna, bit ću zahvalan."
Ebu Zuejbu el-Hizilliju umrlo je osmero djece u jednoj godini, a on je bio jako miran i staložen jer je prihvatao određenje.
"Kad sudbina pokaže svoje pandže Zalud su svi uzdasi i žalopojke.11
Ibn Abbas izgubio je vid pa je kazao:
"Ako mi Allah uzme nur iz očiju, Ostaje mi svjetlost jezika i uha." Srce mi je neporočno, um bez mahane A jezik moj poput sabljine oštrice."
On je uživao i bio zadovoljan drugim, brojnim blagodatima kojima ga je Allah počastio.
Urve ibn Zubejr u istom danu ostao je bez noge i sina, pa je kazao: "Bože moj, Tebi neka svaka hvala je. Ako mi nešto uzmeš, pa Ti si mi to i podario. Ako me na kušnju stavljaš, pa Ti ćeš me spasiti. Dao si mi dosta organa, a lišio si me samo jednog. Podario si mi četiri sina, a uzeo si samo jednog."
".. i Dzennetom i svilom ih za ono što su trpjeli nagraditi." (Ed-Dehr, 12)
"Mir neka je vama, zato što ste trpjeli, a divno li je najljepše prebivalište!"(Er-Ra'd, 24)
Kada je ubijen Abdullah ibn Samma, Durejdov brat, ovaj ga je mnogo žalio, te je ispjevao sljedeće stihove:
"Branio sam te, brate, koliko sam mogao, Ali udesu još niko nije umakao. Bolna je rana za tobom, brate, Ali istina je da niko vječan nije. Lakše mi je kada znam Da nikad nisi škrtario, niti laž rekao."
Korisno je i poslušati Šafijeve stihove o onima koji su umrli.
"Pusti dane da čine što im je volja, Nek sudbom zadovolji se duša tvoja.
Kad se ona pojavi, Ništa te od nje ne može spasiti."
Ebu Atahija kaže:
"Koliko puta ti je Allah dobro darovao, A ti si mu se u neznanju protivio."
Koliko smo se puta preplašili smrti, pa opet nismo umrli?!?
Koliko puta smo pomislili kako nam nema izlaza i kako smo propali, a to nam je bio samo jedan novi i bolji početak!?!
Koliko puta smo došli do kraja puta, tama nas stisla i izgubili smo svaku nadu, a Allah nam je dao izlaz, spas i sreću!?!
"Reci: 'Allah vas iz njih i iz svake nevolje izbavlja, pa vi ipak smatrate da ima Njemu ravnih." (El-En am, 64)
Koliko puta nam je zemlja tjesnom postala i duša se u nama skupila, a Allah nam je podario svako dobro!?!
Ako te od Allaha neka nevolja pogodi, pa niko je osim Njega ne može otkloniti; a ako ti kakvo dobro podari, pa samo je On Svemoćni"(El-Enam, 17)
Onaj ko zna da Allah, dž.š., čini što želi, ne strahuje ni od čega. Onaj ko se Njega boji, kako se može bojati nečeg drugog?
"To vas je samo šejtan plašio pristalicama svojim, i ne bojte ih se, a bojte se Mene, ako ste vjernici!" (Alu Imran, 175)
S vjernikom je Allah, Gospodar svjetova, Uzvišeni, i Poslanik, s.a.v.s., i ostali vjernici.
"I vojska će Naša zacijelo pobijediti!" (Es-Saffat, 173)
"Mi ćemo, doista, pomoći poslanike Naše i vjernike u životu na ovom svijetu, a i na Dan kad se dignu svjedoci." (El-Mu'min, 51)
Ibn Kesir u svome Tefsiru navodi hadis-kudsij: "Tako mi Moga veličanstva i uzvišenosti, ako se Moj rob za Mene veže, neka see protiv njega urote i nebesa i Zemlja, Ja ću mu dati izlaz i spas od njih. Tako mi Moga veličanstva i uzvišenosti, kada se Moj rob veže za negog drugog mimo Mene, skoro da se zemlja pod njim rasprsne."

Ibn Tejmija kaže da riječi: "Samo kod Allaha je sva moć i snaga", (ha havle la kuvvete illa billah), odagnavaju strahove i donose sreću.
Pa, pridržavaj se ovih riječi, robe Božiji! One su jedna od džennetskih riznica, kapija sreće, milosti i spokoja.

Istigfar sva vrata otvara

Ibn Tejmija kaže: "Ponekad se nađem u jako teškim situacijama i ne mogu riješiti neko pitanje. Tada molim Allaha za oprost, činim istigfar po hiljadu puta, nekad manje, nekad više i Allah me na rješenje uputi i izlaz nađe."
"...i govorio: 'Tražite od Gospodara svoga oprost jer On, doista, mnogo prašta." (Nuh, 10)
U nevoljama se često korist za nas krije, jer svako određenje dobro je čak i grijeh pod određenim uvjetima.
U Musnedu se navode sljedeće riječi: "Svako Allahovo određenje je dobro za roba."
Ibn Tejmiju su pitali da li se ovo odnosi i na griješenje, pa je on kazao: "Da, kada poslije njega usljedi iskreno kajanje, žal za učinjenim zlom, istigfar i poniznost Allahu."
"A da oni koji su se sami prema sebi ogriješili dođu tebi i zamole Allaha da im oprosti, i da i Poslanik zamoli za njih, vidjeli bi da Allah zaista prima pokajanje i da je milostiv." (En-Nisa, 64)
Ebu Temmam pjevao je o sretnim i nesretnim danima i kazao:
"Bilo je sretnih godina punih veselja, No, sad mi se čini da su trajale tek nekoliko dana. Bilo je i teških dana punih gorčine, Ali bili su dugi kao godine. Pa, opet, nestaše ljudi i godine, Kao da sanak jedan bijaše."
Ako vi dopadate rana, i drugi rana dopadaju. A u ovim danima Mi dajemo pobjedu sad jednima, a sad drugima, da bi Allah ukazao na one koji vjeruju i odabrao neke od vas kao šehide — a Allah ne voli nevjernike." (Alu Imarn, 140)
Uvijek se divim velikanima povijesti koji su teške stvari primali s takvom lahkoćom kao da su to kapi kiše i dašak vjetra. Na njihovom čelu svakako je naš vjerovjesnik Muhammed, s.a.v.s. On se skrio u pećinu bježeći pred okrutnim neprijateljima i tješio svoga druga riječima: "Ne tuguj, Allah je s nama" (Et-Tevba, 40). Dobro znamo kako je on bio proganjan i zlostavljan.
On je prije Bitke na Bedru udarao o štit i kazao: "Skup će sigurno poražen biti, a oni će se u bijeg dati!" (El-Kamar, 5)
"Ti pravi heroj si kad se skupini suprostavljaš I poderanog odijela u bijeg ih natjeraš."
Na Uhudu, kada je bio ranjen, naš Poslanik, s.a.v.s., kazao je svojim ashabima: "Stanite u saff iza mene, da zahvalim mom Gospodaru." To je vjerovjesnička odlučnost zbog kojeg se brda pomiču i stijenje puca.
Jedan od velikana Arapa, Kajs ibn Asim el-Mukari, družio se s jednom skupinom dobrih ljudi i kazivao im neku priču kada mu je prišao jedan čovjek i kazao: "Upravo ti je neko ubio sina!" No, on nije htio prekinuti predavanje, već je kazao: "Oga-sulite ga i umotajte u kefine te razglasite dženazu."
"Nije čestitost u tome da okrećete lica svoja prema istoku i zapadu; čestiti su oni koji vjeruju u Allaha, i u onaj svijet, i u meleke, i u knjige, i u vjerovjesnike, i koji od imetka, iako im je drag, daju rođacima, i siročadi, i siromasima, i putnicima-namjernicima, i prosjacima, i za otkup iz ropstva, i koji molitvu obavljaju i zekat daju, i koji obavezu svoju, kada je preuzmu, ispunjavaju, naročito oni koji su izdržljivi u neimaštini, i u bolesti, i u boju ljutom. Oni su iskreni vjernici, i oni se Allaha boje i ružnih postupaka klone." (El-Bekara, 177). Ovog čovjeka možemo opisati upravo ovim riječima: "...a naročito oni koji su izdržljivi u neimaštini, i u bolesti, i u boju ljutom."

Potresan je prizor nakon jedne bitke kada ranjeni Ikrima ibn Ebu Džehl na samrtnim mukama neće da uzme gutljaj vode, već ga daje drugome koji isto čini, da bi na kraju njih nekoliko umrlo ne popivši vode.
"Kad su poginuli, krv im je slavu dotakla Takvim herojima sudba je davno smrt odredila."

Ljudi su često protiv tebe, ne za tebe

Pametan se čovjek ne dodvorava ljudima kako bi oni bili uz njega, odnosno, ne gradi svoj stav prema životu zbog nekih ljudi, ne oslanja se na njih. Ljudi imaju svoje granice kada je riječ o povjerenju, požrtvovanju i trudu.
Promisli samo o Husejnu ibn Aliju, r.a., koji je unuk Poslanika, s.a.v.s. Kada je ubijen, naš ummet ni riječi nije izustio, a oni koji su ga ubili slavili su, učili tekbire i tehlile zbog velike pobjede i njegovog klanja.
"S glavom ti odrubljenom dođoše, O Poslanikov unuče. Sva u krvi bijaše. A oni su tekbire učili,
Boga veličali. Zahvalu Mu odavali, Na toj velikoj pobjedi."
Ahmed ibn Hanbel bio je više puta zatvaran i surovo bičevan, tako da je na kraju umro, a da se niko zbog toga nije uznemirio.
Ibn Tejmija je kao zarobljenik na mazgi putovao do Egipta. Tada se nisu iskupile brojne skupine i mase ljudi kao na njegovoj dženazi jer ljudi imaju granice do kojih mogu djelovati ili se za druge zalagati.
"Neki, pored Njega, božanstva prihvataju koja ništa ne stvaraju, a koja su sama stvorena, koja nisu u stanju da od sebe neku štetu otklone ni da sebi kakvu korist pribave i koja nemaju moći da život oduzmu, da život daju i da ožive." (El-Furkan, 3)
"o vjerovjesniče, Allah je dovoljan tebi i vjernicima koji te slijede."(El-Enfal, 64)
"Ti se pouzdaj u Živog, Koji ne može umrijeti, i veličaj Ga, i hvali!" (El-Furkan, 58)
"...jer te oni nikako ne mogu od Allahove kazne odbraniti; nevjernici jedni druge štite, a Allah štiti one koji Ga se boje i grijeha klone." (El-Gašija, 19)

Oprezno s imetkom, "nije propao onaj ko planira"

U jednoj se pjesmi kaže:
"Skupi sav novac svoj, jer u njemu je veličina. I rasipaj ga sa svojim rođacima."
Ovi stihovi promiču filozofiju rasipništva i bezobzirnog upropaštavanja novca bez ikakvog plana i dobrobiti. Ovi stavovi vjerovatno su preuzeti od Hindusa i sufija neznalica.
Islam potiče na plemenitu zaradu, čuvanje novca i dijeljenja na putu plemenitosti. To čovjeka potiče da bude ponosan na novac koji dijeli. Poslanik, s.a.v.s., kazao je: "Divno li je kada se dobar imetak nađe u rukama dobrog čovjeka." Ovo je hasen-hadis.
Oskudica i siromaštvo, te dugovi, uzrokuju čovjeku brojne probleme, nemir i tjeskobu. Zato je Poslanik, s.a.v.s., učio dovu: "Bože moj, utječem ti se od nevjerstva
i siromaštva." Naime, u drugom hadisu veli se: "Siromaštvo je jako blizu nevjerstva."
Ovo pak nije u koliziji s hadisom u kojem se potiče na skromnost, zuhd. "Budi skroman na dunjaluku, voljet će te Allah, sustegni se da išta tražiš od ljudi, i oni će te voljeti." Ovaj hadis, vjerovatno, sadrži neke slabosti.
Ipak ovo ne isključuje da čovjek ima dovoljan dio imetka i hrane kako bi bio neovisan od ljudi i prosjaštva. Svako treba imati svoju imovinu kako bi bio čestit i čist pred svijetom.
"Ko zaželi bogatstvo, Allah će mu ga podariti."
"Samo Stvoritelju ruke pružam, A od sudbe nikad ništa ne zatražih."
U vjerodostojnom hadisu kaže se: "Bolje je da ostaviš bogate naljednike i potomstvo, nego da ih ostaviš u oskudici, pa da prose od ljudi."
Jedan pjesnik opjevao je veličinu duše sljedećim riječima:

"Naljepše je kad ti kažem: 'Uzmi! A najgore je kad kažeš: 'Ne ili 'Možda ću uzeti."
U vjerodostojnom hadisu kaže se: "Ruka koja daje bolja je od one koja prima."
"...i to siromasima koji, zauzeti na Allahovom putu, nemaju vremena da zarađuju pa onaj koji nije u to upućen misli da su, zbog skromnosti, imućni; poznat ćeš ih po izgledu njihovu, oni proseći ne dodijavaju ljudima. — A ono što od imetka drugima date — Allah, sigurno, za to zna." (El-Bekara, 273)
Jedna od poruka ajeta jeste da se ne smijemo ulagivati ili umiljavati ljudima kako bi nam oni nešto dali. Naime, Allah daje opskrbu, a sva veličina sadržana je u imanu. Stoga, vjernici su uvijek uzdignute glave, ponosni, časni i nepokolebljivi.
"Zar kod njih traže snagu, a sva snaga pripada samo Allahu?" (En-Nisa, 139)
Ibn Verdi kaže:
"Ne želim nikome ruku ljubiti da mi udijeli, Takvu je bolje i ne pogledati. Plemenit je čovjek ako mi nešto podari, Ako ne, dovoljan mi je stid zbog kojeg ne smijem nikog moliti."

Samo se za Allaha veži

Zašto se ljudi boje, strahuju i padaju u nemir ako znaju da samo Allah, Vječno Živi i Budni, daje opskrbu?
Shvatio sam kako najviše tuge, nemira i nesreće donosi vezivanje i pouzdanje u ljude. To se dešava kada želimo da oni budu nama zadovoljni, da im se približimo i hvalimo ih. Ovo ukazuje na pomanjkanje vjere i slabost imana kod ljudi.
"Teško tebi, ako uživaš u životu oporu. Teško tebi, ako zadovoljan si u svijetu obijesnu. Ako istinski voliš, sve ti je lahko. Sve što je na zemlji, zemlja je isto."

Uvjeti za duševni spokoj

Ibn Kajjim spominje uvjete za mir i spokoj duše. Mi ćemo navesti neke od njih.
Najvažniji uvjet jeste tevhid, vjerovanje u jednog Boga. Ova spoznaja u našeg Stvoritelja čini grudi prostranijim od dunjaluka.
Politeisti i nevjernici uopće ne znaju za život. Allah kaže:
"A onaj ko okrene glavu od Knjige Moje, taj će teškim životom živjeti i na Sudnjem danu ćemo ga slijepim oživiti." (Ta-Ha, 124)
"Onome koga Allah želi da uputi - On srce njegovo prema islamu raspoloži, a onome koga želi da u zabludi ostavi — On srce njegovo stegne i umornim učini, kao da čini napor da na nebo uzleti. Eto, tako Allah one koji ne vjeruju bez podrške ostavi." (El-Enam, 125)
"Mi ćemo uliti strah u srca onih koji neće da vjeruju zato
što druge Allahu ravnim smatraju, o kojima On nije objavio ništa; Džehennem će njihovo boravište postati, a grozno će prebivalište nevjernika biti." (Alu Imran, 151)
"Zar je isti onaj čije je srce Allah učinio sklonim islamu, pa on slijedi svjetlo Gospodara svoga? Teško onima čija su srca neosjetljiva kad se spomene Allah, oni su u pravoj zabludi!" (Ez-Zumer, 22)
Korisna nauka, također, donosi spokoj duši. Upravo zbog toga su učenjaci ljudi najšire i najsmirenije duše. Oni se znaju istinski radovati i veseliti jer najviše znaju i rade po uzoru na Poslanika, s.a.v.s.
"Znaj da nema boga osim Allaha!" (Muhammed, 19)
"Da nije Allahove dobrote i Njegove milosti prema tebi, naki pojedinci njihovi su bili naumili da te prevare — ali su samo sebe prevarili, a tebi nisu nimalo naudili. Tebi Allah objavljuje Knjigu i mudrost i uči te onome što nisi znao; velika je Allahova blagodat prema tai!" (En-Nisa, 113)
Dobro djelo je sljedeći uvjet za spokoj. Dobročinitelji nose nur u svojim srcima, svjetlo na licu, oni imaju veliku nafaku, a vole sva Božija stvorenja.

"Mi bismo ih vodom obilnom pojili." (El-Džinn, 16)
Svakako moramo spomenuti hrabrost. Hrabri ljudi su postojani, smjeli, požrtvovani jer zna da ide Milosniku. Njih ne brinu raznorazne priče i naklapanja, ne osvrću se na lažna zastrašivanja i uzbune.
"Junak odijeva crvene odore smrti I na nebesima čekaju ga rajski perivoji Tek kad sablja utihne, on umire, I na obzorjima slave zamiče."
Klonjenje od grijeha jeste važan uvjet za duševni spokoj i mir. Grijesi mute i prljaju čovjekov život, bacaju ga u tamu i patnje.
"Vidio sam kako grijesi srce ubijaju, l u ponore poniženja ga bacaju"
Na kraju, treba izdvojiit i pretjeranost u mubah-stvarima kao što su razgovori, jela, spavanje i razna druženja.
"...i koji ono što ih se ne tiče izbjegavaju" (El-Muminun, 3)
"On ne izusti ni jednu riječ, a da pored njega nije prisutan onaj koji bdije." (Kaf, 18)
"I jedite i pijte, samo ne pretjerujte; On ne voli one koji pretjeruju."(El-E'raf, 31)
"O stanovniče postelje, što pretjerano spavaš, Znaj da poslije života dug će biti sanak."

O određenju

Jedan duševni bolesnik izmučen strahovima i brigama upitao je ljekara koji je bio musliman o svojoj bolesti, pa mu je ljekar kazao: "Ništa se na ovom svijetu ne dešava bez Božije volje i određenja, niti najmanji pokret, niti najtiši šapat. Zašto se onda brineš i strahuješ?!" "Allah je odredio sudbine ljudi pedeset hiljada
godina prije nego što ih je stvorio."
Mutenebi kaže:
"Plašljiva se i najmanje stvari boje, A velikani za najveće probleme ne mare."

Slatki okus slobode

Rašid kaže u svojoj knjizi Put: "Čovjek koji ima veliko bogatstvo i koji uživa u najslasnijim jelima neće sebi druge ljude potčiniti."
Jedan vrli prethodnik veli: "Ko se zadovolji koricom kruha nasušna i gutljajem vode oslobodit će se robovanja svemu osim Allahu."
"...ne očekujući da mu se zahvalnošću uzvratio." (El-Lejl, 19)
Jedan je pjesnik kazao:
"Sijedih svoje strasti, i robom me učiniše, A da sam bio zadovoljan, zaplovio bih morem slobode."
Oni koji misle kako će sreću postići imetkom, položajem i slavom saznat će u kakvoj su zabludi bili kada propadnu i kada uvide kako im je to donijelo samo brige i patnju.
"A doći ćete Nam pojedinačno, onakvi kakve smo vas prvi put stvorili, napustivši dobra koja smo vam bili darovali. Mi ne vidimo s vama božanstva vaša koja ste Njemu ravnim smatrali, pokidane su veze mađu vama i nema vam onih koje ste posrednicima držali." (El-En'am, 94)
"Ali, vi više život na ovom svijetu volite, a onaj svijet bolji je i vječan je." (El-Ela, 16, 17)

Zemna postelja Sufjana es-Sevrija

Kad je bio na hadžu, na mjestu Muzdelifa, Sufjan es-Sevri legao je na zemlju i pokrio se gomilom praha. Ljudi mu rekoše: "Zar na ovom mjestu da spavaš, Sufjane, ti koji si najveći muhadis na svijetu?" On im je odgovorio: "Ova moja zemna postelja bolja je od halifine."
"Reci: 'Dogodit će nam se samo ono što nam Allah odredi, On je Gospodar naš.'" (Et-Tevba, 51)

Ne strahuj od kukavica i njihovih lažnih uzbuna

Mnoga su obećanja lažna i vijesti neistinite. Ipak, ljudi isuviše od njih strahuju, a to su tek puke iluzije.
Ne tuguj!
"O ljudi, jedite od onoga što ima na zemlji, ali samo ono što je dopušteno i što je prijatno, i ne slijedite šejtanove stope, jer vam je on neprijatelj očevidni! On vas navraća na grijeh i razvrat i na to da o Allahu govorite ono što ne znate" (El-Bekara, 168,169)
Depresija, očaj i potištenost imaju za rezultat nemir, nesanicu i bolesti vezane za probavu.
"Ne kažnjavaj nas već smo patnju okusili, Nemir, tama i nesanica nas su smorili."

Pogrda i uvreda neće ti nauditi

Abraham Linkoln kazao je: "Ne čitam pisma u kojima me grde i napadaju, niti ih čak otvaram. Da se tome posvetim, ne bih ništa učinio za svoj narod."
"Zato se ti ne obaziri na riječi njihove" (En-Nisa, 63)
"Mi smo nebesa i Zemlju i ono što je između njih mudro stvorili. Čas oživljenja će zacijelo doći, zato ti velikodušno oprosti" (El-Hidžr, 85)
"Ti se oprosti od njih i reci: "Ostajte u miru!" — ta sigurno će oni zapamtiti!" (Ez-Zuhruf, 89)
"Ne brine me kad me zlobnici klevetaju Jer zasigurno oni o meni ništa ne znaju."
Ovi stihovi, također, kazuju nam kako svaka kleveta, laž, pogrda i psovka ne može naštetiti nimalo čovjeku.
Stoga se musliman ne treba na to obazirati, niti se zbog toga uznemiravati.
Poznata je izreka jednog čuvenog američkog admirala koga su neprijatelji mnogo klevetali i napadali, u kojoj on kaže: "Nikakva me kritika ne može pokolebati, jer imam mnogo iskustva i dosta sam godina proživio, tako da znam kako puke riječi ne mogu potkopati nečiju slavu, niti razbiti čvrste bedeme." "Šta to pjesnici o meni pjevaju? Prešao sam četrdesetu, zar ne znaju?"
Od Isaa, a.s., prenosi se da je kazao: "I neprijatelje svoje volite."
Smisao ovih riječi jeste da se prema svim ljudima, pa čak i neprijateljima, odnosimo s mnogo samilosti i oprosta. Na taj ćemo način izbjeći njihove klevete i pogrde.
"Za one koji, i kad su u obilju i kad su u oskudici, udjeljuju, koji srdžbu savlađuju i ljudima praštaju — a Allah voli one koji dobra djela čine" (Alu Imran, 134)
"'Ja vas sada neću koriti; reče, Allah će vam oprostiti, od milostivih On je najmilovistiji!'" (Jusuf, 92)
"A Allah je već oprostio ono što je bilo." (El-Maida, 95)

Istražuj ljepote u svemiru

Prepoznavanje beskrajnih ljepota svemira čovjeku, također, donosi mnoga olakšanja, smiraj srcu i spokoj u grudima. Takvo je stvaranje Veličanstvenog i Plemenitog, u kojem vjernik može uživati. Svemir je knjiga otvorena, za koju Allah kaže:
"Onaj Koji je nebesa i Zemlju stvorio i Koji vam spušta s neba kišu pomoću koje Mi dajemo da ozelene bašče prekrasne - nemoguće je da vi učinite da izraste drveće njihovo. Zar pored Allaha postoji drugi bog? Ne postoji, ali su oni narod koji druge s Njim izjednačuje." (En-Neml, 60)
"Nebesa je, vidite ih, bez stupova stvorio, a po Zemlji planine nepomične razbacao da vas ne trese, i po njoj životinje svih vrsta razasuo. Mi s neba kišu spuštamo i činimo da po njoj niču svakovrsne plemenite biljke. To je Allahovo djelo; a pokažite Mi šta su drugi, mimo Njega stvorili? Ništa! Mnogobošci su u pravoj zabludi." (Lukman, 10, 11)

"Reci: 'Posmatrajte ono što je na nebesima i na Zemlji!'" (Junus, 101)
Sada ćemo spomenuti neke pojedinosti vezane za svemir i kojima se mogu prepoznati mudrost i uzvišenost.
"Gospodar naš je Onaj Koji je svemu onom što je stvorio dao ono što mu je potrebno, zatim ga, kako da se time koristi, nadahnuo." (Ta-Ha, 50)
Pjesnik je kazao:
"U svemiru čitam znakovlje Koje moje knjige ne sadrže."
Iljas Ebu Madi kaže:
"O nesretniče, nema ti lijeka,
Ti budiš se lica mrzovoljna.
Vidiš trnje oporo i slijepo,
A cvijet nisi ni primijetio. Onome ko u duši nejma ljepote Sva raskoš svemira zalude je."
"Pa zašto oni ne pogledaju kamile — kako su stvorene, i nebo - kako je uzdignuto, i planine — kako su postavljene, i Zemlju - kako je prostrta?!" (El-Gašija, 17-20)
Ajnštajn je kazao: "Svako ko pogleda u svemir spoznat će kako se Mudri Stvoritelj ne igra time."
"...Koji sve savršeno stvara, Koji je prvog čovjeka stvorio od ilovače." (Es-Sedžda, 7)
"Mi nismo stvorili nebesa i Zemlju i ono što je između njih njih da bismo se igrali. Mi smo ih stvorili s ciljem, ali većina ovih ne zna." (Ed-Duhan, 38, 39)
"Zar ste mislili da smo vas uzalud stvorili i da Nam se nećete povratiti?" (El-Muminun, 115)
Dakle, Allah je sve s mjerom i smislom stvorio i sazdao. U svemiru vlada savršen poredak, raspored i plan. Svako ko pogleda u to prostranstvo mora spoznati da postoji Savršeni Tvorac svega toga.
Allah Uzvišeni kaže:
"Sunce i Mjesec utvrđenim putanjama plove." (Er-Rahman, 5)
"I Sunce se kreće do svoje određene granice, to je odredba Silnoga i Sveznajućeg. I Mjesecu smo odredili položaj; i on se uvijek ponovo kreće kao stari savijeni palmin prut. Niti Sunce može Mjesec dostići niti noć dan prestići, svi oni u svemiru plove." (Ja-Sin, 38-40)

Pohlepa ničemu ne koristi

Poslanik, s.a.v.s., kaže: "Niko neće umrijeti dok svoju nafaku ne potroši." Stoga, zašto strah, zebnja i nemir?!? Zašto da budemo pohlepni kad znamo da će svako svoj dio opskrbe potrošiti dok je živ?
"Allah zna šta svaka žena nosi i koliko se materice stežu, a koliko se šire; u Njega sve ima mjeru" (Er-Ra'd, 8)
Allahova zapovijed odredba je konačna" (El-Ahzab, 38)

Tegobe čiste od grijeha

Ibn el-Mutezz kazao je da je najsigurniji čovjek onaj koji se u Allaha pouzda i da je njegova nagrada najbrža. Poslanik, s.a.v.s., kazao je: "Čovjeka neće zadesiti nikakva briga niti potištenost, niti jad, niti nesreća, niti bolest, pa ni ubod trna, a da mu Allah zbog toga neće oprostiti neke grijehe."
Ovo se, dakako, odnosi na one koji budu strpljivi i oprost tražili.

Nama je dovoljan Allah, divan lije On zaštitnik

"Dovoljan je nama Allah i divan je On Gospodar!" (Alu Imran, 173). Ovo je kazao Ibrahim, a.s., pa mu je vatra postala hladna i spas. Ovo je izgovarao Poslanik, s.a.v.s., na Uhudu, pa ga je Allah pomogao.
Kada su Ibrahima, a.s., stavljali na lomaču, došao mu je Džibril, a.s., i pitao ga: "Treba li ti šta?" "Od tebe ne, već od Allaha", odgovorio je Ibrahim.
Kada voda nadire, ili požar guta sve pred sobom, kaži: "Dovoljan mi je Allah, divan li je on zaštitnik." Voda će se povući, a požar zgasnuti.
Kada je Musa, a.s., bježao od faraona i došao do mora, nije imao nikakvog izlaza, ali je povikao: "Gospodar moj je sa mnom, On će mi put pokazati" (Eš-Šuara 62). Tada ga je Uzvišeni spasio.
Poznata je priča o pauku koji je ispleo svoju mrežu i golubu koji je napravio svoje gnijezdo na ulazu u pećinu u koju se sakrio naš Poslanik, s.a.v.s., i bili su uzrok, uz Božiju pomoć, da u nju ne uđu mušrici.
Ovo su primjeri Božije pažnje i dobrote prema Svojim robovima. Stoga rob treba znati kako u svakom momentu ima Gospodara, Koji će ga štititi i milost Svoju mu ukazivati.
"Kad stekneš Božiju pažnju, zahvalan budi, Sve će ti nesreće tada lahke postati."
"A ti strpljivo čekaj presudu Gospodara svoga, Mi tebe i vidimo i štitimo; i veličaj i hvali Gospodara svoga kad ustaješ." (Et-Tur, 48)
"Allah je najbolji čuvar i On je najmilovistiji!" (Jusuf, 64)

Od čega je sreća sačinjena

Tirmizi u svom Musnedu navodi hadis: "Onome ko zakonači siguran među svojom čeljadi, dobrog zdravlja i ima hrane za taj dan dato mu je sve blago ovog svijeta."
Poruka je hadisa i više nego jasna. Ako imamo hrane dovoljno za jedan dan, ako imamo siguranost da živimo među svojim narodom, tada smo najsretniji. Zanimljivo je da ovo posjeduje većina ljudi, ali mnogi to ne spominju, ne razmišljaju niti spominju ovu blagodat.
Allah je svome Poslaniku, s.a.v.s., kazao: "Danas sam Svoju blagodat upotpunio." Trebamo, onda, razmisliti, koja je to blagodat, kakva je ona?
Poslanik, s.a.v.s., spavao je, kao što znamo, u sobi čiji su zidovi bili od gline, strop od palmina lišća. Vezivao je za stomak kamen da ga glad ne bi previše mučila, spavao je na palminim korama koje su često ostavljale traga na njegovom tijelu. Jednom prilikom čak tri dana tražio je jednu datulu kako bi glad utolio.
"Trošni stup kuće tvoje Sve dvorce zasjenio je. Kraljevi su brojne kule gradili Ali niko tvoju slavu neće dostići."
"Onaj je svijet, zaista, bolji za tebe od ovoga svijeta, a Gospodar će tvoj tebi sigurno dati, pa ćeš zadovoljan biti!" (Ed-Duha, 4, 5)
"Mi smo ti, uistinu, mnogo dobro dali" (El-Kevser, 1)

Slava i zlo koje s njom dolazi

Ibn Verdi kaže:
"Patnje koje mi je slava donijela Svu čvrstinu u meni je slomila."
Ukratko kazano, Ibn Verdi nam poručuje kako je cijena slave velika i skupa. Ona nam oduzima zdravlje, krepkost i rahatluk duše. Rijetki se toga spase kada dođu na kakav važan položaj. Većina ljudi, nakon što dotakne prijestolje ovosvjet-ske slave, zapada u duševni nemir, stalno se osjeća iscrpljen, udaljen od svakog dobra i smisla. "Snage moje nema više!" (El-Hakka, 29)
Jedan je pjesnik kazao:

"Pusti da prolazni dunjaluk ti sporo ide Zar ne vidiš da njegovi puti ka nestanku vode."
Zamisli da ti je dunjaluk dao sve što možeš imati, pa gdje će to završiti? Zar sve na njemu nije prolazno?
"Ostaje samo Gospodar tvoj, Veličanstveni i Plemeniti." (Er-Rahman, 29)
Jedan od vrlih prethodnika kazao je: "Sine moj, nemoj biti na čelu (na kakvom važnom položaju. M. S.), jer ono je prepuno bolova."
Uistinu, najveće uvrede, pogrde i klevetanja bivaju upućivani onima koji su u pročelju, koji su prvi kada se nešto sprovodi i sl.
"Pola ljudi bivaju neprijatelji Onima što vladaju, makar bili pravdeni."

Pođi na namaz

"O vjernici, tražite sebi pomoći u strpljivosti i obvaljanju molitve!" (El-Bekara, 153)
Poslanik, s.a.v.s., kada bi ga tištila neka stvar, hrlio je namazu. On je Bilalu kazao: "Odmori nas, o Bilale, namazom."
Također je rekao: "Moja je najveća radost u namazu."
Kada nam se u dušu uvuče nemir, zapadnemo u tjeskobu i nevolje, treba pohrliti molitvi. Kada se oblaci na zemlju spuste, tama zavlada i zlo se raširi, klanjaj namaz.
U teškim i prelomnim momentima svog života Poslanik, s.a.v.s., nalazio bi utjehu u namazu. To je činio, naprimjer, u Bici na Bedru, kao i u svim ostalim velikim bojevima, al i u drugim situacijama. Hafiz Ibn Hadžer, autor knjige Feth, bio je u jednoj egipatskoj kuli okružen brojnim lopovima i neprijateljima, no on je samo klanjao, i Allah ga je spasio.
Ibn Kajjim i Ibn Asakir navode jedan veoma impresivan slučaj iz povijesti islama. Naime, jedan dobri čovjek putovao je zemljama Sama, pa ga je presreo neki zlikovac i izvukao sablju da ga ubije. Dobri čovjek zamoli ga da klanja dva rekata prije smrti, što mu on dozvoli. Čovjek je u namazu tri puta proučio ajet: "...Onaj Koji se nevoljniku, kad mu se obrati, odaziva, i Koji zlo otklanja i Koji vas na Zemlji namjesnicima postavlja. — Zar pored Allaha postoji drugi bog? Kako nikako pouku vi da primite!" (En-Neml, 62). Nakon toga s neba je sišao melek s kopljem i usmrtio zlikovca koji je dobrog čovjeka zarobio.
"Naredi čeljadi svojoj da obavlja molitvu i istraj u tome! Mi ne tražimo od tebe da se sam hraniš, Mi ćemo te hraniti! A samo one koji se budu Allaha bojali i grijeha klonili čeka lijep svršetak"(Ta-Ha, 132)
"A kada molitvu završite, Allaha spominjite, i stojeći, i sjedeći, i ležeći. A u bezbjednosti obavljajte molitvu u potpunosti, jer vjernicima je propisano da u određeno vrijeme molitvu obavljaju" (En-Nisa, 103)
"Kazuj Knjigu koja ti se objavljuje i obavljaj molitvu, molitva, zaista, odvraća od razvrata i od svega što je ružno; obavljanje molitve najveća je poslušnost! — A Allah zna šta radite." (El-Ankebut, 45)
Donošenje salavata na Poslanika, s.a.v.s., također donosi smiraj srcu i odagnava nemir, jade i tugu.
Allah i meleki Njegovi blagosilju Vjerovjesnika. O vjernici, blagosiljate ga i vi i šaljite mu pozdrav!" (El-Ahzab, 56)
U vjerodostojnom hadisu koji navodi Tirmizi kaže se da je Ebu ibn Ka'b, r.a., upitao Poslanika, s.a.v.s.:
- "Koliko da ti posvetim svojih salavata, Božiji Poslanice?"
- "Koliko god hoćeš?"
- "Četvrtinu?"
- "Koliko god želiš, a ako proučiš više, to je bolje."
- Trećinu?

- "Koliko god želiš, a ako proučiš više, to je bolje."
- "A da tebi proučim sve svoje salavate?"
- "Tada bi ti grijesi bili oprošteni, i brige bi te napustile, kaza Poslanik, s.a.v.s."

Ovo je dokaz da salavat na Poslanika, s.a.v.s., odagnava tugu i brige. "Ko na mene donese jedan salavat, Allah će na njega donijeti deset."

"Učite mnogo salavata noć uoči petka i u petak danju jer će vaši salavati biti meni predočeni." "Kako će dospjeti do tebe, Poslaniče, kada ti kosti istruhni?", upitaše ashabi. "Allah je zemlji zabranio tijela poslanika, s.a.v.s."

Oni koji slijede Poslanikovu uputu i iskreno ga vole osjetit će istinsko olakšanje u svom životu, ponos i čast.

Ibn Tejmija kaže: "Najpotpuniji salavat na Poslanika, s.a.v.s., jeste Ibrahimov salavat, koji glasi: 'Bože moj, blagoslovi Muhammeda i njegovu porodicu kao što si blagoslovio Ibrahima i njegovu porodicu. Podari bereket Muhammedu i njegovoj porodici kao što si ga podario Ibrahimu i njegovoj porodici. Doista samo Ti zaslužuješ svaku slavu i zahvalu."

Sadaka čini grudi prostranim

Dobročinstvo prema drugim osobama važna je osobina koja donosi sreću i odagnava tugu. Ono, dakako, uključuje sadaku, udjeljivanje drugima, kao i svaki oblik pomoganja i činjenja dobra ljudima. Sve ovo smiruje naše srce i grudi nam čini prostranim.

"O vjernici, udijelite dio od onoga čime vas Mi darujemo, prije nego što dođe Dan kada neće biti ni otkupa, ni prijateljstva, ni posredništva! — A nevjernici sami sebi čine nepravdu" (El-Bekara, 254)

"Muslimanima i muslimankama, i vjernicima i vjernicama, i poslušnim muškarcima i poslušnim ženama, i iskrenim muškarcima i iskrenim ženama, i strpljivim muškarcima i strpljivim ženama, i poniznim muškarcima i poniznim ženama, i muškarcima koji dijele zekat i ženama koje dijele zekat, i muškarcima koji poste i ženama koje poste, i muškarcima koji o svojim stidnim mjestima vode brigu i ženama koje o svojim stidnim mjestima vode brigu, i muškarcima koji često spominju Allaha i ženama koje često

spominju Allaha - Allah je, doista, za sve njih oprost i veliku nagradu pripremio." (El-Ahzab, 35)

Poslanik, s.a.v.s., opisao je plemenitog čovjeka kao osobu čija se odora uljepšava i povećava svaki put kad udjeljuje, tako da on izgleda jako raskošno. Nasuprot njemu, Poslanik, s.a.v.s., opisuje škrtog kao čovjeka koji nikom ništa ne da, pa se zbog toga njegovo odijelo stalno skuplja i nestaje sve dok ne počne gušiti.

Allah Uzvišeni u Kuranu kaže:

"Oni koji troše imetke svoje u želji da steknu naklonost Allahovu i da im to postane navika — lice vrtu na visoravni na koji se izlijeva obilna kiša, pa daje dvostruk plod; ako ne bude kiše obilne, bude kiše-rosulje. A Allah dobro vidi ono što vi radite." (El-Bekara, 265)

"Ne drži ruku svoju stisnutu, a ni posve otvorenu — da ne bi prijekor zaslužio i bez ičega ostao." (El-Isra, 29)

Škrtost duše posljedica je škrtosti ruke, a škrti su malo-dušni ljudi bez morala jer oni škrtare na Allahovu dobru. Da znaju da pomoć i davanje drugim ljudima donosi sreću, takmičili bi se u tom dobru.

"Ako Allahu drage volje zajam date, On će vam ga mnogostruko vratiti i oprostit će vam, jer Allah je blagodaran i blag."(Et-Tagabun, 17)

"I onima koji su Medinu za življenje izabrali i domom prave vjere još prije njih učinili je; oni vole one koji im se doseljavaju i u grudima svojim nikakvu tegobu, zato što im

se daje, ne osjećaju, i više vole njima nego sebi, mada im je i samima potrebno. A oni koji se uščuvaju lahkomosti, oni će sigurno uspjeti." (El-Hašr, 9)
"Allah ti iz obilja daruje, Zato i ti drugih sjeti se. Novca će brzo nestati, Godine će teći prestati. Novac je poput vode: Ako je čuvaš, ona se pokvari, Ako pustiš je da teče, Od nje ništa nema slađe."
Poznati dobrotvor Hatim svojoj ženi govorio je uvijek da pravi hranu za goste i nije želio da jede bez prijatelja, jer bi s njima mogao razgovarati i biti čiste duše. Poznat je njegov stih u kojem kaže svojoj ženi:
"Ako si nam kakvo jelo spravila Nađi nekog ko će ga pojesti, Jer ja sam za trpezu neću zasjesti."
U drugom stihu on iskreno otkriva svoju filozofiju života:
"Srce moje mi zadovolji pa mi reci Da li prije vremena umro ijedan čovjek plemeniti."
Trebamo se pitati da li je gomilanje novca ikome produžilo život? Da li je ikome plemenitost skratila život? To se zaista nikada nije desilo.

Ne ljuti se

"A ako šejtan pokuša da te na zlo navede, ti potraži utočište u Allaha, On uistinu sve čuje i zna." (El-E'raf, 200)
Poslanik, s.a.v.s., jednog je ashaba savjetovao riječima: "Ne ljuti se, ne ljuti se, ne ljuti se."
Jednom prilikom Poslanik, s.a.v.s., naredio je jednom razljućenom čovjeku da prouči euzu i bismilu.
"I reci: 'Tebi se ja, Gospodaru moj, obraćam za zaštitu od priviđenja šejtanskih, i Tebi se, Gospodaru moj, obraćam da me od njihova prisustva zaštitiš!'" (El-Mu'minun, 97, 98)
"Oni koji se Allaha boje, čim ih sablazan šejtanska dodirne, sjete se, i odjednom dođu sebi." (El-E'raf, 201)
Ljutnja i izlivi bijesa uveliko nam zagorčavaju život, doprinose našem nespokoju i depresiji. Poslanik, s.a.v.s., preporučio nam je nekoliko lijekova za ovu opaku bolest.
Prva stvar jeste da sami savladavamo srdžbu. To nam i Allah poručuje u ajetima:
"Za one koji, i kad su u obilju i kad su u oskudici, udjeljuju, koji srdžbu savlađuju i ljudima praštaju — a Allah voli one koji dobra djela čine." (Alu Imran, 134)
"Za one koji se klone velikih grijeha i razvrata i koji, kad ih ko rasrdi, opraštaju." (Eš-Šura, 37)
U lijekove se također ubraja abdest jer on gasi ljutnju kao što voda gasi vatru. Poslanik, s.a.v.s., kaže: "Čistoća je dio imana." "Abdest je oružje vjernika."
Ljutiti čovjek koji stoji treba sjesti, a ako sjedi, treba leći.
Takav čovjek ne bi trebao govoriti.
Za ljutitog čovjeka najbolje je da se sjeti nagrade za one koji srdžbu savladavaju i koji praštaju.

Jutarnji vird

Sada ću govoriti o jutarnjem virdu koji trebaš uvijek učiti. Ovaj će te vird uveliko usrećiti, sačuvati te od zla šejtanskog i ljudskog i biti ti štit sve do noći.
Sljedeće su dove vjerodostojno prenesene od Poslanika, s.a.v.s., a ovdje ćemo ih navesti:

1. Osvanuli smo pod Allahovim okriljem i vlašću. Njemu je hvala. Nema drugog boga osim Njega. Njemu pripada sva vlast i zahvala i samo je On kadar sve učiniti. Bože moj, molim te za dobro u ovoj noći i nakon nje, a utječem ti se od zla ove noći i zla nakon nje. Bože moj, utječem ti se od lijenosti, ružne starosti, patnje u vatri i patnje u kaburu.

2. Bože moj, koji sve tajno i javno znaš, Stvaraoče nebesa i Zemlje, Gospodaru i Vladaru svega. Svjedočim da nema drugog boga osim Tebe. Utječem Ti se od zla svoje duše, šejtanova zla i širka. Utječem ti se kako ne bih učinio zlo prema sebi niti prema drugom muslimanu.

3. U ime Allaha pored čijeg imena ništa ne može našte-titi ni na nebu ni na Zemlji. On sve čuje i sve zna. (tri puta)

4. Bože moj, osvanuo sam svjedočeći Te, meleke koji nose Tvoje prijestolje i sva Tvoja stvorenja. Nema drugog boga osim Tebe. Ti si jedini i niko Ti nije ravan, a tvoj rob Muhammed je poslanik, (četiri puta)

5. Bože moj, utječem Ti se da Ti nekoga pridružim svjesno i tražim oprosta od Tebe zbog onoga što ne znam. (tri puta)

6. Osvanuli smo u prirodi islama, s riječima iskrenim, u vjeri našeg vjerovjesnika Muhammeda i u miletu našeg oca Ibrahima, koji je bio iskreni vjernik i nije Bogu nikoga ravnim smatramo, (tri puta)

7. Neka je Allahu slava i hvala onoliko koliko ima Njegovih stvorenja, koliko je On zadovoljan, koliko je Njegovo prijestolje teško i koliko je Njegovih riječi, (tri puta)

8. Zadovoljan sam da mi Allah bude Gospodar, islam vjera i Muhammed poslanik, s.a.v.s. (tri puta)
9. Utječem se Allahovim savršenim riječima od zla koje je stvorio, (tri puta)

10. Bože moj, u ime smo Tvoje osvanuli, u ime ćemo Tvoje omrknuti. Za Tebe živmo i umiremo i Tebi se vraćamo.

11. Nema drugog boga osim Allaha, On sudruga nema. Njemu pripada sva hvala, vlast i On je kadar sve. (stotinu puta)

Zastani i razmisli!

Ibn Kajjim kaže: "Veliki učenjaci složni su da se poniženje ogleda u dvije stvari: da Allah čovjeka prepusti samom sebi i da se ne miješa u njegove poslove.
Uspjeh je, dakle, u tome da čovjek ne bude prepušten sam sebi.
Ljudi su stalno u stanju između uspjeha i poniženja. U jednom času čovjek je predan i pokoran Bogu, spominje Ga i zahvaljuje mu na uspjehu. Potom dođe čas u kojem se preda griješenju i neposlušnosti što izaziva Božiji gnjev. Tada je čovjek potpuno nemaran i ponižen. Dakle, čovjek uvijek kruži od uspjeha do poniženja.
Kada iskreni vjernik spozna ovu istinu, on shvati neophodnost predavanja Allahu odnosno uspjeha u svakom dahu i svakom trenu. Iman i vjera u Allahovoj su ruci, i bez njih bi u kosmosu nastao haos i beznađe."

Kur'an... mubarek-knjiga

Pažljivo čitanje Kurana jedan je od najboljih uzroka sreće i spokoja. Vjernici bi Kur'an trebali čitati razmišljajući o njegovim porukama i poukama. Allah je ovu knjigu opisao kao uputu, svijetlo i lijek za grudi. Uzvišeni je kazao da je Kuran milost.

"O ljudi, već vam je stigla poruka od Gospodara vašeg i lijek za vaša srca i uputstvo i milost vjernicima." (Junus, 57)
"Kako oni ne razmisle o Kuranu, ili su im na srcima katanci!" (Muhammed, 24)
"A zašto oni ne razmisle o Kuranu? Da je on od nekog drugog, a ne od Allaha, sigurno bi u njemu našli mnoge protivrječnosti." (En-Nisa, 82)
"Knjiga koju ti objavljujemo blagoslovljena je, da bi oni o riječima njezinim razmislili i da bi oni koji su razumom obdareni pouku primili."(Sad, 29)
Učenjaci su kazali da je Kuran mubarek kada se uči, kada se po njemu djeluje i kada se proučava.
Jedan dobri čovjek kazao je: "Jednom sam zapao u veliku brigu za koju je samo znao Allah, pa sam uzeo čitati Kuran i promišljati o njemu. Ostao sam u takvom stanju, sve dok briga nije iznenadno nestala. Allah mi je Kuranom brigu zamijenio veseljem i radosti."
"Ovaj Kuran vodi jedinom ispravnom putu, i vjernicima koji čine dobra djela donosi radosnu vijest da ih čeka nagrada velika." (El-Isra, 9)
"... kojom Allah upućuje naputeve spasa one koji nastoje steći zadovoljstvo Njegovo i izvodi ih, po volji Svojoj, iz tmina na svjetlo i na Pravi put im ukazuje" (El-Maida, 16)
"I Mi ga tako kao mudrost objavljujemo na arapskom jeziku" (Er-Ra'd, 37)

Ne budi pohlepan za slavom jer ona krije mnoge opasnosti

Pohlepa za slavom i iskazivanjem uništava srce muti razum.
"Taj drugi svijet dat ćemo onima koji ne žele da se na Zemlji ohole i da nered čine, a one koji se Allaha boje čeka sretan kraj." (El-Kasas, 83)
"Onaj ko se iz javnosti povuče dušu će oživiti I neće pod najezdom blještavila i buke propadati Kada oluje i vjetrovi Ijutito navale, S drveta padaju voćke najisturenije."
Poslanik, s.a.v.s., prekoravao je oštro u svojim hadisima on koji se pretvaraju, pokazuju pred ljudima i prenose tuđe riječi.
"Ne misli nikako da će oni koje veseli ono što rade i kojima je drago da budu pohvaljeni i za ono što nisu učinili — nikako ne misli da će se kazne spasiti; njih čeka teška patnja." (Alu Imran, 188)
"I ne budite kao oni koji su, da se pokažu svijetu, nadmeno iz grada svoga izišli da bi od Allahova puta odvraćali. A Allah dobro zna ono što oni rade." (El-Enfal, 47)
"Odora licemjerstva tijelo izjeda, Kada je obučeš, nema ti spasa."

Lijep život

Kao što vidite, u ovoj smo knjizi jako mnogo govorili o sreći i lijepom životu. Naveli smo i brojne savjete kako postići sreću i ugodnost na dunjaluku. Međutim, u svemu tome izdvaja se iman, vjera u Jednog Boga, Gospodara svih svjetova, kao nešto najdragocjenije. Sve ostale koristi i savjeti bezvrijedni su bez vjere. Bez imana su sve riznce i sva blaga bezvrijedna. Korijen, srž i smisao svega jeste vjera u Allaha kao Gospodara, Muhammeda kao Poslanika, s.a.v.s., i islam kao vjeru.
Pjesnik kaže:
"Krivovjernik je smeten i sva obzorja pred njim nestaju A vjernik je kosmos u kojem se uvijek novi vidici rađaju."
Još ljepši i istinitiji govor jesu ajeti Uzvišenog Allaha:
"Onome ko čini dobro, bio muškarac ili žena, a vjernik je, Mi ćemo dati da proživi lijep život i, doista, ćemo ih nagraditi boljom nagradom nego što su zaslužili." (En-Nahl, 97)
U ajetu se navode dva uvjeta za lijep život, a to su iman i dobro djelo.
"One koji su vjerovali i dobra djela činili Milostivi će sigurno voljenim učiniti." (Merjem,

Ko ispuni ova dva uvjeta steći će dvije koristi, a to je ugodan život na ovom svijetu i ahiretu te velika nagrada od Uzvišenog Allaha.
"I neka se ničega ne boje i ni za čim neka ne tuguju Allahovi štićenici, oni koji budu vjerovali i koji se budu Allaha bojali, za njih su dobre vijesti i na ovom i na onom svijetu, - Allahove riječi niko ne može izmijeniti — to će, zaista, velik uspjeh biti." (Junus, 62-64)

Kušnje su za tvoje dobro

Ne treba strahovati od kušnji niti se uznemiravati zbog nesreća jer se u jednom vjerodostojnom hadisu kaže: "Koga Allah zavoli, iskušava ga. Onaj ko time bude zadovoljan steći će od Uzvišenog zadovoljstvo, a ko se bude srdio, čekat će ga srdžba."

Zadovoljstvo određenjem jeste ibadet

Zadovoljstvo određenjem, kaderom, spada u osnove vjerovanja.
"Mi ćemo vas dovoditi u iskušenje malo strahom i gladovanjem, i time što ćete gubiti imanja i živote, i ljetine. A ti obraduj izdržljive, one koji, kada ih kakva nevolja zadesi, samo kažu: 'Mi smo Allahovi i mi ćemo se Njemu vratiti!'" (El-Bekara, 155, 156)
Određenje nije uvijek u našu korist. Pošto mi ne znamo šta nam određenje nosi, najbolje nam je da budemo zadovoljni sa svime što nas zadesi jer je to ibadet, odnosno predavanje Božijoj volji.
Allah ljude iskušava shodno njihovom imanu. U hadisu se kaže: "Ljudi koji su najviše iskušavani jesu poslanici, pa onda dobri robovi." "Koga Allah voli iskušava ga."
"Ti izdrži kao što su izdržali odlučni poslanici i ne traži da im kazna što prije dođe! A onoga Dana kada dozive ono čime im se prijeti, učinit će im se da su ostali samo jedan čas dana. I dosta! A zar će ko drugi biti uništen do narod raskalašeni!" (El-Ahkaf, 35)
"Mi ćemo vas provjeravati sve dok ne ukažemo na borce i postojane među vama, a i vijesti o vama provjeravat ćemo." (Muhammed, 31)
"A Mi smo u iskušenje dovodili i one prije njih, da bi Allah sigurno ukazao na one koji govore istinu i na one koji lažu." (El- Ankebut, 3)

Od princa do stolara

Alija ibn Me'mun el-Abbasi, sin halife, živio je u velelje-pnom dvorcu i imao sve što je mogao poželjeti. Jednog je dana s prozora svoje sobe posmatrao jednog radnika kako na vrelom danu radi neki težak posao. Nakon nekog vremena radnik je uzeo abdest, klanjao dva rekata na obali Tigrisa i vratio se radu. Pred akšam ode kući. Uskoro ga je emir Alija pozvao i pitao ga
o životu. Radnik mu je odgovorio kako ima ženu, dvije sestre
i majku te da mora mnogo raditi za njih, jer je on jedini koji privređuje za život. Kazao mu je i da posti skoro svaki dan. "Pa jesi li se ikome žalio?", upita emir. "Ne, hvala neka je Allahu, Gospodaru svih svjetova", odgovori mirno radnik.
Nakon ovih riječi emir je zašutio i duboko promišljao. Uskoro je napustio dvorac i niko ga nije vidio sve dok nije umro nakon mnogo godina u blizini Horosana. Tamo je od odlaska s dvora radio kao obični stolar jer, je u tome, a ne na dvoru pronašao svoju sreću i istinski spokoj duše.
"A one koji su na Pravom putu On će i dalje voditi i nadahnuće ih kako će se vatre sačuvati." (Muhammed, 17)
Ova me priča podsjeća na kazivanje o stanovnicima Pećine, mladićima koji su živjeli u dvorskim odajama, no u njima su osjećali tjeskobu, nemir i zabrinutost jer je dvorac bio ispunjen krivovjerstvom. Oni su sve to napustili, i jedan je kazao:

"Kad napustite njih i one kojima se, a ne Allahu, klanjaju, sklonite se u pećinu, Gospodar vaš će vas milošću Svojom obasuti i za vas će ono što će vam korisno biti pripremiti." (El-Kehf, 16)
"Draža mi je koliba trošna Od dvorca gizdava."
Mnoge izreke govore o tome kako i malo mjesto koje ispunjava sloga, vjera i ljubav može udomiti mnoge ljude i usrećiti ih. Takva je izreka: "Gdje čeljad nije bijesna, kuća nije tijesna."

Loše društvo uzrok je brojnih nevolja

Loše društvo su neznalice, zli ljudi i novotari. Oni se stalno svađaju i suprotstavljaju drugima te neprimjereno ponašaju u društvu.
"Oni su kao šuplji naslonjeni balvani." (El-Munafikun, 4)
"Narod koji je jedva govor razumijevao." (El-Kehf, 93)
Šafi kaže: "Kad se neki loš čovjek nađe u mom društvu, skoro da vidim kako se sva zemlja na njega nadvila."
El-E'meš bi proučio sljedeći ajet kada bi ugledao kakvog lošeg čovjeka: "Gospodaru naš, otkloni patnju od nas, mi ćemo, sigurno, vjerovati!" (Ed-Duhan, 12) "To ljudi su koji se ne brinu ni za što, Tijelo im je kao kod mazge, a mozak kao kod vrabaca."
Ibn Tejmija poredio je druženje s lošim ljudima s trovanjem duše i srca.
"Kada vidiš one koji se riječima Našim rugaju, neka si daleko od njih sve dok na drugi razgovor ne pređu. A ako te šejtan navede da zaboraviš, onda ne sjedi više s nevjernicima kad se opomene sjetiš." (El-En'am, 68)
"On vam je već u Knjizi objavio: kad čujete da Allahove riječi poriču i da im se izruguju, ne sjedite s onima koji to čine dok ne stupe u drugi razgovor, inače, bit ćete kao i oni. Allah će sigurno zajedno sastaviti u Džehennemu licemjere i nevjernike." (En-Nisa, 140)
Loš je sagovornik poput čovjeka koji raspiruje vatru. Najgori ljudi za druženje jesu oni koji nemaju nikakvih dobrih osobina, koji nisu primjer ni u čemu, koji svoje strasti stalno zadovoljavaju i povode se za svojim prohtjevima. "Ne sjedite s onima koji to čine dok ne stupe u drugi razgovor, inače, bit ćete kao i oni."
Pjesnik je kazao:
"Ti loši čovječe, zao si snob, Po izgledu insan si, a po težini slon."
Ibn Kajjim kaže: "Ako nekada budeš iskušan tako što ćeš sjediti s lošim čovjekom, predaj mu svoje tijelo, a duhom otiđi negdje daleko. Neka ti uši tada budu gluhe, oči slijepe, sve dok te Allah od njega ne spasi."
"I ne slušaj onoga čije smo srce nehajnim prema Nama ostavili koji strast svoju slijedi i čiji su postupci daleko od razboritosti." (El-Kehf, 28)

Poruka onima koji su na kušnji

Buhari u svojoj zbirci navodi hadis u kojem Allah kaže: "Kome oduzmem nekog dragog na dunjaluku, pa se on strpi, zauzvrat ću mu podariti Džennet."
"Za života si mi mnogo savjeta kazao
Ali najveći sam savjet dobio Onog časa kad si s dunjaluka odselio."
U drugom vjerodostojnom hadisu navodi se: "Kome oduzmem vid, imat će Džennet za nagradu."
"Nisu oči te koje ne vide, već srca slijepa u grudima." Poslanik, s.a.v.s., kazao je:
"Kada Allah oduzme vjerniku dijete, upita meleke: 'Jeste li to uzeli dušu sina Moga roba?' 'Jesmo', odgovore meleki, 'Uzeli ste ono što je srcu njegovu najmilije?' 'Da', ponove meleki. A staje na to kazao Moj rob?', upita Allah još jednom. 'Zahvaljuje

Ti i govori: Mi smo Allahovi i Njemu se vraćamo.' 'Sagradite Mom robu kuću u Džennetu i nazovite je kućom zahvale', kaže Uzvišeni." Ovaj hadis prenosi Tirmizi.
U nekim predajama spominje se kako će ljudi na Sudnjem danu žaliti što nisu još više žrtve podnijeli Allahu, kada vide kakva i kolika nagrada čeka one koji su bili na kušnji.
"Reci: 'O robovi Moji koji vjerujete, bojte se Gospodara svoga! One koji na ovom svijetu dobra djela budu činili čeka nagrada, a Allahova je zemlja prostrana; samo oni koji budu strpljivi bit će bez računa nagrađeni."' (Ez-Zumer, 10)
"I kad nastupiše prema Džalutu i vojsci njegovoj, oni zamoliše.-'Gospodaru naš, nadahni nas izdržljivošću i učvrsti korake naše i pomozi nas protiv naroda koji ne vjeruje!'" (El-Bekara, 150)
"Mir neka je vama, zato što ste trpjeli, a divno lije je najljepše prebivalište!" (Er-Ra'd, 24)
"Strpljiv budi! ali, strpljiv ćeš biti samo uz Allahovu pomoć. I ne tuguj za njima, i neka ti nije teško zbog spletkarenja njihova." (En-Nahl, 127)
"A ti budi strpljiv! Allahovo je obećanje, zaista, istina, i neka te nikako ne obmanu oni koji čvrsto ne vjeruju." (Er-Rum, 60)
U hadisu se kaže: "Onaj ko bude na velikoj kušnji imat će za to i veliku nagradu.
Kada Allah nekoga zavoli, iskušava ga. Onaj ko bude zadovoljan, dobit će zadovoljstvo, a onaj ko se rasrdi dobit će srdžbu." Hadis prenosi Tirmizi.
Svaki čovjek na kušnji susreće se s uzvišenim stvarima, poput nagrade, strpljivosti, shvatanja Božijeg određenja i slično. On treba znati da Onaj Koji uzima u isto vrijeme i daje.
"Allah vam zapovijeda da odgovorne službe onima koji su ih dostojni povjeravate i kada ljudima sudite, da pravično sudite. Uistinu je divan Allahov savjeti — A Allah doista sve čuje i vidi." (En-Nisa, 58)
"Sav imetak i evlad samo su emanet čestiti Koji naposljetku valja vlasniku vratiti."

Osobine vjernika

Kada je vjernik izložen brojnim uznemiravanjima i poni-žavanjima, on ima određene osobine koje odražavaju postojanost i veličinu njegovog imana.
Prva osobina jeste praštanje, afv, koje upućuje na čistotu i čednost srca. Vjernik oprašta onome ko ga uznemirava i želi mu učiniti dobro jer zna da ga to uzvisuje na stupnjevima pobo-žnosti. Ustvari, činjenje dobra i pomaganje onima koji su nam učinili zlo predstavlja najveći i najuzvišeniji stupanj vjere. Prije samog praštanja vjernik savladava svoj bijes i srdžbu, ne uzvraća onome ko ga uznemirava, potom mu oprašta učinjeno zlo. To je dobročinstvo, ihsan, odnosno uzvraćanje dobrim na zlo.
"I nastojte zaslužiti oprost Gospodara svoga i Džennet prostran kao nebesa i Zemlja, pripremljen za one koji se Allaha boje, za one koji, i kad su u obilju i kad su u oskudici, udjeljuju, koji srdžbu savlađuju i ljudima praštaju — a Allah voli one koji dobra djela čine: i za one koji se, kada grijeh počine ili kad se prema sebi ogriješe, Allaha sjete i oprost za grijehe svoje zamole — ako će oprostiti grijehe ako ne Allah? — i koji svjesno u grijehu ne ustraju. Njih čeka nagrada — oprost od Gospodara njihova i džennetske bašče, kroz koje će rijeke teći, u kojima će vječno ostati, a divne li nagrade za one koji budu tako postupili!" (Alu Imran, 133-137)
"Nepravda se može uzvratiti istom mjerom, a onoga koji oprosti i izmiri se Allah će nagraditi; On, uistinu, ne voli one koji nepravdu čine" (Eš-Šura, 40)
"Neka im oproste i ne zamjere! Zar vam ne bi bilo drago da i vama Allah oprosti"?
A Allah prašta i samilostan je." (En-Nur, 22)

U jednom predanju stoji da je Poslanik, s.a.v.s., kazao: "Allah mi je naredio da odlazim onima koji mene zaborave, da oprostim onome ko mi je nepravdu učinio i da udjelim onome ko je meni uskratio."
Drugo, vjernik shvata da se sve dešava s Allahovim određenjem. On vjeruje u kader. Tako vjernik svaku nelagodu shvata kao dio određenja, jer samo On određuje i propisuje sve u kosmosu. Zato se i ti, brate, trebaš predati u svemu svome Gospodaru.
Treće je vjernikovo uvjerenje da nesreće brišu grijehe, odnosno da nevolje sa sobom donose kefaret, potiranje grijeha. Tako tegobama u životu čovjek uništava svoja zlodjela i stiže na veće stupnjeve vjere.
"I Gospodar njihov im se odaziva: Nijednom trudbeniku između vas trud njegov neću poništiti, ni muškarcu ni ženi — vi ste jedni od drugih. Onima koji se isele i koji budu iz zavičaja svoga prognani i koji budu na putu Mome mučeni i koji se budu borili i poginuli, sigurno ću preko hrđavih djela njihovih preći i sigurno ću ih u džennetske bašče, kroz koje će rijeke teći, uvesti; nagrada će to od Allaha biti. - A u Allaha je nagrada najljepša.'" (Alu Imran, 195)
Vjernici svojim uvjerenjem u kefaret i uzvraćanjem dobra na zlo ispoljavaju nesvakidašnju mudrost.
"Dobro i zlo nisu isto! Zlo dobrim uzvrati, pa će ti dušmanin tvoj odjednom prisni prijatelj postati." (El-Fussilet, 34)
U hadisu se kaže: "Musliman je onaj od čije su ruke i jezika sigurni drugi muslimani." Ovo, također, podrazumijeva da musliman na pogrdu uzvrati lijepom riječi i nasmijano kako bi uništio neprijateljstvo u onome ko ga je grdio i ugasio plamen njegove srdžbe.
"Reci robovima Mojim da govore samo lijepe riječi: - jer bi šejtan mogao posijati neprijateljstvo među njima, "sejtan je, doista, čovjekov otvoreni neprijatelj." (El-Isra, 53)
Govoreći o napadima na vjernike, treba kazati kako iskren vjernik zna kako ljudi nisu savršeni, te da svaka nesreća dolazi zbog određenih grešaka koje smo sami počinili.
"Zar—kad vas je snašla nevolja koju ste vi njima dvostruko nanijeli, možete reći: 'Otkud sad ovo?!' Reci: "To je od vas samih!"Allah, zaista, sve može." (Alu Imran, 165)
"Kakva god vas bijeda zadesi, to je zbog grijehova koje ste zaradili, a On mnoge i oprosti." (Eš-Sura, 30)
Postoji još jedna uzvišena osobina vjernika koji je u kušnjama. To je njegova zahvala Allahu koju rob čini Gospodaru na svemu, pa i na kušnjama. Naime, vjernik je zadovoljan i zahvalan da bude potlačen, mazlum, a ne nasilnik, zalim.
Neki vrli prethodnici učili su u dovama: "Bože naš, učini nas potlačenim, a ne tlačiteljima." Ovo podsjeća na kazivanje o dvojici Ademovih, a.s., sinova gdje, jedan veli: "I kad bi ti pružio ruku svoju prema meni da me ubiješ, ja ne bih pružio svoju prema tebi da te ubijem, jer ja se bojim Allaha, Gospodara svjetova." (El-Maida, 28)
Sve je ovo, dakako, samo dio samiloti koja zrači u vjerniko-voj duši, pa on prašta onima koji ga uznemiravaju i zlo mu čine. Vjernik zna kako je i takav čovjek koji uporno čini zlo i napada druge dostojan milosti kao Božije stvorenje. Zato je i Poslanik, s.a.v.s., kazao: "Pomozi svog brata bio on potlačen ili tlačitelj."
Kada je jedan od mušrika po imenu Mistah napao na čast ebu Bekra, vrijeđajući njegovu kćerku Aišu, Ebu Bekr se zakleo da mu više neće pomagati i udjeljivati kao što je to redovno činio, jer je Mistah bio ubogi siromah. Povodom toga Allah je objavio sljedeće ajete:
"Neka se čestiti i imućni medu vama ne zaklinju da više neće pomagati rođake i siromahe, i one koji su na Allahovu putu rodni kraj svoj napustili; neka im oproste i ne zamjere! Zar vam ne bi bilo drago da i vama Allah oprosti? A Allah prašta i samilostan je." (En-Nur, 22)

Na ovo je Ebu Bekr kazao: "Naravno, ja želim da mi Allah oprosti. Potom mu je udijelio kao što je to činio i svaki dan i oprostio mu."
Jusuf, a.s., kazao je svojoj braći koja su mu učinila veliku
nepravdu: " Ja vas sada neću koriti', reče - Allah će vam oprostiti, od milostivih On je najmilovistiji!'" (Jusuf, 92)
Ove riječi ponovio je Poslanik prilikom oslobađanja Meke, kada je oprostio svima onima koji su ga uznemiravali, napadali i ponižavali u rodnom gradu. Poslanik, s.a.v.s., usto im je još kazao: "Idite, od sada ste slobodni ljudi."
Upravo se u ovome ogledaju riječi iz hadisa: "Nije junak ko se bori već onaj ko se uspije kontrolisati kada je ljut."
Ibn Mubarek je kazao:
"Ako se družiš s dobrima, Milostiv budi prema njima. I ne zamjeri puno ljudima Jer bi mogao ostati bez prijatelja."
Kaže se da u Indžilu stoji: "Oprosti sedam puta onome ko se prema tebi jednom ogriješi."
"Nepravda se može uzvratiti istom mjerom, a onoga koji oprosti i izmiri se Allah će nagraditi; On, uistinu, ne voli one koji nepravdu čine."(Eš-Šura, 40)
Dakle, osobi koja nam je samo jednom neko zlo učinila treba sedam puta oprostiti kako bismo svoje srce odmorili, nerve umirili i dušu uspokojili. Najzad, odmazda uništava tvoje nerve, tvoj san, čast i spokoj, a ne nečiji drugi.
U jednoj indijskoj poslovici kaže se: "Ko savlada svoju dušu hrabriji je od onoga ko osvoji grad."
"Ja ne pravdam sebe, ta duša je sklona zlu, osim one kojoj se Gospodar tvoj smiluje. Gospodar moj zaista prašta i samilostan je." (Jusuf, 53)

Zastani i razmisli

Ako pogledamo dovu Junusa, a.s., u njoj ćemo prepoznati savršenstvo imana, iskrenu posvećenost Gospodaru Uzvišenom i priznanje roba za grijehe i nepravdu koje je sam sebi učinio. Ova je dova najbolji lijek protiv brige, tuge i očaja. Ona je najbolja staza do Milosnika, Koji nam svaku želju ispunjava. Vjera i predanost pokazuju koliko je rob svjestan Allahovog savršenstva i uzvišenosti. Priznanje grijeha pokazuje da rob vjeruje u nagradu, kaznu i Božije zakone. Ono, nadalje, dovodi roba u stanje poniznosti i skrušenog povratka Allahu te do potpune spoznaje koliko nam Uzvišeni treba kao nemoćnim stvorenjima. Dakle, s četiri stvari čovjek bi se trebao okititi. To su: vjera, posvećenost, predanost i priznanje svojih grijeha.
"A ti obraduj izdržljive, one koji, kada ih kakva nevolja zadesi, samo kažu: 'Mi smo Allahovi i mi ćemo se Njemu vratiti!' Njih čeka oprost od Gospodara njihova i milost; oni su na Pravom putu!" (El-Bekara, 155-157)

Čuvaj svoj vanjski, ali i duhovni izgled

Čovjekova je duša čista ako mu je i odora takva. Ovo je jako važna stvar koju ne treba nikako zanemariti. Mudri ljudi kazali su: "Kome je odijelo prljavo, ni duša mu nije čista."
Mnogo ljudi svoju dušu uprlja zbog nečistoće svoga odijela ili neurednosti u svom životu. Neuredna kuća, ured, ormar kao i nepostojanje discipline u planiranju vremena samo su mali dio stvari koje utječu na loše duhovno stanje. Svemir se temelji na redu i harmoniji. Vjernik zna da je sama suština islama u tome da uredi čovjekov život od najmanjeg detalja do najvažnijih stvari. Sve ima svoje putanje i: "U Knjizi ništa izostavljeno nije."
U hadisu koji navodi Tirmizi stoji: "Allah je čist i voli čisoću."
Muslim navodi drugo predanje u kojem se kaže: "Allah je lijep i voli ljepotu."

U još jednom hasen-hadisu Poslanik, s.a.v.s., kazao je: "Uljepšavajte se sve dok ne budete poput mjesečevih biljega u očima ljudi."
Ljepota se sastoji u brizi za čistoćom i urednošću. Buhari navodi sljedeći hadis: "Dužnost je muslimana da se barem jednom sedmično okupa."
Dakle, jednom se okupati jeste ono što se mora, a zna se da su se neki od naših dobrih prethodnika kupali svaki dan,
poput Osmana ibn Affana, r.a. "Eto hladne vode za kupanje i piće!" (Sad, 42)
U čistoću spada puštanje brade, kraćenje brkova, podrezivanje nokata, potkraćivanje dlaka sa stidnih mjesta, korištenje misvaka, korištenje mirisa, pranje zuba, čišćenje odjeće. Sve ovo čini naše grudi prostranim i donosi nam smiraj. U tome bijela boja ima posebno mjesto. "Nosite bijelo i u bijele kefine umotavajte vaše umrle."
U Buharijevoj se zbirci nalazi posebno poglavlje o nošenju bijele odjeće. Jedan hadis iz tog poglavlja glasi: "Meleki dolaze na zemlju u bijelim odorama i s bijelim pokrovima."
Urednost se ogleda i u čovjeku koji ima malu svesku u kojoj bilježi svoje planove, sastanke, odnosno raspoređuje svoje vrijeme.
"Svako doba imalo je Knjigu" (Er-Rad, 38)
Aid el-Karni
"I ne postoji ništa čije riznice ne posjedujemo, a od toga Mi dajemo samo onoliko koliko je potrebno." (El-Hidžr, 21)
U jednoj kongresnoj sali postoji veliki natpis: "Svemir je sav u harmoniji i savršenom redu." Uistinu, nebeski i prirodni zakoni upućuju nas na savršenu uređenost, isplaniranost i harmoniju. Uzvišeni Allah obavijestio nas je da kosmos nije nastao iz zabave i igre, već da je to određenje Svemilosnog i da sve svojim putanjama plovi.
"Sunce i Mjesec utvrđenim putanjama plove." (Er-Rahman, 5)
"I Sunce se kreće do svoje određene granice, to je odredba Silnoga i Sveznajućeg. I Mjesecu smo odredili položaj; i on se uvijek ponovo kreće kao stari savijeni palmin prut. Niti Sunce može Mjesec dostići niti noć dan prestići, svi oni u svemiru plove."(Ja-Sin, 38-40)
"I Mi smo noć i dan kao dva znamenja učinili: znamenje za noć uklonili smo, a znamenje za dan vidnim smo učinili kako biste mogli da tražite od Gospodara svoga blagodati, i da biste broj godina znali i da biste vrijeme računali; i sve smo potanko objasnili." (El-Isra, 12)
"U stvaranju nebesa i Zemlje i u izmjeni noći i dana zaista su znamenja za razumom obdarene, za one koji i stojeći i sjedeći i ležeći Allaha spominju i o stvaranju nebesa i Zemlje razmišljaju. 'Gospodaru naš, Ti nisi ovo uzalud stvorio; hvaljen Ti budi i sačuvaj nas od patnje u vatri!'" (Alu Imran, 191)
"Mi nismo stvorili nebo i Zemlju, i ono što je između njih, da se zabavljamo. Da smo htjeli da se zabavljamo, zabavljali bismo se onako kako Nama dolikuje, ali Mi to ne činimo." (El-Enbija, 16, 17)
I reci: "Radite!"
Rad je lijek za brojne psihološke tegobe. Drevni grčki mudraci odlazili bi na polja i u vrtove kada bi željeli da svoju dušu izliječe od nemira, anksioznosti i raznih drugih duševnih bolesti. Za veoma kratko vrijeme svi njihovi problemi nestali bi.
"On vam je Zemlju pogodnom učinio, pa hodajte predjelima njezinim i hranite se onim što On daje, Njemu ćete poslije oživljenja odgovarati." (El-Mulk, 15)
"I reci: 'Trudite se! Allah će trud vaš vidjeti, a i Poslanik Njegov i vjernici, i vi ćete biti vraćeni Onome Koji zna nevidljivi i vidljivi svijet, pa će vas o onome što ste radili obavijestiti.'" (Et-Tevba, 15)

Razni fizički poslovi često donose spokoj duše, sreću i vedrinu duha. Pogledaj samo u obične radnike, koliko su samo oni bezbrižni i veseli ljudi. Njihova izuzetna pokretljivost jača njihovo tijelo i duh. Stoga se u dovi često čuju riječi: "Bože moj, utječem ti se od lijenosti i duboke starosti."

Nađi utočište kod Allaha

Allah! To je najveće Božije ime. Vrhunac svakog znanja. Ova riječ dolazi od korijena elihe što znači pružiti utočište, štiti, davati srcu i duši sigurnost. Stoga je srce samo ovim imenom zadovoljno
Aid el-Karni
i nemoguće je da negdje drugo nađe svoj spokoj i sreću. Zato je Poslanik, s.a.v.s., podučio svoju kćerku Fatimu, r.a., dovi protiv nesreća: "Allahu, Allahu, Ti Gospodar si moj, Tebi ništa ne pripisujem." Ovo je preneseno u vjerodostojnom hadisu.
"Reci: 'Allah!' Zatim ih ostavi neka se lažima svojim zabavljaju." (El-En'am, 91)
"Allah je dobar prema robovima Svojim; On daje opskrbu kome hoće, i On je moćan i silan." (Eš-Šura, 19)
"I jedini On vlada robovima Svojim; On je Mudri i Sveznajući."(El-En'am, 18)
"Reci: 'Ko je svjedok najpouzdaniji?', i odgovori: Allah On će između mene i vas svjedok biti. A meni se ovaj Kur'an objavljuje, i da njime vas i one do kojih on dopre opominjem. Zar vi, zaista, tvrdite da pored Allaha ima i drugih bogova?' Reci: 'Ja ne tvrdim.' Reci: 'Samo je On — Bog, i ja nemam ništa s tim što vi smatrate druge Njemu ravnim.'" (El-En'am, 19)
"Onoga Dana kada smotamo nebesa kao što se smota list papira za pisanje. Onako kako smo prvi put iz ničega stvorili, tako ćemo ponovo iz ništa stvoriti, - to je obećanje Naše, Mi smo doista kadri to učiniti." (El-Enbija, 104)
"Allah brani da se ravnoteža nebesa i Zemlje poremeti. A da se poremete, niko ih drugi osim Njega ne bi zadržao; On je zaista blag i prašta grijehe." (Fatir, 41)

Samo u Tebe se uzdamo

Rob osjeća naročitu sreću kada se u potpunosti preda Gospodaru, na Njega se pouzda i živi u uvjerenju kako mu je samo Allah dovoljan kao zaštitnik i čuvar.
"Znaš li da ime Njegovo ima iko!" (Merjem, 65)
"Moj zaštitnik je Allah, Koji Knjigu objavljuje i On se o dobrima brine" (El-E'raf, 196)
"I neka se ničega ne boje i ni za čim neka ne tuguju Allahovi štićenici."(Junus, 62)

Držite se tri stvari

Čitao sam i proučavao brojne knjige koje se bave problemom nemira i tjeskobe, a čiji su autori bili savremeni znanstvenici, književnici, psiholozi i drugi. Bilo da su te knjige objavlji-ane na Zapadu ili Istoku, shvatio sam kako sve one preporučuju tri stvari kao temelje za ozdravljenje od ovih opakih bolesti, te kako ove tri stvari unose u čovjekov život sreću i spokoj.
Prva je stvar veza s Uzvišenim Bogom, traženje utočišta kod Njega, robovanje i poslušnost samo Njemu. To je, dakle, iman, vjera.
"On je Gospodar nebesa i Zemlje i onoga što je između njih, zato se samo Njemu klanjaj i u tome budi istrajan!" (Marjem, 65)
Drugi lijek jeste raskidanje s prošlosti. Knjigu zvana prošlost treba jednom za svagda zatvoriti zajedno sa svim nedaćama, očajem i brigama, te krenuti u novi život s novim danom.

Treće je lijek vezan za naša razmišljanja o budućnosti. Čovjek se ne bi trebao brinuti o tome šta će se sutra desiti i tako zanemariti svoju sadašnjost. Život je samo jedan dan. Alija, r.a., kazao je: "Čuvajte se duge nade jer to donosi nemar i zaborav."
"A on i vojske njegove bijahu se bez ikakva osnova ponijeli na Zemlji i mislili su da Nam neće biti vraćeni." (El-Kasas, 39)
Nikako ne treba vjerovati lažnim glasinama i uzbunama. Opisujući Svoje neprijatelje, Allah kaže: "I misle da je svaki povik protiv njih" (El-Munafikun, 4)
Znam dosta ljudi koji su svoj život upropastili iščekujući neka prazna obećanja i lažne glasine. Šta više, oni još uvijek žive u strahu od toga, a i na druge prenose taj strah. Na kakav su način samo upropastili i protraćili život! Ovakav je čovjek poput zatočenika u Kini koga stavljaju pod drvo s kojeg mu padaju kapljice vode, te on u iščekivanju kapljica izgubi razum. Allah je stanovnike Vatre opisao na sljedeći način:
"A nevjernike čeka vatra džehennemska, oni neće biti na smrt osuđeni, i neće umrijeti, i neće im se patnja u njemu ublažiti, - eto tako ćemo svakog nevjernika kazniti." (Fatir, 36)
"One koji ne vjeruju u dokaze Naše Mi ćemo sigurno u vatru baciti; kad im se kože ispeku, zamjenit ćemo ih drugim kožama da osjete pravu patnju. Allah je, zaista silan i mudar." (En-Nisa, 56)
"Koji će u vatri velikoj gorjeti, pa u njoj neće ni umrijeti ni živjeti." (El-E'la, 12,13)

Znaj da će svaki nepravednik pred Allaha doći

"Polahko se Danu skupa približavamo Kod Allaha će nas čekati svako zlodjelo."
Za vjernika je najveća pravda u tome što zna da će doći Dan kada će Allah pozvati i skupiti sve ljude. Tada neće biti niti truna nepravde. Sudit će samo Uzvišeni Allah, a sve će pratiti meleki.
"Mi ćemo na Sudnjem danu ispravne terazije postaviti, pa
se nikome krivo neće učiniti; ako nešto bude teško koliko zrno gorušice, Mi ćemo za to kazniti ili nagraditi. A dosta je to što ćemo Mi račune ispitivati." (El-Enbija, 47)

Kisra i kokoš

Jedno staro perzijsko predanje govori o moćnome kralju Kisri i jednoj ubogoj starici koja je živjela u trošnoj kućici kraj njegova sjajnog i veličanstvenog dvora. Starica nije imala ništa od imovine do jedne kokoške koja je jednog dana pobjegla iz dvorišta i otišla u selo. Starica se pouzdala u Boga i otišla tražiti kokoš. Tada je kralj odlučio proširiti svoj dvor te brzo poruši trošnu kolibicu i počne planirati proširenje. Kada se starica vratila i vidjela da joj od doma ništa nije ostalo, uzviknula je: "Ja bijah odsutna, a gdje si bio Ti, Bože, kad su mi ovaj zulum učinili?" To je čuo Kisrin sin koji je uzeo nož i ubio oca koji se otišao odmarati. Dakle, pravda je bila brza. "Zar Allah sam nije dovoljan robu Svome?
A oni te plaše onima kojima se, pored Njega, klanjaju. Onoga koga Allah ostavi u zabludi — niko ne može na Pravi put uputiti" (Ez-Zumer, 36). Kad bismo svi mogli biti poput sina Ademovog, a.s., koji je kazao: "I kad bi ti pružio ruku svoju prema meni da me ubiješ, ja ne bih pružio svoju prema tebi da te ubijem, jer ja se bojim Allaha, Gospodara svjetova" (El-Maida, 28). "Bolje je da budeš ubijen nego ubica." Ovo je dokaz kako vjernik, u svakom slučaju, ima bolji i ljepši izbor i rješenje od osvete, mržnje i neprijateljstva.

Loša se lađa nekad pokaže jako korisnom

"Vi ne smatrajte to nekim zlom po vas; ne, to je dobro po vas." (En-Nur, 11). Teške životne situacije i loši uvjeti često donesu dobro čovjeku. Tako je, naprimjer, većina učenjaka imala status roba u društvu, poput Ataa, Seida ibn Džubejra, Katade, Buharija, Tirmizija i Ebu Hanife.

S druge strane, većina velikana u nauci bili su lišeni vida poput Ibn Abbasa, Katede, El-E'meša, Ibn ummu Mektuma i Jezida ibn Haruna, a od učenjaka iz našeg vremena takvi su bili šejhovi Muhammed ibn Ibrahim Ali Šejh, Abdullah ibn Hamid te Abdulaziz ibn Baz. Kroz iščitavanje brojnih biografija velikih i poznatih ljudi, uvidio sam kako su svi imali neku poteškoću ili mahanu u životu. Neki su bili slijepi, neki gluhi, neki paralizovani te s drugim, raznim tjelesnim nedostacima. Pored svega toga, oni su ostavili traga u historiji i doprinijeli čovječanstvu kroz nauku, otkrića i razne izume.

"O vi koji vjerujete, - Allaha se bojte i u Poslanika Njegova vjerujte, On će vam dvostruku milost Svoju darovati, i dat će vam svjetlo pomoću kojeg ćete ići, i oprostit će vam — jer Allah prašta, i samilostan je." (El-Hadid, 28)

Nije sve u nekoj priznatoj i slavnoj diplomi koju čovjek stekne. Zbog toga čovjek ne treba mnogo brinuti, zato što nije magistar, doktor ili naučnik. Obični ljudi mogu mnogo više i silovitje pomoći i koristiti ummetu. Daljine prevaljuju i vrhove osvajaju oni čije su ambicije velike. Čak i ako pogledamo u današnje poznate ljude od vjere i misionare, vidjet ćemo kako oni nemaju neke posebne diplome, a kako su silovito utjecali na naš svijet. To su, naprimjer, Ibn Baz, Malik ibn Nebi, Abbas el-Akkad, Tantavi, Ebu Zehra, Mevdudi, Nedevi i mnogi drugi.

Dakle, niko nije izuzet i sačuvan od kušnji i tegoba, pa čak ni najveći učenjaci i geniji.

S druge strane, brojni ljudi s velikim diplomama nikad ništa značajno nisu učinili za dobro svih ljudi. Za te se u Kuranu kaže: "A koliko smo samo naroda prije njih uništili! Da li ijednog od njih vidiš i da li i najslabiji glas njihov čuješ?" (Marjem, 98)

Zadovoljstvo onim što imaš velika je riznica. U vjerodostojnom hadisu kaže se: "Budi zadovoljan onim što ti je Allah dao, bit ćeš najbogatiji čovjek."

Budi zadovoljan svojom plaćom, autom, djecom, poslom i svim drugim što imaš, bit ćeš najsretniji i najspokojniji čovjek.

U vjerodostojnom hadisu Poslanik, s.a.v.s., kaže: "Bogatstvo je bogatstvo duše."

Ovo potvrđuje da sreću ne čine ugled, novac, imovina ni položaj već spokoj duše i rahatluk.

Poslanik, s.a.v.s., kazao je: "Allah voli kada je imućni rob bogobojazan i kada se diči bogatstvom." A doveći za ljude on je učio: "Bože moj, učini ga duhom bogatim."

Jedan mi je čovjek pričao kako ga je jedan običan vozač taksija zadivio i ostavio bez riječi. Naime, vozač ga je vozio od aerodroma do kuće. Sve je vrijeme bio razdragan, spominjao je i zahvaljivao Allahu. Kada ga je čovjek upitao o životu, vozač mu je kazao kako izdržava dvije porodice, ima osmero djece te stanuje s njima u jednoj trošnoj kući. Pored svega toga, bio je tako opušten, bezbrižan i zadovoljan onim što mu Allah da. Bilo je začuđujuće uporediti njega i ljude koji su imali milione i milijarde. Oni su u danonoćnom nemiru i tjeskobi, dok je ovaj ubogi taksista tako smiren i sretan. Sve je to dokaz kako novac ne znači sreću.

Poznata je priča o jednom velikom i imućnom trgovcu koji je imao raskošne dvore i nebrojeno blago. Na kraju je umro u sobičku nezadovoljan što mu Bog nije dao više.

"Meni ostavi onoga koga sam ja izuzetkom učinio i bogatstvo mu ogromno dao i sinove koji su s njim i čast i ugled mu pružio — i još žudi da uvećam! Nikako! On, doista, prkosi ajetima našim.' (El-Muddessir, 11-16)

Stari Arapi, beduini, imali su divan lijek protiv tegobe i nemira, a to je bijeg iz urbanih sredina u čistoću i neporočnost pustinje.

"Kad vuk zavija, radost me neka obuzme. A pobjegao bih glavom bez obzira, kad ljudi zagalame."

Zna se da je poznati ashab Ebu Zerr, r.a., živio u pustinji. Sufjan es-Sevri kazao je: "Tako bih volio da sam živio u nekoj nedođiji gdje me niko ne zna." U jednom se hadisu kaže:

"Približilo se vrijeme kada će muslimanima biti najbolje da čuvaju stoku po šumama i brdima sklanjajući se sa svojom vjerom pred smutnjama."
Kada dođe vrijeme smutnji, vjerniku je najbolje pobjeći od njih. To je učinio Ibn Omer, Usama ibn Zejd i Muhammed ibn Muslima kada je ubijen halifa Osman, r.a.
Poznajem mnoge ljude koje su zadesili bijeda, tjeskoba, nemir i briga zbog udaljenosti od Allaha. Većina je njih stekla veliko dobro, blagodati i imetak Allahovom milošću, no u toj su se raskoši izgubili, zaboravili na Gospodara, zanemarili namaz i počeli griješiti. Onda im je Allah oduzeo zdravlje i bogatstvo te ih iskušao bijedom i brigama. Tako njihovim brigama i kušnjama nije bilo kraja.
"A onaj ko okrene glavu od Knjige Moje, taj će teškim životom živjeti, i na Sudnjem danu ćemo ga slijepim oživiti" (Ta-Ha, 124). "To je zato što Allah neće lišiti blagostanja narod kome ga je podario — sve dok se on sam ne promijeni - a Allah sve čuje i sve zna" (El-Enfal, 53). "Kakva god vas bijeda zadesi, to je zbog grijehova koje ste zaradili, a On mnoge i oprosti" (Eš-Šura, 30). "A da se Pravog puta drže, Mi bismo ih vodom obilnom pojili." (El-Džinn, 16)
Volio bih da imam kakve čarobne čini pa da njima odagnam sve tvoje strahove i brige, ali odakle mi to? Ipak, dat ću ti jedan iskren i efikasan savjet koji su preporučivali velikani u nauci i vjeri, a to je da robuješ svome Stvoritelju, da budeš zadovoljan opskrbom i određenjem, da budeš skroman na dunjaluku i da nemaš dugu nadu.
Jako sam se začudio Vilhelmu Jemsu, poznatom američkom psihologu, odnosno osnivatelju te nauke, koji je kazao: "Mi, ljudi, samo mislimo o onome što nemamo, a ne zahva-lujemo Bogu na onome što imamo. Gledamo na mračne stra-nice našeg života, a ne na svijetle. Žalosni smo zbog onog što nemamo, a nismo radosni zbog onog što imamo."
"Ako budete zahvalni, Ja ću vam, zacijelo,
još više dati" (Ibrahim, 7). Poslanik, s.a.v.s., učio je dovu: "Bože moj, utječem ti se od duše nezasite."
U jednom hadisu kaže se:
"Ko osvane i ahiret mu bude jedina briga, Allah će mu dati smiraj, osjećaj bogatstva u srcu i učinit će mu dunjaluk pokornim. A ko osvane a dunjaluk mu bude jedina briga, Allah će mu dati uznemirenost, dat će da mu je siromaštvo uvijek pred očima, a od dunjaluka će dobiti samo ono što mu je propisano."
" A da ih upitaš: Ko je nebesa i Zemlju stvorio i ko je Sunce i Mjesec potčinio?' — sigurno bi rekli: 'Allah!' Pa kuda se onda odmeću?" (El-Ankebut, 61)

Na kraju svi priznaju

Sahirov, poznati ruski naučnik, protjeran je u Sibir jer se protivio ideji ateizma i nevjerstva. On je govorio da postoji jedna moćna sila koja utječe na naš svijet. To je bilo protivno komunističkoj ideologiji, koja je priznavala samo materiju. Sve ovo znači da duša prirodno traži Allaha.
Ateista nije uspio ni na jednom svijetu jer se on protivi prirodi, ubija svoje osjećaje i protivi se Allahovom zakonu.
U Institutu za islamsku misao u Vašingtonu susreo sam se s jednim muslimanskim profesorom dvije godine prije propasti Sovjetskog saveza, odnosno komuniza. On mi je recitirao sljedeći ajet.
"...i (odakle znate) da Mi srca njihova i oči njihove nećemo zapečatiti, i da neće vjerovati kao što ni prije nisu vjerovali, i da ih nećemo ostaviti da u zabludi svojoj lutaju smeteni?" (El-En'am, 110)

Kazao je još da će se sigurno ispuniti sljedeći ajeti: "I oni prije njih su spletke pleli, pa je Allah iz temelja zgrade njihove porušio, i krov se na njih srušio — stigla ih je kazna odakle nisu očekivali" (En-Nahl, 16);
"Ali oni su nezahvalni postali, pa smo na njih poplavu pustili, popuštanjem brana nastala, i zamijenili im njihove vrtove drugim vrtovima s plodovima gorkim i tamariskom i neznatnim lotosom divljim" (Saba, 16);
"I sve smo prema grijesima njihovim kaznili: na neke vjetar pun pijeska poslali, a neke strašnim glasom uništili; neke u zemlju utjerali, a neke potopili. Allah im nije učinio nepravdu, sami su sebi nepravdu nanijeli." (El-Ankebut, 40)
"Poslije bismo kaznu blagostanjem zamijenili, dok se ne bi umnožili i rekli: 'I naše su pretke pogađale i žalosti i radosti!" — i tada bismo ih, da oni ne predosjete, neočekiano kaznili.'" (El-E'raf, 95)

Kako nerazumni razmišljaju!?!

Čitao sam mnogo članaka o komunistima i njihovom neobičnom načinu razmišljanja u časopisu Risala koje je napisao poznatio autor Zejat. On navodi kako je jedan ruski astronaut za Pravdu, čuvene ruske novine, po povratku s Mjeseca kazao: "Otišli smo na nebo i tamo nismo našli Boga, Džennet, Džehennem niti meleke."
Zejat je u svom članku odgovorio na sljedeći način: "Jako ti se čudim, ti glupane nerazumni!! Zar misliš da ćeš vidjeti svoga Gospodara na prijestolju, hurije kako Džennetom u svili šeću, čuti žubor vrela Kevser ili osjetiti zadah stanovnika Džehennema? Ako to misliš, tvoj je život samo zabluda i propast, čemu je uzrok nerazumna i nastrana idologija komunizma. Komunizam je dan iza koga nema sutra, zemlja koja nema neba, rad bez nagrade i trud bez rezultata..."
"Misliš li ti da većina njih hoće da čuje ili da nastoji da shvati? Kao stoka su oni, čak su još dalje s Pravog puta skrenuli." (El-Furkan, 44)
"Mi smo za Džehennem mnoge džinove i ljude stvorili; oni pameti imaju — a njima ne shvataju, oni oči imaju — a njima ne vide, oni uši imaju — a njima ne čuju; oni su kao stoka, čak i gori - oni su zaista nemarni." (El-E'raf, 179)
"Zar ne znaš da se i oni na nebesima i oni na Zemlji Allahu klanjaju, a i Sunce, i Mjesec, i zvijezde, i planine, i drveće, i životinje, i mnogi ljudi, a i mnogi kaznu zaslužuju. A koga Allah ponizi, niko ga ne može poštovanim učiniti; Allah ono što hoće radi." (El-Hadždž, 18)
"A djela su nevjernika kao varka u ravnici u kojoj žedan vidi vodu, ali kad do tog mjesta dođe, ništa ne nade, - a zateći će da ga čeka kraj njega Allahova kazna, i On će mu potpuno isplatiti račun njegov, jer Allah veoma brzo obračunava." (En-Nur, 39)
"Djela nevjernika u Gospodara njihova nalik su na pepeo koji vihor u olujnom danu raznese; neće moći očekivati nikakvu nagradu za djela koja su učinili, to će teška propast biti!"(Ibrahim, 18)
Akkad je u knjizi Zabludjeli pokreti žestoko napao komunizam, koji je u svijet unio mnogo zablude, nerazumnosti i nevjerstva. Njegova teza je da čista duša, odnosno priroda, prihvata istinu i vjeru islam, dok poremećeni ljudi bježe od istine i robuju svojim površnim i zabludjelim ideologijama koje skončavaju u ateizmu.
"Zadovoljavaju se da budu s onima koji ne idu u boj, srca su njihova zapečaćena, pa oni ne shvataju!" (Et-Tevba, 87)
Način razmišljanja ateista jeste poput dječijeg. Oni imaju svoj svijet i stvarnost koja je pogrešna. "Pa, zar u Allaha sumnjaju..." (Ibrahim, 10)

Poruka ovog ajeta jeste da je postojanje Boga tako očita i nedvojbena činjenica. Ibn Tejmija kaže da je Allah Tvorac i niko Ga nikad nije porekao osim faraona koji je to učinio javno, a u sebi je vjerovao u Boga. Zbog toga je Musa, a.s., kazao:
"Mi smo Musau devet očevidnih znamenja dali, pa upitaj sinove Israilove kad je precima njihovim došao i kada mu je faraon rekao: Ja mislim, o Musa, da si ti doista opčinjen, da je odgovorio: 'Ti znaš da ovo nije dao niko drugi nego Gospodar nebesa i Zemlje, kao očigledna znamenja, i ja mislim da ćeš ti, o faraone, sigurno nastradati.'" (El-Isra, 102)
Čak je i faraon na kraju priznao svoju vjeru u Allaha.
"I Mi prevedosmo preko mora sinove Israilove, a za petama su im bili faraon i vojnici njegovi progoneći ih ni krive ni dužne. A on, kad se poče daviti, uzviknu: Ja vjerujem da nema boga osim Onoga u Koga vjeruju sinovi Israilovi i ja se pokoravam!'" (Junus, 90)

Iman je put spasa

U mnogim knjigama, posebno u dvije: Boga potvrđuje moderna nauka i Medicina je predvorje vjere, spoznao sam daje vjera u Boga i oslanjanje na Njega najbolji lijek za ljudske brige i nevolje.
"Tada ćete se sigurno mojih riječi sjetiti! A ja Allahu prepuštam Svoj slučaj; Allah, uistinu, robove svoje vidi" (El-Mumin, 44). "Nikakva se nevolja bez Allahove volje ne dogodi, a On će srce onoga koji u Allaha vjeruje uputiti -Allah sve dobro zna." (Et-Tegabun, 11)
Ispravno shvatanje određenja i pomirenost s propisanošću donosi veliko olakšanje u životu.
"...koji će ih tereta i teškoća koje su oni imali osloboditi. Zato će oni koji budu u Njega vjerovali, koji ga budu podržavali i pomagali i svjetlo po njemu poslano slijedili - postići ono što budu željeli." (El-E'raf, 157)
"Znam da me nije pogodila nikakva nesreća A da je prije mene nije iskusilo dosta naroda."
Najslavniji zapadni autori, poput Kersija Morisona, Aleksisa Karla i Dejla Karnegija, smatraju da je vjera u Boga jedini izlaz za Zapad, koji je ogrezao u plitkom materijalizmu. Oni nadalje, navode kako je najveći uzrok brojnih samoubistava na Zapadu upravo ateizam i poricanje Boga, Gospodara svih svjetova.
O Davude, Mi smo te namjesnikom na Zemlji učinili, zato sudi ljudima po pravdi i ne povodi se za strašću da te ne odvede s Allahova puta; one koji skreću s Allahova puta čeka teška patnja na onom svijetu zato što su zaboravljali na Dan u kojem će se račun polagati." (Sa'd, 26)
"Budite iskreno Allahu odani, ne smatrajte nikoga Njemu ravnim! A onaj ko bude smatrao da Allahu ima iko ravan — bit će kao onaj koji je s neba pao i koga su ptice razgrabile, ili kao onaj kojeg je vjetar u daleki predio odnio." (El-Hadždž, 31)
Časopis Šark el-Evsat od 21.4.1415. godine po Hidžri uzima navode iz memoara supruge bivšeg presjednika SAD-a Džordža Buša u kojima ona piše kako je nekoliko puta pokušala izvršiti samoubistvo na razne načine.
Poznat je također slučaj Kazmana, koji se hrabro i bespoštedno borio na Uhudu. Svi su mislili i govorili kako je on od stanovnika Dženneta, ali Poslanik je kazao kako je džehen-mlija jer je bio teško ranjen, nije se mogao strpjeti te je izvršio samoubistvo.
"Reci: 'Hoćete li da vam kažem čija djela neće nikako priznata biti, čiji će trud u životu na ovom svijetu uzaludan biti, a koji će misliti da je dobro ono što rade?" (El-Kehf, 103,104)
Ovo je također poruka ajeta: "A onaj ko okrene glavu od Knjige Moje, taj će teškim životom živjeti i na Sudnjem danu ćemo ga slijepim oživiti." (Ta-Ha, 124)
Musliman ne može učiniti ovakve stvari ma u kakvoj situaciji se našao. Abdest, dva rekata namaza i skrušenost oda-gnavaju sve brige i strahove.

"Zato otrpi njihove riječi i obavljaj molitvu, hvaleći Gospodara svoga, prije izlaska Sunca i prije zalaska njegova, i obavljaj je u noćnim časovima, i na krajevima dana, - da bi bio zadovoljan." (Ta-Ha, 130)
U Kuranu ćemo naći pitanja o svijetu nevjernika, o njihovim zabludama i lutanjima. "Šta im je pa nevjeruju?!" Šta je to što vas odvraća od vjerovanja, a sve oko vas upućuje na Tvorca,
sve vas Njemu vodi?"Mi ćemo im pružati dokaze Naše u prostranstvima svemirskim, a i u njima samim, dok im ne bude sasvim jasno da je Kuran istina. A zar nije dovoljno to što je Gospodar tvoj o svemu obaviješten?" (El-Fussilet, 53). Svim će ljudima biti jasno da je Muhammed poslanik, s.a.v.s., da samo Allah zaslužuje ibadet i poštovanje i da je samo islam savršena vjera koju svi ljudi trebaju slije-diti. "U vjeru nije dozvoljeno silom nagoniti - Pravi se put jasno razlikuje od zablude! Onaj ko ne vjeruje u šejtana, a vjeruje u Allaha - drži se za najčvršću vezu, koja se neće prekinuti. — A Allah sve čuje i zna." (El-Bekara,

Postoje različiti stupnjevi krivovjerstva

Džordž Buš u svojim memoarima, knjizi Korak naprijed, kaže: "Kada sam prisustvovao pogrebu predsjednika Sovjetskog saveza Brežnjeva, u Moskvi, osjetio sam kako je to jako turoban i mračan pogreb u kojem se ne može osjetiti nimalo duha i vjere." Naime, Buš je bio katolik, Brežnjev ateista.
"Ti ćeš sigurno naći da su vjernicima najljući neprijatelji jevreji i mnogobošci; i svakako ćeš naći da su vjernicima najbliži prijatelji oni koji govore: 'Mi smo kršćani, zato što medu njima ima svećenika i monaha i što se oni ne ohole.'" (El-Maida, 82)
Pogledaj kako je Buš, iako sam u zabludi, primijetio zlo ateizma. Šta bi tek bilo da je spoznao islam?!?
"A onaj koji želi neku drugu vjeru osim islama, neće mu biti primljena, i on će na onom svijetu nastradati" (Alu Imran, 85)
Ovo me je podsjetilo na Ibn Tejmiju, šejhul islama, kada je govorio o betaihijama (zabludjeloj sufijskoj sekti) i kada je jedan njihov pristalica kazao Ibn Tejmiji: "Šta je to, Ibn Tej-mija, pa naši kerameti u vašem prisustvu ne uspijevaju, a kada odemo do Mongola, Tatara, ti se isti kerameti tako jasno pokažu?" "Znaš li kakva je razlika između nas, vas i Tatara? Mi smo poput konja bijelih, vi poput šarenih, a Tatari poput crnih. Šarena boja, kada se uporedi s crnom, izgleda svijetla, a kada se uporedi s bijelom, izgleda tamna. Vi imate samo mali dio nura, pa kada odete do tmine nevjernika, on se doima kao prava svjetlost, a kada dođete do nas i vidite nur ehli-sunneta, pokaže se sva vaša tama i crnilo. To je razlika između nas, vas i Tatara", kazao je Ibn Tejmija.
"A oni u kojih lica budu bijela bit će u Allahovoj milosti, u njoj će vječno ostati" (Alu Imran, 107)

Čelična volja

Jedan muslimanski student otišao je iz islamskog svijeta na Zapad, tačnije u London, da studira. Tamo je stanovao kod jedne britanske porodice kako bi prvo naučio jezik. Pošto je bio iskren vjernik, ustajao je svako jutro na rani sabah, uzimao abdest hladnom vodom i klanjao u jednoj prostoriji. To je primijetila starica u toj kući i nakon nekoliko dana upitala ga: "Šta to radiš?" "Moja mi vjera nalaže da ovo činim svaki dan", odgovorio je student." "A zašto se prvo ne naspavaš pa onda obaviš svoju dužnost?", ponovi ona. "Gospodar moj ne prima namaz izvan njegova vremena." - kaza mladić. Tada je žena protresla glavom i kazala: "Imaš volju koja bi i čelik slomila."

"Ljudi koje kupovina i prodaja ne ometaju da Allaha spominju, i koji molitvu obavljaju i milostinju udjeljuju, i koji strepe od Dana u kojem će srca i pogledi biti uznemireni" (En-Nur, 37)
To je volja imana, snaga istinske spoznaje i moć vjere u leđnog Boga. Ova volja je porazila faraonove čarobnjake, pa su se oni predali Allahu, Gospodaru svih svijetova, u trenutku odsudne bitke između Musaa, a.s., i faraona. Oni su kazali strašnom faraonu:
"Mi nećemo tebe staviti iznad jasnih dokaza koji su nam došli, tako nam Onoga Koji nas je stvorio!', odgovoriše oni, pa čini što hoćeš; to možeš učiniti samo u životu na ovom svijetu!!'" (Ta-Ha, 72)
Ovo je možda najsmjeliji izazov u povijesti čovječanstva, jer su se vjernici javno i bez straha suprotstavili najvećem i najokrutnijem bezbožniku na svijetu.
Habib ibn Zejd ušao je kod Musejleme da ga pozove u vjeru, pa ga je ovaj napao sabljom i svega isjekao. Habib nije jauknuo niti glasa pustio sve dok nije poginuo kao šehid.
"Oni koji u Allaha i poslanike Njegove budu vjerovali imat će u Gospodara svoga stupanj pravednika i mučenika i dobit će nagradu kao i oni i svjetlo kao i oni; a oni koji ne budu vjerovali i dokaze Naše budu poricali bit će stanovnici u
Vatri." (El-Hadid, 19)
Hubejb ibn Adij kazao je u smrtnom času:
'Ako umirem kao musliman, nije me briga Na kojoj strani i gdje smrt me čeka."

Allahova priroda

Kada oluje teške na zemlju navale, kad gromovi zatutnjaju i tama svjetom zavlada, naša priroda se budi.
"On vam omogućava da kopnom i morem putujete. Pa kad ste u lađama i kad one uz blag povjetarac zaplove s putnicima, te se oni obraduju tome, naiđe silan vjetar i valovi navale na njih sa svih strana, i oni se uvjere da će nastradati, iskreno se mole Allahu: Ako nas iz ovoga izbaviš, sigurno ćemo biti zahvalni!'" (Junus, 22)
Samo se musliman svome Gospodaru obraća u blagostanju i nesreći, kada mu je teško i kad mu je lahko.
"I da nije bio jedan od onih koji Allaha hvale, sigurno bi ostao u utrobi njenoj do Dana kad će svi biti oživljeni." (Es-Saffat, 143, 144)
Većina se ljudi Allahu ponizno moli samo u nevoljama ili kad im je nešto prijeko potrebno. A kada opasnost prođe ili takav čovjek dobije traženo, on zaboravlja Boga. No, s Bogom se ne igra kao s djecom, niti se On može zavarati.
"Oni nastoje da prevare Allaha i one koji vjeruju, a oni i ne znajući, samo sebe varaju." (El-Bekara, 9)
Ovakvi ljudi su samo učenici velikog prevaranta faraona, koji je pred smrt kazao da vjeruje, pa mu je odgovoreno: "Zar sada, a prije si neposlušan bio i
razdor sijao?!"(Junus, 91)
Čuo sam na jednoj britanskoj stanici da je Margaret Tačer, bivša ministrica vanjskih poslova Velike Britanije, bila u Koloradu, kada je Irak okupirao Kuvajt, te da je nakon te vijesti požurila u crkvu da se pomoli.
Ovo je samo još jedan dokaz kako se ljudi u teškim situacijama vraćaju Tvorcu i Stvoritelju iako su u zabludi. Naime, u njihovim dušama obitava klica imana.
"Svako dijete rađa se u pravoj vjeri, pa ga roditelji učine jevrejem, kršćaninom ili vatropoklonikom."

Ne tuguj zbog nafake jer sve ima svoj rok propisani

Ljudi koji žele ubrzati svoju nafaku, preteći vrijeme i koji se uznemiravaju zbog nerealiziran)a njihovih želja poput su onih koji pretiču imama u namazu, a znaju da to nije ispravno. Stvari, nafaka i opskrba određeni su i propisani, i to pet stotina hiljada godina prije stvaranja.

"Ono sto je Allah odredio — dogodit će se; zato to ne požurujte! Hvaljen neka je On i neka je vrlo visoko iznad onih koje Njemu ravnim smatraju!" (En-Nahl, 1)

Ako ti Allah dadne kakvu nevolju, niko je, osim Njega, ne može otkloniti, a ako ti zaželi dobro, pa, niko ne može blagodat Njegovu spriječiti; On njome nagrađuje onoga koga hoće od robova Svojih; On prašta i milostiv je" (Junus, 107)

Omer, r.a., je učio dovu: "Bože utječem ti se od upornosti grešnika i lijenosti vjernika." Dugo sam promišljao o ovoj Omerovoj, r.a., dovi i shvatio kako je ona veoma istinita i poučna. Naime, ako pogledamo u povijest, vidjet ćemo koliko su često Allahovi neprijatelji bili jako uporni, preduzimljivi i ambiciozni. S druge strane, jako je čudno da su muslimani često bili nezainteresovani, nemarni, lijeni i tromi. Upravo o ovome govori ova poučna dova Omera, r.a.

Predaj se korisnom radu

Najveći neprijatelji islama, poput Velida ibn Mugire, Umejja ibn Halefa i Asa ibn Vaila, uložili su mnogo imetaka u borbu protiv Poslanika, s.a.v.s., i istine.

"Oni koji ne vjeruju troše imanja svoja da bi od Allahova puta odvraćali. Oni će ih, sigurno, utrošiti, zatim će, zbog toga, zaliti i na kraju će pobijeđeni biti. A oni koji ne budu vjerovali — u Džehennem će biti potjerani." (El-Enfal, 36)

Ali, mnogi su muslimani škrtarili kada je u pitanju davanje imetka na Allahovom putu, za dobro i korist vjere.

"Vi se, eto, pozivate da trošite na Allahovu putu, ali, neki od vas su škrti, - a ko škrtari na svoju štetu škrtari, jer Allah je bogat, a vi ste siromašni. — A ako glave okrenete, On će vas drugim narodom zamijeniti, koji onda kao što ste vi neće biti.n (Muhammed, 38)

Ovi ajeti upravo govore o ustrajnosti grešnika i lijenosti vjernika.

Pogledajte samo kako Jevrejka Golda Majer opisuje svoju ustrajnost s Ben Gurionom na putu zablude i zla, odnosno na uspostavi države Izrael. Navodi kako je mnogo radila po 16 sati bez prestanka, na njihovom životnom projektu. Svako ko želi vidjeti šta je prava ustrajnost treba pročitati njenu knjigu memoara.

S druge strane, viđam na hiljade muslimana kako ne rade niti jedan jedini sahat, već samo jedu, piju, spavaju i zabavljaju se.

"O vjernici, zašto ste neki oklijevali kada vam je bilo rečeno: 'Krenite u borbu na Allahovu putu!' Kao da ste za zemlju prikovani? Zar vam je draži život na ovom svijetu od onoga svijeta? A uživanje na ovom svijetu, prema onom na onom svijetu, nije ništa." (Et-Tevba, 38)

Pogledajte samo Omera, r.a., koji je bez prestanka radio i noć i dan. Jednom su ga upitali: "Pa, spavaš li ti ikako, Omere?" "Da spavam noću, duša bi mi propala. A da spavam danu moja bi zajednica propala.", odgovorio je Omer, r.a.

Zadivljujuće djeluju opisi ljudi koji su bili hiperaktivni i radili dan i noć, javno i tajno, pojedinačno i timski. Oni su letjeli iz grada u grad, iz države u državu, organizovali kongrese, seminare i predavanja neprestano. Nakon svega, rekao sam: "Bože dragi, koliko truda, a sve na putu zablude, a koliko nemara kod muslimana. Upravo je to ustrajnost grešnika i lijenost vjernika."

Halifa Omer, r.a., borio se žestoko protiv nerada, lijenosti i grijeha. On je istjerao momke koji su živjeli u mesdžidima izudarao ih i kazao: "Izađite i tražite sebi opskrbu jer zlato i

srebro ne padaju s neba." Sa slobodnim vremeom dolazi lijenost, razne vesvese, grijesi, brige, nervni poremećaji i duševne bolesti. Rad donosi aktivnost, radost, veselje i sreću. Ako se svi prihvatimo svojih uloga u životu i počnemo vrijedno raditi, prestat će sve naše brige, boli i nedaće. Samo radom možemo otvoriti mnogobrojna dobrotvorna udruženja, organizacije i centre za promjene lošeg stanja."I reci: 'Trudite se." "Raziđite se po zemlji." "Natječite se." "Požurite!" Sve su ovo kuranske krilatice i savjeti. Poznat je i hadis u kojem nas Poslanik, s.a.v.s., obavještava da je Davud, a.s., jeo od onoga što bi lično zaradio. Rašid je napisao knjigu Uređenje života, u kojoj je veoma dobro i opširno opisao kako izvršavati svoje uloge u životu. Dosta ljudi, iako su živi, djeluje poput mrtvaca. Oni ne poznaju tajnu života i ništa ne privređuju za svoju budućnost, sebe, ni zajednicu.
"Zadovoljavaju se da budu s onima koji ne idu u boj, srca su njihova zapečaćena, pa oni ne shvataju!" (Et-Tevba, 87)
"Vjernici koji se ne bore - osim onih koji su za borbu nesposobni — nisu jednaki onima koji se na Allahovu putu bore imecima svojim i životima svojim. One koji se budu borili ulažući imetke svoje i živote svoje Allah će odlikovati čitavim stupnjom nad onima koji se ne budu borili, i On svima obećava lijepu nagradu. Allah će borcima, a ne onima koji se ne bore, dati veliku nagradu." (En-Nisa, 95)
Crna žena koja je služila Poslanikov mesdžid zbog svoje uloge zaslužila je Džennet.
"Uistinu je robinja vjernica bolja od mnogoboškinje, makar vam se i sviđala." (El-Bekara, 221)
Dječak koji je napravio mimber za Poslanika, s.a.v.s., izvršio je svoju ulogu i zaradio veliku nagradu samo zato što je iskoristio svoj talenat u tesanju drveta.
"One koji vjernike ogovaraju zato što zekat daju, a rugaju se i onima koji ih s mukom daju —Allah će kazniti za izrugivanje njihovo, i njih čeka patnja nesnosna." (Et-Tevba, 79)
Godine 1975. vlasti u SAD-u dozvolile su islamskim misionarima da uđu u američke zatvore, jer je dokazano da ubice, razbojnici i kriminalci nakon prihvatanja islama postaju uzorni građani američkog društva.
"Zar je onaj koji je bio u zabludi, a kome smo Mi dali život i svjetlo pomoću kojeg se među ljudima kreće, kao onaj koji je u tminama, iz kojih ne izlazi'? A nevjernicima se čini lijepim to što oni rade." (El-En'am, 122)
Sada ćemo navesti dvije dove koje mogu biti od velike koristi svima onima koji žele biti tačni u svom poslu i biti pribrani kada je riječ o nesrećama.
Prva dova: Alija je prenio od Poslanika, s.a.v.s., da je on u dovi učio: "Bože moj, podari mi uputu i tačnost."
Druga dova: Husajn ibn Abid prenio je od Poslanika, s.a.v.s., dovu: "Bože moj, obdari me razumom i zaštiti me od zla moje duše."
"Najbolji spas za čovjeka nakon pomoći Božije Jeste njegova pribranost i znanje"
Utopljenost u život i materiju, te gnušanje od smrti kod čovjeka uzrokuju nemir, tjeskobu i razne psihičke poremećaje. Uzvišeni Allah rekao je za jevreje, opisujući njihovu vezanost za dunjaluk:
"I naći ćeš ih, sigurno, da više žude za životom od svih ostalih ljudi, čak i od mnogobožaca; svaki bi volio da poživi hiljadu godina, mada ga to, i kada bi toliko živio, ne bi od patnje udaljilo! - A Allah dobro vidi ono što oni rade" (El-Bekara, 96)
Ovdje se posebno ističu dvije stvari. Prva je očita privrženost životu, a druga je da ti ljudi ne mare kakav je to život. Dakle, važno je živjeti, pa makar i najgorim životom.
Posebno zadivljuje izbor izraza "hiljadu godina" u ajetu, jer se jevreji inače ujutro pozdravljaju riječima: "Živ bio hiljadu godina!" Zato je Allah spomenuo da oni žele dug život, no i da ga prožive, došao bi im kraj. Oni će skončati u vatri i patnji. "Patnja na onom svijetu bit će, zaista, još sramnija, i niko im neće u pomoć priteći." (El-Fussilat, 16)

Jedna od najboljih izreka koje sam čuo jeste: "Ne sekiraj se, ima Boga."
Ovom izrekom hoće se kazati da postoji Allah, Koga trebamo moliti za spas i izbavljenje, zato se ne sekiraj, već se Njemu posveti. "...Onaj Koji se nevoljniku, kad mu se obrati, odaziva, i Koji zlo otklanja i Koji vas na Zemlji namjesnicima postavlja. — Zar pored Allaha postoji drugi bog? Kako nikako pouku vi da primite!" (En-Neml, 62)
"A kada te robovi Moji za Mene upitaju, Ja sam, sigurno, blizu: odazivam se molbi molitelja kad Me zamoli. Zato neka oni pozivu Mome udovolje i neka vjeruju u Mene, da bi bili na Pravom putu." (El-Bekara., 186)

Minute su tvog života skupe

Zapazio sam dvije velike i važne stvari čitajući memoare šejha Alija Tantavija. Prva stvar jeste njegovo promišljanje o životu i vrijednosti minuta, a tu lekciju je naučio kada se jednom prilikom zamalo ugušio u jednoj rijeci u Bejrutu. Lijepo je opisao to stanje i njegove posljednje dove da se vrati, upotpuni svoj iman i još učini dobra. Od tada je veoma cijenio svaki tren života.
Druga stvar veže se za njegovo putovanje na hadž karavanom iz Sirije. Kada su bili u blizini Tebuka, izgubili su se u pustinji tri dana. Nestalo im je hrane i pića, tako da im se približio smrtni čas. Šejh je čak održao oprosnu hutbu svojim drugovima, nadahnuto govoreći o važnosti vjere u Allaha. Hutba je bila toliko dirljiva da su svi plakali i osjetili kako im se iman povećao. A spas i izlaz je samo kod Allaha."Njemu se mole oni koji su na nebesima i na Zemlji; svakog časa On se zanima nečim." (Er-Rahman, 29)
Allah Uzvišeni kaže:
A koliko je bilo vjerovjesnika uz koje su se mnogi iskreni vjernici borili, pa nisu klonuli zbog nevolja koje su ih na Allahovom putu snalazile, i nisu posustajali niti su se predavali - a Allah izdržljive voli" (Alu Imran, 146)
Allah voli snažne vjernike koji se bore protiv Njegovih neprijatelja i koji su strpljivi i izdržljivi na Pravom putu. Takvi vjernici ne posustaju, ne očajavaju i ne predaju se nemaru. Oni ne znaju za nemoć, poraz i gubljenje snage, već su uvijek zajedno, u pokretu, borbi i napredovanju. Takvi vjernici ne štete ništa žrtvujući se za Allaha Poslanika, s.a.v.s., i vjeru. Poslanik, s.a.v.s., kazao je
"Jak vjernik draži je Allahu od slabog, a u svakom je dobro."
Ebu Bekr, r.a., povrijedio je svoje prste na Allahovu putu pa je samo kazao stih:
"Ovo je ništa do prst koji krvari, A za Allaha sve treba žrtvovati"
On je i u Pećini prstima branio Poslanika, s.a.v.s., od zmije. Poslanik je samo proučio dovu, i Ebu Bekr bio je izliječen.
Neki je čovjek kazao Antari: "Šta je tajna tvog viteštva i hrabrosti, pa ti sve ljude na mejdanu pobjediš?" Antara mu je kazao da jedan drugome stave prst u usta i da zagrizu. Nakon toga čovjek je vrisnuo, a Antara mu ništa reče: "Eto, zbog čega sam najjači." Dakle, zbog strpljenja i izdržljivosti.
Vjernika stalno raduje i uveseljava blizina Allahove blagosti, oprosta i milosti. On zna da je uvijek u Njegovoj zaštiti. Vjernikova sigurnost raste s njegovim imanom. Sva stvorenja: ptice, životinje i morska stvorenja znaju da imaju Gospodara, Koji ih je stvorio i Koji im opskrbu daje.
"Njega veličaju sedmera nebesa, i Zemlja, i oni na njima; i ne postoji ništa što Ga ne veliča, hvaleći Ga; ali vi ne razumijete veličanje njihovo. — On je doista blag i mnogo prašta."(El-Isra, 44)
"O Allahu, samo Tebi hvala pripada, Sve stvoreno Tvoje ime veliča."

Kod naših ljudi na selu postoji jako lijepa uzrečica kad siju usjeve. Ljudi tada uzvikuju: "Boba suha, u zemlji suhoj, samo za Te, Stvoritelju nebesa i Zemlje."
"Kažite vi Meni: šta biva s onim što posijete? Da li mu vi dajete snagu da niče, ili to Mi činimo?" (El-Vakia, 61, 64)
Ovo su krasni prizori čistog imana koji ljudi nose u svojim dušama.
Poznati vaiz Abdulhamid Kišk, koji je bio slijep jednog se dana popeo na minber, iz džepa izvadio špicu datule na kojoj je bilo ispisano ime Allah i uzviknuo:
"Pogledajte ovu palmu prekrasne krošnje Ko je dao da iznikne i u zeleno obojio je. To Allah je, Koji sve stvara i određuje."
Ljudi su sve vrijeme plakali dirnuti šejhovim riječima i iskrenošću.
To je učinio Tvorac nebesa i Zemlje, Koji je u stvorenja urezao Svoje ime, sva ona zbore o Njemu i stalno Ga hvale: "Bože, Ti ništa zalud stvorio nisi."
Osjećaj da imaš Gospodara, Koji je milostiv, Koji prašta i prima pokajanje jeste tajna svakog spokoja i bezbrižnosti. Zato obraduj druge jer milost Gopodara tvoga prekriva nebesa i Zemlju. Uzvišeni je rekao: "A milost Moja obuhvata sve" (El-E'raf, 156). Kako je samo uzvišena blagost Božija. Poznat je hadis o beduinu koji je klanjao s Poslanikom, s.a.v.s., pa nakon toga kazao: "Bože, oprosti samo meni i Muhammedu." Poslanik, s.a.v.s., reče mu: "Zašto skučavaš nešto prostrano." Milost Božija sve obuhvata. "A prema vjernicima je milostiv." Poslanik, s.a.v.s., pokazao je ashabima na majku s djetetom i kazao: "Allah je milostiviji prema robovima nego ova majka prema svome djetetu."
Neki se čovjek spalio bježeći od Allahove kazne. Allah će ga proživjeti na Sudnjem danu i pitati ga: "Robe moj, šta te je nagnalo da to učiniš?" "Bojao sam se Tebe i svojih grijeha", kazat će čovjek. Nakon toga će ga Allah uvesti u Džennet. Ovo je vjerodostojan hadis.
"A onome koji je pred dostojanstvom Gospodara svoga strepio i dušu od prohtjeva uzdržao, Džennet će boravište biti sigurno." (El-Naziat, 40, 41)
Allah će suditi čovjeku koji je vjerovao, ali je mnogo griješio te nije imao nijedno dobro djelo. No, pošto je bio trgovac, često se smilovao nevoljnicima i bijednicama, Allah će mu kazati: "Mi smo milostiviji i plemenitiji od tebe." Oprostit će mu i uvest će ga u Džennet.
"Reci: 'O robovi Moji koji ste se prema sebi ogriješili, ne gubite nadu u Allahovu milost! Allah će, sigurno, sve grijehe oprostiti; On, doista, mnogo prašta i On je milostiv.'" (Ez-Zumer, 53)
"Ja se nadam da će mi On na Sudnjem danu grijehe oprostiti."
U Muslimovoj se zbirci nalazi hadis u kojem se kaže daje jedan čovjek klanjao s Poslanikom, s.a.v.s., i ashabima te prišao Poslaniku, s.a.v.s., i kazao mu: "Zgriješio sam, pa mi odredi kaznu." Poslanik, s.a.v.s., upita ga: "Jesi li klanjao s nama?" "Da", odgovori čovjek. "Idi, oprošteno ti je", kaza Poslanik, s.a.v.s.
"Ko učini grijeh i prema sebi se ogriješi, pa zatraži oprosta od Allaha, vidjet će kako je Allah milostiv i mnogo prašta."
Allahova blagost uvijek štiti čovjeka, slijeva, zdesna, odozdo, odozgo, ispred i iza.
Takvu milost može davati samo Allah. On je sačuvao Poslanika, s.a.v.s., u Pećini, smilovao se stanovnicima pećine, ehlul kehf, otklonio stijenu na izlazu iz Pećine trojici vjernika, spasio Ibrahima, a.s., od vatre, Musaa, a.s., od utapanja, Nuha, a.s, od potopa, Jusufa, a.s., iz bunara i Ejuba, a.s., od bolesti.
Ummu Selem kaže da je čula Poslanika, s.a.v.s., kako veli:
"Svakom muslimanu koga zadesi kakva nedaća, pa on kaže: 'Svi smo Allahovi i svi se Njemu vraćamo.' Spasi me, Bože, nevolje i daj mi dobro iza nje', Allah će mu dati dobro poslije te nesreće."

Lijepi postupci put su sreće

U divanu Hatema Et-Taija vidio sam jako lijep savjet: "Ako ti je dovoljno da se samo prođeš zla, učini to."

Dakle, ovaj veliki čovjek kaže da nam je dovoljno da se samo prođemo griješenja, kako i Kuran upućuje: "Prođi se zla." "Ne obaziri se na njihova vrijeđanja."

Nečinjenje grijeha osobina je koju ljudi mnogo cijene, a to je i jedan uzvišeni blagoslov od Allaha.

Govoreći o Allahovim blagodatima, Ibn Abbas kaže: "Obdaren sam s trima lijepim osobinama koje uvijek ispoljavam. Kad god padne kiša, ja se obrađujem i zahvalim Allahu, a nemam nikakve stoke. Kad god čujem za kakva pravedna vladara, učim Allahu dove za njega, iako nemam nikakvih potreba. Kad god naučim neki ajet iz Kurana, poželim da ga svi ljudi znaju.

Ovo je primjer istinskog iskazivanja ljubavi prema ljudima, širenja dobra među njima, čistoće grudi i ljepote savjeta dobrog čovjeka.

Pjesnik je kazao:

"Neka nikad kiša ne padne samo meni i mojoj zemlji Ako joj se neće obradovati svi ostali ljudi."

Dakle, ovaj pjesnik, zbog svoje dobrote želi dobro za sve, a ne samo za sebe. On nije egoista poput onih za koje Allah kaže: "...oni koji škrtare i na to navode ljude te skrivaju dobrotu koju im je podario Allah."

Sad poslušaj dirljive stihove koje je napisao Hatim, čija je duša bila ispunjena vrlinama i željom za davanje: "Tako mi Onog Koji tajne gajba zna I Koji mrtve kosti oživljava; Moj stomak bio je prazan i hranu željenu sam sebi uskraćivao Iz straha da se neko ne bi na Danu sudnjem name požalio."

Korisno i štetno znanje

Istinsko je ono znanje koje te vodi ka Allahu. "A reći će oni kojima je dato znanje i vjerovanje:

"Vi ste ostali, prema Allahovoj odredbi, sve do Dana oživljenja, a ovo je Dan oživljenja, samo što vi niste znali.'" (Er-Rum, 56)

Postoji znanje koje je prožeto vjerovanjem i imanom, ali i ono koje je ispunjeno krivovjerjem. Opisujući svoje neprijatelje, Allah kaže: "Oni znaju samo spoljašnju stranu života na ovom svijetu, a prema onom su svijetu ravnodušni" (Er-Rum, 7). Uzvišeni nam kazuje da su slijepi kada je riječ o ahiretu i da je to vrhunac njihova znanja.

U drugom primjeru Allah veli:

"I kaži im vijest o onome kome smo dokaze Naše dali, ali koji se od njih udaljio, pa ga je šejtan dostigao, i on je zalutao. A da smo htjeli, mogli smo ga s njima uzvisiti, ali se on ovom svijetu priklonio i za svojom strašću krenuo. Njegov je slučaj slučaj kao psa: ako ga potjeraš, on isplažena jezika dahće, a ako ga seprođeš on opet dahće. Takvi su ljudi koji Naše dokaze smatraju lažnim; zato kazuj događaje da bi oni razmislili. Loš su primjer ljudi koji ne priznaju Naše dokaze, oni zlo čine sami sebi." (El-E'raf, 175-177)

O jevrejima Allah kaže da su oni poput magarca koji nosi blago, jer oni imaju nauku, ali je ne predstavljaju iskreno, skrivaju je, iskrivljavaju, tako da ih ona samo vodi zabludi. Kako bi takvi ljudi mogli biti sretni i na Pravom putu kada su više voljeli zabludu umjesto upute, jer: "Oni govore: Naša su srca okorjela.' A nije tako, nego je Allah njih prokleo zbog nevjerovanja njihova, i zato je vrlo malo njih koji vjeruju." (El-Bekara, 88)

Svaka stvar kod njih vara svojim izgledom poput vode koja je čista, ali kad je počneš piti, vidiš da je gorka. "Koliko smo im samo očitih ajeta dali" "Kad god bismo s nekim znamenjem došli, oni bi se okrenuli."

Mnogo čitaj i razmišljaj

Nova saznanja, spoznaje, razmišljanja i širenje vidika vesele srca i čine dušu spokojnom.
"I ljudi i životinje i stoke ima, isto tako, različitih vrsta. A Allaha se boje od robova Njegovih — učeni. Allah je, doista, silan, i On prašta." (Fatir, 28)
Nauka ispunjava grudi, oplemenjuje čovjeka i uliva smiraj u njegovo srce.
"Znanje našu dušu prostranom čini,
A neznanje joj tjeskobu nosi."
Jedan zapadni mislilac kaže da ima punu fioku papira na koje je zapisivao svoje greške koje čini danju i noću. A sve to radi kako ih ne bi ponovo uradio.
Mislim da su ga uveliko pretekli naši vrli prethodnici, koji su uvijek preispitivali svoja djela. "Kunem se Danom kada Smak svijeta nastupi i kunem se dušom koja sebe kori." (El-Kijama, 1, 2)
Hasan el-Basri kazao je: "Musliman se treba sa svojom dušom žešće obračunavati negoli s neprijateljem."
Rebi ibn Husejm pisao je svoje govore koje bi govorio od jednog džuma-namaza do drugog. Potom bi ih čitao, te kada bi našao dobar govor, zahvaljivao bi Allahu, a ako bi našao loše riječi, za svaku bi činio istigfar.
Jedan od vrlih prethodnika kazao je: "Počinio sam jedan grijeh prije četrdeset godina i još uvijek tražim oprost od Allaha za njega."

Obračunaj se sam sa sobom

Bilo bi dobro da svaki vjernik ima malu svesku u kojoj će zapisivati kada se obračunao sa sobom, svojom dušom i strastima. Tu treba zapisivati sve svoje negativnosti i napredak u liječenju od njih.
Omer, r.a., kazao je: "Preispitajte svoja djela prije nego što budete na Sudnjem danu preispitani i dušu uljepšajte za veliki obračun."
U svakodnevnom životu ponavljamo tri greške. Prva je da gubimo vrijeme.
Druga je da pričamo o stvarima koje nas se ne tiču. "Ljepota čovjekovog islama ogleda se u tome da se prođe onoga što ga se ne tiče."
Treće je da se interesujemo za beznačajne stvari, poput slušanja glasina i ogovaranja. Sve nas to sprečava i zaustavlja na putu istine.
Poslanik, s.a.v.s., naučio je svog amidžu Abbasa, r.a., da izgovara dovu u kojoj se krije sreća ovog svijeta i ahireta. Ona glasi: "Bože moj, podari mi oprost i zdravlje."
"Dat ćemo onome koji želi nagradu na ovome svijetu, a dat ćemo i onome koji želi nagradu na onom svijetu i sigurno ćemo zahvalne nagraditi." (Alu Imran, 145)

Budite oprezni

Sreća se postiže osmišljenim planiranjem, izvršavanjem ciljeva i oslanjanjem na Allaha.
Poslanik, s.a.v.s., nosio je u mnogim bitkama štit i borio se, iako je bio čovjek koji se najviše pouzdavao u Allaha. Dakle, potreban je rad i akcija, pa onda pouzdanje i oslanjanje na Allaha. Zato je Poslanik, s.a.v.s., kazao: "Veži devu, pa se osloni na Allaha."
Rad i oslanjanje na Allaha dijelovi su vjere dok je nepravilno i grešno samo se oslanjati na Allaha, a ne činiti ništa.
O ovome je Ibn Dževzi naveo priču čovjeka koji je sebi odgrizao prst, pustio da iskrvari i umro, a nije uzeo zavoj i spriječio smrt.
Pripovijeda se da je Taha Husein, poznati egipatski pisac, kazao svom vozaču: "Ne žuri, stići ćemo prije."
To je u skladu s izrekom: "Ko ide polahko stigne prvi."

Zato se u Kuranu kaže: "I neka bude ljubazan" (El-Kehf, 29). Dakle, stvari treba raditi polahko, oprezno i bez žurbe.

Neka prijatelji budu oko tebe

Svako ko ima dosta prijatelja sretan je čovjek jer uživa u ljubavi i poštovanju drugih. Ibrahim, a.s., učio je dovu: "Učini da me se drugi samo po dobru sječaju" Muffesiri su kazali da riječ dobro iz ajeta podrazumijeva lijepo • sjećanje i pohvalu. Allah je Musau, a.s., kazao: "I Ja sam učinio da te svako voli i da rasteš pod okom Mojim" (Ta-Ha, 39) Poslanik, s.a.v.s., kazao je: "Vi ste Allahovi svjedoci na Zemlji." Naši jezici trebaju samo dobro i moralno govoriti, i mi trebamo biti pera istine koja će ovaj svijet činiti ljepšim. Putovanja i posjete raznim mjestima čine čovjeka sretnim i umiruju njegovu dušu. O ovome smo nešto govorili na početku knjige. Allah nas u Kuranu poziva da putujemo po Zemlji i uzimamo pouku iz mjesta koja obiđemo.
"'Prije vas su mnogi narodi bili i nestali, zato putujte po svijetu i posmatrajte kako su završili oni koji su poslanike u laz ugonili. To je objašnjenje svima ljudima i putokaz i pouka onima koji se Allaha boje. I ne gubite hrabrost i ne žalostite se; vi ćete pobijediti ako budete pravi vjernici." (Alu Imran, 137-139)
U drugom vjerodostojnom hadisu kaže se: "Džibril, a.s., zove stanovnike nebesa i kaže im: Allah voli tog i tog roba', te ga oni zavole, na njega ostane lijep spomen na Zemlji."
Nasmijano lice, lijepa, nježna riječ i dobar odgoj samo su neki uvjeti ljubavi. Ustvari, blagost i samilost prema drugima osnova je svakog prijateljstva i druženja. Zato je Poslanik, s.a.v.s., kazao: ili "U čemu god se nađe blagost ukrasi ga, a štogod bude lišeno blagosti postane unakaženo."
U drugom hadisu kaže se: "Onaj ko nije nježan nema nikakvo dobro u sebi."
Neki mudar čovjek kazao je: "Nježnost i zmiju iz gnijezda istjera."
Na Zapadu ljudi kažu: "Uzmi med, a ne razbij košnicu."
U vjerodostojnom hadisu kaže se: "Vjernik je poput pčele. Ona se hrani lijepim, daje lijep plod i kada sleti na neki cvijet, ne uništava ga."

Putujte i čitajte ajete o moći

"Reci: 'Putujte po svijetu, zatim pogledajte kako su završili oni koji su poslanike lažnim smatrali!'" (El-Enam, 11)
"A Mi smo i prije tebe samo ljude slali, građane kojima smo objave objavljivali. Zar ovi ne putuju po svijetu, pa ne vide kako su skončali oni prije njih - a onaj je svijet doista bolji za one koji se budu Allaha bojali - zar se nećete opametiti!" (Jusuf, 109)
"Zašto oni po svijetu ne putuju pa da srca njihova shvate ono što trebaju shvatiti i da uši njihove čuju ono što trebaju čuti, ali oči nisu slijepe, već srca u grudima." (El-Hadždž, 46)
Jedan pjesnik veli:
"Dugo na jednom mjestu ne budi, Već putuj i dušu svoju razveseli"
Svako ko je čitao Ibn Batutine putopise uživao je u brojnim i čudesnim avanturama. One su ispunjene interesantnim stvarima, poukama i neviđenim stvarima. Čovjek koji često putuje spoznaje koliko je Allah milostiv i koliko je ljepote i raznovrsnosti u Njegovom stvaranju.
Stoga, preporučujem svakome ko je u mogućnosti da mnogo putuje da to čini jer će na taj način učiniti dobro sebi i oživiti svoje srce i dušu.

Noćni namaz

Noćni namaz smiruje čovjeka, usrećuje ga i donosi svako dobro.
U vjerodostojnom hadisu navodi se da kada čovjek ustaje u posljednjoj trećini noći, spominje Allaha i klanja noćni namaz postaje marljiv, čio i spokojan.
"I probdij dio noći u molitvi, - to je samo tvoja dužnost; Gospodar tvoj će ti na onom svijetu hvale dostojno mjesto darovati"(El-Isra 79)
"Oni koji su se Allaha bojali — u džennetskim će baščama, medu izvorima, boraviti, primat će ono što im Gospodar njihov bude darovao, jer oni su prije toga dobra djela činili, noću su malo spavali i u praskazorje oprost od grijeha molili, a u imecima njihovim bio je udio i za onoga koji prosi i za onoga koji ne prosi." (Ez - Zarijat, 15-19)
Noćni namaz liječi tijelo i čini ga zdravim. Poslanik je, s.a.v.s., u hadisima lijepo ukazao na važnost noćnog namaza:
"O Allahov robe, ne budi poput čovjeka koji bi
noći probdio, a ne bi klanjao noćni namaz." "Divan li je on rob Allahov, još samo da klanja noćni namaz."
Nemoj se žalostiti zbog onog što je prolazno. Sve je na dunjaluku prolazno osim Allaha, Vječnoga.
"Sve što je na Zemlji prolazno je, ostaje samo Gospodar tvoj, Veličanstveni i Plemeniti." (Er-Rahman, 26, 27)
"Ono što je u vas —prolazno je, a ono što je u Allaha — vječno je. One koji su trpjeli, Mi ćemo sigurno nagraditi mnogostrukom nagradom za ono što su činili." (En-Nahl, 96)
"Sve živo prolazno je osim Lica Njegova."

Zastani i razmisli

Čovjek koji živi u budućnosti isti je kao i onaj koji živi u prošlosti. To su dva druga iste vjere i oba pate. Razlika je samo što je jedan zalutao u doline budućnosti i sutrašnjice strahujući od zla i nesreća koje trebaju doći. Drugi je pak ostao okovan u
dolinama prošlosti žaleći za onim što je nekad bilo i prestalo. Oba čovjeka istinski pate i boluju. Njihove duše propadaju i život prolazi. Obje doline imaju isto ime: tuga.
"Bože moj, molim Te za zdravlje na ovom svijetu i ahi-retu. Bože moj, molim Te za oprost i spokoj u mojoj vjeri, u mome življenju na ovom svijetu, mojoj porodici i imetku. Bože, pokrij moju sramotu i zaštiti me od straha. Bože moj, podari mi zaštitu ispred mene, iza mene, s moje lijeve i desne strane i iznad mene. Tvojom Te uzvišenošću molim da mi ništa zlo ne učini ispod mene."

Tvoja je nagrada Džennet

Pjesnik je kazao:
"Ako je sve na dunjaluku prolazno, Ko je čovjeka vlasnikom nazvao."
Dunjaluk sa svim blagom i ljepotama na njemu ne vrijedi ni jedne suze. Tirmizi navodi hadis u kojem je Poslanik, s.a.v.s., kazao: "Dunjaluk je proklet i sve je na njemu prokleto osim spominjanja Allaha, učenjaka i učitelja."
Lebid je kazao: "Ovaj je svijet samo jedan zalog, Ono što je uzeto mora biti vraćeno."
Mudri ljudi kazali su kako svemu treba prilaziti razumno te uvijek imati na umu kako ovaj svijet nije vrijedan jednog vjerničkog uzdaha."Ovaj svijet samo igra je i zabava."
Hasan Basri veli: "Neka tvoj cilj bude samo Džennet jer je duša vjernika skupa, iako je mnogi rasprodaju na dunjaluku."
Nerazumni su ljudi koji se žaloste za ovodunjalučkim stvarima poput novca, auta i kuća, a ne misle o ahiretu, koji nema cijene. "To su oni koji vole dunjaluk, a zaboravljaju na Dan mučni."

Istinska ljubav

Ako želiš sreću, trebaš biti od onih koji najviše vole Allaha i koji su Njegovi odani robovi. Stupanj sreće odgovara visini tvojih želja i ambicija. Svakako, naša najveća želja treba biti Allahova blizina i Njegovo zadovoljstvo. Kako su samo lijepe riječi: "On ih voli, i oni Njega vole." (El-Maida, 54)
Neki ljudi kažu da nije čudno kada se govori kako oni Allaha vole, ali je zadivljujuće što se naglašava da On njih voli iako ih je stvorio, dao im opskrbu, život, uslišavao im molbe, štitio ih i sve podario.
"Reci: 'Ako Allaha volite, mene slijedite, i vas će Allah voljeti i grijehe vam oprostiti!' - a Allah prašta i samilostan je." (Alu Imran, 31)
Alija, r.a., jeste primjer vjernika koji je iskreno i bekrajno volio Allaha.
Jedan je ashab silno volio suru Ihlas i uvjek bi je učio, na namazu, na sedždi, u dovama i kada bi zikrio. Ona ga je smirivala i davala mu snagu za život. Poslanik, s.a.v.s., prišao mu je jednog dana kazao: "Zbog izuzetne ljubavi prema toj suri, Allah te je uveo u Džennet."
Uvijek su me divili pjesnički stihovi koji pitaju velike zaljubljenike u žene koliko oni, ustvari, vole Onoga ko im je sve to podario.
"I jevreji i kršćani kažu: 'Mi smo djeca Božija i miljenici Njegovi.' Reci: 'Pa zašto vas onda On kažnjava zbog grijehova vaših?' A nije tako! Vi ste kao i ostali ljudi koje On stvara: kome hoće On će oprostiti, a koga hoće, On će kazniti. Allahova je vlast na nebesima i na Zemlji i na onome što je između njih, i Njemu će se svi vratiti." (El-Maide, 18)
Medžnuna je ubila ljubav za Lejlom. Haruna je ubila ljubav za novcem, a faraona ljubav za ugledom i slavom. Hamza, Džafer i Hanzala, r.a., poginuli su iz ljubavi za Allahom i Poslanikom, s.a.v.s. Koliko je samo različita ljubav kod ovih ljudi, ali samo jedna je istinska i vječna, ljubav prema Allahu.

Zastani i razmisli!

U SAD-u 300 policajaca izvrši samoubistvo godišnje. Deset posto od ovog broja dešava se u Njujorku. Od 1987. godine postotak samoubistava kod policajaca u stalnom je porastu. Ova činjenica jako je zabrinula američke vlasti, pa je oformljena posebna policijska komisija koja ispituje fenomen suicidnih policajaca.
Komisija je utvrdila da je najveći uzrok samoubistava stalni nemir i živčani poremećaj zbog okolnosti u kojima policajci žive. Od njih se uvijek zahtijeva postojanost i staloženost u kriznim situacijama. Najčešće su pod velikim pritiskom zbog sve većeg kriminala u američkim gradovima. Također, u to se ubrajaju i brojne povrede i traume zadobivene tokom obračuna s kriminalcima. Usto treba dodati i duševne poremećaje zbog čestog sučeljavanja s brojnim mrtvim tijelima žrtava koje su nerijetko stare osobe i djeca.
Kao drugi uzrok suicida kod policajaca navodi se stalno nošenje oružja. Ono, naime, pomaže ili olakšava samoubistvo.
Utvrđeno je da 80% policajca izvrši samoubistvo svojim oružjem. U skorije vrijeme zabilježeno je da su se tri policajaca ubila u tri dana, jedan iza drugog, i to svojim službenim pištoljima.

Ne tuguj, naša je vjera lahka

Lahkoća i jednostavnost islama čini ljude sretnim i spokojnim.
"Ta-Ha. Ne objavljujemo Kuran da se mučiš" (Ta-Ha, 1, 2)
"Ta, zaista, s mukom je i last, zaista, s mukom je i last!" (El- Inšira, 5, 6)

"I borite se, Allaha radi, onako kako se treba boriti! On vas je izabrao i u vjeri vam nije ništa teško propisao, u vjeri pretka vašeg Ibrahima. Allah vas je odavno muslimanima nazvao, i u ovom Kuranu, da bi Poslanik bio svjedok protiv vas, i da biste vi bili svjedoci protiv ostalih ljudi. Zato, molitvu obavljajte i zekat dojite i u Allaha se pouzdajte; On je Gospodar vaš, i to kakav Gospodar i kakav zaštitnik!" (El-
Hadždž, 78)
"Mi nikoga ne opterećujemo preko njegovih mogućnosti; u Nas je Knjiga, koja istinu govori, i nikome se nepravda neće učiniti." (El-Mu'minun, 62)
"Allah nikoga ne opterećuje preko mogućnosti njegovih: u njegovu je korist dobro koje učini, a na njegovu štetu zlo koje uradi. Gospodaru naš, ne kazni nas ako zaboravimo ili što nehotice učinimo! Gospodaru naš, ne tovari na nas breme kao što si ga tovario na one prije nas! Gospodaru naš, ne stavljaj nam u dužnost ono što ne možemo podnijeti, pobriši grijehe naše i oprosti nam, i smiluj se na nas. Ti si Gospodar naš pa nam pomozi protiv naroda koji ne vjeruje!" (El-Bekara, 286) "Mome je ummetu oprošteno ono što učini u zaboravu, neznanju i ono na što je primoran."
"Vjera je lahka, i svako ko se u njoj bude naprezao, ona će ga pobijediti."
"Dobro odmjerite, ljubazni budite i obradujte druge."
"Poslan sam sa velikodušnom čistom vjerom."
"Ono najbolje u vašoj vjeri jeste ono što je najlakše."
Jednom savremenom pjesniku ponuđeno je da bude ministar u vladi, i da se prođe svojih ličnih ambicija i hobija, pa je on kazao:
"Uzmite sve od tog dunjaluka i pustite srce da slobodno sanjari, Ja sam bogatiji od sveg blaga koje mi se nudi."

Temelji rahatluka

U časopisu Ehlen ve sehlen od 3.4.1415. hidžretske godine, doktor Hassan Šemsi Baša napisao je veoma dobar članak pod naslovom "20 osobina koje odagnavaju nemir". Poruka ovog članka jeste da su naš životni tok i nafaka određeni kao i sve ostalo u životu. Stoga, čovjek ne treba očajavati niti žalostiti se zbog nečega što ga je prošlo. Nafaka i opskrba svih ljudi dolazi od Stvoritelja, Uzvišenog Allaha. To nije u moći ijednog čovjeka. Opskrbu i nafaku ne može spriječiti nikakav moćnik niti bilo koji narod.
Ono što je bilo prošlo je i sa sobom odnijelo sve tuge i brige. Prošlost se neće vratiti, makar se svi ljudi za to borili. Budućnost pak pripada svijetu nepoznatog i niko je ne može prizvati prije njenog vremena. Dobročinstvo unosi u srce neopisive osjećaje sreće, spokoja i zadovoljstva. Ono čovjeku život čini ljepšim i povećava njegovu nafaku.
Vjernik se, također, ne bi trebao uznemiravati kada ga neko nepravedno grdi i proklinje, jer od toga nije pošteđen ni Allah Uzvišeni, Koji sve može i Čija su imena sveta i savršena.
"Zašto ti suze lice vlaže, zašto srce tuguje? Zašto nemir dušu razdire, zašto noći besane? Sve svoje brige Gospodaru povjeri, Postat ćeš čovjek najbezbrižniji!"

Čuvaj se strasti

Čovjek se treba dobro paziti i čuvati strasti. One ga odvode u zabludu, prljaju njegovo srce i upropaštavaju njegov život. Ako želi biti sretan, musliman se treba čuvati "lažnih, pjesničkih jadikovki" u kojima oni slave svoju strast i niske prohtjeve. To su pjesme u kojima se veliča bol za rastankom, želja za tjelesnim sjedinjenjem i tome slično.
"Reci ti Meni ko će uputiti onoga koji je strast svoju za boga svoga uzeo, onoga koga je Allah, znajući ga, u zabudi ostavio i sluh njegov i srce njegovo zapečatio, a pred oči njegove koprenu stavio? Ko će mu, ako neće Allah, na pravi put ukazati? Zašto se ne urazumite?" (El-Gašija, 23)

"...i ne slušaj onoga čije smo srce nehajnim prema Nama ostavili koji strast svoju slijedi i čiji su postupci daleko od razboritosti" (El-Kehf, 28)
"I neka te zato nikako ne odvrati od vjerovanja u Nj onaj koji u Njega ne vjeruje i koji slijedi strast svoju, pa da budeš izgubljen"(Ta-Ha, 16)
"Kaži ti Meni, hoćeš li ti biti čuvar onome koji je strast svoju za boga svoga uzeo." (El-Furkan, 43)
Jedan je pjesnik kazao:
"Ja sam sam svoju kaznu odredio Jer sam se strastima svjesno predao."
Ovakve stihove često možemo naći u pjesništvu Endelusa, islamske Španije, jer su vodili izrazito materijalistički život i bili predani strastima i raskošima.
Ako nas nekada strasti zavedu, trebamo se prisjetiti Allaha i Njegovo ime prizivati jer njene su zamke beskrajno duboke. Iz njenih tmina samo nas Allah može spasiti i na svjetlo Istine izvesti.
"A kad te šejtan pokuša na zle misli navesti, ti zatraži utočište u Allaha, jer On, uistinu, sve čuje i zna sve." (El-Fussilet, 36)
"Oni koji se Allaha boje, čim ih sablazan šejtanska dodirne, sjete se, i odjednom dođu sebi." (El-E raf, 201)
Svako ko se želi izliječiti od ove opake bolesti treba pročitati knjigu Ibn Kajjima el-Dževzija Bolest i lijek ili Potpun odgovor onome ko traži savršen lijek.
Uzroci za slijeđenje strasti jesu:
1. srce koje ne spominje Allaha, ne voli ga, nije mu zahvalno i ne čini mu ibadet;
2. zagledanje u nedozvoljene stvari, jer ono unosi tugu i brige u srce. U hadisu se kaže: "Pogled je šejtanova strelica." "Reci vjernicima neka obore poglede svoje i neka vode brigu o stidnim mjestima svojim; to im je bolje, jer Allah, uisitinu, zna ono što oni rade." (En-Nur, 30)
"Kad pogled uputiš tamo gdje ne treba u tvoje srce useli se nemir i briga";
3. nepotpuna predanost Allahu, nedovoljno zikra, dove i nafila.
"Kazuj Knjigu koja ti se objavljuje i obavljaj molitvu, molitva, zaista, odvraća od razvrata i od svega što je ružno; obavljanje molitve najveća je poslušnost! — A Allah zna šta radite." (El-Ankebut, 45)
Lijek protiv sljeđena strasti:
1. iskrena pokornost i činjenje ibadeta. Dova Allahu za ozdravljenje;
2. obaranje pogleda i čuvanje polnih organa;
"...i koji stidna mjesta svoja čuvaju" (El-Mu'minun, 5);
3. izbjegavanje mjesta na kojima se ne spominje Allah i na kojima se čine grijesi;
4. posvećivanje činjenju dobrih djela;
5. šerijatski brak.
"I jedan od dokaza njegovih jeste to što za vas, od vrste vaše, stvara žene da se uz njih smirite, i što između vas uspostavlja ljubav i samilost; to su, zaista, pouke za ljude koji razmišljaju" (Er-Rum, 21)
Poslanik, s.a.v.s., bodrio je često mladiće da se žene ako su u mogućnosti.

Dužnosti prema braći

Vjernik treba svoga brata zvati lijepim imenima jer to unosi u njegovo srce sreću i radost. Poslanik, s.a.v.s., mnogo je govorio o odnosima prema vjernicima. Lijepo ophođenje s braćom ubraja se u sadaku, a sve zbog toga ih to usrećuje i ohrabruje.
"Osmijeh tvome bratu jeste sadaka." "Učini dobro djelo, pa makar tako što ćeš brata svoga sresti čila i nasmijana lica."

Svaku priliku treba koristiti kako bismo razgovarali s braćom, o nečemu ga obavijestiti i kakvo dobro mu prenijeti. Nipošto se ne smije izbjegavati brat u vjeri niti dolaziti u situaciju da s njim pričamo samo iz potrebe.
Ovo proizlazi iz hadisa u kojem Poslanik, s.a.v.s., kaže: "Ko se ne interesuje za stanje muslimana, nije od njih."
"A vjernici i vjernice su prijatelji jedni drugima: traže da se čine dobra djela, a od nevaljalih odvraćaju, i molitvu obavljaju i zekat daju, i Allahu i Poslaniku Njegovu se pokoravaju. To su oni kojima će se Allah sigurno smilovati. — Allah je doista silan i mudar. Allah obećava vjernicima i vjernicama džennetske basče kroz koje će rijeke teći, u kojima će vječno boraviti, i divne dvorove u vrtovima edenskim. A i malo naklonosti Allahove veće je od svega toga; to će, doista, uspjeh veliki biti!" (Et-Tevba, 71, 72)
Brata ne treba grditi zbog nečega što je prošlo niti ga ismijavati ni ponižavati. Poslanik, s.a.v.s., kazao je: "Ne budi licemjeran prema bratu, ne ismijavaj ga i ne iznevjeri ono što si mu obećao."

Ne griješi, ali znaj da i grijesi kriju tajne

Neki učenjaci kažu da je grijeh poput pečata za vjernika nakon kojeg se on predaje istigfaru, pokajanju i poniznom robovanju. Kroz poniznost, prihvatanje određenja i iskrenosti u tom stanju pokajanja ostvaruju se najljepša Božija imena poput: Milostivog, Svemilosnog, Onog Koji pokajanja prima i Onoga Koji voli da mnogo prašta.

Traži opskrbu, ali ne budi pohlepan

Neka je slavljen Uzvišeni Allah koji daje opskrbu crvu u zemlji, ribama u vodi, pticama u zraku, mravima u zemnim staništima i zmijama pod vrelim stjenama.
Ibn Kajjim u svojm knjigama navodi prelijep primjer Božije opskrbe. On opisuje jedan doživljaj kada je vidio kako vrabac hrani zmiju koja je bila slijepa i koja je stanovala u krošnji palme. Iako je od nje strahovao, vrabac bi svakog dana donosio hranu i ubacivao je zmiji u usta.
"Sve životinje koje po Zemlji hode i sve ptice koje na krilima svojim lete svjetovi su poput vas - u Knjizi Mi nismo ništa izostavili — i sakupiće se poslije pred Gospodarom svojim. A oni koji dokaze Naše poriču gluhi su i nijemi, u tminama su. Onoga koga hoće -Allah ostavlja u zabludi, a onoga koga hoće - na Pravi put izvodi." (El-En'am, 38, 39)
Merjemi, r.a., dolazila je hrana svakog dana i noći kada je bila u odaji izdvojenoj. Kada su je upitali odakle joj ta hrana, ona je kazala: "To je opskrba od Allaha Uzvišenog. A On opskrbu daje onome kome hoće bez ikakve nadoknade."
Ne tuguj, tvoja je opskrba određena.
"Ne ubijajte djecu svoju od straha od neimaštine, i njih i vas Mi hranimo, jer je ubijati njih doista veliki grijeh." (El-Isra, 31)
Znaj da Allah posjeduje sva blaga i sve riznice svijetova i ne strahuj od neimaštine i gladi.
"Onaj Koji sve iz ničega stvara, Koji će zatim to ponovo učiniti, i Koji vam opskrbu s neba i iz zemlje daje. - Zar pored Allaha postoji drugi bog? Reci: 'Dokažite, ako istinu govorite!'" (En-Neml, 64)
"Ikoji me hrani i poji." (Eš-Šu'ara, 79)

Zastani i razmisli!

Znaj da namaz smiruje srce, ispunjava ga ljubavlju i daje mu ogromnu snagu i energiju. Namaz čovjeka povezuje i približava Allahu. U njemu su posebne čari i ljepote, on je lijek, kako za duh, tako i za tijelo. Namaz prožet skrušenošću i veličanjem Allaha vrhunac je ovog prolaznog života. Namazom štitimo svaki dio svoga tijela, svaki organ i zglob.

Namaz naše misli usmjerava samo Istini i Ljepoti, i čuva nas besmislene posvećenosti ovosvjetskim užicima i kratkotrajnim koristima. Namaz u nama odagnava svako zlo i negativnost, a čvrsto nas veže sa Stvoriteljem i Gospodarom. On je hrana za duh ili za tijelo, pa ako želimo zdravo i spokojno živjeti, naš će dan biti ispunjem molitvom i namazom.
Namaz je najbolje sredstvo koje nam pomaže da steknemo ovosvjetske i ahiretske dobrobiti. On je najboji zaštitnik od svake nevaljalštine, propasti, ali i briga i nedaća. Namaz nas potiče na dobra djela, a odvraća od grijeha. On povećava našu opskrbu, čini naša lica svijetlim, donosi milost i osvjetljava pute.

Naša je vjera velikodušna

Velikodušnost kao odlika islama umnogome usrećuje čovjeka i donosi spokoj njegovoj duši. Allah, uistinu, darežljivo prašta i nagrađuje vjernike. Tako postoje beskrajno velike nagrade za svako dobro djelo. Dobra djela brišu loša. Tako ćemo veliki oprost i nagradu steći ako, naprimjer, klanjamo namaz, redovno idemo na džuma-namaz, obavljamo umru i hadž, postimo i tome slično.
Ne smijemo zaboraviti da se svako dobro djelo kod Allaha umnogostručava od deset pa do 700 puta, pa čak i više. Pokajanje briše grijehe urađene prije njega. Nevolje i nesreće brišu grijehe. Nikakva nesreća ne pogodi vjernika, a da mu Allah zbog toga ne oprosti neke grijehe. Dove su razlog za praštanje brojnih djela, kao i Poslanikov, s.a.v.s., šefaat. Ako vi budete broji/i Allahove blagodati, nećete ih nabrojiti" (En-Nahl, 18); "...i da vas darežljivo obasipa milošću Svojom, i vidljivom i nevidljivom?" (Lukman, 20)

Ne boj se! Ti ćeš, doista, pobijediti!

Musa, a.s., uplašio se tri puta:
Prvi je put to bilo kada je ušao u odaje osionog faraona i kazao: "Gospodaru naš' rekoše oni, 'bojimo se da nas odmah na muke ne stavi ili da svaku mjeru zla ne prekorači.'"(Ta-Ha, 45)
Allah mu je tada kazao: "Ne bojte sef, reče On, 'Ja sam s vama, Ja sve čujem i vidim."' (Ta-Ha, 46). Ove riječi trebaju stalno biti na umu vjernika.
Drugi put Musa, a.s., uplašio se kada su čarobnjaci bacili svoje čini, pa mu je Allah kazao: "Ne boj se!, rekosmo Mi, 'ti ćeš, doista, pobijediti!" (Ta-Ha, 68)
Treći se put to desilo kada ga je faraon s vojskom sustigao kod mora, pa mu je Allah kazao: "Udari štapom svojim" A Musa, a.s., kazao je: "Gospodar je moj sa mnom i On će me uputiti."
Čuvaj se četiri stvari!
Četiri stvari su jako opasne i vode te u propast i zabludu.
1. Srdžba zbog određenja i nezadovoljstvo Allahovim propisom
2. Činjenje grijeha bez pokajanja. "Nesreća je sama od vas."
3. Osjećaj mržnje prema ljudima, osveta i zavisnost. "A prigovaraju samo zato što su ih Allah, iz obilja Svoga, i Poslanik Njegov imućnim učinili." (Et-Tevba, 74)
4. Nespominjanje Allaha.
"A onaj ko okrene glavu od Knjige Moje, taj će teškim životom živjeti i na Sudnjem danu ćemo ga slijepim oživiti." (Ta-Ha, 124)

Nađi utočište kod Allaha

Istinski smiraj čovjek jedino može imati kod svog Gospodara.
Allah je na nekoliko mjesta u Svojoj knjizi spomenuo smiraj i spokoj.

"One koji vjeruju i čija se srca, kad se Allah spomene, smiruju — a srca se doista, kad se Allah spomene smiruju!" (Er-Ra'd, 28)
"Pa je Allah spustio smirenost na njih" (El-Feth, 18)
Ako ga vi ne pomognete, pa, pomogao ga je Allah onda kad su ga oni koji ne vjeruju prislili da ode, kad je s njim bio samo drug njegov, kada su njih dvojica bila u Pećini i kada je on rekao drugu svome: 'Ne brini se, Allah je s nama!', pa je Allah spustio pouzdanje Svoje na njega, i pomogao ga vojskom koju vi niste vidjeli i učinio da riječ nevjernika bude donja, a Allahova riječ, ona je — gornja. Allah je silan i mudar." (Et-Tevba, 40)
Smirenost u navedenim ajetima znači osjećaj sigurnosti sa Gospodarom i duboko povjerenje u Milosnika. Ovaj osjećaj izuzetne sigurnosti mogu imati samo vjernici i samo oni mogu živjeti bez tjeskobe, zbunjenosti, sumnje, ljutnje i nemira.
Ovaj je osjećaj dovoljan vjernicima da neprestano iskazuju svoju zahvalu Gospodaru svih svjetova. Oni samo Njega zovu i Njemu se mole jer znaju da On sve zna, sve čuje i da je svemoćan. A kada ste u zaštiti Svemoćnoga, nemate briga ni osjećaja tjeskobe.
Allah će vjernike postojanom riječju učvrstiti i na ovom i na onom svijetu, a nevjernike će u zabludi ostaviti; Allah radi šta hoće"(Ibrahim, 27)
"O vjernici, ako Allaha pomognete, i On će vama pomoći i korake vaše učvrstiti." (Muhammed, 7)

Dvije uzvišene riječi

Imam Ahmed kaže da ga je Allah dva puta Svojim riječima neizmjerno pomogao.
Prvi se put to desilo kada se imam našao u zatvoru s jednim pijancem koji mu je kazao. "Budi postojan, Ahmede, tebe bičuju zbog vjere, a mene su mnogo puta bičevali zbog vina." I imam je ostao pribran i strpljiv.
"Nemojte malaksati tražeći neprijatelja; ako vi trpite bol, trpe i oni bol kao i vi, a vi se još od Allaha nadate onome čemu se oni ne nadaju. - A Allah sve zna i mudar je." (En-Nisa, 104)
"A ti budi strpljiv! Allahovo je obećanje, zaista, istina, i neka te nikako ne obmanu oni koji čvrsto ne vjeruju." (Er-Rum, 60)
Drugi put Allah je pomogao Ahmeda riječima, također, u zatvoru kada mu je neki beduin kazao: "Izdrži, Ahmede, ako ovdje budeš ubijen, tvoje boravište bit će Džennet."
Allah je to zato učinio da bih vas obradovao i da bi se tima srca vaša umirila; a pobjeda je samo od Allaha —Allah je zaista silan i mudar." (El-Enfal, 10)
"Oni će biti, za ono što su trpjeli, odajama džennetskim nagrađeni i u njima će pozdravom i blagoslovom biti susretani, u njima će vječno ostati, a kako su one divno prebivalište i boravište!" (El-Furkan, 75, 76)

Nevolja ima i dobrih strana

Nevolje ne moraju značiti samo loše i negativno. One sa sobom donose i neke dobre stvari. Najveća korist od nevolja jeste iskrena dova i molitva upućena Allahu.
U jednom predanju stoji da je jedan čovjek stavljen na kušnju kako bi meleki čuli njegov glas, odnosno iskrenu dovu i zikr.
Pri nevolji čovjek spozna svoje pravo stanje, a to je da je on sitan i beznačajan. Tu se ubija njegova oholost.
"Uistinu, čovjek se uzobijesti, čim se neovisnim osjeti." (El-Elek, 6, 7)
Čovjek nakon kušnje biva bolji u odnosu prema ljudima, a i oni prema njemu. Svakako, uvijek nakon nevolje spozna da je ona neznatna u poređenju s drugim, te da briše grijehe. Ako sve ovo ima na umu, čovjek se neće previše brinuti zbog nevolja i iskušenja.
"Samo oni koji budu strpljivi bit će bez računa nagrađeni." (Ez-Zumer, 10)

Znanje je uputa i lijek

Ibn Hazm u svojoj knjizi Liječenje duše kaže kako je nauka veoma korisno oružje protiv šejtana jer odagnava njihova šaputanja kao i sve ostale brige i tuge.
Ovo je, uistinu, istinito pogotovo kada je riječ o ljudima koji su u potpunosti posvećeni nauci.
Svako ko traži nauku treba planski urediti svoje vrijeme: dio za učenje, dio za ponavljanje i dio za odmor. Također je jako korisno da se čita raznovrsna materija jer to pospješuje učenje.

Sreću daje Allah

Cesto ćete vidjeti kako su najobičniji ljudi i najskromniji radnici koji imaju onoliko koliko im je potrebno za goli život najsretniji ljudi. Oni se najviše smiju i uveseljavaju druge. Takva razdraganost jeste izvor njihove snage i duševne energije. Njihova su srca smirena jer su shvatili da je život samo jedan dan. Oni se ne žaloste za onim što je bilo niti strahuju od onoga što treba doći, već se u potpunosti predaju svome radu i sadašnjosti. Treba napraviti poređenje između ovih ljudi i bogataša koji imaju ogromne vile i dvorce, ali su u stalnim brigama, tuzi, rastrojenosti i tjeskobi.

Dobar spomen jeste drugi život

Mnogi ljudi imaju dva života, a to je lijepa uspomena koju su iza sebe ostavili zbog dobrote koju su prenosili drugima. To svakako nisu oni koji su sebe prodali za prolazne stvari kao što jesu novac i slava.
Već smo spominjali kako je Ibrahim, a.s., molio Allaha da ostavi među ljudima lijep spomen na njega, odnosno da ga se ljudi sjećaju po dobru i uče dove za njega.
Uistinu, lijepa je riječ nevjerovatno korisna i dugotrajna kod ljudi. Omer, r.a., upitao je sinove Herima ibn Senana: "Šta vam je Zuhejr dao i šta ste vi njemu dali?" "On nam se po lijepom spomenuo, a mi smo njemu dali novac", kazali su sinovi. "Tako mi Allaha, ono što ste mu dali nestalo je, a ostalo je ono što je on vama dao."
Mnoge pjesme sačuvale su spomen na ljude koji su bili dobri, i dan-danas mi ih se po tome sjećamo i spominjemo. Takve pjesme su, naprimjer, one o Ibn Bekjji koga je ubio Adu-dudevle ili o namjesniku Egipta Hasibu, koga je po dobru opjevao veliki pjesnik Ebu Nuvas.

Gospodar ne čini nepravdu i ne tlači

Vjernici moraju biti sretni i spokojni jer imaju Gospodara, Pravednoga, Koji je brižan prema robovima Svojim i Koji ne čini nikome nepravdu. On je uveo u Džennet ženu samo zato što se smilovala žednom psu, a drugu je bacio u Džehen-nem jer je mučila mačku.
Prva žena bila je iz Benu Israila i činila je veoma loše stvari. Jednom je na sparnom danu ugledala žednog psa, smilovala mu se i napojila ga. Allah joj je zbog toga oprostio i uveo je u Džennet zbog iskrenog djela koje je uradila.
Potonja žena bila je jako zlobna. Zatvorila je svoju mačku u sobu i nije joj davala ni hrane ni vode, te je mačka umrla u teškim mukama. Zbog ovog čina zlobnica je osuđena na vječnu džehennemsku patnju.
Ove činjenice usrećuju istinskog vjernika jer on spoznaje kako Allah nagrađuje za malo, ali iskreno djelo, te zlobnicima vraća istom mjerom. "Dobra djela potiru loša." "Pa, ko uradi i trun dobra - vidjet će ga. Ko uradi i trun zla - vidjet će ga."
Pomozi nekome u nevolji, otkloni od nekoga tegobu, daruj siromaha, pomozi potlačenog, nahrani gladnog, napoji žednog, obiđi bolesnika, prisustvuj dženazama, pomozi slijepcu,

ukaži na put izgubljenom, ugosti putnika, učini kakvo dobro komšiji, poštuj starijeg, smiluj se mladom, odvoji od svoje hrane, drugom pomogni svojim novcem, kaži nekome lijepu riječ i učinit ćeš veliko dobro za sebe i za druge.
Ove vrline trebaju krasiti vjernika i one obećavaju sretan i spokojan život kao i nagradu na vječnom svijetu.

Sam napiši svoju historiju

Jednog dana sjedio sam u Haremu u Meki prije podne-namaza. Bila je jaka vrućina i žega, tako da sam se i u hladu mnogo znojio. Odjednom sam ugledao jednog starca kako hoda po vrelini i nosi vodu zemzema ljudima koji su ibadetili ispred Kabe. Iako je teško disao i bio sav u znoju, nosio je u obje ruke po čašu vode i davao ih drugima oko sebe smješeći se. Ubrzo se oko njega sjatilo mnogo ljudi i svi su čekali na vodu. Bio sam impresioniran ovim činom jednog oronulog starca. Shvatio sam kako je dobro djelo lahko učiniti, ali mi to mnogi ne vidimo. Uzvišen neka je Allah, Koji je dao mnogobrojne mogućnosti za činjenje dobrih djela i Koji Svojim robovima daje mogućnost da to spoznaju.
Evo nekoliko primjera dobrih ljudi i njihovih djela:
- Ebu Bekr, r.a., sam se izložio životnoj opasnosti štiteći Poslanika, s.a.v.s., u pećini Sevr.
- Hatim je spavao gladan kako bi njegovi gosti mogli jesti.
- Ebu Ubejda, r.a., nije spavao cijelu noći kako bi se ostali vojnici mogli odmarati.
- Omer, r.a., obilazio je Medinu da vidi stanje svoje zajednice, dok su svi ostali spavali.
- On se, također, grčio od bola, a nije htio jesti hranu za vrijeme gladi i oskudice kako bi drugi mogli jesti.
- Ebu Talha, r.a., žrtvovao je svoje tijelo kako strijela ne bi pogodila Poslanika, s.a.v.s., na Uhudu.
- Ibn Mubarek dijelio je drugima hranu, a sam je postio.

"To su ljudi poput zvijezda koji još ljepše sijaju, Oni zoru u svom sjaju nadmašuju"
"Oni su zavjet ispunjavali plašeći se Dana čija će kob svuda prisutna biti, i hranu su davali — mada su je i sami željeli — siromahu i siročetu i sužnju. 'Mi vas samo za Allahovu ljubav hranimo, od vas ni priznanja ni zahvalnosti ne tražimo! Mi se Gospodara našeg bojimo, onog Dana kada će lica smrknuta i namrgođena biti." (Ed-Dehr, 7,11)

U tišini slušaj Allahove riječi

Kada se čovjek preda Allahovoj knjizi, njegova se duša uspokoji i srce umiri. Stoga, uči Kuran i uživaj u njegovim ljepotama ili slušaj kako ga recituju milozvučni učači. Sve to približiti će te Allahovom zadovoljstvu te tvoje srce i dušu okrijepiti uputom i smirajem.
Poslanik, s.a.v.s., volio je slušati druge ljude kako uče Kuran. To je mnogo utjecalo na njega. Cesto je tražio od ashaba da mu recitiraju i uče Kuran, i svaki put kad bi mu došla objava od Gospodara, bio je jako sretan i zadovoljan.
Evo ti lijepog primjera kako da iskoristiš minute svoga dana ili noći. Uključi radio i slušaj melodične riječi Kurana, jer to su Božije riječi i one ostavljaju nemjerljiv trag na srcu onoga ko ih sluša.
Dovoljno je da slušaš gradsku buku i žamor ljudi kako bi bio uznemiren, zbunjen, smeten i kako bi izgubio snagu. Tvoj istinski smiraj i spas jeste u Allahovoj knjizi.
Aid el-Karni
"...one koji vjeruju i čija se srca, kad se Allah spomene, smiruju — a srca se doista, kad se Allah spomene smiruju!" (Al-Ra'd, 28)
Ibn Mesud tražio bi od svojih prijatelja da mu uče suru En-Nisa te bi silno plakao tokom njenog učenja.

Poslanik, s.a.v.s., prošao je jednom kraj Ebu Musaa el-Eš'arija, koji je učio Kuran, te je stao kako bi ga slušao. Sutradan mu je Poslanik, s.a.v.s., kazao: "Jesi li me vidio kako slušam tvoje učenje?" "Da sam znao da me ti slušaš, Božiji Poslaniče, ja bih ga učio najljepše što znam", odgovori Ebu Musa.
Ebu Hatim prenosi da je Poslanik, s.a.v.s., naišao kraj jedne starice koja je učila Kuran te je stao i mirno slušao šta ona uči. Ona je učila suru El-Gašija, pa je Poslanik, s.a.v.s., kazao: "Divan li je ovo prizor!"
Slušanje Kurana jeste ibadet i uživanje.
Jedan veliki islamski pisac putovao je u Evropu brodom. S njim je bila jedna žena s Balkana koja je bježala od komunističkih progona. Bio je petak i nekoliko se muslimana okupilo da klanja džuma-namaz. On je bio imam i hatib, pa je održao hutbu i klanjao namaz učeći na njima suru El-Gašija i El-E'la. Spomenuta je žena sve mirno i u tišini promatrala. Nakon namaza upitala je kakve su to čudesne riječi, jer nije znala arapski jezik. Pisac joj je objasnio da su to riječi Allaha, Gospodara svih svijetova, te je ona ostala zadivljena i začuđena.
"Reci: 'Kad bi se svi ljudi i džinovi udružili da sačine jedan ovakav Kuran, oni, kao što je on, na bi sačinili, pa makar jedni drugima pomagali.' I u ovom Kuranu objašnjavamo ljudima svakojake primjere, ali večina ljudi nikako neće da vjeruje." (El-Isra, 88, 89)
Kuran ima moć nad srcima, osvaja duh i silno utječe na dušu.
"Da ovaj Kuran kakvom brdu objavimo, ti bi vidio kako je strahopoštovanja puno i kako bi se od straha pred Allahom raspalo. Takve primjere navodimo ljudima da bi razmislili." (El-Hašr, 21)
Alija ibn Fudajl ibn Ijad umro je kada je čuo kako njegov
otac uči ajete:
"I zaustavite ih, oni će biti pitani:'Šta vam je, zašto jedni drugima ne pomognete?'" (Es-Saffat, 24, 25)
Omer, r.a., zastajao bi često nad nekim ajetom koji bi na njega silno utjecao. Razbolio bi se zbog poruke tog ajeta i bolovao bi po mjesec dana kao teški bolesnik. To navodi Ibn Kesir.
"Kad bi se kakvim Kuranom brda pokrenula ili zemlja iskomadala ili mrtvi dozvali; Allahu pripada sve! A zar ne znaju vjernici da bi Allah, kad bi samo htio, sve ljude na Pravi put uputio. A nevjernike će nesreća neprestano pogađati ili će se u blizini mjesta njihova događati, zbog onoga što rade - sve doke se Allahova prijetnja ne ispuni. Allah će, sigurno, održati obećanje." (Er-Ra'd, 21)
Abdullah ibn Vehb prošao je kraj nekog dječaka koji je učio jedan ajet iz Kurana koji govori o džehennemskim patnjama te se onesvijestio. Odnijeli su ga kući gdje je bolovao tri dana i nakon toga umro. Ovaj događaj prenosi Zehebi.
Ako pogledate u prve generacije muslimana, vidjet ćete koliko su oni bili predani Kuranu i njegovim načelima, koliko su ga mnogo slušali, pamtili, tumačili i radili po uputama iz njega. Usto, valja napomenuti da su Kuran doživljavali kao veliku blagodat, ali i obavezu. kada jedva čekamo da i nas Gospodar naš uvede s dobrim ljudima.' i Allah će im, zbog onoga što govore, kao nagradu džennetske bašče dati, kroz koje će rijeke teći, u kojima će vječno boraviti; a to će biti nagrada za sve one koji dobra djela čine." (El-Maida, 83-85)
S druge strane, oni koji slušaju muziku na putu su neznanja, opsjena i zabluda.
"Ima ljudi koji kupuju priče za razonodu, da bi, ne znajući koliki je to grijeh, s Allahova puta odvodili i da bi ga predmetom za ismijavanje uzimali. Njih čeka sramna kazna."(Lukman, 6)

Svako traga za srećom, ali...

El-Iskafi je napisao jednu izuzetnu knjigu, pod naslovom Lutf tedbir. Ova knjiga obiluje raznim mudrostima i koristima. U njoj je autor pisao o sreći, upravljanju i veselju. U njoj su navedeni brojni primjeri kako su ljudi tragali i dolazili do sreće. Ona govori o običnim ljudima, kraljevima, trgovcima, borcima, pjesnicima i raznim drugim ličnostima iz ljudske historije.

Nakon što sam prelistao brojne stranice koje opisuju vojne avanture, znanstvena istraživanja, državničke poduhvate, čudnovate ljudske sudbine i tome slično, shvatio sam kako svako traga za srećom i spokojem, no malo njih zna do nje doći na pravi način i malo ljudi zna sreću ostvariti.

Ova knjiga podarila mi je tri izuzetno vrijedna saznanja.

Prva je da onaj kome nije suđeno, neće doći do sreće i zadovoljstva.

Druga je da mnogi ljudi sreću žele ostvariti na nezakonit i nepravedan način. Ipak, sreća je jedino ostvariva na lijep način koji daje vjera.

"Da su poslušali i uradili ono što im je savjetovano, bilo bim bolje i korisnije."

Treće je da mnogi ljudi misle kako su uradili jako mnogo i uspjeli, ali je to samo privid stvari. Makar čovjek dobio sve, ako nije vjernik u Allaha i Poslanika, s.a.v.s., to mu nimalo neće koristiti.

"I riječ Gospodara tvoga pravedno i istinski se ispunila. Njegove se riječi nikada ne mijenjaju."

Jedan vezir koji je dosta života proveo u raskoši rekao je:

"Ako se smrt prodaje, slobodno je kupi,
Jer život ovaj ništa ne vrijedi. Kada iz daljine ugledam mezar,
Želio bih biti njegov prvi gost, Jer tamo je pravi život i vječita radost."

Zastani i razmisli

Čovjek treba učiti dove kada je u blagostanju. On se na Allaha treba oslanjati i Njega moliti kada je u obilju, sigurnosti, zdravlju i veselju. Zahvalan i odlučan vjernik naoštri svoju strijelu prije nego stoje upotrijebi, pa tako i traži utočište kod Allaha prije nego što nastupe teška vremena, nemiri i krize. Nasuprot ovome stoji nesretni krivovjernik i nerazumni vjernik.

"Kad čovjeka nevolja snađe, Gospodaru svome se moli, Njemu se obrača, a onda, pošto mu Allah milost Svoju daruje, zaboravi onoga kome se prije molio, i druge Njemu jednakim smatra, da s puta Njegova na stranputicu odvodi. Reci:
'Uživaj neko vrijeme u nevjerovanju svome, bit ćeš, sigurno, stanovnik u Vatri!'" (Ez-Zumer, 8)

Onaj ko želi istinski uspjeh nikako ne smije zanemariti pouzdanje u Allaha srcem i jezikom. Kako bi otjerao sva iskušenja, vjernik mora uvijek zahvaljivati Allahu, veličati Ga, dozivati Ga u molitvama i sjećati Ga se kada mu je dobro. Imam Halimi kazao je kako se vjernik ne može odužiti Allahu u potpunosti, ali ako priznaje Njegove blagodati te Mu na njima zahvaljuje i stalno oprost od Njega traži zbog svoje nesavršenosti, na pravom je putu da ispuni većinu svojih dužnosti prema Gospodaru svih svjetova. Dakle, čovjek se Gospodaru mora odužívati upravo kada je zdrav, siguran i bogat.

"Život na ovom svijetu nije ništa drugo do zabava i igra, a samo onaj svijet jeste - život, kad bi samo oni znali!" (El-Ankebut, 64)

Džennet i Džehennem

Svjetske su novine mahom objavljivale vijest o samoubistvu francuskog premijera u vladi predsjednika Miterana. Razlog njegovog samoubistva bile su brojne, žestoke i

nemilosrdne kritike koje su premijeru upućivali brojni novinari. Ovaj jadni čovjek nije imao dovoljno vjere, spokoja i sigurnosti da se suoči s time, te nije našao nikoga u koga će se pouzdati, pa se ubio.
Ovi i ovakvi jadni ljudi koji u bezizlaznim situacijama izv-šavaju samoubistva u Kuranu su opisani kao "oni bez upute". Naime, Allah Svojim riječima usmjerava i smiruje vjernike. "I ne budi žalostan zbog spletkarenja njihovih." "Oni vam ne mogu našte-titi, već vas samo uznemiriti." "I otrpi ono što oni govore i izbjegavaj ih na prikladan način." Svaki čovjek koji ima u rukama ključeve upute ide putem istine, sigurnosti i razboritosti. "A koga Allah u zabludi ostavi, niko ga neće na Pravi put uputiti."
Mnogi ljudi savjetuju uznemirenim i ožalošćenim osobama da idu na psihijatrijske tretmane, sjede na obalama rijeke, slušaju muziku i igraju razne igre. To su, eto, medicinske preporuke.
Ipak, savjet muslimana, onih koji istinski Bogu robuju, jeste da čovjek sjedne i odmori se između ezana, da upućuje dove između ezana i ikameta, spominje ime Jednog Jedinog, pomiri se s određenjem, bude zadovoljan Allahovom odredbom, i da se samo u Uzvišenog Allaha pouzda.

"Zar nismo prsa tvoja prostranim učinili"

Ove riječi spuštene su Poslaniku, s.a.v.s., i one su se, naravno, obistinile. Poslanik, s.a.v.s., bio je uvijek zadovoljan, čio, optimističan, razdragan, jednostavan u komunikaciji s ljudima; on je uvijek širio lijepa osjećanja oko sebe, olakšavao stvari, unosio toplinu u ljudska srca, smiješio se pri susretu s njima, te bio prijazan u dobru i zlu. Poslanik, s.a.v.s., bio je također stidan, ali poticao je na veselje i šalu. Treba kazati kako on nikada nije očajavao, ljutio se, gubio nadu i povisivao ton. Uvijek je ljude poticao da budu radosni zbog Allahove opskrbe, da Mu zahvaljuju na tome i da nikada ne zapadaju u beznađe.
Poslanik, s.a.v.s., bio je protiv svake ukočenosti, kićenosti, neprirodnosti, jer je on prenosio Božiju poruku, uspostavljao principe, vodio ummet, stvarao generaciju pobjednika, učio narode, stvarao porodicu i društvo, te bio nepresušna riznica svih vrlina i velikodušno more svjetlosti i nade.
On je olakšavao ljudima i donosio im sreću. "I s njih skidao je teško breme i okove koje su nosili." Ustvari, Poslanik, s.a.v.s., bio je "milost svim svjetovima".
"O Vjerovjesniče, Mi smo te poslali kao svjedoka i kao donosioca radosnih vijesti i kao poslanika koji opominje, da po Njegovom naređenju —pozivaš ka Allahu, i kao svjetiljku koja sija." (El-Ahzab, 45, 46)
Nasuprot ove jednostavne i lagahne poruke islama stoji svaka usiljenost, otpadništvo, ekstremno sustezanje od ovos-vjetskih dobara, goropadnost i oholost svih ljudi koji su se predali zabludama i dunjaluku, te tako skrenuli s Pravog puta.

"I onda bi Allah, voljom Svojom, uputio vjernike da shvate pravu istinu o onome u čemu se nisu slagali, a Allah ukazuje na Pravi put onome kome On hoće" (El-Bekara, 213)

Razumijevanje lijepog života

Jedan mudri Englez kazao je: "Iako i u zatvoru iza krutih rešetaka, svoj pogled možeš usmjeriti ka nebeskim obzorjima, izvaditi cvijet iz svog džepa, pomirisati ga i nasmiješiti se. S druge strane, možeš biti u raskošnim dvorima i sjediti u svili i kadifi, a biti nervozan i ljut na sve oko tebe."
Dakle, sreća nije u vremenu niti u mjestu. Ona je u vjerovanju, pokornosti Allahu i u srcu koje žudi za Gospodarom. Kada se duša ispuni jekinom, ona svijetli srećom, unosi spokoj i odmor u tijelo i prenosi sve to na druge.

Ahmed ibn Hanbel živio je sretno iako je njegovo odijelo bilo poderano, pa ga je on sam ručno zašivao. Imao je tri trošne glinene sobe u kojima je živio s porodicom. Jeo je suh kruh s maslinovim uljem, a ipak njegova nagrada i njegovo čuvenje još su uvijek tu. Njegovi biografi kažu: "On je tokom svog života uglavnom postio, a meso je jeo samo jedanput u mjesecu. Obišao je bezbroj gradova tražeći nauku i skupljajući hadise. Tako je našao svoj spokoj, sigurnost i mir. On je bio postojan, nepokolebljiv, ustrajan u traženju nagrade, ponosan, dostojanstven, zaljubljenik u Džennet i neumorni radnik za ahiret."
Halife u njegovo doba vladale su svijetom, poput Me'-muna, Vasika, Mu'tesama i Mutevekkila. Oni su imali nezapamćeno lijepe i raskošne dvorove, nepregledne riznice bisera, zlata i srebra. Vodili su najjače i najbrojnije vojske. Imali su najbolja oružja, najljepše zastave. Imali su sve što su poželjeli. Ipak, u svome životu bili su jako nesretni. Godine su im prošle u tuzi, nemiru i brizi. Oko njih je uvijek bila buka, metež i blještavilo. U posljednjim trenucima svoga života previjali su se od boli i kajali za sva pretjerivanja i sve ono što su propustili u Allahovoj blizini.
Šejhul-islam Ibn Tejmijja nije imao porodicu, kuću, imetak, položaj ni bogatstvo. Živio je u jednoj sobici, pokraj džamije Benu Umejje. Svaki dan jeo je suh kruh. Imao je samo dva odijela. Cesto je spavao u džamiji. Ipak, opisujući sebe, kazao je da je jako sretan čovjek, da je zadovoljan, da mu je zatvor trenutak za osamu, ubistvo šehadet, a progon iz grada turizam. Ove riječi mogu izaći samo iz srca ispunjenog imanom.
"Allah je izvor svjetlosti nebesa i Zemlje! Primjer svjetlosti Njegove jeste udubina u zidu u kojoj je svjetiljka, svjetiljka je u kandilju, a kandilj je kao zvijezda blistava koja se užeže blagoslovljenim drvetom maslinovim, i istočnim i zapadnim, čije ulje gotovo da sija kad ga vatra ne dotakne; sama svjetlost nad svjetlošću! Allah vodi ka svjetlosti Svojoj onoga koga On hoće. Allah navodi primjere ljudima, Allah sve dobro zna." (En-Nur, 35)
A onima koji vjeruju i dobra djela čine i vjeruju u ono što se objavljuje Muhammedu, a to je Istina od Gospodara njihova, On će preko hrdavih postupaka njihovih preći i prilike će njihove poboljšati." (Muhammed, 2)
A one koji su na Pravom putu On će i dalje voditi i nadahnut će ih kako će se Vatre sačuvati." (Muhammed, 17)
"Na licima njihovim prepoznat ćeš radost sretna života"
(El-Mutaffifun, 24)
Ebu Zerr, r.a., jednog dana otišao je u Rebzu. Tamo je podigao šator i tu stanovao sa svojom ženom i djecom. Većinu je dana postio, spominjao ime svoga Gospodara, hvalio Ga i veličao, ibadetio, čitao Kuran i o njemu duboko razmišljao. Od dunjaluka imao je samo taj šator, nešto sitne stoke i svoj štap. Jednom su ga posjetili prijatelji i kazali: "Pa šta ti imaš od dunjaluka?" On im je odgovorio: "U kući mije ono što trebam od dunjaluka, a Poslanik, s.a.v.s., kazao je da su pred nama teški dani koje će prebroditi onaj ko je skroman u životu."
Bio je veseljak, optimističan, razborit i imao je sve što mu je trebalo od ovog svijeta. Da je uzeo išta preko njegovih potreba, samo bi zapao u veće brige i nemir.

Dakle, šta je to sreća?

"Budi na dunjaluku kao da si tuđin ili putnik."
"Blago li se tuđinima (na dunjaluku)."
Nije sreća dvorac Abdul-Melika ibn Mervana, ni vojska Haruna er-Rešida, ni kuće Ibn Džassasa, ni riznice Karu-nove, ni knjige Ibn Sinaa, ni divani Mutenebbija, ni vrtovi u Kordobi.
Sreća je ono malo što imaš u ruci i što ti je dovoljno za život. Sreća je skromnost i poniznost.

Sreća je ono što je napisano u Buharijevom Sahihu, i što je kazao Hasan el-Basri, i za čim je jecao Ibn Musib, i u onome što su pisali Šafi, Malik i Ahmed.
"Nije trebalo da stanovnici Medine ni beduini u njenoj blizini iza Allahova Poslanika izostanu i da svoj život njegovu životu pretdpostave jer njih neće zadesiti ni žeđ, ni umor, ni glad na Allahovu putu, niti će stupiti na neko mjesto koje će nevjernike naljutiti, niti će ikakvu nevolju od neprijatelja pretrpjeti, a da im to sve neće kao dobro djelo upisano biti, Allah zaista neće dopustiti da propadne nagrada onima koji čine dobro" (Et-Tevba, 120)
Ne sastoji se sreća u tome da imaš mnogo novca pa da ih trošiš, niti da kupiš sebi kućnog ljubimca, niti da imaš hrane u obilju.
Sreća je kad si veseo i kad znaš istinu, kad si spokojan i razumiješ život, kad si mirna srca i činiš dobro.
Svi mislimo kako ćemo biti sretni i zadovoljni kad stek-nemo prostranu kuću, kupimo mnogo stvari i ispunimo sve svoje prohtjeve. Ipak, na kraju se pokaže kako sve ovo ima skupu cijenu i kako nam je sve to uzrok naših briga, tuge i nemira.
"I nikako ne gledaj dugo ljepote ovoga svijeta koje Mi kao užitak raznim kategorijama nevjernika pružamo, da ih time na kušnju stavimo, ta nagrada Gospodara tvoga bolja je i vječna." (Ta-Ha., 131)
Čovjek koji je učinio najviše dobra za ovaj svijet jeste Poslanik, s.a.v.s. A on je živio jako siromašno, previjao se od gladi, ni pokvarene hurme nije imao kako bi glad utolio. Ipak, pored svega toga, bio je beskrajno sretan, zadovoljan, spokojan, smiren i nasmijan.
"Zar grudi tvoje nismo prostranim učinili, i breme tvoje s tebe skinuli, koje je pleća tvoja tištilo, i spomen na tebe visoko uzdigli! Ta, zaista, s mukom je i last, zaista, s mukom je i last! A kad završiš, molitvi se predaj i samo se Gospodaru svome obraćaj!* (El-Inšira, 1, 8)
"A Allah dobro zna kome će povjeriti poslanstvo Svoje." (El-Enam, 124)
"Da nije Allahove dobrote i Njegove milosti prema tebi, neki pojedinci njihovi bili su naumili da te prevare — ali su samo sebe prevarili, a tebi nisu nimalo naudili. Tebi Allah objavljuje Knjigu i mudrost i uči te onome što nisi znao; velika je Allahova blagodat prema tebi!" (En-Nisa, 113)
U jednom vjerodostojnom hadisu kaže se: "Lijep odgoj jeste dobročinstvo, a grijeh je ono što te tišti u grudima i što ne bi volio da saznaju drugi ljudi."
Dobro je spokoj i mir u duši.
Dobro ostaje i nakon dugih godina.
A ružnoću grijeha ne mogu saprati sva blaga svijeta.
U hadisu se kaže: "Dobro donosi spokoj u grudima, a grijeh nemir i nelagodu." Čovjek koji čini dobro miran je ma šta da se desi, a grešnik se boji i strahuje od svakog događaja i pokreta, "...i misle kako je svaki povik protiv njih." Dakle, grešnik ne samo da čini zabranjenu stvar, on samim time unosi u sebe sumnju, nemir i zbunjenost.
"Grijeh čovjeka na zle misli nagna, Pa se on plaši i lažnog povika"
Svakome ko želi sreću valja mu činiti dobro i bježati od grijeha kako bi bio siguran.
"Bit će sigurni samo oni koji vjeruju i vjerovanje svoje s mnogoboštvom ne miješaju; oni će biti na Pravom putu." (El-Enam, 82)
Sad ibn Ebu Vekkas, r.a., povukao se u pustinju, postavio svoj šator i počeo život bez buke i nerazumnih zahtjeva ljudi. Sa svojom porodicom čuvao je malo stado i zahvaljivao Allahu na neizmjernim blagodatima. Jednog dana došao mu je žureći sin Omer i kazao: "Oče moj, ljudi se bore protiv kralja, a ti ovdje čuvaš ovce." A on mu je kazao: "Utječem se Bogu od širka. Najbolje bi bilo da siromasi budu halife, ali čuo sam Poslanika, s.a.v.s., kako kaže: "Allah voli bogatog, povučenog i bogobojaznoga roba."
Spokoj vjernika zbog svoje vjere uzvišeniji je od svih kraljeva, jer samo vjera ostaje uz tebe dok ne kročiš u džennetske perivoje, a od kraljeva ni spomen ne ostaje.

"Mi ćemo Zemlju i one koji žive na njoj naslijediti i Nama će se oni vratiti." (Merjam, 40)

Allah u se uzdižu lijepe riječi

Ashabi su bili riznice lijepih i korisnih riječi kojima ih je podučio Poslanik, s.a.v.s. Svaka njihova riječ bila je uzvišena, poučna i izuzetno vrijedna.
Ebu Bekr, r.a., pitao je Poslanika, s.a.v.s., da ga poduči dovi. Poslanik, s.a.v.s., rekao mu je: "Reci: 'Gospodaru moj, ja sam sebi veliku nepravdu nanio, a samo Ti grijehe praštaš, pa oprosti mi i smiluj mi se. Ti uistinu grijehe praštaš i samilostan si.'"
Abbas, r.a., kazao je: "Od Allaha traži oprost i zdravlje."
Aliji, r.a., kazao je: "Reci: 'Bože moj, uputi me i daj da budem postojan.'"
Ubejdu ibn Husajnu, r.a., kazao je: "Reci: 'Bože moj, daruj mi razboritost i sačuvaj me zla duše moje.'"
Seddadu ibn Evsu, r.a., kazao je: "Reci: 'Bože moj, učini da budem postojan, da sam odlučan, razborit, na blagodatima Tvojim zahvalan i da Ti čestito robujem. Molim Te da mi podariš čisto srce i iskren jezik. Molim Te da mi podariš dobro koje Ti znaš i utječem Ti se od zla koje Ti znaš. Tražim oprost za ono što znaš, jer jedino Ti sve tajne poznaješ.'"
Muazu, r.a., kazao je: "Reci: 'Bože moj, pomozi mi da Te se sjećam, zahvaljujem Ti i pokoran Ti budem.'"
Aiša, r.a., kazala je: "Kaži:'Bože moj, Ti si Onaj Koji praštaš i oprost voliš, pa oprosti meni.'"
Može se primijetiti kako se u svim navedenim dovama moli za Božije zadovoljstvo i milost na ahiretu. Nadalje se traži zaštita od Njegove srdžbe i kazne, te pomoć da vjernici ustraju u ibadetu i zahvalnosti dragome Allahu.
Dakle, zajedničko svim ovim dovama jeste traženje onoga što je kod Allaha, a napuštanje onoga što je ovosvjetsko. Ni u jednoj se dovi ne moli za prolazne dunjalučke stvari, kratkotrajnu slavu, imetak i jeftine ukrase.

Allahova kazna

"Eto, tako Gospodar tvoj kažnjava kad kažnjava sela i gradove koji su nasilje činili. Kažnjavanje Njegovo zaista je bolno i strašno." (Hud, 102)
Nepravda i nasilje prema božijim robovima, kršenje njihovih prava i zulum nad nemoćnima uzrokuju čovjekovu propast i nesreću.
Jedan mudar čovjek rekao je: "Boj se onoga protiv koga ti samo Allah može pomoći."
Povijest ljudskog roda krcata je primjerima zajednica koje su bile ohole i nepravedne. Iza njih su ostajale trajne posljedice u sjećanju poraženih i obespravljenih naroda. Prisjetimo se Amira ibn Tufejla, koji je mučki htio ubiti Poslanika, s.a.v.s., pa ga je Poslanik, s.a.v.s., prokleo, i on je umro u najtežim mukama.
Erbed ibn Kajs pakostio je Poslaniku, s.a.v.s., i želio ga ubiti, pa ga je Poslanik, s.a.v.s., prokleo, te ga je pogodio grom i spalio ga, kao i svu njegovu stoku.
Sejjid ibn Džubejr, r.a., proklinjao je Hadžadža nekoliko trenutaka prije nego što će ga on ubiti: "Bože, ne daj da poslije mene on ikoga pobijedi i zarobi." Nakon Sejjidove smrti, Hadžadža je zadesila teška bolest, i ubrzo je umro u teškim bolovima, zavijajući poput životinje.
Kada je Ebu Džafer el-Mensur došao u Meku da ubije Sufjana Sevrija, ovaj se skrio u Harem i prekrio Kabinim plaštom, te, strahujući od smrti, molio Uzvišenog Allaha da Ebu Džafer ne ude u Harem. I uistinu je Ebu Džafer umro kod Mejmunovog bunara prije nego što je ušao u Meku.
Mu'tezilitski kadija Ahmed ibn Ebu Davud učestvovao je u proganjanju i mučenju imama Ahmeda ibn Hambela, pa je on učio dovu protiv njih. Ubrzo je sve te ljude zadesila kuga,

pa je Ahmed ibn Ebu Davud kazao: "Bio sam tako bolestan da bih pomislio da je nastupio Sudnji dan ako bi na jednu polovinu moga tijela sletjela muha. A drugu polovinu tijela nisam mogao ni osjetiti, tako da su mi je slobodno mogli odrezati."
Ahmed ibn Hambel dovio je, također, protiv vezira Ibn Zejjata, pa je ovaj skončao u najgorim mukama, tako što su mu zabili eksere u glavu i bacili ga u razbuktalu peć.
Hamza Bisjuni je žestoko mučio muslimane u egipatskim zatvorima za vrijeme Džemala Abdun-Nasira. On bi svojim mučenicima kazivao: "Gdje je vaš Bog da Ga stavim iza rešetaka?" Koliko su ohole i bezbožne njegove riječi bile. Ubrzo je umro u saobraćajnoj nesreći, na putu iz Kaira za Aleksandriju, kada se zabio u kamion koji je prevozio željezne rešetke, pa ga je jedna rešetka probola od glave do pete, i spasioci su ga morali rezati kako bi ga izvadili iz slupanog automobila.
"A on i vojske njegove bijahu se bez ikakva osnova ponijeli na Zemlji i mislili su da Nam neće biti vraćeni" (El-Kasas, 39)
Ad se bez ikakva osnova bio na Zemlji uzoholio. 'Ko je od nas jači?', govorili su.
A zar nisu znali da je Allah, Koji ih je stvorio, jači od njih, a i znamenja su naša poricali." (El-Fussilat, 15)
Slično se desilo sa Salahom Naserom, koji je bio jedan od Abdun-Nasirovih zapovjednika, a koji je činio najstravičnije zločine nad muslimanima. Njega su zadesile brojne bolesti. Godinama je ležao očajan u kući, ali lijeka mu nije bilo. Umro je u zatvoru, gdje su ga smjestili oni čije je naredbe slušao.
"Zar ne znaš šta je Gospodar tvoj s Adom uradio, sa stanovnicima Irema, puna palata na štabovima, kojima ravna ni u jednoj zemlji nije bilo; i Semudom, koji je stijene u dolini klesao, i faraonom, koji je šatore imao — koji su na Zemlji zulum provodili i poroke na njoj umnožili, pa je Gospodar tvoj - bič patnje na njih spustio." (El-Fedžr, 6,13)
Poslanik, s.a.v.s., kazao je kako će Allah žestoko kazniti nepravednike i zulumćare.
Također je rekao:
"Čuvajte se dove mazluma jer između nje i Allaha nema nikakva zastora."

Dova mazluma

Jednom dobrom čovjeku iz Horosana ukraden je novac, te je on počeo plakati. Kraj njega je naišao Fudajl i pitao ga zašto plače, a ovaj mu je odgovorio: "Sjetio sam se kako će me Allah na Sudnjem danu spojiti s ovim kradljivcem, pa sam zaplakao iz samilosti prema njemu."
Učenjaci i vrli prethodnici davali bi poklone ljudima koji su ih ogovarali kazujući kako su im oni, ustvari, učinili dobru stvar. Ibrahim et-Tejmi uvijek bi se smilovao čovjeku koji bi mu nepravdu nanio.

Ja sam pred vratima

U zgradi Ujedinjenih naroda u Njujorku vidio sam izuzetno lijep natpis. To je, ustvari, jedna pjesma koja zove na zajedništvo, bratstvo i bliskost.
Pjesma govori o dva prijatelja koja su bila jako bliska. Tako se jedan zaputio do svog vrlog ahbaba i pokucao mu na vrata. Neko je iz kuće upitao: "Ko je to?" "Ja", odgovorio je dobronamjerni čovjek. "Ako još uvijek ima razlike između nas dvojice, onda ti ne znaš šta je ljubav", kazano mu je. Čovjek se vratio i ponovo došao nakon nekog vremena. Uslijedilo je isto pitanje, ali tada je odgovor glasio: "Izađi i vidjet ćeš da ti stojiš pred vratima." Tada se se konačno sastali i sretni ušli u kuću.
Vjernik mora imati brata s kojim će se družiti, odmarati, veseliti i dijeliti dobro i zlo.

"I podaj mi za pomoćnika iz porodice moje Haruna, brata mog; osnaži me njime i učini drugom u zadatku mome, da bismo Te mnogo hvalili i da bismo Te mnogo spominjali, Ti, uisitnu, znaš za nas." (Ta-Ha, 29, 35)
"Svom bližnjemu moraš se požaliti,
Jedino on će te poslušati i bol tvoju razumjeti."
"Vjernici su jedni drugima prijetelji" "Oni su poput bedema čvrstih." "Samo su vjernici braća."
Svaki čovjek mora imati druga, jer je to temelj sreće.
U hadis-kudsiju kaže se da će Allah na Sudnjem danu kazati: "Gdje su oni što su se voljeli u ime Moje, danas kada drugog hlada, osim Moga, nema, Ja ih stavljam pod okrilje Svoje."
U hadisima se često spominje da će u Džennet ući ljudi koji su se voljeli u ime Allaha, zbog njega sastajali i rastajali.

I vjera i razum zahtijevaju sigurnost

"Bit će sigurni samo oni koji vjeruju i vjerovanje svoje s mnogoboštvom ne miješaju; oni će biti na Pravom putu." (El-Enam, 82)
"Oni govore: 'Ako s tobom budemo Pravi put slijedili, bit ćemo brzo iz rodnog kraja protjerani.' Zar im Mi ne pružamo priliku da borave u svetom i bezbjednom mjestu gdje se, kao Naš dar, slivaju plodovi svakovrsni; međutim, većina njih ne zna." (El-Kasas, 57)
"Ako te neki od mnogobožaca zamoli za zaštitu, ti ga zaštiti da bi saslušao Allahove riječi, a potom ga otpremi na mjesto pouzdano za njega. To zato što oni pripadaju narodu koji ne zna." (Et-Tevba, 6)
Poslanik, s.a.v.s., rekao je: "Ko osvane siguran u svojoj zajednici, zdravog tijela i s hranom dovoljnom za jedan dan, kao da mu je čitav dunjaluk dat."
Sigurnost srca jeste iman, vjerovanje, spoznaja istine i čvrsto uvjerenje.
Sigurnost kuće jeste Pravi put, nečinjenje grijeha, mir u domu i slijeđenje upute Allaha.
A zajednicu sigurnom čine međusobna ljubav, pravda i Šerijat.
Strahuje neprijatelj sigurnost.
"I Musa iziđe iz grada, ustrašen, iščekujući šta će se desiti. 'Gospodaru moj', reče, 'spasi me naroda koji ne vjeruje!'" (El-Kasas, 21)
"To vas je samo šejtan plašio pristalicama svojim, i ne bojte ih se, a bojte se Mene, ako ste vjernici!" (Alu Imran, 175)
Nema rahatluka za onoga ko se boji, niti sigurnosti za onoga koji ne vjeruje, niti života za onoga ko je bolestan.
Ovaj je naš svijet uistinu nesretan, jer je nesavršen. Ako je jedan dio zdrav, drugi je bolestan. Ako je nešto uredu, druge su stvari u haosu, neredu. Ako jedni ljudi žive u miru, drugi umiru u najtežim mukama. Ako se jedni raduju životu, drugi umiru.
Pjesnik el-E'ši iz Nedžda zaputio se Poslaniku, s.a.v.s., kako bi mu ispjevao pjesmu pohvalnicu. No, presreo ga je Ebu Sufjan i dao mu stotinu deva samo da ne ode do Poslanika, s.a.v.s., i da se vrati svojoj kući. Ovaj je to prihvatio, uzjahao jednu devu i poveo stado kući. Nakon nekoliko trenutaka deva se uznemirila i počela trčati, te je on pao, slomio vrat i umro na licu mjesta. Ostao je tako i bez vjere i bez dunjaluka, iako je pjesma koju je sačinio Poslaniku, s.a.v.s., bila izuzetno lijepa.

Iščezla slava

Sreća nije istinska ako nije potpuna. Prava sreća jeste ona koja te prati na dunjaluku i na ahiretu, u javi i u neznanom svijetu, danas i sutra. Takvu sreću ne može ništa pomutiti i njen vlasnik ne može ljutit biti.

Nu'man ibn Munzir, kralj Iraka, sjedio je jednom ispod drveta i pio vino. Tamošnji sudija Adijj ibn Zejd želio mu je uputiti lijep savjet, te mu je kazao: "O kralju, znaš li šta to drvo želi da ti kaže?" "Šta?", upitao je kralj. Adijj mu je odgovorio: "Mnogi se konjanici poda mnom odmaraju i vinom žeđ gase, a nikako da spoznaju da vrijeme ih melje i vodi svijetu neznanome." Kada je to čuo, Nu'man se uplašio, ostavio vino i tugovao sve do kraja života.
Slično se desilo i s iranskim šahom koji se hvalio kako je njegova država, Perzija, stara 2500 godina i želio proširiti granice svoga kraljevstva. Ali se desilo upravo suprotno, njegov narod ga je lično zbacio i protjerao. "On svoju moć daje onome kome hoće, i oduzima je od onoga od koga hoće." Šah je, dakle, bio sramno protjeran iz svoga dvora, ostavljen na cjedilu, bez novca i slave. Umro je u krajnjoj bijedi i niko za njim nije plakao.
"I koliko ostaviše bašča i izvora, i njiva zasijanih i dvorova divnih, i zadovoljstava koja su u radosti provodili!" (Ed-Duhan, 25, 27)
Isto se desilo i s predsjednikom Rumunije Čaušeskim. On je vladao 22 godine, imao posebnu gardu koja ga je štitila i bilo ih je 70 hiljada. No, nakon dvije decenije tlačenja i nemilosti, narod je u gnjevu ušao u njegove palače i zajedno s vojskom ubio ga.
"I Mi smo i njega i dvorac njegov u zemlju utjerali, i niko ga od Allahove kazne nije mogao odbraniti, a ni sam sebi nije mogao pomoći." (El-Kasas, 81)
Filipinski predsjednik Markos silno se obogatio na račun svoga naroda koji je grcao u bijedi i siromaštvu zbog njegovih prevara i nepravdi. Ipak, stigla ga je kazna, protjeran je iz države, zabranjen mu je svaki kontakt s porodicom, i čak ga nisu htjeli sahraniti u državi u kojoj se rodio i živio.
"I sve smo prema grijesima njihovim kaznili: na neke vjetar, pun pijeska poslali, a neke strašnim glasom uništili; neke u zemlju utjerali, a neke potopili. — Allah im nije učinio nepravdu, sami su sebi nepravdu nanijeli." (El-Ankebut, 40) "Zar lukavstvo njihovo nije omeo" (El-Fil, 2)."I Allah ga je i za ove i za one prijašnje riječi kaznio." (En-Naziat, 25)

Dobra djela i vrline vode ka sretnom životu

Svaki čovjek koji želi istinsku sreću, sigurnost i spokoj treba se natjecati u dobrim djelima i nagizdati vrlinama.
Poslanik, s.a.v.s., kazao je: "Posveti se korisnom radu i traži pomoć od Allaha."
Jedan ashab zamolio je Poslanika, s.a.v.s., da u bude u njegovom društvu u Džennetu, pa mu je on kazao: "Pomozi mi protiv tvojih strasti tako što ćeš činiti sedždu mnogo puta. Kad god učiniš sed-ždu, Allah te uzdigne za jedan stupanj više." Drugi ashab pitao ga je o onome što će mu uvijek i svagdje donositi dobro, pa je Poslanik, s.a.v.s., kazao: "Neka tvoj jezik uvijek bude vlažan od spominjanja Allaha." Trećem je, također, kazao: "Nemoj nikoga psovati i nikoga ne udaraj; ako tebe neko opsuje, nemoj ti njega. Nemoj bezvrijednim smatrati bilo koje dobro djelo, pa makar to bilo da iz svoje čaše napojiš žednog." Dakle, vjernici uvijek trebaju imati inicijativu i takmičiti se u dobru, a na to upućuju brojni hadisi u kojima se spominju riječi: "Budite prvi", ili: "Iskoristi pet stvari..." U Kuranu se, također, spominju ove riječi, odnosno vrline vjernika.
"I požurite da steknete Božiji oprost i Džennet." "Oni su hrlili da dobra djela čine." "I oni prvi i uvijek prvi."
Nikad ne zanemaruj dobra djela, ne odgađaj ih i ne čekaj da ih drugi urade.
"Pa neka se u tome vjernici takmiče."
Omer ibn Hattab, iako smrtno ranjen, vidi kako se jednom mladiću vuče odjeća po zemlji i u tom trenutku savjetuje ga riječima: "O sine brata mog, podigni svoju odjeću, to ti je bolje kod Allaha i čišće za tvoje odijelo." Pogledajte kako ovaj veliki ashab promiče vrline i naređuje dobro, čak i u trenucima smrti.

Sreću nećeš postići dugim snom, igrom, zabavom i ispraznom pričom.
"...onome između vas koji želi učiniti dobro ili onome koji ne želi." (El-Muddessir, 37)
Kuran vjerniku zabranjuje kašnjenje u činjenju dobrih djela.
"Da su imali namjeru poći, sigurno bi za to pripremili ono "sto je potrebno, ali Allahu nije bilo po volji da idu, pa ih je zadržao, i bi im rečeno: 'Sjedite sa onima koji sjede!"' (Et-Tevba, 46)
Oni koji nemaju vjere i koji su predani niskom materijalizmu odvraćaju od istine i borbe na Allahovom putu.
"Oni koji su izostali iza Allahova Poslanika veselili su se kod kuća svojih — mrsko im je bilo da se bore na Allahovu putu zalažući imetke svoje i živote svoje, i jedni su drugima govorili: 'Ne krećite u boj po vrućini!' Reci: 'Džehennemska je vatra još vruća!' - kad bi oni samo znali!" (Et-Tevba, 81)
"o vjernici, ne budite kao nevjernici koji govore o braći svojoj kada odu na daleke pute ili kada boj biju: 'Da su s nama ostali, ne bi umrli i ne bi poginuli' — da, Allah učini to jednom u srcima njihovim; i život i smrt Allahovo su djelo, On dobro vidi ono što radite." (Alu Imran, 156)
Vjerniku je zabranjeno kasniti i odlagati činjenje dobrih djela.
"O vjernici, zašto ste neki oklijevali kada vam je bilo rečeno:Krenite u borbu na Allahovu putu!' Kao da ste za zemlju prikovani? Zar vam je draži život na ovom svijetu od onoga svijeta? A uživanje na ovom svijetu, prema onom na onom svijetu, nije ništa."(Et-Tevba, 38)
"Među vama ima i takvih koji će sigurno oklijevati i koji će, ako doživite poraz, reći: 'Sam mi je Allah milost Svoju ukazao što s njima nisam bio!"' (En-Nisa, 72)
"Licemjeri misle da će Allah prevariti, i On će ih za varanje njihovo kazniti. Kada ustaju da molitvu obave, lijeno se dižu, i samo zato da bi se pokazli pred svijetom, a Allaha gotovo da i ne spomenu." (En-Nisa, 142)
"Zato što više vole život na ovom nego na onom svijetu, a Allah neće ukazati na Pravi put onima koji neće da vjeruju." (En-Nahl, 107)
"Allah onda posla jednog gavrana da kopa po zemlji da bi mu pokazao kako da zakopa mrtvo tijelo brata svoga. 'Teško meni!', povika on, 'zar i ja ne mogu, kao ovaj gavran, zakopati mrtvo tijelo brata svoga!' I pokoja se." (El-Maida, 31)
"A da smo htjeli, mogli smo ga s njima uzvisiti, ali se on ovom svijetu priklonio i za svojom strašću krenuo. Njegov je slučaj slučaj kao psa: ako ga potjeraš on isplažena jezika dahće, a ako ga se prodeš on opet dahće. Takvi su ljudi koji Naše dokaze smatraju lažnim; zato kazuj događaje da bi oni razmislili." (El-E'raf, 176)
Poslanik, s.a.v.s., kazao je: "Učtiv je onaj ko ne udovoljava svojim prohtjevima i radi za život poslije smrti, a nemoćan je onaj ko udovoljava strastima svojim i zavarava se Allahovom milošću. On je, također, u dovama učio: "Bože moj, utječem Ti se od lijenosti."

Vječnost je na ahiretu

Da li želiš zauvijek ostati zdrav, lijep i bogat mladić? Znaš da to nije moguće na ovome svijetu, ali jeste na ahiretu. Allah je ovaj svijet učinio prolaznim i nesretnim i nazvao ga igrom, zabavom i varljivim naslađivanjem. Jedan je pjesnik živio jako oskudno kao mladić. Nije imao ni žene ni para, a silno je to priželjkivao. Tek kada je ostario i osjedio, stekao je mnogo novca i mogao se lahko oženiti. Tada je sve to odbio i svoje jade kazivao na papir.
"Oni će u njemu jaukati: 'Gospodaru naš, izbavi nas, činit ćemo dobra djela, drukčija od onih koja smo činili.' 'A zar var vas nismo ostavili da živite dovoljno dugo da bi onaj koji je trebao razmisliti imao vremena da razmisli, a bio vam je došao i onaj koji opominje? Zato iskusite patnju, nevjernicima nema pomoći!"' (Fatir, 37)

"Život na ovom svijetu nije ništa drugo do zabava i igra, a samo onaj je svijet život, kad bi samo oni znali!" (El-Ankebut, 64)
Čovjek na ovome svijetu jeste poput putnika koji se malo odmorio u hladu nekog drveta i nastavio svoj put. Ovaj kratkotrajni odmor u hladovini naš je život i slika dunjaluka koji ćemo svi, prije ili kasnije, ostaviti.

Neprijatelji Božijeg reda

Pročitao sam brojne knjige koje su napisali neprijatelji Allaha i Njegovog reda, bilo da su oni pjesnici ili prozni pisci. Spoznao sam kao oni govore i razmišljaju i uvjerio se u njihovo ogromno neznanje i loš razbor. Oni su se smjelo usprotivili principima Istine i Božijim zakonima, a sve to rezultat je njihovog lošeg odgoja i zlih namjera. To su bestidni ljudi čije riječi i djela ne bi trebalo širiti među ljudima.
Shvatio sam da svaki čovjek bez upute skončava u propasti i pretvara se u životinju s ljudskim tijelom.
"Misliš li ti da većina njih hoće čuti ili nastoji shvatiti? Kao stoka su oni, čak su još dalje s Pravog puta skrenuli." (El-Furkan, 44)
Dok sam čitao te knjige, pitao sam se kako su ovi ljudi sretni, a protive se i okreću od Allaha, Koji posjeduje svu sreću i daruje je kome On hoće.
Kako su oni sretni, a rasrdili su Allaha?
Kako su spokojni, a Gospodaru se protive?
Ali sam shvatio da oni na ovome svijetu i nemaju većih tegoba, u poređenju s ahiretskom kaznom, koja ih čeka u vječnosti, ako se ne pokaju. Za njih je tamo džehennemska vatra, tuga, jad, tjeskoba i očaj.
"A onaj ko okrene glavu od Knjige Moje, taj će teškim životom živjeti, i na Sudnjem danu ćemo ga slijepim oživiti" (Ta-Ha, 124)
Vjerovatno zbog toga većina njih želi da ovaj svijet nestane, da se život okonča i da dunjaluk bude razoren.
Najveći uzrok nevjerstva kod prvih i posljednjih generacija jeste loš odnos prema Allahu, potcjenjivanje istinskih vrijednosti, neodgovornost i nemarnost prema onome što čine.
"Da lije bolji onaj koji je temelj zgrade svoje postavio na strahu od Allaha i u želji da mu se umili - ili onaj koji je temelj zgrade svoje postavio na rub podlokane obale koja se nagela, da se zajedno s njim u vatru džehennemsku sruši? - A Allah neće ukazati na Pravi put narodu koji sam sebi nepravdu čini" (Et-Tevba, 109)
Jedino rješenje za ove nevjernike i za njihove brige i probleme jeste samoubistvo, osim ako se ne pokaju. Samo tako oni mogu okončati ovaj gorki život i odagnati strahove o onoga što će se desiti poslije smrti.
"Vi njih volite, a oni vas ne vole, a vi vjerujete u sve Knjige. Kad vas sretnu, govore: 'Vjerujemo!', a čim se nadu nasamo, od srdžbe prema vama grizu vrhove prstiju svojih. Reci: 'Umrite od muke!' Allahu su, zaista, dobro poznate misli svačije." (Alu Imran, 119)
"I kada je Musa rekao narodu svome: 'O narode moj, prihvativši tele, vi ste samo sebi nepravdu učinili; zato se
Stvoritelju svome pokajte i između vas prestupnike smrću kaznite.
To je bolje za vas kod Stvoritelja vašeg, On će vam oprostiti! On prima pokajanje i On je milostiv." (El-Bekara, 54)

Smisao dunjaluka

Kantar sreće nalazi se u Allahovoj uzvišenoj knjizi. Kuran procjenjuje stvari, određuje ih i vrednuje.

"A da neće svi ljudi postati nevjernici, Mi bismo krovove kuća onih koji ne vjeruju u Milostivog od srebra učinili, a i stepenice uz koje se penju, i vrata kuća njihovih i divane na kojima se odmaraju, i ukrase od zlata bismo im dali, jer sve je to samo uživanje u životu na ovom svijetu, a onaj svijet u Gospodara tvoga bit će za one koji budu Njegova naređenja izvršavali, a Njegovih se zabrana klonili." (Ez-Zuhruf, 33, 35)

Ovo je stvarnost i smisao dunjaluka. Na njemu nalazimo kuće, dvorove, zlato, srebro, položaje.

Poznati ashab Utba ibn Kazvan, r.a., čudio se kako je život mogao biti sladak i pun smisla u društvu s Poslanikom, s.a.v.s., a tada su imali jako malo hrane i većinu su vremena ratovali. Tada je Utba bio najzadovoljniji. A kada je umro Poslanik, s.a.v.s., Utba je postao namjesnik u jednoj pokrajini i vladao je silnim bogatstvom, ali je život izgubio slatkoću i postao izuzetno jeftin. Sad ibn Ebu Vekkas, r.a., jako se iznenadio kako se život promijenio i postao jeftin, bezvrijedan i bezličan kada je Poslanik, s.a.v.s., umro. "Ahiret je za tebe bolji od ovoga svijeta."

"Misle li oni, kad ih imetkom i sinovima pomažemo, da žurimo da im neko dobro učinimo? Nikako, ali oni ne opažaju." (El-Mu'minun, 55, 56)

Omer, r.a., zaplakao je kada je ušao kod Poslanika, s.a.v.s., i vidio kako u njegovoj kući nema ničega osim trošne hasure napravljene od nekoliko snopova ječma.

Uistinu je poučno i impresivno znati kako je Poslanik, s.a.v.s., najbolji uzor i vođa svih ljudi, ovako živio.

"l oni govore: "Šta je ovom 'poslaniku, on hranu uzima i po trgovima hoda; trebalo je da mu se jedan melek pošalje da zajedno sa njim opominje." (El-Furkan, 7)

Potom je Omer, r.a., kazao Poslaniku, s.a.v.s.: "Ti znaš, Božiji Poslaniče, kako žive Kisra i Kajser." Poslanik, s.a.v.s., odgovorio mu je: "Zar ti sumnjaš, sine Hattabov, zar nisi zadovoljan da naš bude ahiret, a njihov dunjaluk?"

Ovo je jasna i pravedna podjela. Neka se ljuti ko želi, i neka bude zadovoljan ko želi. Ko želi sreću u kućama, novcu, dvorcima i automobilima i samo za to radi, imat će samo to, ali ne i istinsku sreću.

"Onima koji žele život na ovom svijetu i ljepote njegove — Mi ćemo dati plodove truda njihova i neće im se u njemu ništa prikratiti. Njih će na onom svijetu samo vatra peći; tamo neće imati nikakve nagrade za ono što su na Zemlji radili, i bit će uzaludno sve što su učinili." (Hud, 15, 16)

Zastani i razmisli

"Allah štiti one koji vjeruju." Ovaj ajet usrećuje sve vjernike jer govori da je Allah uvijek na njihovoj strani i da ih On štiti od svih zala ovoga svijeta i ahireta.

Ovo je najljepša vijest za čovjeka jer on, nakon što je spoz na, postaje siguran i bezbjedan od svake nedaće, zala, šej-tanskih vesvesa, zlih primisli i loših dijela, a sve to zbog imana, vjere u Jednog Boga.

Svakako, ovo je najbolja zaštita, jer je Allah s nama u svakome trenutku i samo je On svemoćan. Shodno jačini našega vjerovanja i količini naših dobrih djela mi se osjećamo sigurnije i sretnije.

Tragovi imana ogledaju se i u tome što uz njega vjernik lakše podnosi tegobe, nesreće i krize. Uzvišeni Allah kaže: "Onaj ko u Allaha vjeruje svoje srce na Pravi put upućuje.

"Vjernika, svakako, pogađaju nevolje i razna iskušenja, ali on je miran jer zna da je Allah s njim, te da ga to iskušenje nikako nije moglo mimoići, jer je on uvjeren i zadovoljan

Božijim određenjem. Tako vjernik iz krize izlazi čedan i bez trauma. Usto, on za pretrpljeno dobija veliku nagradu od Allaha.

Kako su najbolji živjeli?

Osvrnimo se sada na život najbolje generacije ljudi, a to su bili ashabi Poslanika, s.a.v.s. Alija Ebu Talib, r.a., jednog je dana s Poslanikovom kćerkom Fatimom, svojom ženom, bio u jako teškoj situaciji. Već nekoliko dana gladovali su, ali nisu mogli naći ništa od hrane. Alija se zaputio u Medinu ne bi li šta našao za sebe i svoju porodicu. Prisjetio se jednog jevreja koji je imao plodnu zemlju, te je otišao do njega. Jevrej mu je kazao kako će mu dati datula ako bude izvlačio vodu iz bunara i zalijevao njegovu baštu. Iako je bio veoma iscrpljen i gladan, Alija se dao na posao, sve dok nije pao od umora. Jevrej mu je tada dao nekoliko datula i Alija se sav sretan zaputio kući. On je usput sreo Poslanika, s.a.v.s., i njemu dao dio tih datula, a sasvim je malo odnio kući kako bi s Fatimmom, r.a., utolio glad.

Ovakav je bio život najvećih ljudi u historiji islama. Ipak, i pored toga, svi oni bili su izuzetno veseli, optimistični i radosni.

Njihova srca živjela su istinu s kojom je poslan Muham-med, s.a.v.s. Oni su imali najuzvišenije ciljeve i najsrdačnije se predavali borbi i žrtvovanju na svetim, duhovnim stazama. To im je omogućilo da uvijek tačno znaju šta je istina, i slijede je, te razlikuju laž i klone je se, a to je najhitnija stvar i srž života.

S druge strane, gdje je Karunova sreća? Je li Haman bio spokojan i sretan? Prvi je pokopan, a drugi proklet.

"Znajte da život na ovom svijetu nije ništa drugo do igra, i razonoda, i uljepšavanje, i međusobno hvalisanje i nadmetanje imecima i brojem djece! Primjer za to jeste bilje, čiji rast poslije kiše oduševljava nevjernike, ono zatim buja, ali ga poslije vidiš pozutjela, da bi se na kraju skršilo. A na onom je svijetu teška patnja i Allahov oprost i zadovoljstvo; život na ovom svijetu samo je varljivo naslađivanje." (El-Hadid, 20)

Sretni su bili Bilal, r.a., Selman, r.a., i Ammar, r.a. Bilal je svojim glasom širio Istinu, Selman je plijenio svojom iskre-nošću, a Ammar svojom odanošću.

"Eto, od takvih ćemo Mi dobra djela, koja su radili primiti, a preko ružnih postupaka njihovih preći; od stanovnika Dženneta će oni biti, istinito obećanje koje im je dano ispunit ćemo."(El-Ahkaf, 16)

Mudrosti o strpljenju

Anu Širvan kazao je: "Sve nesreće na ovom svijetu mogu se podijeliti u dvije vrste: one koje možemo odagnati lukavstvom i one za koje lijeka nema osim strpljivosti."

Jedan je mudrac kazao: "Kada nestanu sva rješenja za neki problem, ostaje strpljenje." On je također rekao: "Ko se drži strpljenja garantovana mu je pobjeda." Evo sada nekoliko narodnih mudrosti koje govore o strpljenju:

"Strpljenje je ključ svakog uspjeha, ko se strpi, vlada, a plod strpljenja jeste pobjeda. Znaj da će blagostanje doći samo nakon velikih iskušenja."

"Raduj se životu tako što ćeš tražiti smrt, opstani tako što ćeš biti svjestan svoje prolaznosti i dobro iskoristi blagostanje kako bi u nevoljama bio strpljiv."

Arapi kažu: "Svako zlo donosi neko dobro." Komentatori ove izreke, poput Esmeija i Ebu Ubejde, kažu kako ona poručuje da uvijek ima gore zlo i teže iskušenje.

Mudri su ljudi kazali: "Istinu o nečemu saznaš kada to izgubiš, a prijatelja samo u nesreći i zlu raspoznaš, dok se dušmanin u dobru otkriva. Koliko je samo zla u blagostanju i obilju, ali i dobra u neimaštini i nesreći."

"Doista svako zlo donosi dobro, a svaka šteta koristi."

Veda Sehmi kazao je: "Strpi se kada te neko grdi, jer kritika je bolja od hvale. Znaj da se iza lijepih riječi često otrov krije."
"I kad bi poslanici gotovo nadu izgubili i pomišljali da će ih lašcima proglasiti, pomoć Naša bi im došla; Mi bismo spasili one koje smo Mi htjeli, a kazna Naša ne bi mimoišla narod nevjernički!" (Jusuf, 110)
"Reci: O robovi moji koji vjerujete, bojte se Gospodara svoga! One koji na ovom svijetu dobra djela budu činili čeka nagrada, a Allahova zemlja je prostrana; samo oni koji budu strpljivi bit će bez računa nagrađeni'" (Ez-Zumer, 10)
Neki pisci lijepo primjećuju kako su kušnje nagovještaji sreće i blagostanja i kako Allah spas daje upravo kada ljudi izgube nadu, kako bi ih nagradio za strpljivo podnošenje nedaća i oslanjanje na Njega. Ishak Abid kazao je: "Allah te često iskušava kako bi te od propasti spasio, i tada ta kušnja i nedaća postaju najveće blagodati za tebe." Kaže se da ko se strpi u kušnji i nesreći i bude zadovoljan Allahovim određenjem, On mu otkrije vrijednost i korist te kušnje. Kršćani kažu da je jedan poslanik kazao: "Allah čovjeka kušnjom odgaja, i taj odgoj ne traje dugo. Pa blago li se onome ko se strpi pri odgoju i bude čvrst pri kušnji. Takav zaslužuje krunu uspjeha koju Allah obećava Svojim miljenicima i pokornim robovima."
Ishak je kazao: "Nemoj se srditi kada te zadesi neka kušnja i kloni se smutnji jer je put ka uspjehu mukotrpan."
Jedan je mudrac kazao: "Ko srpljivo iščekuje spas, doživjet će lijep kraj."

Lijepo mišljenje o Allahu odagnava očaj

Poslanik, s.a.v.s., rekao je: "Ja sam uz misli moga roba, pa neka misli o meni šta želi."
Mudri su ljudi kazali kako nada hrani strpljenje, a tajna nadanja jeste u lijepom mišljenju o Allahu, jer ono ne dozvoljava očaj. Kada pogledamo u život najplemenitijih ljudi na zemlji, vidimo da su to oni o kojima imamo najljepše mišljenje i u koje se nikada nismo razočarali. Kako onda to izgleda kad je riječ o Najplemenitijem od svih plemenitih, Koji Svoje robove nebrojenim blagodatima obasipa.
Allahova ljubav najbolje se ogleda u trenucima spasa. Naime, kada čovjek zapadne u velike nevolje i sve svoje nade usmjeri prema Gospodaru, On mu se odmah odaziva, pomaže mu i donosi spas. Sve je to zbog lijepih misli o Njemu.
"Oni kojima se vi, pored Allaha, klanjate, zaista su robovi, kao i vi. Pa, vi im se klanjajte, i neka vam se odazovu ako istinu govorite! Imaju li oni noge da na njima hodaju, ili ruke da njima hvataju, imaju li oči da njima gledaju, ili uši da njima čuju? Reci: 'Zovite božanstva vaša, pa protiv mene kakvo hoćete lukavstvo smislite i ne odugovlačite, moj zaštitnik je Allah, Koji Knjigu objavljuje i On se o dobrima brine.' A oni kojima se vi, pored Njega, klanjate, ne mogu ni vama ni sebi pomoći. A kad ih zamolite da vas upute na Pravi put, oni ne čuju; vidiš ih kao da te gledaju, ali oni ne vide"(E1-Eraf, 194,198)

U strpljenju je svako dobro

Abdullah ibn Mesud, r.a., kazao je: "Čovjek koji je zadovoljan Božijim određenjem i uvjeren u Njegovu pomoć živi mirno i spokojno, a onaj koji sumnja i ljuti se ophrvan je tugom i brigama."
On je također kazao da je u strpljenje svako dobro.
Eban ibn Tagleb kaže da je čuo jednog beduina kako govori: "Najbolja vrlina čovjeka jeste strpljivost u teškim prilikama i nada da će svaka nevolja proći. Tako strpljenje pomaže

čovjeku da prebrodi sve krize, da bude pouzdaniji u Allaha i o Njemu ima lijepe misli. Kod čovjeka s ovakvim vrlinama, svaka će kušnja brzo proći i sve njegove dove biti će uslišane."

Esmei također prenosi riječi jednog beduina: "Boj se zla odande gdje je dobro, nadaj se dobru odande gdje je zlo. Život često počinje kada čovjek zatraži smrt, a smrt nastupa kada se zahtijeva život. Najveći spokoj rezultat je velikih strahova."

Jedan mudrac kazao je: "Pametan čovjek dvostruko iskoristi nesreću koja ga zadesi; prvo, on je radostan zbog drugih stvari koje ta nesreća nije dodirnula, a drugo je da se on nada spasu od Allaha. Nerazuman čovjek pak u nesreći vidi dvije loše stvari. Prvo, on je beznadežan, a drugo, misli kako ga čekaju još teže i bolnije stvari.

Već smo ranije spomenuli kako Allah vjernike odgaja nesrećama i iskušenjima, a Allahov odgoj može nam donijeti samo dobro.

Hasan bin Sehl opisao je nesreće i iskušenja sljedećim riječima: "One nas bude iz nemara, donose nagradu ako se strpimo, brišu naše grijehe, podsjećaju na blagodati i pokazuju neupitnost Allahovog određenja."

Evo vijesti za one koji tražeći život odlaze u smrt.

"Onima koji se nisu borili, a o braći svojoj govorili: 'Da su nas poslušali, ne bi izginuli reci Pa vi smrt izbjegnite, ako istinu govorite!" (Alu Imran, 168)

Jedan pametan trgovac kazao je: "Najmanja nesreća jeste kad stradaju materijalna dobra, jer je zdrava duša najveće bogatstvo."

Mudri ljudi kazali su: "I pored brojnih suša, zemlja se nikada ne razočara u vrijeme."

Psiholozi kažu kako se čovjekova vjera najbolje ogleda kada čovjek u obilju radi korisne stvari, a u iskušenjima bude strpljiv.

Zastani i razmisli!

"Nemojte malaksati tražeći neprijatelja; ako vi trpite bol, trpe i oni bol kao i vi, a vi se još od Allaha nadate onome čemu se oni ne nadaju. — A Allah sve zna i mudar je." (En-Nisa, 104)

Iskreni vjernici prepoznaju se u najtežim nevoljama i najvećim krizama. Oni su tada puni strpljenja, postojanosti, mira i spokoja. To je zbog toga što su uvijek svjesni Allahove moći, blizine i zaštite.

Mu'kal ibn Jesar, r.a., prenosi da je Poslanik, s.a.v.s.,

kazao: "Vaš Uzvišeni i Plemeniti Gospodar kazuje vam: 'O sine Ademov, posveti se ibadetu Meni, ispunit ću srce tvoje bogatstvom i ruke tvoje opskrbom. O sine Ademov, ne udaljavaj se od Mene, jer ću srce tvoje ispuniti bijedom, i uvijek ćeš se zbog nečeg brinuti."

Nakon ovih riječi, svaki vjernik treba se u potpunosti predati Allahu, iskreno Mu se pokajati, biti zadovoljan Njime i Njegovim određenjem, svoje srce ispuniti ljubavlju prema Njemu, stalno ime Njegovo prizivati i Njegovoj se nagradi nadati. Onda će njegov život biti ispunjen srećom i veseljem, a džennetski perivoji čekat će na njega.

Ne tuguj zbog materijalnih stvari jer u tome nema istinske vrijednosti

Alija, r.a., kazao je: "Tvoja je vrijednost u tome koliko dobro činiš."

Vrijednost naučnika jeste njegovo znanje a vrijednost pjesnika njegovo pjesništvo. No, svaki čovjek koga je Allah obdario nekom blagodati, mora tu blagodat prenositi na druge, raditi i živjeti prema njoj. Što više imaš znanja i što više po njemu radiš, vredniji si čovjek. Zato vjernik treba uvijek žuriti i biti prvi u stjecanju znanja, obrazovanju i odgajanju, ali i u činjenju dobrih djela i pretakanju znanja u praksu.

Ne tuguj i znaj da samo preko knjiga i čitanja možeš znatno popraviti svoje sposobnosti i unaprijediti svoju ličnost.
Čitanje knjiga oplemenjuje razum, donosi mnoge pouke i vrijedne savjete i čovjeka osvjetljava mudrošću. Čovjek koji mnogo čita knjige lijepo i elokventno govori, zna usrećiti druge, utješiti ih, dati valjan savjet. Druženje s takvim čovjekom bolje je od svakog sijela, ono je slasno za svaki um i dušu. Mudrost koju on prenosi poput je bilja koje svoj plod daje uvijek.
Onaj ko ne čita knjige i ne posvećuje se znanju živi u tamnici. Takav je čovjek neobrazovan i neelokventan. No, on svoju intelektualnu malaksalost prenosi i na druge, te tako u njima ubija svaku vrlinu. Od takvog čovjeka nikada nećete čuti mudrost, lijep savjet i korisnu izreku. Sve što on zna jesu besmislene šale i ogovaranja.
Neka nas Uzvišeni Allah sačuva bolesne i isprazne pameti, te bezosjećajne duše, jer to je najveća nesreća. Neka nam podari snagu da čitamo knjige i iz njih uzimamo brojne pouke.

Ne tuguj i čitaj Allahove čudesne ajete u kosmosu

Ako pažljivo posmatraš prirodu i svijet oko sebe, spazit ćeš brojne čudesne stvari koje će ti dušu ispuniti i odagnati sve tuge i brige.
U Buharijevoj i Muslimovoj zbirci hadisa navode se brojni primjeri Allahovih čudesa u prirodi. Takva je priča Džabira ibn Abdullaha, r.a., prema kojoj su on i još nekoliko ashaba u potpunosti utolili glad sa stabla jedne osušene datule. Mnogo se puta desilo da je priroda Allahovom voljom bila velikodušna i spasonosna za vjernike. To su Allahovi zakoni i oni se nikad ne mijenjaju.
"Gospodar je naš Onaj Koji je svemu onom što je stvorio dao ono što mu je potrebno, zatim ga, kako da se time koristi, nadahnuo." (Ta-Ha, 50)
Kada u zemlju posiješ sjemenku i kada nju obaspe obilna kiša, vidiš kako ona divno proklija i izraste u prelijepu mladicu.
"O ljudi, kako možete sumnjati u oživljenje, pa Mi vas stvaramo od zemlje, zatim od kapi sjemena, potom od ugruška, zatim od grude mesa vidljivih i nevidljivih udova, pa vam pokažemo moć Našu! A u materice smještamo šta hoćemo, do roka određenog, zatim činimo da se kao dojenčad rađate i da poslije do muževnog doba uzrastate; jedni od vas umiru, a drugi duboku starost doživljavaju, pa začas zaboravljaju ono što saznaju. I ti vidiš zemlju kako je zamrla, ali kad na nju kišu spustimo, ona ustrepće i uzbuja, i iz nje iznikne svakovrsno bilje prekrasno, zato što Allah postoji, i što je On kadar da mrtve oživi, i što On sve može." (El-Hadždž, 5, 6)
"Gospodar je naš Onaj Koji je svemu onom što je stvorio dao ono što mu je potrebno, zatim ga, kako da se time koristi, nadahnuo."(Ta-Ha, 50)
Ebu Davud u svom Sunenu daje impresivne opise prirodnih ljepota koje nam daruju brojne pouke.
"Gospodar je naš Onaj Koji je svemu onom što je stvorio dao ono što mu je potrebno, zatim ga, kako da se time koristi, nadahnuo." (Ta-Ha, 50)
Doktor Zaglul Nedžar u svojoj studiji o ajetima iz svemira navodi primjer zvijezde koja već hiljadama godina nevje-rovatnom brzinom širi svoju izuzetno lijepu svjetlost. Ipak ta svjetlost još nije došla do Zemlje. "I kunem se mjestima odakle zvijezde sijaju."
"Gospodar je naš Onaj Koji je svemu onom što je stvorio dao ono što mu je potrebno, zatim ga, kako da se time koristi, nadahnuo." (Ta-Ha, 50)
U časopisu Nove vijesti iz 1953. godine navodi se slučaj kada je jedan veliki kit od 80 hiljada kg doplovio rijekom do Pariza. On je uhvaćen i zadržan neko vrijeme u rijeci kako bi ga mogli vidjeti brojni ljudi. Taj prizor svi su trajno pamtili.

"Gospodar je naš Onaj Koji je svemu onom što je stvorio dao ono što mu je potrebno, zatim ga, kako da se time koristi, nadahnuo." (Ta-Ha, 50)
Mrav svoju hranu skuplja cijelog ljeta da bi mogao živjeti zimi, jer se on ne može kretati zimi izvan mravinjaka. On nevjerovatnom sposobnošću lomi slamčice, skuplja malo zrnevlje i ostalu hranu i mukotrpno je nosi u svoj dom. Zmija, pak, kada ostane bez hrane pretvara se da je mrtva kako bi kraj nje sletjele ptice koje postaju njene žrtve i hrana.
"Gospodar je naš Onaj Koji je svemu onom što je stvorio dao ono što mu je potrebno, zatim ga, kako da se time koristi, nadahnuo"(Ta-Ha, 50)
Sada ćemo dati nekoliko primjera o čudesnim osobinama palmi i datula.
"Mi s neba spuštamo vodu kao blagoslov, i činimo da, uz pomoć njenu, niču vrtovi i žito koje se žanje i visoke palme u kojih su zameci nagomilani jedni iznad drugih" (Kaf, 9, 10)
"Na Zemlji ima predjela koji jedni s drugima graniče i bašča ima lozom zasađenih, i njiva, i palmi sa više izdanaka i samo s jednim; iako upijaju jednu te istu vodu, plod nekih činimo ukusnijim od drugih. To su doista dokazi ljudima koji pameti imaju." (Er-Ra'd, 4)
Sve biljke hrane se vodom, u zavisnosti od nje biljke imaju ili prekrasne cvjetove ili trnje.
"Gospodar je naš Onaj Koji je svemu onom što je stvorio dao ono što mu je potrebno, zatim ga, kako da se time koristi, nadahnuo." (Ta-Ha, 50)
Stručnjaci u astronomiji naučno su dokazali da se svemir stalno širi, i to izgleda poput širenja balona.
"Mi smo nebo moći Svojoj sazdali, a Mi, uistinu, još neizmjerno mnogo možemo" (Ed-Zarijat, 47)
S druge strane, Zemlja se stalno "skuplja" jer nivo mora neprestano raste.
"Zar oni ne vide da im Mi zemlju sužavamo umanjujući joj pogranične oblasti1? A Allah sudi! Niko ne može presudu Njegovu pobiti, i On brzo račun svidi." (Er-Ra'd, 41)
"Gospodar je naš Onaj Koji je svemu onom što je stvorio dao ono što mu je potrebno, zatim ga, kako da se time koristi, nadahnuo." (Ta-Ha, 50)
Novine Fejsal često su donosile vijesti i slike o izrazito velikim plodovima voća i povrća. Tako su, naprimjer, uslikali glavicu luka od 3,5 kg i repu od 22 kg. Također su uslikali ogromni krompir iz Meksika čiji je prečnik iznosio 60 cm. Sve su ovo poučni primjeri koje nam Allah daje u prirodi oko nas.
"Gospodar je naš Onaj Koji je svemu onom što je stvorio dao ono što mu je potrebno, zatim ga, kako da se time koristi, nadahnuo." (Ta-Ha, 50)
Čovjek, također, treba obratiti veliku pažnju na svoje tijelo, jer je ono puno savršenih organa koji upućuju na plemenitog Gospodara. "I u samim vama ajeti su, zar ne vidite!" Ljudi su također obdareni brojnim sposobnostima o kojima najčešće ne razmišljaju i ne zahvaljuju Allahu na tim blagodatima.
"Da nije Allahove dobrote i Njegove milosti prema tebi, naki pojedinci njihovi su bili naumili da te prevare — ali su samo sebe prevarili, a tebi nisu nimalo naudili. Tebi Allah objavljuje Knjigu i mudrost i uči te onome što nisi znao; velika je Allahova blagodat prema tebi!" (En-Nisa 113)
"Čitaj.-'Plemenit je Gospodar tvoj, Koji poučava peru, Koji čovjeka poučava onome što ne zna.'" (El-Alek, 3,5)
"Allah vas iz trbuha majki vaših izvodi, vi ništa ne znate, i daje vam sluh i vid i razum da biste bili zahvalni." (En-Nahl 78)
"I naučismo ga da izrađuje pancire za vas da vas štite u borbi s neprijateljem -pa zašto niste zahvalni?" (El-Enbija, 80)

"Oni poriču prije nego što temeljito saznaju šta ima u njemu, a još im nije došlo ni tumačenje njegovo; tako su isto oni prije njih poricali, pa pogledaj kako su nasilnici završili!" (Junus, 39)
"I Mi smo im dokaze pokazivali, sve jedan veći od drugog, i na muke smo ih stavljali ne bi li se dozvali." (Ez-Zuhruf, 48)
Ljudska srca podivljaju i uznemire se samo kada zaborave na Allaha. Hasan Basri kaže: "O čovječe, Musa, a.s., tri se puta usprotivio Hidru, pa mu je on kazao: 'Sada se ti i ja rastajemo.' Pa, šta je onda s tobom kad se Allahu dnevno usprotiviš nekoliko puta. Zar ti Hidrove riječi nisu dovoljna opomena."

O Allahu

Sada ćemo navesti nekoliko ajeta koji najljepše opisuju našeg Gospodara, Koji je svemoćan i Kome se sve vraća.
"Reci:'Ko vas iz strahota na kopnu i moru izbavlja kad mu se i javno i tajno ponizno molite: 'Ako nas On iz ovoga izbavi, sigurno ćemo biti zahvalni!'" (El-En'am, 63)
"Zar Allah sam nije dovoljan robu Svome? A oni te plaše onima kojima se, pored Njega, klanjaju. Onoga koga Allah ostavi u zabludi — niko ne može na Pravi put uputiti" (Ez-Zumer, 36)
"Reci: Allah vas iz njih i iz svake nevolje izbavlja, pa vi ipak smatrate da ima Njemu ravnih.'" (El-En'am, 64)
"A Mi smo htjeli da one koji su na Zemlji tlačeni, milošću obaspemo i da ih vodama i nasljednicima učinimo." (El-Kasas, 5)
O Ademu, a.s., u Kuranu se kaže:"Poslije ga je Gospodar njegov izabranikom učinio, pa mu oprostio i na Pravi put ga uputio" (Ta-Ha, 122)
A sad ćemo navesti šta se za ostale poslanike kaže.
O Nuhu, a.s.: "Njega i porodicu njegovu nevolje teške spasili smo." (Es-Safat, 76)
O Ibrahimu, a.s.: "'O vatro', rekosmo Mi, 'postani hladna, i spas Ibrahimu!'" (El-Enbija, 69).
O Ejubu, a.s.: "Odazvasmo i tegobe ga spasismo;eto, tako Mi spašavamo vjernike." (El-Enbija, 84)
O Junusu, a.s.: "Odazvasmo i nevolju mu koja ga je morila otklonismo i vratismo mu, milošću Našom, čeljad njegovu i uz njih još toliko i da bude pouka onima koji se Nama klanjaju"(El-Enbija, 88)
O Jakubu, a.s.: "Nije tako, reče
jakub, 'u dušama vašim ponikla je zla misao, i ja se neću jadati, nadam se da će mi ih Allah sve vratiti; uisitnu, On sve zna i mudar
je.'"(Jusuf, 83)
O Jusufu, a.s.: "I on roditelje svoje postavi na prijesto i oni mu se svi pokloniše, pa on reče: 'O oče moj, ovo je tumačenje moga sna nekadašnjeg Gospodar moj ga je ispunio. Allah je bio dobar prema meni kad me je iz tamnice izbavio i vas iz pustinje doveo, nakon što je šejtan između mene i braće moje bio razdor posijao. Gospodar je moj zaista milostiv prema onome kome On hoće, i On, zaista, sve zna i mudar je!'" (Jusuf, 100)
O Davudu, a.s.: "On je, doista, blizak Nama i čeka ga krasno prebivalište."
O Musau, a.s.: "Kada je sestra tvoja otišla i rekla: 'Hoćete li da vam pokažem onu koja će se o njemu brinuti?', Mi smo te majci tvojoj povratili da se raduje i da više ne tuguje. A ti si ubio jednog čovjeka, pa smo te Mi brige oslobodili i iz raznih nevolja te spasili. i ti si ostao godinama medu stanovnicima Medjena, zatim si, o Musa, upravo vrijeme došao." (Ta-Ha, 50)

O Muhammedu, a.s.: * "Ako ga vi ne pomognete, pa Allah mu pomoć daje." "Zar nisi siroče bio, pa ti je On utočište pružio, i za pravu vjeru nisi znao, pa te je na Pravi put uputio, i siromah si bio, pa te je imućnim učinio?" (Ed-Duha, 6, 8)
Slavljen neka je Allah, Koji Svoje robove neizmjerno obasipa blagodatima i uvijek se za njih brine.
"Svakog časa On se zanima nečim." (Er-Rahman, 29)
Komentarišući ovaj ajet, brojni tumači Kurana kažu da se on odnosi na Allahovo praštanje grijeha, pomoć ljudima koji su u nevolji, davanju blagodati i uređivanju odnosa među narodima.

Ne tuguj jer su dani promjenljivi

Ako pogledamo u biografiju poznatih i velikih ličnosti iz islama, vidjet ćemo kako su mnoge od njih tokom života često pratile nevolje i iskušenja. No, ništa na ovome svijetu nije vječno i nepromjenljivo. Sve ima svoj rok i ograničeno trajanje. Tako ni sreća niti tuga ne mogu trajati zauvijek.
Smrt čeka i oholog i skromnog, vladara i roba, dželata i zatvorenika, tlačitelja i potlačenog.
"A koliko smo samo naroda prije njih uništili! Da li ijednog od njih vidiš i da li i najslabiji glas njihov čuješ?" (Merjem, 98)
Ovaj nam ajet lijepo prikazuje kako skončavaju oni koji se ohole na Zemlji i smatraju kako su najbogatiji. No, nakon svih njihovih naslađivanja i slave dolazi smrt, a iza nje polaganje računa.
Čovjek, stoga, ne treba tugovati jer će to tugovanje uvese-liti njegove neprijatelje.
Allah kaže: "Iprotiv njh pripremite koliko god možete snage i konja za boj, da biste time zaplašili Alla-hove i vaše neprijatelje, i druge osim njih — vi ih ne poznajete, Allah ih zna. Sve što na Allahovom putu potrošite nadoknađeno će vam biti, neće vam se nepravda učiniti." (El-Enfal, 60)
Poslanik, s.a.v.s., dozvoljavao je ashabima da svojim ponašanjem plaše nevjernike i iskazuju svoju snagu za vrijeme bitke.
Allahovi neprijatelji bit će u žalosti i brigama kada vide sretne i uspješne vjernike.
"O vjernici, za prisne prijatelje uzimajte samo svoje, ostali vam samo propast žele: jedva čekaju da muka dopadnete, mržnja izbija iz njihovih usta, a još je gore ono što kriju njihova prsa. Mi vam iznosimo dokaze, ako pameti imate. Vi njih volite, a oni vas ne vole, a vi vjerujete u sve knjige. Kad vas sretnu, govore: 'Vjerujemo!', a čim se nađu nasamo, od srdžbe prema vama grizu vrhove prstiju svojih. Reci: 'Umrite od muke!' Allahu su, zaista, dobro poznate misli svačije." (Alu Imran, 118, 119)
Mnogi pjesnici napisali su pjesme u kojima opisuju jad i očaj Allahovih neprijatelja kada vide vesele i radosne vjernike.
Poslanik, s.a.v.s., kazao je: "Bože moj, ne dozvoli da se neprijatelji i zavidnici raduju mome neuspjehu." U drugom se hadisu kaže: "Bože moj, zaštiti me od zluradosti mojih dušmana."
Nevjernici i ostali neprijatelji islama raduju se svakoj nesreći i neuspjehu koje dožive muslimani.
No, vjernici nikada ne posustaju zbog takvih ponižavanja i pakosti.
A koliko je bilo vjerovjesnika uz koje su se mnogi iskreni vjernici borili, pa nisu klonuli zbog nevolja koje su ih na Allahovom putu snalazile, i nisu posustajali niti su se predavali - a Allah izdržljive voli." (Alu Imran, 146)
Nadalje, vjernici su uvijek puni nade i optimizma, dok je pesimizam osobina nevjernika i ljudi u zabludi.

"A kad bude objavljena neka sura, ima ih koji govore:'Kome je od vas ova učvrstila vjerovanje?' Sto se tiče vjernika, njima je učvrstila vjerovanje, i oni se raduju; a što se tiče onih čija su srca bolesna, ona im je nevjerovanje dodala na nevjerovanje koje već imaju, i oni kao nevjernici umiru." (Et-Tevba, 124, 125)
Najiskreniji vjernici najoptimističniji su kada nastupe najveće nevolje i krize. Oni žive Allahove riječi: "Možda vi nešto ne volite, a to je dobro po vas. A možda nešto volite, a to je loše po vas."
Ebu Derda kazao je: "Volim tri stvari koje obični ljudi ne vole, a to su: bolest, neimaština i smrt. Bolest briše grijehe, neimaština donosi spokoj, a smrt je susret s Uzvišenim Allahom."
Pogledajte i dobro razmislite o ovim riječima velikog i iskrenog učenjaka. One su suprotne onome što većina ljudi misli i želi, jer gotovo niko ne voli bolest, oskudicu i smrt.
Slične su i riječi Jusufa, a.s., koji je kazao: "Gospodaru moj,' zavapi on, 'draža mi je tamnica od ovoga na što me one navraćaju, i ako Ti ne odvratiš od mene lukavstva njihova, ja mogu prema njima naklonost osjetiti i lakosmislen postati.'" (Jusuf, 33)
Većina iskrenih vjernika voljela je ustvari ono što je Ebu Derda naveo. Tako je Muaz, r.a., kazao: "Dobro došla, smrti, ti si miljenik koji je došao bijedniku. A uspio je samo onaj koji se iskreno Allahu pokajao."
Ljudi koji najviše vole ovaj život jesu jevreji, i njih je Allah, kao takve, opisao na više mjesta u Kuranu.
"Reci:'Smrt od koje bježite zaista će vas stići. Zatim će te Onome Koji poznaje i nevidljivi i vidljivi svijet vraćeni biti, i On će vas o onome što ste radili obavijestiti.'" (El-Džumua, 8)
Beduini su također poznati po strahu od smrti, i o tome postoje brojne anegdote.
"Onima koji se nisu borili, a o braći su svojoj govorili:'Da su nas poslušati, ne bi izginuli', reci 'Pa vi smrt izbjegnite, ako istinu govorite!'" (Alu Imrani, 168)
"Zatim vam je, poslije nevolje, spokojstvo ulio, san je neke od vas uhvatio, a drugi su se brinuli samo o sebi, misleći o Allahu ono što nije istina, kao što pogani misle, i govoreći: 'Gdje je pobjeda koja nam je obećana?' Reci: 'O svemu odlučuje samo Allah!' Oni u sebi kriju ono što tebi ne pokazuju. 'Da smo za bilo šta pitali', govore oni, 'ne bismo ovdje izginuli.' Reci: 'I da ste u kućama svojim bili, opet bi oni kojima je suđeno da poginu na mjesta pogibije svoje izišli, da bi Allah ispitao ono što je u vašim grudima i da bi istražio ono što je u vašim srcima - a Allah zna svačije misli.'" (Alu Imran, 154)

Čovječe, ne tuguj

Čovječe, ti koji si se života zasitio, kome su dani postali dosadni i ispunjeni tjeskobom, tugom i očajem, znaj da postoji spas, izlaz i skora pobjeda. Poslije svake noći dan dođe, poslije kiše sunce grane i poslije teškoće nastupe dani sreće.
Svuda oko tebe nalaze se skrivene radosti koje nagovještavaju svjetliju budućnost. "Allah svoja obećanja uvijek ispunjava." Svaka će tjeskoba i tuga proći, a iza nje će uslijediti dani veselja i radosti.
"Hvaljen neka je Allah, govorit će, 'Koji je od nas tugu odstranio, Gospodar nas, zaista, mnogo prašta i blagodaran
(Fatir, 34)
Čovječe, čvrsto uvjerenje, jekin, odagnava sumnju, uputa tjera zabludu, razboritost uništava tjeskobu i istina laž potire.
Svjetlo istine odagnava tminu očaja, a zadovoljstvo uništava svaku gorčinu.
Ljudi, iza pustinje vaših života čeka vas plodna zemlja puna raskoši i sreće.

Kuranske riječi lijek su za sve one koji noćima ne mogu spavati zbog briga, nemira i tuge koja ispunjava njihova srca.
"Doista je svitanje blizu."
Allah je utjeha svim uplakanim očima, jer je On pun ljubavi, milosti i oprosta. Samo je On uvijek uz roba Svoga, i samo se On svakoj molitvi odaziva.
Vjerniče, spokojan budi, jer ti si s Onim Koji je svemoćan, milostiv i blag prema robovima Svojim. Vjernike lijep kraj čeka i vječna nagrada.
Bogatstvo dolazi nakon neimaštine, sastanak nakon rasta-naka i uputa nakon zablude."Ti ne znaš, Allah može poslije toga priliku pružiti." (Et-Talak, 1)
Neka svi poniženi, potlačeni i obespravljeni znaju da Allah za njih priprema vječne nagrade i skoru pobjedu.
Vjernik treba imati najljepše misli o svom Gospodaru, od Njega se nadati oprostu i dobroti jer, On kada kaže: "Budi!", ono biva. Allah svako obećanje ispunjava, samo On korist donosi i štete od ljudi otklanja.
"Molite se ponizno i u sebi Gospodaru svome, ne voli On one koji se previše glasno mole." (El-E'raf, 55)
Ala ibn Hadremi jednom se izgubio u pustinji sa svojim drugovima. Kada im je nestalo hrane i vode i kada su bili na samrti zbog žeđi, Ala je digao svoje ruke i u dovi molio Allaha lijepim imenima. Nakon nekoliko trenutaka Allah je spustio kišu koja im je donijela spas.
"On šalje kišu kad oni izgube svaku nadu i rasprostire blagoslov Svoj; On je zaštitnik pravi i jedini dostojan hvale." (Eš-Šura, 28)
Čovjek može imati džennet na zemlji i uživati u najboljim blagodatima ako se iskreno preda Allahu, Njegovo se ime zaziva, na Njega se oslanja, u Njega se pouzdaje i nikada Ga se ne zaboravlja. Tako žive oni koji su istinski spoznali islam i koji su dostigli najveće stupnjeve u vjerovanju.
Srce koje je vezano za Allaha ne može biti tužno i zabrinuto. Grudi koje nose Njegove riječi ne znaju za očaj i tjeskobu. Najteže žive oni koji se na Allaha ne obaziru i koji su Ga zaboravili. Njih čeka kazna i vječna patnja na drugome svijetu.

Uzmi pouku iz kušnji

Uzvišeni Allah kaže:
"Neke gradove oko vas još davno smo uništili, a objasnili smo im bili na razne načine dokaze, ne bi li se pokajali." (El-Ahkaf, 27)
Svaka nesreća i kušnja u sebi nosi poruke za one koji je dožive ili za one koji nešto o tome saznaju. S druge strane, život u raskoši nosi brojne pouke i poruke. Pogledajte samo u velelepne dvorce i palače u kojima su živjeli najmoćniji vladari. Većina je njih uništena i prekrivena prašinom zaborava. Tako je i sa svim ovosvjetskim dobrima, novcem, imetkom, slavom, zlatom i ostalim.
Uzvišeni je naš Stvoritelj, Koji brojne blagodati daje ljudima, ali sa njima i pouke za sljedeće naraštaje.
"I nastanili ste se bili u kućama onih koji su se prema sebi ogriješili, a bilo vam je poznato kako smo s njima postupali, i primjere smo vam navodili" (Ibrahim, 45)
Allah nas savjetuje da promišljamo o generacijama prije nas i njihovim greškama kako bismo se okoristili i izbjegli propast.
Danas većina ljudi nemarno uživa u blagostanju i obilju. Oni misle kako je to vrhunac sreće i kako je treba maksimalno iskoristiti. Dakako, oni smatraju da je dunjaluk vječan i da nema drugog svijeta niti polaganja računa.
Allah za njih kaže: "I mislili su da se Nama neće vratiti."

"Vrijeme ima raznolike boje. Nekad nosi sreću, nekad očaj i tuge. Na ovome svijetu niko neće vječno ostati. Kao što nijedno stanje neće dugo potrajati."
Takvi ljudi osvanu sretni, a omrknu u tami mezara. Tako je čuveni halifa Harun er-Rešid iznenada sramno pogubio, također, poznatog vezira Džafera ibn Jahju el-Bermekija. Zarobio je njegovog brata i oca, a njihovu imovinu zaplijenio. Iako je ta porodica bila slavna i jako utjecajna, kraj im je došao u samo nekoliko trenutaka. Mnogi pjesnici opjevavaju ovaj događaj i iz njega izvlače brojne pouke.
Kada ga je kralj bacio u tamnicu, jedan perzijski mudrac napisao mu je: "Svakim sahatom u tamnici ja sam bliži spasu i slobodi, a ti si svakim satom bliži smrti, kazni i tjeskobi."
Jedan od vladara islamske Španije, Endelusa, Ibn Ubbad živio je na vrhuncu raskoši i bogatstva. Imao je velike i bogate dvorove koji su bili ispunjeni blagom, zlatom, svilom, kadifom i brojnim sluškinjama. Stalno je slušao muziku, prejedao se i gledao zanosne plesove sluškinja. Ipak, kada su ga ugrozili krsta-ški borci, on je u svojoj nemoći pozvao vladara Maroka Ibn Tašifina. Ibn Tašifin prešao je more i brzo porazio neprijatelje. Sav radostan Ibn Ubbad odveo ga je u raskošne odaje i vrtove i bogato ga častio.
Međutim, Ibn Tašifin bio je poput lava, razgledao je situaciju i nakon tri dana sa svojom vojskom zauzeo je Ibn Ubba-dovu pokrajinu, a njega odveo u tamnicu u drugi grad. Na kraju je Ibn Tašifin kazao kako je bivši vladar sam tražio da bude pokoren i zbačen sa vlasti jer se odao porocima i uživanju.
Ako vi dopadate rana, i drugi rana dopadaju. A u ovim danima Mi dajemo pobjedu sad jednima, a sad drugima, da bi Allah ukazao na one koji vjeruju i odabrao neke od vas kao šehide — a Allah ne voli nevjernike." (Alu Imran, 140)
U Meki je živio poznati pjesnik Mutimm, koji je pisao najljepše elegije za umrlim ljudima. Njegove bi stihove učila Aiša, r.a., kada bi prolazila kraj mezara svog brata, Abdullaha. Omer, r.a., kazao je: "O Mutimme, tako mi Onoga u Čijoj je ruci moja duša, volio bih da sam pjesnik pa da mogu opjevati svoga brata Zejda. Tako mi Allaha, kad god puhne vjetar iz Nedžda, osjetim miris svoga brata. O Mutimme, Zejd je prije mene primio islam, učinio hidžru i bio ubijen." Potom je Omer, r.a., gorko zaplakao.
"I kada pade naredba Naša, Mi sve prevrnusmo, ono što je bilo gore — bi dolje, i na njih kao kišu grumenje od pečena blata spustismo, koje je neprekidno sipalo." (Hud, 82)
"Život na ovom svijetu sličan je bilju zemaljskom, na koje Mi spustimo s neba kišu s kojim se ona izmiješa, kojim se onda hrane ljudi i stoka. Pa kad se Zemlja ukrasi svojim ruhom i okiti i kad stanovnici njezini pomisle da su oni toga gospodari, dođe zapovijed Naša, noću ili danju, i Mi to pokosimo, kao da prije ničeg nije ni bilo. Eto, tako Mi potanko izlažemo dokaze narodu koji hoće da razmisli." (Junus, 24)

Plodovi zadovoljstva

"Allah će biti njima zadovoljan, a i oni će biti Njime zadovoljni." (El-Bejjina, 8)
Čovjek koji je zadovoljan svojim gospodarom i Njegovim određenjem steći će brojne blagodati i nagrade. Zadovoljan čovjek ima čvrsto uvjerenje, nepokolebljivu vjeru i iskren je u svojim riječima i djelima. Zbog toga njemu pripadaju najveće zasluge i najljepše nagrade.
Zadovoljstvo se visoko cijeni kod Gospodara jer ono odražava pomirenost s Allahovim određenjem, pouzdanje u Njega te poniznost i skrušenost. Mi ne znamo šta je dobro, a šta loše za nas, stoga trebamo uvijek biti zadovoljni onim što nam Allah odredi jer samo On sve tajne zna. Čovjek nema izbora kada je riječ Božijem određenju. Naime, on ne može prihvatati neke stvari, a neko odbijati i srditi se zbog toga. Sve je u rukama Sveznajućeg i Svemogućeg.

Zadovoljstvo Božijim određenjem ima za rezultat Allahovo zadovoljstvo. To je poput ogledala. Koliko je čovjek zadovoljan određenjem, toliko je Allah zadovoljan njime i njegovim radom. Treba težiti iskrenosti, pa makar malo radili, jer to Allah obilno nagrađuje, a to je u suprotnosti s onima koji mnogo rade, ali su licemjeri, njihova su djela bezvrijedna.
Ko bude ljut zbog određenja on priziva Allahovo nezadovoljstvo i srdžbu. A srdžba je kapija briga, rastrojenosti, nezadovoljstva i tuge. Samo pomirenost s Allahovim određenjem može čovjeka izbaviti iz ovakvog stanja. Naime, zadovoljstvo otvara kapije Dženneta, kao što pomirenost donosi spokoj duši.
Kada o ovome pišem, ne mogu a da se ne sjetim filozofa Ravendija, koji nije vjerovao u Boga. On je živio jako siromašno, pa kada je vidio kako neznalice vladaju svijetom i imaju mnoga blaga i bogate dvorce, kazao je: "Ja, kao najveći filozof svijeta, živim kao bijednik, a ove neznalice guše se u bogatstvu i obilju. To je, uistinu, nepravedno!" Tako je on svoj život proveo u stalnom nezadovoljstvu i brigama.
"A patnja na onom svijetu bit će, zaista, još sramnija, i niko im neće u pomoć priteći" (El-Fussilet, 16)
Brojne su koristi zadovoljstva Božijim određenjem. Mi ćemo nabrojati samo neke od njih: spokoj, smireno srce, postojanost u teškim situacijama, razboritost i osjećaj sigurnosti.
"'Ovo je ono što su nam Allah i Poslanik Njegov obećali, i Allah i Poslanik Njegov istinu su govorili!', i to im je samo učvrstilo vjerovanje i predanost." (El-Ahzab, 22)
Upravo su suprotni osjećaji nevjernika, onih koji ne vjeruju u Allaha i žive u svakodnevnom nemiru i tjeskobama.
"...kad su licemjeri i oni bolesna srca govorili: Allah i Poslanik Njegov samo su nas obmanjivali kad su nam obećavali!" (El-Ahzab, 12)
Ovi su ljudi najveći gubitnici jer neće uspjeti na ovome svijetu niti na ahiretu. Uvijek će biti u strahu i nemiru, a to je "propast najveća". Suprotno tome, spokoj je najljepše stanje u kojem čovjek može biti, a takvi su vjernici i na ovome svijetu i nakon smrti.
Treba kazati kako zadovoljan čovjek izbjegava jako težak grijeh i prijestup, a to je suprotstavljanje Allahu i Njegovim odredbama, jer samo nezadovoljstvo rađa otpor prema Gospodaru i izaziva Njegovu srdžbu. Osnova Iblisove pobune i suprotstavljanja Allahu bilo je nezadovoljstvo Allahovim određenjem. To ga je nagnalo da porekne Allaha, svjesno krene putem propasti i postane stvorenje koje se najviše uzoholilo pred Uzvišenim.
Poslanik, s.a.v.s., kazao je: "Ono što je Allah odredio prošlost je, a Njegovo je određenje najpravednije." Ko nije zadovoljan pravdom čini veliki grijeh i neposlušan je prema Gospodaru. A Allah je najpravedniji i nikome nepravdu ne čini. Ljudi su ti koji sami sebi nepravdu čine, i to je naglašeno na nekoliko mjesta u Kuranu.
Hadisom je kazano da je Njegovo određenje pravdeno i to se odnosi na svako određenje, pa i kada je riječ o grijehu jer samo Allah sve zna.
Ljutnja na Božije određenje ne donosi nikakvo dobro i korist već je, kako smo vidjeli, izvor svakog zla. Sretan je samo onaj ko zna da ga nije moglo zadesiti ono što je propustio, niti ga mimoići ono što ga je trebalo zadesiti. Poslanik, s.a.v.s., kazao je: "O Ebu Hurejra, pera su se osušila za ono što će ti se desiti. Određenje je zapisano, pera su prestala pisati i hartije su se osušile."
Ovaj predivni savjet Poslanika, s.a.v.s., najbolji je recept za zdravo srce, bezbrižan život i svaki uspjeh.
Oni koji ne žele ovaj savjet poslušati i primijeniti u svom životu izgubit će se u sumnjama i zabludi. Allah za njih kaže: "Reci: Allah! Zatim ih ostavi neka se lažima svojim zabavljaju." (El-Enam, 91)

Što više srce bude zadovoljnije, bit će zdravije i čišće i obratno. Govoreći o tome Poslanik, s.a.v.s., kaže: "Onaj ko je zadovoljan da mu Allah bude gospodar, islam vjera i Muhammed poslanik osjetio je slast imana."
Ljutnja je pak razorno sredstvo za dušu i kapija sumnji. A onaj ko sumnja ne može doći do istine i islama. Poslanik, s.a.v.s., upozoravao je na ove dvije teške bolesti ljudske duše i tako je jednom prilikom kazao: "Ako možeš dje-lovati na ovome svijetu sa zadovoljstvom i čvrstim ubjeđenjem, učini to. U protivnom, drži se strpljenja jer ono donosi duši mnogobrojno dobro."
Ljutnja je također ubojita šejtanova zamka. Ona je kobna poput strasti, posebno kada se čovjek ljuti na Gospodara i Njegovo određenje. Stoga je Poslanik, s.a.v.s., kazao nakon smrti svoga sina Ibrahima: "Srce je tužno, oči su plačne, ali kazat ćemo samo ono čime je Gospodar naš zadovoljan." Gubitak je djeteta, vjerovatno, najveća nesreća i kušnja na dunjaluku, i mnogi ljudi u tim trenucima ne biraju riječi da okrive Allaha, sudbinu i sve ostalo. No, najbolji uzor, Poslanik, s.a.v.s., pokazuje nam kako i tada treba biti priseban i nastojati zadovoljiti Allaha, Koji nam sve daje i kome se sve vraća.
Kada nastupi neka nesreća, čovjek treba imati na umu sljedeće stvari:
Allah najbolje zna šta je za nas dobro, makar mi to vidjeli lošim.
Allah obećava veliku nagradu za one koji su na mukama i u kušnji.
Allah određuje sve, a na nama je da to prihvatimo i budemo zadovoljni.
Ne tuguj!
Dakle, nema situacije kada nam je dozvoljena ljutnja, jer je ona jako opasna. A najgore je to što je njen rezultat nevjerstvo.
"To će biti zato što su ono što izaziva Allahovu srdžbu slijedili, a ono čime je On zadovoljan prezirali; On će djela njihova poništiti." (Muhammed, 28)
Treba se čuvati svakog "zaborava" na Allaha, a posebno kada je riječ o odlukama.
"o vjernici, ne odlučujte se ni za što dok za to ne upitate Allaha i Poslanika Njegova, i bojte se Allaha! Allah, zaista, sve čuje i sve zna" (El-Hudžurat, 1)
Vjernik treba uvijek biti zadovoljan jer to je bogatstvo i sigurnost. On je pod zaštitom Svemoćnog i Sveznajućeg. To zadovoljstvo donijet će mu velike koristi, a najvažnije je to da ono protjerava strasti i požudu.
"A požurio sam k Tebi, Gospodaru moj, da budeš zadovoljan." (Ta-Ha, 84)

Zastani i razmisli!

Poslanik, s.a.v.s., kazao je: '"Znaj za Allaha kad ti je lahko, on će znati za tebe kad ti je teško."
Ovo je jako vrijedan hadis koji pokazuje vjerniku kako se treba ponašati, ali i Allahovu beskrajnu plemenitost.
Hadis savjetuje čovjeka da zna za Allaha kad mu je lahko, odnosno da se posveti robovanju Gospodaru, da Njegovo ime zaziva, zahvaljuje Mu i stalno Ga se sjeća. To će mu biti opskrba kada nastupe teški dani i krize, jer će mu Allah tada ukazati svoju milost i sjetiti ga se.

Čuvaj brata svoga

"Ti sa svakim — lijepo, i traži da se čine dobra djela, a neznalica se kloni!" (El-E'raf, 199)
Dobar je prijatelj neprocjenjivo blago u ovome životu. Stoga ga treba čuvati i lijepo se prema njemu odnositi. Lijep odnos podrazumijeva da nekada pređemo preko njegovih grešaka jer niko nije savršen. Nadalje, prijatelja treba prihvatati onakvim kakav jeste, a ne tražiti u drugome svog uzora ili osobu iz snova. Svi mi imamo posebne želje i način ponašanja jer smo jedinstveni, zato ne treba glumiti niti to od drugih tražiti.

Uzvišeni Allah kaže:
"O vjernici, kada u boj krenete, na Allahovu putu, sve dobro ispitajte i onome ko vam nazove selam ne recite: 'Ti nisi vjernik!', kako biste se domogli ovozemaljskih dobara; ta u Allaha su mnoge dobiti! I vi ste prije bili kao oni, pa vam je Allah darovao milost Svoju; zato uvijek sve dobro ispitajte, a Allahu je, zaista, poznato ono što radite." (En-Nisa, 94)
"One koji se klone velikih grijehova i naročito razvrata, a one bezazlene On će oprostiti jer Gospodar tvoj, zaista, mnogo prašta, - On dobro zna sve o vama, otkad vas je stvorio od zemlje i otkad ste bili zameci u utrobama majki vaših; zato se ne hvališite bezgrešnošću svojom — On dobro zna onoga koji se grijeha kloni." (En-Nedžm, 32)

Zdravlje i slobodno vrijeme

Ovo su dvije velike i vrijedne blagodati koje čovjek mora iskoristiti u pokornosti Allahu. Čovjekove nevolje počinju kada zanemari svoje zdravlje i nerazumno i beskorisno troši vrijeme. Treba znati kako nećemo uvijek imati slobodnog vremena i ispuniti ga dobrim djelima, kao ni zdravo tijelo, koje nam je od velike važnosti na Allahovom putu. Većina ljudi u poznim godinama ne može nikako prežaliti upravo ove dvije stvari: zdravlje i slobodno vrijeme.
Omer ibn Hattab, r.a., kazao je: "Čovjek postane nemaran u slobodnom vremenu, a ženu obuzme požuda."
Bezerdžemher je kazao: "Rad donosi muku i korist, a u dokolici je svaka propast."
Mudri su ljudi često upozoravali na dokolicu i gubljenje vremena te ukazivali kako je to smrt za čovjekov intelekt i dušu.
Jedan rječit čovjek kazao je: "Svaki dan uradi nešto korisno i čuvaj se rasipanja imovine. Vrijeme je isuviše kratko da bi se gubilo, a imovine je isuviše malo da bi se rasipala. Pametan čovjek iskorištava svoj dan jer zna da se on više nikada neće ponoviti, niti prilike za dobra djela tokom tog dana."
Još su impresivnije riječi Isaa, a.s., koji kaže: "Dobročinstvo je sazdano od tri stvari: govora, razmišljanja i šutnje. Ko govori nešto drugo osim zikra, spominjanja Allaha, loše govori. Ko plitko promišlja nije pametan. I ko šuti a ne razmišlja dokon je."

Allah štiti vjernike

Čovjek neupitno treba Boga. Potreban mu je zaštitnik, moćnik i onaj ko će mu uliti hrabrost, utješiti ga, dati mu snage i pomoći. To je, dakako, Svemoćni i Jedini Allah. Samo On je uzvišen, silan, moćan i samo On svime vlada.
Allah se odaziva svim bićima i stvorenjima. On svakome otvara utočišta svoja i pomoć nudi.
"I kad ste od Gospodara svoga pomoć zatražili; On vam se odazvao: 'Poslat ću vam u pomoć hiljadu meleka koji će jedni za drugim dolaziti." (El-Enfal, 9)
"Upitaj: 'U čijoj je ruci vlast nad svim, i ko uzima u zaštitu, i od koga niko ne može zaštićen biti, znate li?'" (El-Mu'minun, 88)
"I opominji Kuranom one koji strahuju što će pred Gospodarom svojim sakupljeni biti, kad osim Njega ni zaštitnika ni zagovornika neće imati — da bi se Allaha bojali." (El-En'am, 51)
Najveća nesreća i najteža zabluda jeste uzeti za zaštitnika nekog drugog mimo Svemilosnog Allaha. Samo je On Istina i jedini Gospodar svega što postoji.
Uzvišeni Allah kaže:
"Da Zemljom i nebesima upravljaju drugi bogovi, a ne Allah, poremetili bi se. Pa neka je uzvišen Allah, Gospodar svemira, od onoga što Mu pripisuju!" (El-Enbija, 22)

Vjerovatno najraširenije lažno božanstvo ljudi jeste strast. Allah na to upozorava nekoliko puta u Kuranu:
"Kaži ti Meni, hoćeš li ti biti čuvar onome koji je strast svoju za boga svoga uzeo." (El-Furkan, 43)
"A oni su, mimo Allaha, druga božanstva obožavali."
Poznat je hadis kada je Poslanik, s.a.v.s., upitao Husajna koliko božanstava obožava, pa mu je on odgovorio: "Šest na Zemlji i jednog na nebu." Potom ga je Poslanik, s.a.v.s., upitao: "A od kojeg strahuješ i od kojeg najviše očekuješ?" Kada mu je Husajn kazao da je to Onaj na nebu, Poslanik, s.a.v.s., posavjetovao ga je: "Prođi se tih zemaljskih božanstava i obožavaj Onoga Koji je na nebu."
Najveće siromaštvo jeste nepoznavanje pravog stvoritelja jer čista duša i srce vape za istinom i Allahom. Spomen na Njega donosi im spokoj i liječi sve njihove rane. Ipak, ljudi se često okreću svemu drugom osim Allahu za pomoć i izlaz, samo On sve može.

Putokazi za tragaoce

Čovjek koji teži sreći i spokoju može vidjeti brojne putokaze oko sebe koji ga usmjeravaju istini i Pravom putu.
Učen se čovjek svaki put kada spozna nešto novo osjeća bolje i sretnije, baš kao što dragulj, ako oteža, više uranja u morske dubine.
"O vjernici, kad vam se kaže: 'Načinite mjesta drugima tamo gdje se sjedi', vi načinite, pa i vama će Allah mjesto načiniti; a kad vam se rekne: 'Dignite se', vi se dignite, i Allah će na visoke stupnjeve uzdignuti one medu vama koji vjeruju i kojima je dato znanje. - A Allah dobro zna ono što radite." (El-Mudžadela, 11)
Svako povećanje znanja vodi ka čvršćem imanu i većoj predanosti Allahu. Sto više zna, vjernik je sve zahvalniji i pokorniji. On nije poput krivovjernika koji su uvijek nadmeni u svome hodu i koji ne vide pouke ni u čemu. Oni su poput zalu-talog metka, stare, a ništa nisu pametniji niti Bogu bliži.
S druge strane, nesretan je onaj ko poveća svoje znanje, pa se nakon toga uzoholi i obijesti. To su znakovi truhlog i pokvarenog srca koje je zaboravilo Allaha i izvor svog znanja i umijeća. Njihovoj nadmenosti na ovome svijetu nema kraja, zato će oni na Sudnjem danu biti proživljeni kao sićušne, nevidljive čestice koje će ljudi gaziti.
Ko pouku prima može očekivati beskrajne nagrade, a nezahvalnicima pripada bolna patnja.
"Ovo je blagodat Gospodara moga, Koji me iskušava da li ću zahvalan ili nezahvalan biti. A ko je zahvalan — u svoju je korist zahvalan, a ko je nezahvalan —pa Gospodar moj je neovisan i plemenit." (En-Neml, 40)
Ovo su riječi iskrenih vjernika poput Sulejmana, a.s. On je znao da je blagodat u isto vrijeme i iskušenje. Zato je na njoj zahvalio Allahu i okoristio se. A kada je bio u teškoj situaciji, opet je zahvalio i strpio se bez ljutnje i nezadovoljstva. Samo se tako polaže ispit kada je riječ o blagodatima i Allahova naklonosti.
Većina se ljudi pak prepusti uživanju i nemaru kada ih Allah obaspe Svojim blagodatima i milošću.
"Čovjek, kada Gospodar njegov hoće da ga iskuša pa mu počast ukaže i blagodatima ga obaspe, rekne: 'Gospodar je moj prema meni plemenito postupio!' A kad mu, da bi ga iskušao, opskrbu njegovu oskudnom učini, onda rekne: 'Gospodar me je moj napustio!" (El-Fedžr, 15, 16)
Nevjernici su uistinu nerazumni ljudi jer se vežu za prolazno. Vjernici znaju razliku između kratkotrajnog i vječnog. Oni se ne predaju plitkom materijalizmu već bogate svoje

vječne sehare i riznice. Dakako, to se čini vjerom, dobročinstvom, bogobojaznošću, trudom i kajanjem.
Sve te "vječne riznice" Allah je naveo u sljedećem ajetu:
"Nije čestitost u tome da okrećete lica svoja prema istoku i zapadu; čestiti su oni koji vjeruju u Allaha, i u onaj svijet, i u meleke, i u knjige, i u vjerovjesnike, i koji od imetka, iako im je drag, daju rođacima, i siročadi, i siromasima, i putnicima namjernicima, i prosjacima, i za otkup iz ropstva, i koji molitvu obavljaju i zekat daju, i koji obavezu svoju, kada je preuzmu, ispunjavaju, naročito oni koji su izdržljivi u neimaštini, i u bolesti, i u boju ljutom. Oni su iskreni vjernici, i oni se Allaha boje i ružnih postupaka klone." (El-Bekara, 177)

A kada obolim, On me liječi

Hipokrat je kazao: "Bolje je uzeti malo nečega što je štetno nego pretjerati u onome što je korisno. Produžite zdravlje i život tako što nećete ljenčariti i pretjerivati u jelu i piću."
Mudri ljudi govorili su da svako ko želi zdravlje treba jesti lijepu i zdravu hranu, ne pretjerivati u jelu i piću, šetati nakon večere, spavati praznog stomaka i biti fizički aktivan.
Haris je kazao: "Ko želi dug vijek neka jede malo, neka ne večera, ne pretjeruje u odijevanju i ljubavnim odnosima sa ženama."
Platon je u stvari koje su štetne po život ubrajao srdžbu, pohlepu i ismijavanje pametnih ljudi.
Dobra je izreka koja kaže da su najbolji pacijenti oni koji pretjeruju u jelu, jer takvi uvijek posjećuju doktora.
Evo sada nekoliko savjeta i upozorenja baziranih na sun-netu Poslanika, s.a.v.s.
Četiri stvari uništavaju tijelo: pretjeran govor, spavanje, jelo i ljubavni odnosi. Sve ove stvari umanjuju snagu čovjeka, iscrpljuju njegovo tijelo i odnose ljepotu s njegova lica.
Spavanje u zoru, malo namaza, lijenost i izdaja umanjuju našu nafaku i opskrbu.
Noćni namaz, traženje oprosta u zoru, davanje sadake i spominjanje Allaha na početku i na kraju dana povećavaju našu nafaku.
Ovisnost o napicima i voću, briga, tuga i dug san uništavaju razum i intelekt.
Spokojno srce, malo hrane i pića, zdrava ishrana i fizička aktivnost oplemenjuju razum i povećavaju intelektualne sposobnosti.

Najljepši ljudski ukrasi

Pametan čovjek uvijek stremi uzvišenim ciljevima. Njegova misija na ovome svijetu jeste da neprestano bude pokoran Allahu, čini dobro i koristi društvu. Upravo je zbog toga on ukrašen vrlinama koje su njegov najljepši ukras, po kojem ga prepoznaju stanovnici nebesa i Zemlje.
Evo nekih vrlina koje krase pametne vjernike.
- U životu je jako bitno biti obazriv i oprezan, jer prokleti šejtan vreba sa svake strane i čeka čovjekov nemar da bi ga odvratio od istine i dobra.
- Vjernici su uvijek postojani i tačno znaju šta žele. To ih čini sretnim i zadovoljnim svojim životom i djelima.
- Odlučnost i odvažnost umnogome pomažu čovjeku u brojnim problemima koji stoje ispred njega. "Ti izdrži kao što su izdržali odlučni poslanici i ne traži da im kazna što prije dođe!" (El-Ahkaf, 35).
"A Ademu smo odmah u početku naredili; ali on je zaboravio, i nije odlučan bio." (Ta-Ha, 115)
- Ovaj život nije sve. Ljude čeka vječnost, nagrada ili kazna za urađeno.

- Spasu se nadaju samo oni koji vjeruju u Boga. Oni imaju Zaštitnika, Koji im pruža utočište, utjehu i nadu. Izgubljeni su oni koji ne vjeruju, i od njih ne ostaje nikakav spomen. "Ni nebo ih ni Zemlja nisu oplakivali, i nisu pošteđeni bili." (Ed-Duhan, 29)
- Susreti s drugim i drukčijim ljudima putokazi su i pouke na stazama Istine.
činimo da jedni druge u iskušenje dovodite, pa izdržite! A Gospodar tvoj vidi sve." (El-Furkan, 20)
- Vjernik zna da je on u vezi s Najmilostivijim Milosnikom. On prašta sve grijehe i raduje se svakom pokajanju. Poznat je slučaj jednog starca koji je došao Poslaniku, s.a.v.s., i kazao mu kako je on mnogo griješio, te želi znati da li mu može biti oprošteno. Poslanik, s.a.v.s., reče mu da donese šehadet, što je on učinio, pa mu je najbolji među ljudima i Allahov miljenik, a.s., kazao: "Allah ti je grijehe oprostio." Starac je nakon ovoga sav sretan otišao uzvikujući Božije ime.
- Svi ajeti pozivaju na optimizam i nadu.
- Ovaj je svijet ispunjen tegobama, i takav će biti do naše smrti, jer je on nesavršen. Poslanik, s.a.v.s., kazao je: "Dunjaluk je za vjernika tamnica, a za nevjernika raj." Sva su iskušenja samo priprema za vječne nagrade, a najbolji bivaju najviše kušani. Stoga se veoma treba čuvati od plitkog materijalizma i varljivih dunjalučkih želja. Poslanik, s.a.v.s., upozoravao je na to u brojnim hadisima. U jednom od njih kaže se: "Čija jedina briga bude dunjaluk Allah će mu dati nemir i dat će da mu siromaštvo bude pred očima, a od dunjaluka će imati samo koliko mu je propisano. A onoga koji ahiretu bude stremio Allah će smirenim učiniti i u srce mu bogatstvo podariti, a dunjaluk će mu pokorno dolaziti."
- Sredina je put spasa. Mi smo zajednica umjerenosti, sredine i pravednosti u svemu. Poslanik, s.a.v.s., kazao je:
"Sredina je najbolja u svemu." Allah nas je u Kuranu nazvao "ummetom sredine i umjerenosti".
- Čovjekove osobine govore o njemu, tako da je dobar onaj kod koga preovladavaju pozitivne osobine, dok se loši ljudi raspoznaju po učestalim grijesima i bestidnom ponašanju.
- Svaki čovjek jedinstven je i neponovljiv. Stoga, svako od nas treba otkriti svoje unikatne sposobnosti i dati od sebe nešto neponovljivo i izvorno, a ne utpati se u sivilo drugih. Sreća se ne sastoji od toga da druge usrećiš na svoj lični račun, te da zbog drugih gaziš svoj karakter i identitet.
- Duša treba svakodnevno čišćenje. Sam život na ovome svijetu iz sahata u sahat donosi brojne probleme i iskušanja. Sve se to odražava na našu dušu i psihu. Stoga se duša mora čistiti zikrom, Kuranom i raznim drugim dobrim djelima, ma koliko mi bili predani, učeni i oprezni u vjeri. Mnogi umni ljudi, posebno književnici, pokušavaju naći duševni smiraj i čistotu na razne načine, ali u tome ne uspijevaju. To je zbog toga što slijede pogrešne principe, ma koliko dobri oni bili, jer samo Istina može donijeti mir i sklad u naš duhovni svijet. Njihove riječi otkrivaju smetenost i zabludu. "Ali, ti ćeš ih poznati po načinu govora njihova- A Allah zna postupke vaše." (Muhammed, 30). Samo Allah upućuje na Pravi put i otkriva beskrajne puteve istine. "Reci: 'Može li ijedno vaše božanstvo uputiti na Pravi put?', i odgovori:'Samo Allah upućuje na Pravi put!'" (Junus, 35). No, Allah svakome pravo daje da izabere svoj put, a samo će mudri iz svega pouku uzeti."Svima njima, i jednima i drugima, dajemo darove Gospodara tvoga darovi Gospodara tvoga nisu nikome zabranjeni" (El-Isra, 20).
"Allah želi da vam objasni i da vas putevima kojima su išli oni prije vas uputi, i da vam oprosti. — A Allah sve zna i mudar je. Allah želi da vam oprosti, a oni koji se za strastima svojim povode žele da daleko s Pravog puta skrenete. Allah želi da vam olakša, a čovjek je stvoren kao nejako biće." (En-Nisa, 26, 28)

- Ako si dobar i lijep, sve oko tebe bit će dobro i lijepo. Čovjek se u životu treba maksimalno posvetiti lijepim stvarima i njih promovirati i praktikovati u životu. To će kod njega roditi pozitivnu energiju koju će on širiti svuda oko sebe. U Kuranu se posebno izdvajaju lijepe stvari. Allah nam kaže da je "sve na Zemlji zarad nas stvorio", te savjetuje: ljudi, jedite od onoga što ima na zemlji, ali samo ono što je dopušteno i što je prijatno, i ne slijedite šejtanove stope, jer vam je on neprijatelj očevidni!" (El-Bekara, 168). Poslanik, s.a.v.s., nagla-šavo je lijepe stvari i sam je kazao: "Od dunjaluka dragi su mi mirisi, žene, a radost moja jeste u namazu." On je također savjetovao drugima da treba imati vremena za ovaj život, u poznatome hadisu, kada je grupi mladića kazao: "Ja postim, ali i jedem, klanjam, ali i dio noći spavam, ženim se i jedem meso. Pa ko ne slijedi moju praksu nije od mene." Kako su samo divni i korisni Poslanikovi savjeti i primjeri. On želi da budemo umjereni ljudi, da smo posvećeni Allahu, ali i da uživamo u ovosvjetskim blagodatima. "Reci: 'Ko je zabranio Allahove ukrase, koje je On za robove Svoje stvorio, i ukusna jela?'" (El-E'raf, 32). Iako je bio najskromniji čovjek, Poslanik, s.a.v.s., volio je jesti med. No, sve njegovo ponašanje vođeno je Kuranom, u kojem se kaže: "Iz utroba njihovih izlazi piće različitih boja koje je lijek ljudima. To je, uistinu, dokaz za ljude koji razmišljaju" (En-Nahl, 69).

"Ako se bojite da prema ženama sirotama nećete biti pravedni, onda se ženite onim ženama koje su vam dopuštene, sa po dvije, sa po tri i sa po četiri. A ako strahujete da nećete pravedni biti, onda samo jednom; ili — eto vam onih koje posjedujete. Tako ćete se najlakše nepravde sačuvati" (En-Nisa, 3).

"O sinovi Ademovi, lijepo se obucite kad hoćete da molitvu obavite! I jedite i pijte, samo ne pretjerujte; On ne voli one koji pretjeruju." (El-E'raf, 31)

- Vjernici znaju i raduju se skoroj pobjedi. To im je Kur'a-nom zagarantovano, a tu pobjedu mogu ubrzati njihove iskrene žrtve i dobra djela. To je izvor njihove nade, radosti i optimizma.

- Čovjek je biće čija je duša u osnovi dobra, a priroda čista, zato se uvijek treba izdići iznad mržnje, prijezira i zlobe.

- Znanje je ključ radosti i veselja. Sve što dotakne znanje postaje lahko, lijepo i smisleno. Ipak, treba paziti pri izboru knjiga, čak kada je riječ o poznatim i dobronamjernim autorima. Tako sam se lično uvjerio da su knjige hadisa, posebno Buharijeve i Muslimove zbirke, bolje od bilo kojeg djela. Napravio sam poređenje između ovih knjiga i Gazalijevog djela Ihja ulumi din, te El-Mekiijevog Kutul- kulub. Vidio sam kako su ove posljednje poprilično zbunjujuće, vještačke i neuvjerljive, dok su poznate zbirke hadisa izvorno svježe, lahke i razumljive.

- Vjernici su najvelikodušniji i najplemenitiji ljudi na Zemlji jer oni nose svjetlo imana i istine.

- U svemu treba postupati umjereno i polahko. Ovo pravilo vrijedi i za islamsku misiju, da'vu. Poslanik, s.a.v.s., savjetovao je ashabe da postepeno uvode ljude u islam, polazeći od osnova vjere ka detaljnijim propisima. Brojni su i islamski propisi koji su dolazili postepeno ili suksecivno, kao što je slučaj sa zabranom alkohola. Kuran, također, ukazuje na postepenost u vjeri i radu:

"Oni koji ne vjeruju govore/Trebalo je da mu Kuran bude objavljen čitav, i to odjednom!' A tako se objavljuje da bismo njime srce tvoje učvrstili, i mi ga sve ajet po ajet objavljujemo" (El-Furkan, 32). "Kao Kuran, sve dio po dio ga objavljujemo da bi ga ti ljudima malo pomalo kazivao, i prema potrebi ga objavljujemo." (El-Isra 106)

- Svaki pametan čovjek treba uvijek pred očima imati sljedeće principe: "Živiš samo danas! Uvijek trebaš razmišljati i zahvaljivati Bogu! Nemoj se ljutiti!"

- Smirenost može imati za rezultat samo ono što je dobro. A ona se postiže kada spoznamo istinu i budemo zadovoljni određenjem.
- Ebu Bekr, r.a., kazao je: "Činjenje dobrih djela čovjeka štiti od nesreća i zla." Kada je Poslanik, s.a.v.s., počeo primati Objavu i došao uplašen kući, Hatidža, r.a., kazala mu je: "Allah te nije iznevjerio niti napustio, ti činiš..."
- Osamljivanje je neophodno svakome ko želi imati čistu dušu i zdravo srce. Kada je jedan beduin pitao Poslanika, s.a.v.s., ko je najbolji čovjek, on mu je odgovorio: "Vjernik koji se svojim životom i imetkom bori na Allahovom putu i čovjek koji se osami da bi robovao Allahu." U jednom predanju navodi se da je to čovjek "koji se boji Allaha te napusti ljude strahujući od njihovog zla" . Već smo navodili hadis u kojem se kaže da će uskoro doći vrijeme kada će vjerniku biti najbolje da čuva stoku daleko od grada i smutnji u njemu. Također, postoji jedno predanje od Ebu Zerra, r.a., koji kaže da je Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Samoća je bolja od lošeg društva." U Kušejri-jovoj Risali nalazi se jako vrijedno poglavlje o vrijednostima osamljivanja i samoće. Ipak, ne treba zaboraviti kako smo mi zajednica umjernosti, tako da ni u ovome ne treba pretjerivati i biti potpuno asocijalan jer je zadatak muslimana da širi svjetlo imana u društvu, a ne da od njega bježi. Samoća je dobra kao lijek za dušu, ali samo povremeno.
- Svaki se čovjek mora danonoćno boriti i žrtvovati na putu ako želi vječnu sreću i uspjeh. Vjernici znaju da je Allah kupio njihove duše u zamjenu za Džennet. Ova borba i pregalaštvo na putu istine odagnat će sve naše strahove i brige, a donijeti nam smiraj, radost i snagu. Uzvišeni je Allah kazao: "Borite se protiv njih! Allah će ih rukama vašim kazniti i poniziti, a vas će protiv njih pomoći, i grudi vjernika zaliječiti i iz srca njihovih brigu odstraniti. A Allah će onome kome On hoće oprostiti. — Allah sve zna i mudar je." (Et-Tevba, 14, 15)
- Promatranje svemira i zakona u njemu ispunjava čovjeka vjerom, srećom i strahopoštovanjem prema Gospodaru i Stvoritelju. Sve oko tebe jeste ajet i mudrost koja upućuje na Izvor: "...zato uzmite iz toga pouku, o vi koji ste obdareni!" (El-Hašr, 1). Jedan je filozof kazao: "Kad god sam posumnjao u moć i snagu, pogledao sam u knjigu svemira kako bih čitao impresivne ajete i nadnaravne riječi Stvoritelja. Nakon toga moja vjera rasla bi i jačala."
Najbolja su djela ona koja redovno i trajno činimo. Ovo je poruka Poslanika, s.a.v.s., koja čovjeka približava istinskoj predanosti i pokornosti. Trajno djelo govori o stalnoj vjernikovoj svjesti o Allahu. A evo šta Allah kaže za takve: "O vjernici, ako se budete Allaha bojali, On će vam sposobnost darovati, pa ćete istinu od neistine moći rastaviti i preko ružnih postupaka vaših preći će i oprostiti vam. — A Allahova je dobrota neizmjerna." (El-Enfal, 29)
- Ne budi haotičan i ne improvizuj jer je to uzrok svake štete i neuspjeha. "Ali ne rasipaj mnogo, jer su rasipnici braća šejtanova, a šejtan je Gospodaru svome nezahvalan." (El-Isra, 26, 27)
- Tvoja vrijednost zavisi od tvoje vjere, odgoja i ponašanja.
- Budite izrazito nježni prema ženama. Allah je na nekoliko mjesta u Kuranu istakao ljubav prema ženama: "S njima lijepo živite!" (En-Nisa, 19). "I jedan od dokaza Njegovih jeste to što za vas, od vrste vaše, stvara žene da se uz njih smirite, i što između vas uspostavlja ljubav i samilost; to su, zaista, pouke za ljude koji razmišljaju" (Er-Rum, 21). Evo nekoliko hadisa u kojima Poslanik, s.a.v.s., potiče na lijep i blag odnos sa ženama. "Sa ženama postupajte najljepše jer vam one najviše pomažu." "Najbolji su od vas oni koji su najbolji prema svojim porodicama, a ja sam najbolji prema svojoj porodici." Samo na ovaj način gradi se sigurna kuća izgrađena na bogobojaznosti. "Da li je

bolji onaj koji je temelj zgrade svoje postavio na strahu od Allaha i u želji da mu se umili — ili onaj koji je temelj zgrade svoje postavio na rub podlokane obale koja se nagnula, da se zajedno s njim u vatru džehennemsku sruši? — A Allah neće ukazati na Pravi put narodu koji sam sebi nepravdu čini." (Et-Tevba, 109)
- Uvijek budite nasmijani i prvi pozdravljajte ljude. Poslanik, s.a.v.s., je kazao: "Osmijeh pri susretu s bratom jeste sadaka." Allah je za pozdravljanje kazao: "A kad ulazite u kuće, vi ukućane njene pozdravite pozdravom od Allaha propisanim, blagoslovljenim i uljudnim. Tako vam Allah objašnjava propise, da biste se opametili!" (En-Nur, 61)."Kada pozdravom pozdravljeni budete, ljepšim od njega otpozdravite, ili ga uzvratite, jer će Allah za sve obračun tražiti." (En-Nisa, 86)
- Traženje osvete otrov je koji razara dušu, stoga je vjernik uvijek sklon oprostu i uzvraćanju dobrim. To je Božije načelo dobrote koje slijede samo iskreni i predani vjernici.
- Nikada ne oponašaj drugog i ne utapaj se u ličnosti drugih. Različitost je princip Allahovog stvaranja i ljepota u kojoj trebamo uživati. "Zar ne znaš da Allah s neba spušta vodu i da Mi pomoću nje stvaramo plodove različitih vrsta; a postoje brda bijelih i crvenih staza, različitih boja, i sasvim crnih." (Fatir, 27). "I jedan od dokaza Njegovih jeste stvaranje nebesa i Zemlje, i raznovrsnost jezika vaših i boja vaših; to su, zaista, pouke za one koji znaju." (Er-Rum, 22)
- Radi posao koji voliš i koji te čini sretnim, bit ćeš uspješniji, produktivniji i korisniji.

Priča o ashabu Džulejbibu, r.a.

Džulejbib, r.a., bio je jedan siromašan mladić, poderane odjeće i iscrpljenog lica. Većinu svog živata bio je gladan i sam jer nije imao porodicu niti bližnje. Također nije imao ni svoga doma, pa je kao beskućnik spavao u džamiji, a hranio se kako je umio i gdje je stigao. Ipak, bio je jako skroman i povučen. Nikome se nije žalio, već se posvetio robovanju Allahu, zikru i ostalim ibadetima. Jednog dana kraj njega prošao je Poslanik, s.a.v.s., i kazao mu: "O Džulejbibe, što se ne ženiš?" "Božiji Poslaniče, koja bi se žena za mene udala? Nemam ni imetka, niti sam kakav uglednik?", odgovorio je Džulejbib, r.a. Isti razgovor ponovio se još dva puta, nakon čega je Poslanik, s.a.v.s., kazao: "O Džulejbibe, idi kod tog i tog ensarije i kaži mu da sam ga poselamio i zatražio od njega da te oženi svojom kćeri."
Spomenuti ensarija bio je jako poznat i bogat čovjek, te se jako začudio kada mu je došao Džulejbib, r.a., i prenio Poslanikove riječi. I on i žena čudili su se kako da udaju kćer za jednog ubogog siromaha i beskućnika koji nema nikoga i ništa pod kapom nebeskom. Međutim, kada je to čula kćerka, kazala je: "Zar ćete odbiti Poslanika, s.a.v.s., i njegov zahtjev. Ne, tako mi Onoga u Čijoj je ruci moja duša!" Nakon ovoga, Allah je Džulejbiba, r.a., obasuo blagodatima, i on je izgradio porodicu, kuću i dobio djecu, a sve iskreno i u ime Allaha. Ubrzo je došlo vrijeme bitaka i borbe, pa se Džulejbib, r.a., među prvima odazvao u boj i hrabro se borio. U bici je ubio sedam mušrika, ali je na kraju poginuo. Poslije bitke bila je velika gužva i ljudi su nabrajali imena onih koji su poginuli te zaboravili spomenuti Džulejbiba, r.a., jer on nije bio niti poznat niti bogat. Ali, nije ga zaboravio Poslanik, s.a.v.s. On je uzviknuo: "Nema mi Džulejbiba, r.a." Kada gaje našao u prašini, Poslanik, s.a.v.s., otresao je pijesak s njegovog lica i govorio: "Ubio si ih sedam, pa poginuo? Ti si od mene, a ja od tebe, ti si od mene, a ja od tebe, ti si od mene, a ja od tebe..."
Ove Poslanikove riječi najbolji su orden i nagrada za siromašnog Džulejbiba, r.a. On je plodove svoga vjerovanja ubrao i postao jedan od onih koji će zauvijek biti sretni i radosni u džennetskim ljepotama. Za njih Allah kaže: "Nikako ne smatraj mrtvima one koji su na

Allahovu putu izginuli! Ne, oni su živi i u obilju su kod Gospodara svoga, radosni zbog onoga što im je Allah od dobrote Svoje dao i veseli zbog onih koji im se još nisu pridružili, za koje nikakva straha neće biti i koji ni za čim neće tugovati." (Alu Imran, 169, 170)

Istinski sretnici

Ovo su primjeri ljudi koji su bili istinski sretnici. Oni su postigli ono što su željeli i zavrijedili večnu nagradu.
Allah je za Ebu Bekra, r.a., u Kuranu kazao: "A od Vatre će daleko biti onaj koji se bude Allaha bojao, onaj koji bude dio imetka svoga udjeljivao, da bi se očistio." (El-Lejl, 14, 15)
Poslanik, s.a.v.s., kazao je za Omera, r.a.: "Vidio sam u Džennetu bijeli dvorac i upitao čiji je. Odgovoreno mi je: 'Za Omera ibn Hattaba.'"
On je molio za Osmana, r.a., riječima: "Bože, oprosti Osmanu sve njegove grijehe, prijašnje i sadašnje."
Aliju, r.a., opisao je ovako: "To je čovjek koji voli Allaha i Njegovog Poslanika, a Allah i Njegov Poslanik njega vole."
Za Muaza ibn Džebela, r.a., kazao je da se zbog njega trese prijestolje Milosnika.
Hanzalu, r.a., gasulili su meleki, a Abdullaha ibn Amra, r.a., Allah je u borbi bodrio Svojim riječima.
Ovo su najljepši primjeri iskrenih vjernika i pokornih Allahovih robova.

Istinski nesretnici

Pored Allahu predanih ljudi, na Zemlji žive i oni nepokorni i osioni. Neki od njih istakli se su u svojoj oholosti, pa ih je Allah u Kuranu naveo kao primjer najgorih stvorenja.
Za faraone se u Kuranu kaže: "Oni će se ujutro i navečer u vatri pržiti, a kada nastupi Čas: "Uvedite faraonove ljude u patnju najtežu!" (El-Mu'min, 46)
Karun je skončao ovako: "I Mi smo
i njega i dvorac njegov u zemlju utjerali, i niko ga od Allahove kazne nije mogao odbraniti, a ni sam sebi nije mogao pomoći." (El-Kasas, 81)
Za Velida ibn Mugiru Allah je kazao: "A naprtit ću Ja njemu teškoće." (El-Muddesir, 17)
Umejja ibn Halef dobio je prijetnju: "Teško svakom klevetniku podrugljivcu." (El-Humaza, 1)
Ebu Leheb zapamćen je po riječima: "Neka propadne Ebu Leheb, ipropaoje!"(El-hehab, 1)
As ibn Vail opisan je ovim riječima: "Mi ćemo ono što on govori zapisati i patnju mu veoma produžiti." (Merjam, 79)

Koliko smo nezahvalni

Ko Allahu ne zahvaljuje na pitkoj vodi neće to učiniti ni kada bude imao bogate dvorce, raskošne vrtove, skupe automobile i brojno blago.
Kako ćeš se zahvaliti za veliko dobro, kad ne uspijevaš to učiniti za male stvari! Ko nije zahvalan Allahu na nasušnom kruhu takav će biti i kad bude uživao u slasnim jelima.
To je licemjerna narav u ljudima, a Allah je spominje u Kuranu u suri Tevba:"Ima ih koji su se obavezali Allahu: Ako nam iz obilja Svoga dadne, udjeljivat ćemo, zaista, milostinju i bit ćemo, doista, dobri!' A kad im je On dao iz obilja Svoga, oni su u tome postali škrti i okrenuli se — a oni ionako glave okreću." (Et-Tevba, 75, 76)
Ovakve ljude svakodnevno srećemo i čudimo se kako su obijesni i ljuti na Gospodara, a žive u zdravlju, obilju i veselju. Njihova su srca prazna i oni su bezosjećajni. Upravo se zato njihove želje neće ostvariti ni kada steknu najveća bogatstva i budu najslavniji.
Kada smo bosi, kažemo da ćemo postati zahvalni kada nam Allah da obuću. Kad imamo obuću, zahvalu odgađamo dok ne dobijemo automobil i tako u nedogled.

Sve više tonemo u zaborav, a tako smo ovisni o Allahu i Njegovoj pažnji.

Svima njima, i jednima i drugima, dajemo darove Gospodara tvoga

Jedna od najpotrebnijih i najprimarnijih stvari danas jeste iskorištavanje vremena i stvaranje navike činjenja dobrih i korisnih djela. Kada drugima pomognemo, učinimo dobro djelo, nešto ih naučimo i budemo im na usluzi, osjetit ćemo pravu sreću. Kada spoznamo kako nismo na ovome svijetu slučajno, kako nismo bezrazložno stvoreni i kako sve ovo nije igra, osjetit ćemo istinsku sreću.

Čitajući knjigu El-E'lam od Zerkelija, vidio sam kako je u njoj spomenuo brojne učenjake, političare, mislioce, mudre ljude, doktore i književnike s Istoka i Zapada. Svi su oni bili jako utjecajni. U svim njihovim biografijama prepoznao sam Allahov zakon i obećanje koje je dao Svojim robovima. To su riječi da će oni koji se istinski potrude i bore za neku dunjalučku vrijednost dobiti je. Ovo uključuje slavu, ugled, bogatstvo i položaj na dunjaluku. S druge strane, svi oni koji streme ahi-retskoj nagradi, naći će je i na ovom i na drugom svijetu. To je pak Allahovo zadovoljstvo, primanje djela i nagrada.

"Onome ko želi ovaj svijet, Mi mu brzo dajemo što hoćemo i kome hoćemo, ali ćemo mu poslije Dzehennem pripremiti, u kome će se osramoćen i odbaćen peći. A onaj ko teli onaj svijet i trudi se da ga zasluzi, a vjernik je, trud će mu hvale vrijedan biti. Svima njima, i jednima i drugima, dajemo darove Gospodara tvoga; a darovi Gospodara tvoga nisu nikome zabranjeni." (El-Isra, 18-20)

U spomenutoj knjizi otkrio sam, također, kako su ovosvjetski genijalci koji su ljudima podarili velike i korisne stvari nisu znali za ahiret. Oni nisu vjerovali u Allaha niti u susret s Njim. Usrećivali su druge ljude više nego sami sebe, drugima su olakšavali više nego sebi. Tako su neki od njih na kraju izvršili samoubistvo, neki su bili nezadovoljni svojim životom, a neki su živjeli u dubokom očaju i tjeskobi.

Tada sam se upitao: "Kakva je korist od toga da druge usrećim, a ja da ostanem tužan, da drugima pomažem, ali ne i sebi?"

"Tuga te smori, a mnoge si pomogao, Uplakan si, a mnoge si uveseljavao."

Shvatio sam, također, kako je Allah svim ovim poznatim ličnostima dao ono što su željeli. Ispunio je Svoje obećanje. Dakle, svi su dobili nagradu jer su to željeli i jako se trudli. Neki su postali planetarno slavni jer su tome i stremili. Neki su postali veoma bogati jer im je to bio jedini cilj u životu. No, bilo je i dobrih robova Božijih koji su stekli nagradu na ovom i na drugom svijetu, uz Božiju pomoć. Oni su željeli samo Božije zadovoljstvo i dobrotu.

Iz ovog svakako spoznajemo da je onaj ko se drži Pravoga puta mnogo sretniji od ljudi kojima je jedini cilj slava, ugled i novac.

Obični pastir na Arapskom poluotoku sretniji je sa svojim islamom od, naprimjer, Tolstoja, poznatog ruskog književnika. Prvi je svoj život proveo sretan, spokojan i zadovoljan, znajući gdje ide. Drugi je vodio život pun gorčine, tuge i umora, ne znajući gdje će skončati.

Muslimani imaju najuzvišeniji i najbolji lijek za cijelo čovječanstvo. To je vjerovanje u Božije određenje, kada i kader. Mudri su ljudi kazali: "Krivovjernici nikad neće biti zadovoljni jer poriču Božije određenje." O ovome sam mnogo govorio na prethodnim stranicama i detaljno sam opisao ovaj fenomen. Ovo sam uradio namjerno, jer znam, po samom sebi i po većini drugih ljudi, kako smo zadovoljni s Božijim određenjem samo kada se desi nešto što volimo. Kada je pak riječ o nečemu što nam se ne sviđa, onda se ljutimo na određenje. No, uvijet iz Objave jeste da "vjerujemo u Božije određenje, dobro ili loše po nas ono bilo."

Ko u Allaha vjeruje svoje srce upućuje

Sada ću vam navesti priču o onima koji su zadovoljni određenjem i onima koji se njemu protive i ljuti su zbog toga.

Priču prenosimo od poznatog američkog pisca Bodlija, autora knjiga Pustinjski vjetrovi, Poslanik, s.a.v.s., i mnogih drugih. Godine 1918 ovaj pisac nastanio se na sjevero-zapadu Afrike. Tamo je živio s muslimanskim nomadima koji su klanjali, postili i često se Allaha sjećali. Evo jednog prizora iz života s njima.

"Jednog dana zapuhala je strahovita oluja, digla je pustinjski pjesak i ponijela ga ka Srdozemnom moru i Francuskoj. Oluja je bila jako topla, tako da sam mislio kako mi kosa gori. Bio sam i više nego gnjevan zbog svega toga, ali se Arapi nisu ni najmanje požalili. Slegli su ramenima i kazali: 'To je određenje, ono što je zapisano. Potom su se vratili marljivom poslu. Vođa njihova plemena bio je starac koji je u tom trenutku kazao: 'Nismo izgubili mnogo u ovoj oluji, a mogli smo ostati bez ičega. Zato najljepša hvala Allahu. Ostalo nam je 40 posto stada, i sa tim možemo ponovo privređivati."

Evo sad drugog prizora.

"Jednom smo išli pustinjom automobilom i pukla nam je guma. Vozač je tada saznao da nije ponio rezervnu gumu i jako se rasrdio. U meni je nadjačao strah i nemir i unezvjeren upitah svoje prijatelje Arape: 'Šta ćemo sad?' Rekli su mi kako ljutnja i panika neće ništa pomoći, već samo pogoršati situaciju. Onda smo krenuli na tri točka, ali nedugo poslije toga nestalo nam je goriva. Moji prijatelji Arapi nisu se nimalo uznemirili. Krenuli su kroz pustinju pješke pjevajući."

"Sedam godina koje sam proveo u pustinji s arapskim nomadima uvjerilo me da su duševne bolesti koje su jako poznate i raširene u Evropi i Americi tek posljedica civilizacije čiji je princip brzina.

Ja više ne bolujem od nemira. Živim u pustinji i to je Božiji raj. Tu sam pronašao smiraj, sigurnost i zadovoljstvo. Smiješno je da mnogi ljudi ismijavaju prosti život arapskih nomada i njihovu vjeru u određenje.

No, ko zna?!! Možda su baš beduini pronašli istinski smisao života. Kada ponovo prelistam stranice svog života i vratim se korak iza, shvatim koliko sam rastrgan život vodio i koliko sam bio nemaran. No, beduini su za svaku moju prošlu brigu imali magičnu riječ i lijek: određenje', zapisano' i 'Božija volja.

Kratko kazano, prošlo je 17 godina otkako sam napustio pustinju, ali u svom životu i dalje imam princip beduina. Sve događaje prihvatam mirno i spokojno, jer je to određenje. Ova osobina koju dugujem nomadima, izliječila je moje nervne bolesti, što mi nije pošlo za rukom kada sam koristio na hiljade lijekova."

Ja tvrdim kako su beduni ovu istinu primili od Poslanika, s.a.v.s., i njegove nurli- upute. Cilj njegova poslanstva bio je da ljude izbavi iz očaja, da ih iz tame izvede na svjetlost i da ih oslobodi okova i neznanja. Poslanikova uputa sadrži tajne spokoja i sigurnosti, a to su uvjeti za uspjeh. Ona poziva na vjerovanje u određenje, rad po Objavi, traženje ahireta i stjecanje nagrade. Božija je poruka došla kako bi odredila tvoj položaj u kosmosu, kako bi se tvoj um smirio, srce uspokojilo, briga nestala i ćud postala plemenita. Vjernik mora biti uzoran rob koji je spoznao tajnu svoga postojanja i cilj svoga puta.

Umjereni put

"I tako smo od vas stvorili pravednu zajednicu." (El-Bekara, 143)

Sreća je u umjerenosti i pravičnosti, a ne u pretjerivanju, ekstremizmu i fanatizmu. Umjerenost ili srednji put jeste metod koji roba drži daleko od svakog ekstremizma. Umjerenost je karakteristika vjere islama. Islam je sredina između kršćanstva i jevrejstva. Jevrejska vjera pretjerala je u nauci, naglašavajući samo nju, a zaboravila je na rad i djela.

Kršćanstvo je pretjeralo u ibadetu, a zanemarilo je dokaze. Tako je došao islam uvažavajući znanje i rad, tijelo i dušu, Objavu i razum.
Sreća u umjerenom životu, također, jeste i nepretjerivanje u ibadetu. Zato ne pretjeruj kako ne bi svoje tijelo uništio i tako ubijo u sebi živost, volju i onemogućio ustrajanost u ibadetu. Neka ti nafile ne upropaste farzove koje ćeš, zbog nafila, odgađati ili ne obavljati potpuno. Ne treba pretjerati ni u davanju imetka, pa da potrošimo sve imanje, postanemo rasipnici i skončamo kao siromasi. Budi umjerene ćudi, ne budi pretjerano ozbiljan, već blag i krotak, nađi sredinu između pretjeranog smijeha i namrgođenosti. Također, nemoj se potpuno osamiti, ali ni predati beskrajnim sjelima i druženjima sa svima i svakim. Islam je vjera umjerenosti u svemu, pa i kada je riječ o donošenju odluka, presuda i odnosa prema drugima. Ne pretjeraj s izlivima blagosti i nježnosti, niti budi osoran i nepristupačan. Ono što je preko mjere uvijek zna zasmetati i naškoditi.
"Svi ljudi sačinjavali su jednu zajednicu, i Allah je slao vjerovjesnike da donose radosne vijesti opomene, i po njima je slao Knjigu, samu istinu, da se po njoj sudi ljudima u onome u čemu se ne bi oni slagali. A povod neslaganju bila je međusobna zavist, bas od onih kojima je data, i to kada su im već bili došli jasni dokazi; i onda bi Allah, voljom Svojom, uputio vjernike da shvate pravu istinu o onome u čemu se nisu slagali. — A Allah ukazuje na Pravi put onome kome On hoće." (El-Bekara, 213).
Pravo se dobro krije između dva zla: potpunog nemara i pretjerivanja. Istina je između dvije laži: viška i manjka. Sreća je između dvije tuge: nerazumne radosti i očaja.

Nepretjeruj

Ibn Abdullah kaže: "Najgore putovanje jeste danonoćno jahanje. Čovjek koji to čini misli kako se trudi sve dok ne vidi da je i sebe i jahalicu upropastio." Najgori je čovjek nasilnik, onaj koji se osili u svojoj vlasti i koji je neumjeren u svom djelovanju. Plemenitost je između rasipanja i škrtosti, hrabrost je između kukavičluka i nerazumnosti, dobrota između pretjerane blagosti i prekomjerne ozbiljnosti, razdraganost između smijeha i osornosti, strpljenje između krutosti i straha. Za pretjeranost ima samo jedan lijek, to je umjerenost koja gasi ovu vatru. Za beznađe, također, ima lijek, a to je odlučnost, vizija i nada.
"Uputi nas na Pravi put, na put onih kojima si milost Svoju darovao, a ne onih koji su protiv sebe srdžbu izazvali, niti onih koji su zalutali!" (El-Fatiha, 5-7)

Zastani i razmisli!

"Najteža stvar u životu jeste strpljenje bilo da je riječ o dobrim ili lošim stvarima. Posebno je to teško kada se odulji vrijeme kušnje i kada se počne sumnjati u spas. Kada nastupe duge i bolne kušnje, moramo imati opskrbu kako bismo prešli taj trnoviti put." Evo nekih primjera za opskrbu:
- shvatanje kako je moglo biti teže;
- nada u nagradu;
- nada u Božiji bereket i pohvale;
- znanje da panika ne koristi, već uništava svog vlasnika.

Ovo su samo neke preporuke za ljude u nevolji, ali za strpljenje nema alternative. Strpljiv čovjek treba se još više posvetiti strpljenju jer će njime prebroditi sve svoje tegobe.

Ko su evlije?

Evlije ili dobri ljudi imaju sljedeće osobine:
oni sa žudnjom čekaju svaki novi ezan, tiho izgovaraju tekbire i skrušeni su u namazu. Oni su uvijek u prvom saffu, dugo ostaju u džamiji, čistog su srca, sve obavljaju po

sunnetu, mnogo spominju Allaha, jedu samo ono što je dozvoljeno, ne slušaju niti ulaze u ono što ih se stvarno ne tiče, zadovoljni su malim, dobro poznaju Kuran i sunnet, pate zbog boli drugih muslimana, izbjegavaju diskusiju i svađu, strpljivi su kada nastupe teška vremena i mnogo se žrtvuju za dobro; oni su također sljedbenici srednjeg, umjerenog puta, a to je nešto najbolje što čovjek može imati u svom životu. Oni nisu bogataši niti ubogi siromasi, imaju taman onoliko koliko im treba. Ovakvi ljudi imaju najljepši život i najviše snage.
Čovjeku je dosta da ima kuću u kojoj živi, dobru suprugu, lijep automobil i novca onoliko koliko mu treba da pokrije osnovne potrebe.

Allah je Milostiv prema robovima Svojim

Jedan ugledan čovjek iz Rijada ispričao mi je čudnu priču koja se desila 1376. hidžretske godine. Naime, grupa ljudi iz Rijada otišla je na Crveno more da lovi ribu. Na lađi su proveli tri dana i noći, ali nisu upecali nijednu ribu. Oni su uredno obavljali pet propisanih namaza, a kraj njih bila je grupa ljudi koji nisu nikako klanjali, a imali su jako dobar ulov. Tako jedan iz grupe koja je klanjala reče: "Subhanallah! Mi obavljamo svih pet namaza koje nam je Allah odredio, a ništa nismo ulovili. A ovi do nas ništa ne klanjaju, a imaju tako dobar ulov." Onda ih šejtan navede, i oni ne klanjahu ni sabah, ni podne ni ikindiju, i predvečer pođoše pecati. Tu večer uloviše jednu ribu. Kada su joj rasporili utrobu, nađoše u njoj jedan dragulj. Jedan čovjek uze dragulj, poljubi ga i pogleda u njega kazujući: "Subhanallah! Hvala Mu na svemu što nam daje i pored toga što smo Mu neposlušni! U ovoj opskrbi je opomena za nas." Potom baci dragulj u more. "Allah će nam dati nešto bolje od ovoga, ja ga ne želim uzeti jer sam ga stekao tako što sam propustio namaze." Potom svi odoše u svoje šatore na kopnu i obaviše namaz. Poslije namaza opet krenuše da pecaju i uloviše ribu u kojoj također nađoše dragulj i kazaše. "Hvala Allahu na dozvoljenoj i lijepoj opskrbi koju nam je podario nakon što smo klanjali, spominjali ime Njegovo i oprost od Njega zatražili."

osigurao za život zahvaljujući se Milostivom na dobroti koju mu je ukazao.
"Svaka blagodat koju imate od Allaha je." "On vam uvijek odgovara kada Ga pozovete."
Pogledaj samo kako je nečista zarada stečena nakon neposlušnosti Allahu postala čistom i dozvoljenom kada su se ljudi vratili Allahu.
Koliko je samo Allah blag i milostiv prema robovima Svojim. Ako se oni nečega radi Njega prođu, on im još bolju nagradu zauzvrat podari.
Ova priča podsjetila me je na jedan događaj iz života Alije, r.a. Jednom je Alija, r.a., ušao u džamiju u Kufi kako bi obavio duha-namaz i pred ulazom dao nekom momku da pričuva njegovu mazgu. Kada je Alija, r.a., ušao u džamiju, mladić je s mazge skinuo ular i otišao na pijacu kako bi ga prodao. Alija, r.a., izašao je i našao samu mazgu, bez dječaka i bez ulara, te je poslao jednog čovjeka da vidi šta se desilo. Čovjek se ubrzo vratio i kazao Aliji, r.a., kako je mladić prodao ular za dirhem. Alija, r.a., na to kaza: "Subhanallah! Bio sam odlučio da mu dam halal-dirhem jer mi je učinio uslugu, ali on se odlučio da ga zaradi na haram-način."
Allah je uvijek sa Svojim robovima. On ih štiti svakog trena i iskazuje im Svoju neizmjernu milost i dobrotu.

Allah će opskrbu dati odakle se ne nadaš

Sada ćemo navesti jedan jako lijep odlomak izTenuhijeve knjige Spas nakon nesreće.
"Jedan čovjek našao se u izuzetno teškoj situaciji. Nije imao ništa za život, ni on ni porodica. Nakon što su bili dva dana gladni i bez kore kruha, žena mu je kazala da im ode

naći kakve hrane jer im se približila smrt. Nakon duge i bezuspješne potrage, čovjek se sjeti jedne starice koja mu je bila rodica i ode do nje. Ona im je dala jednu staru ribu jer ni sama nije imala više. Kada je čovjek otišao kući i rasporio ribu, u njoj je našao dragulj. Unovčio je dragulj i otišao do starice, koja je uzela samo manji dio. Nakon toga opremio je kuću i lijepo se

On kišu s neba spušta

Jedan iskreni i vrijedni vjernik pričao mi je kako se jednom s porodicom našao duboko u pustinji gdje im je nestalo vode. On se, spominjući Allaha, zaputio u potragu za vodom. No, gdje god je pošao, nije bilo ni traga od vode, osvrtao se lijevo i desno, nailazio bi na presahle izvore i korita od potoka, ali nigdje nije bilo ni traga ni žubora vode. Zeđ ih je već počela moriti i djeca su briznula u plač. Tada je ovaj dobri čovjek uzeo abdest, klanjao dva rekata i počeo učiti iskrene dove Allahu. Suze su mu kvasile lice dok je izgovarao molitve iz srca. Tada se sjećao riječi da se samo Allah nevoljniku u nevolji odaziva. "U momentu kada sam završio molitvu, oblaci su se niotkuda pojavili na nebu iznad nas i počela je padati obilna kiša svuda oko nas", kazao mi je ovaj plemeniti čovjek. "Od toga smo utolili svoj žeđ i uzeli abdest, što nam je dalo snage da se vratimo svome domu. Tada sam spoznao kako je Uzvišeni spustio kišu zbog moje iskrene dove i da nas je samo On napojio, te sam Mu na tome beskrajno zahvalan", završio je svoju priču.
Stoga, mi uvijek moramo iskreno i ustrajno moliti Allaha jer samo On stanja popravlja, daje uputu i opskrbu, spušta kišu i daje svako dobro.

Priča o čovjeku kome je Allah dao mnogo dobra

Ibn Redžeb navodi priču o jednom pobožnom vjerniku iz Meke koji je zapao u tešku materijalnu situaciju. Taj čovjek ostao je bez ičega i bio je na granici života. Skapavajući od gladi, lutao je brojnim mekanskim sokacima ne bi li našao kakvu nafaku. Odjednom je ispred sebe ugledao veliku i jako vrijednu ogrlicu. Uzeo je ogrlicu i radostan se zaputio ka Haremu. Tamo je vidio kako se jedan čovjek žali da je izgubio ogrlicu. Tačno je opisao ogrlicu koju je pobožni čovjek malo prije našao, tako da mu nije ostalo ništa drugo nego da mu je vrati. Iako se nadao da će dobiti kakvu nagradu, čovjek je otišao sa svojom ogrlicom sav sretan ne osvrnuvši se na onoga ko mu je to vratio. Ostavši opet bez ičega, vjernik je digao ruke i proučio dovu: "Bože, ovo sam za Tebe uradio, pa daj mi zauzvrat nešto bolje." Tada se uputio na put ka moru. Došavši do obale, ukrcao se na jedan čamac i zaplovio u nepoznato. Odjednom se digla strašna oluja koja je razbila čamac i čovjeka bacila u more. Nakon što je neko vrijeme plutao po uzburkanom moru, dospio je do jednog otoka. Kada je došao sebi i pretražio otok, naišao je na džamiju i mnogo klanjača u njoj. Klanjao je s njima i počeo učiti Kuran. Ljudi iz džamije pitali su ga da li bi podučavao njihovu djecu čitanju Kurana i kaligrafiji, što je on rado prihvatio.
Potom su ga oženili jednom djevojkom koja nije imala roditelja. Kada je prvi put vidio svoju ženu, primjetio je na njenom vratu istu onu ogrlicu koju je vratio čovjeku u haremu. Ona mu je ispričala kako je to nasljedstvo od oca koji je nedavno umro, a ogrlicu je njen otac jednom izgubio u Meki, pa mu je vratio jedan dobar čovjek. Otac je poslije toga dugo molio Boga da mi podari muža poput njega. Potom joj je kazao da je on taj čovjek, i njenoj sreći nije bilo kraja.
Evo lijepog primjera kako je čovjek dobio ogrlicu natrag na halal-način, i kako mu je Allah dao veliko dobro zbog iskrenog dobrog djela i žrtve radi Allaha. "Allah je lijep i prima samo lijepo."

Kada tražiš, od Allaha traži

Allahova milost i blagost jesu blizu čovjeka. On sve čuje i svakome se pozivu odaziva. Mi smo na gubitku i jako zavisni od Stvoritelja. Zato Ga trebamo neprestano zvati i činiti dove samo Njemu. Neka se niko od nas ne umori od dove i molitve. Neka niko ne kaže: "Dovio sam i dovio, pa se ništa nije dogodilo. Nije mi uslišeno." Trebamo se u potpunosti predati Bogu, biti krajnje ponizni i skrušeni i izgovarati riječi: "Ja zel dželali vel ikram" Neprestano trebamo izgovarati Božija lijepa imena i svojstva kako bi nam se Uzvišeni odazvao i dao nam ono što je za nas najbolje. "Molite se ponizno i u sebi Gospodaru svome, ne voli On one koji se previše glasno mole" (El-E'raf, 55)

Jedan istaknuti daija kazao mi je priču o nekom muslimanu koji se sklonio u neku stranu zemlju i tamo proveo dosta vremena. Jednom je odlučio zatražiti državljanstvo te zemlje, ali nije naišao na odobravanje. Pokušao je to ostvariti preko svojih prijatelja i poznanika, no sve je bilo uzalud. Kada je izgubio svaku nadu, obrato se jednom učenjaku i požalio za svoje probleme. Čuvši njegovu priču, učenjak mu kaza: "Klanjaj i uči dove Allahu u posljednjoj trećini noći jer tada tvoj Zaštitnik molitve ispunjava." Ovo je, dakako, interpretacija hadisa u kojem Poslanik, s.a.v.s., kaže: "Kada tražiš nešto, od Allaha traži, kada trebaš pomoć, od Allaha je moli. Znaj da kada bi se svi ljudi skupili da ti donesu kakvu korist, ništa ti ne bi dobra donijeli osim onoga što je Allah propisao." Nakon toga, spomenuti se čovjek prošao moljakanja svojih prijatelja i poznanika te je posljednju trećinu noći provodio u ibadetu, zikru i dovi. Nakon samo nekoliko dana, poslao je običan zahtjev za državljanstvo bez ikakve pomoći od bilo koga. Ubrzo mu je poštom došao odgovor u kojem je pozvan da preuzme toliko traženo državljanstvo.

Allah je milostiv prema robovima Svojim

• Dragocjene minute

Tenuhi navodi priču o jednom zlobnom veziru u Iraku čije ime ne želim ovdje navoditi. Taj umišljeni vezir oduzeo je sva prava na imovinu jednoj ubogoj starici. Oduzetu imovinu prisvojio je lično sebi bez ikakvog obrazloženja. Jednog dana starica mu je došla u posjetu da mu se požali i zamoli ga da joj vrati njenu imovinu. No, on nije htio ni čuti za takvo što. Kada mu je ona kazala kako će ga kleti, on joj je s podsmjehom i porugom kazao: "Klanjaj u posljednjoj trećini noći." Bio je to strašan prizor u kojem se vidjela vezirova oholost. Starica je tužna otišla kući i počela je posljednje trećine noći provoditi u ibadetu i molitvi. Nije prošlo dugo vremena, a taj je ministar bio opozvan sa svoje dužnosti zbog nesavjesnog ponašanja i nasilja nad običnim ljudima. Kažnjen je kamenovanjem na trgu. U tom trenutku kraj njega je prošla starica i kazala mu: "Istinu si kazao! Klanjala sam u posljednjoj trećini noći, i moja se dova ispunila."

Taj dio noći, posljednja trećina, uistinu, predstavlja veliko blago i najdragocjeniji dio našeg vremena. Tada se Uzvišeni spušta na najbliže nebo i pita: "Ima li iko da nešto traži, pa da mu to dam? Ima li iko da moli, pa da mu molitvu uslišim? Ima li iko da oprost od Mene traži, pa da mu oprostim?"

Lično sam iskusio ljepote posljednje trećine noći i molitve tada. To su najimpresivniji i najutjecajniji momenti moga života. Tada se najbolje osjeti blizina Božije milosti, spasa, brige i blagosti.

Jednom sam putovao avionom s prijateljima iz Ebhe u Rijad i morali smo se vratiti s pola puta kako bismo otklonili neki tehnički problem. Nakon što je problem riješen, ponovo smo poletjeli, ali pred slijetanje na aerodrom u Rijadu kazano nam je da su avionski točkovi blokirani i da ne možemo sletjeti. Tako smo kružili oko aerodroma čitav sat bezuspješno pokušavajući sletjeti. U avionu su već zavladali strah i panika. Neke su žene

počele plakati i vrištati. Bili smo između neba i zemlje u iščekivanju smrti. Tada sam se sjetio svakog svog dobrog djela i srcem se predao Allahu Uzvišenom. Dunjaluk je tada pao u mojim očima. Svi smo počeli iskreno izgovarati šehadet i riječi: "La ilahe illallahu vahdehu la šerike leh. Lehul mulku, ve lehul hamdu, ve huve ala kulli šejin kadir." Jedan je šejh ustao i pozvao ljude da uče dove Allahu, da Ga mole za oprost i iskreno Mu se pokaju.
Allah je za ljude kazao: "Kad se u lađe ukrcaju, iskreno se mole Allahu, a kad ih On do kopna dovede, odjednom druge Njemu ravnim smatraju" (El-Ankebut, 65)
Dozivali smo Onoga Ko se nevoljniku u nesreći odaziva i iskreno Mu upućivali dove. Nakon samo nekoliko trenutaka sletjeli smo nakon jedanaest ili dvanaest pokušaja. Kada smo izašli iz aviona, imali smo osjećaj da smo izašli iz kabura. Suze su prestale teći i na lica nam se vratio osmjeh. Kako li je samo uzvišen, milostiv i blag Allah.
"Koliko smo Allaha u nevoljama skrušeno molili I koliko puta smo Ga poslije spasa zaboravljali. Na uzburkanom moru spasa od Njega tražimo,
A kad se kopna domognemo, osioni smo. Kada po zraku bezbrižno jezdimo,
Trebamo znati da nas Allah čuva jedino"
Samo Allah ima toliko dobrote prema Svojim robovima. Samo On može biti toliko milostiv, plemenit i pažljiv prema nama.

Od smrti se ne može pobjeći

U jednom jako poznatom časopisu pod naslovom El-Kasim prije nekoliko godina objavljena je veoma poučna istinita priča. Priča kazuje da je jedan mladić iz Damaska rezervisao kartu za neki let i kazao svojoj majci da ga probudi prije leta jer je bio jako umoran i želi malo odspavati. Dok je spavao, majka je na radiju čula kako je nastupilo jako nevrijeme. U strahu za svog jedinca, majka ga nije htjela buditi nadajući se da će on tako propustiti let po olujnom vremenu i izbjeći eventualnu nesreću. Kada se uvjerila da je vrijeme za let prošlo i da je avion poletio, otišla je do sobe svog jedinog sina da ga probudi. Međutim, njen sin ležao je mrtav u svome krevetu.
"Reci: 'Smrt od koje bježite zaista će vas stići. Zatim će te Onome Koji poznaje i nevidljivi i vidljivi svijet vraćeni biti i On će vas o onome što ste radili obavijestiti.'" (El-Džumua, 8)
Čovjek, eto, bježeći od smrti, ustvari, upada u nju.
Ljudi kažu: "Kome je suđeno i u morskim dubinama naći će spas."
Kada dođe vrijeme smrti, kad nastupi edžel, niko se neće od nje spasiti i izbjeći je.

Kazivanja o smrti

Šejh Ali Tantavi navodi jednu krajnje zanimljivu priču
o smrti i njenim čudnim putima. U Siriji je jedan vozač automobila za pogrebne usluge primio jednog putnika namjernika
1 smjestio ga u prikolicu na kojoj se nalazio prazan tabut ili lijes. Dok su se vozili, počela je padati kiša te se putnik sklonio u tabut da ne kisne. Nakon nekoliko trenutaka drugi putnik ukrcao se na prikolicu i sjeo pored tabuta misleći da je prazan. Međutim, čovjek koji je bio u tabutu ubrzo je htio provjeriti da li je kiša prestala te je izbacio ruku iz tabuta i njome malo mahnuo. Naravno, ni on nije znao da ima još neko u prikolici. Kada je drugi putnik vidio kako ruka izlazi iz tabuta i maše, izgubio se od straha i panike, skočio s prikolice, pao na glavu i na licu mjesta ostao mrtav.
Tako je Allah odredio smrt ovoga čovjeka, i on je nikako nije mogao izbjeći.
"Sve živo je Njegovo određenje, A od smrti nema veće pouke."
Čovjek uvijek treba imati na umu kako je smrt blizu, kako on ide ka njoj i očekuje je svakog jutra i večeri. Poslušajte samo ove prekrasne i poučne riječi Alije, r.a., koji kaže:

"Ahiret je taj koji nam dolazi u susret, dunaluk, nam, pak leđa okreće i prolazi. Pa budite sinovi ahireta, a ne dunjaluka. Danas radimo bez polaganja računa. Sutra ćemo polagati račun bez mogućnosti da išta više uradimo."
Ove riječi kazuju nam da je Alija, r.a., bio čovjek koji se spremao za smrt, radio na popravljanju svoga stanja, kajao se i znao kako da se odnosi prema Plemenitom i Samilosnom Gospodaru.
Smrt neće nikoga čekati, nikome protekcije niti vremena davati. Ona se ne najavljuje niti opominje, ona jednostavno dođe.
"A čovjek ne zna šta će sutra zaraditi i ne zna čovjek u kojoj će zemlji umrijeti; Allah, uistinu, sva zna i o svemu je obaviješten." (Lukman, 34)

"Dan vam je već određen, ne možete ga ni za čas jedan zaustaviti niti ubrzati."

Šejh Tantavi također navodi još jednu priču o smrti. Naime, neki je autobus bio prepun putnika. Vozač se stalno okretao lijevo i desno, dok najzad nije zaustavio autobus. Kada su ga upitali zašto je zaustavio autobus, on im je kazao da želi povesti još jednog starca koji ga je zaustavljao. Oni su mu kazali kako nikoga ne vide, a on im je uporno ponavljao i pokazivao na njega. Iznenada je vozač samo uzdahnuo i umro na svom sjedištu.
Dakle, u tom je trenutku došao njegov smrtni čas i on ga nije mogao izbjeći, kao što Uzvišeni kaže:
"Reci: Dan vam je već određen, ne možete ga ni za čas jedan zaustaviti niti ubrzati.'" (Es-Saba, 30)
Neki ljudi jako se boje smrti, oprezni su i plašljivi, a upravo na najsigurnijim mjestima umru.
"Onima koji se nisu borili, a o braći su svojoj govorili: 'Da su nas poslušali, ne bi izginuli', reci 'Pa vi smrt izbjegnite, ako istinu govorite!'" (Alu Imran, 168)
Jako je čudno kako mi ne razmišljamo o susretu s Allahom i kako ne preziremo prolazni dunjaluk. O smrti pričamo samo kad se u nama probude strahovi.

U zabludi su oni koji se nekom drugom, osim Allahu, mole

Dobro se sjećam jednog svog putovanja 1413. hidžretske godine u Dammam iz Rijada. Naime, išao sam tamo da posjetim jednog prijatelja. Stigao sam tamo u podne, a s prijateljem se nisam mogao naći do večeri jer je bio na poslu, pa sam odlučio otići u hotel. Hotel u kojem sam odsjeo bio je poprilično prazan, jer to nije bila sezona praznika i odmora. Dobio sam sobu na četvrtom spratu. Vidio sam da ću biti usamljen na tom spratu. Kada sam ušao u sobu i raspremio se, otišao sam u kupatilo da uzmem abdest. Međutim, kada sam ušao, vrata su se automatski zaključala, a ja nisam sa sobom imao ključ. Pokušao sam otvoriti vrata na svaki način, ali sve je bilo uzalud. Tako sam ostao sam u jednom jako uskom i malom prostoru u kojem nije bilo telefona, niti prozora, a niko nije bio u mojoj blizini da bih mogao zvati u pomoć. Tako sam tu ostao tri sahata. Znoj mi je curilo sa čela, a srce snažno lupalo. Bio sam uplašen jer sam shvatio da sam bespomoćan u jednom malom prostoru bez ikakve mogućnosti da stupim u kontakt s bilo kim. No, tada mi je došla pouka. Shvatio sam prolaznost i neizvjesnost svog života. Snažno sam počeo tijelom provaljivati vrata bez većeg uspjeha. Umoran, primijetio sam kako se željezna brava polahko odvaja, pa sam povratio snagu i još neko vrijeme navaljivao dok se vrata nisu otvorila.
Kada sam izašao, sjetio sam se Allaha i zahvalio Mu. Shvatio sam koliko je čovjek nemoćan i koliko je njegov život kratak.
"I bojte se Dana kada ćete se Allahu vratiti."

"Ma gdje bili, stići će vas smrt, pa kad bili i u visokim kulama. Ako ih stigne kakvo dobro, oni vele: 'Ovo je od Allaha!', a snađe li ih kakvo zlo, govore: 'Ovo je zbog tebe!' Reci: 'Sve je od Allaha!' Pa šta je tim ljudima?!, oni kao da ne razumiju ono što im se govori!" (En-Nisa, 78)
Čuo sam mnogo kazivanja o ovoj temi. Mnogi su ljudi išli u smrt, a dočekao ih je život. S druge strane, mnogi su hrlili životu, a čekala ih je smrt. Neki su tražili lijek, a našli bolest, i obratno. Zato, neka je slavljen Mudri i Sveznajući.

Nekad nesreća izliječi čovjeka

Zadivila me je priča o jednom nepokretnom čovjeku od koga su svi ljekari digli ruke i kazali da će u takvom stanju biti doživotno. Jadni je čovjek godine i godine provodio sam i u kući. Polahko su se očaj i jad počeli uvlačiti u njegovo srce i čekao je smrt. Međutim, jednog dana, kada su svi njegovi otišli u grad, u kuću se uvukla škorpija. Pošto je bio sam, nije mogao dohvatiti ništa da bi se odbranio niti se skloniti od ove opasne životinje. Škorpija mu se uskoro približila i ujela ga nekoliko puta. Iako je očekivao smrtne bolove, čovjek je osjetio kako mu počinje teći krv u nogama. Osjetio se ponovo živim i vitalnim i konačno je ustao na noge, prohodao po sobi i otvorio vrata svoga doma. Kada su se kući vratili njegovi rođaci i djeca, nisu mogli vjerovati svojim očima.
Neka je uzvišen Onaj Koji liječi ljude na najrazličitije načine!
Kada sam ovo ispričao nekim ljekarima, kazali su mi kako je to vrlo moguće, jer škorpija posjeduje jako korisne otrove koji liječe nepokretne i paralizirane ljude. Samo Uzvišeni može dati lijek svakom i na najrazličitije načine!

Kerameti dobrih ljudi

Navest ćemo priču o jednom poznatom dobrom prethodniku po imenu Sila ibn Ešim.
On je bio predan i pobožan vjernik koji je često putovao na sjever da se bori za islam. Na jednom takvom putovanju zadesila ga je noć u nekoj šumi. On to iskoristi da uzme abdest i klanja. Nakon što je počeo klanjati, ispred njega pojavio se lav. Polahko mu se približavao i kružio oko njega. Sila nije prekidao svoj namaz i skrušeno se predao Gospodaru. Nakon što je klanjao dva rekata, okrenuo se prema lavu i kazao mu: "Ako ti je naređeno da me ubiješ, učini to. Ako ne, ostavi me da dozivam svoga Gospodara." Nakon ovih riječi, lav je podvio rep, okrenuo se i nestao u šumi, a Sila je nastavio klanjati.
Svako ko želi saznati nešto više o ovakvim i sličnim stvarima, treba pogledati knjige o historiji poput djela El-Bidaja vel Nihaja. U njoj se navodi priča o jednom ashabu koji je s prijateljima došao na obalu mora. Tu ih je dočekao ogroman i razjaren lav koji ih je želio pojesti. Tada je ashab uzviknuo: "O lave, zar ne znaš da sam jedan od Poslanikovih, s.a.v.s., ashaba, njegov sluga, a ovo su moji prijatelji. Zato nas ne napadaj." Lav se nakon ovih riječi prepao, gromoglasno riknuo i pobjegao.
Ove stvari nisu nikakva fantazija i neistina. One su sastavni dio Allahovog sunneta na Zemlji. Allah daje posebne mogućnosti Svojim iskrenim robovima, On im često ukazuje počasti, a jedna od tih počasti jeste i keramet. Naravno, vjernici ove stvari rijetko pričaju, ne žele da od njih prave nešto veliko niti da se zbog toga hvale. S druge strane, vjernik zna da je Allah uvijek s njim, da čuje svaki poziv, vapaj i molitvu, i to mu daje osjećaj sigurnosti.
"Zar ne znaš da Allah zna što je na nebesima i što je na Zemlji? Nema tajnih razgovora medu trojicom, a da On nije četvrti, niti medu petoricom a da On nije šesti, ni kad ih je manje ni kad ih je više, a da On nije s njima gdje god oni bili; On će ih na Sudnjem danu obavjestiti o onome što su radili, jer Allah sve dobro zna" (El-Mudžadela, 7)

Allah je dovoljan zaštitik i svjedok

Buhari u svome Sahihu navodi sljedeću priču: "Jedan čovjek iz Benu Israila zatražio je od svoga prijatelja pozajmicu od hiljadu dinara. Prijatelj ga je upitao:
Imaš li svjedoka?'
'Allah je moj svjedok', odgovori čovjek.
'Dovoljan je Allah svjedok', kaza prijatelj.
A imaš li nekoga da će to garantovati i zaštititi te?'
Allah je moj zaštitnik', kaza čovjek.
'Dovoljan je On zaštitnik.'
Potom mu donose novac, dogovoriše se za datum vraćanja i čovjek ode kući koja se nalazila preko rijeke. Nakon što je nastupio datum za povrat novca, on se zaputi svome prijatelju da mu vrati zajam. No, na obali nije našao nikakvu lađu da ga preveze. Dugo je čekao bilo šta čime bi mogao preći rijeku. U tome pade noć, i čovjek kaza: 'Bože moj, moj prijatelj me pitao za svjedoka, a ja sam imao samo Tebe. Pitao me je za zaštitnika, i ja sam imao samo Tebe. Pa, sada Te molim da ovo pismo stigne do njega.' Potom je napisao nekoliko riječi te stavio novac i pismo u drvo i bacio ga u rijeku. Allahovom voljom i dobrotom, čovjek koji je dao zajam također je izašao na obalu da vidi ima li njegova prijatelja. Kada je vidio da ge nema, on potraži drva za svoju porodicu. Uzeo je nekoliko drva i kada je došao kući, u jednom od njh našao je pismo i novac.
Allah je najbolji svjedok i uvijek pomaže. On je najbolji zaštitnik i uvijek je sa Svojim robovima.
"Neka se u Allaha vjernici pouzdaju." "U Allaha se pouzdajte ako ste vjernici."

Ako imaš lijepe želje, bit će ti uslišene molitve

Sa'd ibn Ebu Vekkas, r.a., ashab koji se uvrštava u deset obradovanih Džennetom, imao je lijepe i odmjerene želje, i Allah mu je uslišavao svaku dovu. Poslanik, s.a.v.s., učio je za njega dovu da bude dobar strijelac i da mu se usliša svaka molitva.
Omer, r.a., poslao je neke ashabe da provjere da li Sa'd ibn Ebu Vekkas, r.a., vlada pravedno u Kufi. Svi ljudi tamo mnogo su hvalili Sada, r.a., no, kada su ušli u džamiju u kvartu Beni Abesa, jedan im je čovjek kazao: "Ako me pitate o Sa'du, kazat ću vam da ne sudi pravedno, ne vlada pošteno i nije u dobrim odnosima s narodom." Kada je to čuo Sad, r.a., kaza: "Bože moj, ako je ovo kazano iz licemjerstva, učini tog čovjeka slijepim, daj da doživi duboku starost i da se suoči s brojnim slutnjama." Uistinu, taj čovjek živio je dugo, oslijepio je i stalno je imao problema na ulicama Kufe. Za njega se kazalo da je to starac u stalnim mukama koga je zadesila Sa'dova dova.
Ovo pokazuje stupanj povezanosti s Uzvišenim Allahom, čistotu nijeta i povjerenje u Gospodara. Neka je sva slava Allahu.
U knjizi Sijeru e*lami en-nubela također se navodi jedna epizoda iz Sa'dovog, r.a., života. Kaže se da je neki čovjek grdio i psovao Aliju, r.a., pa je Sa'd, r.a., stao u njegovu odbranu i kazao čovjeku da to ne čini. No, on je nastavio psovati. Potom je Sa'd, r.a., kazao: "Bože, kazni ga kako hoćeš." Isti je čovjek sramno završio pod nogama jednog karavana i umro u najbol-nijim mukama.
"Mi ćemo, doista, pomoći poslanike Naše i vjernike u životu na ovom svijetu, a i na Dan kad se dignu svjedoci." (El-Mu'min, 51)
Sada ću navesti nekoliko poučnih kazivanja kako bi se tvoj iman povećao i kako bi tvoja veza s Gospodarem ojačala. Kroz njih ćeš vidjeti kako je beskrajno milostiv i blag Allah. On je kazao:
"Zovite me, Ja ću vam se odazvati."

"A kada te robovi Moji za Mene upitaju, Ja sam, sigurno, blizu: odazivam se molbi molitelja kad Me zamoli. Zato neka oni pozivu Mome udovolje i neka vjeruju u Mene, da bi bili na Pravom putu." (El-Bakara, 186)
Hadždžadž je jednom prilikom pozvao Hasana Basrija kako bi ga uhapsio. Hasan se odazvao i krenuo mu u susret misleći samo na Allaha i imajući samo Njega kao zaštitnika. Putem je učio dove Allahu i spominjao Njegovo ime. Kada je došao pred Hadždžadža, srce ovog krvnika ispunilo se strahom i potpuno promijenilo. On je lijepo došao pred Hasana, postavio ga na minder zajedno sa sobom, hvalio ga i prijateljski s njim porazgovarao. Ovo je samo milost i pomoć od Uzvišenog Allaha.
Allahova milost i blagost teče venama ovog svijeta, venama čovjeka, životinja, kopna i mora. Ona je stalno prisutna noćima i danima. " Sve živo Allaha slavi, ali vi to ne razumijete. On je uistinu blag i pun milosti."
Pouzdano se zna da je Sulejman, a.s, znao govor životinja i ptica. Tako je jednom krenuo u džamiju da uči s ljudima kišnu dovu i na putu ugleda mrava kako uči dovu. Kada je stigao u džamiju, kazao je: "Ljudi, idite kućama, dovoljno je što drugi, mimo vas, mole Allaha."
Nakon toga počela je padati obilna kiša, a sve zbog jednog malog mrava čiji je govor razumio Sulejman, a.s. Za taj slučaj vezani su sljedeći ajeti:
"I kad stigoše do mravlje doline, jedan mrav reče: 'O mravi, ulazite u stanove svoje da vas ne izgazi Sulejman i vojske njegove, a da to i ne primijetite!' I on se nasmija glasno riječima njegovim i reče: 'Gospodaru moj, omogući mi da budem zahvalan na blagodati Tvojoj, koju si ukazao meni i roditeljima mojim, i da činim dobra djela na zadovoljastvo Tvoje, i uvedi me, milošću Svojom, medu dobre robove Svoje!'" (En-Neml, 18, 19)
Cesto smo svjedoci Allahove milosti koja dolazi zbog malih i nemoćnih stvorenja.
Ebu Jala prenosi hadisi-kudsi u kojem Allah kaže: "Da nije staraca koji klanjaju, djece koja se doje i životinja koje pasu, zabranio bi da vam padne i kap s neba."

Sve živo Allaha slavi

"I on izvrši smotru ptica, pa reče: Zašto ne vidim pupavca, da nije odsutan? Ako mi ne donese valjano opravdanje, teškom ću ga kaznom kazniti ili ću ga zaklati!' I ne potraj a dugo, a on dođe, pa reče: 'Doznao sam ono što ti ne znaš, iz Sabe ti donosim pouzdanu vijest. Vidio sam da jedna žena njima vlada i da joj je svega i svačega dato, a ima i prijesto veličanstveni: 'vidio sam da se i ona i narod njezin Suncu klanjaju, a ne Allahu, - šejtan im je prikazao lijepim postupke njihove i od Pravog puta ih odvratio, te oni ne umiju naći Pravi put pa da se klanju Allahu, Koji izvodi ono što je skriveno na nebesima i u Zemlji i Koji zna ono što krijete i ono što na javu iznosite. Allah je, nema boga osim Njega, Gospodar svega što postoji!' 'Vidjet ćemo', reče Sulejman, 'da li govoriš istinu ili ne. Odnesi ovo moje pismo pa im ga baci, a onda se od njih malo izmakni i pogledaj šta će jedni drugima reći!'" (En-Neml, 20-28)
Zaista je poučno i impresivno kur'ansko kazivanje o pupavcu. Allah, dakle, ovdje pokazuje kako jedna sićušna ptica može imati jako bitnu historijsku ulogu. Spomen o pupavcu ostaje kao vječni primjer za sve naraštaje. Neki učenjaci dive se pupavcu i njegovoj oštroumnosti koja stoji nasuprot velikoj nerazumnosti i oholosti faraona. Faraon je, naime, poricao Allaha kada je bio na vrhuncu blagostanja i moći, pa mu nije pomoglo vjerovanje u posljednjem, teškom momentu njegova života. Pupavac je vjerovao dok je bio u blagostanju, pa mu je to vjerovanje pomoglo kada se našao u nevolji.
Dok se faraon oholio i govorio najgnusnije laži o Allahu i sebe predstavljao kao svemogućeg, pupavac je skrušeno kazao: "Allah je, nema boga osim Njega, Gospodar svega što postoji!" Doista je nesretan onaj čija pamet nije veća od pameti pupavca ili

jednog sićušnog mrava. Nerazumnik je onaj ko je u tami, zabludi i ko nikome ne koristi. "Nisu oči te koje ne vide, već srca slijepa u grudima."
Ako pogledamo u svijet pčela, otkrit ćemo veliku Alla-hovu blagodat, milost i savršenstvo u stvaranju. U tim malim bićima toliko je dobra i koristi za sve ljude i stvorenja. One savršeno grade kuće, stalno su u pokretu, obilaze cvjetove, u blizini su samo čistih stvari, uzimaju od svijeta najbolje i daju najbolje. Na kraju, vraćaju se s najljekovitijim, najzdravijim i najljepšim napitkom za ljude. One nikad ne griješe u svom putu i imaju sposobnost da prenesu svojim "prijateljicama" tačne koordinate gdje se nalaze cvjetne poljane.
"Gospodar tvoj je pčelu nadahnuo: 'Pravi sebi kuće u brdima i u dubovima i u onome što naprave ljudi, zatim, hrani se svakovrsnim plodovima, pa onda ide stazama Gospodara svoga, poslušno!' Iz utroba njihovih izlazi piće različitih boja koje je lijek ljudima. To je, uistinu, dokaz za ljude koji razmišljaju."(En-Nahl, 68, 69)
Svako ko promisli o ovim primjerima i čudesnim poukama shvatit će kako Svemilosni i Jedini Allah udahnjuje ljepotu i nježnost u svoja stvorenja. Stoga, samo se Njemu moli, Njegovo ime zovi i od Njega pomoć traži. Mi, ljudi, dali smo davno zavjet, da ćemo se klanjati i sedždu činiti samo Allahu, da ćemo samo Njemu zahvaljivati i voljeti Ga. Nadalje, čovjek treba znati kako ti sva ova brojna stvorenja ne mogu doprinijeti ili oduzeti nešto ako ti je to Allah propisao. Svi su oni siromasi i zavisni. Svi oni trebaju Allaha. Svi oni traže opskrbu s nebesa danju i noću. Svi se oni mole za zdravlje, sreću, čast, ugled, imetak i sve ostalo samo Allahu, jer oni ne posjeduju ništa, a Njemu pripada sve.
"O ljudi, vi ste siromasi, vi trebate Allaha, a Allah je nezavisan i hvale dostojan." (Fatir, 15)
Čovječe, trebaš znati kako te samo Allah može uputiti, pomoći, zaštititi, brinuti o tebi i obilno te darivati. Stoga, samo Njemu robuj. Svoje srce samo Njemu predaj. Samo Njega pitaj, moli, i od Njega traži. Ne zaboravi da se sve stvoreno moli Allahu i zavisi od Njega jer prolazno treba vječno, nemoć treba snagu i oskudica bogatstvo. Sva moć, bogatstvo i vječnost nalaze se samo kod Allaha.
Kada ovo spoznaš i počneš prema ovome živjeti, budi veseo, čini istigfar, skrušeno se moli i čini tevbu. Traži od Njega, dat će ti bilo da je riječ o opskrbi, pomoći ili nečem drugom, a još ako budeš zahvalan, Allah će ti još više uzvratiti.

Budi zadovoljan Allahom

Poznata je dova koja glasi: "Zadovoljan sam da mi Allah bude Gospodar, islam vjera i Muhammed poslanik." Ova dova opominje čovjeka da treba biti pomiren i zadovoljan Allahovim određenjem i onim što je On propisao.
Nije ispravno biti samo zadovoljan određenjem kada nam to ide u korist, a kada je nešto loše po nas, očajavati, ljutiti se i gubiti nadu.
Tako se ponašaju grešnici i nevjernici, jer ih Allah u Kuranu opisuje kao one koji su gubitnici.
"Ima ljudi koji se Allahu klanjaju, ali bez pravog uvjerenja; ako ga prati sreća, on je smiren, a ako zapadne i u najmanje iskušenje, vraća se nevjerstvu, pa tako izgubi i ovaj i onaj svijet. To je, uistinu, očiti gubitak." (El-Hadždž, 11)
I beduini su bili slične naravi. Naime, oni bi bili zadovoljni vjernici kada bi padala kiša, kada bi bilo dobre ispaše i zarade. Tada bi pazili na svoj iman i govorili: "Ovo je (islam, M. S.) prava vjera."
No, kada bi nastupile suše i sve pošlo naopako, oni bi postali mrzovoljni i napuštali bi svoju vjeru islam.

Takav islam možemo nazvati ličnim islamom, odnosno vjerom za ličnu korist. S druge strane, postoje ljudi koji su zadovoljni svakim Allahovim određenjem jer je njihov cilj da steknu Božije zadovoljstvo i da rade samo ono što je Njemu drago.
"Bože moj, vjerujem u Te kao Gospodara i Stvoritelja, I u Mustafu, Muhammeda, što svjetlo je i uputa. Moje životne pute Objava određuje, Jer sve mimo nje smrt i ništavih je."
Doista je najgora i najsramnija propast onih koji nakon upute i Pravoga puta, skrenu i zaborave na Božije blagodati. To je vječni gubitak i apsolutna nesreća.
"I kaži im vijest o onome kome smo dokaze Naše dali, ali koji se od njih udaljio pa ga je šejtan dostigao, i on je zalutao. A da smo htjeli, mogli smo ga s njima uzvisiti, ali se on ovom svijetu priklonio i za svojom strašću krenuo. Njegov je slučaj kao slučaj psa: ako ga potjeraš on isplažena jezika dahće, a ako ga se prođeš on opet dahće. Takvi su ljudi koji Naše dokaze smatraju lažnim; zato kazuj događaje da bi oni razmislili. Loš su primjer ljudi koji ne priznaju Naše dokaze, oni zlo čine sami sebi" (El-E'raf, 175-178)
"o vjernici, pokoravajte se Allahu i Njegovu Poslaniku, i ne napuštajte ga, ta vi slušate šta on govori, i ne budite kao oni koji govore: 'Slušamo!', a ne slušaju. Najgora bića kod Allaha jesu oni koji su gluhi i nijemi, koji neće da shvataju. Da Allah zna da od njih može biti ikakva dobra, učinio bi da čuju, a da je učinio i da čuju, oni bi se opet okrenuli, jer oni i inače glave okreću." (El-Enfal, 20-23)
Zadovoljstvo određenjem i onim što čovjek ima povećava iman, donosi radost i spokoj srcu.
Poslanik, s.a.v.s., dijelio je plijen nakon Bitke na Hunejnu, pa je više dao onima koji su kasnije primili islam, a manje ensa-rijama, vjerujući u dobrotu njihove duše i čistotu njihovih srca. No, ipak, njima nije bilo drago zbog takve podjele. Kada je to vidio, Poslanik, s.a.v.s., sakupio ih je i otkrio im jednu veliku tajnu za zadovoljstvo i sreću. On im je kazao kako je on, Poslanik, s.a.v.s., s njima da ih voli, te da je drugim ljudima dao više ne bi li im srca još više prema islamu umilio, a i zbog toga što nisu bili čvrsti vjernici kao ensarije. Potom je kazao svojim drugovima, ensarijama:
"Zar niste zadovoljni da drugi ljudi odu sa sitnom stokom i devama, a da vi odete s Poslanikom, s.a.v.s.? Ensarije su poput bajraka, a drugi ljudi poput plašta. Neka se Allah smiluje ensarijama i njihovim sinovima i sinovima njihovih sinova. Kada bi se ensarije zaputili jednim klancem i dolinom a svi drugi ljudi drugim klancem i dolinom ja bih pošao klancem i dolinom kojim su odišli ensarije."
Tada su se ensarije silno obradovale, smirile i osjetile pravo zadovoljstvo Allahovim određenjem.
Istinski vjernici koji se trude i bore na Alahovom putu imaju samo Džennet za cilj. Oni taj cilj ne prodaju za niske ovosvjetske dobiti.
Jedan beduin došao je do Poslanika, s.a.v.s., da primi islam. Nakon što je to učinio, Poslanik, s.a.v.s., dao mu je nešto novca. Beduin tada kaza: "Nisam ti za to dao prisegu." "Nego zašto si je dao", upita Poslanik, s.a.v.s. "Dao sam je kako bih postigao šehadet na Allahovu poutu, da me zalutala strijela pogodi u vrat, a izađe na potiljku." "Ako si kazao istinu, Allah će to ispuniti", završi Poslanik, s.a.v.s.
I zaista u sljedećoj bici u kojoj je učestvovao ovaj beduin, zalutala strijela pogodila ga je upravo onako kako je on to želio, te je svoga Gospodara sreo zadovoljan, a i On njime zadovoljan.
"Šta je to imetak i ovaj svijet trošni, Šta su to blaga i dragulji skupi!?! Šta je slava, šta dvori i želje, Šta su svile i bijele kadife!?! Ništa osim maštanja duše pohotne, a vječnost pripada samo Bogu Jedinome!"
Jednom prilikom Poslanik, s.a.v.s., dijelio je novac i imovinu ljudima. Najviše je dao onima najslabijim u vjeri, nepovjerljivim i ljudima koji žive u nekim svojim maštarijama.

Izostavio je, međutim, one koji su bili najhrabriji u bitkama, najpožrtvovaniji i one čija su tijela bila izranjavana na putu istine. Potom je ustao i održao jedan govor u kojem je kazao: "Dajem onima koji su u srcima bojažljivi i gramzivi. Izostavio sam one u čijim je srcima iman ili dobro, a od njih je Amr ibn Tagleb." Amr, r.a., kazao je nakon toga: "Ove su riječi sve što sam na dunjaluku želio."
To je istinsko zadovoljstvo Allahovom sudbinom, zadovoljstvo Poslanikovom, s.a.v.s., odlukom. Jedna riječ pohvale od Poslanika, s.a.v.s., ashabima je draža od cijelog dunjaluka.
Poslanik, s.a.v.s., obećavao je uvijek ashabima nagradu od Allaha, Džennet i Božije zadovoljstvo. Nikad im nije obećavao kuće, dvorce i vrtove.
Poslanik, s.a.v.s., govorio je uvijek: "Ko uradi to i to, nagrada mu je Džennet" ili "...bit će moj drug u Džennetu." On je znao da za tolike i tako iskrene napore nema dunjalu-čke nagrade i da je samo vječna nagrada dovoljna. Dunjaluk je takav da ne vrednuje trud dovoljno i škrtari kada daje.
Od Tirmizija se prenosi hadis u kojem je Omer, r.a., tražio dozvolu da ide obaviti umru, pa mu je Poslanik, s.a.v.s., kazao: "Ne zaboravi nas u svojim dovama, brate moj."
Dakle, ovo je kazao Poslanik, s.a.v.s., onaj koji je došao s uputom, koji je bio vođa, koji nije govorio neistinu i koji je bezgriješan bio. Ovo su izrazito vrijedne, uzvišene i dragocjene riječi. Omer, r.a., kazao je: "Te Poslanikove riječi ne bih mijenjao ni za šta na dunjaluku, ni za čitav ovaj svijet."
Ove riječi trebamo shvatiti kao da su nama upućene, kao da smo mi počašćeni Poslanikovom, s.a.v.s., lijepom molbom.
"Noć se spustila i sve je u sanak utonulo, Al je ostah budan sjećajuć se tebe, Poslanice, zvijezdo vodiljo. Ti si nam srca ljubavlju ispunio l snjom si trepavicom noći i mjeseca obojio."
Niko ne može opisati koliko je Poslanik, s.a.v.s., bio zadovoljan svojim Gospodarom i Njegovim odredbama. On je bio zadovoljan u oskudici i blagostanju, ratu i miru, moći i nemoći, bolesti i zdravlju.
Poslanik, s.a.v.s., okusio je svu gorčinu jetimskog života. Bio je siroče, ali bio je zadovoljan. Bilo je trenutaka kad ni pokvarenu datulu nije mogao naći da pojede. Vezao je kamen za svoj stomak, pozajmljivao od jevreja zobi i dao svoj štit kao zalog. Spavao je na hasuri i često povređivao svoje tijelo zbog toga. Tri dana ništa nije okusio od hrane, a opet i uvijek bio je zadovoljan Gospodarom svih svjetova.
"Neka je uzvišen Onaj Koji ti, ako hoće, može dati bolje od toga: vrtove kroz koje rijeke teku i dvorove." (El-Furkan, 10)
Poslanik, s.a.v.s., bio je zadovoljan kada mu je bilo najteže. Kada se sav svijet digao protiv njega, kada su se borili protiv islama imovinom, kopljima i riječima, Poslanik, s.a.v.s., znao je da je on u Allahovoj stranci, a tu su uspješni. Bio je zadovoljan i kad su mu umrle najdraže osobe, žena, hazreti Hatidža, r.a., i amidža Ebu Talib. Bio je zadovoljan i kad su ga mučili i kad je bio u krajnjem siromaštvu i izolaciji. Bio je zadovoljan i kad su ga najviše omalovažavali i ponižavali govoreći mu da je luđak, vračar i pjesnik.
Bio je zadovoljan i kad su ga protjerali iz rodnog grada, koji je Poslanik, s.a.v.s., najviše volio i u kojem je proveo svoje djetinjstvo, mladost i mnoge godine kao oženjen čovjek. On je za Meku kazao: "Ti
si mi najdraži grad, i da me tvoji stanovnici nisu istjerali, nikad te ne bih napustio."
Bio je zadovoljan i kad su ga u Taifu napali i na najgori način odbacili, a on im je došao samo istinu kazati i spasu ih pozvati.
Bio je zadovoljan i kad su ga jurili, potjeru za njim orga-nizovali i razne mu klopke postavljali.

Poslanik, s.a.v.s., bio je zadovoljan u svakom mjestu i u svako vrijeme.
Kada su ga ranili na Uhudu, ubili mu amidžu i mnoge ashabe, kazao je: "Poredajte se iza mene u saff da zahvalim Allahu."
Bio je zadovoljan i kad su protiv njega osnovali savez jevreji, licemjeri i idolopoklonici. Uvijek je bio postojan i u Allaha siguran.
Zato je Božije zadovoljstvo jedina nagrada za Poslanika, s.av.s. "I on će, zbilja, zadovoljan biti!" (El-Lejl, 21)

Vapaj u dolini palmi

Poslanik, s.a.v.s., bio je u rodnom gradu žestoko napadan i ponižavan. Jednom se zaputio u Taif kako bi njegove stanovnike pozvao u islam i kod njih kakvo utočište našao. No, tamošnji stanovnici su ga još gore dočekali i nazvali lažovom. Potom su ga kleli, psovali i gađali kamenjem.
Oči Poslanika, s.a.v.s., ispunile su se tugom i suzama. Noge su mu bile krvave i srce je jako lupalo. Kome je mogao otići? Koga za pomoć zamoliti? Kome se požaliti? Samo Allahu, Jednom i Jedinom jer On je silan, moćan i samo On pomoć daje.
Sklonio se Poslanik, s.a.v.s., u dolinu, klanjao, zahvalio Allahu i u bolu i tuzi Ga molio. Gospodar je čuo njegove riječi, vapaj i dovu: "Bože moj, samo se Tebi žalim na svoju nemoć, nedostatak umješnosti i nipodaštavanje na koje sam naišao kod ljudi. Ti si Najmilostiviji Milosnik. Ti si Gospodar slabih i nemoćnih. Ti si moj Gospodar. Kome ćeš me ostaviti? Mojim bližnjima koji me napadaju ili neprijatelju kome bi dao da bude od mene jači? No, ako Ti na mene nisi srdit, ja o tome neću mariti. Zdravlje koje mi daješ veće je od svih bolova. Utječem se svjetlu Tvoga lica, koje ozaruje mnoge tmine i koje dobro donosi i dunjaluku i ahiretu da se na mene ne sruče srdžba Tvoja i gnjev Tvoj. Tvoje je da na kušnje stavljaš dok zadovoljan ne budeš. Samo si Ti moćan i silan."

Nagrade za prve vjernike

"Allah je zadovoljan onim vjernicima koji su ti se pod drvetom na vjernost zakleli. On je znao šta je u srcima njihovim, pa je spustio smirenost na njih, i nagradit će ih skorom pobjedom i bogatim plijenom koji će uzeti, jer Allah je silan i mudar" (El-Feth, 18, 19)
Ovo je vrhunac vjernikovih želja. Ovo traže iskreni, predani i robovi željni uspjeha i pobjede. Dovoljna je i najuzvišenija Božija naklonost i zadovoljstvo. Ništa od toga nema vrijednije, preče i korisnije.
Tražiti Allahovo zadovoljstvo jeste najuzvišeniji zahtjevi ambicija, najplemenitiji cilj i najveća nagrada koju čovjek može dobiti.
U nekim ajetima, poput ovog gore navedenog, govori se o Allahovom zadovoljstvu. No, postoje brojni ajeti koji govore o Njegovom oprostu. "Allah će ti oprostiti sve grijehe." "Allah je primio pokajanja od Poslanika, muhadžira i ensarija." Postoje ajeti i u kojima Allah naglašava kako je prešao preko nečijih grešaka.
No, kada je riječ o davanju prisege, decidno se navodi Njegovo zadovoljstvo, jer su ti ljudi prisegnuli pod drvetom, a Allah je znao šta je u srcima njihovim. Ta prisega odnosi se na njihove duše koje su bile spremne na bezrezervno žrtvovanje u ime Boga. Dakle, oni su svoje živote uložili kako bi stekli Alla-hovu naklonost i zadovoljstvo. Ti su ashabi veoma dobro znali da njihova smrt nije kraj puta, već prelazak u vječnost i život za svetu poruku koju su nosili u svojim srcima. Samo tako mogli su upotpuniti zavjet dat u ezelu i steći najuzvišenije nagrade od Stvoritelja i Gospodara.
Allah je znao koliko imana i čvrstog uvjerenja ima u njihovim srcima. Samo On je znao koliko su oni čvrsti, iskreni, predani, istinoljubivi i vjerni. Zbog Njega, zbog Istine, oni su

bili jako umorni, nenaspavani, žedni, gladni, bosi, promrzli, siromašni, tužni i ponižavani. Zato im se Uzvišeni smilovao i zadovoljan njima bio.
Njih su proganjali, ubijali, ranjavali, kleli i mučili, ali On je njima zadovoljan bio.
Da li je moguće da za ovakve borce i iskrene vjernike nagrada dođe u vidu nekih ovosvjetskih dobara poput kamila i stoke? Da lije primjerena nagrada za ovakve daije koji ništa štedjeli nisu na Allahovom putu nekakav novčani iznos ili imovina?
Da li se za te dunjalučke, prolazne stvari, ljudi mogu ovoliko žrtvovati i sve od sebe i svojih najmilijih davati?
Svakako, ne. To nikako nije istina jer ti i takvi ljudi zaslužuju nešto mnogo veće, dragocjenije i uzvišenije.
"Oni su zavjet ispunjavali plašeći se Dana čija će kob svuda prisutna biti, i hranu su davali — mada su je i sami željeli -siromahu i siročetu i sužnju. 'Mi vas samo za Allahovu ljubav hranimo, od vas ni priznanja ni zahvalnosti ne tražimo! Mi se Gospodara našeg bojimo, onog Dana kada će lica smrknuta i namrgođena biti.' I njih će Allah strahote toga Dana sačuvati i blaženstvo i radost im darovati i Džennetom i svilom ih, za ono što su trpjeli, nagraditi: naslonjeni na divanima, oni u njemu ni mraz ni tegu neće osjetiti, i blizu će im hladovina njegova biti, a plodovi će im njegovi na dohvat ruke stajati. Služit će ih iz srebrenih posuda i čaša prozirnih, prozirnih, od srebra, čiju će veličinu prema željama njihovim odrediti. U njemu će iz čaše piće inbirom začinjeno piti s izvora u Džennetu, koji će se Selsebil zvati. Služit će ih vječno mlada posluga, - da ih vidiš, pomislio bi da su biser prosuti. I kud god pogledaš, vidjet ćeš udobnost i carstvo prostrano. Na njima će biti odijela od tanke zelene svile, i od teške svile, nakićeni narukvicama od srebra, i dat će im Gospodar njihov da piju čisto piće. 'To vam je nagrada; vaš trud je dostojan blagodarnosti!'" (Ed-Dehr, 7-22)

Božije zadovoljstvo nema cijenu

U podnožju jednog brda živjelo je pleme Benu Abs. Allah im je dao sve što se moglo poželjeti. Imali su hrane napretek, zemlja je bila plodna i dovoljna za sve ljude i životinje. Stoka je imala dobru ispašu, a vode su tekle na sve strane. Usto, ovo je pleme bilo jako imućno. Jednog dana dio stoke izašao je iz tora i otišao u planinu. Starješina plemena odluči potražiti stoku. Tako je proveo tri dana u šumi i na planini. Za to vrijeme pala je obilna kiša i stanište plemena pokupila je jedna velika bujica s planine koja je sa sobom nosila stijene, drveće i ogromno kamenje. U trenutku kada su spavali, naišla je silovita poplava, srušila njihove domove, probila u kuće i sve stanovnike usmrtila. Istu sudbinu doživjele su životinje, kuće, kao i svako dobro na tom mjestu.
"O ti koji spavaš zadovoljan i bezbrižan, Znaj da nesreće kucaju kad zarudi zora i počne dan." Ukratko, ujutru je na mjestu gdje je pleme stanovalo bila samo jedna pustopoljina. Kamen na kamenu nije ostao nakon poplave.
Nakon trećeg dana vratio se i stariješina. Međutim, kada je došao na mjesto gdje su bile kuće i štale, nije čuo ni vidio ništa. Vladala je samo pustoš i beskrajna tišina. O Allahu! Kakva je to bila katastrofa i nesreća! Čovjek je izgubio ženu, sinove, kćeri, rodbinu, komšije, kuću, blago, stoku, novac i sve ostalo. To je bio strahovit šok za njega.
U trenutku kada je kleknuo na mesto gdje mu je nekada bila kuća, još ga je udarila ovca koju je doveo iz planine i oslijepila ga. Čovjek je plakao i dozivao, ne bi li mu neko došao u pomoć. Nakon nekog vremena do njega je došao jedan beduin i uzeo ga sa sobom da mu pruži utočište. Naposljetku, beduin ga je odveo u Damask do halife Velida ibn Abdul-Melika. Kada je halifa čuo njegovu priču, pitao ga je: "Pa, kako se sada osjećaš?"
"Zadovoljan sam Allahovom odlukom", odgovorio je čovjek.

Ovo je, uistinu, najuzvišeniji i najvredniji odgovor. Kazao ga je čovjek koji je u srcu nosio iman i postao primjer za sve generacije muslimana.
S druge strane, razmislite o onima koji ne vjeruju u određenje i ne mire se s propisanim. Oni su u bolnoj tjeskobi i nesreći. Voljeli bi da nađu kakvu rupu u zemlji da se skriju ili da se nekako na nebesa popnu, ali im to neće poći za rukom.

Donošenje odluke

"A kada se odlučiš, u Allaha se pouzdaj."
Allah voli one koji se u Njega pouzdaju."
Mnogi su od nas jako uznemireni kada trebaju donijeti nekakvu odluku. U nas se tad uvlači nemir, sumnja, zbunjenost i smetenost. Tada smo tjeskobni i osjećamo veliku bol u glavi. Vjernik, stoga, treba da se savjetuje i da klanja istihara-namaz, i moli Allaha da mu da ono što je dobo. Pri donošenju odluke, nakon spomenute istihare i dogovaranju sa drugima, vjernik treba zastati, duboko promisliti i izabrati najbolje i najisprav-nije. Ovakav način donošenja odluka oslobodit će ga života ispunjenog sumnjom i nesigurnošću.
Poslanik, s.a.v.s., savjetovao se sa svojim ashabima na Uhudu. Oni su mu predložili borbu i izlazak pred neprijatelja. Poslanik, s.a.v.s., otišao je, obukao vojnu odoru i uzeo svoju sablju. Kada su to vidjeli, ashabi mu kazaše: "Možda smo te natjerali na taj čin, Božiji Poslaniče. Možda bi trebao ostati u Medini." Tada im Poslanik, s.a.v.s., kaza: "Nijedan vjerovjesnik ne smije skinuti svoje vojne odore koje je obukao zbog svoga ummeta sve dok Allah ne presudi između njega i njegovih neprijatelja." Tako se Poslanik, s.a.v.s., odlučio za borbu.
Rješenje za bilo kakvo pitanje i problem nije u oklijevanju, već u odluci, planiranju i dogovoru. Donošenje odluke, svakako, uključuje veliki stupanj hrabrosti i požrtvovanja. Poslanik, s.a.v.s., dogovarao se s ashabima i na Bici na Bedru."Dogovaraj se s njima." "Vjernici se međusobno dogovaraju." Tako nije imao nikakvih problema niti je bio uznemiren.
Oklijevanje uništava razboritost i um, gasi nadu, ubija ambiciju, ruši planove i oduzima snagu. Poznajem ljude koji se godinama muče oko malih pitanja i problema. Oni uvijek i stalno šire duh nepouzdanja i nemira svuda oko sebe. To naprosto izvire iz njihove duše, riječi i djela.
Takvi ljudi brzo ostaju bez snage, slabo promišljaju i jako brzo gube volju za bilo čim. Čovjek treba studirati stvarnost, duboko promišljati o problemima koji su pred njim, klanjati istiharu, moliti Uzvišenog Gospodara, te biti preduzimljiv i ništa ne ostavljati za poslije.
Halifa Ebu Bekr, r.a., savjetovao se s ljudima kada je bila riječ o ratovima protiv otpadnika, ljudi koji su odbili dati zekat. Većina njih bila je protiv rata, ali je srce halifino govorilo da bi se trebalo obračunati s takvim ljudima. Ovaj istinoljubivi halifa mislio je tako jer nije htio da se islam nipodaštava niti da se širi smutnja u ummetu. On je, Allahovim svjetlom, došao do istine i rješenja da je borba bolja. Tako je odlučio i zakleo se: "Tako mi Allaha, zasigurno ću se boriti protiv onih koji razdvajaju namaz i zekat. Tako mi Allaha, ako mi odbiju dati ular koji su davali za vrijeme Poslanika, s.a.v.s., borit ću se protiv njih.
Omer, r.a., kazao je: "Kada sam vidio kako je Allah ulio sigurnost u Ebu Bekrove grudi, znao sam da je ispravno odlučio." Nakon toga se, kao što znamo, odigrala bitka koja je u mnogome poslužila kao korisna lekcija za kasnije muslimane.
Do kada ćemo biti u tjeskobi? Do kada ćemo živjeti u nemiru? Do kada ćemo biti neodlučni?

"Ako si razborit čovjek, i odlučan budi, Jer kolebanje samo propast donosi."
Kolebanje i neodlučnost svojstvo je licemjera. Oni često mijenjaju mišljenja i svoje sudove.
"A drugi su se brinuli samo o sebi, misleći o Allahu ono što nije istina, kao što pogani misle, i govoreći: 'Gdje je pobjeda koja nam je obećana?' Reci: 'O svemu odlučju samo Allah!' Oni u sebi kriju ono što tebi ne pokazuju. 'Da smo za bilo šta pitali', govore oni, 'ne bismo ovdje izginuli.' Reci: 'I da ste u kućama svojim bili, opet bi oni kojima je suđeno da poginu na mjesta pogibije svoje izišli, da bi Allah ispitao ono što je u vašim grudima i da bi istražio ono što je u vašim srcima — a Allah zna svačije misli.'" (Alu Imran, 154)
"Oni koji su izostali iza Allahova Poslanika veselili su se kod kuća svojih — mrsko im je bilo da se bore na Allahovu putu zalažući imetke svoje i živote svoje, i jedni su drugima govorili: 'Ne krećite u boj po vrućini!' Reci: 'Džehennemska je vatra još vruća!— kad bi oni samo znali!'" (Et-Tevba, 81)
"Onima koji se nisu borili, a o braći svojoj govorili: 'Da su nas poslušali, ne bi izginuli', reci 'Pa vi smrt izbjegnite, ako istinu govorite!'" (Alu Imran, 168)
Takvi ljudi uvijek koriste izraze "da smo", ili "da je bogdo". Sve u njihovim životima vrti se oko riječi "možda" ili "vjerova-tno". U svakom pokretu i riječi možeš prepoznati koliko su oni neodlučni i kolebljivi.
"Licemjeri misle da će Allaha prevariti, i On će ih za varanje njihovo kazniti. Kada ustaju da molitvu obave, lijeno se dižu, i samo zato da bi se pokazali pred svijetom, a Allaha gotovo da i ne spomenu; neodlučni su kome će se privoljeti, da li ovima ili onima.
A onoga koga Allah u zabludi ostavi — ti nećeš naći načina da ga na Pravi put uputiš." (En-Nisa, 142, 143)
Dakle, njihov osnovni opis jeste da su neodlučni kome će se privoljeti, da li ovima ili onima.
U hadisu se koristi izraz da su oni "poput ovaca koje ne znaju kojem bi se stadu priklonili." Njihove se naravi najbolje prepoznaju u teškim situacijama, jer se tada skrivaju i traže svaku priliku da se ne suoče s nevoljama ili, naprimjer, ne odu u boj. Ali, u doba blagostanja ohole se kao da su oni jedini junaci na Zemlji. Oni su lažljivci bezobzirni i Allah je najveći svjedok tome. Licemjeri donose samo pogrešne i neispravne odluke. Tako su, naprimjer, kazali: "Kuće su naše
nezaštićene!', a nisu bile nezaštićene, već su oni htjeli da se izvuku." (El-Ahzab, 13)
Oni će sve dati kako bi izbjegli kakvu obavezu i zanemarili svoje dužnosti.

Budi postojan

Postojanost, odlučnost i preduzimljivost jesu nerazdvojne osobine vjernika.
"Pravi vjernici su samo oni koji u Allah i Poslanika Njegova vjeruju, i poslije više ne sumnjaju, i bore se na Allahovom putu imecima svojim i životima svojim. Oni su iskreni!" (El-Hudžurat, 15)
Dakle, kod vjernika nema kolebanja, neodlučnosti i sumnje, kao što je to slučaj s licemjerima. Upravo ova sumnja uzrokuje tjeskobu kod licemjera i nevjernika, razara njihov um i život. Istinski Allahov rob treba težiti istini i nikako se prepuštati pretpostavkama i šejtanovim vesvesama.
"Odbaci riječi: 'možda', 'vjerovatno' i 'trebalo je. Životom hodi poput sablje junačke."
Jedan je čovjek mnogo oklijevao da se razvede od žene koja mu je više puta pakostila i činila zlo. Onda je otišao da se požali sudiji koji ga je upitao: "Koliko si dugo s njom?" "Četiri godine", odgovori čovjek. "Pa zar već toliko trpiš otrov u svojim venama?", završi sudija.

Svakako, čovjek mora biti naoružan strpljenjem i iščekivanjem boljeg stanja. Ali do kada? Pametan čovjek zna da li je nešto prolazno i kratkotrajno ili se radi o neizlječivoj mahani, da li je nešto popravljivo ili ne, i na osnovu toga on odmah donosi odluku.
"Brzo se rastani S onim što ti srce ne želi!"
Ljudi su često zbunjeni i pred velikim dilemama, ali one su naročito izražene kad je riječ o četiri stvari:
1. životna profesija ili specijalnosti u nauci. Ovo se često dešava, i ja poznajem mnoge studente koji izgube godine i godine ne znajući šta žele u životu raditi. Mnogi zbog toga upropaste svoju mladost i školovanje. Mnogi, također, lutaju od jednog do drugog fakulteta kako bi vidjeli šta im ne odgovara i na kraju završe na nekom trećem studiju. Da su oni ozbiljno razmišljali, s Allahom se savjetovali i molitvom, istiharom, od Njega odgovor tražili, odmah bi znali šta je njihov životni poziv;
2. odgovarajući posao također je predmet brojnih kolebanja, sumnji i ispitivanja. Mnogi ljudi ne mogu prepoznati kakav im je to posao najbolji i šta oni najbolje znaju raditi. Tako često rade po nekoliko poslova, pa ih napuštaju, i opet počinju iznova raditi nešto drugo. Njima treba reći da se prihvate onoga što im je Bog podario i da će tako pronaći svoj duševni spokoj;
3. brak. Ogromnu većinu mladića muči ovaj problem. Oni su zbunjeni kada treba izabrati. Nekada se željena djevojka ne sviđa ocu ili pak majci. Cesto mladići udovoljavaju želji oca, a ne svojoj odluci i tome slično. Moj je savjet da sami mladići dobro razmisle o životnom saputniku i da najviše gledaju na vjeru i odgoj buduće žene;
4. razvod. I ovo je mjesto brojnih problema, sporenja i kolebanja. Nekad muž želi pustiti ženu, ali brzo to mišljenje promijeni, pa se opet vrati starom mišljenju, i tako se u nedogled muči i pati svoju dušu i um.
5. Vjernik sve ove dvojbe treba odagnati nepokolebljivim odlukama jer se živi na ovom svijetu samo jednom. Dan koji je prošao neće se više nikada vratiti. Sahat našeg života više se nikad neće ponoviti. Svaki tren treba provesti u sreći i zadovoljstvu. Tu sreću treba prenositi na druge. Sreća se, dakako, najprije postiže odlučnošću. Vjernik je zaista uspio i sretan kada nešto odluči, posavjetuje se, klanja istiharu i u Allaha se pouzda. On je tada poput praskozorja ili britke sablje.

Ono što posiješ požnjet ćeš

Čudni smo mi ljudi! Želimo da prema nama svi budu blagi, a mi smo stalno ljutiti. Želimo da svi prema nama budu plemeniti, a mi škrtarimo. Želimo da nam svi budu odani i vjerni, a sami nismo takvi.
"Ako želiš da imaš savršenog prijatelja, Pitaj se da li naj bez puhanja može da svira"
Stara poslovica kaže: "Kakav si prema ljudima, takvi su oni prema tebi."
Ibn Rumi kazao je:
"Čudno vrijeme dođe, želimo uljudna prijatelja, A sami nemamo nikakva odgoja!"
Ilijja Ebu Madi kazao je:
"Nesretniku nikad neće svanuti Dok sam svoju tugu ne napusti. Ljudi vide trnje na ružama, A niko ne vidi ljepotu njihovih latica. Ko misli da život je težak, Takav će mu biti svaki dan.
Uživaj u jutru dok traje, Ne požuruj ga da nestane."

Cijena ispraznog govora

Sreća čovjeka ostvaruje se kada izrši sve dužnosti prema svom Stvoritelju, pa onda prema ljudima i ostalim stvorenjima. Većina ljudi smatra kako je govor obična i jednostavana

stvar. Međutim, jako je teško govor upotrebiti za lijepe i pohvalne stvari. Kako od njega načiniti uzvišeno sredstvo približavanja Allahu.
"Zar da od drugih tražite da dobra djela čine, a da pri tome sebe zaboravljate, vi koji Knjigu učite? Zar se opametiti nećete?" (El-Bekara, 44)
Oni koji naređuju dobro sami ga ne čine. Oni koji zabranjuju zlo sami ga čine. U hadisu se često navodi primjer čovjeka koji nije radio ono što je govorio, a na koga je ukazao Poslanik, s.a.v.s. To je čovjek koji će imati najbolnije patnje u Dže-hennemu i kružiti oko svoje utrobe kao magarac oko povoca. Svi stanovnici Džehennema pitat će ga za razlog tako strašne patnje, pa će im on odgovoriti: "Tražio sam od vas da činite dobro, a ja ga nisam činio i zabranjivao sam vam da činite zlo, a činio sam ga."
"O ti koji mnogo pričaš i poučavaš druge Došlo je vrijeme da svemu tome podučiš sebe"
Poznati vaiz Ebu Muaz er-Razi govorio je ljudima i u jednom trenutku zajedno s masom počeo plakati govoreći im:
"O takvaluku govori onaj ko se Boga ne boji, Bolestan je onaj koji narod liječi."
Neki su vrli prethodnici uvijek davali milostinju prije nego što bi tome savjetovali druge ljude. Tako su nailazili na jako dobar prijem.
U zlatnom dobu islamske civilizacije jedan je čovjek pozivao ljude da oslobađaju robove, no gotovo se niko nije odazvao. Nakon toga sakupio je nešto novca i sam oslobodio jednog roba. Vidjevši to, mnogi ljudi oslobodiše svoje robove, tako da se ti dani pamte kao dani praštanja i samilosti.

Rahatluk je u Džennetu

"Mi čovjeka stvaramo da se trudi" (El-Beled, 4)
Kada su ga upitali za odmor i rahatluk, Ahmed ibn Han-bel reče: "Tek kad čovjek kroči u Džennet, osjetit će rahatluk, odmor i spokoj."
"Iako znaš da ovaj je svijet pun gorčine i poroka, Ti želiš da bezbrižan budeš i da on bude čista poljana."
Jedan moj prijatelj iz Nigerije, koji je sa mnom studirao i bio mi jako odan, kazao mi je kako ga je majka često budila u posljednjoj trećini noći, pa bi joj on govorio: "Pusti me, majko, da se malo odmorim." "Ja te budim zbog odmora, jer ako uđeš u Džennet, odmarat ćeš se."
Poznati učenjak i vrli prethodnik, Mesruk, često je spavao na sedždi. Kada su mu kazali da malo odmori svoju dušu, on im je odgovorio: "Pa, ja to i želim."
Prema patnji idu oni koji se žele odmoriti tako što će izostavljati dužnosti. Odmor se osjeća kada čovjek uradi dobro djelo, koristi ljudima, pravilno iskorištava vrijeme i približava se Allahu.
Krivovjernik želi samo ovaj svijet, pa, stoga, i odmor na njemu. Za njih Allah kaže:
"A i ovi ne čekaju do jedan zvuk roga koji neće biti potrebno ponoviti, i govore: 'Gospodaru naš, požuri kazni nas, prije Dana u kojem će se račun polagati!'" (Sad, 14, 15)
Mufessiri kažu da se njihovo požurivanje odnosi na opskrbu i uživanje prije Sudnjeg dana. U Kuranu se za ovakve ljude upotrebljava izraz "oni koji vole prolazni svijet", jer oni ne razmišljaju o budućnosti i tako je gube. Sva su njihova djela isprazana i beskorisna. Prolaznost je narav i glavna karakteristika ovog života. Vode su ovoga svijeta mahom nečiste, dani prevrtljivi: jedan je za tebe, drugi protiv tebe. Danas si bogat, a sutra siromah.
"Muči se i pati onaj ko za ovim svijetom trči, a opet u kaburu zemnom sam završi"
Međutim njihov kraj opisan je u Kuranu: "Oni će, poslije, biti vraćeni Allahu, svome istinskom Gospodaru. Samo će se On pitati i On će najbrže obračun svidjeti."(El-Enam, 62)

Zastani i razmisli

Ilijja Ebu Madi kaže:
"Koliko se čovjek brine i žali, A ne zna da njegov je svemir cijeli, Sve zvijezde, nebesa i cvjetna polja, Mirisni lahor i slavuji zanosna poja. Oko tebe su vode bistre i dragulji, Sunce se iznad tebi smiješi. Gdje god hodiš, nur te prati, A pod tobom nižu se biseri. Svijet prema tebi radostan, a ti u tuzi Svijet ti se smješi, pa na smiješak uzvrati. Ako žališ za slavom što je prošla, Znaj da je tuga neće vratiti nikada. Ako si ljut zbog iskušenja, Znaj da ih neće odagnati srdžba tvoja.
Ako si ostario, nemoj kazati Da vrijeme stari jer ono neće osjedjeti. Uvjek se sjećaj lijepih momenata Jer je njihova ljepota neprolazna."

Blagost pomaže u ostvarivanju ciljeva

Već smo mnogo govorili o blagosti i njenim vrijednostima. No, to je neiscrpna tema jer donosi mnogo dobro onima koji je praktikuju. Najbolji primjer za nježnost jeste put ili mladica nekog drveta. Ljudi koji polahko voze nekim putem mogu propustiti mnogo automobila i učiniti da po njemu prođe jako mnogo ljudi. Ipak, oni koji nemarno jure po tom istom putu neće nikome dozvoliti prolazak, i njima samima put neće biti dovoljan. Dakle, jedan put, a više načina. Nekada taj put može biti pun i koristan, a nekada uzak i pogibeljan. Sve je do blagosti vozača.
Slično je i s mladicom nekog drveta. Naime, ako blago i polahko zalijevmao neku biljku ili mladicu, vidjet ćemo kako ona postepeno upija vodu, razvija se i raste. Nakon nekog vremena imat ćemo stablo i plodove. No, ako tu istu biljku odjednom zalijemo istom količinom vode koju smo prije postepeno davali, vidjet ćemo kako će se biljka povinuti ili čak odvojiti od zemlje zbog siline vode. Dakle, količina vode bila je ista, ali ne i način. Način je ključ uspjeha.
Nije isti onaj ko lijepo odlaže svoju odjeću i pazi na nju kao i onaj ko je baca i nemarno se prema njoj odnosi. Ovaj će se drugi uvijek žaliti kako mu je odjeća neispeglana i poderana, dok prvi neće uopće imati takvih problema.
Primjer nemarnosti vidimo i u priči o Jusufu, a.s., i njegovoj braći. Njihova laž da je Jusufa pojeo vuk bila je očita jer su oni s njega skinuli košulju i natopili je krvlju. Da je vuk to učinio, ona bi bila poderana, a ne uredna i krvava.
Naš život mora biti ispunjen nježnošću i blagošću. To prvo trebamo ispoljavati prema sebi jer "imamo dužnosti i prema svojoj duši." Trebamo biti pažljivi prema svojoj braći jer "Allah je blag i voli blagost", i naravno, prema svojim ženama: "Budite izrazito nježni i pažljivi prema svojim suprugama."
Na starim turskim mostovima koji su bili napravljeni od drveta stojao je napis: "Oprezno i polahko!" I uistinu, oni koji su žurili ne bi prelazili te mostove, dok pažljivi ne bi imali nikakvih problema.
Jedan sirijski književnik koji živi u Selimiji naveo je u svojoj biografiji da je jednom uzeo svoj motor i jurio gradom. Uskoro je došao do jednog drvenog turskog mosta. Iako je taj most bio namijenjen za pješake, on je pošao motorom preko njega. Na sredini mosta shvatio je kako je bio nepažljiv prema sebi, no već je bilo kasno za kajanje. Završio je u rijeci zajedno s motorom.
U nekim evropskim gradovima na ulazu u vrtove, parkove i cvijetnjake stoji: "Budite pažljivi!" Naravno, to je napisano zbog cvijeća, trave i prirode koja može biti uništena bezobzirnim i nepažljivim ponašanjem. Na taj bi način gradovi ostali bez svoje istinske ljepote i sjaja koji se nalazi upravo na takvim mjestima. Dakle, pažnja i nježnost neophodni su svugdje i u svako vrijeme.

Ljudi bi trebali biti poput pčela, a ne ptica grabljivica. U hadisu se kaže: "Vjernik je poput pčele. Ona se hrani lijepim, daje lijep plod, i kada sleti na neku grančicu, ne salomi je." Dakle, cvijet ne osjeti pčelu koja na njega sleti zbog njene izuzetne pažnje i blagosti. Ona prilazi lagahno i uzima što joj treba krajnje nježno. Ptice grabljivice, pa čak i vrapci jako su nametljivi, brzi i bahati kada žele nešto uzeti, a znamo da i vrabac slovi kao nježna ptica. Kada govorim o ovome, sjetim se jako poučne indijske priče. Naime, jedan dobro poznat indijski slikar naslikao je sliku izuzetne ljepote i vrijednosti. Ona je prikazivala vrapca na jednoj stabljici pšenice bogatoj zrnima. Kralj je bogato nagradio pjesnika i sliku objesio u svome dvoru. Kad se čulo za sliku, mnogo je ljudi pohodilo dvor kako bi vidjeli slikarevo remek-djelo. U sred te gužve našao se jedan starac koji je dugo gledao sliku i nakon toga kazao kako je ona loša i netačna. Ljudi su ga počeli grditi i napadati. Kada je kralj čuo za to, pozvao je starca i upitao ga zašto kritikuje sliku. Starac kaza: "Nije moguće da vrabac sleti na klas, a da on ostane tako uspravan i lijep. Ni zrna ne bi ostala na njemu jer je vrabac težak i nepažljiv. Zato je slika netačna i loša." Kralj se složio sa starcem, skinuo sliku i oduzeo nagradu slikaru.
I ljekari preporučuju pažljivost prilikom uzimanja lijekova, pa i na poslu i pri ophođenju s ljudima.
Brzopleti i grubi ljudi doživljavaju niz nesreća. Neki se ujedaju za usne, neki se zadave, neki razbijaju čaše itd.
S druge strane, imate divne primjere u prirodi, jer voda plovi ali i žubori, vjetar je olujan, ali i lahori.
Neki vrli prethodnici savjetovali su ljude da sve rade s pažnjom i blagošću, naprimjer, da ulaze pažljivo u kuću, tako i izlaze, oblače, voze se itd.
Svaka bahatost i grubost ima za rezultat neuspjeh, propast i tugu. Suprotno tome, blagost i pažnja donosi svako dobro.
Poslanik, s.a.v.s., kazao je: "Blagost je u svemu dobra i najbolji ukras za sve."
Blagost privlači ljude, osvaja srca i potiče ljude na činjenje dobra.
Ona je ključ za sve probleme, pokrov svih nedaća i oaza sa smiraj duše.
"Samo Allahovom milošću, ti si blag prema njima; a da si osoran i grub, razbjegli bi se iz tvoje blizine. Zato im praštaj i moli da im bude oprošteno i dogovaraj se s njma. A kada se odlučiš, onda se pouzdaj u Allaha, jer Allah zaista voli one koji se uzdaju u Njega. Ako vas Allah pomogne, niko vas neće moći pobijediti, a ako vas ostavi bez podrške, ko je taj ko vam, osim Njega, može pomoći? I samo u Allaha neka se pouzdaju vjernici!" (Alu Imran, 159, 160)
"Mjeseče svjetli prema nama milostiv budi, Ne kao oluja što razara i na zemlji pustoš čini. Ti nam lica nurom ispunjavaš, Ti nam od sebe najbolje poklanjaš. A oluje silne sve od sebe tjeraju, I tugu u srcima ljudi ostavaljaju."

Zastani i razmisli

Ovako je Taha Husein pisao o sebi u trećem licu:
"Smatrao je daje običan čovjek. Baš kao i svi ostali ljudi. Rodio se kao i svi ljudi, živio kao i svi ostali. Kao i svi ljudi, uređivao je svoje vrijeme i izvršavao svoje obaveze. No, nikome se nije radovao. Ništa mu duši nije davalo spokoja. Između njega, ljudi i stvari stajao je plašt s vanjske strane odisao je zadovoljstvom i mirom, a iznutra je bio bojažljiv, ljutit, nespokojan i tjeskoban, kao u divljoj pustinji gdje nema nikoga, gdje se ne vihore zastave, ne nazire se put kojim bi mogao poći i dospjeti do cilja, ostvariti snove."
Ibn Tejmija je rekao: "Katkad srce dođe u takvo stanje da me nagna da kažem: 'Ako je ovakvo stanje stanovnika Džen-neta, onda oni, doista, vode život prekrasan.'"

Ibrahim ibn Edhem veli: "Kada bi vladari i kraljevi saznali kako mi (vjernici) živimo, htjeli bi sabljama da nam oduzmu takav život."

Nemir ti ništa dobro neće donijeti

Kada govorim o nemiru i tjeskobi, želja mi je da čovjeku kažem kako može voditi jako lijep život ako se pomiri s Boži-jim određenjem, bude zadovoljan onim što ima, ne plače za prošlim i bježi od svega što mu donosi nespokoj.

Dobro se sjećam svoje osnovne škole i kako sam tada živio. Svakako, nezaobilazna stvar u školi bilo je takmičenje s prijateljima ko će biti najbolji. Zbog toga sam se mnogo mučio i provodio besane noći razmišljajući je li neko bolji od mene, je li više naučio, jesu li ocjene pravedne itd.

S druge strane, dosta sam vremena provodio učeći i mukotrpno ponavljajući dobro znane činjenice iz straha da ne zaboravim ili pogriješim na testovima.

Kada bi rezultati testova bili objavljeni, nekada sam bivao sretan, a nekada nesretan. Dakle, uspjeh je bio promjenljiv. No, sigurno je to da mi nemir koji sam imao na pretek nije nikada pomogao da moj rezultat bude bolji. Štaviše, samo mi je odma-gao jer me ne bi prolazio ni kada bih sve naučio i izašao na testove, već mi je zadavao probleme i tokom samog rada na testu. Uostalom, nemir mi nikada ni u čemu nije koristio.

"Provedoh život na brige ne misleći, Jer sam znao da me ništa ne može uznemiriti."

Čovjek i u siromaštvu može biti spokojan

Kada sam pošao u srednju školu, napustio sam jug i otišao u Rijad na Institut za nauku. Tamo sam živio sa svojim ami-džama koji su bili jako siromašni ljudi. U takvoj situaciji mnogo sam se žrtvovao i trudio kako bih stekao dobro obrazovanje. U školu sam išao pješke jer nisam mogao priuštiti novca za bilo kakav prijevoz. Svakog jutra putovao sam oko tri i po sahata do škole. Vraćao sam se popodne i u putu ostavljao isto vremena kao i pri polasku. Kada bih se vratio, pomagao sam svima u kućnim poslovima, bilo da se radilo o fizičkim poslovima, kuhanju, pranju ili bilo čemu drugom. U isto vrijeme učestvovao sam u svim aktivnostima na Institutu i dobijao sam odlične ocjene. Imao sam samo jedno odijelo koje sam oblačio svaki dan, kad bih išao u školu i kad bih bio kod kuće. Njega sam lično prao, zašivao i peglao. Malo stipendije koju sam dobivao trošio sam na hranu i život. U mojoj ishrani nikad nije bilo nekih pretjerano ukusnih jela, voća ili poslastica. Mnogo sam učio i čitao, tako da sam samo jednom mjesečno išao u šetnju i uzimao malo vremena na odmor. Imao sam 17 predmeta, od engleskog, matematike, raznih nauka do inžinjerstva. Pored svega toga, imali smo vjerske predmete i arapski jezik. Knjige sam najčešće pozajmljivao i čitao sam ih s takvom pažnjom da bih zaboravljao gdje se nalazim i s kim sam.

Najinteresantnija stvar u svemu ovome jeste da sam, pored teškog rada, oskudice i umora, bio jako sretan. Spavao sam slatko, bio uvijek smiren i zadovoljne duše. Poslije sam u životu, Allahu hvala, stekao mnogo bolje uvjete. Dobio sam dobar stan, slasna jela, mnogo odijela i sve lijepo što čovjek može u životu imati. No, nikada nisam osjetio onakvu sreću kao prije. Pored svih dobrih uvjeta, moji su poslovi postali brojniji, a s njima su došle brige. Ovo je očit dokaz da bogatstvo ne znači spokoj i sreću. Stoga, mislim da ljudi nisu tužni i zabrinuti zbog neimaštine i oskudice, jer su ljudi koji imaju jako malo materijalnih stvari mnogo sretniji od bogataša.

Pripremaj se za najteže

Za vrijeme svog školovanja u Ebhi15 mnogo sam se trudio u školi. Redovno sam bio među najboljim učenicima, ali su mi uvijek davali drugo mjesto, iako sam po ocjenama

zasluživao prvo. No, jedne godine, kada sam imao još veće aspiracije i nadanja, nakon što su se pojavlili rezultati, vidio sam da sam pao. Dobio sam negativnu ocjenu iz engleskog jezika, koji mi je bio jako težak i komplikovan. Tada su za mene nastupili crni i mučni dani. Sve oko mene bilo je jadno i žalosno, ni danju ni noću nisam mogao naći utjehu. Mislio sam kako je svijet za mene završen. Svi moji prijatelji bili su jako iznenađeni jer se tome niko nije nadao. Moja je duša bila potpuno prazna i bespomoćna jer sam se isuviše nadao odličnom uspjehu i na tome mukotrpno radio dugo vremena. Vidjevši me žalosnog, jedan moj profesor izrecitirao mi je stih:
Grad na jugu Saudijske Arabije, M.S.
"Sve što je nepotpuno u sebi tugu nosi, Pa neka se čovjek ljepotom ovog svijeta ne zanosi."
Ovaj me je stih jako obradovao i izmamio osmijeh na mome licu. Njega se uvijek rado sjetim kada je riječ o nekim dunjalučkim neuspjesima. Uistinu, meni tuga i očaj nisu nimalo pomogli niti promijenili ocjene, već uporan rad koji je poslije pada uslijedio i koji je imao za rezultat istinski uspjeh.
Zato i tebi kažem da tvoje stanje, neuspjeh ili promašaj u životu neće promijeniti očaj, nesreća, nemir i pesimizam. Oni ti ni u čemu neće pomoći. Šta više, samo će tvoj pad i nesreću pogoršati!
Slična stvar desila mi se kada sam branio magistarski rad iz oblasti hadisa. Mnogo sam truda uložio u taj rad i nadao se najboljoj ocjeni. Ipak, rad je ocijenjen vrlo dobrim, i ja sam se jako ražalostio i zabrinuo. Tada mi je prišao jedan prijatelj i upitao me: "Šta misliš da nisi položio ispit, ili da su ti ga zbog nekog razloga odbili? Šta bi tada učinio? Najzad, odbranio si rad, dobio diplomu i kakve veze ima to što nije ocijenjen odličnom ocjenom već vrlo dobro?"
Ovo su zaista bile iskrene i istinite riječi koje su našle mjesta u mome srcu i smirile me. Upravo zbog ovakvih situacija u životu čovjek se treba spremati za najgore i najteže. To će ga spasiti i poštedjeti brojnih briga i tuge. S druge strane, brige za bilo kakvu stvar koja se desila može samo pogoršati situaciju i prouzrokavati tjeskobu kod čovjeka.
Lekcija koju sam naučio iz svog magistarskog rada mnogo mi je pomogla kasnije u životu. Tako, naprimjer, kad sam pripremao doktorat, desile su mi se mnoge nepredviđene stvari, iako je rad bio i tehnički i naučno odličan. No, poučen ranijim primjerom, ja se nisam mnogo brinuo niti paničio. Znao sam da sam ja uradio sve što je u mojoj moći, zato nisam htio opterećivati ni srce ni dušu onim što nije do mene.
Onaj ko je spreman na činjenicu da će mu sva trgovina propasti miran je ako mu se dogodi sitan neuspjeh i slaba prohođa. Ko očekuje smrt zadovoljan je kad ga samo stave u zatvor.
Stoga, uvijek treba biti pripravan i spreman na najgore i najteže, tako ćemo lakše prebroditi sve nedaće, tegobe i poraze.

Ako si zdrav i sit, tvoj je sav svijet

Godine 1400. po Hidžri išao sam na seminar o misionarskom radu koje je održan u Jemenu, a bio je pod pokroviteljstvom šejha Bin Baza. Tu sam bio zajedno s profesorima tefsira i akaida iz moga grada Ebhe. Pošto je Ebha bila blizu, za vrijeme pauze često bismo je posjetili.
Jednom, pri povratku iz Ebhe na seminar, našli smo se u jednom uzanom i dugom kanjonu. Neko sam vrijeme ja vozio, a nakon toga vožnju je preuzeo jedan profesor tefsira. Kao iskusan vozač, jurio je cestom i brzo prevaljivao velike razdaljine. Ipak, ta vožnja bila je izuzetno opasna, tako da smo se lahko mogli naći u jednoj od brojnih kamenitih provalija. Tokom cijelog puta osjećao sam se jako loše i uznemireno, lomio sam prste zbog brze i neoprezne vožnje. Predvečer je počela, kiša i, kako smo se spuštali niz

kanjon, vidjeli smo da voda sve više i više prekriva put. Naime, cesta kojom smo se vozili bila je prirodno korito za ljetnje i jesenje kiše koje su često znale biti jako obilne. Kiša nije prestajala i ubrzo smo primijetili kako nam je voda počela ulaziti u auto. Zaustavili smo se nakon nekoliko trenutaka, izašli iz auta i pobjegli na obližnju uzbrdicu. Svuda oko nas bila je voda. Na tom pustom i pjeskovitom brdašcu proveli smo čitavu noć. Nismo imali hrane, ležaja, pokrivača niti bilo kakvih dugih potrepština. Ipak, bili smo zahvalni Bogu što smo živi. Tamo smo, također, naučili da su brojne stvari koje imamo i koristimo u životu nepotrebne i suvišne. Ujutro su nas spasili neki ljudi, i mi smo to mjesto napustili izmoreni i gladni, ali bogatiji za jedno vrijedno životno iskustvo.
U tim trenucima sjetio sam se jedne priče o američkoj mornarici za vrijeme Drugog svjetskog rata. Naime, jedna vojna podmornica bila je pogođena od Japanaca i potonula je na dno mora. U njoj je ostao živ jedan mornar koji je pod vodom bio puna tri dana i noći. Uz sebe je imao samo vodu za piće i suh kruh. Kada su došli spasioci i izvukli ga, pitali su ga kakvo je iskustvo biti sam pod morem. On im je kazao: "Ovih dana spoznao sam jednu veliku istinu. Ko je zdrav i ima dovoljno kruha i vode, veći je i sretniji od svih kraljeva."
Ja, također, kažem: "Dunjaluk nije ništa do imati zdravo tijelo, spokojnu dušu, kruh, čistu vodu i odjeću. Ako čovjek ima ovo, sve na svijetu lahko mu je i lijepo."
Zašto se mi ne zapitamo o svom životu? Zašto ne sve-demo sa sobom račun i kažemo koliko i šta imamo i da li nam išta nedostaje?
Ako smo iskreni prema sebi i drugima, vidjet ćemo da uglavnom oko 80%, mi imamo ono što želimo, te da nam mali broj stvari, recimo oko 20% nedostaje. Većina je ljudi poput mene i tebe, iako ima i onih koji su na velikim iskušenjima i teškoj oskudici. Zašto, onda, tugujemo zbog onoga malo što nam nedostaje, a ne radujemo se onome što imamo, a ono je mnogo veće od onoga što nam nedostaje? Zašto očajavamo zbog onoga što nam je prošlo, a ne veselimo se zbog onoga što nam je došlo? Plačemo zbog iskušenja, a ne radujemo se zbog blagodati i bezbrojnih ljepota koje nam je Allah podario na ovom svijetu.

Ugasi vatru neprijateljstva prije nego što se razbukta

Iako sam živio kratko i bio običan čovjek, naučio sam da sam sebi uvijek unio više nevolja i prouzrokovao veću štetu kada sam odgovarao na zlo i uzvraćao na nanesenu nepravdu. Uvijek sam smatrao da ću uzvraćanjem na zlo i nepravdu zadovoljiti svoju dušu i ostvariti svoje pravo. No, bilo je suprotno. Na taj se način neprijateljstvo između mene i čovjeka koji me je napao još više razbuktavalo i produbljivalo. A da je samo jedan od nas zastao, da je porazgovarao i promislio, našli bismo zajedničku riječ i dosegnuli vrhunac međuljudske komunikacije, a to je oprost, tolerancija i samilost.

"Za koji, i kad su u obilju i kad su u oskudici, udjeljuju, koji srdžbu savlađuju i ljudima praštaju — a Allah voli one koji dobra djela čine: i za one koji se, kada grijeh počine ili kad se prema sebi ogriješe, Allaha sjete i oprost za grijehe svoje zamole — ako će oprostiti grijehe ako ne Allah? — i koji svjesno u grijehu ne ustraju. Njih čeka nagrada — oprost od Gospodara njihova i džennetske bašče, kroz koje će rijeke teći, u kojima će vječno ostati, a divne li nagrade za one koji budu tako postupili!" (Alu Imran, 133-137)
"Nepravda se može uzvratiti istom mjerom, a onoga koji oprosti i izmiri se Allah će nagraditi; On, uistinu, ne voli one koji nepravdu čine. Neće odgovarati onaj koji istom mjerom uzvrati za pretrpljenu nepravdu, a odgovarat će oni koji ljude tlače i bez ikakva osnova red na Zemlji remete; njih čeka bolna patnja. Strpljivo podnostiti i praštati — tako treba svaki pametan postupiti." (Eš-Šura, 40 - 43)

"Ti se oprosti od njih i reci: "Ostajte u miru!" — ta sigurno će oni zapamtiti!" (Ez-Zuhruf, 89)
"Neka im oproste i ne zamjere! Zar vam ne bi bilo drago da i vama Allah oprosti? A Allah prašta i samilostan je." (En-Nur, 22)
"Dobro i zlo nisu isto! Zlo dobrim uzvrati,pa će ti dušmanin tvoj odjednom prisni prijatelj postati." (El-Fussilet, 35)
Dakle, na uvrede i zlo ne treba uzvraćati. Na njih se ne treba uopće ni obazirati.
Dobar i strpljiv čovjek poput je mora koje zadivljuje svojom širinom i veličinom. Ono u sebi mnogo krije i mnogo toga podnosi, ali uvijek ostaje ponosno i čisto. Allah štiti vjernike i oni su "pod nadzorom Njegovim", a "onaj koji tebe mrzi sigurno će on bez spomena ostati". (El-Kevser, 3)

Nikoga ne potcjenjuj

Mnoge sam stvari u svome životu naučio. Jedna od njih jeste da je iskrena i istinita pohvala svakome draga, pa i onim ljudima koji su najpobožniji i najskromniji. Takva riječ utječe na dušu čovjeka i donosi mu smiraj.
Kada bih sjedio s bogobojaznim ljudima od nauke, primijetio bih kako lijepo reaguju na iskrenu pohvalu, kako ih ona smiruje i donosi radost. To je narav istinite i lijepe riječi. S druge strane, to je metod Poslanika, s.a.v.s. On je poticao na to da se lijepo prema ljudima ophodimo i da im priznajemo njihove zasluge. Allah voli kada druge ljude i obrađujemo.
"Samo Allahovom milošću, ti si blag prema njima; a da si osoran i grub, razbjegli bi se iz tvoje blizine. Zato im praštaj i moli da im bude oprošteno i dogovaraj se s njma. A kada se odlučiš, onda se pouzdaj u Allaha, jer Allah zaista voli one koji se uzdaju u Njega. Ako vas Allah pomogne, niko vas neće moći pobijediti, a ako vas ostavi bez podrške, ko je taj ko vam, osim Njega, može pomoći? I samo u Allaha neka se pouzdaju vjernici!" (Alu Imran, 159, 160)
Autor knjige Kako steći prijatelje kaže kako je jedan od najvećih uvjeta za dobro prijateljstvo upravo lijepa i iskrena pohvala. Naravno, ovdje nema mjesta za bilo kakvo pretjerivanje i laži. To je stvar poštenja, iskrenosti i plemenitosti. Allah je sve s mjerom stvorio." Dakle u međuljudskim odnosima ne treba biti pretjeranog hvalisanja niti hladnoće i odsutnosti. Odnosi se grade na moralu, uzvišenosti i duhovnosti.
Svako se može osorno odnositi prema ljudima, ali će ih onda zauvijek izgubiti, ali možemo biti prijazni i nasmijani, i tako ih osvojiti. "Ti svoju milost pokaži vjernicima koji te slijede."
Naša je zadaća da se družimo s ljudima i njihova srca osvajamo ljubavlju, lijepim riječima i iskrenošću. Svi smo mi Allahovi svjedoci na Zemlji."I ljudima lijepe riječi govorite."
Postoje ljudi koji su izuzetno dobri u kritici i pogrdama. Takvi vrlo brzo klonu duhom, izgube srce i energiju i na kraju izgledaju poput žalosne vrbe. Oni sa sobom nose netrpeljivost i pesimizam; gdje god krenu, iza njih ostaje pustoš, briga i očaj u dušama i očima ljudi.
S druge strane, imamo ljude koji su uvijek nasmijani. Oni zrače dobrom i srećom i to prenose na druge ljude olakšavajući im na taj način život. To su istinski promotori sloge i radosti!
Svaki čovjek trebao bi uz Božiju pomoć da sve žrtvuje kako bi iskreno stekao ljubav Boga, Poslanika, s.a.v.s., i ljudi. To se postiže pozitivnim i lijepim ponašanjem i vrednije je od svih riznica i svakog blaga na ovome svijetu.
Ko želi dobra i lijepa svojstva morat će s potruditi i oznojiti jer se ona nalaze na vrhu ljudskih osobina. S druge strane, lahko je postati loš jer su negativne stvari na dnu i samo vuku u provaliju. Pasti je lahko, a teško je uspeti se na vrh.

Iz svog iskustva naučio sam da ljude veseli i čini sretnim kada im priznate lijepe osobine, nadarenost i zasluge. To ih potiče da budu još više ambiciozniji i radiniji.
Nasuprot tome, kada ne primjećujete nečiji trud i zalaganje, dolazi do frustracija, očaja, nezadovoljstva i pesimizma. Ljudi koji ne primjećuju druge jesu umišljene osobe koje misle kako su samo one pametne i vrijedne spomena, a to je velika zabluda i laž.
Poznajem mnoge ljude koji su veliki i istrajni borci za dobro i istinu, ali nisu znali koliko su uradili sve dok ih neko nije pohvalio i ukazao im na veličinu onoga što su uradili i što su žrtvovali.
Znam jednog studenta koji je jako dobar pisac i koji je već napisao nekoliko manjih djela. No, niko ga nije pohvalio niti njegov trud primijetio, tako je i poslije studija ostao nezapamćen i bez ikakva utjecaja u društvu.
S druge strane, poslušao sam jednom jednu kasetu na kojoj je bilo snimljeno predavanje jednog nepoznatog studenta. Predavanje mi se mnogo svidjelo, te sam se zainteresovao za predavača, našao ga i pohvalio ga za kasetu. On je bio presretan, zadovoljan i zahvalan Allahu na svemu. Preporučio sam nekim prijateljima kasetu, a oni svojim poznanicima, tako da se za tog, do jučer nepoznatog studenta, čulo svugdje u zemlji. Uskoro je izdao nekoliko kaseta i postao poznat širom svijeta.
Ovo najbolje svjedoči o ulozi pažnje i pohvale za dobar rad.
Zato nemoj nikoga poniziti i ničiji trud zanemariti. Oko toga treba biti jako oprezan i pažljiv. Allah u Kuranu kaže: "O vjernici, neka se muškarci jedni drugima ne rugaju, možda su oni bolji od njih, a ni žene drugim ženama, možda su one bolje od njih. I ne kudite jedni druge i ne zovite jedni druge ružnim nadimcima! O kako je ružno da se vjernici spominju podrugljivim nadimcima! A oni koji se na pokoju - sami sebi čine nepravdu." (El-Hudžurat, 11)
Svi ljudi vole da ih neko bodri, pohvali i podstiče na dalji rad i nove uspjehe.
"On se namrštio i okrenuo zato što je slijepac njemu prišao, A šta ti znaš - možda on želi da se očisti, ili pouči, pa da mu pouka bude od koristi. Onoga koji je bogat, ti njega savjetuješ, a ti nisi kriv ako on neće da vjeruje; a onoga koji ti žureći prilazi i strah osjeća, ti se na njega ne osvrćeš, Ne čini tako! Oni su pouka" (Abesa, 1-11)
"Budi čvrsto uz one koji se Gospodaru svome mole ujutro i navečer u želji da naklonost Njegovu zasluže, i ne skidaj očiju svojih s njih iz želje za sjajem u životu na ovom svijetu, i ne slušaj onoga čije smo srce nehajnim prema Nama ostavili koji strast svoju slijedi i čiji su postupci daleko od razboritosti."
(El-Kehf, 28)
"I ne tjeraj od sebe one koji se ujutro i navečer Gospodaru svome mole želeći naklonost Njegovu — ti nećeš za njih odgovarati, a ni oni neće odgovarati za tebe, jer bi, ako bi ih otjerao, nasilnik bio" (El-En'am, 52)
Vidimo, dakle, da je Poslanik, s.a.v.s., prekoren jer nije posvećivao pažnju jednom čovjeku koji je želio islam.
U svojoj knjizi Dani Taha Husein navodi potresna svjedočanstva iz svoga djetinjstva, kada su ga profesori s El-Ezhera zvali slijepcem i tako ostavljali na njegovoj duši trajne ožiljke i učinili da ne voli taj poznati univerzitet.
Treba znati da niko od nas ne voli da bude ponižavan i potcjenjivan. Zašto onda to činimo drugima?
Primijetit ćeš kako je hladno i mučno svako sijelo na kojem priča samo jedna osoba, gdje vlada monolog i riječ "ja". Svako tada osjeća neku muku i prazninu u duši, a sve zbog činjenice daje zanemaren i potcijenjen.

Sjećam se kako sam na Institutu u Rijadu mnogo pažnje posvećivao čitanju i pisanju poezije. Mnogi su me profesori hvalili tako da sam se osjećao kao veliki pjesnik poput Ebu Temmama i Mutenebija, pa čak i većim od njih.
Jednom prilikom kada je došla neka posjeta na Institut, od mene su tražili da pročitam svoju pjesmu jer niko drugi od studenata nije pisao. Nakon čitanja, svi su me hvalili i blagosi-ljali. Kada sam ostario i više upoznao književnost, vidio sam da moja pjesma i nije bila tako dobra. Ipak, u to vrijeme mnogo mi
je značila i pomogla. Stoga, ne trebamo druge ponižavati niti im život činiti težim. Nije velika stvar nekoga pohvaliti i lijepo
se s njim ophoditi, a jako je važna, baš kao sunce za biljke.

Kako posiješ, tako ćeš i žeti

Mudri ljudi su kazali: "Oni koji traže i ispituju mahane ljudi slični su muhama koje se vrte samo oko izmeta." Ipak, većina ljudi to svakodnevno čini. Jedni od njih su "ali ljudi" jer uvijek upotrebljavaju taj veznik. Ako počneš pričati o nekom dobru, takvi ljudi najčešće govore: "Dobro, ali..." Iza tog "ali" uslijedi veliki broj uvredljivih riječi i pogrda.
"Teško svakom klevetniku-podrugljivcu." (El-Humeza, 1)
"I ne slušaj nijednog krivokletnika, prezrena, klevetnika, onoga koji tuđe riječi prenosi, škrtog, nasilnika, velikog grešnika." (El-Kalem, 10-12)
"O vjernici, klonite se mnogih sumnjičenja, neka sumnjičenja su, zaista, grijeh. I ne uhodite jedni druge i ne ogovarajte jedni druge! Zar bi nekome od vas bilo drago da jede meso umrloga brata svoga, a vama je to odvratno, zato se bojte Allaha, Allah, zaista, prima pokajanje i samilostan je." (El-Hudžurat, 12)
Naša sreća ostvaruje se kada druge učinimo sretnim i veselim. S ljudima se treba upoznavati, pitati za njihove lijepe osobine i vrline. Shvatio sam da koliko mi druge poštujemo i za njih se zanimamo, toliko oni nas poštuju i cijene.
Ako pak nekog zanemarimo i potcjenjujemo, on će isto učiniti prema nama i neće htjeti s nama ništa raditi.
Nerazuman je svako ko misli da će ga ljudi poštovati ako on sam njih ne cijeni i ne uvažava! Ko želi biti poznat i poštovan, a da druge ponižava?!? To je nepravedna podjela, a neka takvi znaju da je "Teško onima koji pri mjerenju zakidaju." (El-Mutaffifun, 1)

Ne za nemaruj tuđe napore

Kroz mnogobrojna druženja i susrete naučio sam jednu jako dragocjenu stvar, a to je da ljude treba zvati imenima koja su im mila i draga, bilo to puno ime, prezime ili neki nadimak.
Dakako, svakom najteže pada kada ga neko zovne pogrdnim imenom ili jako raširenim uzvikom: "Hej, ti". Sam se stavi u takvu situaciju. Želiš li da ti ko zaboravi ime? Ili hoćeš da te neko zove omiljenim imenom?
Osoba koja se ne interesuje za tuđa imena i zaboravlja ih jako je hladna i bezosjećajna. Zamislite samo koliko je žena ponižena kada uredi cijelu kuću, očisti je i dotjera, pa uđe čovjek i ne uputi nijednu lijepu riječ ili, štaviše, ne primijeti ikakvu promjenu. Ovo je, uistnu, uzrok brojnih frustracija i razočarenja u bračnoj zajednici.
Stoga, pokaži svoj interes za druge ljude i ono čime se oni bave. Pohvali svakoga ko čini kakvo dobro djelo, lijepo izgleda, lijepo miriše, koristi drugima, ima dobru namjeru, posjeduje uzvišene vrline i doprinosi zajednici. To će tebe učinit omiljenim među ljudima, donijeti ti poštovanje i ugled.

Ne budi usiljen

Mnogo puta pokušavao sam oponašati druge pjesnike i skladati pjesme kao i oni. Nikad mi to nije pošlo za rukom. Ja jednostavno nisam bio Ebu Riša ili kakav drugi pjesnik. Moji imitatorski stihovi bili bi hladni, bezlični i besmisleni. Na kraju bih se sam odrekao takvih stihova i pjesama.

Ovaj primjer sličan je događaju u Medini, kada je jedan imam stao klanjati jaciju i predvoditi vjernike, te počeo imitirati nekog poznatog učača Kurana. Naravno, taj imam nije imao isti glas niti sposobnosti kao učač, tako da se njegovo učenje preobrazilo u nekakvo čudno i rogobatno pjevušenje koje je izazvalo gnušanje kod svih koji su tu noć za njim klanjali.

Istinski sam spoznao da je Tvorac svakome dao različite i unikatne sposobnosti koje ne može niko oponašati: "Svima smo vama put i pravac propisali!"

Stoga, budi sretan i ne trudi se da ikoga oponašaš u sjedenju, govoru, učenju, ponašanju ili bilo čemu drugom. Ti si jedinstveno Božije stvorenje i kao takav nudiš svijetu i svakome oko sebe jako mnogo.

Prođi se nemogućeg

Jedno sam vrijeme u Medini držao hutbe i vodio džuma-namaz. Većina mojih hutbi odnosila se na siru, životopis Poslanika, s.a.v.s., i to mi je bila omiljena tema i za nju sam bio kva-lifikovan. Ipak, ljudi kao da su se umorili od ovakvih tema; jednog su dana zatražili da promijenim naslov hutbe, iako nije bila nimalo loša ili pogrešna, te da im pričam o mehru i visokim cijenama mehra u našoj zemlji.

Lično nisam mnogo znao o ovoj temi i nije bila predmet moga interesovanja, ali sam ih poslušao, i kada sam se popeo na minber, kazao sam da ću o tome govoriti.

Međutim, kako god bih počeo pričati, moje rečenice nisu imale smisla, bio sam nedorečen, konfuzan. Cesto bih se pometao i zamuckivao. Počeo bih s jednim ajetom, završio s drugim, miješao bih hadise i zbrkano tumačio izreke dobrih ljudi. Sve vrijeme oblivao me je hladan znoj, noge su mi počele klecati i bio sam jako preplašen. Nekako sam priveo hutbu kraju, a vidio sam da su ljudi bili zbunjeni i začuđeni.

Poslije ove hutbe, uvjerio sam se kako mi je najbolje da držim hutbu o onome što znam i da se ne zamaram onim što ne mogu i ne umijem. A dobro se zna da nam je zabranjeno da se primoravamo i silimo na bilo šta.

Svi mi, ako želimo sreću i smirenu dušu, trebamo raditi i govoriti samo ono što znamo i umijemo i u čemu smo jako dobri.

Poslanik, s.a.v.s., kazao je: "Allah voli kada neko radi, da taj posao usavrši." To usavršavanje jeste lijek za dušu i spokoj za srce.

Ne budi haotičan u životu

Jednog dana pala mi je na um jako zanimljiva ideja o tef-siru. Skupio sam 12 tefsira i to: Taberijev, Ibn Kesirov, Begavi-jev, Zamahšerijev, Kurtubijev, Kutbov, Senkitijev, Razijev, Ebu Mesudov, Kasimijev, Hazinijev te Fethul-bari. Odlučio sam da svakog dana pročitam po jedan ajet iz svakog spomenutog tefsira kako bi se obogatio znanjem iz Kurana. Tako sam išao redom sve dok nisam za izvjesno vrijeme pročitao svih dvanaest tefsira.

Nakon toga pitao sam se: "Šta mi je od svega toga ostalo u glavi?" Nažalost, nisam se sjetio ničega novog. Uglavnom su to bile stvari koje sam manje-više već od prije znao.

S druge strane, bio sam jako zbunjen i nesretan jer nisam uspio u jednoj plemenitoj namjeri.

Razlog moje zbunjenosti i neuspjeha bio je u neorganizovanosti i neplaniranju građe i vremena koje sam trošio tokom iščitavnja 12 tefsira. Sve sam to radio svojevoljno, neplanski i bez ikakvog redoslijeda.
Stoga, ako hoćeš ostati smiren i sretan, nemoj se zamarati sa mnoštvom izvora i knjiga koje iščitavaš jer će se tvoj um zbuniti i srce ti zamoriti. Bolje je čitati jednu stvar, ali studiozno i duboko. To će te zaštititi od žurbe i zasićenja. Nadalje, jako ćeš se mnogo okoristiti od takvog pristupa knjizi. Usto, vrijeme i obim građe treba planski odrediti i iščitavati u zadato vrijeme.
Onaj ko je ustrajan uspijeva, pa makar i malo radio. I Poslanik, s.a.v.s., kazao je kako je najbolje djelo ono koje je najtrajnije, pa makar i neznatno bilo.

Zaokuplja vas nastojanje da što imućniji budete

Jednom prilikom kada sam dobio veliku stipendiju, odjurio sam do velike knjižare i kupio sam primjerak svake knjige koja me zanimala. Ubrzo sam ispunio sve police u svome domu knjigama iz raznih oblasti, a naviše iz psihologije, kulture, fikha i vjere.
Odmah sam počeo s iščitavanjem ushićen što imam veliki broj knjiga koje će me oplemeniti i obogatiti. No, već nakon čitanja nekoliko knjiga razočarao sam se. Vidio sam kako su knjige jako slične i kako se iste činjenice nalaze u različitim knjigama. Bilo je i knjiga koje nisu ničemu vrijedile. Bile su napisane bez stila, hladne i besmislene. Tako su mi godine prolazile, a mučio me problem tih knjiga, jer je većina njih još uvijek bila na policama i samo se prašina skupljala na njima.
Ipak, sjedeći s učenim ljudima, kazao sam im svoj problem u vezi s knjigama. Oni su mi dali vrijedan savjet, a to je da se držim samo glavnih knjiga, izvora i klasičnih djela, a da sve ostalo ostavim, te da ih savjetujem samo ako je riječ o nekom istraživanju i slično.
Nakon što sam ih poslušao, moja se duša smirila i srce mi se ispunilo srećom. Bio je to istinit i iskren savjet koji svakome preporučujem.
Ljudska požuda čovjeka tjera da samo skuplja ono što mu treba i ono što mu ne treba. Za to Allah kaže:
"Zaokuplja vas nastojanje da što imućniji budete sve dok grobove ne naselite. A ne valja tako, saznat ćete svakako!" (Et-Tekatur, 1-3)
Mnogi moji studenti stalno me zapitkuju o nekim nepoznatim i kompleksnim djelima, iako vrlo malo znaju i čitaju. Oni, naime, imaju jako površno znanje o osnovnim stvarima, ne čitaju klasična djela. Tako pitaju za neke nepoznate autore i tefsire, a nikada nisu čitali Ibn Kesira, Fethul-bari i slične knjige.
"Neki su od njih neuki, oni ne znaju za knjigu, nego samo za gatke, i oni se samo domišljaju." (El-Bekara, 78)
Stoga se ne treba zamarati nepotrebnim i nejasnim stvarima, već se mudro treba posvetiti najvažnijim i najprimarnijim stvarima. U protivnom, samo bismo sebe upropastili i odveli u zabludu.

Savjeti za sretan život

• Vjera, iman, odagnava sve brige i nemire. Ona je najdraža stvar vjernika i radost iskrenim robovima.
• Sto je bilo bilo je. Sto je prošlo umrlo je. Stoga, o prošlom ne razmišljaj jer je to završena stvar.
• Budi zadovoljan određenjem, opskrbom koja ti je data, jer sve je propisano, pa se kloni galame i bijesa.
• Spominjanje Allaha donosi smiraj srcima, briše grijehe, odagnava nevolje i ima za rezultat Alahovo zadovoljstvo.

• Ne očekuj zahvalu ni od koga. Dovoljna ti je nagrada od Gospodara.
• Kada osvaneš, ne očekuj noć, živi u granicama jednog dana i svu svoju snagu usmjeri na činjenje dobra u tom danu.
• Pusti budućnost da dođe, da se desi i ne brini se za ono što će biti sutra. Ako ovaj dan učiniš dobrim, i sutra će biti dobro.
• Svoje srce očisti od zavisti i mržnje. Iz njega protjeraj svaku zlu pomisao i nevaljaštinu.
• Druži se samo s dobrim ljudima, kloni se loših. Posveti se svome domu i svojim poslovima i ne miješaj se previše s ljudima.
• Knjiga ti je prijatelj najbolji. Stoga, uvijek budi uz nju, traži nauku i čini dobro.
• Svemir je sav u skladu, pa i ti uredi svoj život počev od odijela, preko kuće, ureda i poslova.
• Iziđi u prirodu, promatraj raskošne vrtove i uživaj u divnom stvaranju Božijem.
• Šetaj, bavi se sportom i zauvijek uništi lijenost. Nipošto ne budi besposlen i nemaran.
• Čitaj povijest, razmišljaj o čudesnim događajima, uživaj u raznim kazivanjima i izvuci pouke iz svega toga.
• Obnovi svoj život, unosi inovacije u njega i ne upadaj ni u kakve rutine i kolotečine.
• Kloni se prekomjernog konzumiranja pića poput kahve i čaja. Dobro se pazi pušenja, alkohola i sličnog.
• Neka ti odijelo stalno bude čisto, budi namirisan, uredan i koristi misvak.
• Ne čitaj knjige koje su pesimistične, pune očaja i beznađa.
• Sjećaj se kako tvoj Gospodar mnogo prašta, prima pokajanja, oprašta robovima i zbog dobrih djela briše grijehe.
• Budi zahvalan Allahu na blagodati vjere, pameti, zdravlja, sluha, vida, nafake, porodice i drugog.
• Zar ne znaš koliko ljudi nije dobrog zdravlja, nema pameti? Koliko je samo paraliziranih, invalida i teško iskušanih ljudi?
• Živi s Kuranom, uči ga napamet, čitaj, slušaj ga jer je to najbolji lijek protiv tuge i briga.
• U Allaha se pouzdaj i Njemu sve svoje stvari povjeri. Budi zadovoljan Njegovim određenjem, na Njega se osloni i neka ti On utočište bude, jer ti je On uistinu dovoljan.
• Oprosti onome ko ti je nepravdu učinio. Pomiri se s onim ko se s tobom posvađao. Daj onome ko je tebi uskratio i budi blag prema onom ko se prema tebi loše ponio, i doživjet ćeš istinsku sigurnost i radost.
• Ponavljaj riječi: "La havle la kuvvete illa billah", jer one donose smiraj umu i duši. Izgovarajući ove riječi najteže ćeš stvari izdržati, i određenjem Veličanstvenoga, zadovoljan biti.
• Mnogo traži oprosta od Allaha, jer On daje opskrbu, spas, porodicu, znanje, olakšanje, i samo On grijehe prašta.
• Budi zadovoljan svojim izgledom, glasom, plaćom, porodicom i kućom, osjetit ćeš istinsku sreću i rahatluk.
• Znaj da iza svake nevolje dođe spas. Poslije tame ukaže se svjetlo. Nijedna situacija nije vječna jer su dani prevrtljivi.
• Budi optimističan i ne predaji se očaju i beznađu. Čovjek ne zna šta je za njega dobro, možda mu je neka teška situacija bolje od blagostanja i raskoši.
• Ti u sebi nosiš brojne blagodati, riznice dobra i sklonosti koje ti je darovao Allah.
• Lijepo se s ljudima ophodi, čini im dobro, i bit ćeš jako sretan. Obiđi bolesnog, daruj siromaha i smiluj se jetimu.
• Odagnaj loše misli, kloni se iluzija, lažnih maštarija, fantazija i bolesnih misli.
• Znaj da nisi jedini iskušan nesrećom. Kušnja i nesreća nikog ne zaobilaze.

• Znaj da je dunjaluk kuća kušnji, ispita i nedaća. Stoga, prihvati život onakvim kakav jeste i od Allah pomoć traži.
• Razmišljaj o ljudima koji su prije tebe staze života prešli, o njihovim nedaćama, zatvaranjima, ubijanjima i patnjama.
• Svaka tuga, briga, bolest, glad i oskudica koja te zadesila bit će upisana kod Allaha, i On će ti za nju oprost dati.
• Ne prizivaj nesreće i ne očekuj zlo. Ne vjeruj lažnim uzbunama i glasnama.
• Dobro znaj da se u teškim situacijama srce osjeća življim, poletnijim, da se duša osjeća smjelijom te nagrada povećava.
• Većina stvari od kojih strahuješ ne desi se. Dovoljan ti je Allah, On te pazi i pomoć daje.
• Ne druži se sa zavidnicima, propalim ljudima i nevaljcima. Oni truju srce, ubijaju dušu i donose tugu u život vjernika.
• Dobro pazi na namaz u džematu i ibadete s vjernicima jer se u tome krije veliko veselje i radost za dušu.
• Nikako ne pomišljaj na griješenje jer je to izvor svake brige i tuge. Nadalje ono vodi u propast i daljnje krize.
• Liječi svoju dušu riječima:"La ilahe illa ente subhaneke inni kuntu minez-zalimin", posebno prilikom nedaća i teških iskušenja.
• Neka te ne pogode ružne riječi i zao govor o tebi. To treba da brine onoga ko ga je kazao, a ne tebe.
• Klevete tvojih neprijatelja i grdnje zlih ljudi samo govore o tvojoj vrijednosti i važnosti.
• Znaj da ko te ogovara čini ti veliko dobro, briše tvoje grijehe i čini te poznatim.
• Ne pretjeruj u ibadetu. Budi umjeren i kloni se svakog pretjerivanja.
• Iskreno svoju vjeru posveti samo Allahu, osjetit ćeš olakšanje u duši, mir u grudima i sreću u životu.
• Budi hrabar, jakog srca, postojane duše, jer ti imaš uzvišenu misiju. Stoga, neka te ne pokolebaju glasine i neprijatelji.
• Budi čio i vesela lica, ljudi će te zavoljeti. Budi blag u govoru i skroman, poštovat će te.
• Dobrim na zlo uzvrati, budi nježan, ugasit ćeš vatru neprijateljsku i izliječiti svoje dušmane.
• Jedan od najvažnijih uzroka sreće jeste dova roditelja za tebe. Stoga, čini im dobro i dobro ih pazi.
• Prihvati ljude onakvim kakvim jesu i budi velikodušan. To je Allahov zakon u životu i među ljudima.
• Živi jednostavno i skromno, kloni se svake raskoši i pretjerivanja. Kad god se poveća tijelo, smanji se duh.
• Uči zikr u svakoj prilici jer on je zaštita, uputa i spas.
• Rasporedi svoje poslove i ne čini ih odjednom.
• Pogledaj i razmišljaj o onima koji nisu u istoj sitaciji kao i ti, koji nemaju zdravlje, kuću, porodicu i imetak, vidjet ćeš kako te je Allah uzvisio nad hiljadama ljudi.
• Znaj da svako s kim se družiš ima neku mahanu i nije savršen, i dušu svoju pripremi za različite situacije.
• Iskoristi sklonosti koje ti je Allah podario, nauku koju si savladao i koju voliš, opskrbu koju imaš i posao koji ti se sviđa.
• Dobro čuvaj jezik od klevetanja osoba jer to ima za rezultat kaznu veliku.
• Strpljenje ti je štit, dobročinstvo briše grijehe, a plemenitost je odora koja te čuva od svih nevolja i boli.
• Odredi jedan sahat u kojem ćeš isplanirati svoje poslove, preispitati se, razmišljati o ahiretu kako bi svoj život učinio boljim.

• Tvoj ured ili dom jeste tvoj raskošni vrt, pa u taj vrt uvedi mudre ljude, učenjake, pjesnike i književnike.
• Traži halal-opskrbu i dobro se čuvaj harama. Od ljudi ne traži ništa. Trgovina je najbolji posao. Budi umjeren u svome životu.
• Ponekad putuj kako bi obnovio svoj život, razgledaj svjetska znamenja, gradove i države, jer je putovanje poseban doživljaj.
• Odijevaj se skromno, a ne raskošno i pretjerano. Ne izdvajaj se svojom odjećom i pokušaj biti kao i ostali ljudi.
• Ne ljuti se jer srdžba donosi nemir, tugu i razdor. Ona ubija ljubav i razdvaja ljude.
• Imaj uvijek notes u kojem ćeš zapisivati svoje obaveze. Budi pažljiv kada je u pitanju vrijeme i sastanci. Uvijek vodi zabilješke.
• Druži se s muslimanima, dočekuj ih nasmijana lica i trudi se da stekneš njihovu naklonost kako bi im postao blizak i drag.
• Imaj povjerenja u sebe, a ne u druge ljude, jer se oni često okrenu protiv tebe. Ne zavaravaj se lažnom braćom i znaj da je Allah uvijek uz tebe.
• Čuvaj se stalnog odgađanja poslova i nadanja kako ćeš sve u budućnosti postići jer to vodi propasti i nevoljama.
• Ne budi neodlučan kada donosiš odluke, već smion, odvažan i nepokolebljiv.
• Ne upropaštavaj svoj život stalnim mijenjanjem poslova i zanimanja jer to govori kako nisi vezan ni za šta.
• Raduj se stvarima koje brišu grijehe poput dobrih djela, nevolja, pokajanja, dove brata muslimana, Božije milosti i Poslanikova šefaata.
• Daji sadaku, makar ona i neznatna bila. Ona briše loša djela, uveseljava srce, odagnava brige i povećava nafaku.
• Neka ti uzor u svemu bude Poslanik, s.a.v.s. On je pravi vođa ka sreći i uspjehu.
• Posjeti bolnicu kako bi shvatio blagodat zdravlja. Otiđi do zatvora kako bi cijenio slobodu. Vidjet ćeš kolikim si blagodatima okružen, a ti ih ne prepoznaješ.
• Ne predaji se nevažnim stvarima i besmislicama, ne preuveličavaj stvari i čuvaj se kako potcjenjivanja, tako i preuveličavanja.
• Budi širokogrudan, traži oprosta od onoga kome si učinio kakvu nepravdu ili zlo, živjet ćeš mirnije. Nikako ne planiraj osvetu.
• Nemoj svojom ljutnjom uveseljavati svoje dušmane. Oni te žele ražalostiti, pa ako budeš takav, samo ćeš njima udovoljiti, a neće ti ništa lakše biti.
• Nikad u svojim prsima ne potpali žar mržnje, zavisti i neprijateljstva jer tad tek nastupa prava patnja.
• Budi jako učtiv u društvu, progovaraj samo o dobru, budi veseo, poštuj svoje prijatelje, slušaj ih i ne prekidaj ih u govoru.
• Ne budi poput komarca koji slijeće samo na rane. Dobro se pazi da nekome ne pogoršaš stanje i nedaću. Ti uvijek budi od pomoći.
• Vjernik ne tuguje zbog dunjalučkih gubitaka, i to ga ne zanima. On se ne boji nesreća jer zna da je na ovom svijetu sve prolazno, pa i teške situacije.
• Pazi se strasti, bluda i grešne ljubavi jer to je patnja za dušu i bolest srca. Ti pohrli Allahu, Njega se sjeti i ibadet Mu čini.
• Zagledanje u nedozvoljene stvari uzrokuje brojne brige i tugu. Sretnici svoje poglede spuštaju i ne približavaju se haramu iz straha od Allaha.
• Dobro pazi na ishranu, jedi samo ono što je zdravo i korisno, te ne spavaj sit.
• Znaj da nesreće prođu kad je najteže, jer i uže puca kada se najjače zategne.

• Razmišljaj o Allahovoj milosti koja nema kraja. On je prostitutki oprostio zato što je žednog psa napojila, oprostio je i čovjeku koji je ubio stotinu ljudi i mnogim drugim. On pruža ruke pokajnicima i pomaže one koji Ga zovu.
• Pravilo je da će se žedan napojiti, gladan nahraniti, bolestan ozdravit itd. Pa i nesretnik će poslije tuge sreću ugledati.
• Čitaj i analiziraj suru El-Inšira, posebno u teškim situacijama, i vidjet ćeš kako je ona pouzdan lijek.
• Uči dovu za nevolje: "Nema boga osim Allaha, Uzvišenog i Blagog. Nema boga osim Allaha, Gospodara Arša velikoga. Nema boga osim Allaha, Gospodara nebesa, Zemlje i Arša plemenitog."
• Izbjegavaj ljutnju; ako te ona kad zadesi, utječi se Allahu od šejtana prokletog.
• Razmišljanje o prošlom glupost je i nerazumno ponašanje.
• Sve stvari gledaj s pozitivne strane.
• Znaj da sve ono što te zadesilo nije te moglo mimoići, i sve ono što te mimoišlo nije te moglo zadesiti. Pera su se osušila i sudbina je zapisana.
• Iz svojih poraza izvuci pouku, od njih načini pobjedu, kao što se od limuna pravi slasno piće.
• Ne očajavaj i ne gubi nadu u Allahovu milost i znaj da Njegova pomoć dolazi vjernicima.
• Dobro se često krije u onome što ne voliš, a ne u onome što ti je drago jer ti ne znaš kakve su posljedice stvari.
• Ne budi rastrojen, sredi svoje misli ne predaji se iluzijama i pustim maštarijama. Razmišljaj o Allahovim blagodatima i stvaranju.
• Kloni se svake svađe i prepiranja na poslu i kod kuće, jer su smirenost i blagost znaci sreće.
• Namaz je najbolji prijatelj u nesreći. On nas vodi u nebeske visine i duši otkriva svijet svjetlosti i sreće.
• Ozbiljan i produktivan rad oslobađa dušu od brojnih problema, tjeskobe, loših misli i nemira.
• Sreća je poput drveta kojem iman znači hranu, vodu, zrak i svjetlost.
• Odgojen čovjek, lijepo vaspitan, plemenit i častan svakako je među najsretnijim ljudima koji će uspjeti na ovom i na drugom svijetu.
• Odmori svoje srce, jer i ono zna zapasti u dosadu. Mijenjaj način života, mjesta koja posjećuješ, knjige koje čitaš itd.
• Nauka dušu odmara i širi horizonte, tako da se njome duša oslobađa nemira i tuge.
• Pomaganje drugima u nevolji čini čovjeka sretnijim.
• Ako želiš usrećiti ljude, čini im ono što bi htio da oni tebi učine, ne traži od njih ništa i ne potcjenjuj ih.
• Kada čovjek spozna šta želi, bolje radi, sretan je i uspješan.
• Znanje i iskustvo bolje je i uzvišenije od novca, jer se životinje raduju zbog materijalnog, a ljudi zbog duhovnog.
• Kada se neko od supružnika naljuti, neka drugo šuti, jer niko nije savršen.
• Dobar i optimističan sagovornik pomaže ti mnogo i unosi sreću u tvoj život. Pesimističan sagovornik ocrni sav svijet u tvojim očima.
• Ko ima ženu, i dovoljno hrane posjeduje svo bogatstvo svijeta, pa neka bude zahvalan Allahu.
• "Onome ko osvane siguran među svojom čeljadi, dobrog zdravlja i ima hrane za taj dan dato mu je sve blago ovog svijeta."
• "Ko je zadovoljan da mu je Allah Gospodar, islam vjera i Muham-med poslanik, Allah se obavezao da će mu podariti zadovoljstvo." Ovo su osnovni uvjeti za Božije zadovoljstvo.

• Osnova svakog uspjeha jeste Božije zadovoljstvo tobom, te zadovoljstvo ljudi oko tebe, tada i postaješ zadovoljan i produktivan član zajednice.
• Hrana te može usrećiti jedan dan, putovanje jednu sedmicu, brak jedan mjesec, novac jednu godinu, ali je vjera sreća za cijeli život.
• Čovjek se neće usrećiti materijalnim stvarima kao što su jela, pića i uživanja. Prava je sreća u radu, i samo rad i pregalaštvo ljude čine velikanima.
• Razgovor s braćom i prijateljima odagnava svaku tugu i donosi dobro raspoloženje.
• Život se oblikuje shodno tvom razmišljanju o njemu, odnosno tvome pogledu na njega. Stoga, ne budi pesimističan i negativan.
• Misli samo na one koje voliš, a neprijateljima ne posveti nijedan trenutak svog života.
• Rad smiruje živce, donosi spokoj i sreću.
• Sreća se ne ogleda u imetku, porijeklu i izgledu, već u znanju, vjeri i odgoju.
• Nasretniji rob Allahov jeste onaj koji se najviše trudi uraditi dobra, pomoći ljudima i zahvaliti Gospodaru.
• Ne očekuj da će sreća pasti s neba ili sama pokucati na vrata.
• Razmišljaj o dobrim stvarima koje si uradio, zahvali Allahu i raduj se, jer to usrećuje tvoju dušu.
• Neka ti briga bude samo odnos prema Gospodaru, u Njega se pouzdaj, i On ti je dovoljan.
• Između tebe i moćnih razlika je samo u jednom danu. Ono što je bilo jučer prošlo je. Za sutra niko nije siguran. Dakle, to je samo jedan dan, a to je vrlo kratko vrijeme.
• Radost ojačava dušu i srce, donosi snagu i produžava život.
• Sigurnost, zdravlje, vjera i dovoljno imetka čine svu sreću. Ako ne vjeruješ, pogledaj u bolesnika, izgubljenog, nevjernika i siromaha.
• Pravednik je u isto vrijeme sretnik; a ko uspije napraviti balans u svome životu pobijedio je.
• Riječ "sada" drugo je ime za vrijeme, a riječ "zadovoljstvo" drugo je ime za sreću.
• Ako te pogodi neka nesreća, zamisli da ti se moglo desiti gore, brzo će nestati nemira i tuge.
• Ako si u nekoj krizi, sjeti se koliko je prije kriza bilo, pa ti je Allah pomogao, i ti si ih prebrodio.
• Potpun dan jeste onaj u kojem si drugom pomogao, dužnost izvršio, Bogu zahvalio, nešto naučio, rodbinu obišao ili kakvo dobro učinio.
• Neka ti u ruci stalno bude knjiga, ona najbolje čuva tvoje vrijeme i koristi ti u životu.
• Vodi brigu o Kuranu, uči ga u posljednjoj trećini noći, krajem dana. Uz Kuran nikada nećeš osjetiti dosadu ili kakvu brigu jer je on pun života i sreće.
• Prije nekog posla ili odluke dobro razmisli o posljedicama, klanjaj istiharu i dogovaraj se s povjerljivim ljudima.
• Pametan čovjek ima mnogo prijatelja, a malo dušmana. Prijatelja možeš steći nakon jedne godine, dok ti je za dušmana potreban samo jedan dan.
• Imaj granicu u svojim dunjalučkim zahtjevima. U protivnom, srce će ti biti u stalnom nemiru, tjeskobi i neskladu.
• Na blagodatima Božijim trebamo biti zahvalni, odužívati se pokornošću i skromnošću.
• Onaj ko je bogobojazan, ima čisto srce i misli steći će Alla-hovu ljubav, ali i ljubav ljudi.
• Lijen i besposlen čovjek jeste ustvari bolesnik, dok radnik shvata život, i on je istinski sretan.
• Dobrih stvari u životu mnogo je više od loših i negativnih. Treba samo znati kako ih prepoznati i praktikovati.

• Da neka žena ima sve blago svijeta i da je najpoznatija, sve bi joj zalud bilo ako nema muža.
• U mladosti budi ambiciozan; kad postaneš čovjek, mnogo radi, a kad ostariš, duboko promišljaj.
• Sebe krivi za neuspjeh, a ne druge, jer imaš dosta mahana koje treba iskorijeniti.
• Knjiga koja te oplemenjuje, uveseljava srce i dušu bolja je od raskošnih dvoraca i blaga.
• Od Allaha traži oprost, zdravlje i milost. Ako ti se to ispuni, stekao si najveće blago i rješio se svih problema i poteškoća.
• Dosta ti je kora hljeba nasušna, nekoliko datula, čaša vode, hasura i Kur'an.
• Sreća je u požrtvovanju i u nepredovanju tvoga nefsa.
• Ibadet je sreća, a činjenje dobra uspjeh; zato stalno uči zikr, traži oprosta i budi skroman.
• Najbolji su prijatelji oni koji ti ne zadaju brige, boli i probleme. Uz njih se uvijek odmaraš i čuješ nešto korisno.
• Ne budi preambiciozan i izvan svoje stvarnosti, jer će ti se svi snovi srušiti i život otići u propast.
• Ne misli kao da ti je sve dato i kako si savršen. Ne, tebi je dato samo mnogo dobra i blagodati.
• Mnogi zaboravljaju blagodati i ne sjete se kako je Hansa bila bogobojazna, koliko im je dom prostran, komšija dobar i koliko hrane imaju.
• Zaborav loših svari također je blagodat, kao i sjećanje na dobre stvari.
• Oprost je bolji od osvete, rad od besposlice, vjera od imetka i zdravlje od bogatstva.
• Samoća je bolja od lošeg društva, dobro društvo od osamlji-vanja, jer su samoća i razmišljanje ibadet.
• Samoća je kraljevstvo misli, a pretjerana sijela glupost.
• Loš odgoj jeste kazna, zavist je otrov i ogovaranje je zlodjelo.
• Zahvala Allahu i ostavljanje griješenja pravi je život za srce. Borba protiv duše omiljena je stvar velikana.
• Jesti koru kruha u sigurnosti ljepše je od jedenja meda u strahu. Šator u kojem su tvoji voljeni ljepši je od dvoraca na kojima vlada smutnja.
• Radost za materijalnim stvarima djetinjasta je i nerazumna. Pravu radost osjećaju vjernici i ljudi posvećeni nauci.
• Briga je istinska patnja, pravi rahatluk je u završavanju zadataka i poslova.
• Neka te uveseljava Kuran. Radi ono što voliš i znaš. Tvoja kuća neka bude trvđava, riznica i sehara dobrih stvari.
• Noćni namaz na tebi ostavlja nur; ljubav prema ljudima čisti tvoju svijest i čekanje spasa je ibadet.
• Iskušenja nose četiri vještine: čekanje nagrade, strpljiv život, spominjanje Allaha i iščekivanje spasa.
• Najbolje za ovaj svijet i ahiret jeste klanjanje u džematu, ljubav prema muslimanima, izvršavanje dužnosti i klonjenje od grijeha.
• Nikada se ne guraj u pročelje, jer ljudi koji vode ljude ili projekte imaju najviše problema i napada.
• Gubljenje vremena znak je čovjekove gluposti i nerazumno-sti. Isto je i s odgađanjem pokajanja, neučenjem Kurana i zikra, nemarom i širenjem tuđih tajni.
• Srce umire kada nestane ibadeta i pokornosti, kada se čovjek prepusti grijesima, ne brine
• bestidnom govoru, vjeruje kako ga Allah neće kazniti i ismijava dobre ljude.
• Ko nije sretan u svome domu neće biti ni na drugom mjestu. Koga ne vole ukućani, ni drugi ga ljudi neće voljeti. Ko pro-traći vrijeme danas učinit će to i sutra.

• Četiri stvari donose sreću: korisna knjiga, odgojen sin, žena vjernica i druženje s dobrim ljudima.
• Pametni ljudi teže zdravlju, bogatstvu, spokoju, snazi i nauci, no malo njih sakupi sve ove stvari kod sebe.
• Najbolje stvari na svijetu jesu iskrena vjera, Pravi put, zdrav razum i tijelo te dovoljna opskrba.
• Dvije su blagodati skrivene: tjelesno zdravlje i sigurnost u zemlji. Druge su dvije vidljive: dobra porodica i čovjekova dobrota.
• Radosno srce ubija klice mržnje, a zadovoljna duša ubija svako zlo.
• Sigurnost je najbolji temelj, zdravlje najbolja odora, znanje najbolja hrana i ljubav najbolji lijek.
• Sretnik nije grešnik, ovisnik, bolesnik, tužna osoba niti tuđin.
• Sreća je u otklanjanju neprijateljstava, činjenju dobra i u borbi sa strastima.
• Najsigurniji je put do kuće, najbolji dan jeste onaj u kojem činiš dobro, a najgori onaj u kojem nekoga uvrijediš.
• Ako te ljudi vrijeđaju, oni vrijeđaju Allaha. On ih je stvorio iz ničega, a oni sumnjaju. Samo On ih hrani, daje piće i sigurnost, a oni Ga poriču i protiv Njega se bore.
• Ne misli na probleme svih ljudi, jer ni oni na tebe ne misle. Ako ih pogodi kakva nesreća, zaborave na druge i njihove probleme.
• Dobro razmišljaj o svojoj sreći, zemlji, sigurnosti, spokoju. Zahvaljuj Allahu i stalno Mu čini ibadet.
• "Budi na ovom svijetu kao stranac ili prolaznik." "Klanjaj kao da ti je to posljednji namaz." "Ne govori ono zbog čega ćeš se kajati."
• "Budi skroman na dunjaluku, voljet će te Allah, sustegni se da išta tražiš od ljudi i oni će te voljeti." Budi zadovoljan malim, radi po Objavi, spremaj se za ahiret i boj se Allaha.
• Onaj ko mrzi nema života, dušmani nemaju spokoja, grešnici nemaju sigurnosti. Lažljivci su prezreni, izdajnici odbačeni i razvratnici lišeni svake ljubavi.
"Čudno li je stanje vjernika!! Svaka stvar koja mu se desi za njega je dobro. Ako mu se desi kakvo veselje i nafaka, on zahvali Allahu, i bude mu dobro. Ako ga zadesi kakva nesreća, on se strpi, i opet mu bude dobro. Ovakvo stanje može imati samo vjernik."
• Osmijeh je ključ sreće, ljubav njena kapija, radost vrt, vjera svjetlost, a sigurnost njeni bedemi.
• Iskreni vjernik spava na zemlji kao na kraljevskoj postelji. On je jako skroman, zadovoljava se malim, jede nasušan kruh i stanuje u trošnoj kolibi.
• Škrt živi kao posljednji siromah, sluga svojoj porodici, omražen među ljudima i daleko od Allahove milosti.
• Djeca su bolja od blaga, zdravlje od imetka i trgovina od gomilanja novca.
• U radosti budi zahvalan, u nesreći budi strpljiv. Kada šutiš razmišljaj, kad govoriš, neka to bude zikr i život neka sav prođe u pokornosti.
• Budi poput ptice koja cijeli dan traži opskrbu i ne brine za sutra. Ona nikom ne vjeruje, nikog ne uznemirava, nije goja-zna i lahko se kreće.
• Ko se mnogo druži s ljudima okusit će njhovo ponižavanje. Ko bude škrt prema njima, prezirat će ga. Ko prema njima bude blag, voljet će ga.
• Lađe ne miruju, dani su prevrtljivi i svakog dana Milosnik je u pokretu. Pa zašto tuguješ?
• Kako se možeš bolesniku žaliti, od škrtog tražiti i siromahu ne udjeljivati?! Znaš li ko je Gospodar svih svjetova?!
• U vrijeme sehura moli se Allahu, uči Mu dove i traži oprost.
• Kada si na sedždi, Gospodaru povjeri svoje tajne jer On sve zna. S Njim dijeli tajne jer ljubav između roba i Gospodara ima tajne na kojima su ljudi zavidni.

• Neka je uzvišen Onaj Koji je velikim dijelom učinio, sedždu, pouzdanje, siromaštvo i poniznost koji se čine u Njegovo ime.
• Ako te pogodi neka nesreća, ako zapadneš u probleme i tegobe, ne očajavaj, jer će ti Allah izlaz naći.
• Ne zaboravi riječi "Dovoljan mi je samo Allah i divan je On zaštitnik", jer one otklanjaju brojne tegobe i nevolje.
• Blago li se ptici, ona pije iz rijeke, stanuje na drvetu, jede prirodne plodove i ne misli na opasnosti. Ti si najsretnije stvorenje!
• Sreća je trenutak ljubavi; u tuzi se brišu grijesi; bijes je iskra neprijateljstva; besposlica je propast, a ibadet je sličan trgovini.
• Jučer je umrlo, o onome sutra ništa ne znamo, samo je ovo danas aktuelno. Ti si sin vremena, sahata i minute, zato ih pretvori u pokoru, i postići ćeš veliki uspjeh.
• Tvoje društvo neka bude knjiga, kalem i mastilo. Tvoje kraljevstvo jeste kuća, snaga tvoja triznica, pa ne tuguj za onim što je bilo i prošlo.
• Možda su neki počeci opori, ali je kraj sladak poput oblaka koji dolaze sa munjama i gromovima, ali ostavljaju korisnu kišu.
• Istigfar sve kapije otvara, razum bistri, odagnava tugu i donosi nafaku i uspjeh.
• Šest jako bitnih stvari jesu vjera, nauka, bogatstvo, zdravlje, čvrstina i oprost.
• Samo Allah ljude iz nevolja spašava, tegobe olakšava i tamu rastjeruje.
• Kloni se rasprava, zabave, pokuđenog govora jer to vodi samo propasti i nespokoju.
• Dobro slušaj kad se nešto kazuje, ne prekidaj nikoga u govoru i budi blag u obraćanju.
• Znaš da imaš oči, ruke, noge, uši, jezik i sve ostale organe te vjeru, Kuran i spokoj. Pa jesi li zahvalan, čovječe. "Pa koju blagodat Gospodara svoga poričete."
• Hodiš zemljom, mirno spavaš, zdrav si, sit i odjeven. Razmisli o onima kojima sve to nedostaje.
• Nisi slijep, gluh i nijem. Ne boluješ od velikih i neizlječivih bolesti. Da li si zahvalan Allahu Milostivom?
• Mi smo jako nesretni jer se predajemo prošlosti i budućnosti, gubeći tako sadašnjost. Da li to ima ikakve veze sa zdravim razumom?
• Kada te neko spominje, to mora imati uzrok. Učinio si, dakle, nešto dobro ili loše.
• Ako se poistovjetiš s drugima, oponašaš ih i slijepo slijediš, sam si sebi potpisao smrtnu presudu i odveo sebe u propast.
• Ne budi parazit! "...i svako bratstvo je vrelo iz kojeg će piti znalo" (El-Bekara, 60) "Svako se okreće prema svojoj kibli, a vi se potrudite da druge, čineći dobra djela, pretekne!" (El-Bekara, 148)
• Poslije suze pojavi se osmijeh, poslije tuge radost, poslije kušnje nagrada, jer su dani i godine prevrtljivi.
• Pogledaj i vidjet ćeš kako su svi ljudi kušani, imaju neke probleme, kušnje i patnje. Svako lice plače i svakom dolinom hode nesretni ljudi.
• Zahvala na dobru ljepša je od poja slavuja i proljetnog behara.
• Ako se napiješ mlake vode, zahvalit ćeš Allahu usiljeno. Ako se napiješ studene vode, svaki organ bit će zahvalan Allahu.
• Ako se prođeš onoga što te se ne tiče, dospjet ćeš u predvorje sreće. Ako sa svakim lijepo postupaš, i oni ti uzvraćaju isto, dosegao si vrhunac sreće.
• Dobro se čuvaj brige, ona je otrov. Lijenost je smrt. Nepokretljivost je patnja.
• Bolje je biti sam nego imati zlog komšiju. Bolje je činiti dobra djela nego tavoriti u raskošnim dvorcima.
• Sva dobra stekao je onaj ko ima ispravnu vjeru, zdrav razum, stid i moral.

• Allah u srcima ljudi budi ljubav prema onima koji ostavljaju rasprave, klone se griješenja, ne lažu, zadovoljni su malim i ne zavide nikome.
• Onaj ko potcijeni moć gubi ovaj svijet, ko potcijeni znanje izgubi vjeru, ko potcijeni istinu izgubi čovječnost, a ko potcijeni i zanemari Allaha izgubio je ovaj svijet i ahiret.
• Ako te ljudi trebaju, smatraj to blagodati. Najboji dan jeste kada daješ, a ne uzimaš.
• Prije nego što zaspiš, svakome oprosti, svoje srce očisti vodom samilosti i razumijevanja, osjetit ćeš slast imana.
• Nauka te uveseljava u samoći, prijatelj je nerazdvojni, putokaz Pravom putu, vrelo života i opskrba za život poslije smrti.
• Nema ničega lošeg ako neko ima poderano i staro odijelo, a srce mu je čisto, duša saosjećajna i zadovoljna.
• Udaljavanje od Allaha uzrok je svake brige, nesreće i tuge. Onaj ko napusti vjeru odlazi u tamnicu u kojoj neminovno umire.
• Najbolji imetak je halal jer s njim čovjek mirno spava i ne brine se za budućnost.
• Većinom je bolje šutjeti jer je u tišini spas. Onaj ko progovori odmah izaziva pažnju i uzrokuje brojne probleme samom sebi.
• Za život je jako bitno da imamo oprskrbu, planiramo svoje poslove, oplemenjujemo svoju dušu i duhovno se uzdižemo.
• Samoća te štiti od zavidnika, klevetnika i bestidnih osoba. To je najveća korist od nje.
• Putovanje te neće izliječiti ako na njega poneseš svoje brige, zato prvo sredimo našu duhovnost.
• Ako duša u sebi nosi ljepotu, ona oko sebe sve vidi lijepim. . Allahova milost ogleda se i u tome što svojim pokornim robovima čini srca bogatim, tako da su oni jako ponosni i sretni, čak i kada su najsiromašniji.
• Na dunjaluku želimo zdravlje, dok smo mladi želimo snagu, kad smo ljuti strpljenje, plemenitost i takvaluk.
• Najnesretniji su oni koji žele biti neko drugi, koji se bore protiv sudbine i svog života.
• Onaj ko svoj život provodi u džamiji uživat će u carstvu ajeta, susretat će se s iskrenom braćom, stjecati korisno znanje i iskreno se kajati.
• Onaj ko posti, njegova je hrana ugodna, ko radi, njegov san je najslađi, koje ozbiljan, bit će mu se zahvalno, a koje vođa, zavide mu.
• Sreću će postići samo onaj ko živi oslobođen od ropstva tijelu, strastima i materijalnim stvarima. Robuje se samo Allahu.
• Sretan je onaj koji ima rješenje u svakoj situaciji, pamti dobro ljudi, a zaboravlja njihovo zlo i nepravdu.
• Znaj da nećeš umrijeti dok ne potrošiš svoju nafaku.
• Onaj ko dosegne vrhunac sreće treba se pripremiti za najgore stvari u životu, osim Allahovih robova jer je njihov vrhunac Njegovo zadovoljstvo.
• Zahvalnima treba još više dati, a najviše treba voljeti one koji čine dobra djela, otklanjaju zlo i jednostavno žive.
• Ako imaš novca, podijeli sadaku. Ako si sretan, budi spokojan. Ako si poznat, budi skroman.
• Milost se s mukom stječe. Odgoj je bolji od svakog položaja, bogobojaznost od slave i ambicija od iskustva.
• Ne budi pohlepan za svim što vidiš. Ne povjeravaj se svakom prijatelju i ne odaji svaku tajnu svojoj ženi.
• Pravi je odmor u samoći, sigurnost u ibadetu, ljubav u povjerenju i pouzdanje u iskrenosti.

• Možda ćeš zbog jednog zalogaja oboljeti, zbog riječi navući bijes neprijatelja, zlim djelom zaboraviti na dobročinstva i jednim pogledom otići u propast.
• Nemoj voljeti usiljeno, mrziti prekomjerno, živjeti raskošno, sjećati se boli i trčati za slavom.
• Svaki je čovjek u svojoj kući domaćin.
• Najbolji dani jesu oni u kojima si darežljiv, stječeš nauku, zabranjuješ loše i radiš dobro.
• Koliko smo prilika u životu imali spoznati tek onda kada ga potrošimo kao što za vrijednost zdravlja znaju samo bolesni.
• Imaš dužnosti prema Allahu, sebi, tijelu, ženi, gostu i ostalima, pa ih izvrši na vrijeme.
• Uživaj u sabahu i izlasku sunca jer to vrijeme donosi čudesnu ljepotu koju ne smiješ propuštati jer je ona mehlem za dušu i srce.
• Ustaj rano jer je u tome bereket, i od jutra radi svoje poslove, uči, čitaj, putuj i posjećuj prijatelje.
• Budi odmjeren, nemoj nadmeno hoditi, nastoj zadovoljiti Gospodara, smiluj se ljudima, obavi svoje dužnosti i posjećuj svoje bližnje.
• Uspjeh se sastoji od iskrenog govora, dobrog posla i opiranja nepravdi.
• Posebnu slast i veličinu osjete oni koji se često osamljuju.
"Musliman je onaj od čijeg su jezika i ruke sigurni drugi muslimani, vjernik je onaj za koga su ljudi sigurni da im neće nauditi niti imetak uzeti." "Muhadžir je onaj ko napušta ono što je Allah zabranio."
• Najbolji imetak jeste najkorisniji, najbolja kuća je naprostra-nija i najbolji prijatelji jesu oni koji ti dijele savjete.
• Ako ti niko ne zavidi, nema u tebi nikakva dobra. Ako nemaš prijatelja, nemaš nikakvog odgoja. Ako nemaš vjere, nemaš oslonca.
• Uvijek čini pokajanje za svoje grijehe i dušu obraduj dobrim djelima.
• Gojaznost je znak nemara, ona uništava inteligenciju i čini čovjeka lijenim. Pretjerano spavanje upropaštava tijelo, a pretjerani smijeh umrtvljuje srce.
• Lijepe stvari u ovom životu jesu potovanja s onim koga voliš, udaljenost od onoga koga ne voliš, mir od nasilnika i sjećanje na uspjehe.
• Dobročinstvo te čini slobodnim, strpljenje svaku vatru gasi, a darežljivost ljuti tvoje dušmane.
• Dunjaluk malo vrijedi.
• Ako se brineš za sutra, razmisli o Onome Ko stvara budućnost. Ako si tužan zbog prošlosti, razmisli o Onome Ko je može vratiti.
• I manji uspjeh bolji je od imetka, samoća kad si ponosan bolja je od vlasti onoga koga ponižavaju, nemoć u ibadetu bolja je od snage u grijehu.
• Onaj ko je zadovoljan bolji je od bilo koga vladara, onaj koji pretjeruje ide u propast, bijesan je čovjek poput luđaka, besposličar je izgubljen, a zavidnik je nepravedan.
• Spominjanje Allaha drago je Gospodaru. Ono čini sretnim ljude, tjera šejtane, odagnava tugu i čovjeku donosi sklad i harmoniju.
• Sretnik je onaj koji dugo živi a čini dobra djela, čiji je imetak blagoslovljen i čija je bogobojaznost veća od imetka.
• Onaj ko se brine za druge ljude kao nagradu zaboravit će svoje brige. Onaj ko služi svog Gospodara za nagradu će imati ljude koji mu služe, a nagrada onoga ko se odrekne dunjaluka jeste da će mu Allah dati blago nebrojeno.
• Ne potcjenjuj nijednu blagodat i ne umanjuj nijedan grijeh. Ako nisi iskren, ne čini mnogo ibadet.
• Istinski vjernici i velikani raduju se Allahu, dobrim djelima i Džennetu, a ne dunjalučkim stvarima.

• Iskrenost je spokoj, laž strah. Stid je štit, nauka dokaz, otvorenost ljepota i šutnja mudrost.
• Slast pobjede veća je od gorčine strpljenja. Usklik uspjeha jači je od jecaja u muci.
• Najugodnija stvar na ovom svijetu jeste Božija ljubav, najbolja stvar u Džennetu jeste gledanje u Allaha, najbolja je knjiga Kur'an, a najbolje stvorenje Muhammed, a.s.
• Sretan je onaj ko iz prošlosti izvuče pouku, primijeni je u svom životu i misli na Allaha javno i tajno.
• Pohlepa je propast, škrtost samoubistvo, a nemar zločin.
• "Pazi na Allaha, On će tebe paziti. Pazi na Allaha, uvijek će biti s tobom. Znaj za Allaha kad ti je lahko, On će za tebe znati kad ti je teško. Kada moliš, moli Allaha, i kad tražiš pomoć, traži je od Njega."
• U danima blagostanja pripremaj se za tegobe, neka te novac čuva i neka ti čitav život bude u pokori Allahu.
• Možda će neka slatka stvar skončati loše, možda neka nesreća korist nosi i možda se smijeh u plač pretvori.
• Ako si zahvalan, tvoje su blagodati sve veće, ako nisi, one se smanjuju.
• Ako hoćeš imati zdravo tijelo, malo jedi. Ako hoćeš imati čistu dušu, ne griješi mnogo. Ako hoćeš iskoristiti vrijeme, kloni se besposlice.
• Minuta boli poput je godine, a ugodan je dan poput minute, sretne su noći kratke, a noći pune briga preduge su.
• Očaj čovjeka podsjeća na blagostanje, glad na hranu, zatvor na slobodu i bolest na blagodat zdravlja.
• Drži se tri stvari: spokoja, istine i radosti. Čuvaj se tri stvari: pesimizma, iluzija i očaja.
• Sreća vodi do savršenstva, uspjeh je da okončaš planirano i hrabrost je prihvatiti svijet onakvim kakvim jeste.
• Ustani u vrijeme sehura, ruke pruži Allahu i kaži: "Ispuni nam želje naše, Gospodaru Veličanstveni!"
• Zdravlje je jedna od najvećih blagodati, pa nemoj piti dok ne ožedniš, ne jedi dok ne ogladniš i ne spavaj dok se ne umoriš.
• Ko bude ozbiljan i predan postići će sve što želi. Ko žuri neće uspjeti.
• Budi zadovoljan onim što ti je Allah odredio, ne želi promijeniti stanje jer samo On zna šta je najbolje za tebe i milosti-viji je prema tebi od tvoje majke.
• Sve što je Allah odredio dobro je, čak i griješenje iza kojeg uslijedi iskrena tevba, traženje oprosta i poniznost.
• Stalno uči istigfar, Allah prašta danju i noći, pa iskoristi to vrijeme kako bi stekao oprost.
• Blago li se onom ko je zahvalan, ko je strpljiv u kušnji, traži oprost kada pogriješi, kad se naljuti, bude blag i kada vlada, pravedan je.
• Čitanjem se čuva jezik, oplemenjuje razum, čisti duša, oda-gnava briga, bogati iskustvo i stječe mnogo dobro.
• Hrana je srca iskrenost, kajanje, pouzdanje u Allaha, želja za Njim, strah od Njegove kazne i ljubav prema Njemu.
• Stalno uči riječi "Neka je slavljeno ime Veličanstvenog i Plemenitog" i: "O Ti, Živi i Vječni, od Tebe pomoć i milost tražim." To će te iz svake nevolje spasiti i sreću ti donijeti.
• Kada te neko uznemirava, sjeti se Allahovog određenja, dobrote, oprosta, nagrade za praštanje i strpljenje. Znaj da je čovjek koji te uznemirava on nepravednik, a ti potlačen, i tako je bolje.
• Određenje je zapisano, naš vijek i opskrba, pa zašto tugovati? Za svaku bolest, nesreću i tegobu postoji nagrada, pa zašto brinuti?

• Spominjanje Allaha Veličanstvenog, pokornost, ljubav prema Njemu, radost i tuga zbog Njega, sve to je džennet na zemlji, onaj ko u njega ne uđe neće vidjeti ni Džennet na ahiretu.
• Allah je zadovoljan onima koji slušaju Njegove zapovijedi i pokorni su Mu. Oni se klone grijeha, zadovoljni su Božijim određenjem jer im On daje sve što želi i štiti ih od svih zala.
• Kako da tuguje čovjek koji ima Gospodara Koji ga pazi, štiti, prašta mu, hrani ga, daje mu sluh, vid, život, i kod Njega su ključevi svih tajni.
• Allahova je milost beskrajna, njene su kapije uvijek otvorene, oprost spreman. On prima pokajanja i neizmjerno je darežljiv.
• Ne tuguj jer sve je određeno. Pera su se osušila i sudbina zapisana.
• Sve što radiš, radi najbolje, nemoj se previše nadati, spremaj se za smrt, živi u okviru jednog dana, budi realan i čuvaj svoj jezik.
Aid el-Karni
• Knjiga je najkorisnija stvar. Kabur je najbolji vaiz. Najgora je stvar grijeh, a najbolja skromnost.
• Tvoja veličina i trag u historiji zavisi od tvojih ambicija. Slava se ne dobija tek tako, već se za nju treba truditi i znojiti.
• Prilazi stvarima polahko, neka ti najveća želja i ambicija bude ahiret. Spremaj se za susret s Allahom i neka te ništa drugo ne zanima.
• Beskorisne stvari uzrokuju brige, bilo daje riječ o hrani, piću, razgovoru ili društvu.
•"...da ne biste žalili za onim što vam je promaklo'"Ne žalite i ne tugujte za onim čega više nema jer u tome nema nikakve koristi.
•"Dovoljan ti je Allah i vjernici koji te slijede" Znaj da ti je samo Allah dovoljan jer On će te pomoći, podržat, štititi i paziti na tebe, pa ti ne strahuj ni od koga drugog.
• "Allah je s onima koji su bogobojazni." Gospodar vjernike štiti od dušmana, spašava ih iz nevolja, liječi ih i daje im izlaz iz svake poteškoće.
• "Ne tuguj, Allah je s nama." Bog nas uvijek i svugdje vidi. Zna za naše riječi, pomaže nam i odagnava sve naše brige.
• "Zar tvoja prsa nismo prostranim učinili." Dakle, budi rječit, radostan, čio, nasmijan, spokojan i sretan.
• "Ne žalosti se zbog spletkarenja njihovog." Dovoljan je Allah kao zaštitnik i pomagač.
• "Ne tugujte i ne žalostite se." Muslimani imaju istinsku vjeru, najbolji put i najplemenitiji moral.
• "Tvoj Gospodar mnogo prašta." Samo On pra-šta sve grijehe, prima pokajanja, briše loša djela i krije naše nevaljalštine.
• "Ne gubite nadu u Allahovu milost! Allah će, sigurno, sve grijehe oprostiti." Spas će brzo doći, olakšanje je tu, a Božija plemenitost i dobrota prekrivaju sve.
• "On je Najmilostiviji." Allah liječi, prašta, odaziva se, brine, čuva, daje i voli Svoje robove.
• "Allah je Zaštitnik najbolji" On liječi bolesne, upućuje izgubljene, spašava nesretne i daje izlaz napaćenim.
• "Allah se pouzdajte" Njemu se povjera-vajte, svoje žalbe i želje iznosite i Njegovom pažnjom zadovoljni budite.
•" A Allah će sigurno dati pobjedu. "On otvara sve kapije, otklanja nevolje, pomaže u dugim noćima, um bistri i stanje poboljšava.
• "Ti ne znaš, Allah može poslije toga priliku pružiti." On će brige odagnati, tugu otjerati i ono što je daleko bliskim učiniti.
• "Svakog časa On se zanima nečim" On svakog trena nekome otklanja tegobu, grijehe prašta, daje opskrbu, uveseljava tužne, hrani gladne i poji žedne.

• mukom je last." Nesreća će prestati, problem se riješiti, čvor odvezati, izgubljeni put naći, nestali vratiti i situacija poboljšati.
• "Allah će poslije muke olakšanje dati." Poslije siromaštva dođe bogatstvo, poslije bolesti zdravlje, poslije tuge sreća, poslije kiše sunce, poslije tjeskobe spokoj i poslije zatvora sloboda.
• "Zato strpljiv budi." Duša će smiraj naći, stvari će krenuti nabolje i kriza će proći.
• "I pouzdaj se u Onog Koji je vječno živ i Koji ne umire" Tada će se tvoje stanje promijeniti nabolje, tvoja duša progledati, imetak biti siguran, jer te Uzvišeni čuva, pazi i dobro ti čini.
• "Dovoljan nam je Allah, divan je On zaštitnik." On uvijek pomaže, spašava, oblake rastjeruje, grijehe prašta i srca čisti.
• "Mi ćemo ti dati sigurnu pobjedu." Allah te na Pravi put upućuje, čuva te, pomaže, ukazuje ti brojne počasti, i od svakog zla štiti.
• "Allah će te od ljudi zaštititi" Neće ti ništa nauditi neprijatelj, nepravdu ti neće učiniti nasilnik, niti zlo učiniti zavidnik.
• "Allah je neizmjerno dobar prema tebi" On te stvorio, dao ti opskrbu, dao ti razum, uputio te, odgojio, čuva te, pomaže i štiti.
• "Svaka blagodat od Allaha je" On je sve
stvorio i opskrbio, dao nam vid, sluh, uputu, zdravlje, vodu, zrak, hranu, lijekove, dom i odjeću.
• Kada nešto tražiš, traži od Allaha, osjetit ćeš kako te pomaže, upućuje, i vidjet ćeš koliko je On blag i pažljiv.
• U Allaha se pouzdamo, u Njega vjerujemo, Njegovog vjero-vjesnika slijedimo, Njegov govor slušamo, na Njegovom se putu skupljamo, stoga ne tuguj, Allah je s nama.
• Allah će zasigurno pomoći oni koji Njega pomažu, uzvisiti one koji Njega poštuju, o njima se brinuti, njih štititi, a njihove neprijatelje poniziti.
• "Sva moć i snaga samo je u Allaha." Samo on, Svojom voljom i moći, pomaže, daje izlaz, spašava i svime upravlja.
• "Zar mu nismo dva oka dali." Čovjek njima vidi, čita knjigu svemira, knjige ljudi, gleda ljepote koje ga okružuju.
• "...i jezik i usne." Čovjek tako ima mogućnost govora, širi istinu i iskazuje svoje misli i osjećaje.
• "Ako budete zahvalni, Mi ćemo vam još više dati." Bolje ćete razumijevati, imati više posla i nafake, bit ćete potpomognuti i mnogo dobra bit će vam dato.
"On vas darežljivo obasipa milo-šću Svojom, i vidljivom i nevidljivom." On svim ljudima daje blagodati, u vjeri i životu, u porodici i imetku i svemu što vidite.
• "Ja svoju sudbinu Allahu povjeravam." Čovjek sve svoje jade treba kazati Njemu, izložiti Mu svoje stanje, lijepo o Njemu misliti, u Njega se pouzdati, biti zadovoljan Njegovim određenjem i spokojan jer mu je On Gospodar.
• "Allah je blag prema robovima Svojim." Kada su u oskudici, On ih hrani. Kada su u nevolji, On ih spašava. Kada oprost traže, On im prašta. Kada obole, On ih liječi. I kada su u kušnji, On im se smiluje.
• "Ne gubite nadu u Allah ovu milost. "On svoja vrata nikad ne zatvara, ne spušta zavjese. Njegove su riznice neiscrpne i dobrota beskrajna.
• "Zar Allah nije dovoljan robu Svome." On mu brige i tugu odagnava, štiti ga od dušmana i od svakog zla čuva.
• "I od Allaha opskrbu tražite." U Njega su riznice neiscrpne, sehare beskrajne, u Njega je svako dobro, i On voli da daje i pomaže.
• "Ko u Allaha vjeruje svoje srce upućuje." On

mu tegobe olakšava, grijehe prašta, smiruje, put osvjetljava i potpomaže ga.
• "Sjećajte se Allah ovih blagodati prema vama. Bili ste mrtvi, pa vas je oživio. Bili ste zalutali, pa vas je On uputio. Bili ste siromasi, pa vas je bogatim učinio. Bili ste neznalice, pa vas je podučio.
• Koliko si puta za nešto molio, pa ti je On udovoljio. Koliko si puta pitao, pa ti je odgovor dao. Koliko si puta bio tužan, pa ti je on olakšao. Koliko si Ga puta zvao, pa ti se On odazvao.
• Salavat i selam odganavaju grijehe i brige, liječe srce, otvaraju kapije znanja i razlog su mnogog dobra.
• "Zovite Me, i Ja ću vam se odazvati." Njemu ruke u dovi dignite, želje i potrebe svoje kažite.
• "On se nevoljniku u nevolji odaziva." Spašava ga od zla, tegobe olakšava i dove uslišava.
• Udjeljuj siromasima i ne očekuj zahvalu. Ako te čak budu klevetali, ti ne brini, kod Allaha je nagrada.
• Kada se mora uzburkaju i lađa zaljulja, mornari kažu: "O Allahu!" Kada se čovjek izgubi, on kliče. "O Allahu!" U tamnici zatočenik vapi: "O Allahu!" Bolesnik jeca: "O Allahu!"
• "Allah je utočište svemu." Njemu odlaze sve stvari, svi Njega zovu i mole Mu se. On je luka svega što postoji.
• "Allah je Zaštitnik onih koji vjeruju." Put im osvjetljava, potrebe ispunjava, štiti ih od zablude i dove im uslišava.
• Nježno sa ženama, lijepo s ljudima, polahko s pjesnicima. Budite milostivi prema svome srcu i drugima.
• Ne budi ljut, zaboravi loše stvari, oprosti grijeh prema tebi i pređi preko lošeg postupka ljudi, bit ćeš im veoma drag.
• Neka ti vrata budu otvorena, neka ti soba bude prozračna, srce odmorno i predano dobru i bogobojaznosti i uspjet ćeš.
• Ne zanimaj se bespotrebnim stvarima, to će te samo umoriti. Ne traži više od potrebnog, to će ti biti teret. Najbolja je stvar u sredini i umjerenosti.
• Ne vrijeđaj vjernike, ne razmišljaj kako ćeš drugima napakostiti i ne misli kako svi samo o tebi razmišljaju. Sve u svemiru svojim putanjama plovi.
• "Tebi je dovoljan samo Allah." On će spletke uništiti, zamke ukloniti i neprijatelja poraziti i nemoćnim ga učiniti.
• "On je na vjernike smiraj spustio." Ugasio je vatru u njihovim grudima, um im bistrim učinio, duše smirio i spokoj im podario.
• "Lijepa riječ jeste sadaka." Lijepa riječ uveseljava dušu, usrećuje srce, odagnava tugu i donosi mir.
• "Osmijeh bratu jeste sadaka." Lice je poput naslova knjige, ogledalo srca i predvodnik svih ostalih osjećaja i misli.
• "Ti dobrim uzvrati." Ako neprijatelju na zlo dobrim uzvratiš, on će poražen biti. Zato se ne osveti, budi blag u govoru, nježan u ophođenju i na zlo zaboravi.
• "Ne objavljujemo Kuran da se mučiš" Kur'an uveseljava, donosi sreću, duše smiruje, vodi do uspjeha i Dženneta.
• "I u vjeri vam ništa teško nije propisao." Vjera Je jednostavna i lahka, lijek za teška vremena, mir izgubljenim i odmor iscrpljenim.
• "'Gospodaru moj, reče Musa, 'učini prostranim prsa moja i olakšaj zadatak moj' Svijetlim učini moje pute, uputom mi srce ispuni, vodi me do uspjeha u ovome svijetu i nagrade na ahiretu.
• "I sve što je dobro Mi ćemo tebi dostupnim učiniti." Gospodaru se klanjaj s ljubavlju, za Njega se iskreno bori, i u svemu ćeš slast osjetiti i sretan biti.

• "Allah nikoga preko mogućnosti ne opterećuje."'Trudi se koliko možeš i iskoristi svoj potencijal koliko god možeš.
• "Gospodaru naš, na kazni nas ako zaboravimo ili što nehotice učinimo!" Mi smo nekad zaboravni, nemarni i rastrojeni. Zato nam oprosti, Gospodaru naš.
•"Gospodaru naš, ne tovari na nas breme kao što si ga tovario na one prije nas!"Mi griješimo i to ne možemo izbjeći, ali Tebi hrlimo, Tvojoj se dobroti nadamo i milost želimo.
• "Gospodaru naš, ne stavljaj nam u dužnost ono što ne možemo podnijeti." Mi smo nemoćni i slabašni, naše duše i srca zamaraju se, pa smiluj nam se i oprosti nam.
• "Pobriši grijehe naše."Naime, mi mnogo griješimo i sebi nepravdu činimo, a Tvoja milost i dobrota beskrajna je.
• "I oprosti nam." Samo Ti grijehe praštaš, mane naše skrivaš, preko ružnih djela prelaziš, jer Ti si neizmjerno dobar.
• "I smiluj se na nas. Ti si Gospodar naš pa nam pomozi protiv naroda koji ne vjeruje!" Zbog Tvoje milosti mi smo sretni, njoj se nadamo, jer samo Ti djela primaš i stanja nabolje mijenjaš.
• Poslanik, s.a.v.s., došao je kao milost svim svjetovima. On je mnogo praštao i bio blag. Zato vjernici trebaju biti blagi i samilosni. Vjernici trebaju pomagati i olakšavati, a ne otežavati, proklinjati i tjerati ljude od sebe.
• "Čuvajte se pretjerivanja." Držite se sunneta, slijedite ga, a ne izmišljajte novotarije, olakšavajte, a ne otežavajte, budite umjereni i ne naglite.
• "Mom ummetu data je velika milost." Ovaj ummet štiti Gospodar, njihov vođa je Poslanik, s.a.v.s., najljepše je vjere i to je najbolja zajednica s najboljim šerijatom.
• "Ko je zadovoljan da mu je Allah Gospodar, islam vjera i Muhammed poslanik osjetit će slast imana." Ovo su temelji zadovoljstva i uvjeti za svaki uspjeh.
• Dobro se pazi srdžbe jer je to kapija svake brige i tuge. Ona uništava srce, razum i osjećaje.
• Zadovoljstvo srcu donosi smirenost, sigurnost, milost i spokoj. Ono je uvjet za lijep život, radost i sreću.
• Zadovoljstvo održava srce zdravim i štiti ga od bolesti poput ljutnje, varanja, škrtosti, dosade i nemira.
• Ko je zadovoljan Allahom, srce mu je ispunjeno nurom, vjerom, jekinom, ljubavlju, sigurnošću i iskrenošću.
• Siromah bi trebao biti strpljiv jer je strpljenje osnov svakog spasa i izlaza.
• Slijepac bi trebao biti radostan da mu Džennet bude otkup za izgubljeni vid, jer mu Allah daje svjetlo u srcu, i on ne vidi brojne loše stvari koje se dešavaju na ovom svijetu.
• Bolesnik bi trebao znati da ga Allah od grijeha čisti i nagradu mu sprema.
• Zašto misliti o izgubljenom i ne uživati o onome što trenutno imamo? Zar treba zaboravljati ovu blagodat zarad prošle i zavidjeti ljudima, pored svih blagodati koje su ti date?
• "Budi na ovom svijetu kao da si stranac." Kora kruha, gutljaj vode, skromna odora i malo dana i pregršt noći, to je ovaj dunjalučki naš život. Bogati i siromašni istu konačnicu imaju.
• Kraljevi se kraj sluga ukopavaju, vođe kraj običnih vojnika, poznati kraj nepoznatih, moćnici kraj siromaha. Ali, oni sa sobom nose različita djela i idu na različite stupnjeve.
• Kada ti dođe novi dan, ugosti ga kao gosta plemenita. Lijepo ga dočekaj, isplaniraj svoje poslove, izvrši ih, ne uprljaj svoj dan grijesima i brigama jer ti se on više nikada neće vratiti.

• Kada razmišljaš o prošlom, neka te to razveseli. Kada razmišljaš o ovom danas, misli na posao koji ćeš obaviti i koji će te usrećiti. Kada misliš o sutra, misli na snove i želje koje će te uveseliti.
• Dug život donosi bogato iskustvo, obilno znanje i informacije. Kad god proživiš dan, ti odslušaš lekciju iz života. Dug je život bereket samo za umne ljude.
• Strah je neophodan kako bismo se prisjetili blagodati sigurnosti, iskreno učili dove, ostavili se rasprava i postali svjesni velikih opasnosti.
• Bolest je, također, neminovna kako bismo se prisjetili blagodati zdravlja i shvatili koliko smo nemarni i nezahvalni, te na taj način očistili svoje srce.
• Život je jako kratak, zato ga ne skraćuj dodatno brigama. Istine je malo, zato je ne upropaštavaj klevetama. Dušmana je mnogo, zato ih ne stvaraj više svojim lošim ponašanjem.
• Budi uporan kao mrav jer se on po bezbroj puta vrati po slamčicu za svoj dom, stalno pada i posrće, ali nikada se ne predaje i ne posustaje.
• Budi poput pčele jer se ona hrani lijepim i stvara lijepo. Kada se spusti na cvijet, ne uništava ga niti lomi, a od njega uzima ono najljepše.
• Meleki ne posjećuju kuću u kojoj je pas, pa kako će u srce ući spokoj i smirenost ako u njemu žive psi strasti i požude.
• Kloni se sijela na kojima se mnogo svađa, jer se tokom njih vjera proda za malu vrijednost. Ona obiluju bestidnim govorom, klevetama i razaraju moral.
• "Natječite se u dobru." Život je upravo natjecanje jer vrijeme brzo leti, Sunce se kreće, Mjesec plovi, stoga ne stoj jer te karavan života neće čekati.
• "Požurite." Poskoči i žurno kreni ka uzvišenim stvarima gdje je istinska slava. Neće ti pobjeda doći na zlatnim tanjirima, već s trudom, znojem, suzama, nespavanjem, glađu i problemima.
• Znoj radnika čišći je od mirisa kraljeva. Uzdasi pregalaca ljepši su od pjesama lijenih ljudi. Kora gladnog čovjeka vrednija je od svih gozbi i slasnih jela.
• Klevete upućene uspješnima samo su poticaj za pobjede, znak njihove nadmoći i vrijednosti.
• Porijeklo, titule i diplome nisu znak uspjeha i pregnuća. To se postiže radom, trudom strpljenjem, vizijom, planom i postojanošću.
• Ne bježi od nevolja, jer se mlada deva suprotstavlja lavu i ne bježi od njega. Ne tuži se na teškoće, jer mazga ne riče kada je natovare. Ne odustaj od svoje nakane jer pas juri lopova i u kroz vatru.
• Ne budi tvrdoglav i ne nameći svoje mišljenje, već se dogovaraj, jer su dvojica pametnija od jednog, kao što su dva užeta jača od jednog.
• Ne misli kako je svaka kritika upućena tebi znak neprijateljstva, već razmisli o njoj i iskoristi je kako bi nešto popravio u sebi. Kritika je uvijek bolja i korisnija od pohvale.
• Ko spozna ljudsku ćud spokojan je. Njega ne zavarava njihova hvala, ne uznemirava njihova kritika niti kuđenje, jer se ljudi brzo naljute, brzo zadovolje i predani su strastima.
• Ne misli kako će te nevolje spriječiti u ostvarivanju cilja. Koliko je slijepih, nijemih, gluhih, šepavih, ranjenih i bolesnih ostvarilo veliki uspjeh u životu?! Nije riječ o tijelu već o viziji.
• Vjerovatno se u nekim neispunjenim željama i neostvarenim ciljevima krije Allahova blagost prema tebi jer On vidi i zna ono što mi ne možemo.
• Kada te zadesi neka nesreća, prihvati je kao ljetni oblak koji se brzo raziđe. Neka te njegove munje ne prepadnu, neka te gromovi ne uplaše jer oni najčešće samo najavljuju kišu.

• Svake sedmice izađi u šetnju s porodicom kako bi bolje upoznao svoju djecu, obnovio svoj život i pobjegao od dosade.
• Ko nije sretan u svome domu nigdje sreću neće pronaći. Znaj da je tvoj dom najbolje mjesto za odmor duše, spokoj srca i bijeg od tuge.
• Tragovi znanja i učenosti ostaju trajno, posebno kada to pre-nesmo na druge. S druge strane, tragovi onih koji su na položajima prolazni su i bezvrijedni.
• Ako se predamo maštarijama i iluzijama, zapast ćemo u brojne nevolje, tugu i jad. Stoga, uvijek pazi na svoje misli i ne predaji se fantaziji.
• Ako se previše družiš s ljudima, duša će ti biti nemirna i razum pomućen jer previše slušaš isprazan govor, dokasno sijeliš bez ikakve koristi. Bolje ti je da se osamiš, ibadetiš i predaš se nauci.
• Najčasniji put jeste onaj koji te vodi džamiji, najsigurniji onaj koji te vodi domu. Najteža je situacija kada si ispred vladara, a najuzvišenije stanje kada činiš sedždu Gospodaru.
• Lijepo čitaj Kuran, slušaj ga, zikr uči, udjeljuj siromašnim i lijepe savjete kazuj, pa će tvoje srce biti čisto i spokojno.
• Okiti se lijepim odgojom i plemenitim osobinama, to ti je bolje od uljepšavanja tijela i odijela, jer je ljepota duše bolja od ljepote tijela.
• Činjenje dobra, otklanjanje zla i promišljanje mnogo je korisnije od hiljadu vazova.
• Kada vidiš da je na hiljade ljudi svoj život potrošilo na razne igre, umijeća, zabavu, besmislice i beskorisne stvari, zahvali se Allahu na dobru koje ti je podario. Zdrav osjeća blagodat kad ugleda bolesnoga.
• Kada vidiš krivovjernika, Allahu se zahvali na islamu. Kada vidiš grešnika, zahvali Mu na takvaluku. Kada vidiš neznalicu, zahvali Mu na znanju. Kada vidiš nekoga na kušnji, zahvali Allahu na zdravlju.
• Sunce je za te stvoreno, pa kupaj se u njegovim zrakama. Vjetrovi su za te stvoreni, pa uživaj na njihovim krilima. Rijeke su za te stvorene, pa sladi se njihovim vodama. Plodovi su za te stvoreni, pa u njima uživaj, i zahvali se iskreno Onome Ko je sve to dao.
• Slijepac želi da vidi, gluh da čuje, invalid da hoda, nijem da progovori, a ti vidiš, čuješ, hodaš i govoriš.
• Ne misli da je iko zadovoljan dunjalukom. Ko ima kuću, nema auto, ko ima ženu, nema posao, ko je sladokusac nema hrane, ko ima hrane, ne smije jesti.
• Džamija je ahiretska čaršija, knjiga najbolji prijatelj, dobro djelo prijatelj koji će te u mezaru uveseljavati, dobar je odgoj kruna, a plemenitost najljepša odora.
• Kloni se zabavnih knjiga, jer su one prepune grijeha i bestidnih sadržaja. U njima je otrov za srce i savjest. One nemaju nikakvu vrijednost niti dobro. Za tebe je najbolji Kur'an, koji dušu liječi i čisti.
• Nikad ne donosi odluke u ljutnji, jer ćeš zažaliti. Ljutita osoba gubi razum i ne može ispravno razmišljati.
• Tuga neće vratiti nestale. Strah neće budućnost popraviti. Nemir neće uspjeh donijeti. Smirena duša i čisto srce dva su krila sreće.
• Ne traži od ljudi da te poštuju kako bi ti njih cijenio. Ne krivi ih za svoje propuste, nego sam sebe prekori. Ako želiš da te drugi poštuju, poštuj sebe.
• Čovjek koji živi u kolibi, sretan je kada spozna kako će i najraskošniji dvorci propasti. Siromahu u poderanoj odori lahko je kada zna kako će i najfinija odijela od svile istruhnuti.
• Koji svojoj duši uvijek udovoljava, srce će mu oboljeti, bit će izgubljen i nemiran jer duša ne zna za granice, pohlepna je i nezasita.
• Onaj ko izgubi sina imat će dvorac u Džennetu. Onaj ko izgubi položaj na dunjaluku imat će još bolji na ahiretu.

• Ptici ne dolazi hrana u gnijezdo, lav ne nalazi jelo u svojoj jazbini, niti mrav u svome staništu. Svi oni traže i bore se za opskrbu. Stoga i ti traži i bori se za sebe.
• "I misle da je svaki povik protiv njih" Licemjeri umiru prije smrti, boje se svake nesreće, boje se svakog povika, jer su njihova srca prazna, a duše izmorene.
• Kada ti Allah odredi jedno stanje, ne želi da ga promijeniš, jer On najbolje zna. Ako si siromah, ne kaži: "Da sam kojom srećom bogat." Ako oboliš, ne kaži: "Da sam kojom srećom zdrav."
• Možda je tvoje odlaganje puta dobro. Možda je tvoja neimaština dobro. Možda je tvoja nesposobnost dobro, jer On zna, a ti ne.
• Stijena je jača od drveta, gvožđe je jače od stijene, vatra je jača od gvožđa, a iman je jači od svake oluje.
• Svaka nesreća koja ti se desi lekcija je koju nikad nećeš zaboraviti.
• Uspjeh nastaje na kapljicama tegobe, očaja, napora i nesreće. Neuspjeh nastaje na kapljicama lijenosti, ustajalosti i nemara.
• Onaj ko želi steći slavu bez vjere, rada i nauke bezvrijedan je čovjek.
• "O Bilale, odmori nas namazom." Namaz je prepun spokoja, sigurnosti. On dušu odmara, oživljava i svaki strah i tugu odagnava.
• Blago li se onom ko zanoći, a ljudi za njega mole. Teško li se onome ko zanoći, a ljudi ga proklinju. Sretan je onaj koga srca vole, a propao je svako koga jezici proklinju.
• Ako nisi nikome zulum učinio i Gospodaru neposlušan bio, beskrajno si sretan.
• Ako ne nađeš pravdu na dunjaluku, požali se ahiretskom sudu. Tamo su meleki svjedoci i Najpravedniji Sudija.
• "Sjetite se vi Mene, pa ću se Ja vas sjetiti" Da je samo u ovome vrijednost zikra, sjećanja, bilo bi dovoljno. Zamisli veličinu blagodati kada te se Gospodar sjeti, kakva je to sreća, čast i položaj!?!
• Budi sretan, čistoća je temelj vjere, ona odagnava grijehe, briše sve loše u nama i priprema se za Gospodara.
• Blago tebi! Namaz čisti od grijeha, popravlja stanje i vrata svih radosti otvara.
• Čovjek koji uvijek ugađa ljudima i boji se njihove kritike uvijek živi u jadu i nesreći. Trka za slavom i moći najveći je neprijatelj sreće.
• Za sreću nisu dovoljna razmišljanja i lekcije. Za nju se mora raditi, djelovati svakog minuta, sahata i dana.
• Brojni kukci napadaju lava i pokušavaju mu napakostiti, ali on se na to ni ne osvrne jer ima uzvišene ciljeve.
• Prođi se pesimiste, ti njemu pokazuješ cvijet, a on tebi trn. Daješ mu vode, a on vidi kako je nečista. Ti mu govoriš o ljepoti sunca, a on se žali na njegovu žestinu.
• Želiš li iskreno sreću? Ne moraš daleko ići, ona je u tebi, u tvojim mislima, mašti, volji i srcu prepunom sjaja i nade.
• Sreća je poput mirisa koji se svuda širi i privlači sve oko nje.
• Naša je nesreća u tome što se bojimo nečega mimo Allaha i to po stotinu puta u jednom danu. Bojimo se da ne zakasnimo, da ne pogriješimo, da ne budemo prebrzi, da se neko na nas ne naljuti, da neko nešto ne posumnja itd.
• Mnogo ljudi misli kako su sve radosti prolazne, a tuga vječna. Oni vjeruju u smrt radosti, a poriču smrt tuge.
• Neke ribe, iako žive u okeanu, misle da se nalaze u maloj čaši. Tako i mi, koji smo u svijetu vjere i imana, svoju dušu okružujemo tugama i brigama.
• Život je plemenit. No, samo zaslužni dobijaju nagradu. Nekome se život smije, dok on pati i tuguje, i takav ne zaslužuje vječnost.

• Jedan lovac uhvatio je goluba i stavio ga u kavez. Golub je odmah počeo pjevušiti. Lovac se tome jako začudi i upita: "Zar je ovo vrijeme za pjesmu?" "Svakog trena ja očekujem spas", odgovori golub.
• Jednom su mudracu kazali: "Ti si jako pametan, zašto ne odeš nekom vladaru? Taj bi te sigurno zlatnim peharima častio." "Bojim se da mi ne odsiječe glavu kada se naljuti i stavi je baš u jedan takav pehar i podari ga mojoj ženi."
• Slušaš lavež pasa, a ne čuješ golubiji gugut. Žališ se na tamu i noć, a ne vidiš u njoj zvijezde i mjesec. Žališ se na zujanje pčela, a zaboravljaš slasni med koji jedeš. Zašto?
• Tvoj praotac Adem, a.s., pokajao se Allahu, pa ga je On odabrao, očistio i uputu mu dao. Od njega su potekli brojni poslanici, vjerovjesnici, evlije i učenjaci, tako da je Adem postao poznatiji poslije grijeha nego prije toga.
• Nuh, a.s., dozivao je svog Gospodara za vrijeme strašnog potopa, pa ga je on spasio u tren oka, dok su krivovjernici propali.
• Junus, a.s., bio je u najtamnijim dubinama mora pa se iskreno pokajao i grijeh priznao, te mu je pomoć došla.
• Davud, a.s., grcao je u suzama zbog svojih grijeha, pa mu je pokajanje primljeno.
• Ako si u velikoj tegobi, ako te teška nesreća pritisla i jad opr-hvao, iščekuj spas i izlaz.
• Trebaš imati granicu u dunjalučkim potrebama i time se zadovoljiti, naprimjer, kućom, poslom i autom, jer duša je nezasita i udovoljavati njoj znači krenuti stazama propasti.
• "Mi čovjeka stvaramo da se trudi." Ovo je zakon koji vrijedi za sve ljude i koji se neće promijeniti. Moramo se truditi kako bismo uspjeli u životu i ciljeve svoje ostvarili.
• Ljudi koji svoj dio provedu u igri, zabavi i besposlici misle kako će usrećiti svoje duše. Oni nisu svjesni koliko će tešku i veliku cijenu za to platiti, jer čovjek je biće sredine, umjerenosti između ozbiljnog rada, pregalaštva i odmora, zabave.
• Oslobodi se suvišnih stvari u životu, počevši od papira u tvojim džepovima ili po stolovima, jer sve što je preko mjere štetno je.
• Ashabi, r.a., bili su najsretniji ljudi jer se nisu predavali zabavi, fantazijama i dokolici. Njih su interesovale temeljne stvari i posvećivali su se visokim ambicijama.
• Čovjek mora biti usredotočen, pribran i smirena srca kada je u ibadetu. Znanje bez razumijevanja bezvrijedno je, kao i namaz bez skrušenosti i čitanje bez udubljivanja u tekst.
• "Dobre su žene za dobre ljude..." Dobročinitelji imaju dobre supruge, najljepše riječi, najbolje znanje i odgoj. Tako je njihova sreća potpuna, i oni su jako radosni ljudi.
• "...koji srdžbu savlađuju..." Vjernici se možda naljute u sebi ali ti u njima ne vidiš tragove, oni su više tužni zbog kleveta, laži i uznemiravanja koje im čine dušmani.
• "...i ljudima praštaju..." Oni su mnogo milostivi prema drugima, velikodušni su kada im neko učini zlo, oni ne samo da oproste već im dobrom uzvrate.
• "...a Allah voli one koji dobra djela čine..." Dobročinitelji praštaju ljudima, pomažu im na sve moguće načine jer se nalaze na najuzvišenijem stupnju.
• Zapamti stvari koje te usrećuju, zapisuj sretne momente. Vidi je li to razgovor s određenim ljudima, ili posjeta nekog mjesta, neki posao i slično. Ako si sit neke stvari ili misliš kako je to postalo rutina u tvom životu, stavi to na listu. Nakon jedne sedmice imat ćeš listu stvari koje te usrećuju.
• Nakon što spoznaš stvari koje te usrećuju, prođi se svih situ-acija i stvari kojima nisi zadovoljan. Živi sretne stvari, a na tužne zaboravi.
• Budi zadovoljan svojom dušom i njenom prevrtljivošću. Najhitnije je da se svaki posao završi na tvoje zadovoljstvo, da vjeruješ u sebe i svoje ponašanje. Ne brini za kritike sve dok si na Pravom putu. Sreća bježi kada se predaš sumnji i grijesima.

• Čini dobro i drugima budi na usluzi. Nikad se nemoj izo-lovati od svih jer je samoizolacija izvor očaja, jada i nesreće. Budi sa svojom porodicom i ljudima, uradi im kakva dobra, pomozi ih, jer to će te zaista izliječiti i preporoditi.
• Stalno se nečim zanimaj, neka ti duša uvijek bude nečim dobrim zaokupljena. Iskoristi svoj potencijal i sklonosti u potpunosti. Raznovrsni poslovi usrećit će tvoju dušu. S druge strane, lijenost donosi samo propast.
• Bori se protiv svake tegobe i očaja. Ako te nešto uznemiri, ustani i uradi nešto, vidjet ćeš kako se stanje mjenja. U tome posebno pomaže sport ili putovanje s prijateljima.
• Ne očajavaj ako neki posao ne dovršiš, trebaš znati kako se veliki poslovi ne mogu brzo završiti. Neki ljudi rade po dvadeset godina i više, pa opet ne završe planirano. Neki su ljudi perfekcionisti i ne osjećaju se dobro sve dok posao nije okončan. Na nama je da se trudimo i neprestano radimo, a konačan rezultat nije u našim rukama.
• Ne pretjeruj u takmičenjima. Nikad do kraja ne iscrpi svoju dušu i tijelo, posebno ako ne činiš nešto posebno.
• Ne sputavaj svoje osjećaje! Želim kazati kako svako sputavanje i skrivanje osjećaja dovodi do nesreće i depresije.
• Ne nosi tugu drugoga. Ljudi se često žaloste i očajavaju zbog tuđih grijeha, pogrešaka i nesreće, iako oni sa tim nemaju nikakve veze. Svako je za sebe odgovoran. "I nijedan grešnik tuđi grijeh neće nositi."
• Odlučno donosi odluke. Onaj ko se dvoumi i odugovlači u donošenju odluka polahko ide u propast. Takvi ljudi sebi oduzimaju mnogo sretnog vremena. Brzo i odlučno donošenje odluka ne isključuje ponovno propitivanje, analizu i mijenjanje.
• Spoznaj svoju moć. Kada želiš nešto učiniti, sjeti se izreke: "Allah se smilovao čovjeku koji zna koliko može učiniti." Kada imaš pedeset godina i želiš trenirati neki sport, ne razmišljaj o fudbalu, već plivanju, šetanju ili tenisu.
• Ako spoznaš sebe, saznat ćeš koliko i šta možeš raditi.
• Budi umjeren u poslu. Radi povremeno, s pauzama. Drevni Grci vjerovali su kako čovjek ne može opstati ako sebi zabrani vrijeme za zabavu i odmor.
• Budi spreman na razne avanture. Svaki čovjek trebao bi promišljati i spremati se za teške situacije. Tako, naprimjer, uči plivati kako bi se spasio od potopa i gušenja.
• Sve će se kapije otvoriti, sve brave otključati, svi čvorovi razdriješiti i sve daleko približiti. Ali sve u roku određenom.
• "I pomozite se namazom i strpljivošću." Ove su dvije stvari vrelo života, najbolja opskrba, kapija nade i ključ spasa. Ko se drži namaza i strpljenja, pobijedio je.
• Bilal, r.a., bičevan je, mučen i paćen na razne načine, ali nije prestao govoriti: "Jedan Jedini..." On je napamet znao suru Ihlas. Pa, opet, kada uđe u Džennet, vidjet će kako je malo ono što je žrtvovao u odnosu na nagradu koju mu je Allah pripremio.
• Šta je to ovaj život? Da li odora koju skupo platimo pa se u njoj ne osjećamo dobro ili je uopće ne koristimo? Da lije to lijepa žena koja nam srce pati ili novac koji nagomilaš, i postaneš njegov rizničar? Da lije u ovome sva sreća dunjaluka?
• Svako pametan sreću traži znanjem, novcem ili slavom. Ipak, najsretniji je vjernik jer njegova sreća traje neprestano.
• Sreća je spas od bolesti srca poput sumnje, nevjerovanja, ljutnje, strasti i požude.
• Najpametniji su oni koji su najoprezniji. Oni dobro paze na svoje riječi i djela, i tako stječu neopisiv spokoj.
"Uzmi što ti darujem i zahvalan budi."'Budi zadovoljan onim što imaš, iskoristi svoje sklonosti, radi samo korisno i na svemu tome zahvali Allahu.
• Ne provodi čitav dan u čitanju, studiranju, pisanju i učenju. Radi raznovrsne stvari jer to uveseljava dušu.

• Neka ti vremenske odrednice budu namazi i neka ti oni uređuju vrijeme. Nakon svakog namaza odredi šta ćeš korisno učiniti.
• Robu je najbolje ono što mu je Gospodar odabrao jer On najbolje zna i milosniji je od njegove majke. Čovjek se mora pomiriti s određenjem, da svoje stvari Allahu povjeri i da mu On bude dovoljan u svemu.
• Čovjek je slabašan, nemoćan i ograničen i zna samo spoljne manifestacije stvari. Skriveno je kod Allaha. Sjeti se koliko se nesreća preokrenulo u nešto korisno. Ne znaš, možda je u kušnji skriveno dobro.
• Naš praotac Adem, a.s., pojeo je zabranjeno voće, ogriješio se o Allahovu zapovijed i zbog toga je spušten na Zemlju. Površno gledano, Adem je ostavio nešto dobro i ispravno zarad lošeg i upao u nevolje i kušnje. No, konačnica krije mnogo dobra. Allah mu je oprostio, uputio ga i izabrao, učinio ga poslanikom. Od njega su potekli mnogi poslanici, učenjaci, evlije, šehidi, mudžahidi i vjernici. Pa, neka je slavljen Uzvišeni Allah. "I Mi rekosmo: 'O Ademe, živite, ti i žena tvoja, u Džennetu i jedite u njemu koliko god želite i odakle god hoćete, ali se ovom drvetu ne približujte pa da sami sebi nepravdu nanesete!' I šejtan ih navede da zbog drveta posrnu i izvede ih iz onoga u čemu su bili. 'Siđite!', rekosmo Mi, 'jedni drugima ćete neprijatelji biti, a na Zemlji ćete boraviti i do roka određenog živjeti!' I Adem primi neke riječi od Gospodara svoga, pa mu On oprosti; On, doista prima pokajanje, On je milostiv' (El-Bekara, 35-37). Njegovo prvotno stanje bilo je stanje ugodnosti, jela i pića. Nakon silaska na Zemlju, pokajanja, oprosta i poslanstva, prešao je u uzvišenije stanje.
• Davud, a.s., učinio je veliki grijeh i kajao se grcajući u suzama, pa da mu je to donijelo veliko dobro. On je istinski spoznao Gospodara i predao Mu se skrušeno, ponizno i iskreno, a to je pravi smisao ibadeta. Uvjet ibadeta je usavršavanje svoje pokore, skrušenosti i uniznosti pred Allahom. "Čudno li jeste stanje vjernika!! Svaka stvar koju mu je Allah propisao za njega je dobro." Komen-tarišući ovaj hadis, Ibn Tejmija kaže kako se ovo odnosi i na grijeh ako iza njega uslijedi iskreni istigfar i kajanje.
• Najbolji i najčudesniji primjer jeste Poslanik, s.a.v.s., koji je iz svake kušnje i nesreće izvukao korist. Njegov ga je narod proganjao, mučio i ratovao s njim, pa je ta zemlje postala pozornica borbe u Allahovo ime, Njegove pomoći i žrtvovanja za Njega. Te borbe donijele su pobjedu vjernicima, u njoj su ginuli muslimani kao šehidi i nasljednici džennetskih ljepota. Da nije bilo tih napora i borbe, mi ne bismo osjetili i uživali u ovome velikom dobru. Kada je Poslanik, s.a.v.s., prognan, to se činilo velikim zlom i nesrećom, ali je osiguralo uspostavu islamske zajednice i države, odnosno veliko dobro i sreću. Vjernici su dobili pomagače, jasno se povukla crta između vjere i krivovjerja, prepoznali su se iskreni vjernici koji su se žrtvovali i napustili nevjrenike. Kada su vjernici i Poslanik, s.a.v.s., doživjeli poraz, to se činilo velikom nesrećom i teško je palo svim vjernicima, ali je sve to imalo za rezultat veliko dobro. Velikani islama poginuli su, poput Hamze, r.a., Mus'aba, Abdulaha ibn Amra. Na Uhudu su prepoznati i razotkriveni licemjeri.
• Ko spozna i vjeruje u beskrajnu odredbu Allaha, sve će nevolje lahko podnijeti. On će u svemu tražiti Allahovu blagost, lutf, plemenitost, kerem, i Njegovu dobrotu prema svojim robovima, jer On zna šta je za njih najbolje. To će odagnati tugu, donijeti spokoj duši i srcu. Takav čovjek neće se ljutiti, biti objesan, mrštiti se, negodovati već zahvaljivati i strpiti se. Njega čeka lijepa konačnica i svako dobro.
• Nuh, a.s., bio je iskušavan i uznemiravan 950 godina u svojoj misiji pozivanja u dobro, pa se strpio, čekao nagradu i nastavio zvati ljude obraćajući se Alahu Jedinom, danju i noću, javno i tajno, sve dok Allah nije uništio njegove dušmane potopom, a njega spasio.

• Ibrahima, a.s., bacali su u vatru, pa ju je Allah učinio vatru hladnom i spasom. Sačuvao ga je od Nimuruda i pomogao ga tako da on ostaje primjer za sve vjernike zauvijek, kao i njegova vjera.
• Musa, a.s, bio je proganjan i mučen od faraona na razne načine. On je pakostio Musaovoj majci, porodici i narodu. Ipak, Allah ga je pomogao. Njegov štap pojeo je sva čarob-njačka priviđenja, more se pred njim raspuklo, i Allah je njegove neprijatelje uništio i ponizio.
• Poslanika, s.a.v.s., mučili su nevjernici i mušrici. On je prošao kroz razne torture. Lagali su ga, klevetali, tukli, proganjali, proglasili luđakom, čarobnjakom, pjesnikom i pokušali ga ubiti. Ubijali su njegove prijatelje, mučili porodicu, potva-rali ženu, njega i njegove sljedbenike ekonomski su izolirali i svakojako mučili. Nema krize kroz koju voljeni Poslanik, s.a.v.s., nije prošao i koju nije prebrodio. Sjetimo se godine žalosti, ekonomske izolacije, jedenja korova, smrti njegovog amidže, pa sinova, poraza na Uhudu, ranjavanja, pogibije Hamze, r.a., izdaje, gladi, zbog koje je vezivao kamen na stomak, dane bez mrvice kruha i gnjile datule. Ove su patnje, svakako, bile velike i teške; ashabi su umirali, bili u strahu, ali se sve to završilo dobrim i korisnim po muslimane i zajednicu. Došla mu je pobjeda i Allahova pomoć, dušmani su poraženi i poniženi i Allah je svoju namjeru izvršio, ali većina ljudi to ne zna.
• Sjetimo se i Ebu Bekra, r.a., i njegovih patnji. On je žrtvovao svoj ugled, dao svoju kuću i sve što je imao na Allahovom putu i na kraju pobjedio svojim iskrenim srcem.
• Omer ibn Hattab, r.a., ubijen je nožem dok je bio u mihrabu, nakon što je proveo život pun žrtvovanja, borbe i odricanja. Poznat je po svojoj pravičnosti.
• Osman, r.a., zaklan je dok je učio Kuran. I svoju dušu dao je na putu ka svetim i uzvišenim ciljevima.
• Alija, r.a., ubijen je u džamiji nakon što je svijetlim primjerom pokazao kako se žrtvuje i bori za vjeru i istinu.
• Husejn ibn Ali počastvovan je također šehadetom. Ubili su ga zli i dušmani islama.
• Seid ibn Džubejr, r.a., bio je poznati alim i zahid. Ubio ga je Hadždžadž, i tako na sebe preuzeo njegove grijehe.
• Ibn Zubejr, r.a., počastvovan je šehadetom u Svetom haremu. I njega je ubio nepravedni Hadždžadž.
• Ahmed ibn Hanbel, prvak ehli-sunneta vel-džemaata, nepravedno je zatvoren i bičevan.
• Ahmed ibn Nasr el-Hazai ubijen je samo zato što je kazao istinu, a bio je veliki imam i učenjak.
• Šejh Ibn Tejmija bio je zatvaran, i zabranjivan mu je svaki pristup porodici, kući i knjigama, pa je Allah njegovo ime učino poznatim.
• Imama Ebu Hanifu bičevao je halifa Džafer el-Mensur.
• Seida ibn el-Musejjeba, poznatog učenaka i pobožnjaka, bičevao je emir Medine.
• Malik ibn Enes bičevan je javno pred gradskim valijom.
• Abdullah ibn Avn, poznati muhadis, mučen je i udaran od Bilala ibn Ebu Burde.
• Kada bismo nabrajali sve dobre ljude koji su mučeni, bičevani i kažnjavani na razne načine, nedostalo bi nam prostora i vremena. Stoga je sasvim dovoljno ono što smo već naveli.
"Što je bilo, bilo je, a što će biti, ne znamo,
Ti živiš sahat jedan samo."
"Sve će blagodati proći, brzo kao treptaji."
Zašto očajavaš i na spas ne pomisliš, Allahove odredbe da li se ikada sjetiš?"
"Nijedna radost nije vječna. Nijedna tuga nestaloga nije vratila."
"Zikr je najuzvišeniji stupanj na dunjaluku, a knjiga najbolji prijatelj u svakom vremenu."

"Sijedih svoje strasti i robom me učiniše, a da sam bio zadovoljan, zaplovio bih morem slobode."
"Sudbo, ako imaš još nesreća, daj ih, duša bi ih okusila."
"Možda će nas noći nakon puta duga dovesti do hladovine prijateljstva."
"Kad ljudi ti vrata svoja zatvore, kad dobrih nestane, bit će ti dovoljno ono što i bez njih na zemlji ti ostane."
"Pitaj onog što sudbi prkosi, da li išta osim poniženja osjeća?"
"Ne tugujem za onim čega nema, nit za prošlim obuzima me tuga."
"Pusti sudbinu da svojim tokom hodi o njoj se samo brinu ludi. Između svakog treptaja Allah nam naša stanja mijenja."
"Kad se u očaju izgubiš, tada si spasenju najbliži."
"Najbolje stvari jesu one koje u sebi radosti kriju."
"Koliko si puta pao u kušnju, i nesreće te okružile. Bio si nesretan zbog blagodati koje Allah izabrao ti je.

"U brigama će skončati onaj ko ljude uhodi, Samo će uspjeti čovjek koji za tuđe mahane ne mari."

"Uzmi Allaha za prijatelja, a čovjeka ostavi postrani."

"Koliko na nebu zvjezda jezdi, a opet ih sunce il mjesec zasjeni."

"Kriška hljeba suhoga koju u zdravlju pojedeš, gutljaj bistre vode što je popiješ, soba tijesna, a u njoj duša zadovoljna, Mushaf što te vodi do Puta ispravna, sve to bolje je od života u raskošnim dvorima, u kojima stanuje vatra nesnosna."
"Kada Allah želi da se nečija dobrota pročuje, pusti da to jezici zavidnika urade."

"Da te vatra tegobe ne prži, nikada slast blagodati osjetio ne bi."

"Koliko god me zavidnici kudili, ja ću im uvijek kazna ostati."

"Možda će tuga u kojoj si zanoćio, mnogo dobro donijeti ujutro."

"Kada se nađeš u tjeskobi, izlazu nadaj se jer spas je najbliži kad najteže je."
"Moja duša u očaj je pala l suze su iskrile Najednom, tmine su se razastrle l nakon zla spas je došao."
"Nekad smo budni, nekad snivamo Nekad smo puni blaga, nekad ga nemamo Prođi se svih briga i nemira To te može dovesti do ludila Ako ti je Allah jučer dovoljan bio, Sigurno će tako biti i sutradan."

"Sjetih Te se kad nedaća crna ko noć me sažgala, Kad prašnjavi čador prekrio je lice vremena."
"Tvoje ime izgovorih, duša mi zajeca, I svaka je briga najednom nestala."

"Noći moje probdjevene, znajte da za naukom traganje Od bogatstva sveg i crvenih deva16 draže mi je. I svi moji nemiri da nejasnu stvar riješim Slađi su od pića najljepša. Šapat mojih pera po hartiji Ljepši je od svega što šapuću ašici. Od zvuka defova i djevojačka pljeska Draži mi je glasje prelistanih listova. o ti što na ovaj stupanj želiš dospjeti, Znaj da

palme se razlikuju po visini. Zar me misliš prestići, A ja noćima bdijem, dok u snu provodiš ih ti."

"Kada se momak na borbu sa sudbom navikne, Svaka tegoba u životu lahka mu postane."

"Nad ovim svijetom suze lijemo, A ko je to još na njemu zajedno ostao? Gdje su gordi i moćni kraljevi perzijski, I oni i riznice blaga njihova bez traga su nestali? Svi oni što su se na ovom svijetu razmetali U tijesnom kaburu na kraju su skončali.
Sada su nijemi kad ih dozivamo Kao da ne znaju da odgovor nam daju."
Izraz crvene deve označava veliko bogatstvo u arapskom jeziku, (op. prev.)
"Postoje boli koje čovjeka do krajnje granice dovode, A kod Allaha ključevi se svih problema nalaze."
"Pate nas jadi i baš kad pomislimo da nam nema izlaza, Bog nam spasenje podari iz Svog rahmeta beskrajna."
"Korio ti vrijeme ili ne, Sudbina teče kako zapisana je."
"Tame nastupe, pa opet svjetlo prodre I sve se sjene začas zaborave."
"Sva blaga nestat će i propasti Na njih će samo spomen ostati.
Što će čovjeku sjajne riznice
Ako srce u tuzi mu umire."
"Bogatstva nam nisu med bližnjima slavu priuštila, A oskudica nas nije s prijateljima rastavila."
"Nije sreća u gomilanju novca, istinski sretan samo je mutekija."

Zaključak

Brate moj, hajdemo zajedno požuriti Jedinome, Slavnom, Utočištu, Vječnom, Živom, Plemenitom. Kleknimo na prag Njegove milosti, kod Njega nađimo utočište i luku spasa. Samo Njega molimo, pitajmo, tražimo i pomoć od Njega molimo. On liječi, prašta i dovoljan nam je, jer je On Tvorac, Onaj koji daje opskrbu, život i smrt.
"Gospodaru naš, podaj nam dobro i na ovom i na onom svijetu, i sačuvaj nas patnje u ognju!" (El-Bekara, 201)
"Bože naš, molimo Te za oprost, zdravlje i stalno dobro na ovom svijetu i ahiretu."
"Bože naš, od Tebe tražimo dobro onako kako je to činio Muhammed, s.a.v.s., i Tebi se utječemo od zla onako kao je to činio Poslanik, s.a.v.s."
"Bože naš, utječemo Ti se od tuge i brige, nemoći i lijenosti, škrtosti i kukavičluka, velikog duga i ljudskog uzdaha."
Veličanstven je Gospodar tvoj, i daleko od onoga kako Ga predstavljaju oni!
I mir poslanicima i hvaljen neka je Allah, Gospodar svjetova!